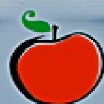
PASAULINIO BESTSELERIO HIPNOTIZUOTOJAS AUTORIAUS ROMANAS

Yra dalykų, kurie nesibaigia netgi po mirties...

LARS KEPLER

PAGANINIO KONTRAKTAS

LARS KEPLER

PAGANINIO KONTRAKTAS

Romanas

Iš švedų kalbos vertė
SIMONA JANKŪNAITĖ

Versta iš: Lars Kepler
Paganinikontraktet
Albert Bonniers Förlag, 2010

Iš švedų kalbos vertė *Simona Jankūnaitė*
Redagavo *Viktorija Šenbergs*
Tekstą tvarkė *Raimonda Kavaliauskienė*
Viršelį pritaikė *Andrius Morkeliūnas*
Maketavo *Daiva Širvaitienė*

Išleido Obuolys® (OBUOLYS yra registruotas leidybinis ženklas, kurį pagal sutartį naudoja UAB MEDIA INCOGNITO)
Butrimonių g. 9, LT-50220 Kaunas
knygos@obuolys.lt
www.obuolys.lt

ISBN 978-609-403-471-8

Šviesią naktį visiškoje tyloje plūduriavo didžiulis laivas Mergelės įlankoje, pietiniame Stokholmo salyne. Mieguistai, švelniai, it migla tyvuliavo mėlynai pilkšvas vanduo.

Senukas irdamasis valtimi keliskart sušuko nė nesitikėdamas sulaukti atsakymo. Būdamas sausumoje prieš valandėlę pastebėjo srovės atbulomis nešamą motorinį laivą.

Vyras prisiyrė ir valties šonu įsirėmė į sportinį laivą. Padėjo irklus, pririšo valtį prie laivo krašto, užlipo metalinėmis kopėčiomis ir, perlipęs lankstą, pateko į vidų. Galinio denio viduryje stovėjo rausvas šezlongas. Senukas sustojo ir akimirką sukluso. Nieko neišgirdęs atvėrė stiklines duris ir nulipo laiptelį žemyn į saloną. Per didžiulius langus į vidų sklido pilka šviesa, išryškinanti lakuotas tikmedžio grindis ir mėlynus sofos apmušalus. Stačiais blizgaus medžio laiptais jis lipo žemyn pro tamsią virtuvėlę, vonią ir didžiulę kajutę. Pro mažus langelius spįstanti šviesa nušvietė dvigulę lovą laivo priekyje. Beveik pačiame galvūgalyje pasilenkusi prie sienos sėdėjo suglebusi mergina džinsiniu švarkeliu, plačiai išskėtusi kojas, vieną ranką padėjusi ant rausvos pagalvės. Ji klausiamai žvelgė tiesiai senukui į akis.

Po akimirkos šis suprato, kad mergina mirusi.

Jos ilguose juoduose plaukuose buvo įsivėlęs segtukas, primenantis baltą taikos balandį.

Vyras priėjo arčiau, vos jam palietus merginos skruostą galva nusviro į priekį, atsivėrus lūpoms ant smakro nutekėjo siaurutė vandens srovelė.

Žodis „muzika“ – mūzų menas – kilo iš graikiško mito apie devynias mūzas, galingojo dievo Dzeuso ir atminties deivės titanės Mnemosinės dukteris. Muzikos mūza Euterpė vaizduojama grojanti dviguba fleita, jos vardas reiškia pasigėrėjimą.

Muzikalumo talentas nėra visuotinai apibrėžiamas. Kai kurie žmonės neskiria tonų variacijos, o kiti gimsta apdovanoti ypatinga muzikine atmintimi ir absoliučia klausa – gali be jokios pagalbos pakartoti melodiją.

Visais laikais buvo ypatingų genijų, tokių kaip Volfgangas Amadėjus Mocartas, kuris būdamas šešerių jau koncertavo Europos didikams, ar Liudvikas van Bethovenas, daugelį didžiųjų savo darbų parašęs visiškai kurčias.

1782 metais Italijoje, Genujoje, gimė legendinis Nikolas Paganinis – savamokslis smuikininkas ir kompozitorius. Iki šių laikų vos keletas smuikininkų sugebėjo groti greitus ir sudėtingus jo kūrinius. Iki pat Paganinio mirties muzikantą persekiojo kalbos, esą, idant įgytų nepakartojamų muzikinių įgūdžių, pasirašęs sutartį su velniu.

1

Nuojauta

Penelopės Fernandez nugara nubėgo šiurpuliukai. Širdis ėmė plakti greičiau, staiga ji žvilgtelėjo per petį. Galbūt tą akimirką pajuto, kas tądien atsitiks.

Šiltoje studijoje į veidą plūstelėjo grimo kambaryje tvyrojusi vėsuma. Grimuotoja prie skruosto spustelėjo šaltą kreminės pudros kempinėlę, išleido lyg serpentinus susiraičiusias garbanas, suimtas segtuku, puoštas taikos balandžiu, ir įtrynė plaukų putas.

Penelopė Fernandez – *Švedijos taikos ir arbitražo* bendrijos pirmininkė. Tylomis jai parodomas kelias link „Žinių“ studijos, ji atsisėdo tiesiai priešais karinės amunicijos gamintojo „Silencia Defence“ generalinį direktorių Pontusą Salmaną.

„Žinių“ vedėja Stefanija fon Sydou pakeitė temą, pažvelgė į kamerą ir pradėjo pasakoti apie darbuotojų etatų mažinimą, kai britų saugos koncernas „BAE Systems Limiteds“ nupirko įmonę „Bofors“, ir atsisuka į Penelopę.

– Penelope Fernandez, keliose diskusijose kritiškai pasisakėte prieš švediškų ginklų eksporto politiką. Neseniai atlikote tyrimą, per kurį ją palyginote su prancūzų „Anglogeit“ skandalu. Aukštas pareigas užimantys politikai ir verslininkai buvo nuteisti ilgai kalėti už kyšininkavimą ir ginklų kontrabandą. Švedijoje iki šiol nebuvo analogiškos situacijos.

– Tai galima vertinti dvejopai, – atsakė Penelopė Fernandez. – Mūsų politikai arba teisėtvarka yra kitokie.

– Jūs gerai žinote, – įsikišo Pontusas Salmanas, – yra sena tradicija...

– Pagal Švedijos įstatymus, – nutraukė jį moteris, – pagal Švedijos įstatymus, ginklų gamyba ir eksportas draudžiami.

– Jūs klystate, – tarstelėjo Salmanas.

– Prisiminkime trečiąjį ir šeštąjį Karinės amunicijos įstatymo skyrius, – patikslino Penelopė.

– Tačiau Švedijos įmonė „Silencia Defence“ gavusi leidimą, – nusišypsojo pašnekovas.

– Taip, nes kitu atveju grėstų didelio masto ginklų kontrabandos galimybė...

– Bet mes turime leidimą, – nutraukė jis.

– Nepamirškite, kam skirta karinė amunicija.

– Neskubėkite, Penelope, – ramino „Žinių“ vedėja Stefanija fon Sydou ir linktelėjo Pontusui Salmanui, kuris pakėlė ranką norėdamas tęsti.

– Visi sandoriai iš anksto peržiūrimi vyriausybės arba Strateginių produktų inspekcijos, jei tik esate apie tokią girdėjusi...

– Analogiška situacija Prancūzijoje, – įsiterpė Penelopė. – Ir vis tiek aštuonių milijardų kronų vertės karinė technika atsidūrė Angoloje, nors egzistuoja Jungtinių Tautų ginklų politika ir galioja griežti draudimai…

– Dabar mes kalbame apie Švediją.

– Suprantu, kad žmonės nenori prarasti darbo, bet vis tiek norėčiau sužinoti, kaip pateisinate milžinišką karinės amunicijos eksportą į Keniją. Tai juk šalis...

– Jūs kalbate labai abstrakčiai. Nejaugi negalite pateikti nė vieno fakto?

– Deja, ne.

– Ar norėtumėte dar ką nors pasakyti? – nutraukė ją Stefanija fon Sydou.

– Ne, – tarsteli Penelopė Fernandez nudelbdama akis. – Tačiau...

– Tada būtų pats laikas atsiprašyti, – baigė Pontusas Salmanas.

Penelopė su kylančiu pykčiu ir nusivylimu žvelgė jam į akis, bet prisivertė linktelėti. Pontusas Salmanas supratingai šyptelėjo ir ėmė pasakoti apie gamyklą Trolhetane. „Silencia Defence“, gavus leidimą pradėti veiklą, buvo sukurta du šimtai darbo vietų. Jis aiškino, koks reikšmingas šis teigiamas išankstinis sprendimas ir kaip pasistūmėjo gamyba. Vyras kalbėjo tiek, kad oponentams neužteko laiko pasisakyti.

Penelopė klausėsi nugalėdama pavojingą išdidumą ir svajojo, kaip netrukus išplauks drauge su Bjornu jo laivu: pirmagalyje pasiklos lovą, pridės maisto į šaldytuvą ir mažąjį šaldiklį. Prieš akis jai iškilo rasota degtinės taurelė prie konservuotos silkės, su garstyčių padažu ar marinuotos, šviežios bulvės, virti kiaušiniai ir traški duona. Galiniame denyje bus padengtas stalas, jie išmes inkarą prie mažos salelės ir keletą valandų mėgausis maistu šviečiant vakaro saulei.

Išėjusi iš televizijos pastato Penelopė patraukė link Valhalos gatvės. Televizijoje ji praleido beveik dvi valandas, kad patektų į pokalbių laidą, kai prodiuseris pranešė, jog turi ištrinti jos dalį, kad galėtų parodyti penkis paprastus pratimus, kaip pasiruošti vasarai ir suformuoti plokščią pilvuką.

Tolumoje, Jerdeto rajone, boluoja spalvinga „Cirkus Maximums“ palapinė. Gyvūnų prižiūrėtojas vandens žarna laisto dramblių porą, vienas jų iškėlęs straublį leidžia stiprią vandens srovę.

Penelopei vos dvidešimt ketveri, jos juodi garbanoti plaukai siekia žemiau menčių. Ant kaklo – Sutvirtinimo sakramento dieną gauta sidabrinė grandinėlė su mažyčiu kryželiu. Vidurinėje mokykloje gavus užduotį aprašyti klasės draugą, jos švelniai auksinio atspalvio odą berniukas palyginimo su tyriausiu aliejumi ar medumi. Didžiulės akys atrodo rimtos. Merginai ne kartą teko girdėti, jog ji atrodanti pritrenkiančiai, lyg Sofi Loren.

Penelopė išsitraukė telefoną, norėdama pranešti Bjornui, kad jau atvyksta – iš Karlaplano atvažiuosianti metropolitenu.

– Pene? Ar kas nutiko? – ėmė berti uždusęs Bjornas.

– Ne. Kodėl klausi?

– Viskas paruošta, trūksta tik tavęs, palikau tau balso pašto žinutę.

– Betgi mums nėra kur skubėti.

Merginai besileidžiant stačiu eskalatoriumi gilyn į metropoliteną, užuodus nemalonų kvapą ėmė daužytis širdis, ji užmerkė akis, sienos ėmė trauktis, oras vėso.

Penelopė Fernandez kilusi iš didžiausio Salvadoro regiono Libertado. Jos motina Klaudija per pilietinį karą buvo įkalinta, taigi mergaitė gimė kameroje, apsupta dar penkiolikos sulaikytų, besistengiančių padėti moterų. Klaudija buvo gydytoja, aktyviai dalyvavusi visuomenės švietimo veikloje, režimo nemalonėje atsidūrusi už reikalavimų teisės steigti profesines sąjungas vietos gyventojams kurstymą.

Vos pasiekusi metropoliteno platformą, mergina atmerkė akis. Įkalinimo jausmas išsisklaidė. Vėl prisiminė Bjorną, laukiantį motorinių laivų prieplaukoje Longholmeno rajone. Ji mėgo maudytis nuoga – šokti į vandenį, kur matyti tik jūra ir dangus.

Metropoliteno vagonas siūbuodamas veržiasi pirmyn, saulės spinduliai pro langus užlieja vagoną, išlindus Senamiesčio stotelėje.

Penelopė Fernandez nekentė karo, smurto ir ginklų. Deginantis priešiškumas ją privertė pasirinkti taikos ir konfliktų magistro studijas Upsalos universitete. Drauge su Džeine Oduja ji dirbo prancūzų pagalbos grupėje „Action Contre la Faim“ (tarptautinė visuomeninė organizacija, padedanti kovoti su badu – *vert. past.*) Darfūre. Jos įžvalgus straipsnis apie pabėgėlių stovyklose gyvenančių moterų pastangas kurti buitį buvo publikuotas dienraštyje „Dienos naujienos“. Prieš porą metų Penelopė pakeitė Fridą Blum, tuo metu ėjusią *Švedijos taikos ir arbitražo* bendrijos pirmininkės pareigas.

Penelopė išlipo Hornstulo stotelėje. Vos atsidūrusi saulėkaitoje pajuto užplūstant nepaaiškinamą nerimą, pasileido bėgti Polsundsbakeno gatve Siodermalmo link, paskubomis perėjusi Longholmeno tiltą pasuko kairėje esančios motorinių laivų prieplaukos link. Nuo žvyro kylančios dulkės lyg migla kabojo ore.

Bjorno laivas šešėlyje prišvartuotas tiesiai po Vesterbro tiltu. Vandens bangelėse žaidžiantys saulės spinduliai panėšėjo į tinklą, mirguliuojančio vandens atspindžiai žaidė ant pilkų tilto sijų.

Vaikinas buvo galiniame denyje, užsimaukšlinęs kaubojaus skrybėlę stovėjo nė nekrustelėdamas, pečiai atrodė įsitempę, rankas laikė sukryžiavęs.

Penelopė įspraudė du pirštus į lūpų kampučius ir sušvilpė. Bjornas atsisuko, jo veidas atrodė visiškai permatomas, lyg būtų siaubingai persigandęs. Šis pažvelgė į gatvę ir išvydo Penelopę. Jam artinantis akys išgąstingai bėgiojo.

– Kas nutiko? – paklausė mergina lipdama laiptais žemyn.

– Nieko, – pamėgino nusišypsoti Bjornas taisydamasis skrybėlę.

Jiems apsikabinus Penelopė pajuto jo ledines rankas ir šlapią marškinių nugarą.

– Tu suprakaitavęs.

Bjornas nusuko žvilgsnį.

– Nerimavau prieš kelionę.

– Paėmei mano krepšį?

Vaikinas linktelėjo ir ranka parodė į kajutę. Po kojomis švelniai siūbavo laivas, šilto plastiko ir

lakuoto medžio kvapas tvyrojo ore.

– Ei, kur klaidžioja tavo mintys? – linksmai paklausė mergina.

Jo šiaudų spalvos vėlinukai styrojo į visas puses, o vaiskiai mėlynos akys vaikiškai šypsojosi.

– Aš čia, – atsakydamas vėl nuleido akis.

– Apie ką vis mąstai?

– Galvoju, kaip galėsime pabūti kartu, – tarė apkabindamas ją per liemenį, – kaip mylėsimės gamtoje.

Bjornas lūpomis kandžiojo Penelopės plaukus.

– Ar to tikiesi? – pašnabždomis ši paklausė.

– Taip.

Bjorno atvirumas ją prajuokino.

– Dauguma žmonių, bent jau moterų, mano, jog gulėti ant žemės tarp visokių skruzdėlių ar ant akmenų – ne pats puikiausias dalykas.

– Čia juk tas pats, kaip maudytis nuogai, – paprieštaravo Bjornas.

– Galėsi pamėginti mane perkalbėti, – džiugiai tarė ji.

– Pasistengsiu.

– Kaipgi? – nusikvatojo mergina kaip tik tuo metu, kai jos medžiaginiame krepšyje suskambo telefonas.

Atrodo, lyg Bjornas būtų suakmenėjęs vos išgirdęs skambutį – jo rausvi skruostai išbalo. Penelopė pažvelgė į ekraną – skambino jaunesnioji sesuo.

– Viola, – prieš atsakydama paaiškino Bjornui. – Labas, sese.

Aidi mašinos signalas, sesuo šaukia kažką į ragelį.

– Prakeiktas kvailys, – šnypštė ji.

– Kas nutiko?

– Viskas, mečiau Sergejų.

– Vėl, – pridėjo Penelopė.

– Aha, – žemu balsu atsiduso Viola.

– Nepyk, suprantu, kad tau liūdna.

– Nelabai, bet... Mama sakė, kad jūs ketinote išplaukti, taigi pamaniau, jei tik galima, norėčiau prisidėti.

– Prisidėti, – pakartojo Penelopė nusivylusi. – Mes su Bjornu ketinome pabūti vieni, bet...

2

Persekiotojas

Penelopė stovėjo už vairo, klubus susijuosusi laisvu mėlynu sarongu, segėdama baltą bikinio liemenėlę, kurios dešinėje puikavosi taikos ženklas. Ją apšvietė vasaros saulė, plieskianti už stiklo. Mergina atsargiai pasuko link Kungshamno švyturio, švelniai manevruodama siaurame sąsiauryje.

Viola pakilo nuo rausvojo šezlongo. Visą valandą ši sėdėjo pasislėpusi po Bjorno kaubojaus skrybėle ir didžiuliais saulės akiniais, mieguistai rūkydama suktinę.

Ji penkiskart nesėkmingai pabandė kojų pirštais sugriebti dantų krapštukų dėželę, kol galiausiai pasidavė. Penelopė negalėjo nesijuokti. Viola įžengė pro stiklines duris ir pasisiūlė perimti vairą.

– Arba galiu sumaišyti „Margaritą“, – tarė leisdamasi laiptais žemyn.

Priekiniame denyje pasitiesęs rankšluostį gulėjo Bjornas, kišeninį Ovidijaus „Metamorfozių“ leidimą pasikišęs po galva vietoj pagalvės.

Penelopė pastebėjo surūdijusius turėklus prie pat jo kojų. Laivą Bjornui dvidešimtojo gimtadienio proga padovanojo tėtis, tačiau vaikinas niekada neišgalėjo jo išlaikyti. Tai buvo vienintelė iš tėvo gauta dovana, neskaitant kelionės. Kai tėčiui sukako penkiasdešimt, šis pasikvietė Bjorną ir Penelopę į vieną gražiausių savo viešbučių Kamajos kurorte, rytinėje Kenijos pakrantėje. Porą dienų Penelopė negalėdama atsitokėti praleido viešbutyje, paskui išvyko lankyti pabėgėlių stovyklos Kubume, Darfūre, pietinėje Sudano dalyje, kur dirbo prancūzų grupė „Action Contre la Faim“.

Priartėjus prie Skurusundo tilto, Penelopė sumažino greitį nuo aštuonių iki penkių mazgų (mazgas – 1,852 km/h – *red. past.*). Nebuvo girdėti nė menkiausio gatvių triukšmo. Jie kaip tik plaukė pro tiltą, kai mergina pamatė nejudantį juodą guminį laivą. Tokius naudoja karinės pajėgos. Šio RIB katerio korpusas pagamintas iš stiklo pluošto, gale įtaisyti itin galingi varikliai.

Penelopė jau buvo beveik praplaukusi, kai pastebėjo kažką esant laive. Nugara į ją sėdintis vyras gūžėsi tamsoje. Vien nuo jo kaklo ir juodų drabužių krėtė šiurpas. Ji pasijuto stebima net šiam nusisukus.

Vėl atsidūrus saulėkaitoje dar kurį laiką visas kūnas buvo kaip žąsies oda.

Praplaukusi Duvno įlanką, Penelopė padidino greitį iki penkiolikos mazgų.

Varikliai grėsmingai riaumojo, laivas skrodė ramų vandens paviršių iš paskos palikdamas baltų putų šuorus.

Suzvimbė Penelopės mobilusis. Skambino mama. Galbūt bus mačiusi debatų laidą. Mergina akimirką pamanė, kad ji skambina norėdama pagirti, kokia dukra graži ir protinga, tačiau tai tik fantazija.

– Labas, mama, – atsiliepė Penelopė.
– Ai, – sušnabždėjo mama.
– Kas nutiko?
– Nugara... Turiu eiti, – pasakojo Klaudija, fone buvo girdėti, kaip ji prisipila stiklinę vandens. – Tik norėjau sužinoti, ar kalbėjai su Viola.
– Ji drauge su mumis laive, – atsakė dukra klausydama, kaip mama geria.
– Drauge, ak, kaip šaunu... Manau, jai tai išeis į naudą.
– Žinoma, išeis, – liūdnai sutiko Penelopė.
– Ką valgysite?
– Vakare ruošime silkę su kiaušiniais ir bulvėmis.
– Ji nemėgsta silkės.
– Mama, Viola pati man paskambino...
– Žinau, kad nesitikėjai dar vieno keleivio, – įsiterpė Klaudija. – Kaip tik todėl ir klausiu.
– Paruošiau šiek tiek kukulaičių, – pasigyrė Penelopė.
– Ar visiems užteks?
– Ar užteks? Na, priklausys... – Nutilusi mergina stebėjo tviskantį vandenį. – Galiu nevalgyti savo, – tarė susikaupusi.
– Na, jei neužtektų...
– Suprantu, – sušnabždėjo Penelopė.
– Ar dabar turėčiau tavęs gailėtis? – susierzinusi paklausė mama.
– Tiesiog... Viola yra suaugusi ir...
– Aš nusivyliau tavimi.
– Atleisk.
– Visada per Kalėdas ir Vidurvasarį valgai mano kukulaičius ir...
– Neprivalau to daryti, – staiga atkirto dukra.
– Puiku, vadinasi, susitarėm.
– Turiu omenyje...
– Neprivalai atvažiuoti per Vidurvasario šventę, – susijaudinusi nutraukė mama.
– Mama, kodėl tu?..
Mamai dedant ragelį pasigirdo trakštelėjimas. Penelopė kaipmat nutilo, kūną krėtė nepasitenkinimas, dar kartą pažvelgė į telefono ekraną ir išjungė.
Laivas lėtai yrėsi per žalią krantų atspindį. Iš virtuvės vedantys laiptai subildėjo, pasirodė Viola, nešina pora „Margaritų“.
– Skambino mama?
– Aha.
– Ar ji jaudinasi, kad man neužteks maisto? – šypsodamasi pasiteiravo sesuo.
– Užteks visiems.

– Mama netiki, kad galiu savimi pasirūpinti.
– Ji tiesiog jaudinasi, – paaiškino Penelopė.
– Tačiau niekados nesijaudina dėl tavęs.
– Aš susitvarkau pati.
Viola gurkštelėjo ir pažvelgė pro langą.
– Mačiau debatų laidą, – tarė.
– Rytą? Kur šnekėjau su Pontusu Salmanu?
– Ne, praėjusią savaitę. Kalbėjai su arogantišku vyru... Man patiko jo pavardė.
– Palmkruna, – atsakė Penelopė.
– Būtent!
– Aš susinervinau, išraudau, akyse pasirodė ašaros. Jau norėjau rėžti Bobo Dylano „Masters of War“ arba paprasčiausiai pabėgti.
Viola stebėjo seserį, bandančią atidaryti liuką.
– Atrodo, pamiršai nusiskusti pažastis, – švelniai tarė.
– Ne, nors taip dažnai susiduriu su žiniasklaida, kad...
– Štai ir tuštybės gaidelė, – šyptelėjo jaunėlė.
– Nenorėčiau būti smerkiama tik dėl keleto plaukelių pažastyse.
– O kaip atrodo bikinio sritis?
– Šiaip sau.
Violai kvatojant Penelopė kilstelėjo sarongą.
– Bjornui patinka, – nusišypsojo.
– Vargu ar jis gali ką pamatyti per savo vėlinukus.
– Vis dėlto skuti viską, kaip tikra moteris. Tavo vedę vyrai ir raumeningi idiotai...
– Žinau, žinau, nesugebu perprasti žmonių, – nutraukė Viola.
– Ne visada.
– Niekada nesugebu elgtis tinkamai.
– Turėtum daugiau galvoti apie pažymius.
Sesuo gūžtelėjo.
– Laikiau egzaminą.
Laivas šliuožė per skaidrų vandenį, danguje kirai suko ratus.
– Kaip sekėsi? – pagaliau pasidomėjo Penelopė.
– Pasirodė gana lengvas, – lyžtelėdama druską nuo taurės krašto atsakė Viola.
– Taigi pasisekė neblogai, – šypsojosi vyresnėlė.
Jaunėlė linktelėjo pastatydama taurę.
– Na, kaip? – kumštelėjo ją Penelopė.
– Surinkau didžiausią balų skaičių, – nudelbusi akis tarė Viola.
Penelopė džiaugsmingai suspigo ir stipriai apkabino seserį.

– Ar supranti, ką tai reiškia? – susijaudinusi nerimo vyresnioji. – Gali tapti kuo tik panorėjusi, gali rinktis universitetą! Tereikia išsirinkti, ar nori mokytis verslo vadybos, medicinos ar žurnalistikos.

Nuraudusi Viola ėmė juoktis, Penelopė darkart ją apkabino taip smarkiai, kad ši pametė skrybėlę. Ji paglostė seseriai galvą, sutvarkydama išsidraikiusius plaukus, visai taip pat, kaip darydavo, kai buvo mažos. Išsitraukė plaukų segtuką su taikos balandžiu ir įsegė patenkintai jaunėlei į plaukus.

3

Plūduriuojantis laivas

Lyg peilio ašmenimis pirmagalis skrodė ramų vandenį. Plaukė labai greitai. Aukštos bangos lūžinėjo visai prie pat kranto. Laivas kietai šokčiojo ant bangų keterų, visur tiško vanduo. Penelopė įsuko į įlanką baubiant varikliui. Laivo priekis iškilo virš vandens, paskui save palikdamas neramias baltas putas.

– Pakvaišai, Madike! – sušuko Viola visai kaip vaikystėje iš ką tik sušukuotų plaukų pešdama segtuką.

Bjornas nubudo jiems sustojus Gosio saloje suvalgyti ledų ir išgerti kavos. Vėliau Viola dar užsimanė sulošti minigolfo partiją, taigi išplaukė jie tik pavakare.

Uostas tįso akyse, panėšėdamas į kvapą gniaužiančio dydžio akmenines grindis.

Jie buvo sumanę prisišvartuoti, išsimaudyti, paiškylauti ir pernakvoti žaliuojančioje Kastšero įlankoje – neapgyvendintoje ilgoje, bet siauroje saloje.

– Einu, prigulsiu valandėlei, – tarstelėjo Viola žiovaudama.

– Gerai, – pritariamai nusišypsojo vyresnioji seseriai laiptais lipant žemyn.

Penelopė stebeilijosi priešais save – į prietaisus, perspėjančius apie pakeliui tykančius rifus. Ji sumažino greitį. Staigiai seklėjo – iš keturiasdešimties metrų gylio teliko vos penki.

Į vairavimo kajutę užsukęs Bjornas pabučiavo Penelopei kaklą.

– Gal jau laikas ruošti valgį?

– Viola norėjo valandėlę numigti.

– Kalbi kaip tavo mama, – švelniai tarė jis, – ar ji jau skambino?

– Taip.

– Kad įsitikintų, jog Viola su mumis?

– Taip.

– Susipykote?

Penelopė papurtė galvą.

– Tai kas tada? Liūdna?

– Ne, tik mama...

– Kas?

Šypsodamasi mergina šluostėsi ašarotus skruostus.

– Manęs nekviečia į Vidurvasario šventę.

– Neimk į galvą, – apkabino ją Bjornas.

– Negaliu.

Labai pamažu Penelopė manevravo įlankos gilumoje. Švelniai burzgė variklis. Jie taip priartėjo prie salos, kad net buvo galima užuosti šiltą žalumos kvapą.

Nuleido inkarą ir pasuko link uolų. Bjornas šoko ant stataus kranto ir virve pririšo laivą prie medžio.

Žemę dengė samanos. Jis stovėjo atsigręžęs į Penelopę. Keletas paukščių, pabaidyti švartavimosi triukšmo, pranyko medžių lapijoje.

Apsitempusi bėgiojimo kelnėmis ir apsiavusi baltus sportinius batelius, sučiupusi Bjorno ranką Penelopė stryktelėjo ant kranto. Vaikinas apsivijo ją rankomis.

– Eime apžiūrėti salos?

– Tu žadėjai mane kažkuo įtikinti, – akimirką palaukusi tarė Penelopė.

– Visuotinės teisės pranašumais.

Mergina linktelėjo šypsodamasi, Bjornui pirštų galais bėgiojant jos plaukais, ryškiu skruostu ir plačiais, tankiais antakiais.

– Kaip gali būti tokia graži?

Pora nerūpestingai pasibučiavo ir patraukė į žemaūgį mišką.

Pačiame salos viduryje – nedidelė proskyna, apžėlusi tankiais aukštos žolės kupstais. Tarp gėlių zujo drugeliai ir kamanės. Kaitino saulė, o šiaurinėje salos pusėje tarp medžių spindėjo vanduo. Jie stovėjo tylomis, dvejodami, šypsodamiesi susižvalgė ir staiga surimtėjo.

– Įsivaizduoji, kas nors gali ateiti, – tarė Penelopė.

– Saloje mes vieni.

– Tu tuo tikras?

– Ar žinai, kiek salų visame Stokholmo salyne? Kokie trisdešimt tūkstančių, galbūt dar daugiau.

Penelopė nusisegė maudymosi kostiumėlio liemenėlę, nusispyrė batus ir drauge su sportinėmis kelnėmis nusimovė apatinę bikinio dalį – stovėjo žolėje nuogut nuogutėlė. Staiga užplūdęs tyriausias džiaugsmas pakeitė drovumą. Odą glostantis jūros dvelksmas ir šilumą spinduliuojanti žemė neįtikėtinai jaudino.

Bjornas spoksojo teisindamasis, kad nėra seksistas, bet privalo dar akimirką pažiūrėti. Penelopė buvo aukšta, raumeningomis rankomis, kurios vis dėlto atrodė minkštos. Plonytis juosmuo, stiprios šlaunys darė ją panašią į antikos deivę.

Drebančiomis rankomis vaikinas nusivilko marškinėlius ir nusimovė glaudes. Jis buvo jaunesnis, kūnas dar panėšėjo į berniuko, veik beplaukis, o pečiai nugairinti saulės.

– Dabar mano eilė žiūrėti, – pratarė Penelopė.

Nuraudęs ir plačiai šypsodamasis šis žengė artyn.

– Negalima?

Vaikinas papurtė galvą ir paniro Penelopės plaukuose priglusdamas prie kaklo.

Jie pradėjo bučiuotis labai ramiai, tiesiog stovėdami stipriai prisispaudę vienas prie kito. Burnoje

Penelopė pajuto jo liežuvio šilumą ir besitvenkiančią laimės bangą. Mergina tramdė besiveržiantį palaimingą šypsnį, idant jie nenustotų bučiavęsi. Kvėpavimas greitėjo. Ji pajuto didėjančią Bjorno erekciją ir stiprėjančius širdies dūžius. Susijaudinę juodu atsigulė tarp žolės kupstų. Lūpomis jis slydo Penelopės krūtine, ieškodamas rudų spenelių, bučiavo pilvą, pagaliau praskėtė kojas. Žiūrint į ją, vaikinui atrodė, lyg kūnas švytėtų vakaro saulėkaitoje. Staiga intymumas tapo trapus. Ji jau buvo sudrėkusi ir atsivėrusi, kai jis ėmė lėtai ir švelniai laižyti, po valandėlės mergina turėjo stumte nustumti jo veidą. Penelopė suglaudė šlaunis, paakiai buvo pradėję rausti. Šypsodamasi kvietė Bjorną, traukė jį artyn, nukreipusi ranka leido jam įeiti. Sunkus kvėpavimas šildė Penelopės ausį jai žvelgiant aukštyn į rausvus gaisus.

Jiems baigus mergina atsistojusi pasirąžė ir žengė keletą žingsnių, nusukusi žvilgsnį į medžius.

– Kas nutiko?– žemu balsu paklausė Bjornas.

Ši atsisuko į jį, besišypsantį, nuogą sėdintį ant žemės.

– Tu nudegei pečius.

– Kaip ir kiekvieną vasarą.

Vaikinas atsargiai palietė paraudusią menčių odą.

– Eikime atgal, aš išalkau, – paprašė Penelopė.

– Aš tik prieš tai išsimaudysiu.

Ji užsimovė kelnaites, kelnes, apsiavė batus, stovėjo rankoje laikydama tik bikinio liemenėlę, leisdama sau stebėti beplaukę Bjorno krūtinę, rankų raumenis, tatuiruotę ant peties, jo neatsargų nudegimą ir šviesų, žaismingą žvilgsnį.

– Kitąkart tu gulėsi apačioje, – nusišypsojo ji.

– Kitąkart, – aiškiai pakartojo šis, – žinojau, kad užkibsi.

Juokdamasi Penelopė pamojo jam atsisveikindama. Bjornas pasivertė ant nugaros ir su šypsena veide žvelgė aukštyn į dangų. Eidama per mišką link stataus paplūdimio, kur buvo prišvartuotas laivas, Penelopė girdėjo Bjorno švilpaujamą melodiją.

Ji akimirkai sustojo užsisegti liemenėlės.

Svarstė, ar ras Violą vis dar miegančią. Ruošėsi užkaisti šviežių bulvių puodą, įberti šiek tiek krapų, nusiprausti ir persirengti. Penelopei pasirodė keista, kad galinis denis buvo šlapias tarsi po lietaus. Matyt, dėl nesuvokiamos priežasties Viola buvo viską išplovusi. Laivas atrodė pasikeitęs. Mergina negalėjo suprasti, bet buvo taip nejauku, kad net kūnas ėjo pagaugais. Nutilus paukščiams, tapo visiškai tylu. Tebuvo girdėti vandens pliuškenimas ir virvės trinama medžio žievė. Staiga Penelopė ėmė suvokti savo veiksmus. Ji nulipo žemyn, patikrino svečių kajutės duris. Viduje degė lempa, tačiau Violos nebuvo. Drebančia ranka pabeldė į mažo tualeto duris. Atidarė, pažvelgė į vidų ir grįžo ant denio. Toliau, įlankoje, išvydo Bjorną, traukiantį vandens link. Jis nepastebėjo mojančios Penelopės.

Mergina pravėrė svetainės duris, praėjo mėlynąsias sofas, tikmedžio stalelį ir kapitono tiltelį.

– Viola! – negarsiai sušuko.

Nusileido žemyn į virtuvėlę, ištraukė puodą, tačiau pastatė jį tolėliau ant stalviršio, tada smarkiau ėmė plakti širdis. Žvilgtelėjo į didįjį vonios kambarį, patraukė į patį laivūgalį, kur dažniausiai miega Bjornas. Atidarė duris, apsidairė prietemoje ir akimirką pasirodė, kad mato save veidrodyje.

Viola nejudėdama sėdėjo ant lovos krašto, viena ranka tysojo ant rausvos pagalvės, pirktos padėvėtų daiktų krautuvėlėje „Myrorna“.

– Ką čia veiki? – Penelopė išgirdo save klausiant, nors akivaizdu, kad kažkas buvo ne taip.

Jaunėlės veidas išmuštas baltomis ir melsvomis dėmėmis, plaukai šlapi ir nutįsę.

– Viola! Kas nutiko? Viola!

Tačiau mergina pati suprato, kas nutiko, kas buvo kitaip – sesuo nekvėpavo, kūnas buvo atšalęs, jos nebebuvo, gyvybės ugnis jau užgesusi. Siauroji kajutė ėmė dar labiau niauktis ir speistis aplink Penelopę. Ji suaimanavo nesavu balsu, traukėsi atatupsta, plėšė nuo savęs drabužius, stipriai petimi įsirėmė į duris, apsigręžė ir pasileido laiptais aukštyn.

Užlipusi ant denio, lyg springdama giliai traukė oro. Kosėdama apsidairė aplink. Už šimto metrų paplūdimyje išvydo nepažįstamąjį juodais drabužiais. Penelopė suvokė įvykių ryšį. Suprato, kad tai tas pats vyras, atsukęs jai nugarą pripučiamoje kariuomenės motorinėje valtyje, plūduriavusioje po tiltu. Suprato, kad šis juodai vilkintis žmogus nužudė Violą, tačiau jo darbas dar nebaigtas.

Vyras pamojo Bjornui, nuplaukusiam dvidešimt metrų nuo paplūdimio, kažką sušuko ir kilstelėjo ranką. Pastarasis tai išgirdęs sustojo, supliuškeno vietoje ir ėmė žvalgytis sausumos.

Sekundės, regis, sustojo. Penelopė nuskubėjo į vairinę, išvertė įrankių dėžę ir radusi medžioklinį peilį parbėgo į galinį denį.

Ji stebėjo lėtai besiiriantį Bjorną, paliekantį tyvuliuojančius vandens žiedus. Jis klausiamai žvelgė į mojantį vyrą, laukiantį, kol šis priplauks. Vaikinas dvejodamas nusišypsojo ir nusiyrė į krantą.

– Bjornai, plauk tolyn! – iš visų jėgų sukliko Penelopė.

Vyras pasisuko į ją ir leidosi link laivo. Mergina nupjovė virvę, paslydo ant šlapio denio, vėl atsistojo ir nušlubavusi į vairinę užvedė variklį. Nesidairydama pakėlė inkarą.

Bjornas veikiausiai bus ją išgirdęs, nes jau nusisukęs nuo kranto plaukė link laivo. Penelopė nukreipė laivą jo pusėn ir matė, kaip juodasis vyras skuba kita kryptimi, į šiaurinę salos pusę, kur turbūt buvo prisišvartavęs guminę valtį.

Ji žinojo, kad kito kelio nebuvo, tik pro šiaurinę pusę.

Riaumojantis laivas artėjo prie Bjorno. Penelopė šaukė jam, taikėsi artyn, galiausiai galėjo ištiesti futštoką. Vanduo buvo šaltas. Vaikinas atrodė išsigandęs ir nusikamavęs, jo galva vis panirdavo. Penelopė keliskart sužeidė šį futštoko kabliu, jo delnas ėmė kraujuoti.

– Turi įsitverti! – šaukė mergina.

Juoda guminė valtis jau suko aplink salą – aiškiai buvo girdėti variklio gaudesys. Bjorno veidą iškreipė skausmas. Po keleto nevykusių bandymų jam pagaliau pavyko įsikabinti nutiesto futštoko. Penelopė pritraukė jį prie maudymosi platformos, kur vaikinas įsikibo į kraštą. Pamestas futštokas plaukė tolyn.

– Viola negyva! – šaukė ši, apimta panikos ir nevilties.

Bjornui pagaliau atsidūrus laive, ji nuskubėjo į vairinę ir paspaudė greitį.

Vaikinas perlipo lankstą, ir Penelopė išgirdo jo įsakymą plaukti tiesiai į Ornę.

Greitos guminės valties variklio gausmas artinosi iš nugaros.

Penelopė apsuko didelį lankstą, stipriai dunksėjo dugnas.

– Jis nužudė Violą, – sudejavo ši.

– Saugokis šcherų, – kalendamas dantimis perspėjo Bjornas.

Guminė valtis pasiekė didįjį Kastšero šcherą ir laukė jų atvirame, tykiame vandenyje.

Kraujas tekėjo Bjorno veidu.

Jie paskubomis artinosi prie didžiosios salos. Apsisukęs vaikinas išvydo guminę valtį maždaug už trijų šimtų metrų.

– Plauk prie tiltelio!

Penelopė slystelėjo, apsuko laivą ir išjungė variklį prieš jiems su trenksmu įsirėžus į tiltelį. Laivas visu šonu tėškėsi į šlapius medinius laiptus. Sukeltos bangos šniokšdamos dužo į uolas. Laivui pasvirus ant šono, į šipulius pavirto kopėčios. Pro lankstą plūdo vanduo. Juodu išlipo ir metėsi ant prieplaukos, girdėdami, kaip už nugaros į uolas daužosi laivas. Guminė valtis nenumaldomai artėjo. Bėgliai skubėjo link miškelio. Penelopė paslydo, pasiremdama ranka kabinosi į statų šlaitą.

Krante nutilo guminės valties variklis, ir mergina suprato, kad bėga veltui. Drauge jie lenkė medžius, vis gilyn į mišką, ieškodami tinkamos slėptuvės. Penelopę apėmė panika.

4

Pakaruoklis

Dvidešimt pirmas policijos įstatų paragrafas nurodo, kaip pareigūnas turi pasiruošti patekti į namą, kambarį ar kitą vietą, kurioje, įtariama, yra miręs, be sąmonės ar kitos būsenos, negalintis išsikviesti pagalbos žmogus.

Priežastis, dėl kurios policijos asistentas Jonas Bengtsonas tą birželio šeštadienį turėjo apieškoti viršutinį butą Grevo gatvėje esančiame antru numeriu pažymėtame name, buvo ta, jog generalinis Strateginių produktų inspekcijos vadovas Karlas Palmkruna nepasirodė darbe ir praleido ilgai lauktą susitikimą su užsienio reikalų ministru.

Praėjo daug laiko nuo pirmosios Bengtsono vykdytos aukų paieškos gyvenamosiose patalpose. Dažniausiai apie įvykius pranešdavo artimieji, įtardami savižudybę.

Nekalbūs, persigandę tėvai būdavo priversti laukti namų laiptinėse, kol šis atliks savo darbą. Keliskart pasitaikė jaunuoliai vos užčiuopiamu pulsu, perdozavę heroino, kitais kartais jis patekdavo į nužudymo vietą ar rasdavo mirtinai sumuštas moteris, tysančias apšviestas kambaryje stovinčio televizoriaus.

Žengdamas pro didžiulius vartus, Jonas nešėsi laužtuvą ir visraktį. Liftu pakilęs į penktą aukštą paspaudė durų skambutį. Akimirką palaukęs, ant grindų pasidėjo sunkų krepšį ir atrakino šarvuotų durų spyną. Netikėtai laiptinėje, aukštu žemiau, sušnarėjo. Regis, kažkas norėdamas išslinkti nepastebėtas klastingai sėlino.

Policijos asistentas įsiklausė, ištiesė ranką nuspausti rankeną, tačiau atrakintos durys švelniai atsivėrė.

– Ar yra kas namie?! – sušuko.

Palaukė keletą sekundžių, pervilko savo krepšį per slenkstį ir uždarė duris. Batais brūkštelėjo durų kilimėlį ir nuėjo į didįjį koridorių.

Iš gretimo kambario sklido rami muzika, pasibeldęs Jonas žengė vidun. Tai buvo puikus, kukliai įrengtas pasisėdėjimų kambarys, viduje stovėjo trys Karlo Malmsteno kurtos sofos, žemas stiklinis stalelis ir nedidukas tapytas paveikslas, vaizduojantis laivą audroje. Ledo žydrumo lempelės spygsojo iš plokščio minimalistinio grotuvo. Lyg klausimas iš garsiakalbių melancholiškai liejosi styginių garsai.

Bengtsonas ėjo tolyn, atidarius dvivėres duris žvilgsnį iškart patraukė aukšti naujojo meno stiliaus langai, pro kuriuos skverbėsi saulės spinduliai.

Baltojo kambario viduryje mataravo vyro kūnas.

Antgamtiškas vaizdas.

Jonas įsistebeilijo į negyvėlį. Jam dingojosi, kad praslinko amžinybė, kol įžiūrėjo prie lempos pritaisytą skalbinių virvę.

Prabangiai apsirengusio vyro kūnas nejudėjo, lyg pašokęs būtų suakmenėjęs – kulkšnys buvo įsitempusios, o batų galiukai nukreipti į grindis.

Jis pasikorė, tačiau tai nebuvo viskas, lyg kas nesutaptų, kažkas buvo ne taip.

Policijos asistentui buvo draudžiama peržengti slenkstį – nusikaltimo vieta turėjo likti nepaliesta. Jo širdis daužėsi, seilės strigo gerklėje, bet vis tiek negalėjo nuleisti akių nuo vyro tuščiame kambaryje.

Vienas vardas it šnabždesys ėmė suktis Jono galvojo: „Jonas. Privalau pasikalbėti su Jonu Lina.“

Kambaryje nebuvo baldų, tik pasikoręs vyras, kuris, tikėtina, buvo generalinis Strateginių produktų inspekcijos vadovas Karlas Palmkruna.

Virvė pritvirtinta prie kablio lempai, pačiame rozetės centre.

„Nebuvo nieko, ant ko būtų galėjęs pasilypėti, – mąstė Bengtsonas. – Lubos mažiausiai trijų su puse metrų aukščio.“

Asistentas mėgino nurimti, susiimti ir užregistruoti viską, kaip matė. Pakaruoklio veidas išbalęs lyg sudrėkęs cukrus. Jam atrodė, kad plačiai atmerktos akys nutaškuotos kraujosruvų. Vyras vilkėjo sunkų paltą, šviesiai pilką kostiumą, avėjo žemapadžiais batais. Juodas krepšys ir mobilusis telefonas gulėjo ant parketo, kiek tolėliau nuo šlapimo balos, telkšojusios po kabančiu kūnu.

Staiga pakaruoklis krestelėjo.

Jonas Bengtsonas užgniaužė kvapą.

Lubos sunkiai sudunksėjo, palėpėje švilpė vėjas, viršuje buvo girdėti žingsniai. Dunksint luboms, Palmkrunos kūnas ėmė siūbuoti. Pasigirsdavo ir nutildavo grąžtas. Šūkavo vyras, pritrūkęs laido.

– Atneškit laidų! – šaukė šis.

5

Žmogžudysčių tyrimo komisija

Pirmoji birželio savaitė. Keletą savaičių Stokholmo gyventojai prabusdavo per anksti. Naktys šviesios lyg dienos, o saulė teka pusę keturių. Pavasario pabaiga buvo neįprastai šilta. Ievos ir alyvos sužydo tuo pat metu. Sunkūs žiedynai svaigino nuo pat Kronobergo parko ligi įėjimo į Švedijos policijos valdybą.

Kriminalinė policija – vienintelė operatyvioji Švedijos policijos institucija, kovojanti su nusikaltimais ir nacionaliniu, ir tarptautiniu lygiu.

Karlosas Eliasonas – kriminalinės policijos vadovas – stovėjo prie žemo lango aštuntame aukšte ir žvelgė į stačius Kronobergo parko šlaitus. Rankoje laikė telefoną, surinko Jono Linos numerį, tačiau ir vėl įsijungė atsakiklis. Jis padėjo ragelį, pastūmė telefoną tolėliau ant stalo ir žvilgtelėjo į laikrodį.

Peteris Neslundas, įėjęs į Karloso kabinetą, subtiliai kostelėjo, stabtelėjo ir pasilenkė prie iškabos, skelbiančios „Stebim, žymim, nervinam“.

Iš kito kabineto sklido pokalbių nuotrupos apie arešto orderius Europoje bei Šengeno informacinę sistemą.

– Netrukus pasirodys Polokas ir jo vyrukai, – tarė Peteris.

– Pažįstu valandas, – tyliai atšovė Karlosas.

– Sumuštiniai jau paruošti.

Karlosas, užgniaužęs šypseną, pasiteiravo:

– Girdėjai, jie vis dar samdo naujų žmonių?

Išraudęs Peteris nudelbė žvilgsnį, susitvardė ir vėl pakėlė akis.

– Aš būčiau... Ar įsivaizduojate ką nors tinkamesnį tarnybai Žmogžudysčių tyrimų komisijoje?

Komisiją sudaro šeši ekspertai, prisidedantys prie žmogžudysčių išaiškinimo visoje Švedijoje. Darbas sistemiškai grindžiamas PTS – policijos tiriamais sunkiais nusikaltimais.

Etatinių darbuotojų krūvis siaubingas. Jų paslaugų reikia visur, taigi beveik neturi laiko susirinkti policijos nuovadoje.

Išėjus Neslundui, Karlosas atsisėdo ir įsistebeilijo į akvariume plaukiojančias rojaus žuveles. Jam tiesiantis paimti žuvų maisto indelio, suskambo telefonas.

– Klausau.

– Jie pakeliui, – iš priimamojo įspėjo Magnusas.

– Ačiū.

Prieš atsistodamas Eliasonas paskutinįkart pamėgino susisiekti su Jonu Lina, apžiūrėjo save

veidrodyje ir išėjo iš kabineto. Jam išžengus į koridorių, pasigirdo skambtelėjimas, ir be garso atsivėrė lifto durys.

Išvydus Žmogžudysčių tyrimo komisijos darbuotojus Karlosui trumpai šmėkštelėjo „Rolling Stones“ koncertas, kuriame drauge su kolegomis buvo prieš keletą metų. Į sceną įžengusios grupės nariai priminė atsipalaidavusius verslininkus. Jie vilkėjo tamsiais kostiumais visai kaip šie žmogžudysčių tyrėjai.

Natanas Polokas, žilus plaukus susisegęs į arklio uodegą, ėjo priekyje, už jo – Erikas Eriksonas, deimantais padabintais akiniais, dėl kurių kolegų buvo pramintas Eltonu, jam įkandin sekė Niklas Dentas bei P. G. Bundesonas ir pačiame gale – kriminalinių tyrimų ekspertas Tomis Kofoedas, pakumpęs, niūriai į grindis įsispitrijęs vyras.

Karlosas šią grupę palydėjo į susirinkimų kabinetą. Priešais pasistatęs puodelį juodos kavos, laukdamas už apskrito stalo, jau sėdėjo Operatyvaus reagavimo skyriaus vadovas Benis Rubinas. Kofoedas ėmė garsiai triaukšti iš vaisių pintinėlės nugriebtą obuolį. Polokas šypsodamas pasižiūrėjo į jį ir papurtė galvą šiam klausiamai sustojus.

– Sveiki atvykę, – pradėjo Eliasonas. – Man labai džiugu, kad visi radote laiko ir galimybių susirinkti, nes turime aptarti keletą svarbių klausimų.

– Ar Jonas Lina neketino atvykti? – pasiteiravo Tomis.

– Taigi... – nutęsė Karlosas.

– Juk jis jau baigė su šiųmetine Tumbos byla, – pridūrė Kofoedas. – Nepaliauju galvoti, koks užtikrintas buvo... Jis žinojo, kaip buvo įvykdytos žmogžudystės.

– Nepaisant jokios logikos, velniai griebtų, – šyptelėjo Eltonas.

– Aš gerai nusimanau apie nusikaltimų techniką, – tęsė Tomis, – tačiau Jonas vos pažiūrėjęs į kraujo pėdsakus... Nesuvokiama.

– Jis įžvelgė visumą, – pritarė Natanas Polokas. – Žiaurumą, pastangas ir stresą – kitaip nei persirengimo kambaryje, namuose visi ženklai rodė nusikaltėlio nuovargį.

– Aš vis dar negaliu patikėti, – sumurmėjo Kofoedas.

Karlosas atsikrenkštė ir palinko virš dienotvarkės.

– Šįryt apsireiškė jūrų policija. Žvejys rado mirusios merginos kūną.

– Tinkluose?

– Ne, pastebėjo Dalaro apylinkių link srovės nešamą sportinį laivą, prisiyrė, o įlipęs į vidų rado ją, sėdinčią pirmagalyje.

– Tai beveik neturi nieko bendra su komisijos darbu, – šyptelėjo Peteris Neslundas.

– Ar ji buvo nužudyta? – pasiteiravo Natanas Polokas.

– Veikiausiai savižudybė, – atsakė Peteris.

– Tai ne skubus reikalas, – tarė Karlosas siekdamas sausainio, – bet vis tiek norėjau paminėti.

– Dar kas nors? – niūriai pasiteiravo Tomis Kofoedas.

– Gavome užklausą iš nuovados Vakarų Jotalande, – tarė Karlosas. – Kopija guli ant stalo.

– Negalėsiu tuo užsiimti, – nukirto Polokas.

– Žinau, kad turite daug darbo, – nuo stalo lėtai braukdamas trupinėlius šnekėjo Eliasonas. – Galbūt mums derėtų pradėti kitaip ir pašnekėti... Pašnekėti apie naujus Žmogžudysčių tyrimo komisijos darbuotojus.

Benis Rubinas peržvelgė visus skvarbiu žvilgsniu ir ėmė aiškinti, kad vadovybė jaučia didelį spaudimą, todėl pirmiausia jie ėmėsi mažinti Žmogžudysčių tyrimo komisijai skirtą sumą.

– Klausimas lieka atviras, – atsakė Karlosas.

– Ar šiuo atveju nebūtų geriau, jei Jonas dalyvautų čia? – paklausė Tomis ir pasilenkęs virš stalo ėmė rinktis sumuštinį.

– Mes nė nežinome, ar jis atvyks, – patikslino Eliasonas.

– Galime pradėti nuo kavos pertraukėlės, – pasiūlė Erikas Eriksonas ir pasitaisė žėrinčius akinius.

Kofoedas nuėmė plėvelę nuo sumuštinio su lašiša, nubraukė krapų šakelę, išsispaudė šiek tiek citrinų sulčių ir išsivyniojo į servetėlę susuktus įrankius.

Staiga atsivėrė durys, ir į didįjį susirinkimų kabinetą įžengė šviesiaplaukis Jonas Lina.

– *Syö tilli, pojat* (suom. valgykite krapus, berniukai – *vert. past.*), – tarė šis suomiškai.

– Būtent, – nusijuokė Polokas, – berniukai, valgykite krapus.

Natanas ir Jonas džiugiai susižvalgė. Tomis nuraudo ir papurtė galvą šypsodamasis.

– *Tilli*, – pakartojo Natanas ir ėmė žvygauti Jonui barstant krapus ant Kofoedo sumuštinio.

– Gal jau tęskime susirinkimą, – įsiterpė Peteris.

Paspaudęs ranką Polokui, Lina ant laisvos kėdės atlošo pasikabino tamsų švarką ir atsisėdo.

– Atleiskite, – rimčiau tarė jis.

– Tu širdingai laukiamas, – atsakė Karlosas.

– Ačiū.

– Mes kaip tik ruošėmės aptarti naujų darbuotojų klausimą, – paaiškino.

Eliasonas prikando lūpą, Neslundas muistėsi kėdėje.

– Aš manau... Manau, reikėtų leisti pasisakyti Natanui, – tęsė Karlosas.

– Ką gi, mielai, dabar kalbėsiu ne vien iš savo varpinės, – pradėjo šis. – Dėl to sutarėme visi, norėtume, kad prisijungtum prie mūsų, Jonai.

Kabinete įsivyravo tyla. Niklas Dentas ir Erikas Eriksonas linktelėjo. Priešais saulę Peteris Neslundas panėšėjo į juodą plokštelę.

– Mes labai norėtume, – įsiterpė Tomis Kofoedas.

– Vertinu šį kvietimą, – pradėjo Lina pirštais persibraukdamas tankius plaukus. – Juk jūs jau įrodėte, kokie esate gabūs, ir aš gerbiu jūsų darbą...

Visi šypsojosi nudelbę akis į stalą.

– Tačiau aš... negaliu dirbti pagal PTS metodą, – paaiškino jis.

– Žinome, jau supratome, – greitai išpyškino Kofoedas. – Metodas gana sustabarėjęs, bet retkarčiais veikia, buvo įrodyta, kad... – šis nutilo.

– Mes vis tiek norėjome pasiūlyti, – tarė Polokas.

– Nemanau, kad tai man tiktų, – atsakė Jonas.

Vyrai nudelbė žvilgsnius, kažkas linktelėjo. Suskambus telefonui Lina atsiprašė, pakilo ir išėjo. Po akimirkos grįžo pasiimti palikto švarko.

– Man nesmagu. Mielai būčiau dalyvavęs susirinkime.

– Ar nutiko kas svarbaus? – sukluso Karlosas.

– Skambino Jonas Bengtsonas iš Viešosios tvarkos skyriaus. Jis kaip tik rado Karlą Palmkruną.

– Rado? – pasitikslino Eliasonas.

– Pasikorusį, – atsakė Jonas.

Jo simetriškas veidas surimtėjo, o akys žibėjo lyg pilkas stiklas.

– Kas tas Palmkruna? – paklausė Natanas Polokas. – Niekaip negaliu prisiminti.

– Vyriausiasis Strateginių produktų inspekcijos vadovas, – trumpai paaiškino Tomis Kofoedas. – Tai jis sprendžia švediškų ginklų eksporto klausimus.

– Argi SPI postai nėra slapti? – pasiteiravo Karlosas.

– Taigi, – atsakė Kofoedas.

– Tokiu atveju tuo užsiims kas nors iš saugumo policijos.

– Bet aš pažadėjau Bengtsonui pasirodyti, – tarė Jonas, – ten vyksta kažkas įtartina.

– Kas? – nekantravo sužinoti Eliasonas.

– Ten buvo... Ne, pirmiausia turiu tai pats pamatyti.

– Labai įdomu, – sukluso Kofoedas. – Ar galiu važiuoti drauge?

– Jei tik nori.

– Tada ir aš važiuosiu kartu, – tuoj pat nusprendė Polokas.

Karlosas dar mėgino priminti apie vykstantį susirinkimą, tačiau veltui. Trys vyrai paliko saulės kaitinamą kabinetą ir pranyko vėsiame koridoriuje.

6

Ateinanti mirtis

Po dvidešimties minučių kriminalinės policijos komisaras Jonas Lina pastatė savo automobilį Kranto gatvėje. Už jo sustojo sidabrinis „Lincoln Town Car“. Jonas išlipo iš mašinos, palaukė poros kolegų iš Žmogžudysčių tyrimo komisijos, drauge jie pasuko už kampo ir pro vartus įėjo į Grevo gatvės antruoju numeriu pažymėtą namą.

Senu dardančiu liftu kylant į paskutinį namo aukštą, Tomis Kofoedas įprastai niūriu balsu pasiteiravo, ką Jonas jau žinąs.

– Strateginių produktų inspekcija pranešė, kad dingo Karlas Palmkruna, – pradėjo pasakoti komisaras. – Šeimos jis neturėjo, ir niekas iš kolegų artimai jo nepažinojo, tačiau šiam nepasirodžius darbe, Viešosios tvarkos skyriui buvo pavesta išsiaiškinti. Jonas Bengtsonas, nuėjęs į Palmkrunos butą, rado šį pasikorusį ir paskambino man. Jis įtaria žmogžudystę ir paprašė tuoj pat atvažiuoti.

Natano Poloko nugairintas veidas įsitempė.

– Kas leido jam spėti, kad tai žmogžudystė?

Liftas sustojo, Lina atidarė dureles. Bengtsonas stovėjo už Palmkrunos buto durų. Jis įsibruko kišeninę knygą ir paspaudė Jonui ranką.

– Čia Tomis Kofoedas ir Natanas Polokas iš Žmogžudysčių tyrimo komisijos, – pristatė komisaras.

Jie nebyliai pasisveikino.

– Kai atėjau, durys buvo atrakintos, – ėmė pasakoti Bengtsonas. – Išgirdau muziką ir radau Palmkruną kabantį didžiajame kambaryje. Esu nukabinęs nemažai vyrų, bet šį kartą, noriu pasakyti, maža tikimybė, kad tai galėjo būti savižudybė, ypač turint omenyje visuomenės nuomonę.

– Puiku, kad paskambinai, – tarė jam Jonas.

– Ar apžiūrėjai mirusįjį? – taip pat rūsčiai pasiteiravo Kofoedas.

– Aš nėjau į kambarį, – atsakė policininkas.

– Labai gerai, – suniurnėjo Tomis ir kartu su juo ėmėsi dėlioti žingsnių žymeklių schemą.

Po valandėlės Jonui ir Natanui buvo leista įeiti į prieškambarį.

Bengtsonas stabtelėjo šviesiame kambaryje prie mėlynos sofos ir pirštu parodė į praviras dvivėres duris. Peržengęs žingsnių žymeklius, Jonas plačiai jas atlapojo.

Pro aukštus langus sklido šilta saulės šviesa. Karlas Palmkruna kabojo erdvaus kambario viduryje. Vilkėjo šviesų kostiumą, vasarinį paltą ir avėjo lengvus žemapadžius batus. Perbalusiu veidu ropinėjo musės, dėjo mažus gelsvus kiaušinėlius aplink akis, skruostų duobutėse, suko ratus virš šlapimo balos ir prašmatnaus krepšio. Pasipylęs kraujas tamsiai raudonai nudažė giliai į kaklą

įsirėžusią ploną skalbinių virvę ir nutekėjo ant marškinių.
– Puiku, – maudamasis pirštines konstatavo Kofoedas.

Nei veide, nei balse nelikę nė lašelio kartėlio. Atsiklaupęs jis šypsojosi fotografuodamas kabaruojantį kūną.

– Greičiausiai rasime žymių ant kaklo, – rodydamas pirštu tarė Polokas.

Jonas žvilgtelėjo į lubas, paskui į grindis.

– Privalome rasti, – susijaudinęs pritarė Tomis blykste vis nušviesdamas mirusįjį. – Noriu pasakyti, kad žudikas nė nebandė nuslėpti nusikaltimo, priešingai, nori kažką tuo pasakyti.

– Taip ir maniau, – karščiuodamasis antrino Bengtsonas. – Kambarys tuščias: nėra nei kėdės ar laiptelių pasilypėti.

– Ką tuo norėta pasakyti? – jau nuleidęs kamerą sukluso Kofoedas, tyrinėdamas šlampantį kūną. – Pakorimas juk susijęs su išdavyste – kaip Judas Iskariotas.

– Palaukite, – ramiai nutraukė pokalbį Jonas. Jam padrikai gestikuliuojant visi sužiuro į grindis.

– Ką manai? – pasiteiravo Polokas.

– Manau, kad tai savižudybė, – tarė Lina.

– Tipiška savižudybė, – paantrino Tomis ir kiek per šaižiai nusižvengė. – Jis suplasnojo ir užskrido...

– Krepšys, – tęsė Jonas. – Jis galėjo pasiekti kilpą atsistojęs ant krepšio krašto.

– Bet nebūtų pasiekęs lubų, – įsikišo Natanas.

– Kilpa galėjo būti paruošta anksčiau.

– Galėjo, nors, manau, tu klysti.

Jonas gūžtelėjo ir sumurmėjo:

– Ir muzika, ir kilpa...

– Ar neapžiūrėsime krepšio? – ryžtingai paklausė Polokas.

– Pirmiausia turiu apsaugoti pėdsakus, – paprieštaravo Kofoedas.

Visi stebėjo rėpliojantį mažutį sukumpusį kolegą, ant grindų tepantį storą želatinos sluoksnį, tiesiantį juodą polietileno juostą ir atsargiai guminiu volu ją spaudžiantį.

– Gal gali paduoti porą biopakelių ir didelę pakuotę? – paprašė šis, rodydamas į įrankių krepšį.

– Kartoninį? – pasitikslino Natanas.

– Taip, – atsakė Tomis gaudydamas Poloko aukštyn švystelėtą biopakelį.

Išsaugojęs biologinius įkalčius jis pamojo Natanui leisdamas užeiti.

– Tolesniame krepšio krašte pamatysi batų žymes, – paaiškino Jonas. – Krepšys nuvirto atgal, o kūnas suposi skersai.

Nieko netaręs Polokas patraukė tiesiai prie odinio portfelio ir atsiklaupė. Žila arklio uodega krito ant švarko pečių jam tiesiantis pastatyti portfelį. Ant juodos odos buvo ryškiai matyti pilkšvos batų žymės.

– Ką aš jums sakiau? – papriekaištavo Lina.

– *Bliamba*, – sužavėtas ir šypsodamasis pavargusiu veidu tarė Kofoedas.

– Savižudybė, – suniurnėjo Polokas.

– Bent jau teoriškai, – pritarė Jonas.

Visi stebėjo pakaruoklį.

– Taigi ką čia radome? – vis dar šypsodamasis paklausė Tomis. – Už karinės amunicijos eksportą atsakingas žmogus nusižudė.

– Tai ne mūsų tyrimas, – atsiduso Natanas.

Kofoedas nusimovė pirštines ir pamojo rodydamas kūno link.

– Jonai, ką turėjai omenyje sakydamas „muzika ir kilpa“?

– Tikrasis mazgas, – atsakė šis rodydamas į kilpą. – Manau, tai susiję su ilga Palmkrunos tarnyba kariniame laivyne.

– O muzika?

Jonas stabtelėjo ir mąsliai pažvelgė į jį.

– Ką pats manai apie muziką?

– Net nežinau, sonata smuikui, – mąstė Kofoedas, – devynioliktojo amžiaus pradžios arba...

Jį nutraukė sučirškęs durų skambutis. Visi susižvalgė. Lina pirmas pasisuko durų link, kiti nusekė iš paskos, tačiau sustojo svetainėje, kur jų nebuvo matyti iš laiptinės.

Koridorius vedė į tambūrą, Jonas pasilenkė pažiūrėti pro durų akutę, tačiau susilaikė. Buvo justi pro skylutę srovenantis oras, Lina nuspaudė rankeną. Už atsivėrusių sunkių durų buvo tamsu. Laikinasis apšvietimas jau užgesęs, šviesa silpnai tesklido pro raudonai rudus laiptinės langelius. Jonas išgirdo lėtą alsavimą – kažkas kvėpavo visai šalia. Pasislėpusi žmogysta sunkiai, veik skausmingai alsavo gaudydama kvapą.

Komisarui vogčiomis žvelgiant pro duris, ranka tiesėsi pistoleto. Laiptinėje saulės apšviesta stovėjo maždaug šešiasdešimt penkerių moteris didžiulėmis rankomis. Stovėjo kaip įbesta. Ant skruosto – nemažas odos spalvos pleistras. Žili plaukai mergaitiškai kirpti trumpu *bobu*. Ji žvelgė Jonui tiesiai į akis nė nemanydama nusišypsoti.

– Ar jau nukabinote? – pasiteiravo ši.

7

Pagalbininkai

Jonas tikėjosi spėsiąs į pirmos valandos Žmogžudysčių tyrimo komisijos susirinkimą.

Buvo suplanavęs papietauti su Disa Rosendalso sode, Jurgordeno rajone. Jonas atvyko per anksti ir valandėlę stoviniavo saulėkaitoje stebėdamas virš nedidelio vynuogyno kylančius garus, kai išvydo ateinančią Disą, per petį persimetusią medžiaginį krepšį. Jos smulkutis subtilių bruožų veidas nusėtas pavasarinių strazdanų, o plaukai, nors įprastai būdavo suimti į porą netvarkingų uodegėlių, dabar draikėsi ant pečių. Ši atėjo pasipuošusi smulkiomis gėlytėmis marginta suknele, avėjo vasarinius sandalus su pakulne.

Jie atsargiai apsikabino.

– Labas, – tarė Jonas. – Kokia tu graži!

– Tu taip pat gražus, – atsakė Disa.

Jie pasirinko maisto ir prisėdo lauke. Jonas pastebėjo nulakuotus Disos nagus. Ji buvo vyriausioji archeologė, taigi jos trumpai kirptos panagės visada būdavo žemėtos. Vyro žvilgsnis klaidžiojo nuo merginos rankų prie vaismedžių sodo.

Disa pradėjo valgyti ir kalbėjo pilna burna:

– Karalienė Kristina nuo Kulando grafo buvo gavusi dovanų leopardą. Jį laikė čia, Jurgordene.

– Nežinojau, – ramiai atsakė Lina.

– Pilies sąskaitų registruose perskaičiau, kad buvo skirta keturiasdešimt sidabrinių monetų mergos, kurią mirtinai sudraskė leopardas, laidotuvėms.

Ji atsilošė ir paėmė stiklinę.

– Nekalbėk tiek daug, Jonai, – ironiškai tarė Disa.

– Atleisk. Aš...

Vyras nutilo ir pajuto, kaip staiga jo kūną apleido jėgos.

– Kas?

– Būk gera, papasakok dar apie leopardą.

– Atrodai liūdnas.

– Galvoju apie mamą... Ji išėjo kaip tik prieš metus. Ant kapo padėjau baltą irisą.

– Aš labai ilgiuosi Ritvos, – tarė Disa.

Mergina padėjo įrankius ir valandėlei nutilo.

– Ar žinai, ką ji man pasakė, kai mačiau ją paskutinį sykį? Paėmė mano ranką ir patarė, kad turėčiau tave suvilioti ir suminkštinti tavo širdį.

– Įsivaizduoju, – nusijuokė Jonas.

Saulės zuikutis žybtelėjo stiklinėje, suspindo ypatingos, tamsios Disos akys.

– Atsakiau nemananti, kad tai įmanoma, o ji man liepė palikti tave ir nesirodyti, negrįžti niekada.

Lina linktelėjo nežinodamas, ką turėtų atsakyti.

– Bet tu būtum visiškai vienas, – tęsė Disa. – Vienas kaip pirštas.

Jonas glostė merginos ranką.

– Nenoriu.

– Ko?

– Nenoriu būti vienas kaip pirštas, – švelniai tarė šis. – Noriu būti su tavimi.

– Noriu tau įkąsti, tiesą sakant, stipriai. Ar gali tai paaiškinti? Kaskart tave išvydus man niežti dantis, – šypsojosi Disa.

Jonas ištiesė ranką ir palietė merginą. Žinojo, kad jau pavėlavo į susirinkimą su Karlosu Eliasonu ir Žmogžudysčių tyrimo komisijos nariais, bet vis tiek liko su Disa, šnekučiavosi mąstydamas apie samišką nuotakos karūną, kurią reikėtų apžiūrėti Skandinavijos muziejuje.

* * *

Laukdamas Jono Karlosas Eliasonas Žmogžudysčių tyrimo komisijos nariams papasakojo apie nužudytą jauną moterį, rastą sportiniame laive Stokholmo salyne. Benis Rubinas protokole pažymėjo, kad tyrimas neskubus, o jūrų policija taip pat aiškinsis.

Susirinkimas vos spėjo prasidėti pavėlavus Linai, kai paskambino Jonas Bengtsonas. Jie buvo seni pažįstami, beveik dešimt metų drauge žaidė žolės riedulį. Bengtsonas buvo malonus žmogus, bet diagnozavus prostatos vėžį jį apleido beveik visi draugai. Dabar sveikut sveikutėlis, tačiau kaip ir daugelį, patyrusių besiartinančios mirties galybę, jį gaubė trapumo nuojauta.

Išėjęs iš susirinkimų kabineto komisaras stovėjo koridoriuje ir klausėsi lėtos Bengtsono kalbos. Balse buvo justi stiprus nuovargis, apimantis po itin didelės įtampos. Jis pasakojo ką tik radęs savo namuose pasikorusį generalinį Strateginių produktų inspekcijos vadovą.

– Savižudybė? – paklausė Linas.

– Ne.

– Nužudymas?

– Gal galėtum užsukti? Negaliu suvesti galų. Jonai, kūnas supasi palubėje.

* * *

Komisaras drauge su Natanu Poloku ir Tomiu Kofoedu ką tik konstatavo, jog tai savižudybė, tuomet pasigirdo Palmkrunos durų skambutis. Tamsioje laiptinėje stovėjo aukšta moteris didžiulėmis rankomis, nešina maišais, pilnais maisto produktų.

– Ar nukabinote? – pasiteiravo ši.

– Nukabinome? – perklausė Jonas.
– Direktorių Palmkruną, – rimtai tarė ji.
– Ką norite pasakyti?
– Atleiskite, aš tik namų šeimininkė, maniau...
Moteris sutriko ir jau ėjo link laiptų, tačiau atsisuko Jonui atsakius į klausimą:
– Jis vis dar ten.
– Aha, – vangiai atsakė grįždama.
– Matėte kūną?
– Ne, – atsakė namų šeimininkė.
– Tad kodėl klausiate, ar jau nukabinome? Ar kas nutiko? Pastebėjote ką neįprasta?
– Mažojoje svetainėje ant lempos kabliuko buvo mazgas.
– Matėte virvę?
– Žinoma.
– Ir nesibaiminote, kad ruošiasi ją panaudoti? – paklausė komisaras.
– Mirtis nebaisi, – ištarė moteris šypsodamasi.
– Ką jūs sakote?
Tačiau ši tik papurtė galvą.
– Kaip manote, kaip jis mirė? – pagaliau paklausė Jonas.
– Manau, virvė užveržė kaklą, – tyliai atsakė.
– O kaip virvė atsidūrė ant kaklo?
– Nežinau, gal kas padėjo, – atsakė dvejodama.
– Kaip padėjo?
Moters akys apsiblausė, Linai pasirodė, kad ji tuoj nualps, bet ši ranka atsirėmė į sieną ir pagavo vyro žvilgsnį.
– Pasaulyje pilna pagalbininkų, – prakalbo silpnu balsu.

8

Nolenas

Policijos nuovados baseinas buvo tuščias ir tylus, už stiklo sienos tamsu, nė vieno svečio kavinėje. Didelis mėlynas baseinas beveik sustingęs. Šviesa, sklindanti nuo dugno, tyliai raibuliavo ant sienų ir lubų. Yris po yrio Jonas Lina judėjo į priekį tuo pačiu ritmu, tolygiai kvėpuodamas.

Jis plaukė galvoje skriejant įvairiems prisiminimams. Disos veidas, kai ši pasakojo apie panižusius dantis vos jį išvydus.

Jonas pasiekė baseino kraštą, po vandeniu apsisuko ir atsispyrė. Nė nepajuto, kaip ėmė plaukti greičiau, mintyse grįžęs prie Karlo Palmkrunos buto Grevo gatvėje. Dar kartą apmąstė karantį kūną, šlapimo balutę, veidu ropinėjančias muses. Negyvėlis vilkėjo darbiniais drabužiais – švarku, avėjo batus, bet vis dėlto rado laiko įjungti muziką.

Komisarui dingojosi, kad detalės buvo ne vien planuotos, bet ir improvizuotos – labai neįprastas savižudybės atvejis.

Vyras plaukė vis greičiau, apsisuko ir dar paspartino tempą, mintyse matė save einantį koridoriumi, atidarantį duris išgirdus netikėtą durų skambutį. Jis įsivaizdavo, kaip tamsioje laiptinėje aukštoji moteris didelėmis rankomis stovi pasislėpusi už durų.

Jonas sustojo baseino krašte sunkiai kvėpuodamas, įsikibo į plastikines groteles, dengiančias lataką. Kvėpavimas rimo, nors sunkumas, pečių raumenis užliejus pieno rūgštimi, vis dar stiprėjo. Baseino salėje pasirodė būrelis sportiniais drabužiais vilkinčių policininkų, nešinų vaiko ir antsvorio turinčio suaugusiojo manekenais pratyboms.

Mirtis nebaisi, – šypsodamasi sakė didžioji moteris.

Jonas išlipo iš baseino apimtas keisto nerimo – negalėjo suprasti, kodėl Karlo Palmkrunos byla nedavė ramybės. Tuščias šviesus kambarys vis kilo jam prieš akis. Su musių zvimbimu sumišusi ausyse skambėjo smuiko melodija.

Lina žinojo, kad tai buvo savižudybė, taigi kriminalistams ten nėra ko veikti. Vis tiek norėjo bėgti atgal į nusikaltimo vietą – dar kartą viską apžiūrėti, ištirti, išnaršyti visus kambarius, kad išsiaiškintų, ar nebus ko praleidęs.

Kalbantis su namų šeimininke komisarui atrodė, jog jai pasimaišęs protas – šokas, apvijęs lyg migla, sujaukė protą, jos atsakymai skambėję keistai ir nerišliai. Dabar Jonas kūrė kitą teoriją. Galbūt moteris visai nebuvo pamišusi, nė trupučio nešokiruota, galbūt į jo klausimus atsakinėjo kuo tiksliau. Tokiu atveju, namų šeimininkė Edita Švarc tvirtino, kad kažkieno ištiesta pagalbos ranka padėjo Karlui Palmkrunai paruošti virvę. Taigi ši papasakojusi, kad tai nebuvo savižudybė ir mirties

akimirką jis nebuvęs vienas.

Kažkas neaišku.

Jonas žinojo esąs teisus, tačiau negalėjo kliautis vien nuojauta.

Lina įėjo į vyrų persirengimo kambarį, atsirakino spintelę ir išsiėmęs telefoną paskambino vyriausiajam patologui Nilsui Nolenui.

– Aš dar nebaigiau, – pasigirdo Nilso, keliančio prie ausies telefoną, balsas.

– Skambinu dėl Palmkrunos. Koks buvo tavo pirmas įspūdis, net jei tu...

– Dar nebaigiau, – nutraukė Nolenas.

– Net jei nebaigei, – išsakė mintį Jonas.

– Penktą valandą su žmona einu apžiūrėti sofos.

– Būsiu už dvidešimt penkių minučių, – pasakė Linas ir padėjo ragelį nelaukdamas, kol patologas pakartos, jog dar nebaigė.

Nusiprausęs ir persirengęs Jonas išgirdo šurmulį – vaikų juokas ir kalbos reiškė, jog tuojau prasidės plaukimo pamoka.

Komisaras ėmė svarstyti, ką oficialiai galėtų reikšti Strateginių produktų inspekcijos vadovo savižudybė. Žmogus, priimantis galutinius sprendimus dėl švediškų ginklų gamybos ir eksporto, miręs.

„O jei klystu, jei jis vis dėlto buvo nužudytas“, – kartojo Jonas. Prieš važiuojant pas Noleną, reikia pasikalbėti su Poloku, galbūt jie drauge su Kofoedu bus spėję apžvelgti įkalčius.

Lina skubriai nužingsniavo koridoriumi, nubėgo laiptais ir paskambino savo asistentei Anjai Larson, kad įsitikintų, ar Natanas Polokas buvo policijos nuovadoje.

9

Artima kova

Vešlūs Jono plaukai vis dar buvo šlapi jam atidarius vienuoliktos salės duris, kur Natanas Polokas skaitė paskaitą vyrų ir moterų grupelei, besimokančiai specialaus įkaitų gelbėjimo.

Ant sienos Polokui už nugaros buvo rodoma žmogaus kūno projekcija. Ant mažo stalo gulėjo septyni rankiniai ginklai – nuo mažyčio blizgančio „Sauer P238“ iki juodo matinio „Heckler & Koch“ markės 40 milimetrų automatinio granatsvaidžio.

Jaunas policijos pareigūnas stovėjo priešais Nataną. Šis išsitraukė peilį, vogčiomis spausdamas jį prie savęs, nuskubėjo prie jaunuolio, pažymėjo jo kaklą ir atsisuko į grupę.

– Šio veiksmo trūkumas – priešas gali šaukti, jo kūno judesiai nekontroliuojami ir reikia laiko, kol priešininkas nukraujuoja, nes pažeidžiama tik viena arterija, – paaiškino Polokas.

Jis vėl priėjo prie jaunojo policininko ir ranka apsivijo taip, kad sulenkta ranka uždengė burną.

– O darydamas šitaip galiu užslopinti riksmą, kontroliuoti galvos judesius ir vienu brūkštelėjimu pažeisti abi arterijas.

Natanas paleido jaunuolį ir pastebėjo prie durų stovintį Joną Liną. Jis veikiausiai atėjęs ką tik, jam demonstruojant sučiupimą. Jaunasis policijos pareigūnas nusišluostė burną ir grįžo į savo vietą. Natanas plačiai nusišypsojo ir pamojo Jonui, kviesdamas šį prieiti, tačiau Lina papurtė galvą.

– Turiu persimesti keletu žodžių su tavimi, Natanai, – tyliai tarė jis.

Keletas pareigūnų atsisuko. Jonas paspaudė ranką priėjusiam Polokui. Ant komisaro švarko buvo matyti tamsios kaklu tekančio vandens dėmės.

– Tomis Kofoedas tyrė batų atspaudus Palmkrunos namuose. Turiu sužinoti, ar jis rado ką netikėta.

– Nemaniau, kad tai skubu, – tyliai atsakė Natanas. – Aišku, nufotografavome visus atspaudus, tačiau nespėjome ištirti rezultatų. Nė nenumanau...

– Tačiau tu kažką sakei.

– Perkėlęs nuotraukas į kompiuterį... Turėjo būti vienos batų poros žymės, bet dar per anksti...

– Sakyk, man reikia skubėti.

– Regis, aplink kūną matyti dviejų porų batų atspaudai.

– Važiuokime kartu pas Noleną, – pasiūlė Jonas.

– Dabar?

– Turiu būti ten už dvidešimties minučių.

– Velnias, negaliu, – atsakė Natanas ranka rodydamas į kambaryje esančius žmones. – Bet mano telefonas įjungtas, jei norėtum ko paklausti.

– Ačiū, – tarė Jonas ir gręžėsi eiti.

– Ei, ar tik nenorėjai šįkart mūsų aplankyti? – paklausė Natanas.

Komisaras trumpai pamojo visiems atsisukusiems.

– Čia Jonas Lina, apie kurį jums pasakojau, – pakomentavo Polokas pakiliu balsu. – Bandau įkalbėti jį skaityti paskaitą apie artimą kovą.

Salėje visi sužiuro į Joną.

– Dauguma jūsų kovos menus išmanote geriau už mane, – šyptelėdamas teisinosi Lina. – Aš išmokau viena... Kai viskas vyksta tikrovėje, staiga ima galioti visai kitos taisyklės – tuomet tai jau nebe sportas, o kova.

– Klausykite, ką jis sako, – įsitempęs paragino Natanas.

– Išgyvena tik galintys prisitaikyti prie naujų sąlygų ir sugebantys paversti jas pranašumais, – ramiai tęsė Jonas. – Mokykitės išnaudoti aplinkybes... sėdėdami automobilyje ar būdami balkone. Kambaryje gali būti pripurkšta ašarinių dujų. Ant grindų prižerta stiklo šukių. Gali būti neapsieita be ginklų. Niekada neįmanoma žinoti, atsidursi įvykių pradžioje ar atomazgoje. Reikia saugoti jėgas, kad galėtum judėti į priekį, tvertum visą naktį... Nekalbu apie keletą spyrių pašokus ar bravūriškus suktukus.

Keletas juokėsi.

– Kovojant iš arti, be ginklų, – šnekėjo Jonas, – dažniausiai reikia iškęsti skausmą, kad kuo greičiau susitvarkytum, tačiau... Nelabai ką žinau apie tai.

Lina išėjo plojant porai policininkų. Užsidarė durys, ir viskas nutilo. Natanas Polokas šypsodamasis grįžo prie stalo.

– Tikėjausi pataupyti tai vėlesniam laikui, – tarė spragsėdamas klaviatūros klavišais. – Štai klasika tapusi ištrauka prieš devynerius metus vykusios įkaitų dramos Hamno gatvėje esančiame „Nordea“ banke. Du užpuolikai. Jonas Lina jau buvo išgelbėjęs įkaitus ir nuginklavęs vieną iš užpuolikų, ginkluotą „Uzi“ automatu. Vyko gana žiaurus susišaudymas. Antrasis, peiliu ginkluotas užpuolikas pasislėpė. Visos stebėjimo kameros buvo užpurkštos dažais, tačiau vieną jie pamiršo... Kadangi turime tik keletą įrašo sekundžių, pažiūrėkime sulėtintą versiją.

Polokas paspaudė mygtuką, ir pasirodė sulėtinti kadrai. Prastos kokybės vaizdo įrašas buvo užfiksuotas įstrižai virš banko patalpų. Lėtai sukosi sekundės. Baldai išvartyti, blankais ir popieriais nuklotos grindys. Jonas ištiestoje rankoje iškėlęs pistoletą lengvai judėjo palei sieną. Užpuolikas, rankoje laikydamas peilį, stovėjo pasislėpęs už pravirų durų. Staiga jis ilgais šuoliais metėsi į priekį. Lina nusitaikė tiesiai į užpuoliko krūtinę ir nuspaudė gaiduką.

– Pistoletas trakštelėjo, – pakomentavo Polokas, – tačiau sugadinta kulka įstrigo vamzdyje.

Vaizdas ėmė mirguliuoti. Jonas atsitraukė, vyras, ginkluotas peiliu, vis dar skubėjo link jo. Vaizdas pamėkliškai tylus ir banguojantis. Lina stumtelėjo žemyn žurnalą. Dairėsi dar vieno, tačiau, matydamas, kad nespės, apsuko niekam tikusį pistoletą rankoje ir nusitaikė į galingas užpuoliko kojas.

– Nesuprantu, – tarė moteris.

– Pistoletą jis sumanė naudoti kaip tonfą, – paaiškino Polokas.

– Ką?

– Tai toks bananas, kokį naudoja amerikiečių policininkai. Padeda padidinti taikymo sritį ir sustiprinti smūgio galią nedideliame plote.

Ginkluotas vyras priartėjo prie Jono. Jis žengė ilgais nestipriais žingsniais. Pusmėnulio formos peilio ašmenys žybčiodami artėjo prie Linos. Kita užpuoliko ranka iškelta. Komisaras nė nepažvelgdamas į peilį tiesiu šuoliu prišoko prie užpuoliko ir smogė pistoletu, pataikė į kaklą, tiesiai po Adomo obuoliu.

Lyg sapne peilis sukdamasis nukrito ant grindų, vyras parpuolė ant kelių, sužiopčiojo, griebėsi už kaklo ir susmuko.

10

Skenduolis

Jonas Lina pakeliui į Karolinskos universitetą Solnoje važiavo Flemino gatve. Jis mąstė apie karantį Karlo Palmkrunos kūną, užveržtą skalbinių virve, ir ant grindų gulėjusį portfelį.

Mintyse Jonas stengėsi sudėlioti poros skirtingų kūną supusių batų žymių apskritimus.

Byla dar nebuvo baigta.

Komisaras pasuko į Klaros kranto kelią, palei kanalą, kur medžiai linko virš vandens, merkdami šakas į tykų savo atspindį vandenyje.

Vaizduotėje jis vėl nagrinėjo namų šeimininkę Editą Švarc. Kiekvieną detalę: maisto produktus maišuose, kuriuos ši laikė milžiniškomis rankomis, ir jos žodžius, kad visada atsiranda pagalbininkų.

Teismo ekspertizės skyrius didžiajame Karolinskos universiteto rajone buvo apsuptas išpuoselėtos žalumos ir medžių lapijos. Raudonų plytų pastatą Retzijaus gatvėje 5 iš visų pusių supo pastatai.

Jonas įsuko į tuščią stovėjimo aikštelę, skirtą lankytojams. Šis matė, kaip patologas Nilsas Olenas, visų vadinamas Nolenu, pervažiavęs skiriamąjį akmenį, pastatė baltą „Jaguar“ automobilį ant prižiūrėtos vejos priešais pagrindinį įėjimą.

Lina pamojo registratūroje dirbančiai moteriškei, kuri atsakė iškeldama nykštį, koridoriumi nusekė link Noleno kabineto durų, pabeldė ir užėjo vidun. Eksperto darbo vietoje niekada nerasi nieko nereikalingo.

Žaliuzės nuleistos, tačiau pro tarpelius sklido šviesa, nušviesdama baltus paviršius ir tuoj pat pranykdama plieno pilkumoje.

Nilsas buvo pasipuošęs aviatorių stiliaus akiniais baltais rėmeliais, o po gydytojo chalatu vilkėjo baltus marškinėlius.

– Palikau baudos lapelį ant neleistinoje vietoje stovinčio jaguaro, – tarė Jonas.

– Puiku, – atsakė Nolenas.

Lina sustojo kambario viduryje ir surimtėjo, akys tapo tamsiai pilkos.

– Kaip iš tiesų jis mirė?

– Palmkruna?

– Taip.

Suskambo telefonas, ekspertas atkišo skrodimo protokolą.

– Tau visai nereikėjo važiuoti, kad gautum išvadas, – tarė prieš pakeldamas ragelį.

Jonas įsitaisė priešais ant kėdės baltu odiniu atlošu. Karlo Palmkrunos skrodimas baigtas. Vartant protokolą Linos dėmesį patraukė keletas punktų.

74. Inkstai sveria 290 gramų. Jų paviršiai lygūs. Audinys pilkšvai raudonos spalvos. Paviršius tvirtas ir elastingas. Brėžinys aiškus.
75. Šlapimo takai normalios išvaizdos.
76. Šlapimo pūslė tuščia. Gleivinė blyški.
77. Šlapimo pūslės kaklelio liaukos normalaus dydžio. Audinys šviesus.

Nolenas pasitaisė piloto akinius ant aštrios, kumpos nosies, baigė pokalbį telefonu ir pakėlė akis.

– Kaip matai, – tarė žiovaudamas, – nieko netikėto. Mirties priežastis įvardyta kaip „asfiksija“, tai yra uždusimas... Pasikorus kur kas dažniau nutrūksta arterijų aprūpinimas deguonimi, o ne užspringstama.

– Smegenys nustoja funkcionuoti, kai jų nepasiekia deguonies prisotintas kraujas.

Nolenas linktelėjo.

– Dėl užspaustų arterijų, tai, žinoma, nutinka neįtikėtinai greitai, žmogus praranda sąmonę vos per kelias sekundes.

– Ar jis buvo gyvas prieš pasikardamas? – pasiteiravo Jonas.

– Taip.

Smulkus, niūrus Nilso veidas buvo kruopščiai nuskustas.

– Ar galėtum spręsti, iš kokio aukščio jis krito?

– Stuburo ar kaukolės pagrindo lūžių nėra, taigi, spėju, maždaug iš dešimties centimetrų.

– Aha...

Vėl atsivertęs protokolą Jonas mąstė apie Palmkrunos batų žymes ant portfelio, kaip buvo patikrinta išorinė kaklo oda.

– Ką manai? – paklausė Nolenas.

– Galvoju, ar įmanoma, kad jis buvo pasmaugtas ta pačia virve ir tik tada pakabintas palubėje.

– Ne, – iškart nutraukė jį Nilsas.

– Kodėl gi ne?

– Kodėl gi ne? Žymė buvo vienintelė, tobula, – aiškino ekspertas. – Pasikorus virvė arba laidas įsirėžia į kaklą.

– Žudikas veikiausiai tai puikiai žinojo.

– Pakartoti vis tiek itin sudėtinga. Žinok, įprastai kilpa būna strėlės formos – smaigalys nukreiptas mazgo link, į viršų.

– Nes kūno svoris veikia kilpą.

– Būtent. Dėl tos pačios priežasties giliausioji žymės vieta pačiame viršuje.

– Vadinasi, jis mirė kilpoje, – pakartojo Jonas.

– Nėra jokių abejonių.

Liesas, aukštas patologas prikando lūpą.

– Galbūt vyrą vertė nusižudyti? – neatlyžo Lina.

– Nemanau, nėra jokių prievartos ženklų.

Jonas užvertė protokolą, keliskart atsargiai suplojo per jį abiem rankomis ir prisiminęs namų šeimininkės šnekas apie pagalbininkus nusprendė, kad tai tebuvo paistalai. Ir vis dėlto jam nedavė ramybės Tomio Kofoedo rasti skirtingi batų atspaudai.

– Vadinasi, esi tikras dėl mirties priežasties? – darkart pasitikslino komisaras žvelgdamas Nolenui į akis.

– O ko tu tikėjaisi?

– Kaip tik to ir tikėjausi, – tarstelėjo Jonas įkišdamas pirštą į aplanką, – tačiau kažkas man neduoda ramybės.

Nilsas šykščiai nusišypsojo.

– Pasiimk protokolą, galėsi skaityti vietoj pasakos prieš miegą.

– Gerai.

– Manau, gali mesti Palmkrunos bylą. Tai tiesiog įprasta savižudybė.

Šypsena eksperto veide išnyko, akys atrodė apsiblaususios. Tačiau Jono žvilgsnis tebebuvo aštrus, susikaupęs.

– Veikiausiai tu teisus.

– Teisus, – atsakė Nolenas. – Jei tau įdomu, galiu paspėlioti. Iš neprižiūrėtų, purvinų nagų, keletą dienų nevalytų dantų ir poros dienų barzdelės spėju, kad Karlas Palmkruna sirgo depresija.

– Suprantu.

– Gali pats pažiūrėti.

– Nebūtina, – atsakė pamažu stodamasis.

Nilsas pasilenkė ir, lyg būtų laukęs šios akimirkos, su juntamu nekantrumu tarė:

– Šįryt atvežė kai ką įdomesnio. Turi keletą laisvų minučių?

Jis pakilo nuo kėdės ir pamojo Jonui eiti drauge. Lina nusekė koridoriumi ekspertui iš paskos. Priešais juos skrido pasiklydęs melsvas drugelis.

– Vaikinas čia nebedirba? – susidomėjo Jonas.

– Kuris?

– Tas su uodegėle.

– Fripė? *Bliamba*, ne. Jam negalima išeiti, turi laisvų dienų. Vakar „Globen“ arenoje grojo „Megadeth“, o juos apšildė „Entombed“.

Prietemoje skendinčioje salėje jie ėjo pro nerūdijančio plieno skrodimo stalus. Aštriai trenkė dezinfekcijos priemonėmis. Vyrai praėjo vėsią patalpą, kurioje šaldytuvuose buvo laikomi jau ištirti kūnai.

Atidaręs duris Nolenas įjungė šviesą. Baltoje, plytelėmis išklotoje patalpoje žybčiojo judesių davikliai, autopsijos stalą dengė plastiko plėvelė.

Ant stalo gulėjo jauna, pasakiškai graži moteris.

Oda įdegusi, ilgi juodi plaukai didelėmis žvilgančiomis garbanomis dengė kaktą ir pečius. Atrodė,

lyg būtų žvelgusi į juos sumišusi iš nuostabos.

Gilios duobutės skruostuose – įprasta daug besišypsantiems ir besijuokiantiems žmonėms.

Didelių tamsių akių žvilgsnis išnykęs. Ėmė ryškėti gelsvai rusvos dėmelės.

Jonas stebėjo ant stalo gulinčią moterį. Ji nebuvo vyresnė nei devyniolikos ar dvidešimties. Visai neseniai dar buvo mažytė mergaitė ir miegojo tėvų lovoje. Vėliau tapo pusiau suaugusia mokine, o dabar jau buvo mirusi.

Virš krūtinės – neryški linkio linija, panaši į pilkšvą kokių trisdešimties centimetrų šypseną.

– Iš kur atsidaro šis? – rodydamas pirštu paklausė Jonas.

– Neturiu žalio supratimo, galėtų būti įspaudas nuo grandinėlės ar marškinėlių apykaklės.

Lina įsižiūrėjo į negyvą kūną, giliai įkvėpė, kaip visada atsidūrus akistatoje su mirtimi visus jausmus nustelbė neaprėpiama vienatvė.

Gyvenimas beprotiškai trapus.

Rankų ir kojų nagai lakuoti rusvai rožiniu laku.

– Taigi kuo ypatingas šis atvejis? – po trumpos akimirkos paklausė komisaras.

Nolenas rimtai pažvelgė į Joną. Jam gręžiantis prie kūno, sužibėjo akinių stiklai.

– Ją atvežė jūrų policija, – tarė Nilsas, – rado sėdinčią didelio laisvalaikio laivo, plūduriuojančio salyne, pirmagalyje.

– Mirusią?

Nolenas pažvelgė Linai į akis, jo balsas staiga tapo melodingas.

– Jonai, ji nuskendo.

– Nuskendo?

Patologas dirgliai linktelėjo šypsodamasis.

– Ji nuskendo dreifuojančiame laive.

– Veikiausiai kas nors ją rado vandenyje ir įkėlė į laivą.

– Aha, bet nebūčiau gaišinęs tavęs dėl tokio atvejo, – kalbėjo Nolenas.

– Tada kas nutiko?

– Ant kūno nėra vandens žymių. Drabužius išsiunčiau tirti, tačiau ir nepriklausomi ekspertai nieko neras.

Nilsas nutilo, peržvelgė išankstines išvadas norėdamas įsitikinti, ar pavyko sužadinti Jono smalsumą. Šis stovėjo nejudėdamas, tačiau jo veidas, regis, buvo pasikeitęs. Dabar atidžiai stebėjo kūną tiriamu žvilgsniu. Staiga užsitempė iš kartoninės dėželės išsitrauktas lateksines pirštines. Nolenas atrodė patenkintas, kai Lina pasilenkė virš mergaitės, švelniai pakėlė rankas ir nuodugniai apžiūrėjo.

– Nerasi jokių smurto žymių, – vos girdimai ištarė patologas. – Nesuvokiama...

11

Laivo pirmagalyje

Vaiskiai baltas didelis sportinis laivas prišvartuotas tarp dviejų policijos laivų Dalaro krantinėje.

Aukšti plieniniai vartai, skiriantys uosto teritoriją, buvo praviri. Jonas Lina neskubėdamas riedėjo žvyrkeliu pro nedidelį furgoną ir keltuvą aprūdijusia gerve. Pastatė automobilį ir nuėjo link laivo.

Laivas rastas plūduriuojantis salyne, mąstė Jonas. Pirmagalyje sėdėjo nuskendusi mergina. Laivas neskęsta, bet jos plaučiai pripildyti sūraus jūros vandens.

Šiek tiek tolėliau Lina įsižiūrėjęs stabtelėjo.

Pirmagalis gerokai apgadintas – po stiprių susidūrimų likę gilūs įbrėžimai, dažai apsilupę, iš stiklo pluošto telikę skuteliai.

Jis surinko Lenarto Johansono, dirbančio jūrų policijoje, telefono numerį.

– Lencas, – pasigirdo žvalus balsas.

– Ar šneku su Lenartu Johansonu? – pasitikslino Jonas.

– Taip, tai aš.

– Čia Jonas Lina iš kriminalinės policijos.

Abu nutilo. Komisarui pasigirdo panašus į trinties garsas.

– Norėjau sužinoti, ar į jūsų krantinėje stovinčio sportinio laivo vidų pateko vandens, – tarė Jonas.

– Vandens?

– Priekis apgadintas.

Lina žengė keletą žingsnių laivo link, Lenartas Johansonas nebekalbėjo taip gyvai.

– *Dear Lord* (angl. brangusis Dieve – *vert. past.*), jei tik gaučiau pinigų iš kiekvieno šiukšlinančio girtuoklio...

– Privalau apžiūrėti laivą, – nutraukė jį komisaras.

– Viskas vyko maždaug taip... Keletas jaunuolių, kiek aš žinau, iš Sioderteljės, pavogė laivą, prigriebė kelias panas. Plaukiojo ir *tūsinosi* – gėrė klausydami muzikos. Staiga į kažką rėžėsi, viena merga įkrito į vandenį. Jie sustabdė laivą, nuplaukė ten, kur įkrito draugė, rado ją ir užkėlė ant denio. Supratę, kad ji mirusi, persigando, juos tiesiog apėmė panika ir šie paliko laivą.

Lenartas nutilo, laukė atsakymo.

– Teorija neprasta, – lėtai tarė Jonas.

– Kurgi ne, – pralinksmėjo Johansonas. – Sutikęs su šia versija, išvengsi kelionės į Dalarą.

– Per vėlu, – atsakė Lina ir pasisuko eiti link policijos laivo.

„Stridsbåt 90 E“ šonu buvo prišvartuotas prie sportinio laivo.

Denyje prie ausies spausdamas telefoną stovėjo maždaug dvidešimt penkerių metų pusnuogis įdegęs vyras.

– *Suit yourself* (angl. daryk kaip žinai – *vert. past.*), – tarė jis. – Tik paskambink ir užsisakyk ekskursiją.

– Aš jau čia ir, man regis, matau tave, stovintį ant vieno iš jūrų policijai priklausančio...

– Ar aš panašus į banglentininką?

Įdegęs vyras šypsodamasis pakėlė akis ir pasikasė krūtinę.

– Maždaug, – atsakė Jonas.

Jie baigė pokalbį ir patraukė link vienas kito. Lenartas Johansonas apsivilko uniformos marškinėlius, kuriuos nustvėrė lipdamas laiptais.

Lina iškeltu nykščiu ir mažuoju pirštu pademonstravo banglentininkų ženklą. Lenartas nusišypsojo, parodydamas baltutėlius dantis, spindinčius įdegusiame veide.

– Plaukioju vos tik pakilus bangoms, štai kodėl mane vadina Lencu.

– Štai kaip, – sausai šyptelėjo Jonas.

– Kurgi ne, – nusijuokė Johansonas.

Jie priėjo laivą.

– „Storebro 36, Royal Cruiser“ – paaiškino Lenartas. – Puikus laivas, bet padėvėtas. Registruotas Bjorno Almskugo vardu.

– Ar susisiekėte su juo?

– Nespėjome.

Jie atidžiau apžiūrėjo laivo priekį. Apgadintas, regis, buvo neseniai – suraižytas stiklo pluoštas nespėjęs aplipti dumbliais.

– Skambinau technikui, turėtų netrukus atvykti, – tarė Jonas.

– Laivą kažkas neprastai pabučiavo, – atsakė Lencas.

– Kas apžiūrėjo laivą, kai šis buvo rastas?

– Niekas, – nedvejodamas atsakė Johansonas.

Lina žvelgė kantriai šypsodamasis.

– Na, aš, – nutęsė Lencas, – ir mano kolega Sonis. Ir kūną paėmę greitosios medicinos pagalbos vaikinai. Dar mūsų kriminalistas, bet jis mūvėjo batų dangalus ir apsauginį kostiumą.

– Ir viskas?

– Išskyrus senuką, radusį laivą.

Jonas neatsakė, stebeilydamasis į mirguliuojantį vandenį mąstė apie Noleno parodytą merginos kūną, tysojusį ant ekspertizės stalo.

– Gal žinai, ar technikas išsaugojo atspaudus ant visų paviršių? – po akimirkos paklausė.

– Jis jau apžiūrėjo ir nufilmavo grindis.

– Lipu į laivą.

Nudėvėti siauri laipteliai buvo nutiesti tarp prieplaukos ir laivo. Jonas įlipo į laivą ir valandėlei

sustojo galiniame denyje. Lėtai apsidairė, atsargiai žengė žvalgydamasis vertingų užuominų. Pirmąkart matė nusikaltimo vietą tokią švarutėlę, lyg nieko nebūtų nutikę, tačiau bet kuri pastebėta smulkmena gali viską pakeisti. Batai, nuverstas šezlongas, paklodė, saulėje nugeltusi kišeninė knyga, peilis raudonomis kriaunomis, virve pririštas kibiras, alaus skardinės, maišelis anglių, dubenyje sumesti šlapi drabužiai, apsauginio kremo ir losjono nuo saulės buteliukai.

Pro didįjį langą jis apžvelgė lakuotu medžiu iškaltą kajutės, vairinės interjerą. Žvelgiant tam tikru kampu ir nušvitus saulei, ant stiklinių durų matyti pirštų, delnų, atidarinėjančių duris, atspaudai, taip pat atspaudai, likę pasirėmus, kai laivas pavirto.

Lina įėjo į mažąją kajutę. Popiečio saulė spigino lakuotus ir chromu dengtus paviršius. Ant mėlynų medžiaginių sofų gulėjo kaubojaus skrybėlė ir akiniai nuo saulės.

Daužydamasis į laivo korpusą kliuksėjo vanduo.

Jono žvilgsnis bėgo nutrintomis grindimis į kajutę ir žemyn siaurais laiptais, vedančiais į laivo pirmagalį. Nieko nematyti, taigi jis uždegė kišeninę lemputę – šalta siaura švieselė nušvietė blyškų, statų įėjimą. Raudonas medis švytėjo lyg atviras kūnas. Girgždančiais laiptais komisaras žengė gilyn, galvodamas apie mergaitę, įsivaizduodamas ją vieną buvus laive, iškritus nuo denio, galvą susitrenkus į akmenį ir įkvėpus vandens. Vis dėlto ši sugebėjusi pasiekti denį, nusimesti šlapią bikinį ir įsisupti į sausus drabužius. Galbūt vėliau pasijutusi pavargusi ir nesuprasdama, koks stiprus buvęs smūgis, atsisėdusi ant lovos. Smūgis galėjęs sukelti kraujavimą, kuris staiga plūstelėjo spausdamas smegenis.

Tuomet ant kūno Nolenas būtų radęs vandens žymių.

Niekas nesutapo.

Jonas laiptais pasiekė virtuvėlę, vonią, galiausiai priėjo didžiąją kajutę.

Nors mergaitės kūnas jau gulėjo patologų rankose Solnoje, mirties nuojauta sklandė laive. Mirtis visada vienodai stipri, regis, būtų patekęs į aplinką, pritvinkusią šauksmo, grumtynių ir tylos.

Staiga laivas įtartinai stuktelėjo ir, regis, pasviro ant šono. Lina akimirką sukluso, tačiau vis tiek brovėsi į priekį.

Pro mažyčius langelius spinduliavo vasaros saulė, apšviesdama laivo pirmagalio formos dvigulę lovą, kur buvo rasta sėdinti mergina. Ant grindų numestame sportiniame krepšyje kyšojo naktinukai. Prie durų gulėjo džinsai ir sunkus paltas. Ant kabliuko kabėjo rankinė.

Laivas dar kartą siūbtelėjo, viršuje deniu nuriedėjo butelis.

Mobiliuoju telefonu Jonas iš įvairių pusių nufotografavo krepšį. Blykstės šviesoje viskas susitraukė – lyg sienos, grindys ir lubos akimirkai būtų priartėjusios per žingsnį.

Jis atsargiai nukabino rankinę ir išėjo. Laiptai dardėjo po kojomis. Iš lauko buvo girdėti džeržgiantis metalas. Atsidūręs kajutėje, už stiklinių durų Lina netikėtai išvydo šešėlį. Jonas staigiai žengtelėjęs atgal išnyko laiptinės prieblandoje.

12

Neįprasta mirtis

Laive Jonas Lina stovėjo nejudėdamas, vos per porą žingsnių nuo tamsoje skendinčių laiptų, vedančių į virtuvėlę ir miegamąjį. Iš ten matyti stiklinių durų apačia ir šiek tiek denio. Šešėlis nuslinko dėmėtomis durimis, ir staiga pasirodė ranka. Kažkas slinko pirmyn. Ir jau kitą akimirką Jonas pažino Eriksoną. Jam pasilenkus aplink duris tepti želatiną, veidu tekėjo prakaito lašai.

Lina pasirodė kajutėje, nešinas miegamajame rasta rankine. Atsargiai išvertė turinį ant nediduko kietmedžio stalo. Tušinuku atvertė raudoną piniginę. Vairuotojo pažymėjimas įkištas į subraižytą plastikinį dėkliuką. Pažvelgęs atidžiau, išvydo gražų, susirūpinusį fotokabinos blykstės apšviestą merginos veidą. Ši sėdėjo šiek tiek atsilošusi, lyg stebėdama jį. Tamsūs garbanoti plaukai. Komisaras atpažino, kad tai ta pati mergina, kurią matė ant autopsijos stalo pas patologą – ta pati tiesi nosis, akys, pietų amerikiečiams būdingi bruožai.

– Penelopė Fernandez, – perskaitęs vardą ir pavardę prisiminė, kad jau anksčiau jį girdėjęs.

Mintyse Jonas grįžo į baltąjį patologo kabinetą, kuriame matė miego pasiglemžtą nuogą kūną.

Saulės nušviestas, decimetras po decimetro slinko sunkus Eriksono kūnas jam ieškant pirštų atspaudų ant lanksto – barstant magnetinius miltelius. Jis atsargiai nusausino drėgną paviršių, išsaugojo pėdsakus ir nufotografavo rezultatus.

Lina girdėjo jį alsuojant taip sunkiai, lyg kiekvienas judesys būtų reikalavęs kankinančių pastangų, lyg jis jau būtų išleidęs paskutines jėgas.

Jonas apžvelgė denį, kur prie gimnastikos tiltelio išvydo virve pririštą kibirą. Iš virtuvėlės sklido bulvių kvapas.

Žvilgsnį vėl patraukė vairuotojo pažymėjimas ir dokumentinė fotografija. Jis stebeilijosi į merginos burną, šiek tiek praviras lūpas, ir staiga jam dingtelėjo, jog kažko trūko.

Regis, kažką buvo matęs, jau buvo betariąs ir vėl pamiršo.

Jonas siekė kišenėje vibravusio mobiliojo. Ištraukė telefoną, ekrane sužibus Noleno vardui, atsiliepė:

– Jonas.

– Čia Nilsas Olenas, vyriausiasis patologas.

Lina perbraukė lūpas ranka, po dvidešimties pažinties metų būtų pažinęs Noleno balsą be prisistatymo.

– Ar mergina susitrenkė galvą? – paklausė Jonas.

– Ne, – nustebusiu balsu atsakė Nilsas.

– Maniau, ji galėjo susitrenkti į akmenį.
– Nieko panašaus. Ji nuskendo – tai tikroji mirties priežastis.
– Tu įsitikinęs? – nepasidavė Lina.
– Nosyje radau putų, gerklės gleivinės pažeidimų, atsiradusių veikiausiai dėl stiprių vėmimo refleksų. Taip pat trachėjoje ir bronchuose rastas bronchų sekretas. Plaučiai atrodo kaip po įprasto skendimo – pripildyti vandens, sunkūs. Na...
Abu nutilo. Jonas girdėjo krebždenimą, pašnekovas kažko ieškojo metaliniame stalčiuje.
– Tu norėjai ką nors pasakyti, – pasiteiravo komisaras.
– Taip.
– Taigi?
– Jos šlapime rasta nemažai tetrahidrokanabinolio.
– Kanapės?
– Taip.
– Tačiau tai nebuvo mirties priežastis?
– Vargu, – ramiau atsakė Nolenas. – Tiesiog maniau, kad bandai atkurti įvykius laive... O tai šiokia tokia tau nežinoma mozaikos detalė.
– Mergina yra Penelopė Fernandez, – tarė Jonas.
– Puiku, – sumurmėjo Nolenas.
– Dar kas nors?
– Ne.
Ekspertas atsiduso.
– Vis tiek sakyk, – paragino komisaras.
– Na, tai nebuvo įprasta mirtis, – nutilo jis.
– Ką dar pamatei?
– Nieko, tai tik nuojauta...
– Bravo, – pagyrė Jonas. – Pagaliau tampi panašus į mane.
– Žinau, bet... Žinoma, tai gali būti *mors subita naturalis* – staigi, bet natūrali mirtis. Niekas neprieštarauja, tačiau jei tai buvo natūrali mirtis, tai gana neįprasta.
Po pokalbio Noleno žodžiai nedavė Linai ramybės – *mors subita naturalis*. Penelopės Fernandez mirtį gaubė paslaptis. Jos kūnas rastas kajutėje, ne vandenyje. Juk kūnas galėjo tysoti tiesiog ant denio. Galima manyti, kad tas, kas rado kūną, norėjo parodyti rūpestį. Bet tada įnešęs kūną į kajutę galėjo jį paguldyti.
Paskutinis variantas, mąstė Jonas, kažkas ją mylėjęs norėjo paguldyti merginos kambaryje, jos pačios lovoje.
Vis dėlto ši palikta sėdomis. Ji sėdėjo.
Galbūt Nolenas suklydo, galbūt ją įkėlė į laivą dar gyvą ir padėjo nueiti į kambarį. Jau gelbstint plaučiai galėjo būti stipriai pažeisti. Galbūt mergina prastai jautėsi ir norėjo ramiai atsigulti.

Tačiau kodėl nei ant kūno, nei ant drabužių nebuvo vandens žymių?

Laive yra gėlo vandens dušas, pamanė Jonas ir pasiryžo apieškoti visą laivą – kajutę laivagalyje, vonią ir virtuvėlę. Siekiant atskleisti visumą, dar trūko nemažai detalių.

Eriksonui žengus keletą žingsnių, laivas susiūbavo.

Lina dar kartą žvilgtelėjo pro stiklines duris, ir jo žvilgsnis vėl užkliuvo už virve pririšto kibiro. Šalia stovėjo cinkuota skalbimo gelda su sumestais šlapiais drabužiais. Prie lanksto gulėjo pora vandens slidžių. Jonas ir vėl pažvelgė į kibirą, virvę, pririštą prie rankenos. Lyg jaunas mėnulis prieš saulę žvilgėjo lenktas dubens kraštas.

Staiga komisarui nušvito – prieš akis išsidėliojo įvykiai. Jis luktelėjo leisdamas mintims nurimti, tada dar kartą pasikartojo įvykių seką ir nė neabejojo, kad yra teisus.

Mergina, vardu Penelopė Fernandez, nuskendo skalbinių geldoje.

Jonas negalėjo užmiršti ant merginos krūtinės įsispaudusios, į laimingą šypseną panašios lenktos žymės, patraukusios jo dėmesį.

Mergina buvo nužudyta ir nunešta į kajutę.

Mintys ėmė suktis vis greičiau, kraujyje pulsavo adrenalinas. Ją nuskandino sūriame jūros vandenyje ir pasodino ant lovos krašto.

Neįprasta žmogžudystė. Neįprastas žudikas.

Klausimas kirbėjo Linos mintyse, staiga ėmė aiškėti. Mintyse vis greičiau ir garsiau skambėjo žodžiai: „Reikia dingti iš laivo, dingti kuo greičiau.“

Jonas pro langą išvydo Eriksoną, į popierinį maišelį kišantį tamponą, užklijuojantį ir pažymintį etikete.

– Kukū, – nusišypsojo jis.

– Eime į krantą, – susikaupęs tarė jam Lina.

– Nemėgstu laivų, jie visąlaik banguoja. Bet aš ką tik pradėjau...

– Padaryk pertrauką, – griežtai nutraukė jį Jonas.

– Kas gi tau nutiko?

– Eikš ir neliesk mobiliojo.

Atsidūręs krante Jonas pasivedėjo Eriksoną šiek tiek nuošaliau. Eidamas jautė, kaip kaista skruostai, o sustojus įtampa atslūgo – į kūną vėl grįžo ramybė, apsunko kojos.

– Laive gali būti padėta bomba, – ramiai tarė jis.

Eriksonas atsisėdo ant aptvaro krašto. Kakta žliaugė prakaitas.

– Ką tu šneki?

– Tai nebuvo įprasta žmogžudystė, – paaiškino Jonas. – Gali būti...

– Žmogžudystė? Nėra jokių ženklų, rodančių...

– Paklausyk, – nutraukė jį Lina, – aš esu tikras, kad Penelopė Fernandez buvo nuskandinta denyje stovinčioje skalbinių geldoje.

– Nuskandinta? Ką, po velnių, tu šneki?

– Ją nuskandino geldoje ir pasodino ant lovos, – toliau kalbėjo Jonas. – Ir, manau, buvo tikimasi, kad laivas nuskęs.

– Bet..

– Nes tada... Tada ją būtų radę vandens pilnoje kajutėje vandens pilnais plaučiais.

– Bet laivas nenuskendo, – paprieštaravo Eriksonas.

– Kaip tik todėl ir manau, kad laive gali būti sprogmenų, kurie dėl kažkokios priežasties nesprogo.

– Jie turėtų būti prie kuro bako arba dujų, – lėtai mąstė Eriksonas. – Turėtume pranešti išminuotojams.

13

Atkūrimas

To paties vakaro septintą valandą į susitikimą tryliktoje salėje Karolinskos universiteto Teismo ekspertizės skyriuje atvyko penki rimti vyrai. Kriminalinės policijos komisaras Jonas Lina planavo atlikti išankstinį Stokholmo salyne rastos negyvos moters tyrimą. Nors buvo šeštadienis, į nusikaltimo atkūrimą jis pakvietė vadovą Peterį Neslundą ir vyriausiąjį teisėją Jensą Svanejelmą prašydamas pagalbos tiriant žmogžudystę.

Viena lempelė nepaliovė mirgėjusi baltajame kambaryje.

– Turėčiau pakeisti jungiklį, – tyliai tarė Nolenas.

– Turėtum, – pakartojo Fripė.

Peteris Neslundas atsirėmęs į sieną kažką niurnėjo po nosimi. Nušviestas mirkčiojančios šviesos, jo platus, galingas veidas drebėjo. Šalia stoviniavo vyriausiasis teisėjas Jensas Svanejelmas, o jauname jo veide atsispindėjo nepasitenkinimas. Apsvarstydamas galimas pasekmes, regis, dvejojo, ar verta pastatyti portfelį ant grindų ir atsiremti į sieną vilkint prabangų kostiumą.

Kambaryje stipriai trenkė dezinfekcinėmis priemonėmis. Ryškios reguliuojamos lempos kabėjo virš nerūdijančio plieno suolo, šalia vandens maišytuvų ir gilios kriauklės. Ant grindų – šviesiai pilkas guminis kilimas. Jonas Lina prie sienos esančiame maišytuve vis pildė kibirą, vėliau vandenį perpildamas į geldą.

– Joks nusikaltimas rasti paskenduolį laive, – nekantriai tarė Svanejelmas.

– Būtent, – pritarė Peteris.

– Tai gali būti dar nepraneštas nelaimingas atsitikimas, – nenurimo Jensas.

– Plaučiuose rastas toks pat vanduo kaip ir salyne, tačiau tokio vandens pėdsakų nėra ant drabužių ir kūno, – įsikišo Nilsas Olenas.

– Keista, – tarė Svanejelmas.

– Turi būti koks nors racionalus paaiškinimas, – nusišypsojo Neslundas.

Jonas ištuštino paskutinį kibirą, pastatė jį ant grindų, tada, pažvelgęs į ketvertuką, padėkojo radus laiko atvykti.

– Suprantu, dabar savaitgalis ir visi nori važiuoti namo, – tęsė jis, – tačiau manau, jog šį tą išsiaiškinau.

– Atvykstame nė nedvejodami, jei sakai, kad tai svarbu, – draugiškai tarė Svanejelmas ir pagaliau pastatė tarp kojų portfelį.

– Nusikaltimo vykdytojas pateko į laivą, – rimtai pradėjo Jonas. – Jis nusileido laiptais į laivo

priekį, kur išvydo miegančią Penelopę Fernandez. Paskui grįžo į galinį denį, nuleido pririštą kibirą ir pripildė ten stovėjusią geldą.

– Penki–šeši kibirai, – patikslino Peteris.

– Vos tik pripildęs geldą, nuėjo pažadinti Penelopės, nuvarė ją ant denio, ten nuskandino geldoje.

– Kas galėjo taip pasielgti? – sukluso Svanejelmas.

– Dar nežinau, galbūt tai buvo kankinimas vandeniu.

– Kerštas? Pavydas?

Jonas pakreipė galvą ir vis dar mąstydamas tarė:

– Tai nebuvo paprastas žudikas, gali būti, jog jam reikėjo išgauti kokios informacijos – priversti ją papasakoti ar prisipažinti – ir laikė merginą po vandeniu tol, kol ši nebesispirdama įkvėpė.

– Ką mano patologas? – paklausė Svanejelmas.

Nolenas papurtė galvą.

– Jei ji būtų nuskandinta, būčiau pastebėjęs smurto žymių, kraujosruvų ir...

– Gal galime pakentėti? – nutraukė Jonas. – Norėjau pradėti nuo to, kaip, mano manymu, viskas vyko, kaip įsivaizduoju įvykių seką. Man baigus visi galėsime apžiūrėti kūną ir patikrinti, ar mano teorija įmanoma.

– Kodėl niekada negali elgtis kaip visi? – sumurmėjo Peteris.

– Greitai turėsiu važiuoti namo, – įspėjo teisėjas.

Lina šaltai pažvelgė į jį, o akių kampučiuose spindėjo slepiama šypsena, nepanaši į rimtį akyse.

– Penelopė Fernandez, – tarė šis. – Prieš tai ji sėdėjo denyje ir rūkė žolę, pavargusi saulėkaitoje nuėjo pailsėti į miegamąjį, kur užmigo nenusivilkusi džinsinio švarkelio.

Jis pamojo jaunajam Noleno asistentui, stovėjusiam tarpduryje.

– Fripė man pažadėjo padėti.

Plačiai šypsodamasis Fripė žengė į priekį. Ilgi juodai dažyti plaukai dengė nugarą, o sunešiotos odinės kelnės buvo susmaigstytos kniedėmis, po džinsiniu švarkeliu jis vilkėjo marškinėlius su sunkiojo roko grupės „Europe“ nuotrauka.

– Pažvelkite, – švelniai paragino Jonas, rodydamas, kaip viena ranka suima abi švarkelio rankoves ir užsuka jas vaikinui už nugaros, o antra stipriai suima ilgus jo plaukus. – Aš kontroliuoju visus Fripės judesius, o ant kūno nebus matyti smurto žymių.

Jonas kilstelėjo jaunuolio rankas jam už nugaros. Fripė suinkštė pasilenkdamas į priekį.

– Ramiau, – nusijuokė jis.

– Tu gerokai stambesnis už auką, bet, manau, vis tiek įstengsiu panardinti tavo galvą geldoje.

– Man neramu dėl jo, – tarstelėjo Nolenas.

– Aš tik sugadinsiu šukuoseną.

– Pamiršk, – vis dar šypsodamasis nuramino Fripė.

Užvirė tyli, alinanti kova. Nolenas stebėjo sunerimęs, o Svanejelmas atrodė kiek susigėdęs.

Peteris neiškentė nenusikeikęs. Jonas be didelių pastangų panardino Fripės galvą geldoje, palaikęs

akimirką paleido ir atsitraukė. Vaikinas atsitiesė, Nilsas atskubėjo nešinas rankšluosčiu.

– Būtų užtekę paaiškinimo, – burbtelėjo susierzinęs.

Fripei nusišluosčius visi tylomis pasuko į greta esantį vėsų kambarį, kuriame tvyrojo irimo tvaikas. Vienoje pusėje stovėjo nerūdijančio plieno šaldytuvai. Nolenas, atvėręs šešioliktuoju numeriu pažymėtas dureles, ištraukė stalčių. Ant siauro paviršiaus gulėjo jauna moteris. Nuoga, išblyškusi, tik rudas venų voratinklis raizgėsi aplink kaklą. Jonas bakstelėjo į ryškų lanką virš krūtinės.

– Nusivilk, – paliepė Fripei.

Šis atsisegė švarką ir nusitraukė juoduosius marškinėlius. Ant krūtinės buvo matyti silpnas rožinis įspaudas, likęs nuo geldos krašto, šypseną primenanti linija.

– Po velnių, – nusikeikė Peteris.

Nolenas praskyrė merginos plaukus, išsitraukė kišeninę lemputę ir ėmė apžiūrinėti blyškią odą.

– Nė mikroskopo nereikia, pamatyti, kad kažkas tvirtai laikė jos galvą.

Jis išjungė lemputę ir įsikišo atgal į gydytojo chalato kišenę.

– Kitaip tariant... – pradėjo Jonas.

– Kitaip tariant, tu, žinoma, esi teisus, – pliaukštelėdamas delnais nudžiugo Nilsas.

– Nužudymas, – atsiduso Svanejelmas.

– Įspūdinga, – aiktelėjo Fripė, valydamasis ant skruostų nutekėjusio akių pieštuko žymes.

– Dėkoju, – tarstelėjo Jonas.

Nolenas klausiamai pažvelgė į jį.

– Kas nutiko, Jonai? Ką tu pamatei?

– Tai ne ji, – atsakė.

– Kaip tai?

Lina atrėmė Noleno žvilgsnį ir pirštu parodė į kūną.

– Čia ne Penelopė Fernandez, čia kita mergina, – sakydamas tai sutiko teisėjo žvilgsnį. – Mirusioji nėra Penelopė. Mačiau jos vairuotojo pažymėjimą ir esu tikras, kad čia ne ji.

– Tačiau kaip?..

– Gali būti, kad Penelopė Fernandez taip pat negyva. Tad mes jos dar neradome.

14

Šventė naktį

Penelopės širdis daužėsi kaip pašėlusi, orui šniokščiant gerkle ji stengėsi kvėpuoti kuo tyliau. Aštria uola šliaužė žemyn, drauge lupdama vešlias samanas, kol pagaliau atsidūrė po tankiomis eglės šakomis. Drebėdama iš baimės prigludo prie kamieno, pranyko nakties tamsoje. Mergina suvokė dejuojanti vos pagalvojusi apie Violą. Bjornas tyliai sėdėjo kažką vis murmėdamas, prisišliejęs prie šakų, apsivijęs save rankomis.

Jie lėkė apimti panikos, nė karto neatsigręždami, kliuvo, griuvo, stojosi, lipo per nuvirtusius medžius, jų kojos, keliai ir rankos buvo nusėtos žaizdomis, tačiau vis tiek skubėjo pirmyn. Penelopė nežinojo, kur buvo persekiotojas, ar pastebėjo juos, ar pasidavė, o gal nusprendė palaukti.

Jie bėgo, tačiau mergina nesuvokė kodėl. Nežinojo, kodėl juos persekioja.

Galbūt viskas tebuvo klaida. Siaubingas nesusipratimas.

Penelopės pulsas rimo.

Ją supykino, jau ruošėsi vemti, tačiau nurijo.

– Dieve, o Dieve, – vis šnibždėjo ši. – Taip negalima, mums reikia pagalbos, kas nors turėtų pastebėti laivą ir pradėti ieškoti mūsų...

– Ša, – išsigandusiu žvilgsniu nutildė ją vaikinas.

Mergina užsimerkė nenorėdama nieko matyti, stengėsi susitelkti į savo baltus sportinius batelius, rudus spyglius ant žemės, purvinus, kruvinus Bjorno kelius, tačiau galvoje sukosi vienas vaizdas: mirusi Viola, sėdinti ant lovos krašto plačiai atmerktomis akimis, neįskaitomu žvilgsniu, jos veidas sumišusios baltos ir mėlynos spalvos, o šlapi plaukai sulipę.

Penelopė jautė, kad vyras, paplūdimyje kvietęs Bjorną, buvo sesers žudikas. Žinojo, iš mažyčių detalių sudėliojusi įvykius suprato seką. Jie visi galėjo būti mirę.

Mergina sušuko Bjornui. Jie pralošė laiko, per lėtai bėgo, o prieš tai, mėgindama padėti savo vaikinui įlipti į laivą, sužeidė jį aštriu futštoko galu.

Guminė valtis, pasiekusi atvirą Kastšero įlanką, ėmė greitėti.

Penelopė nusitaikė tiesiai į seną medinę prieplauką ir laivo pirmagaliui įsirėmus į lieptelį išjungė variklį. Laivo kraštas dardėdamas trynėsi į medines lentas, jie iššoko iš laivo ir persigandę puolė bėgti nepasiėmę net mobiliųjų. Mergina paslydo ant šlaito, atsirėmė ranka ir atsigręžusi pamatė, kaip prieplaukoje juodasis vyras paskubomis rišo guminę valtį. Penelopė ir Bjornas bėgdami koja kojon pasiekė eglyną, pasirėmė į medžius, apvalius tamsius akmenis, vaikinas dejavo basomis mindamas sausas šakeles.

Penelopė stengėsi tempti jį iš paskos, persekiotojas jau buvo netoli.

Jie nemąstė, be plano beviltiškai skubėjo per paparčius ir nudžiūvusius mėlynių stagarus.

Mergina juto veidu tekančias ašaras, kūkčiojo kaip niekad.

Stora šaka, kirtusi į krūtinę, sustabdė ją. Įkvepiamas oras draskė vidų, ji dejavo, drebančiomis rankomis stūmė nuo savęs šaką. Matė atskubantį Bjorną. Skausmas persmelkė krūtinę, bet nė nesidairydama brovėsi gilyn į gūdų mišką, girdėjo vaikiną bėgant už nugaros.

Panikos apimto žmogaus mintys ypatingos. Panika nėra nekintanti, kartkartėmis praeina užleisdama vietą racionaliam mąstymui. Panašiai nutinka sustabdžius stichiją, kai viską užlieja tyki ramybė. Vos po akimirkos grįžta baimė, mintys nesugaudomos sukasi, norisi bėgti kuo toliau nuo persekiotojo.

Penelopė vis galvojo, kad reikia pasiekti žmones – šįvakar Ornės saloje turėtų būti šimtai žmonių. Tolėliau pietuose tikriausiai yra gyvenamųjų namų. Jiems reikėjo pagalbos, turėjo gauti telefoną ir pranešti policijai.

Bėgliai pasislėpė po tankiais eglišakiais, bet po akimirkos baimė tapo nepakeliama, ir vėl leidosi į kelią.

Penelopė juto juodąjį vyrą esant netoliese, regis, girdėjo jo ilgus, greitus žingsnius. Žinojo, kad šis nepasidavė. Jiems nespėjus pasiekti gyvenamojo namo, nespėjus rasti pagalbos, netrukus bus sučiupti.

Takas statėjo, bėgant šlaitu po kojomis riedėjo akmenys.

Jie privalėjo pasiekti žmones, juk gyvenamieji namai buvo kažkur visai netoliese. Penelopę apėmė isterija – nenumaldomas noras sustoti ir rėkti, šauktis pagalbos, bet nepasidavė, stačiu šlaitu judėjo pirmyn. Jai už nugaros kosėjo Bjornas, stipriai įkvėpė ir darkart nusikosėjo.

Kas, jei Viola vis dar gyva, jeigu jai reikia pagalbos?

Baimė vilnijo jos mintyse. Mergina suprato, kad ši mintis buvo tarsi paguoda, nes tikrovė kur kas baugesnė. Žinojo, kad sesuo mirusi, tačiau tai nesuvokiama. Ji negalėjo suprasti, tiksliau, nenorėjo. Nė neketino stengtis.

Tarp pušų, akmenų ir bruknių kupstų jie ropštėsi stačia uola. Penelopė kabinosi rankomis, kol pasiekė viršūnę. Bjornas sekė jai iš paskos, norėjo kažką pasakyti, bet jam užgniaužė kvapą. Vaikinas truktelėjo Penelopę žemyn. Kitame šlaite, pasibaigus miškeliui, atsivėrė vakarinis salos paplūdimys. Tarp tamsių medžių kamienų blykčiojo šviesus vandens paviršius. Jau buvo netoli. Jie leidosi žemyn. Mergina paslydo, suklupo ir parkrito stipriai atsitrenkdama į žemę, keliais trinktelėjo į dantis, po akimirkos atgavusi kvapą atsikosėjo.

Pabandė atsikelti, tikrindama, ar nebus ko susilaužiusi, ir staiga išgirdo muziką, garsius balsus ir juoką. Penelopė atsirėmė į kruviną akmens luitą, nusišluostė lūpas ir pažvelgė į kruviną ranką.

Rodydamas šventės aidų link, Bjornas padėjo jai atsistoti. Jie puolė bėgti susikibę už rankų. Pro šešėlį buvo matyti vandenyje atsispindintys medžiai. Paskui ėmė eiti atsargiai dairydamiesi.

Puikaus raudono vasarnamio kieme aplink stalą sėdėjo žmonės. Nors ir vidurnaktis, dangus dar tebebuvo šviesus. Regis, visi jau seniai pavalgė, bet ant stalo vis dar stovėjo stiklinės, kavos

puodeliai, lėkštelės, tuščios lėkštės.

Keletas sėdinčiųjų dainavo, kiti šnekučiavosi tuštindami raudonojo vyno butelius. Dar garavo kepsninė. Apklostyti vaikai turbūt jau miegojo viduje. Bjornui ir Penelopei dingojosi, lyg šie žmonės būtų iš kito pasaulio. Jų veidai švytėjo ramybe. Atrodė, lyg būtų po stikliniu gaubtu.

Iš būrelio išsiskyrė tik vienas vyriškis. Jis stovėjo kiek nuošaliau ir stebėjo mišką, lyg lauktų ko atvykstant. Penelopė sustojo lyg įbesta ir tvirtai sugriebė Bjorno delną. Prigludę prie žemės jie palindo po žemos eglaitės šakomis. Vaikinas atrodė persigandęs, lyg nieko nesuprantantis. Tačiau mergina buvo tikra tuo, ką matė. Persekiotojas nuspėjo, kuria kryptimi jie ruošėsi bėgti. Jis įžvelgė nenugalimą šviesos ir naktinės šventės šurmulio trauką. Taigi žvalgydamasis laukė, tikėdamasis išvysti juos kur nors medžių tankmėje. Juodasis vyras nesibaimino, kad švenčiantieji išgirs klyksmus, nes žinojo – niekas laiku nesuspės nerti į miško tamsą.

Kai Penelopė pagaliau išdrįso apsidairyti, juodasis vyras jau buvo dingęs. Jos kūnu plūstelėjo adrenalinas. Galbūt persekiotojas pamanė suklydęs, žvalgydamasi aplink pagalvojo Penelopė.

Galbūt nubėgo kita kryptimi.

Jau buvo bepradedanti manyti, kad viskas veikiausiai pasibaigė – taigi jie gali nusileisti prie stalo ir pranešti policijai, kai staiga vėl išvydo persekiotoją.

Šis stovėjo netoliese prisišliejęs prie medžio kamieno.

Staigiu judesiu išsitraukė juodus žiūronus žaliais lęšiais.

Nugalėjusi pagundą nesvarstydama bėgti, Penelopė prišliaužė prie Bjorno. Ji stebėjo, kaip vyras kažką pakėlė, ir suprato, kad tai infraraudonųjų spindulių kamera arba naktinio matymo žiūronai.

Suspaudusi Bjorno ranką mergina tempė jį tolyn nuo šio namo, muzikos, atgal į miško gilumą. Po valandėlės Penelopė atsisuko. Jie ėmė bėgti žemyn aptakiu šlaitu, suformuotu storiausio ledyno, slinkusio Šiaurės Europa. Bėgo nepaisydami spygliuotų krūmų, aštrių uolų ir didžiulių akmenų. Viena ranka vaikinas sugriebė didelę šaką ir atsargiai ją nustūmė. Penelopės širdis daužėsi lyg pašėlusi, šlaunys tirtėjo iš įtampos, ji stengėsi kvėpuoti kuo tyliau, tačiau vos gaudė kvapą. Nusliuogė apaugusia uola, nuplėšdama vešlių samanų ruožą, ir nusileido kaip tik priešais nedidelį eglyną. Bjornas mūvėjo vos kelius siekiančius maudymosi šortus, atrodė smarkiai išblyškęs, o lūpos veik visiškai baltos.

15

Atpažinimas

Atrodė, lyg kas mušinėtų kamuoliuką į vyriausiojo patologo Nilso Oleno kabineto sieną. Drauge su Kriminalinės policijos komisaru Jonu Lina jis laukė Klaudijos Fernandez. Šį ankstų sekmadienio rytą moteriai skambino prašydami atpažinti merginos kūną.

Jonui paskambinus pranešti apie galimą Violos mirtį, Klaudijos balsas skambėjo itin ramiai:

– Ne, Viola drauge su seserimi išplaukė į salyną.

– Bjorno Almskugo laivu? – pasiteiravo Jonas.

– Taip, aš pati skambinau Penelopei ir klausiau, ar sesuo išvyko su jais. Maniau, jog Violai reikėjo šiek tiek atitrūkti.

– Ar dar kas nors buvo laive?

– Bjornas, savaime suprantama.

Lina nutilo, praėjo kelios sekundės, kol jis, nuvijęs gumulą gerklėje, kuo maloniau tarė:

– Klaudija, norėtume, kad atvyktumėte į teismo medicinos skyrių Solnoje.

– Kodėl? – nustebo ši.

Jonas sėdėjo ant nepatogios kėdės patologo kabinete. Fripės nuotraukos kampelis užkištas už įrėmintos Noleno vestuvių nuotraukos. Komisaras mąstė, kaip pasikeitė Klaudijos kvėpavimas, kai pagaliau suprato, jog jos dukra gali būti negyva. Jonas atsargiai paaiškino, kad apleistame sportiniame laive rasta mergina gali būti jos jaunėlė dukra.

Užsakytas taksi turėjo paimti Klaudiją Fernandez iš namų Gustavsberge. Po kelių minučių ji turėtų pasirodyti patologo kabinete. Nolenas mėgino kalbėti apie orą, bet supratęs, kad Jonas nesiruošia atsakyti, po valandėlės pasidavė. Abu tikėjosi, kad viskas kuo greičiau baigsis. Atpažinimas visada sukrečia. Tą pačią sekundę, vos išnykus nežiniai, širdį užlieja draskantis palengvėjimas ir neviltis.

Išgirdę žingsnius koridoriuje, vyrai staigiai atsistojo.

Išvysti artimojo kūną prilygsta akistatai su savo didžiausiomis baimėmis, tačiau tai būtina sielvarto dalis. Jonas perskaitė nemažai darbų, kuriuose teigiama, kad atpažinimas tampa tam tikru išsivadavimu: nelieka fantazijų apie artimąjį, kurios nykdamos tepalieka nusivylimą ir tuštumą.

Tai tik tuščios kalbos, mąstė Lina. Mirtis siaubinga, niekada nieko nepalieka.

Klaudija Fernandez, maždaug šešiasdešimties metų moteris, išsigandusi stovėjo prie durų. Veide įsirėžusios ašarų ir nerimo žymės, įsitempęs kūnas šalo.

– Sveiki, aš esu Jonas Lina, kriminalinės policijos komisaras, mudu kalbėjomės telefonu, – rūpestingai pasisveikino pareigūnas.

Spausdamas moteriai ranką Nolenas vos girdimai prisistatė ir greitai nusisuko apsimesdamas, kad ieško keleto aplankų. Šis padarė prastą niūruolio įspūdį, tačiau Jonas suprato – jam buvo itin nemalonu.

– Aš skambinau mergaitėms, bet nė viena neatsakė, – sušnabždėjo Klaudija. – Jos turbūt...

– Eime? – lyg negirdėjęs moters žodžių įsiterpė Nolenas.

Tylėdami jie ėjo gerai pažįstamu koridoriumi. Sulig kiekvienu žingsniu Jonui vis labiau trūko oro. Klaudija Fernandez stengėsi atitolinti artėjančią akimirką. Juodu lėtai judėjo keliais žingsniais atsilikdami nuo priekyje žirgliojančio Noleno. Jonas Lina atsisuko į Klaudiją stengdamasis nusišypsoti, tačiau negalėjo nulaikyti akių, žvelgdamas į panikos, nevilties, maldos ir Dievo šauksmo kupiną veidą.

Atrodė, lyg vyrai temptų ją į šaltą patalpą, pilną negyvų kūnų.

Nolenas kažką piktai murmėdamas pasilenkė, atrakino nerūdijančio plieno spyną ir ištraukė stalčių. Pasirodė jaunos moters kūnas, uždengtas baltu audiniu. Jos tuščios akys pusiau atmerktos, skruostai įdubę. Gražiu veidu vilnijo juodų plaukų vainikas. Prie klubo prigludusi ranka buvo išlindusi.

Klaudija Fernandez smarkiai kvėpavo. Išsitiesė, švelniai palietusi ranką gailiai suaimanavo, lyg tą sekundę būtų sudužusi jos siela.

Moteris ėmė drebėti, suklupo prie lūpų spausdama negyvą dukters ranką.

– Ne, ne, – kūkčiojo, – Dieve, gerasis Dieve, tik ne Viola! Ne Viola...

Netoliese stovėjęs Jonas stebėjo krūpčiojančią Klaudijos nugarą, girdėjo, kaip stiprėja ir lėtai rimsta rauda.

Atsistodama ši nusibraukė ašaras, bet kvėpavimas vis dar trūkčiojo.

– Ar galite patvirtinti, kad čia ji? – trumpai paklausė Nolenas. – Ar tai Viola Fernandez?

Nusilpus balsui Nilsas staiga irzliai sukosėjo.

Klaudija, purtydama galvą, atsargiai pirštų galiukais glostė dukters skruostą.

– Viola, Violeta... – Drebėdama atitraukė ranką ir tarė Jonui: – Man nepaprastai liūdna. – Klaudija nenukrito tik todėl, kad buvo atsirėmusi į sieną. Nusukusi veidą sukuždėjo: – Šeštadienį eisime į cirką, nustebinsiu Violą...

Vyrai įsistebeilijo į mirusią merginą, blyškias lūpas, venomis išvedžiotą kaklą.

– Pamiršau jūsų vardą, – Klaudija pasimetusi žvelgė į komisarą.

– Jonas Lina, – atsakė šis.

– Jonas Lina, – pakartojo moteris stipresniu balsu. – Papasakosiu jums apie Violą, savo jaunėlę, savo vaikutį, savo mažylę...

Prieš nusisukdama moteris dar kartą pažvelgė į išblyškusį Violos veidą. Nolenas jau traukė kėdę, bet ši papurtė galvą.

– Atleiskite, – tarė ji, – tiesiog... Mano vyresnioji dukra Penelopė Salvadore išgyveno daug baisybių. Kai prisimenu, ką jie su manimi darė kalėjime, kokia išsigandusi buvo Penelopė. Verkė ir šaukėsi manęs... valandų valandas, bet negalėjau jai atsakyti, negalėjau apginti...

Klaudija sutiko Jono žvilgsnį. Šis priėjo ir atsargiai ją apkabino. Klaudija visu kūnu prigludo ir, giliai atsidususi, atsitraukė stengdamasi išvengti mirusios dukters vaizdo, įsikibo į kėdės atlošą ir prisėdo prie stalo.

– Aš taip didžiavausi, kad Viola gimė Švedijoje. Ji turėjo rausvą kambarį, lempą palubėje, žaisliukų ir lėlių, lankė mokyklą, žiūrėdavo „Pepę Ilgakojinę“... Nežinau, ar galite mane suprasti, bet didžiavausi, kad jai nereikės kęsti alkio ir baimės. Kitaip nei mums... Nei mums su Penelope, kai lyg kvailės nubusdavome naktimis ir klausydavomės, ar tik kas nesilaužia. – Akimirką patylėjusi sušnabždėjo: – Viola visada buvo laiminga ir...

Klaudija pasilenkė delnuose paslėpdama veidą, tyliai verkė. Jonas švelniai uždėjo ranką jai ant nugaros.

– Aš jau eisiu, – raudodama tarė ši.

– Nėra kur skubėti.

Moteris akimirką aprimo ir vėl apsipylė ašaromis.

– Ar šnekėjote su Penelope? – paklausė.

– Mums nepavyko su ja susisiekti, – tyliai atsakė Jonas.

– Perduokite, kad laukiu jos skambučio, nes...

Ji nutilo, skruostai išblyško, po akimirkos vėl pažvelgė į viršų.

– Maniau, kad ji neatsako, nes aš... Aš... prišnekėjau baisių dalykų, bet nenorėjau...

– Mes pradėjome Penelopės ir Bjorno Almskugo paiešką sraigtasparniu, tačiau...

– Prašau, pasakykite, kad ji gyva, – šnabždėjo ji komisarui. – Pasakykite, Jonai Lina.

Buvo matyti, kaip įsitempė vyro žandikaulio raumenys jam glostant Klaudijos nugarą.

– Padarysiu viską, kas mano valioje...

– Pasakykite, kad ji gyva! – nutraukė jį moteris. – Ji privalo būti gyva.

– Aš ją rasiu, – tarė Jonas. – Žinau, kad rasiu.

– Sakykite, kad ji gyva.

Lina dvejojo. Išvydus tamsų Klaudijos žvilgsnį, jam toptelėjo keletas skubrių susijusių minčių ir staiga atsakė:

– Ji gyva.

– Taip, – atsiduso Klaudija.

Jonas nuleido akis, valandėlę negalėjo galvoti, bet paskui prisiminė, kas privertė jį susimąstyti, jog moters vyresnioji duktė gyva.

16

Klaida

Jonas palydėjo Klaudiją Fernandez iki taksi, padėjo įlipti. Sulaukęs, kol automobilis pranyko už kampo, kišenėse ėmė ieškoti mobiliojo. Supratęs, kad bus jį kažkur palikęs, nuskubėjo į teismo medicinos skyrių, radęs telefoną Noleno kabinete surinko Eriksono numerį ir prisėdo prie rašomojo stalo klausydamasis pypsėjimo.

– Leisk žmonėms išsimiegoti, – pasisveikino Eriksonas, – ar žinai, kad šiandien sekmadienis.

– Prisipažink, tu laive.

– Taip, aš laive, – nesiginčijo Erikas.

– Taigi ten nebuvo sprogmenų, – tarė Jonas.

– Ne visai, vis dėlto tu buvai teisus. Laivas galėjo sprogti bet kurią akimirką.

– Ką turi omenyje?

– Vienoje vietoje laidų izoliacija buvo visiškai sugadinta. Užvedus laivą, trumpasis jungimas būtų neišvengiamas... Imtų kibirkščiuoti...

– Kas nutiktų tuomet?

– Kibirkščių temperatūra šiek tiek didesnė nei 3 000 laipsnių. Pagalvėlė užsidegtų kaipmat. Ugnis netruktų persimesti į kuro siurblį...

– Kaip greitai tai įvyktų?

– Na, kibirkštis užtruktų maždaug dešimt minučių, galbūt daugiau... Tačiau toliau viskas vyktų greitai – užsiplieskęs gaisras sukeltų sprogimą, kuris vandens užlietą laivą nuskandintų akimirksniu.

– Veikiantis variklis visa tai būtų tik pagreitinęs?

– Sutinku, bet nebūtinai, – atsakė Eriksonas.

– Taigi laidai galėjo būti susidėvėję, o pagalvėlė atsidūrė ten visai netikėtai?

– Be abejo.

– Vis dėlto netiki tuo? – pasitikslino Jonas.

– Ne.

Lina galvojo apie Mergelės įlankoje rastą dreifuojantį laivą, staiga sukosėjęs mąsliai tarė:

– Jeigu tai padarė žudikas...

– Tada jis nepaprastas žudikas, – baigė mintį Eriksonas.

Jono galvoje ši mintis kilo dar kartą – jis susidūrė su ypatingu žudiku. Įprastai net ir per suplanuotus nusikaltimus žudikai būna afekto būsenos. Apimti stiprių jausmų elgiasi isteriškai. Vėliau seka mėginimas paslėpti įkalčius ir susikurti alibi. Šį kartą žudikas nuo pat pradžių laikėsi kruopščiai

sukurpto plano. Ir vis tiek kažkur įsivėlė klaida...

Valandėlę komisaras spoksojo į vieną tašką, paskui, paėmęs Noleno užrašinę, pačiame lapo viršuje pasižymėjo „Viola Fernandez“, o žemiau užrašė „Penelopė Fernandez, Bjornas Almskugas“ – dvi seserys ir Penelopės vaikinas. Laivas priklausė Bjornui. Viola prisidėjo paskutinę minutę atsiklaususi, ar galėtų plaukti drauge. Laukė ilgas tyrimas norint išsiaiškinti nusikaltimo motyvą. Ne dovanodamas viltį ar užuojautą, Jonas visai neseniai manė Penelopę Fernandez esant gyvą. Veikiau tai nebuvo nieko daugiau nei akimirkos nuojauta, kuri kaipmat dingo.

Vadovaujantis Žmogžudysčių tyrimo komisijos metodu, Violos vaikinas arba laive buvę Penelopė ir Bjornas būtų tapę įtariamaisiais. Alkoholis ir kiti svaigalai galėjo turėti įtakos. Galbūt jie smarkiai susivaidijo iš pavydo. Leifas G. V. Pešonas televizijos studijoje netrukus paskelbs, kad nusikaltėlis buvęs iš Violos aplinkos, galbūt kuris iš buvusių vaikinų.

Lina mąstė apie ketinimą sukelti kuro bako sprogimą mėgindamas suprasti žudiko planą. Viola nuskandinta cinko geldoje, vėliau nunešta žemyn ir palikta sėdomis ant lovos krašto.

Jonas vienu metu stengėsi suvokti per daug detalių. Jam reikėjo sustoti, apgalvoti tai, kas jau žinoma, ir rasti dar nežinomus atsakymus. Užrašinėje jis dar kartą pasižymėjo Violos vardą. Žinoma, jog mergina buvo nuskandinta ir palikta laivo priekyje, o Penelopė Fernandez ir Bjornas Almskugas dar nerasti.

Tai dar ne viskas, versdamas puslapį tarė pats sau.

Detalės.

Jonas užsirašė „štilis“.

Laivas buvo rastas dreifuojantis netoli Kastšero įlankos.

Jo priekyje ryškios susidūrimo žymės. Technikai išsaugojo pėdsakus.

Jonas sviedė Noleno užrašų knygelę į sieną ir užsimerkė.

– *Perkele* (suom. velnias – *vert. past.*), – sušnabždėjo.

Kažkas vėl išslydo jam iš rankų, kažkas, ką vos buvo užčiuopęs. Jis tai nujautė, suprato ir vėl paleido.

„Viola, – mintyse šnekėjo Lina, – jei mirei galiniame denyje, kodėl tave nunešė į pirmagalį? Kas tai padarė – žudikas ar kas kitas?“

Jei merginą rado leisgyvę denyje, veikiausiai mėgino atgaivinti, pranešė apie nelaimę – taip derėtų pasielgti. O supratus, kad negyva ir jau per vėlu, kad neatsigaus, turbūt norėta ją paguldyti ir užkloti pledu. Vis dėlto mirusiojo kūnas nepaslankus ir per sunkus net dviem. Nors parnešti kūną į kajutę įmanoma, nes vos penketas metrų – pro stiklines duris ir laiptais žemyn.

Galima ir nesilaikant jokio ypatingo plano.

Vis dėlto tada nereikia kūno tempti stačiais laiptais, pro siaurą įėjimą ir pasodinti kajutėje. Nebent nori, kad paskenduolis būtų rastas vandens pilname laive.

– Būtent, – sušnabždėjo Jonas stodamasis.

Jis pažvelgė pro langą į balta atbraila ropinėjantį melsvą vabalą. Staiga, pakėlęs akis ir išvydęs už

kampo pranykstančią dviračiu važiuojančią moterį, prisiminė trūkstamą detalę.

Lina vėl klestelėjo į kėdę ir ėmė barbenti į stalą.

Mirusioji buvo Viola, o ne jos sesuo Penelopė. Tačiau Viola sėdėjo ne savo, o Penelopės lovoje laivo priekyje.

– Veikiausiai kaip ir aš žudikas suklydo, – taip galvojant komisaro nugara bėgo šiurpuliukai.

Žudikas manė, kad nužudė Penelopę Fernandez.

Kaip tik todėl pasodino pirmagalyje.

Tai vienintelis paaiškinimas.

Vadinasi, Penelopė Fernandez ir Bjornas Almskugas nekalti dėl Violos mirties, nes nebūtų suklydę sodindami ją pirmagalyje.

Jonas krūptelėjo Nolenui nugara pastūmus kabineto duris. Šis įžengė atbulomis, nešinas didžiule pailga kartonine dėže, kurios priekyje didžiulėmis raidėmis užrašyta „Guitar Hero“.

– Mudu su Fripe pradėsime...

– Ša, – nutraukė jį Jonas.

– Kas nutiko?

– Nieko, reikia truputį pagalvoti, – greitai atsakė.

Lina atsistojo ir nieko nesakęs išėjo. Eidamas fojė nė negirdėjo, ką sakė moteris žibančiomis akimis, dirbanti priimamajame. Jis ėjo tiesiai į ankstyvą saulės šviesą ir sustojo tik priėjęs žolės salelę stovėjimo aikštelėje.

Ketvirtasis žmogus, nepažinojęs seserų, mąstė Jonas. Jis nužudė Violą manydamas, kad tai Penelopė. Taigi, mirus Violai, kita sesuo dar buvo gyva, kitaip jis nebūtų suklydęs. Galbūt ši vis dar gyva. Įmanoma, kad jos kūnas išmestas kurioje nors saloje ar guli vandens gelmėse. Tačiau vis dar yra vilties, kad vyresnėlė gyva ir jie netrukus ją ras.

Ilgais žingsniais Lina žengė link automobilio nė nežinodamas, kur traukti. Ant stogo gulėjo jo mobilusis. Veikiausiai bus jį ten padėjęs rakindamas mašiną. Komisaras paėmė įkaitusį telefoną ir surinko Anjos Larson numerį. Niekas neatsakė. Tada atrakino dureles, atsisėdo, užsisegė saugos diržą, tačiau niekur nevažiavo, mėgindamas rasti savo išvadose įsivėlusią klaidą.

Lauke šilta, ore sklandantis sodrus alyvų kvapas pagaliau pakeičia fermentų tvaiką.

Delne suskambo telefonas, pažvelgęs į ekraną Jonas atsiliepė.

– Ką tik kalbėjau su tavo gydytoju, – tarė Anja.

– Kodėl? – nusistebėjo Lina.

– Janušas pranešė, kad nesiteikei ateiti, – kaltinamai tęsė ji.

– Iš tiesų neturėjau laiko.

– Ar tu vis dar geri vaistus?

– Jie šlykštūs, – nusijuokė Lina.

– Rimtai, jis nerimauja dėl tavęs.

– Pašnekėsiu su juo.

– Turi omenyje, kai ištirsi šią bylą?
– Ar turi popieriaus ir pieštuką? – paklausė Jonas.
– Nesijaudink dėl manęs.
– Laive rasta moteris nėra Penelopė Fernandez.
– Tai Viola, žinau, – atsakė ši. – Peteris man jau pranešė.
– Puiku.
– Tu klydai, Jonai.
– Žinau...
– Pripažink, – juokais provokavo Anja.
– Aš visada klystu, – tyliai tarė Lina.
Akimirką abu nutilo.
– Ar apie tai negalima juokauti? – surimtėjo asistentė.
– Ar spėjai ką nors išsiaiškinti apie Violą Fernandez?
– Viola ir Penelopė yra seserys, Penelopė draugauja, ar kaip tai derėtų vadinti po ketverių metų, su Bjornu Almskugu.
– Aha, maždaug taip ir maniau.
– Taigi, man tęsti, ar nebūtina?
Jonas neatsakė, atsirėmęs atvertė galvą – priekinis stiklas buvo padengtas kažkokiomis žiedadulkėmis.
– Violos neturėjo būti laive, – tęsė Anja. – Iš ryto ši susipyko su savo vaikinu Sergejumi Jarušenka ir verkdama paskambino mamai, tai ji pasiūlė dukrai plaukti drauge su Penelope.
– Ką sužinojai apie Penelopę?
– Labiau domėjausi auka Viola Fernandez, nes...
– Nors žudikas manėsi žudantis Penelopę.
– Neskubėk, ką tuo nori pasakyti, Jonai?
– Žudikas suklydo, manė nuslėpsiąs nusikaltimą nuskandindamas laivą, tačiau pasodino Violą sesers lovoje.
– Manydamas, kad Viola yra Penelopė.
– Reikia sužinoti daugiau apie Penelopę Fernandez ir jos...
– Ji viena didžiausių mano idealų, – nutraukė jį Anja. – Kovoja už taiką, gyvena trečiajame name Šv. Pauliaus gatvėje.
– Jos ir Bjorno duomenis peržvelgėme internete, – tarė Jonas. – Gelbėjimo komanda stebi Dalaro apylinkes iš dviejų sraigtasparnių, užuot suvienijusi jėgas su jūrų policija.
– Galiu pasidomėti, kas vyksta.
– Reikėtų apklausti Violos vaikiną ir Bilį Pešoną, laivą radusį žvejį. Privalome parengti laivo techninės ekspertizės išvadas ir pasiskubinti su SKL rezultatais.
– Galiu paskambinti į Linšiopingą.

– Kalbėjau su Eriksonu, jis pažįsta juos. Vis dėlto netrukus su juo susitiksiu – reikia apieškoti Penelopės butą.

– Regis, esi pirminio tyrimo vadovas, kaip manai?

17

Labai pavojingas žmogus

Vasaros dangus dar tebebuvo aukštas, bet oras vis labiau kaito, lyg būtų artėjusi audra.

Jonas Lina ir Eriksonas pasistatė automobilius netoli senos žvejybos reikmenų parduotuvės, kurios vitrinose buvo eksponuojamos didžiausių savaitės laimikių – lašišų – nuotraukos.

Suskambo telefonas, skambino Klaudija Fernandez. Jonas pasitraukė prie sienos, prisišliejo siaurame fasado metamame šešėlyje ir pasisveikino.

– Sakėte, jog galiu jums skambinti, – silpnu balsu tarė moteris.

– Žinoma.

– Suprantu, jog jūs taip sakote visiems... Mano duktė Penelopė... Aš... Aš turiu sužinoti, ar ką nors radote, net jei ji...

Klaudijos balsas nutilo.

– Alio? Klaudija?

– Taip, atleiskite, – sušnabždėjo ji.

– Aš komisaras... Bandau išsiaiškinti, ar šie įvykiai nėra susiję su nusikalstama veika. Jūsų dukters ieško paieškos ir gelbėjimo komanda, – paaiškino Jonas.

– Kada jie ras Penelopę?

– Įprastai teritorija apžiūrima iš sraigtasparnio, tuo pat metu organizuojama ir paieška. Tačiau tai gali užtrukti... Taigi pradedama nuo sraigtasparnių.

Jonas girdėjo, kaip Klaudija tramdo raudą.

– Nežinau, ko imtis... Turiu sužinoti, ar galiu kaip nors padėti, ar pasikalbėti su jos draugais.

– Būtų geriausia, jei liktumėte namuose, – patarė Jonas. – Manau, Penelopė gali bandyti su jumis susisiekti, tuomet...

– Ji man neskambintų, – nutraukė Klaudija.

– Manau, kad...

– Visuomet buvau pernelyg griežta Penelopei, supykstu ant jos pati nežinodama kodėl... Nenoriu jos prarasti, negaliu prarasti Penelopės, aš...

Klaudija verkė, bandė susivaldyti, bet staiga atsiprašiusi užbaigė pokalbį.

Tiesiai priešais žvejybos reikmenų parduotuvę Šv. Pauliaus gatvėje stovėjo trečiu numeriu pažymėtas namas, kuriame gyveno Penelopė Fernandez. Jonas prisiartino prie Eriksono, kuris spoksojo į japoniškų hieroglifų ir *manga* komiksų pilną vitriną. Lentynos buvo nukrautos šimtais „Hello Kitty“ – žaislinių katyčių nekaltais veidais – atributų. Pasakiškas parduotuvės turinys nederėjo

prie purvinai rudo fasado.

– Mažytis kūnas ir didžiulė galva, – tarė Eriksonas, šalia stovinčiam Jonui pirštu rodydamas į „Hello Kitty“.

– Miela, – sumurmėjo Jonas.

– Aš taip pat sumaišytas – didžiulis kūnas ir maža galva, – šyptelėjo Eriksonas.

Jonas nusišypsojo, atidarydamas jam plačius vartus. Jie lipo laiptais, skaitydami gyventojų pavardes, stebėdami šviečiančius lempų jungiklius, prikimštus šiukšlių vamzdžius. Koridoriuje dvelkė saulėkaita, dulkėmis ir muilu. Eriksonas sekė Jonui įkandin, jam remiantis į turėklą, girgždėjo varžtai ir įtrūkimai. Vyrai pasiekė trečią aukštą ir susižvalgė. Eriksono veidas iš įtampos persikreipė, jis linktelėjo, nusivalė nuo kaktos prakaitą ir šnipštelėjo:

– Atsiprašau.

– Šiandien tvanku, – atsakė Jonas.

Ant durų skambučio buvo matyti lipdukų žymės, antibranduolinio judėjimo simbolis, Sąžiningos prekybos logotipas ir taikos ženklas. Jonas užmetė žvilgsnį į Eriksoną, jo pilkos akys susiaurėjo ir prigludęs prie durų jis sukluso.

– Ką išgirdai? – šnabždėjo Eriksonas.

Jonas paspaudė skambutį ir vėl įsiklausė. Jis dar akimirką palaukė ir iš vidinės švarko kišenės išsitraukė raktą.

– Gal ir nieko, – atsakė atidžiai rakindamas nesudėtingą spyną.

Jonas atidarė duris, tačiau akimirką lyg gailėdamasis sudvejojo ir vėl užvėrė. Jis nurodė Eriksonui likti ten, kur stovįs, nė pats nesuprasdamas kodėl. Pasigirdo ledų furgono melodija. Eriksonas atrodė sunerimęs, delnu vis braukė per smakrą. Nors Jonui kūnu bėgo šiurpas, jis kuo ramiausiai atidarė duris ir žengė į vidų. Dienraščiai, reklama, laiškas iš Kairiųjų partijos – viskas gulėjo ant kilimėlio. Viduje nevėdinta, justi švelnus tvaikas. Priešais spintą kabojusi aksominė uždanga siūbtelėjo pagauta vėjo ir vėl nurimo.

Nė negalvodamas Jonas ėmė ieškoti tarnybinio ginklo, užčiuopė jį pirštų galais, bet neišsitraukė. Žvilgsnis vėl užkliuvo už kraujo raudonumo draperijos, virtuvės durų. Detektyvas įsitempęs kvėpavo, stengėsi pažvelgti pro gruoblėtas stiklines duris į kambarį.

Jonas žengtelėjo pirmyn, tačiau nenorėjo išeiti iš buto, nors nuojauta jam vis kartojo, jog derėtų pakviesti pastiprinimą. Už gruoblėto stiklo nuslinko šešėlis. Vėjo varpeliai suposi nesukeldami jokio garso. Jonas stebėjo, kaip dulkių debesis ore pakeitė kryptį.

Penelopės bute jis buvo ne vienas.

Jono širdis ėmė plakti greičiau. Kambaryje kažkas judėjo, tai pajutęs detektyvas pasisuko ir metėsi link virtuvės. Subildėjo medinės grindys. Virtuvės durys buvo pusiau praviros. Visų pirma Jonas pamatė spragą tarp vyrių. Jis prisispaudė prie sienos lyg geležinkelio tunelyje. Kažkas išnyko ilgojo koridoriaus prieblandoje. Nebuvo matyti nieko daugiau, tik nugara, petys ir ranka. Siluetas staiga priartėjo ir apsisuko. Jonas vos spėjo išvysti į baltą liežuvį panėšėjantį peilį, judantį įstrižai lyg

sviedinys. Ašmenys perrėžė drabužius ir užkliuvo už pistoleto dėklo. Jonas smogė, tačiau niekam nepataikė. Jis išgirdo ašmenis darkart kylant ore ir atšoko. Šįkart peilis krito tiesiai žemyn. Jonas paslėpė galvą už vonios durų, tuo metu peilis iš staktos išpešė didžiulę skiedrą. Detektyvas paslydo, apsisuko ir spyrė, šįkart smūgis kažkur pataikė, veikiausiai į nusikaltėlio kulkšnį. Jonas nusirito į šalį, išsitraukė ir užtaisė pistoletą. Laukujės durys buvo atviros, už jų laiptinėje nuaidėjo skubrūs žingsniai. Jonas atsistojo, ketino vytis bėglį, bet sustingo, kai už nugaros pasigirdo griausmas. Jis kaipmat suprato, kas nutikę, ir nuskubėjo į virtuvę. Mikrobangų krosnelė buvo įjungta – ji pleškėjo, o viduje kilo juodos žiežirbos. Iš visų keturių dujinės viryklės degiklių į kambarį virto dujos. Akimirka virto amžinybe, Jonas šoko prie mikrobangų krosnelės. Tiksėjo apskritas laikmatis. Vabzdžių nuodų flakonas sukosi krosnelėje. Pro dujų vožtuvus sklido šniokštimas. Jonas užsuko viryklės jungiklius. Cheminis kvapas suko pilvą. Jonas atlapojo virtuvės langą ir žvilgtelėjo į mikrobangų krosnelėje besisukantį flakoną – šis buvo pakankamai išsipūtęs, kad galėtų sprogti nuo menkiausio prisilietimo.

Jonas paliko virtuvę ir nuskubėjo koridoriumi. Kambariai regėjosi tušti, nepaliesti. Oras viduje buvo apsunkęs nuo dujų smarvės.

Laiptinėje, prie pat durų, gulėjo Eriksonas, įsikandęs cigaretę.

– Nedek! – sušuko Jonas.

Vyras šyptelėjo ir atsainiai pamojo.

– Čia šokoladinė cigaretė, – sušnabždėjo.

Eriksonas kostelėjo ir staiga Jonas išvydo kraujo balą.

– Tu kraujuoji.

– Nieko tokio, – atsakė vyras. – Nežinau, kaip tai nutiko, bet jis perpjovė man Achilo sausgysles.

Rinkdamas greitosios pagalbos numerį Jonas prisėdo šalia. Eriksono veidas buvo perbalęs, skruostais tekėjo prakaitas, buvo akivaizdu, kad jam bloga.

– Jis įpjovė nė nesustojęs, tai... Lyg būčiau užpultas milžiniško voro.

Vyrai nutilo, tuo metu Jonas mąstė apie žaibiškus judesius už durų, kaip tiksliai ir greitai judėjo peilio ašmuo – nieko panašaus gyvenime jis dar nebuvo patyręs.

– Ar ji viduje? – sužiopčiojo Eriksonas.

– Ne.

Eriksonas su palengvėjimu šyptelėjo, bet vėl staiga surimtėjo.

– Jis vis tiek ketino susprogdinti namus? – pasiteiravo.

– Greičiausiai siekė sunaikinti pėdsakus, – paaiškino Jonas.

Eriksonas pabandė nulupti popierėlį nuo šokoladuko, bet šis iškrito iš rankų. Vyras valandėleę užsimerkė, jo skruostai tapo pilkšvi.

– Suprantu, jog tu taip pat nematei jo veido, – svarstė Jonas.

– Ne, – silpnu balsu tarstelėjo Eriksonas.

– Kažką vis dėlto pastebėjome, visada pastebime...

18

Gaisras

Greitosios medicinos pagalbos darbuotojai darkart patikino Eriksoną jo neišmesiantys.

– Galiu eiti pats, – sulemeno užmerkdamas akis.

Žengiant žemyn jo smakras drebėjo sulig kiekvienu laiptu.

Jonas grįžo į Penelopės Fernandez butą, atlapojo langus vėdindamas dujas ir įsitaisė patogioje abrikosų spalvos sofoje.

Sprogimo priežastis veikiausiai būtų buvusi įvardyta kaip dujų nutekėjimas.

Lina mąstė, jog fragmentai iš praeities niekur nedingsta – negali prarasti, ką jau matei, tereikia atsipalaiduoti, leisti nuotrupoms iškilti lyg nuskendusioms nuolaužoms.

Ką aš tada pamačiau?

Jis nematė nieko daugiau, tik staigius šmėkštelėjimus ir baltus peilio ašmenis.

Tiek ir temačiau, – staiga toptelėjo. – *Nemačiau nieko.*

Jonas tarė sau, jog būtent tai tik patvirtino, kad žudikas tikrai neįprastas. Policija šįkart susidūrė su kliūtis pašalinančiu profesionalu.

Komisaras tai juto jau anksčiau, tačiau dabar buvo tuo tikras.

Žinojo, kad koridoriuje buvo sutikęs Violos žudiką. Jo užduotis – nužudyti Penelopę, nuskandinti laivą – turėjo atrodyti kaip nelaimingas atsitikimas. Tokio paties plano nusikaltėlis laikėsi ir šį kartą, tačiau buvo nustebintas. Jis nori nepastebėtas atlikti savo darbus, viską paslėpti nuo policijos.

Jonas lėtai žvalgėsi stengdamasis įžvelgti visumą.

Regis, bute viršuje keletas vaikų rideno rutuliukus. Jam nespėjus ištraukti laido, juos būtų užklupusi pragariška ugnis.

Lina suprato, kad niekada anksčiau nebuvo patekęs į taip suplanuotą, pavojingą išpuolį. Jis buvo tikras, kad žmogus, besistengiantis iš kelio pašalinti kovotoją už taiką Penelopę Fernandez, nebuvo šiaip sau dešiniųjų pažiūrų ekstremistas, kurių grupės pripažintos dėl kelių subtilaus smurto atvejų, šis nusikaltėlis buvo išsilavinęs žmogus, profesionalus žudikas.

– Ką gi čia veikei? – tarė sau Jonas. Kas siejo Penelopę Fernandez su šiuo žmogumi? Kur ji buvo įsipainiojusi ir kas vyksta šiuo metu?

Jonas galvojo apie nenuspėjamus vyro judesius, kaip šis valdo peilį mėgindamas suardyti įprastus policijos ir kariūnų naudojamus gynybos modelius.

Kažkas kirbtelėjo viduje vos pagalvojus, kad prie dešiniojo šono kabantis ginklas apsaugojo nuo pirmojo žudiko bandymo – dūrio į kepenis, o nespėjus atsitraukti antrasis dūris būtų smigęs į pakaušį.

Atsistojęs Jonas patraukė į miegamąjį. Preciziškai paklota lova, šalia kabo krucifiksas.

Nusikaltėlis manėsi nužudęs Penelopę ir mėgino inscenizuoti nelaimę.

Vis dėlto laivas nenuskendo.

Galbūt žudikui kažkas sutrukdė ir jam teko sprukti tikintis vėliau grįžti ir įvykdyti savo planą. Vis dėlto negalėjo planuoti, jog jūrų policija ras dreifuojantį laivą. Kažkas nepavyko arba staiga pasikeitė planas. Galbūt jam buvo duoti nauji nurodymai. Praėjus pusantros paros nuo Violos nužudymo, atsidūrė Penelopės bute.

Žudiką atvilioti galėjo tik labai svari priežastis. Kas paskatino jį rizikuoti? Ar bute galėjo būti kažkas, kas siejo žudiką su Penelope? *Juk darei ką nors – pašalinai pirštų atspaudus, ištrynei informaciją iš standžiojo disko ar žinutę atsakiklyje, ką nors paėmei,* – spėliojo Jonas. – *Tai juk tavo planas, kurį atėjęs sukliudžiau. Ar sukėlęs gaisrą norėjai paslėpti įkalčius?*

Įmanoma.

Eriksonas būtų galėjęs pagelbėti. Jonas negalėjo tinkamai apžiūrėti buto be kriminalistikos techniko – ne tik neturėjo tam įrankių, bet galėjo sunaikinti pėdsakus – sugadinti DNR likučius, praleisti plika akimi nematomas detales.

Priėjęs prie lango žvilgtelėjo žemyn į vienišą užkandinės staliuką.

Suprato, kad reikės važiuoti į policijos nuovadą ir pasitarti su vadovu Karlosu Eliasonu. Susižeidus Eriksonui, vienintelis būdas sulaukti kito techniko pagalbos – gauti leidimą vadovauti išankstiniam tyrimui.

Tą pat akimirką komisarui nusiteikus šįkart pasielgti pagal taisykles ir iš pradžių atsiklausti Karloso leidimo, pasitarti su Jensu Svanejelmu ir suburti tyrimo komandą, suskambo telefonas.

– Sveika, Anja.

– Norėčiau drauge pasikaitinti pirtyje, – tarė ši.

– Pirtyje?

– Taip, ar mudu galėtume kartu pasikaitinti? Galėtum pamokyti mane tikros suomiškos pirties subtilybių.

– Anja, – subtiliai tarė Jonas, – aš beveik visą gyvenimą gyvenau Stokholme.

Lina jau ėjo koridoriumi link laukujų durų.

– Puikiai žinau, kad tu Švedijos suomis, – neatlyžo asistentė. – Negali būti nuobodesnis. Kodėl negali būti kilęs iš Salvadoro? Esi skaitęs Penelopės Fernandez straipsnių? Turėtum ją pamatyti, visai neseniai ji į šuns dienas išdėjo Švedijos ginklų eksporto politiką.

Jonas girdėjo, kaip Anja šnopuoja į ragelį. Jį nukrėtė šiurpas laiptinėje išvydus kruvinus greitosios medicinos pagalbos darbuotojų pėdsakus, prisiminus, kaip sėdėjo kolega plačiai išskėtęs kojas, o jo veidas vis labiau blyško. Lina galvojo apie žudiką, maniusį, kad nužudė Penelopę Fernandez. Tai jis jau įvykdė. Antrąją plano dalį turėjo įvykdyti šios bute. Jei Penelopė dar gyva, reikėjo ją rasti kuo greičiau. Netrukus žudikas galėjo išsiaiškinti savo klaidą, ir medžioklė prasidėtų iš pradžių.

– Bjornas ir Penelopė gyveno atskirai, – paaiškino Anja.

– Jau supratau, – atsakė Jonas.

– Tai netrukdo mylėti vienas kito, visai kaip ir mums.

– Taigi.

Lauke Joną užliejo stipri saulėkaita, oras vis labiau sunko, buvo dar tvankiau nei anksčiau.

– Gal galėtum man pasakyti Bjorno adresą?

Buvo girdėti atsargiai skrebinama kompiuterio klaviatūra.

– Almskugas, Pontonjero gatvė 47, antras aukštas...

– Važiuoju ten prieš...

– Neskubėk, – staiga sušuko Anja, – negalima... Paklausyk, darkart patikrinau adresą... Penktadienį namas degė.

– O kaipgi Bjorno butas?

– Sunaikintas visas aukštas, – atsakė ši.

19

Pelenų kopos

Detektyvas Jonas Lina žengė laiptais aukštyn, sustojo ir įsistebeilijo į juodą kambarį – apanglijusias grindis, sienas, lubas. Tvyrojo aštri smarvė. Beveik nieko neliko iš vidinių sienų (ne tų, kurios nešančiosios). Nuo lubų kybojo juodi stalaktitai. Tarp pelenų kur ne kur styrojo pajuodę varžtai. Vietomis buvo matyti apatinis aukštas. Jonas nežinojo, kurioje buto vietoje esąs. Išdužę langai pakeisti pilku polietilenu, spindinčiu vasaros saulės nušviesto žaliojo namo fasade. Per gaisrą Pontonjero gatvės 47 name niekas nenukentėjo – įsiplieskus ugniai dauguma gyventojų buvo darbe.

Pagalbos centras gavo pranešimą penkios minutės po vienuolikos. Nors jie buvę visai netoli, ugnis nepataisomai suniokojo net keturis butus.

Jonas prisiminė pokalbį su priešgaisrinės saugos specialistu Hasanu Sukuru. Šis buvo tvirtai įsitikinęs, kad gaisras kilo Bjorno Almskugo kaimynės – aštuoniasdešimt aštuonerių močiutės Lisbetos Viren – bute. Močiutė kaip tik buvo išėjusi išsigryninti nedidelio laimėjimo „Trisslott“ ir nusipirkti porą naujų loterijos bilietų, ji negalėjo prisiminti palikusi įjungtą lygintuvą. Gaisras išplito labai greitai. Visi ženklai rodė, kad ugnis įsiplieskė gyvenamajame kambaryje užsidegus lyginimo lentai.

Lina apžvelgė pajuodusias butų sienas. Kambariuose telikusios pavienės metalinės baldų detalės, dalis šaldytuvo, lovos rėmas, suodina vonia.

Jonas nusileido žemyn. Laiptinės sienos ir lubos aprūkusios. Jis sustojo prie policijos užkardos, apsisuko ir vėl pažvelgė į žiojintį juodulį. Pasilenkęs ir lįsdamas pro plastikinę juostą pastebėjo, kad gaisrų tyrėjai pametė keletą maišelių, naudojamų lakiosioms medžiagoms saugoti. Jonas žengė pro žalio marmuro įėjimą, vartus, vedančius į gatvę. Eidamas link policijos komisariato darkart surinko Hasano Sukuro telefono numerį. Šis kaipmat atsiliepė ir pritildė radijo imtuvą.

– Ar neradai degiųjų skysčių pėdsakų? – paklausė Jonas. – Laiptinėje pametei keletą maišelių, taigi pamaniau...

– Žinai, yra taip – jei kas namie turi degiųjų skysčių, jie sudega pirmieji...

– Žinau, bet...

– Bet vis tiek sugebu rasti žymių, – tęsė Hasanas. – Dažniausiai priteka į tarpelius tarp lentų, įtrūkimus grindyse, prisisunkia stiklo vata ar dar giliau.

– Tik ne šį kartą? – darkart pasiteiravo Jonas leisdamasis kalvota Hantverkso gatve.

– Ničnieko.

– Vis dėlto žinodamas, kur gali likti padegimo žymių, gali jų išvengti...

– Be abejo... Jei būčiau piromanas, niekada nedaryčiau tokios klaidos, – džiugiai atsakė Sukuras.
– Tačiau esi tikras, kad gaisrą sukėlė įjungtas lygintuvas?
– Taip, tai buvo nelaimingas atsitikimas.
– Taigi tyrimo nebetęsi? – paklausė Lina.

20

Namas

Penelopę darkart apėmė siaubas, lyg akimirkai būtų atsitraukęs vien tam, kad grįžtų dar stipresnis. Ji nusibraukė ašaras ir pamėgino atsistoti. Šaltas prakaitas sruveno krūtine ir pažastimis. Įsitempęs kūnas tirtėjo. Kraujavo purvini delnai.

– Negalime čia sustoti, – sušnabždėjo Bjornui tempdama jį iš paskos.

Jau brėško rytas, tačiau miške dar buvo tamsu. Jie vėl pasuko paplūdimio link, tik šįkart piečiau nuo namo ir šventės.

Kiek tik įstengė toliau nuo persekiotojo.

Žinojo turintys sulaukti pagalbos, reikėjo gauti telefoną. Pamažu retėjo miškas, atsivėrė vanduo, ir jie vėl leidosi bėgti. Tarp medžių, už pusės kilometro ar dar arčiau, bolavo dar vienas namas. Keldamas triukšmą kažkur sukinėjosi malūnsparnis.

Bjornas atrodė apsvaigęs, judėjo ranka pasiremdamas į žemę, medžius. Penelopė baiminosi, kad vaikinas nesugebės pasiekti namo.

Jiems už nugarų lyg užminta žmogaus sutraškėjo lūžtanti šakelė.

Penelopė leidosi bėgti visu greičiu.

Miškas dar labiau praretėjo ir vos už kelių šimtų metrų mergina išvydo namą. Languose spindėjo šviesa, o lauke stovintis „Ford“ markės automobilis buvo uždengtas raudonu dangalu.

Per samanas ir sausuolius nušuoliavo pabaidytas kiškis.

Išsigandę ir uždusę jie skubėjo žvyrkeliu.

Sustojus blauzdas suspaudė aštrus skausmas. Bėgliai apsidairė, užlipo laiptais, atidarę laukujes duris įžengė į vidų.

– Sveiki! Mums reikia pagalbos! – sušuko Penelopė.

Name tvyrojo vakarykštės saulėkaitos šiluma. Bjornas šlubavo, koridoriuje basomis palikdamas kruvinus pėdsakus.

Penelopė nuskubėjo į kambarį, tačiau namie nieko nebuvo. Veikiausiai po šventės šeimininkai nakvoja pas kaimynus, pamanė mergina ir pasislėpusi už užuolaidų pažvelgė pro langą. Luktelėjo valandėlę, tačiau nieko nebuvo matyti nei miške, nei pievoje ar ant kelio. Galbūt persekiotojas pagaliau bus pametęs jų pėdsakus ar vis dar laukia prie ano namo. Ji grįžo į koridorių, kur sėdėdamas ant grindų Bjornas apžiūrinėjo žaizdotas kojas.

– Susirask batus, – paliepė ji.

Lyg nesuprasdamas žmonių kalbos vaikinas žvelgė į ją tuščiu žvilgsniu.

– Dar ne pabaiga, – aiškino Penelopė, – tau reikia rasti batus.

Išrausęs spintą, Bjornas ištraukė paplūdimio batelius, guminius batus ir keletą senų rankinių.

Apeidama langus Penelopė skubiai ieškojo telefono, ji apžiūrėjo stalelį koridoriuje, ant sofos numestą portfelį, ant žurnalinio staliuko stovintį raktų ir popierėlių pilną dubenį.

Išgirdusi triukšmą lauke sustingo ir įsiklausė.

Galbūt pasigirdo.

Langus užliejo pirmieji saulės spinduliai.

Ji nuskubėjo į didįjį miegamąjį, atlapojusi komodos stalčius tarp apatinių rado įrėmintą šeimos portretą, fotografuotą ateljė. Vyras, žmona ir pora paauglių dukterų. Kiti stalčiai buvo tušti. Atvėrusi drabužių spintą, Penelopė nutraukė vos kelias ten buvusias pakabas, susirado penkiolikmečiui tinkantį juodą švarką su gobtuvu ir megztinį.

Virtuvėje pasigirdus vandens tekėjimui, ji puolė ten. Pasilenkęs virš kriauklės Bjornas gėrė vandenį. Jis avėjo nudrengtus keliais dydžiais per didelius sportinius batelius.

Privalome rasti ką nors, kas mums galėtų padėti, galvojo mergina. Neįtikėtina, kažkur juk turi būti žmonių.

Penelopei ištiesus jam megztinį, pasigirdo beldimas. Bjornas nustebęs šyptelėjo ir apsivilko drabužį murmėdamas, kad jiems turi pagaliau pasisekti. Mergina perėjo koridorių, nusibraukė veidą dengusius plaukus ir jau beveik prie durų pro matinį stiklą išvydo siluetą. Ji sustojo lyg įbesta prieblandoje stebėdama šešėlį. Staiga nebegalėjo ištiesti rankos ir atidaryti. Pažino laikyseną, galvos formą ir pečius.

Trūko oro.

Penelopė atsargiai atbulomis žengė link virtuvės, tačiau viduje kažkas kirbėjo – kūnas nenustygo, ji norėjo bėgti. Stebeilijosi į stiklą – į neryškų veidą, siaurą žandikaulį. Vis dar slinko atgal, sukosi galva, ištiesė ranką norėdama atsiremti į sieną, pirštai braukė per tapetą, pakreipė kabantį veidrodį.

Laikydamas drožinėta rankena virtuvinį peilį plačiais ašmenimis, Bjornas atsistojo greta. Atrodė išblyškęs, pusiau praverta burna, įsispitrijęs į matinį langelį.

Penelopė slinko atbula stebėdama, kaip lėtai nusileidžia durų rankena. Ji nuskubėjo į vonią, staigiai atsuko čiaupą ir garsiai sušuko:

– Užeikite! Neužrakinta!

Stebėdamas, kaip lėtai paleidžiama durų rankena, Bjornas pasilenkė, galvoje pulsavo kraujas, priešais save laikydamas peilį jis pasiruošė gintis, pulti bet kurią akimirką. Lange mirguliavęs siluetas išnyko, praėjus kelioms sekundėms pasigirdo žingsniai ant grindinio šalia namo. Bjornas pažvelgė į dešinę, į iš vonios išlendančią Penelopę. Jis bakstelėjo į langą gyvenamajame kambaryje ir jie susigūžė virtuvėje, buvo girdėti iš verandos sklindantys žingsniai. Penelopė bandė įsivaizduoti, ką mato persekiotojas, jei šviesa pasiekia koridoriuje išmėtytus batus ir kruvinus Bjorno pėdsakus. Darkart subildėjo medinės grindys – vyras leidosi prie laiptų namo gale. Apėjęs namą jau buvo netoli virtuvės lango. Bjornas ir Penelopė pasilenkę prisišliejo prie sienos, tiesiai po langu, nekrutėdami,

stengdamiesi kuo tyliau kvėpuoti. Buvo girdėti, kaip priėjęs persekiotojas susidėjo rankas norėdamas pažvelgti į vidų.

Mergina akimis sekė lango atspindį stiklinėse orkaitės durelėse. Akimirką suprato: pažvelgęs į orkaitę persekiotojas išvys jos akis, supras, kad jie slepiasi viduje.

Veidas išnyko, iš verandos žingsniai nubildėjo link akmenimis grįsto takelio, vedančio prie durų. Atsidarius laukujėms durims, Bjornas šoko prie virtuvės durų, tyliai padėjo peilį, pasuko raktelį uždarydamas duris ir išskubėjo.

Penelopė sekė iš paskos bėgdama per ryto vėsoje skendintį sodą. Jie skubėjo per žolę, komposto krūvą link miško. Vis dar tvyrojo prieblanda, tačiau saulės spinduliai jau skverbėsi tarp medžių. Merginą vijo baimė. Ji vengė storų šakų, šuoliavo per krūmelius ir akmenis. Už nugaros, šone, girdėjo stipriai alsuojantį Bjorną. O netoliese jautė tarsi šešėlį slenkantį kitą vyrą. Vos tik susekęs bėglius, šis rengėsi juos nužudyti. Penelopė prisiminė skaičiusi kažką panašaus apie Ruandoje hutų vykdomą tutsių genocidą išgyvenusią moterį, kuri mėnesių mėnesius bėgo ir slėpėsi pelkėse. Jos buvę kaimynai ir draugai, ginkluoti mačetėmis, sekė ją. „Panėšėjome į antilopes, – knygoje rašė moteris. – Išgyvenusieji genocidą priminė antilopes, bėgančias nuo plėšrūnų. Klaidindami persekiotojus bėgome netikėčiausiais keliais, skaidėmės ir mėtėme pėdas.“

Penelopė žinojo, kad jie bando pasprukti netinkamu būdu. Bėgo neturėdami plano, nemąstydami – tai buvo naudinga tik persekiotojui. Jie tenorėjo namo, rasti pagalbą, pranešti policijai. Persekiotojas žinojo ir suprato, kad jie ieškos galinčių padėti žmonių, namų, stengsis pasiekti žemyną.

Nulūžusi šaka išplėšė skylę sportinėse Penelopės kelnėse. Keletą žingsnių mergina žengė atsargiau, tačiau vis tiek judėjo pirmyn, nors koją tvilkė skausmas. Jiems negalima sustoti, burnoje Penelopė pajuto kraujo skonį. Bjornas brovėsi per brūzgynus, pasiekę žemėtą proskyną, pilną vandens, bėgliai leidosi į kitą pusę.

Skuodžiant šalia vaikino Penelopės baimė staiga apmalšo ir ji prisiminė, kad kartą jau buvo taip išsigandusi. Tąkart Darfūre matė traumuotų žmonių, nebegalinčių kęsti daugiau, akis ir tuos, kurie vis dar kovojo neketindami pasiduoti. Ji niekada nepamirš, kaip vieną naktį Kubume atėjo vaikas, nešinas užtaisytu revolveriu – neužmirš tąnakt patirtos baimės.

21

Švedijos saugumo policija

Pagrindinė saugumo policijos būstinė buvo trečiame didžiosios nuovados su įėjimu iš Polhemo gatvės aukšte. Tame pačiame aukšte įsikūrusios areštinės poilsio kambaryje nuaidėjo švilpukas. Departamento vadovas Verneris Zandenas, aukštas vyras smailia nosimi, mažomis anglies juodumo akimis, šnekėjo itin žemu bosu. Prie darbo stalo sėdėjo plačiai pražergęs kojas, iškėlęs ranką. Pro langą iš vidinio kiemelio skverbėsi blanki šviesa. Viduje tvyrojo dulkių ir kaistančios lemputės kvapas. Tokiame neįprastai niūriame kabinete stovėjo moteris, vardu Saga Bauer – policijos komisarė, dirbanti kovos su terorizmu grupėje. Ji buvo vos dvidešimt penkerių, ilguose šviesiuose plaukuose kyšojo įpintos žalios, geltonos ir raudonos audinio juostelės. Atrodė, lyg visa apšviesta stovėtų miško laukymėje. Po sportine striuke su gobtuvu ir „Narvos“ bokso klubo logotipu nešiojosi didelio kalibro pistoletą.

– Stengiausi ilgiau nei metus, – kalbėjo ji. – Nėriausi iš kailio, paaukojau savaitgalius ir naktis...

– Tai visai kas kita, – šypsodamasis nutraukė ją vadovas.

– Prašau, prašau... Gal galėtumėte man leisti dar kartą?

– Leisti? Kriminalistikos technikas sunkiai sužeistas, buvo užpultas komisaras, galėjo sprogti visas butas...

– Žinau, aš turiu ten...

– Aš jau išsiunčiau Joraną Stouną.

– Joraną Stouną? Dirbu čia jau trejus metus ir nė karto negavau nieko padaryti iki galo, čia juk mano sritis. Joranas nieko apie tai neišmano...

– Jis kuo puikiausiai išsisuko.

Saga sunkiai nurijo prieš atsakydama.

– Tai taip pat buvo mano byla, aš atradau ryšį tarp...

– Vis dėlto tai tapo pavojinga, ir aš vis dar manau, kad pasielgiau tinkamai, – sudrausmino ją Verneris.

Pareigūnė išraudo, nuleido akis ir susikaupusi stengėsi kalbėti ramiau:

– Aš susitvarkysiu, juk kaip tik to ir mokiausi.

– Taip, tačiau šįkart aš nusprendžiau kitaip.

Jis garsiai kvėptelėjo, atsiduso ir susikėlė kojas ant po stalu buvusios šiukšlių dėžės.

– Juk žinote, kad mokiausi ne pagal lygiateisiškumo sistemą, – lėtai kalbėjo Saga. – Testus išlaikiau geriau nei mano bendrakursiai, buvau visų geriausia šaulė ir įvykdžiau du šimtus dešimt skirtingų...

– Aš tiesiog tavimi rūpinuosi, – paprieštaravo vyras pagavęs vaiskiai žydrą žvilgsnį.
– Aš ne lėlė ir ne princesė ar fėja.
– Bet tu tokia... Na...
Verneris smarkiai išraudo ir beviltiškai iškėlė rankas.
– Gerai, velniai griebtų, taip ir sutarkime, tu vadovauji pirminiam tyrimui, tačiau Joranas dirbs drauge ir tave stebės.
– Dėkoju, – šypsodamasi atsakė su palengvėjimu.
– Bet atsimink, kad tai ne žaidimas, – pridūrė pareigūnas žemu balsu. – Penelopės Fernandez sesuo negyva, nužudyta, o ji pati dingusi.
– Aš pastebėjau aktyvėjančią keleto kairiųjų ekstremistų grupuočių veiklą. Turime išsiaiškinti, ar Revoliucijos frontas neatsakingas už sprogmenų vagystę Vaksholme.
– Savaime suprantama, svarbu išsiaiškinti, ar atsirado naujų grėsmių, – paaiškino Verneris.
– Šiuo metu radikalai gana aktyvūs, – tęsė ši kiek per smarkiai užsidegusi. – Kaip tik šnekėjau su Dante Larsonu, jis sakė, kad vasarą tikimasi sabotažo.
– Vis dėlto dabar sutelkiame dėmesį į Penelopę Fernandez, – šypsojosi Zandenas.
– Savaime supranta, – staiga atsakė Saga, – savaime suprantama.
– Techninį tyrimą vykdome drauge su kriminalistais, tačiau vėliau tai jau nebe jų reikalas.
Saga Bauer linktelėjo ir valandėlę luktelėjusi paklausė:
– Ar galėsiu baigti šį tyrimą? Jis man svarbus, nes...
– Dirbsi tol, kol pajėgsi, – nutraukė vadovas. – Tačiau nežinome, nei kur tai nuves, nei nuo ko viskas prasidėjo.

22

Nesugaunamasis

Vesteroso miesto Rešilo gatvėje stovėjo labai ilgas švytintis baltas daugiaaukštis. Visai netoli jo buvo Lilhago mokykla, futbolo ir teniso aikštės.

Pro vienuolikto namo duris išėjo jaunuolis, vienoje rankoje nešinas motociklo šalmu. Tai Stefanas Bergkvistas, netrukus jam sueis septyniolika. Stefanas mokėsi motociklų technikos gimnazijoje, gyveno drauge su mama ir jos sugyventiniu.

Jo ilgi plaukai šviesūs, apatinę lūpą puošė sidabrinis žiedelis, jis vilkėjo juodais marškinėliais ir mūvėjo apsmukusiais džinsais nutrintomis siūlėmis.

Vaikis neskubėdamas nužingsniavo link stovėjimo aikštelės, pasikabino šalmą ant krosinio motociklo vairo ir lėtai išvažiavo sukdamas aplink namą per dvigubus geležinkelio bėgius, nutiestus po Norledeno viaduku, link didžiojo pramoninio rajono ir sustojo šalia statybininkų namelio, išmarginto mėlynais bei sidabriniais grafičiais.

Stefanas su draugais rinkdavosi lenktyniauti krosiniais motociklais pačių sutvarkytoje trasoje. Jie važinėdavo skirtingomis kelio pusėmis ir grįždavo Terminalo gatve.

Pirmąkart čia susirinko prieš ketverius metus radę tarp erškėčių paslėptą, ant vinies kabantį raktą nuo namelio. Po didelių statybos darbų dėl kažkokios priežasties jis buvo užmirštas – gerą dešimtmetį pastatas nebuvo naudojamas.

Stefanas pastatė motociklą, atrakino spyną ir atidarė duris. Įžengė į garažą, paskui save uždarė duris, pažvelgęs į mobiliajame telefone šviečiantį laikrodį pastebėjo praleistą mamos skambutį.

Vaikinukas nepamatė kitoje bėgių pusėje, prie žemojo pastato, iš už konteinerio jį stebinčio šešiasdešimtmečio pilku verstos odos švarkeliu ir šviesiai rudomis kelnėmis.

Virtuvėlėje Stefanas išsitraukė kriauklėje besivoliojusį traškučių pakelį ir, susibėręs į saują paskutinius trupinėlius, juos suvalgė.

Garažą teapšvietė pora purvinų grotuotų langų.

Laukdamas draugų ėmė vartyti vieną iš senų ant piešimo spintelės suverstų laikraščių. Pirmame puslapyje švietė jaunos pusnuogės merginos nuotrauka ir prierašas: „Įsivaizduok, jei už savo nužudymą galėtum gauti užmokestį.“

Išlindęs iš slėptuvės vyras zomšiniu švarkeliu ramiai žengė per dvigubus geležinkelio bėgius. Prisiartino prie Stefano motociklo, nustūmė nuo kojelės ir nuvarė prie pat durų.

Vyras apsidairė, paguldė ant žemės motociklą ir dar pastūmė koja norėdamas įsitikinti, kad šis tvirtai remia duris. Tada atsuko kanistrą ir leido benzinui tekėti tiesiai po statybininkų nameliu.

Vaikinukas vis dar vartė seną laikraštį apžiūrinėdamas blyškias moterų kalėjimo nuotraukas. Vienoje jų moteris šviesiais plaukais sėdėjo plačiai išžergusi kojas ir kalėjimo prižiūrėtojui rodė lytinius organus. Stefanas spoksojo į nuotrauką, tačiau atsitiesė išgirdęs iš lauko sklindantį bildesį. Išgirdęs žingsnius sukluso ir užvertė laikraštį.

Prie namelio zomšiniu švarkeliu vilkintis vyras rado berniukų paslėptą raudoną benzino kanistrą, ėmėsi jį tuštinti aplink būdelę. Jos gale išgirdo pirmuosius riksmus. Stengdamasis atidaryti, vaikis daužė duris. Viduje aidėjo berniuko žingsniai, staiga purviname lange pasirodė jo išgąstingas veidas.

– Tai nejuokinga, atidaryk duris! – šaukė šis skardžiu balsu.

Apsukęs aplink ir išlaistęs degalų likučius, vyras pastatė kanistrą ten, kur rado.

– Ką tu darai?! – šaukė berniukas.

Prišoko prie durų, bandydamas išspirti, tačiau šios nė nekrustelėjo. Stefanas puolė skambinti mamai, bet jos telefonas buvo išjungtas. Iš baimės daužėsi širdis, bandė ką nors išvysti pro lango grotas, blaškydamasis nuo vieno prie kito.

– Ar pakvaišai?

Pagaliau pajutus benzino kvapą, berniuką apėmė baimė, suko pilvą.

– Ei! – sušuko išgąstingai. – Žinau, kad esi ten!

Iš kišenės vyras išsitraukė degtukų dėžutę.

– Ko tau reikia? Prašau, tik pasakyk, ko iš manęs nori?

– Tai ne tavo kaltė, košmaras turi įvykti, – nekeldamas balso tarė vyras ir plykstelėjo degtuką.

– Išleisk! – šaukė vaikis.

Vyras švystelėjo degtuką į drėgną žolę. Vėjo įpūsta ugnies burė sušvilpė. Žydra liepsna šovė į viršų priversdama vaikį atsitraukti keletą žingsnių. Berniukas šaukėsi pagalbos. Ugnis apsupo namelį. Vyras traukėsi atbulomis, karštis laižė jo veidą, aplink aidėjo vaikinuko baimės šauksmas.

Vos po kelių akimirkų jau liepsnojo visas namelis, nuo karščio dužo langai.

Liepsnai apėmus Stefano plaukus, šis ėmė riaumoti.

Vyras jau žengė per bėgius, tačiau sustojo prie pastato ir stebėjo it deglą liepsnojantį namelį.

Po kelių minučių iš šiaurės pusės pasirodė krovininis traukinys.

Jo rudi vagonai lėtai dardėjo bėgiais girgždėdami, dundėdami pro liepsnojantį namelį, o vyras pilku zomšiniu švarkeliu dingo Stenbio gatvėje.

23

Ekspertų metodai

Net ir savaitgalį Karlosas Eliasonas – kriminalinės policijos vadovas – tūnojo savo kabinete. Dėl stiprėjančio drovumo vis šalčiau priimdavo nelauktus lankytojus. Lempelė už uždarytų durų degė raudonai, pranešdama, kad šis užsiėmęs. Belsdamas Jonas atidarė duris.

– Privalau sužinoti, ar jūrų policija ką nors rado.

Karlosas užvertė knygą ir ramiai tarė:

– Judu su Eriksonu buvote užpulti, tai sukrečiantis įvykis. Šiuo metu derėtų pasirūpinti savimi.

– Taip ir padarysime.

– Paieška iš sraigtasparnio nutraukta.

Lina nuščiuvo.

– Nutraukta? Kokį plotą jie?..

– Nežinau, – nutraukė Eliasonas.

– Kas vadovauja operacijai?

– Tai ne mūsų sritis, – aiškino Karlosas. – Tuo užsiima jūrų policija.

– Tačiau mums būtų neprošal išsiaiškinti, kiek nužudyta žmonių – vienas ar trys, – kandžiai tarė komisaras.

– Jonai, tau šiuo metu nereikia nieko išsiaiškinti. Tuo užsiima Jensas Svanejelmas. Mes sudarysime grupę drauge su saugumo policija, Peteriu Neslundu iš kriminalinės policijos ir Tomiu Kofoedu iš Švedijos žmogžudysčių tyrimo komisijos.

– Kokia mano užduotis?

– Pasiimk savaitę atostogų.

– Ne.

– Tada dėstysi Policijos aukštojoje mokykloje.

– Ne.

– Nesielk kaip ožys. Tavo užsispyrimas nėra toks...

– Man nusispjauti į tave, nes Penelopė...

– Na ir kas, kad tau nusispjauti, – pyktelėjo Karlosas. – Aš vadovauju...

– Gali būti, kad Penelopė Fernandez ir Bjornas Almskugas dar gyvi, – atšiauriu balsu tęsė Jonas. – Jei būčiau nepasirodęs, Penelopės butą būtų sudeginę kaip Bjorno. Atrodo, žudikas ieško kažko, ką jie turi. Manau, prieš nuskandindamas bandė išpešti informaciją iš Violos.

– Dėkoju! – sušuko Karlosas nutraukdamas Liną. – Ačiū už įdomias mintis, tačiau mes... Ne,

sekundėlę... Žinau, kad tau sunku tai suvokti, tačiau tu nesi vienintelis policijos pareigūnas, Jonai, ir dauguma jų, kaip žinai, tikrai gabūs.

– Sutinku, – luktelėjęs šaltai atsakė komisaras. – Tau derėtų jų pasisaugoti, Karlosai.

Jonas žvilgčiojo į rusvomis Eriksono kraujo žymėmis nusėtas marškinių rankoves.

– Ką turi omenyje?

– Jau turėjau reikalų su šiuo nusikaltėliu ir manau, kad negalima atmesti policijos pareigūnų nužudymų galimybės.

– Suprantu, jus nustebino, kaip netikėtai viskas nutiko.

– Gerai, – tvirtai tarė Jonas.

– Tomis Kofoedas rūpinasi nusikaltimo vietos tyrimu, o aš pranešiu Bričiui iš Policijos aukštosios mokyklos, kad tu šiandien užvažiuosi susitarti dėl kitos savaitės paskaitų, – nukirto Eliasonas.

* * *

Išėjus iš komisariato tvokstelėjo šiluma. Nusivilkdamas švarką Jonas pajuto, kaip kažkas išlindo iš parko šešėlio, žengė tarp gatvėje stovinčių automobilių ir artinosi jam iš už nugaros. Atsisukęs išvydo Penelopės motiną Klaudiją Fernandez.

– Jonai Lina, – įsitempusi kreipėsi ši.

– Klaudija, kaip jūs laikotės? – pasiteiravo Jonas.

Ji tepapurtė galvą. Veide atsispindėjo kančia, o akys buvo raudonos.

– Raskite ją, privalote rasti mano mergaitę, – tarė tiesdama storą voką.

Atplėšęs voką komisaras išvydo krūvą banknotų. Pabandė grąžinti, tačiau moteris neėmė voko.

– Prašau, paimkite pinigus. Tai viskas, ką turiu, tačiau gausiu daugiau. Parduosiu namą, tik raskite ją.

– Klaudija, negaliu paimti jūsų pinigų.

Iškankintas jos veidas atrodė išdžiūvęs.

– Prašau...

– Mes darome viską, ką galime.

Jonas įkišo voką į atitrauktą Klaudijos ranką, sumurmėjo, kad jai derėtų eiti namo ir laukti skambučio.

Ši sustabdė komisarą bandydama darkart paaiškinti:

– Pasakiau jai, kad nebus laukiama namuose... Ji niekada man nebeskambins.

– Susikivirčijote, tačiau tai ne pasaulio pabaiga, Klaudija.

– Kaip galėjau taip pasakyti? Ar suprantate? – nerimo stipriai spausdama kaktą delnu. – Kas gali taip pasakyti savo vaikui?

– Paprasčiausiai...

Jono balsas nutrūko, nugarą perliejo prakaitas, jis susikaupė vydamas šalin kirbantį prisiminimą.

– Aš neatsitrauksiu, – tyliai tarė Klaudija.

Lina suėmė moters rankas ir pažadėjo padarysiąs viską, ką gali.

– Privalote atgauti dukterį, – sušnabždėjo šis.

Klaudija linktelėjo, ir jie pasuko savais keliais. Jonas skubėjo link savo automobilio, žemyn Bergso gatve, ir žvalgėsi į dangų. Švietė saulė, tačiau tvankiame ore tvyrojo lengva migla. Praeitą vasarą jis laikė ligoninėje gulinčios motinos ranką. Kaip įprastai, jie kalbėjosi suomiškai. Jonas žadėjo drauge važiuoti į motinos gimtąją Kareliją, vos tik ši pasijus geriau. Motina buvo kilusi iš nedidelio kaimo, kurio per Antrąjį pasaulinį karą rusai nesudegino, kitaip nei daugelį kitų. Ši atsakė, kad Jonui būtų geriau važiuoti su kuo nors, kas jo laukia. Kavinėje jis nusipirko butelį „San Pellegrino“ mineralinio vandens ir ištuštino dar nespėjęs įlipti į įkaitusį automobilį. Vairas degte degė, o atlošas tvilkė nugarą. Užuot važiavęs į Policijos aukštąją mokyklą, jis patraukė atgal link dingusios Penelopės Fernandez buto Šv. Pauliaus gatvėje 3. Užpuoliko peilis, lyg būtų gyvas, judėjo neįtikėtinai greitai ir tiksliai.

Įėjimą juosė mėlynai baltos plastiko juostos su užrašais „Policija“.

Parodęs pažymėjimą uniformuotam pareigūnui, Jonas paspaudė jam ranką. Jie susitikdavo atsitiktinai, tačiau niekada nebuvo tekę kartu dirbti.

– Šiandien šilta, – tarė Lina.

– Jūs turbūt juokaujate, – atsakė policininkas.

– Kiek dirba technikų? – pasiteiravo Jonas rodydamas į viršų.

– Vienas iš mūsų departamento ir trys iš saugumo policijos, – patenkintas atsakė.

– Jie nieko neras, – po nosimi suburbėjo komisaras sukdamas laiptinės link.

Trečiame aukšte prie buto durų stovėjo pagyvenęs pareigūnas Melkeris Janosas. Jonas prisiminė, kaip studijų metais šis vyras jam atrodė visada įsitempęs ir neįtikėtinai tvarkingas. Tuo metu Melkeris kilo karjeros laiptais, išgyveno skaudžias skyrybas, tad periodiškai pasitaikantis piktnaudžiavimas alkoholiu sugrąžino jį į patruliuojančio pareigūno vietą. Išvydęs Joną, jis trumpai, niūriai pasisveikino ir neslėpdamas ironijos nuolankiai atidarė duris.

– Ačiū, – nelaukdamas atsakymo padėkojo Lina.

Viduje prie pat durų avigalviškai sukosi Žmogžudysčių tyrimo komisijos vadovas Tomis Kofoedas. Ūgiu tesiekė Jonui krūtinę, tačiau pagavęs jo žvilgsnį Tomis išsišiepė kone su vaikišku džiugesiu.

– Jonai, smagu tave matyti. Maniau, ketinai važiuoti į Policijos aukštąją mokyklą.

– Suklydau.

– Puiku.

– Ar radote ką nors?

– Užfiksavome batų atspaudus koridoriuje.

– Taigi, jie atitinka mano batus, – tarė komisaras spausdamas Tomio ranką.

– Užpuoliko tai pat, – paaiškino Kofoedas vis smarkiau šypsodamasis. – Paėmėme keletą puikių atspaudų. Jis velniškai keistai judėjo, ar ne?

– Taip, – trumpai tarstelėjo Jonas.

Koridoriuje ant grindų gulėjo žymekliai. Ant stovo pritvirtinta kamera buvo nukreipta į grindis. Kampe apsukta laidu spigino lempa aliuminio gobtuvu. Technikai bandė išsaugoti plika akimi nematomus batų atspaudus, rastus apšvietus grindis. Jie elektrostatiškai pritraukė atspaudus, atsekdami nusikaltėlio žingsnius per visą koridorių iki pat virtuvės.

Nereikalingas kruopštumas, mąstė Jonas, užpuoliko batai, pirštinės ir drabužiai jau kuo saugiausiai sunaikinti ugnyje.

– Gal gali patikslinti, kur jis bėgo? – paklausė Kofoedas rodydamas į žymes. – Ten, ten, tada įstrižai, tačiau nėra jokių ankstesnių žymių.

– Praleidai batų atspaudą, – bakstelėjo Jonas.

– Velnias.

– Štai ten, – parodė Lina.

– Kur?

– Ant sienos.

– Velnio išpera...

Maždaug septyniasdešimties centimetrų aukštyje ant pilkšvų tapetų buvo matyti blankūs pėdsakai. Tomis Kofoedas sušuko technikui prašydamas paimti gelinius atspaudus.

– Ar jau galima čia vaikščioti? – paklausė Jonas.

– Jei tik nelipsi ant sienų, – suirzo Kofoedas.

24

Tikslas

Virtuvėje stovėjo vyras, mūvintis džinsus ir vilkintis rusvą megztinį su odiniais lopais ant alkūnių. Ranka persibraukė šviesius ūsus, garsiai kalbėjo rodydamas į mikrobangų krosnelę. Įžengęs į virtuvę Jonas stebėjo, kaip pirštinėmis mūvintys technikai, užsirišę burnos apsaugas, į popierinį maišelį pakavo flakoną – dukart užlenkė viršų, užklijavo ir pažymėjo.

– Jūs Jonas Lina? – tarė vyras šviesiais ūsais. – Jei tikrai esate toks geras, kaip apie jus kalbama, turėtumėte ateiti dirbti pas mus.

Jie paspaudė vienas kitam rankas.

– Joranas Stounas iš saugumo policijos, – išdidžiai prisistatė vyras.

– Tai jūs vadovaujate tyrimui?

– Teisingai, tačiau formaliai atsakinga Saga Bauer – dėl statistikos, – šyptelėjo jis.

– Esu ją sutikęs. Manau, ji susitvarkytų...

– Kurgi ne, – nusižvengė Joranas prisidengdamas burną.

Jonas pažvelgė pro langą ir prisiminė apleistą dreifuojantį laivą; jis mėgino suprasti, koks žudikas ar žudikai galėjo gauti tokią užduotį. Lina suprato, kad tyrimas netoli pažengęs ir daryti išvadas būtų pernelyg anksti, tačiau hipotetinės prielaidos dar niekada netrukdė. Užpuoliko užduotis – susidoroti su Penelope, mąstė Jonas, jis mažiausiai tikėjosi nužudyti Violą, kuri tądien laive atsidūrė tik dėl nelaimingų aplinkybių. Iš virtuvės komisaras patraukė į miegamąjį.

Lova paklota preciziškai užtiestu grietinėlės spalvos užtiesalu. Saugumo policijos atstovė Saga Bauer stovėjo ir šnekėjo telefonu priešais ant palangės gulintį nešiojamąjį kompiuterį. Jonas prisiminė ją dalyvavus seminare apie kontrterorizmą.

Darkart mėgindamas viską sudėlioti vyras prisėdo ant lovos. Mintyse jam iškilo Penelopės ir Violos veidai, tarp kurių įspraudė Bjorną. „Laive jų nebuvo drauge tuo metu, kai nužudyta Viola“, – tarė pats sau. Kitaip užpuolikas negalėjo suklysti – jei būtų patekęs į laivą jūroje, galėjo nužudyti visus tris, palikti kūnus jiems priklausiusiose lovose ir nuskandinti laivą. Jį suklaidino Viola. Kiti du turėjo būti visai kitur.

Jonas pakilo eiti į gyvenamąjį kambarį. Jo žvilgsnis bėgiojo aplink: į ant sienos kabantį televizorių, sofą su raudonu užklotu, modernų stalą, nuklotą „Ordfront“ žurnalais, ir laikraštį „Exit“. Priėjęs prie sieną dengiančios knygų lentynos komisaras stabtelėjo susimąstęs apie laivą, sugadintus laidus, galėjusius bet kuriuo metu sukelti trumpąjį jungimą, išpešiotą lengvai užsiliepsnojantį kamšalą, nutiestą link kuro žarnos. Vis dėlto laivas nenuskendo. Veikiausiai variklis nebuvo pakankamai įšilęs.

Tai jau ne sutapimų virtinė.

Bjorno butas sudegė tą pačią dieną, kai buvo nužudyta Viola, o jei laivas nebūtų paliktas dreifuoti, degalų bakas būtų užsiliepsnojęs.

Vėliau žudikas bandė sukelti sprogimą Penelopės namuose.

Bjorno namai, laivas, Penelopės namai.

Jis bando gauti kažką, ką turi Bjornas ir Penelopė. Pradėjęs ieškoti vaikino bute ir nieko nepešęs, padegė butą, nusekė paskui jų laivą, kur bandė išpešti informacijos iš Violos, tačiau negavęs atsakymo toliau ieškojo Penelopės bute.

Pasiskolinęs porą pirštinių, gulėjusių kartoninėje dėžėje, Jonas atsistojo prie knygų lentynos, nuklotos storu dulkių sluoksniu. Prie vienų nugarėlių dulkės buvo nubrauktos, vadinasi, kažkas pastaruoju metu žiūrinėjo knygas.

– Nenoriu, kad čia sukinėtumeisi, – tarė už nugaros atsidūrusi Saga Bauer. – Dabar tai mano tyrimas.

– Tuoj keliausiu, tik rasiu vieną dalyką, – susikrimtęs atsakė Lina.

– Turi penkias minutes.

Jonas atsisuko.

– Gal galite nufotografuoti knygas?

– Mes tai jau padarėme, – trumpai atsakė Saga.

– Nufotografuokite iš viršaus, kad būtų matyti dulkės, – nesutrikęs paaiškino komisaras.

Saga kaipmat suprato, ką Jonas turi omenyje, ir paėmusi iš techniko fotoaparatą nufotografavo visas lentynas, kurias tik pasiekė, ir leido Jonui apžiūrėti penkias žemutines eiles.

Komisaras ištraukė Karlo Markso „Kapitalo“ tomelį, apžiūrėjo, versdamas puslapius pastebėjo gausybę pabraukimų bei pastabų paraštėse. Jis pažvelgė į tarpelį tarp knygų, tačiau nieko nematė. Staiga žvilgsnį patraukė Ulrikės Meinhof biografija, nudriskusi moterų politikos kertinių veikalų antologija, ir Bertoldo Brechto kūrybos rinkinys.

Antroje lentynoje nuo apačios Jonas netikėtai aptiko tris knygas, kurios, matyt, neseniai buvo ištrauktos iš lentynos – prie nugarėlių nebuvo nė dulkelės.

Žano Hacfeldo „Antilopių strategija“ su nukentėjusiųjų nuo genocido Ruandoje liudijimais, Pablo Nerudos eilėraščių rinkinys „Šimtas meilės sonetų“ ir Švedijos rasių kilmės antropologija.

Vieną po kitos Jonas pervertė knygas, tačiau, vos atvertus Švedijos rasių kilmės antrolopogiją, iš knygos iškrito nuotrauka. Lina pakėlė nuo grindų nespalvotą rimtos mergaitės kietai supintais plaukais fotografiją. Tuoj atpažino Klaudiją Fernandez. Čia jai ne daugiau kaip penkiolika ir ji neįtikėtinai panaši į dukteris.

Kas gi kištų savo mamos atvaizdą į rasių biologijos studiją, mąstė Jonas vartydamas nuotrauką.

Kitoje pusėje buvo užrašyta: *No estés lejos de mí un solo día med blyerts.*

Nėra abejonių, kad tai eilėraščio eilutė: „Neišeik toli net vienai dienai.“

Jonas paėmė Nerudos eilėraščių rinkinį, pervertęs keletą puslapių netruko rasti ir visą posmelį: *No*

estés lejos de mí un solo día, porque cómo, porque, no sé decirlo, es largo el día, y te estaré esperando como en las estaciones cuando en alguna parte se durmieron los trenes.[1] Nuotrauka turėjo būti Nerudos knygoje, kur jai ir pridera, mąstė Jonas.

Fotografija galėjo iškristi žudikui verčiant knygas.

„Jis stovėjo štai čia“, – sukuždėjo Lina. Visai kaip aš žvelgdamas į dulkių sluoksnį, skubriai vertė neseniai judintų knygų puslapius. Staiga ant grindų pastebėjo iškritusią nuotrauką ir bandė ją įkišti atgal, tačiau supainiojo knygas.

Komisaras užsimerkė.

Viskas taip ir buvo, mąstė.

Tas žmogus kažko ieškojo tarp knygų.

Jei žinojo, ko ieško, vadinasi, tikslas telpa į knygos puslapius.

Kas tai galėtų būti?

Laiškas, testamentas, nuotrauka, prisipažinimas. Galbūt kompaktinė ar DVD plokštelė, atmintukas ar SIM kortelė.

---

1 Isp. Neišeik toli net vienai dienai todėl, kad, todėl... net nežinau, kaip pasakyti: diena ilga ir aš lauksiu tavęs tarytum tuščioje stoty, nes traukiniai užmigo palikti kažkur kitur. Pablas Neruda, Sonetas XLV. *(Vert. past.)*

25

Vaikas laiptinėje

Išėjęs iš kambario Jonas praėjo vonią, kurioje sukosi fotografuojantys technikai, tambūrą, tačiau žengęs pro duris sustojo prie tankiu raštu išraizgytų lifto durelių.

Nilsonas stovėjo priešais liftą. Kilstelėjęs ranką Lina pabeldė, sukluso. Viduje pasigirdo žingsniai, po akimirkos į jį žvelgė išlindusi apvalaina šešiasdešimtmetė.

– Taip?

– Sveiki, aš Jonas Lina, kriminalinės policijos komisaras ir...

– Aš juk sakiau, kad nemačiau jo veido, – nutraukė jį moteris.

– Ar policija jau šnekėjo su jumis? Nežinojau.

Ji atlapojo duris, ant telefono staliuko gulėjusios pora kačių nušoko ir dingo buto gilumoje.

– Jis buvo užsimaukšlinęs Drakulos kaukę, – nekantriai, lyg jau daugybę kartų būtų tai sakiusi, tarė ši.

– Kas?

– Kas, – suniurnėjo grįždama į butą.

Po valandėlės grįžo nešina pageltusia laikraščio iškarpa. Jonas užmetė akį į dvidešimties metų senumo straipsnį apie Drakulos kauke pasipuošusį ekshibicionistą.

– Nė siūleliu nebuvo prisidengęs ten, apačioje.

– Tačiau aš norėjau...

– Ne dėl to, kad būčiau žiūrėjusi... Bet visa tai jau esu jums pasakojusi.

Jonas pažvelgė į moterį šypsodamasis.

– Norėjau jūsų paklausti visai apie ką kita.

Ši išpūtė akis.

– Kodėl iš karto nesakėte?

– Norėjau sužinoti, ar pažįstate Penelopę Fernandez, kaimynę.

– Ji man kaip vaikaitė, – įsiterpė moteris. – Tokia nuostabi, maloni, miela ir... – Staiga moteriškė nutilo ir tyliai tarė: – Ar ji negyva?

– Kodėl klausiate?

– Na, čia sukinėjasi policininkai ir uždavinėja nemalonius klausimus.

– Norėčiau sužinoti, ar pastarosiomis dienomis nepastebėjote kokio neįprasto vizito.

– Jei aš esu sena, tai dar nereiškia, kad viską šnipinėju ir užrašinėju.

– Ne, bet galbūt netyčia ką nors pastebėjote.

– Nepastebėjau.
– Na, gal kas nors nutiko, kas nors nekasdieniška?
– Ničnieko. Ta mergina padori ir protinga.
Padėkojęs už atsakymus ir pažadėjęs prireikus grįžti, Lina atsitraukė leisdamas moteriškei uždaryti duris.
Trečiame aukšte tebuvo du butai. Jis ėmė lipti aukštyn, kai pusiaukelėje pastebėjo ant laiptų sėdintį vaiką. Regis, tai maždaug aštuonerių mergaitė trumpai kirptais plaukais, mūvinti džinsus ir vilkinti nudrengtą „Helly Hansen“ megztinį. Ant kelių laikė plastikinį maišelį su „Ramlösa“ mineralinio vandens buteliuku beveik nulupta etikete.
Jonas stabtelėjo priešais droviai žvelgiantį vaiką.
– Labas. Kuo tu vardu?
– Mija.
– Mano vardas Jonas.
Jis pastebėjo purvo žymes ant liauno mergaitės kaklo, tiesiai po smakru.
– Ar turi pistoletą? – paklausė ši.
– Kodėl klausi?
– Elai sakei, kad esi policininkas.
– Teisingai, aš – komisaras.
– Tai ar turi pistoletą?
– Taip, turiu, – ramiai atsakė Jonas. – Nori pašaudyti?
Mergaitė žvelgė į jį nustebusi.
– Juokauji.
– Aha, – šyptelėjo Lina.
Vaikas nusijuokė.
– Kodėl sėdi laiptinėje?
– Man patinka, galima daug išgirsti.
Jonas prisėdo greta.
– Ką girdėjai? – sausai, ramiai pasiteiravo šis.
– Dabar išgirdau, kad tu policininkas, o Ela šnekėjo niekus.
– Melavo?
– Melavo, kad jai patinka Penelopė, – atsakė Mija.
– O kaip yra iš tiesų?
– Į Penelopės pašto dėžutę ji prikrauna kačių kakučių.
– Kodėl ji taip daro?
Mergaitė gūžtelėjo ir sugniaužė maišelį.
– Nežinau.
– Ką tu manai apie Penelopę?

– Ji sveikinasi su manimi.
– Nepažįsti jos?
– Ne.
Jonas apsidairė.
– Ar tu čia gyveni?
Mergaitė tvardė šypseną.
– Ne, gyvenu pirmame aukšte su motina.
– Bet laiką leidi laiptinėje.
Mija darkart gūžtelėjo.
– Dažniausiai.
– Ar čia ir miegi?
Mergaitė krapštė mineralinio vandens buteliuko etiketę.
– Kartais.
– Praeitą penktadienį, – lėtai pradėjo Jonas, – anksti rytą, Penelopė išėjo iš namų ir įsėdo į taksi.
– Baisi nesėkmė, – staigiai atsakė mergaitė, – vos keliomis sekundėmis prasilenkė su Bjornu, jis pasirodė vos Penelopei išėjus. Taip jam ir pasakiau.
– Ką jis atsakė?
– Sakė, kad nesvarbu, jam tereikėjo kažką paimti.
– Kažką paimti?
Mija linktelėjo.
– Dažniausiai jis leidžia man pažaisti su savo telefonu, tačiau tąkart labai skubėjo, tik įbėgo į butą, išbėgo ir, užrakinęs duris, nuskubėjo laiptais.
– Ar matei, ką paėmė?
– Ne.
– Kas nutiko paskui?
– Na, nieko, dešimt minučių po devynių aš išėjau į mokyklą.
– O kai grįžai vakare? Ar kas nors atsitiko?
Mija truktelėjo.
– Motina buvo išėjusi, aš sėdėjau namie, valgiau makaronus ir žiūrėjau televizorių.
– O vakar?
– Vakar jos taip pat nebuvo, todėl buvau namuose.
– Taigi nematei nei ateinančiųjų, nei išeinančiųjų.
– Ne.
Jonas išsitraukė vizitinę kortelę ir užrašė telefono numerį.
– Žiūrėk, Mija, čia keletas naudingų telefono numerių. Vienas jų mano.
Parodė pirštu ant kortelės su policijos emblema išspausdintą numerį.
– Skambink, jei prireiktų pagalbos ar kas nors negražiai su tavimi kalbėtų. Kitas numeris, kurį dabar

užrašiau, 020 023 0230 – vaikų pagalbos linija. Jei tik norėsi apie ką pašnekėti, skambink juo.

– Gerai, – sušnabždėjo mergaitė imdama kortelę.

– Neišmesk jos vos man nuėjus, – paprašė Lina. – Net jei dabar nenori su niekuo kalbėti, galbūt užsimanysi kitą kartą.

– Nubėgdamas Bjornas taip laikė ranką, – tarė Mija pridėjusi ranką prie pilvo.

– Lyg jam būtų skaudėję pilvą?

– Aha.

26

Delnas

Jonas pabeldė į dar vieno buto duris, tačiau tesužinojo, kad Penelopė buvusi santūri, gal kiek baigšti kaimynė, kasmet dalyvaudavusi talkoje ir kasmetiniuose bendrijos susirinkimuose. Pagaliau Lina lėtai patraukė link trečio aukšto.

Penelopės buto durys buvo atviros. Saugumo policijos technikas dėjo į popierinį maišelį ką tik išmontuotą laukųjų durų spyną.

Įžengęs vidun komisaras atsistojo kiek nuošaliau stebėdamas, kiek pasistūmėjo tyrimas. Jam visada patiko stebėti technikų darbą, kaip sistemingai fotografuojama, paimami atspaudai ir kruopščiai aprašomas kiekvienas jų žingsnis. Nusikaltimo vietos tyrimas griauna. Sluoksnis po sluoksnio nyksta įkalčiai. Svarbiausia – pradėti teisingoje vietoje, kitaip svarbiausi įkalčiai, atspaudai bus sugadinti nepataisomai.

Jonas žvalgėsi po tvarkingą Penelopės Fernandez butą. Ką tąkart čia veikė Bjornas Almskugas? Jis pasirodė vos merginai išėjus. Atrodo, lyg būtų tykojęs prie įėjimo, laukęs, kol ši išeis.

Galbūt tai tebuvo sutapimas, tačiau įmanoma, kad Bjornas nenorėjo jos sutikti.

Vaikinas skubėjo, laiptinėje sutiko mergaitę, tačiau neturėjo laiko su ja šnektelėti, paaiškino turįs kai ką paimti, o bute teužtruko vos keletą minučių.

Greičiausiai paėmė tai, apie ką užsiminė Mijai. Galbūt buvo pamiršęs kažką mažo, telpančio kišenėje, pavyzdžiui, laivo raktą.

Galbūt ką nors paliko bute. Arba norėjo tik patikrinti ar užsirašyti telefono numerį.

Jonas įžengė į virtuvę ir apsidairė.

– Ar apžiūrėjote šaldytuvą?

Jaunuolis apžėlusiu smakru pažvelgė į jį.

– Išalkote? – paklausė ryškiu Dalaro dialektu.

– Tai puiki slėptuvė, – šaltai paaiškino Lina.

– Šaldytuvo dar nepasiekėme, – atsakė jaunuolis.

Jonas grįžo į gyvenamąjį kambarį, kurio kampe Saga vis dar įrašinėjo kalbą diktofonu.

Tomis Kofoedas prie OH juostos pritaisė juostelę su išsaugotu atspaudu ir pažvelgė į viršų.

– Ar radote ką nors netikėta?

– Netikėta? Nagi batų atspaudus ant sienų.

– Daugiau nieko?

– Svarbiausi dalykai išaiškinami laboratorijoje Linšiopinge.

– Ar galima tikėtis, kad išvados bus jau po savaitės? – pasiteiravo Jonas.

– Jei neduosime jiems ramybės, – atsakė Tomis gūžtelėdamas pečiais. – Kaip tik ruošiausi apžiūrėti peilio žymes.

– Nesivargink, – sumurmėjo Jonas.

Pamanęs, kad Lina juokauja, Kofoedas nusijuokė, tačiau staiga surimtėjo.

– Spėjai pamatyti peilį? Ar jis buvo plieninis?

– Ne, ašmenys pernelyg spindėjo. Galbūt iš volframo karbido. Ne taip svarbu.

– Kas?

– Nusikaltimo vietos tyrimas, – atsakė Jonas. – Nerasime nei nusikaltėlio DNR, nei pirštų atspaudų.

– Ką turėtume tuomet daryti?

– Manau, kaltininkas čia kažko ieškojo ir jam sukliudėme.

– Nori pasakyti, kad jis nieko nerado? – sukluso Kofoedas.

– Galimas daiktas.

– Vis dėlto nė nenutuoki, kas tai galėtų būti?

– Tai telpa į knygą.

Jonas sekundę atsipalaidavo žvelgdamas į rudas Tomio akis. Joranas Stounas iš saugumo policijos fotografavo laukujas duris, staktą, rėmus, vyrius. Paskui prisėdo ruošdamasis fotografuoti baltas vonios duris. Jonas kaip tik ketino atidaryti gyvenamojo kambario duris norėdamas paprašyti, kad šis nufotografuotų spaudą ant kavos stalelio, kai užgeso blykstė. Blyksnis jį nustebino. Jonas privalėjo stabtelėti. Akyse aptemo. Tarp keturių baltų taškų išryškėjo melsvas delno kontūras. Lina mirksėdamas dairėsi, tačiau negalėjo suprasti, iš kur išniro ranka.

– Joranai, – skardus komisaro balsas nuaidėjo koridoriumi pro stiklines duris. – Padaryk dar vieną nuotrauką!

Visi buvę bute sustojo. Dalaro dialektu kalbėjęs vaikinas iškišo galvą iš virtuvės, prie laukujų durų dirbęs vyras susidomėjęs spoksojo. Tomis Kofoedas, nusitraukęs kaukę, pasikasė kaklą. Joranas Stounas sutrikęs sėdėjo ant grindų.

– Taip, kaip ką tik darei, – parodė Jonas. – Nufotografuok vonios lubas.

Joranas gūžtelėjo, pakėlė kamerą ir spragtelėjo mygtuką. Vaiskioje blykstės šviesoje Linos vyzdžiai susitraukė ir pasipylė ašaros. Užsimerkęs vėl išvydo juodą kvadratą – stiklinį durų langelį, kurį šviesoje matė kaip negatyvą.

Kvadrato viduryje ryškėjo keturios baltos dėmės, o šalia kyšojo žydra ranka.

Visa tai Jonas jau buvo matęs.

Sumirksėjus grįžo rega, ir Lina kaipmat patraukė link stiklinių durų. Ketvertas lipniosios juostelės gabalėlių sudarė stačiakampį, kurio viduryje buvo matyti delno atspaudas.

Tomis Kofoedas atsistojo greta.

– Rankos atspaudas, – tarė šis.

– Ar gali jį paimti? – paklausė komisaras.

– Joranai, – kreipėsi Kofoedas. – Mums reikėtų, kad nufotografuotum šitai.

Joranas Stounas atsistojo, niūniuodamas priėjo nešinas kamera ir pažvelgė į atspaudą.

– Aha, kažkas tikrai čia tepliojo, – tarė patenkintas ir padarė keturias nuotraukas.

Atsitraukęs laukė, kol Tomis Kofoedas sutvirtino atspaudą ciano akrilu ir tik tuomet „Basic Yellow 40“ dažais.

Po kelių sekundžių Joranas padarė dar porą nuotraukų.

– Sučiupome tave, – šnabždėjo Kofoedas atspaudui lėtai keldamas jį į maišelį.

Nusinešė atspaudą į virtuvę. Jonas nejudėjo stebėdamas ketvertą lipniosios juostelės gabalėlių. Tas, kuris paliko atspaudą, neturėjo laiko atsargiai nuplėšti juostelių, todėl tik nulupo popierių nuo stiklinių durų, palikdamas vieną kampelį.

Lina iš arčiau pažvelgė į likusią popieriaus skiautelę. Kaipmat suprato, kad tai ne paprastas, o fotopopierius, skirtas spalvotoms nuotraukoms spausdinti.

Pastebėta ant stiklo priklijuota nuotrauka turėjo sukelti minčių. Tačiau staiga pritrūko laiko, nebuvo kada atsargiai nuplėšti, vyras pasirėmė viena ranka į duris, o kita nulupo nuotrauką.

– Bjornas, – tyliai tarė Jonas.

Nuotrauką nuplėšė Bjornas. Iš tiesų jam neskaudėjo pilvo, ranka spaudė paslėptą nuotrauką.

Komisaras pakreipė galvą norėdamas apžiūrėti saulės nušviestą atspaudą, siauras delno raukšleles. Pirštų atspaudai skiriasi net monozigotinių dvynių, kitaip nei DNR.

Pasigirdo artėjantys skubrūs žingsniai, Jonas atsisuko.

– Man jau užteks! – šaukė Saga Bauer. – Tai mano tyrimas. Velniai griebtų, tau nė negalima čia būti!

– Tik noriu...

– Užsičiaupk, – nenurimo ji. – Ką tik kalbėjau su Peteriu Neslundu. Tau nėra čia ko veikti, tau draudžiama čia būti, neturi leidimo...

– Žinau, tuoj eisiu, – atsiliepė komisaras žvelgdamas į durų stiklą.

– Suknistas Jonas Lina, – sušnypštė Saga, – negali tiesiog ateiti ir klijuoti lipniosios juostos kur pakliuvo.

– Čia buvo priklijuota nuotrauka, – ramiai tarė Jonas. – Kažkas, sėdėjęs ant kėdės, pasirėmė ranka ir ją nuplėšė.

Bauer žiūrėjo nepatikliai, Lina pastebėjo, kad per kairįjį jos antakį išilgai ryškėjo baltas randas.

– Aš visiškai pajėgi susidoroti su tyrimu, – atkakliai atkirto ji.

– Veikiausiai tai Bjorno Almskugo atspaudas, – paaiškino Jonas sukdamasis eiti virtuvės link.

– Ketinai eiti į kitą pusę, Jonai.

Nesukdamas galvos, pareigūnas įžengė į virtuvę.

Inžinieriai dirbo įsitaisę ant grindų. Pora kėdžių, ant stalo padėtas kompiuteris, skaitytuvas ir spausdintuvas. Tomis Kofoedas stovėjo už Jorano Stouno, prie kompiuterio jungiančio fotoaparatą, laukdamas, kol šis palygins pirštų atspaudus.

Saga nusekė iš paskos.

– Ir kaip? – nesujaudindamas dėl jos paklausė Jonas.

– Neatsakykite jam!

Kofoedas pažvelgė į viršų.

– Nekvailiok, Saga, – sudraudė jis atsisukdamas į Joną. – Šįkart nepasisekė, tai Penelopės draugo Bjorno Almskugo atspaudas.

– Jis įrašytas į įtariamųjų sąrašą, – tarė Joranas.

– Kuo gi jis įtariamas? – pasiteiravo Lina.

– Smurto, jėgos naudojimu prieš valstybės tarnautoją.

– Prasti įpročiai, – sukruto Tomis, – jis tikrai dalyvavęs demonstracijose.

– Juokinga, – karčiai atsakė Joranas. – Ne visi žavisi kairiųjų organizuojamomis riaušėmis ir sabotažais.

– Kalbėk už save, – atkirto Kofoedas.

– Pėdsakai kalba už save, – šyptelėjo Joranas.

– Ką nori tuo pasakyti? – paklausė komisaras. – Ką turi omenyje? Atitrūkau nuo tyrimo. Kas ten nutiko?

27

Ekstremistai

Jonas Lina atlapojo kriminalinės policijos vadovo duris. Karlosas Eliasonas pasilenkęs virš akvariumo bėrė žuvims maistą.

– Kodėl nevyksta paieška? – griežtai pradėjo Jonas. – Argi negalime rasti kelių laivų dviejų žmonių paieškai?

– Puikiai žinai, kad sprendžia jūrų policija. Jie jau apieškojo teritoriją sraigtasparniu, yra pora versijų – arba Penelopė Fernandez ir Bjornas Almskugas negyvi, arba nenori būti rasti. Tad nėra prasmės skubėti.

– Jie turi kažką, ko reikia žudikui, iš tiesų manau...

– Neverta spėlioti... Jonai, mes nežinome, kas nutiko. Saugumo policija linkusi manyti, kad jaunuoliai prasmego skradžiai žemę, labai tikėtina, kad šiuo metu jie pakeliui į Amsterdamą.

– Nekalbėk nesąmonių, – nutraukė jį skardus Linos balsas. – Žinai, kad negalime klausyti saugumo policijos.

– Vis dėlto tai jų byla.

– Kodėl? Kodėl jie painiojasi tyrime? Na, taip, Bjornas Almskugas įtariamas riaušių kurstymu, tačiau tai nieko nereiškia.

– Kalbėjau su Verneriu Zandenu, ir jis nuo pradžių sakė, kad Penelopė Fernandez susijusi su kairiųjų pažiūrų ekstremistų grupuotėmis.

– Gali būti, tačiau aš esu tikras, kad ši žmogžudystė su tuo nesusijusi.

– Žinoma! Savaime suprantama, tu esi tikras! – sušuko Karlosas.

– Nežinau kaip, bet vyras, kurį mačiau Penelopės bute, ne šiaip mėgėjas, o profesionalus žudikas.

– Saugumas mano, kad Penelopė ir Bjornas patys suplanavo ataką.

– Ar galėtų Fernandez būti teroriste? – nusistebėjo Jonas. – Ar esi skaitęs jos straipsnių, ji juk pacifistė ir laikosi...

– Vakar, – įsiterpė vadovas, – saugumo policija sučiupo žmogų iš „Brigados“, kaip tik keliaujantį į Penelopės butą.

– Aš nė nežinau, kas per viena ta „Brigada“.

– Kairiųjų kovotojų grupė. Jie susiję su Antifašistų grupe ir Revoliuciniu frontu, tačiau veikia individualiai... Ideologiškai jie mano esą panašūs į Raudonosios armijos frakciją, tačiau nori būti kuo panašesni į „Mossad“.

– Tai nesusiję, – atsakė Jonas.

– Tu tiesiog nenori tuo tikėti, tačiau tai jau kitas dalykas. Paiešką organizuosime tinkamu laiku, išsiaiškinsime sroves ir kaip laivas buvo nešamas, kad galėtume toliau ieškoti, galbūt pasitelksime ir narus.

– Puiku, – sukuždėjo Lina.

– Vis dėlto mums reikia išsiaiškinti, kodėl jie buvo nužudyti. Arba kodėl slapstosi.

Jonas atidarė kabineto duris pasiruošęs eiti, tačiau akimirką stabtelėjo ir dar kartą atsisuko į Karlosą.

– Kas nutiko jaunuoliui, priklausančiam „Brigadai“, kai šis bandė patekti į Penelopės butą?

– Jį paleido, – atsakė Karlosas.

– Ar pavyko sužinoti, ką jis ten veikė?

– Norėjo aplankyti.

– Aplankyti, – atsiduso Jonas. – Ar saugumas nesužinojo nieko daugiau?

– Tu nekiši nagų prie „Brigados“, – perspėjo Karlosas su neslepiamu nerimu balse. – Tikiuosi, supranti.

Jonas išėjo iš kambario, atsidūręs koridoriuje išsitraukė telefoną. Girdėjo Eliasono šūkaliojimą apie tvarką ir kad jam nevalia kištis į saugumo policijos darbą. Jonas nesustojo, ėjo ieškodamas Natano Poloko numerio, nuspaudė mygtuką ir pridėjo telefoną prie ausies.

– Polokas, – prisistatė Natanas.

– Ką žinai apie „Brigadą“? – paklausė Jonas atsidarant lifto durims.

– Saugumo policija jau keletą metų bando infiltruoti savo žmones į kairiųjų kovotojų grupes Stokholme, Geteborge ir Malmėje. Neįsivaizduoju, ar „Brigada“ tikrai tokia pavojinga, kaip teigia saugumas. Jie mano, kad grupuotė turi ginklų ir sprogmenų. Bet kuriuo atveju, keletas narių kali nepilnamečių sulaikymo įstaigose už smurtinius nusikaltimus.

Liftas leisdamasis truktelėjo.

– Sužinojau, kad saugumo policija netoli Penelopės buto sulaikė tiesiogiai su „Brigada“ susijusį jaunuolį.

– Danielį Marklundą. Jis priklauso vidiniam rateliui, – paaiškino Natanas.

– Ką apie jį žinai?

– Nedaug. Jis nuteistas lygtinai už vandalizmą ir neteisėtus įsibrovimus į kompiuterius.

– Ką jis veikė Penelopės namuose?

Liftas sustojo, atsivėrė durys.

– Vaikinas nebuvo ginkluotas. Per apklausą reikėjo juridinio atstovo, jis neatsakė į keletą klausimų, taigi tą pačią dieną buvo paleistas.

– Taigi mes nieko nežinome?

– Ne.

– Kur galėčiau jį rasti? – pasiteiravo Jonas.

– Jis neturi namų adreso, – tarė Natanas. – Pasak saugumo policijos, gyvena su įtakingiausiais

„Brigados“ nariais jų patalpose netoli viešbučio „Zinkensdamm“.

28

„Brigada“

Plačiais žingsniais žengiant požeminiu Rotušės parko garažu ir mąstant apie Disą, Jonui dingtelėjo, kaip smarkiai jos pasiilgęs. Norėjosi atsidurti jos liesame glėbyje, užuosti švelnių plaukų kvapą. Jos šnekos apie archeologinius atradimus, kaulų lūžius be menkiausios aliuzijos į nusikaltimus, daugybę žmonių, gyvenusių prieš daugybę metų, keistai ramino.

Lina staiga suprato, jog pastaruoju metu buvo taip užsivertęs darbais, kad nė nerado laiko pasikalbėti su Disa. Jis ėjo gilyn tarp automobilių, kai pajuto kažką judant už betoninės kolonos. Kažkas lūkuriavo prie jo „Volvo“ automobilio.

– Neužtrukai! – sušuko Jonas.

– Teleportavausi, – atsakė jam Polokas.

Jonas stabtelėjo, užsimerkė ir pirštu užspaudė smilkinį.

– Skauda galvą? – pasiteiravo Natanas.

– Nedaug miegojau.

Jie įlipo į automobilį, Jonas pasuko raktelį, pasigirdo Astoro Piacolos tango.

Polokas šiek tiek pagarsino, atrodė, lyg pora smuikų sūkuriavo aplink vienas kitą.

– Supranti, kad informaciją gavai ne iš manęs, – tarė Natanas.

– Taip.

– Ką tik sužinojau, kad saugumo policija rengiasi pasinaudoti Danielio Marklundo įsibrovimu į Penelopės butą, kad surengtų kratą „Brigados“ patalpose.

– Privalau prieš tai su juo pasišnekėti.

– Tada tau reikėtų paskubėti.

Jonas pavažiavo atbulas, apsisuko ir ėmė kilti estakada, vedančia iš požeminio garažo.

– Ar labai? – paklausė sukdamas į dešinėje esančią Kungsholmo gatvę.

– Manau, jie jau pakeliui.

– Parodyk, kaip ten patekti, ir galėsi keliauti atgal į nuovadą apsimesdamas lyg niekur nieko.

– Turi planą?

– Planą? – juokais paklausė Jonas.

Natanas nusijuokė.

– Ne, noriu sužinoti, ką Danielis Marklundas rengėsi daryti Penelopės bute. Galbūt jis žino, kas vyksta.

– Bet...

– Tai, kad „Brigada“ ruošėsi patekti į jos butą būtent dabar, negali būti sutapimas. Netikiu tuo. Saugumo policija įsitikinusi, kad išpuolį suplanavo ekstremistai, bet...

– Jie visada įsitikinę, toks jų darbas, – šypsodamasis tarė Polokas.

– Prieš pasitraukdamas iš tyrimo aš bet kuriuo atveju privalau pasikalbėti su Danieliu Marklundu.

– Net jei aplenksi saugumo policiją, „Brigados“ nariai nebūtinai norės ką nors pasakyti.

29

Šturmas

Saga Bauer didžiulį juodą „Glock 21“ 45 kalibro pistoletą užtaisė trylika šovinių.

Švedijos saugumo policija rengėsi siausti „Brigados“ patalpose Siodermalme. Ji sėdėjo drauge su trimis kolegomis autobusiuke, važiuojančiame Horno gatve prie Liaudies operos teatro. Po penkiolikos minučių civiliais drabužiais apsirengę pareigūnai ruošėsi keliauti į greitojo maisto restoraną „Nagham“ ir netikėtai jį šturmuoti.

Pastaraisiais mėnesiais saugumo policija pateikė keletą ataskaitų apie Stokholme vykdomą nežinomą kairiųjų ekstremistų veiklą. Galbūt tik sutapimas, tačiau, jų manymu, ruošdamosi įvykdyti rimtesnį išpuolį susivienijo keletas ginkluotų grupuočių. Po sprogmenų vagystės iš karinės amunicijos saugojimo vietos Vaksholme perspėta dėl galimų teroro aktų.

Violos Fernandez nužudymą ir mėginimą susprogdinti Penelopės Fernandez butą strategai taip pat siejo su artėjančia ataka.

Buvo manoma, kad „Brigada“ – pavojingiausia ir geriausiai ginkluota kairiųjų grupuotė. Danielis Marklundas priklausė vidiniam gaujos būriui. Jis buvo sulaikytas, kai mėgino patekti į Penelopės Fernandez butą, taigi strategai darė prielaidą, jog šis galėjo būti tas pats žmogus, užpuolęs komisarą Joną Liną ir jo pagalbininką.

Joranas Stounas šypsodamasis vilkosi sunkią neperšaunamąją liemenę.

– Susemsime tuos prakeiktus bailius.

Andersas Vestlundas, neįstengdamas nuslėpti įtampos, nusijuokė.

– Velniai griebtų, tikiuosi, jie priešinsis ir galėsiu iškastruoti kokį komunistą visiems laikams.

Sagai Bauer atėjo į galvą, kad Danielis Marklundas buvo sučiuptas netoli Penelopės Fernandez buto. Jos vadovas Verneris Zandenas leido Joranui Stounui vadovauti apklausai. Jis norėdamas išprovokuoti užsipuolė Marklundą, taigi šis pareikalavo advokato ir visąlaik pratylėjo.

Atsidarė automobilio durelės, įlipo Rolandas Eriksonas, nešinas buteliuku kokakolos ir maišeliu bananinių guminukų.

– Po velnių, šaudysiu vos tik išvydęs ginklą, – nervingai tarė pareigūnas. – Siaubingai paprasta – imi ir šaudai.

– Elgsimės pagal planą, – įsiterpė Joranas, – bet jei vis dėlto prasidės susišaudymas, nereikia stengtis pataikyti į kojas.

– Į burną! – šaukė Rolandas.

– Nurimk, – sudraudė Joranas.

– Mano brolio veidą...
– Žinome, Rolandai, kad tave kur, – irzliai nutraukė jį Andersas.
– Jie paleido jam į veidą sumautą padegamąją bombą, – neatlyžo Rolandas. – Po vienuolikos operacijų jis gali...
– Susitvarkysi? – griežtai paklausė Joranas.
– Net neabejok, velniai griebtų, – nedvejodamas atsakė Rolandas.
– Esi tuo tikras?
– Visiškai.
Rolandas pažvelgė pro langą vienu pirštu skubiai atidarinėdamas dėžutę.
Saga Bauer pravėrė dureles norėdama įleisti gaivaus oro. Ji sutiko, kad atėjo tinkamas metas operacijai, tačiau vis dėlto norėjo atsekti saitus, siejusius „Brigadą“ ir Penelopę Fernandez. Ji niekaip nesuprato, ką bendra Penelopė turėjo su kairiaisiais ekstremistais ir kodėl buvo nužudyta jos sesuo. Istorijoje pernelyg daug neaiškumų. Prieš operaciją jai derėtų darkart apklausti Danielį Marklundą, pažvelgti jam į akis ir užduoti konkrečių klausimų. Pareigūnė bandė paaiškinti vadovybei, kad po operacijos gali būti sunku rasti liudininkų.
Vis dėlto čia mano tyrimas, mąstė Saga, išlipdama iš automobilio ir paskęsdama garuojančioje asfalto šilumoje.
– Ypatingosios pajėgos veršis čia, čia ir čia, – kartojo Joranas Stounas rodydamas pastato brėžinius. – Mes lauksime čia, jei reikės, veršimės per teatro patalpas.
– Kur, velniai griebtų, dingo Saga? – sunerimo Rolandas.
– Iš baimės jai prasidėjo mėnesinės, – išsiviepė Andersas.

30

Skausmas

Jonas ir Natanas pasiekė Horno gatvę, pastatė automobilį ir žvilgtelėjo į prastos kokybės Danielio Marklundo nuotrauką. Paskui perbėgo judrią gatvę ir nuskubėjo tiesiai link nedidelio teatro.

Tribunolo teatras – nepriklausoma trupė, už kurios spektaklius – nuo „Oresto“ iki „Komunizmo manifesto“ – žmonės moka kiek kas gali.

Jonas ir Natanas pasileido plačiais laiptais link baro ir bilietų kasos.

Moteris tiesiais juodai dažytais plaukais ir sidabriniu žiedeliu nosyje nusišypsojo. Jie draugiškai atsakė linktelėjimu, tačiau nuskubėjo netarę nė žodžio.

– Ko nors ieškote?! – sušuko moteris jiems lipant metaliniais laiptais.

– Taip, – beveik be garso atsakė Polokas.

Jie įėjo į suverstą biurą, kuriame stovėjo kopijavimo aparatas, rašomasis stalas ir laikraščių iškarpomis apklijuota skelbimų lenta. Prie kompiuterio sėdėjo liesas susivėlęs vyrukas, lūpose spaudžiantis neuždegtą cigaretę.

– Sveikas, Ričardai, – pasisveikino Polokas.

– Kas tu? – akimirką nepatikliai žvilgtelėjo šis, tačiau tuojau grįžo prie savo reikalų.

Jonas ir Natanas pralėkė aktorių persirengimo kambarį, kuriame stovėjo grimo staleliai, kabėjo precizIškai sutvarkyti kostiumai, durys vedė į vonią.

Ant vieno stalelio buvo pamerkta rožių puokštė.

Apsidairęs Polokas parodė skubėti prie plieninių durų su užrašu „Elektra“.

– Turi būti čia.

– Elektros skydinėje?

Polokas atrakino spyną nieko nepasakęs. Jie apžvelgė ankštą patalpą su elektros skaitikliais, saugiklių dėžėmis ir galybe kartoninių dėžių. Lemputė buvo perdegusi, tačiau prasibrovęs pro senų kostiumų prigrūstas dėžes, už mataruojančių ilgintuvų Jonas aptiko kitas duris. Atidaręs jas nieko nelaukdamas žengė vidun. Natanas sekė įkandin. Trūko deguonies, oras buvo sunkus, dvokė šiukšlėmis ir drėgna dirva. Toléliau buvo girdėti sunkiai atkartojamas muzikos ritmas. Ant grindų gulėjo skrajutė su marksistinio partizano Če Gevaros atvaizdu, kuriam virš galvos degė saugiklis.

– Jau keletą metų „Brigada“ slepiasi čia, – tyliai tarė Polokas.

– Man derėjo pasiimti šiek tiek ragaišio.

– Pažadėk, kad būsi atsargus.

– Aš tik truputį nerimauju, kad nerasiu Danielio Marklundo.

– Jis beveik visada būna ten.

– Ačiū tau, Natanai.

– Vis dėlto gal man derėtų tave palydėti? Turi vos kelias minutes, per saugumo policijos ataką bus pavojinga.

Pilkos Linos akys įsitempė, tačiau balsas vis dar skambėjo švelniai:

– Aš tik aplankysiu juos.

Natanas pasuko atgal, atsikosėjo tik patekęs į teatrą ir paskui save uždaręs duris. Jonas sekundę stovėjo nekrustelėdamas tuščiame koridoriuje, tada išsitraukė pistoletą ir pasitikrino, ar apkaba pilna. Jis žengė prie plieninių durų koridoriaus gale. Užtruko porą brangių minučių mėgindamas atrakinti spyną.

Ant durų mažomis mėlynomis raidėmis buvo užrašyta „Brigada". Visas žodis neatrodė ilgesnis nei du centimetrai. Komisaras nuspaudė rankeną, atsargiai atidarė duris, viduje garsiai džeržgė muzika.

Skambėjo lyg elektroninė Džimio Hendrikso „Machine Gun" versija. Svajingi gitarų akordai nustelbė bet kokius garsus.

Uždaręs duris Jonas nuskubėjo griuvėsiais užverstomis patalpomis. Knygų ir laikraščių stirtos siekė lubas.

Jis suprato, kad koridoriai sudarė labirintą, net aklinoje tamsoje vedantį prie kitų durų.

Greitai perėjęs pasažą, Lina pateko į blyškios šviesos nutviekstą patalpą, skubėjo pirmyn, pasuko kairėn ir staigiai atsigręžė.

Jam pasirodė, lyg kažkas šmėkštelėjo.

Akies krašteliu užmatytas šešėlis staiga dingo.

Jonas dvejojo.

Žengė į priekį, tačiau už kampo sustojo norėdamas apsidairyti. Plika lempelė suposi palubėje. Komisaras išgirdo kriokimą: už garsą sugeriančių sienų šaukė žmogus. Jis stabtelėjo, šiek tiek atsitraukė ir atsisuko į siaurą koridorių, kur, nuvirtusi ant žemės, išsisklaidė žurnalų stirta.

Jam ėmė skaudėti galvą, prisiminė, kad derėtų pavalgyti. Privalėjo pasiimti bent porą gabalėlių juodojo šokolado.

Peržengęs nuvirtusią žurnalų stirtą, priėjo suktus metalinius laiptus, vedančius į butą apačioje, iš kur sklido saldžių dūmų kvapas. Jonas įsitvėrė turėklo ir pabandė kaip galėdamas greičiau nusileisti, tačiau čia silpo triukšmas. Stovėdamas ant paskutiniojo laiptelio atsirėmė į juodą uždangą. Ranka suėmė pistoletą.

Muzika buvo vos girdima.

Pro uždangos tarpą spindo raudona šviesa ir salsvas rūkomų kanapių, sumišusių su prakaitu, kvapas. Jonas pabandė apsidairyti, tačiau tarpelis buvo labai nedidelis. Kampe stovėjo plastikinis klounas raudona šviečiančia nosimi. Porą sekundžių padvejojęs jis praskyrė aksominę uždangą ir įžengė vidun. Pulsas tankėjo, besidairant galvą suspaudė vos pakeliamas skausmas. Ant betoninių grindų gulėjo keletas dvigubų karabinų ir atvira dėžė su sunkiomis kieto švino kulkomis, kūne

paliekančiomis gilias žaizdas. Ant biuro kėdės sėdėjo nuogas vyras. Jis rūkė užmerktomis akimis. Jonas suprato, kad tai ne Danielis Marklundas. Šviesiaplaukė moteris plikomis krūtimis sėdėjo atsirėmusi į sieną, šlaunis prisidengusi kariška antklode. Pamačiusi Joną, pasiuntė oro bučinį ir nerūpestingai gurkštelėjo iš alaus skardinės.

Už vienintelių durų dar kartą pasigirdo riksmas.

Jonas nenuleido nuo jų akių rankose taip stipriai laikydamas į grindis nukreiptą šratinį šautuvą, kad šis sulinko.

Moteris pastatė skardinę ir abejingai pasikasė pažastį.

Lina atsargiai padėjo šautuvą, praėjo pro ant čiužinio sėdinčią moterį ir įžengė į koridorių žemomis lubomis, kurio stiklo vata išklotas sienas dengė vištų aptvarams skirtas tinklas. Sunkūs cigaro dūmai sklaidėsi ore. Jis mėgino ranka prisidengti nuo akis spiginančios lempos šviesos. Koridoriaus gale kabėjo plačios plastikinės žaliuzės. Jonas tik nujautė judesius viduje girdėdamas aidintį persigandusio žmogaus balsą. Staiga kažkas visai šalia garsiai sušuko. Gerklinį garsą lydėjo greitas mėginimas atgauti kvapą. Pareigūnas staigiai šastelėjo į priekį, praslinko pro akinančią lempą, kur pro storą plastiko plėvelę galėjo matyti kambarį.

Viduje daug dūmų – plika akimi buvo matyti, kaip dūmų srovės kilo sustingusiame ore.

Žema raumeninga moteris, mūvinti juodais džinsais ir vilkinti rudais marškinėliais, užsimaukšlinusi plėšiko kaukę, stovėjo priešais vyrą su trumpikėmis ir kojinėmis. Ant jo kaktos švietė ištatuiruotas užrašas „Baltoji galia“. Vyras įsikando į liežuvį, kraujas tekėjo smakru per kaklą ant liulančio pilvo.

– Prašau, – sušnabždėjo purtydamas galvą.

Nuleistoje moters rankoje Jonas pastebėjo rūkstančią cigaretę. Staiga priėjusi ji prispaudė smilkstančią žariją prie vyro kaktos. Vyras sušuko, krestelėjo storas pilvas ir nukarusi krūtinė. Jis apsišlapino, tamsi dėmė išsiplėtė ant mėlynų trumpikių, nuogomis kojomis srovelė tekėjo žemyn.

Lina išsitraukė pistoletą ir mėgindamas suprasti, ar kambaryje yra daugiau žmonių, artinosi link apsauginės plėvelės plyšio. Nepastebėjęs nieko jau žiojosi sušukti, bet netikėtai iš rankos iškrito pistoletas, nudardėjo ant betoninių grindų prie plastikinės užuolaidos.

Nustebęs Jonas pažvelgė į drebančią ranką ir kūną užliejo skausmas. Aptemo akyse, tvinksėjo kakta. Komisaras negalėjo sulaikyti besprūstančios dejonės ir viena ranka atsirėmė į sieną. Juto, kaip netenka sąmonės, bet vis dar girdėjo už užuolaidos sklindančius balsus:

– Velniop! – šaukė moteris. – Pasakyk pagaliau, ką, po velnių, ten darei?

– Neprisimenu, – verkšleno neonacis.

– Ką darei?

– Kankinau vaikiną.

– Tiksliau!

– Išdeginau jam akį.

– Cigarete, – pridėjo ji. – Dešimtmečiam berniukui...

– Taip, bet...

– Kodėl? Kuo jis nusikalto?

– Mes sekėme jį nuo sinagogos iki...

Jonas netyčia užkabino prie sienos pritvirtintą sunkų gesintuvą. Nesuvokė laiko. Išnyko erdvė. Teliko galvos skausmas ir šaižus spengimas ausyse.

31

Žinutė

Jonas prigludo prie sienos, keliskart sumirksėjo vydamas miglą nuo akių, kai pastebėjo kažką artinantis. Veikiausiai atsekė jį iš nuogalių kambario. Ant nugaros pajuto ranką, stengėsi įžiūrėti per miglą artėjantį veidą.

– Kas nutiko? – tyliai paklausė Saga Bauer. – Tu sužeistas?

Jis pabandė papurtyti galvą, tačiau skausmas neleido ištarti nė žodžio.

Galvą veriančiai maudė, lyg kas kabliu gręžtų tiesiai per odą, kaukolę, smegenų žievę iki pat smegenų skysčio.

Jonas priklaupė.

– Tau reikia iš čia nešdintis, – tarė Saga.

Lina jautė, kaip pareigūnė atsargiai kilstelėjo jo galvą, tačiau vis dar neįstengė ničnieko pamatyti. Sunkūs prakaito lašai tekėjo pažastimis, kaklu, nugara, visas veidas ir plaukai buvo šlapi.

Saga įsikibo į jo drabužius kišenėse ieškodama vaistų, manydama, kad tai epilepsijos priepuolis.

Po valandėlės skausmas atlėgo, Jonas liežuviu sudrėkino burną ir pažvelgė aukštyn. Jo žandikaulis įsitempęs, visą kūną sukaustė migrena.

– Jums dar negalima šturmuoti, – sušnabždėjo jis. – Aš privalau...

– Kas, po velnių, čia nutiko?

– Nieko, – atsakė komisaras nuo grindų keldamas pistoletą.

Jis pakilo ir kuo skubiausiai žengė į plastiko užuolaidomis užvertą kambarį. Nebuvo nė gyvos dvasios. Ant sienos degė avarinio išėjimo lempelė. Saga nusekė iš paskos ir klausiamai pažvelgė. Jonas atidarė šarvuotas atsargines duris, už kurių buvo metalinės kopėčios.

– *Perkele,* – sušnypštė.

– Kalbėk su manimi, – pyktelėjo Saga.

Jonas niekada negalvojo apie tikrąją ligos priežastį, stengėsi užmiršti įvykius, nulėmusius, jog retkarčiais jo smegenys ima pulsuoti it pašėlusios. Per keletą minučių skausmas tampa nepakeliamas. Anot gydytojo, tai sunki fiziškai sukeltos migrenos forma.

Vieninteliai vaistai – priemonė nuo epilepsijos „Topiramat“. Jonas turėjo nuolat gerti vaistus, nuo kurių jausdavosi mieguistas. Tomis dienomis, kai privalėdavo susikaupti darbe, nutraukdavo gydymą. Žinojo, į kokią avantiūrą leidžiasi – priepuolių galėjo nepasitaikyti kelias savaites, tačiau galėjo kartotis ir vos kas keletą dienų.

– Jie kankino vaikinuką. Manau, neonacį.

– Kankino?

– Su cigarete, – patikslino Jonas žengdamas iš kambario.

– Kas nutiko?

– Neįstengiau...

– Prašau, – nutraukė jį Saga, – tau nederėtų... Jei jau sergi... Turiu omenyje operatyvų darbą.

Ji persibraukė veidą.

– Suknistas šūdas, – sušnabždėjo.

Jonas ėjo už nugaros girdėdamas Sagos žingsnius.

– Ką čia iš viso darai? – paklausė ši. – Saugumo policija gali pasirodyti bet kurią akimirką. Jie šaudys į ginkluotuosius nesukdami galvos, kas šie tokie. Pats puikiai žinai. Tamsoje bus naudojamos ašarinės dujos ir...

– Privalau pasikalbėti su Danieliu Marklundu, – tarė Jonas.

– Tu nė neturėtum būti apie jį girdėjęs. Kas tau papasakojo?

Lina žengė koridoriumi, tačiau stabtelėjo Bauer tylomis pamojus į kitą pusę. Jis nusekė pareigūnei iš paskos, išsitraukė pistoletą. Už kampo išgirdo ją sušunkant.

Saga stovėjo kambario, kuriame buvo penki kompiuteriai, tarpduryje. Kampe sėdėjo barzdotas jaunuolis riebaluotais plaukais. Tai buvo Danielis Marklundas. Jo drėgnos lūpos atrodė įsitempusios. Rankoje laikė rusišką durtuvą.

– Mes policijos pareigūnai. Prašau padėti peilį, – ramiai paliepė ji rodydama ženkliuką.

Jaunuolis papurtė galvą įnirtingai mojuodamas peiliu.

– Tenorime su tavimi pasišnekėti, – tarė Jonas paslėpdamas pistoletą.

– Tuomet šnekėkite, – atkirto Danielis.

Prisiartinęs sugavo įsitempusį vaikino žvilgsnį. Lina dėjosi nepastebįs besiartinančio aštraus durtuvo galo.

– Danieli, tu ne toks kietas, – šyptelėjo Jonas.

Žvilgantis durtuvas dvelkė tepalu. Danielis Marklundas vis greičiau ranka suko ratus, žvilgsnis buvo sutelktas.

– Ne tik suomiai sugeba...

Staiga komisaras jį puolė, sučiupo jaunuolio rankas ir švelniai išsuko peilį.

Stojo tyla, vyrai susižvalgė ir Danielis Marklundas pagaliau pasiduodamas gūžtelėjo.

– Daugiausia dirbu su IT, – nuolankiai tarė jis.

– Mūsų pokalbį greitai nutrauks, – paaiškino Jonas. – Tik pasakyk, ką veikei Penelopės Fernandez bute.

– Norėjau aplankyti.

– Danieli, – rūškanai kreipėsi Lina. – Už ginkluotą pasipriešinimą gali būti nuteistas kalėti, tačiau man yra svarbesnių reikalų nei suimti tave, tad leisk taupyti laiką. Ar Penelopė Fernandez priklauso „Brigadai“?

– Penelopė? – šyptelėjo Danielis. – Ji aktyvi „Brigados“ priešininkė.

– Tad ką norėjote jai padaryti?

– Ką turi omenyje, sakydamas priešininkė? – įsiterpė Saga. – Ar vyksta kokia nors kova tarp?..

– Ar saugumo policija nieko nežino? – pasiteiravo Danielis, išspausdamas varganą šypseną. – Penelopė Fernandez yra pacifistė, įtikėjusi demokratijos teisumu. Taigi nesižavi mūsų metodais, bet mums ji patinka.

Jis prisėdo priešais porą kompiuterių.

– Patinka?

– Mes ją gerbiame.

– Kodėl? – nusistebėjo pareigūnė. – Kodėl jūs?..

– Jūs nė neįsivaizduojate, kaip jos nekenčia. Na, jei į „Google“ paiešką įvestumėte jos pavardę, rastumėte gan žiaurių pasisakymų. O dabar keletas peržengė ribą.

– Ką suprasti „peržengė ribą“?

Danielis mestelėjo pašaipų žvilgsnį.

– Juk žinote, kad Penelopė dingusi?

– Taip, – atsakė Saga.

– Na, tai puiku, vis dėlto netikiu, kad policija sutelks visas pajėgas Penelopės paieškai. Ėjau į jos namus norėdamas patikrinti kompiuterį ir sužinoti, ar galima už ko nors užsikabinti. Manau, jog Švedijos pasipriešinimo aktyvistai balandį atsiuntė neoficialų laišką norėdami pagrobti komunistų kalę Penelopę Fernandez ir paversti ją nariams priklausančia verge. Tačiau pažvelkite, – tarė Danielis spragtelėdamas klavišą ir atsukdamas ekraną Jonui. – Tai susiję su Arijų brolija.

Lina kaipmat nusuko žvilgsnį nenorėdamas skaityti vulgaraus pokalbio apie arijų pimpalus ir Penelopės nužudymą.

– Tačiau ši brolija nesusijusi su Penelopės dingimu, – tarė Jonas.

– Nejaugi? Tada kas? Šiaurės lyga (2004 m. įkurta neonacių organizacija – *vert. past.*)? – susijaudinęs kamantinėjo Danielis. – Nagi! Dar nevėlu.

– Ką nori pasakyti tuo „dar nevėlu“?

– Paprastai per vėlu būna tuomet, kai žmonės reaguoja. Aš nuklausiau įrašą mamos atsakiklyje. Turiu omeny, reikia skubėti, bet dar ne per vėlu. Buvau priverstas pasiknisti jos kompiuteryje ir...

– Nuklausei?

– Vakar rytą ji bandė prisiskambinti motinai, – paaiškino jaunuolis, kasydamasis purviną pakaušį.

– Penelopė?

– Taip.

– Ką ji sakė?

– Ar saugumo policija nesugeba klausytis pokalbių, – pasišaipė vaikinas.

– Ką sakė Penelopė? – garsiau pakartojo Jonas.

– Sakė, kad ją persekioja, – rimtai prakalbo Danielis.

– Ką tiksliai ji sakė? – neatlyžo Jonas.

Danielis trumpai pažvelgė į Sagą Bauer.

– Kiek turime laiko iki operacijos pradžios?

Saga žvilgtelėjo į laikrodį.

– Tris ar keturias minutes.

– Tada spėsite išklausyti, – Danielis Marklundas įvedė keletą trumpų komandų antrajame kompiuteryje ir pasigirdo įrašas.

Kolonėlės suošė, pasigirdo trakštelėjimas, o paskui ir Klaudijos Fernandez balsas atsakiklyje. Vėl trejetas pyptelėjimų, garsas ėmė švilpti ir trūkinėti. Kažkur tolumoje buvo girdėti silpnas moters balsas, tačiau žodžių nebuvo įmanoma suprasti. Po kelių sekundžių pasigirdo vyriškas balsas, sakantis „susirask darbą“, įrašas dar kartą sutraškėjo ir nutilo.

– Atsiprašau, – sušnabždėjo Danielis. – Turiu įjungti keletą filtrų.

– Laikas bėga, – šnipštelėjo Saga.

Vaikinas kažką spustelėjo, patraukė slinkiklį, peržiūrėjo garso kreives, pakeitė keletą skaičių ir dar kartą paleido įrašą: „Jūs paskambinote Klaudijai, šiuo metu manęs nėra namuose. Prašau palikti žinutę, perskambinsiu, kai tik galėsiu.“ Trys pyptelėjimai šįkart skambėjo kitaip, o traškesys priminė metalo džeržgimą.

Staiga pasigirdo aiškus Penelopės balsas:

– Mama, man reikia pagalbos, mane persekioja...

– Susirask darbą, – įsiterpė vyriškas balsas, ir įrašas nutilo.

32

Policijos darbas

Saga Bauer, dar kartą žvilgtelėjusi į laikrodį, tarė, jog jiems metas eiti. Danielis Marklundas pajuokavo liksiąs ginti barikadų, tačiau jo akys degė iš baimės.

– Pulsime labai rimtai. Paslėpk peilį, nesipriešink, tuoj pat pasiduok, nedaryk jokių staigių judesių, – išeidama nurodė Bauer.

Danielis Marklundas liko sėdėti prie stalo, žvilgsniu palydėdamas išeinančius pareigūnus. Paskui paėmė durtuvą ir išmetė į šiukšlių dėžę. Išlindę iš „Brigados“ labirintų, Jonas ir Saga atsidūrė Horno gatvėje. Saga prisidėjo prie Jorano vadovaujamos civiliais drabužiais apsirengusių pareigūnų grupės, greitojo maisto restorane „Nagham“ tylomis valgančių skrudintas bulvytes. Laukiant nurodymo pulti jų akys atrodė tuščios.

Po kelių minučių iš keturių šarvuotų juodų automobilių išsirito būrys pasirengusių saugumo policijos pareigūnų. Tuo pat metu policijai šturmavus visus įėjimus kambariuose pasklido ašarinės dujos. Viduje buvo rasti ant žemės sėdintys penki jaunuoliai, rankomis besidengiantys galvas, tarp jų ir Danielis Marklundas. Antrankiais už nugaros surakintomis rankomis kosintys jaunuoliai buvo išvesti į gatvę. Saugumo policijos rasti ginklai atskleidė, kokia menka buvo „Brigados“ amunicija: senas karinis „Colt“ pistoletas, šautuvas, kreivi karabinai, dėželė šovinių, keturi peiliai ir pora žvaigždučių.

* * *

Sėdėdamas automobilyje Siodermalme Jonas išsitraukė mobilųjį telefoną ir surinko kriminalinės policijos vadovo telefono numerį. Pasigirdus porai pyptelėjimų, atsiliepė Karlosas, pieštuku paspaudęs garsiakalbio mygtuką.

– Kaip sekasi Policijos aukštojoje mokykloje, Jonai? – pasiteiravo jis.

– Nenuvykau ten.

– Žinau, nes...

– Penelopė Fernandez gyva, – nutraukė Jonas. – Ji priversta slėptis nuo persekiotojo.

– Kas taip sakė?

– Ji paliko žinutę motinos atsakiklyje.

Sekundę patylėjęs Eliasonas atsiduso.

– Na, ji gyva, puiku... Bet ar žinome ką nors daugiau? Ji gyva, tačiau...

– Žinome, kad ji buvo gyva prieš trisdešimt valandų. Ir kad kažkas ją persekioja.

– Kas ją persekioja?

– Ji nespėjo pasakyti, bet... Jei tai tas pats vyras, kuris buvo Penelopės bute, mums reikia beprotiškai skubėti.

– Manai, jog jis – profesionalus žudikas?

– Esu tikras, kad tas, kuris užpuolė mus su Eriksonu, yra profesionalus nusikaltėlis, *grobas*.

– *Grobas*?

– Serbų kalba tai „kapas“. Dažniausiai jie dirba po vieną ir gana brangiai, tačiau visada pasiekia savo.

– Tavo kalba niekuo nepagrįsta.

– Šįkart aš teisus, – nenusileido Jonas.

– Visada taip sakai, tačiau jei persekiotojas – profesionalus žudikas, Penelopei nebūtų pavykę taip ilgai išsisukti. Praėjo jau beveik dvi paros.

– Jei ji gyva, tai tik dėl to, kad jis labiau rūpinasi kita užduotimi.

– Vis dar neatsisakai minties, kad žudikas kažko ieško?

– Ne.

– Tada ko?

– Nesu tikras, galbūt nuotraukos.

– Kodėl darai tokią prielaidą?

– Kol kas tokia versija įtikimiausia.

Jonas trumpai papasakojo apie knygas lentynoje, nuotrauką ir eilėraštį, trumpą Bjorno vizitą, ranka spaudžiamą pilvą, pėdsakus, lipniosios juostos gabalėlius ant durų ir likusį nuotraukos kampelį.

– Manai, žudikui reikalinga nuotrauka, kurią nuplėšė Bjornas?

– Veikiausiai paiešką jis pradėjo Bjorno bute, tačiau nieko neradęs prilaistė benzino ir visu galingumu įjungė kaimynės šildytuvą. Priešgaisrinė signalizacija suveikė rytą, penkios minutės po vienuoliktos, bet atvykus gaisrininkams butas jau buvo sudegęs.

– Tą patį vakarą jis nužudė Violą.

– Jis spėjo, kad Bjornas pasiėmė nuotrauką į laivą, sekė juos, prigirdė merginą, apieškojo laivą ir tikėjosi nuskandinti, tačiau kažkas privertė nusikaltėlį apsigalvoti, grįžti į Stokholmą ir apieškoti Penelopės butą.

– Vis dėlto nemanai, kad jis rado nuotrauką? – paklausė Karlosas.

– Gali būti, kad Bjornas ją dar tebeturi arba paslėpė kokio nors draugo namuose, o gal paliko seife ar dar kur nors. Gali būti visaip.

Pokalbis nutrūko. Jonas girdėjo sunkų vadovo kvėpavimą.

– Jei rastume nuotrauką anksčiau už žudiką, – dėstė Eliasonas, – baigtųsi visa ši painiava.

– Taip, – tarstelėjo Jonas.

– Na, manau, jei pamatytume nuotrauką, neliktų paslapties, dėl kurios verta žudyti.

– Viliuosi, jog viskas bus taip paprasta.

– Jonai, aš... Negaliu perimti Peterio tyrimo, tačiau manau...

– Turėčiau važiuoti į Policijos aukštąją mokyklą skaityti paskaitų.

– Tik tiek ir norėjau išgirsti, – nusijuokė Karlosas.

Grįždamas į Kungsholmeną Jonas išklausė Eriksono jam paliktas žinutes mobiliojo atsakiklyje. Pirmiausia norėjo pranešti, kad ir ligoninėje galįs dirbti. Praėjus trylikai minučių Eriksonas paliko kitą žinutę, prašydamas leisti dalyvauti tyrime, o po dvidešimties jau šaukė išprotėsiąs, jei tuoj pat neras užsiėmimo. Lina surinko kolegos telefono numerį, po poros signalų pasigirdo pavargęs Eriksono balsas:

– Kva...

– Ar aš pavėlavau? Jau išprotėjai?

Atsakydamas Eriksonas žagtelėjo.

– Nežinau, ar tu supranti, tačiau mums reikia skubėti. Vakar rytą Penelopė Fernandez paliko žinutę mamos atsakiklyje.

– Vakar? – nervingai pasitikslino Eriksonas.

– Sakė, kad ją persekioja.

– Ar jau važiuoji aplankyti manęs?

Jonui pasakojant apie tai, jog ketvirtadienio naktį Penelopė ir Bjornas miegojo atskirai, Erikas giliai kvėpavo per nosį. Be dvidešimt septynios ji įsėdo į taksi važiuoti į televizijos debatų laidą. Vos po kelių minučių jos namuose pasirodė Bjornas. Jonas taip pat papasakojo apie delno atspaudus, lipniosios juostelės skutelius ir nuplėštą nuotraukos kampą. Jis tikino, kad vaikinas laukė, kol Penelopė išeis ir tada galės jai nežinant kuo greičiau pagriebti nuotrauką.

– Manau, mus užpuolęs vyras ieškojo tos nuotraukos tuo metu, kai pasirodėme bute ir jį išgąsdinome.

– Gali būti, – sumurmėjo Eriksonas.

– Jis tenorėjo pasprukti, o ne nužudyti mus.

– Antraip būtų taip ir padaręs, – pritarė Erikas.

Ragelyje kažkas sutraškėjo, ir pasigirdo įsakmus Eriksono balsas, liepiantis palikti jį ramybėje. Jonas girdėjo, kaip moteris aiškino, jog atėjo metas gimnastikos užsiėmimui, tačiau vyras atkirto, kad šis pokalbis telefonu yra privatus.

– Galime daryti išvadą, jog nuotraukos jis nerado, – tęsė Lina. – Jei būtų radęs laive, nebūtų reikėję grįžti į Penelopės butą.

– O merginos bute jos taip pat nebuvo, nes Bjornas jau buvo spėjęs ją paimti.

– Mano manymu, bute nusikaltėlis mėgino sukelti sprogimą norėdamas sunaikinti ieškomą nuotrauką.

– Vis dėlto kodėl tokia svarbi fotografija buvo priklijuota ant kambario durų? – nusistebėjo Eriksonas.

– Sugalvojau net keletą priežasčių. Veikiausiai Bjornas ir Penelopė nė patys nesupranta, kad nuotrauka – svarbus įkaltis.

– Taigi, taigi, – nekantriai kartojo Eriksonas.

– Jie nemano, jog reikėtų slėpti fotografiją, juolab neverta dėl jos aukoti gyvybių.

– Vis dėlto staiga Bjornas apsigalvojo.

– Gali būti, kad sužinojo, kaip pavojinga turėti namuose nuotrauką, todėl ir nuplėšė. Mes dar daug ko nežinome, o vienintelis būdas sužinoti – sąžiningai dirbti pareigūno darbą.

– Būtent! – suriko Erikas.

– Ar gali gauti visų šios savaitės pokalbių, trumpųjų žinučių, banko kortelių operacijų išklotinę? Čekiai, autobusų bilietai, susitikimai, užsiėmimai, darbo laikas...

– Po velnių, aišku, kad galiu...

– Palauk, pamiršk, jog prašiau.

– Kaip tai pamiršti?

– Gimnastika, – šypsodamasis tarė Jonas. – Turi eiti į kineziterapijos seansą.

– Čia balandžio pirmosios pokštas? – susijaudinęs zirztelėjo Eriksonas. – Kineziterapija? Kurių galų? Kad paslėpčiau tinginystę?

– Tau derėtų pailsėti, – paprieštaravo Lina. – Kitas technikas galėtų...

– Gulėdamas čia aš išprotėsiu.

– Nedirbai vos šešias valandas.

– Ir jau lipu sienomis.

33

Paieška

Jonas važiavo į rytus, Gustavsbergo link. Kelkraštyje tupėjęs baltas šuo trumpai nužvelgė automobilį. Lina prisiminė Disą, tačiau, užuot jai skambinęs, surinko Anjos telefono numerį.

– Man reikia Klaudijos Fernandez namų adreso.

– Marijos gatvė 5, – nedelsdama atsakė ši. – Netoli senojo porceliano fabriko.

– Ačiū, – padėkojo Jonas.

Anja nepadėjo ragelio.

– Aš vis dar laukiu, – tarė liūdnokai.

– Ko gi? – švelniai pasidomėjo komisaras.

– Laukiu, kol nusipirksime „Silja Galaxy“ kelto bilietus į Abą, išsinuomosime mažytį namelį su kubilu netoli vandens.

– Skamba gražiai, – lėtai išskiemenavo Jonas.

Išlipęs iš automobilio prie Klaudijos Fernandez namų Lina užuodė buksmedžių ir vynuogių kartumą, akimirką jį užplūdo prisiminimai. Nuspaudus skambutį, prie kurio vaikiška rašysena iškeverzota „Fernandez“, prieš akis iškilo veidas.

Viduje melodingai mušė laikrodis. Jonas laukė. Po kurio laiko pasigirdo lėti žingsniai.

Nerimaudama Klaudija atvėrė duris. Išvydusi komisarą atbula traukėsi koridoriumi. Nuo drabužių kabyklos nukrito paltas.

– Ne, – šnabždėjo ji, – tik ne Penė...

– Klaudija, viskas gerai, – paskubomis ramino Jonas.

Moteris nepajėgė stovėti ir tuoj susmuko ant žemės tarp batų, sukabintų drabužių, kvėpuodama lyg įbaugintas žvėrelis.

– Kas nutiko? – išsigandusi paklausė.

– Mes beveik nieko nežinome, tačiau vakar rytą Penelopė bandė jums prisiskambinti.

– Ji gyva.

– Taigi, gyva.

– Ačiū, Viešpatie, ačiū, – kartojo Klaudija.

– Įrašėme jums paliktą žinutę.

– Man? Ne, – sunerimo moteris stodamasi.

– Įrašas labai prastos kokybės, tačiau pasinaudojus specialia programa mums pavyko išgirsti jos balsą, – aiškino pareigūnas.

– Vienintelis... Įraše vyras liepė man susirasti darbą.
– Teisingai. Nors ir nebuvo girdėti, Penelopė kalbėjo prieš tai.
– Ką ji sakė?
– Sakė, kad jai reikia pagalbos. Jūrų policija rengiasi organizuoti paiešką.
– Susekti telefoną... Juk įmanoma atsekti, iš kur buvo skambinta.
– Klaudija, – ramiai kreipėsi Jonas, – norėčiau užduoti jums keletą klausimų.
– Kokių dar klausimų?
– Gal galėtume prisėsti?
Koridoriumi jie nuėjo virtuvės link.
– Jonai Lina, ar galiu jūsų kai ko paklausti?
– Klauskite, tačiau nesu tikras, ar sugebėsiu atsakyti.
Klaudija Fernandez padėjo puodelius kavai. Rankos šiek tiek drebėjo. Ji atsisėdo priešais ir ilgokai stebėjo komisarą.
– Ar turite šeimą? – pasiteiravo.
Šviesioje virtuvėje geltonomis sienomis stojo tyla.
– Ar prisimenate, kada pastarąjį kartą lankėtės Penelopės namuose? – po valandėlės paklausė Jonas.
– Buvau ten praeitą savaitę, antradienį. Ji man padėjo sutvarkyti Violos kelnes.
Jonas linktelėjo, moters burna pastebimai trūkčiojo jai bandant sulaikyti besiveržiančias ašaras.
– Gerai pagalvokite, Klaudija, – tarė pareigūnas pasilenkdamas prie šeimininkės. – Ar ant stiklinių durų buvo priklijuota nuotrauka?
– Taip.
– Kas joje vaizduojama? – klausė Jonas tvardydamas nekantrumą.
– Nežinau, neatkreipiau dėmesio.
– Na, bet prisimenate, kad nuotrauka ten buvo. Ar jūs tuo tikra?
– Taip, – linktelėjo Klaudija.
– Ar joje buvo žmonių?
– Nežinau, maniau, kad tai susiję su jos darbu.
– Ar fotografuota viduje, ar lauke?
– Net neįsivaizduoju.
– Pamėginkite įsivaizduoti nuotrauką mintyse.
Klaudija užsimerkė, tačiau po akimirkos papurtė galvą.
– Negaliu.
– Pasistenkite, tai svarbu.
Ji nuleido akis, susimąstė ir vėl papurtė galvą.
– Prisimenu, nusistebėjau, kad ji pakabino fotografiją ant durų. Visai negražiai.
– Kodėl pamanėte, kad nuotrauka susijusi su jos darbu?

– Nežinau.

Suskambo mobilusis, Jonas atsiprašė ir iš švarko kišenės išsitraukė telefoną. Skambino Karlosas.

– Taip.

– Prieš akimirką kalbėjau su Lencu iš jūrų policijos. Jis žadėjo rytoj pradėti paiešką. Dalyvaus trys šimtai pareigūnų, beveik penkiasdešimt laivų.

– Puiku, – atsakė Lina stebėdamas, kaip Klaudija išeina iš kambario.

– Taip pat skambinau Eriksonui pasiteirauti, kaip jaučiasi.

– Regis, jau atsigauna, – šaltai atsakė komisaras.

– Jonai, aš nė nenoriu žinoti, ką ruošiatės daryti, tačiau Erikas mane įspėjo, jog būsiu priverstas pripažinti, kad buvai teisus.

Baigęs pokalbį Lina nuėjo į koridorių. Klaudija buvo apsivilkusi striukę ir avėsi guminius batus.

– Girdėjau, ką jums sakė, – tarė ši. – Aš galiu padėti, galiu ieškoti nors ir visą naktį.

Ji atidarė duris.

– Klaudija, leiskite policijai dirbti savo darbą.

– Mano dukra skambino man prašydama pagalbos.

– Suprantu, kaip siaubinga laukti...

– Susimildamas, leiskite man keliauti su jumis. Aš netrukdysiu, galiu gaminti maistą, atsakinėti į telefono skambučius, kad jums nereikėtų tuo užsiimti.

– Ar niekas negali su jumis pabūti: giminaitis ar draugas?..

– Nenoriu, kad kas nors čia trintųsi, tenoriu pamatyti Penę, – nutraukė jį Klaudija.

34

„Dreambow“

Jonui stumiant Eriksono vežimėlį ligoninės koridoriumi, šis analizavo ant kelių pasidėjęs žemėlapį ir didžiulį voką, kuris buvo pristatytas tiesiai į jo palatą ligoninėje. Rankoje, kreipdamas jį į veidą, laikė nedidelį zvimbiantį ventiliatorių.

Ligoninėje Erikui buvo susiūtos Achilo sausgyslės, o vietoj gipso koją puošė specialūs įtvarai, prilaikantys žemyn nukreiptus pirštus. Eriksonas murmėjo, kad prireiks puantų kitai kojai apauti, jei norės pirštus pamatyti.

Lina draugiškai linktelėjo porai senučių, kurios susikibusios sėdėjo ant sofos. Jos sukrizeno, susišnabždėjo ir lyg mokinukės pamojo Jonui.

– Tą patį rytą, kai išplaukė laivu, – ėmė pasakoti Eriksonas, – Centrinėje stotyje Bjornas nusipirko voką ir porą pašto ženklų – laive radome jo piniginėje buvusį kvitą iš spaudos kiosko. Apsaugos firmą įtikinau atsiųsti mums filmuotą tos dienos medžiagą. Manau, tai neabejotinai susiję su garsiąja nuotrauka.

– Taigi jis kažkam išsiuntė nuotrauką?

– Neįmanoma įžiūrėti, ką užrašė.

– Galbūt išsiuntė laišką sau.

– Bet jo butas sudegė, neliko nė durų.

– Paskambink į paštą.

Vos jiems įžengus į liftą, Eriksonas ėmė grybščioti rankomis orą, lyg plauktų. Jonas ramiai žvelgė į jį.

– Žasmina sakė, kad man tai sveika, – paaiškino Eriksonas.

– Žasmina?

– Mano kineziterapeutė... Ji panaši į pyragaitį, tačiau neįtikėtinai griežta: „Tylėk, išsitiesk, neinkšk.“ Vadino mane drimba, – droviai šyptelėjo Erikas. – Ar žinai, koks žemas jų išsilavinimas?

Išlipę iš lifto pareigūnai atsidūrė koridoriuje, užėjo į koplytėlę, kurioje ant metro aukščio stovo stovėjo aptrintas kryžius ir neįmantrus altorius. Ant sienos kabėjo siuvinėtas Kristaus paveikslas, išmargintas šviesiais trikampiais.

Jonas nuėjo į sandėliuką, paėmė krūvą bloknotų ir rašiklių. Grįžęs į koplyčią rado Eriksoną besitvarkantį – kuo ramiausiai kabinantį paveikslėlį ant kryžiaus, kurį jau buvo spėjęs nutempti į kampą.

– Žinome, kad kažkam nuotrauka verta ne mažiau nei žmonių gyvybės, – tarė Jonas.

– Taip, tačiau kodėl?

Eriksonas ant sienos iškabino Bjorno Almskugo banko sąskaitos išrašus, telefoninių pokalbių išklotines ir paliktų balso pašto žinučių nuorašus, autobuso bilietų kopijas bei laive buvusioje piniginėje rastus čekius.

– Nuotrauka galėtų atskleisti kokią slaptą informaciją, galbūt įmonės paslaptį, – svarstė Lina užrašinėdamas į galvą atėjusias versijas.

– Aha, – pritarė Erikas.

– Dabar mums reikia rasti fotografiją, kad išsiaiškintume.

Jis paėmė rašiklį ir dideliame bloknote ėmė rašyti:

6.40 – Penelopė įsėda į taksi.

6.45 – Bjornas pasirodo Penelopės namuose.

6.48 – Bjornas išeina iš buto nešinas nuotrauka.

7.07 – Bjornas išsiunčia nuotrauką Centrinėje stotyje.

Privažiavęs Eriksonas žvilgtelėjo į sąrašą lukštendamas saldainį.

– Penelopė Fernandez išeina iš televizijos ir po penkių minučių skambina Bjornui, – patikslino pirštu rodydamas skambučių išklotinę. – Jos metro bilietėlis pažymėtas 10.30. Jaunesnioji sesuo Viola skambino Penelopei 10.45. Veikiausiai tuomet Penelopė jau buvo su Bjornu laive Longholmene.

– O ką veikė Bjornas?

– Išsiaiškinsime, – patenkintas atsakė Eriksonas, balta nosinaite šluostydamasis pirštus.

Jis nuvažiavo palei sieną link metropoliteno bilietėlių.

– Išėjęs iš Penelopės buto Bjornas tuoj pat įsėdo į metropoliteną ir jau 7.07 pirko voką bei du pašto ženklus Centrinėje stotyje.

– Ir išsiuntė laišką.

Erikas kostelėjo.

– Taip pat žinome, kad 7.35 jis atsiskaitė „Visa“ kortele interneto kavinėje „Dreambow“, esančioje Vato gatvėje.

– 7.35, – prieš pasižymėdamas pakartojo Jonas.

– Kur, po šimts pypkių, yra ta Vato gatvė?

– Tai nedidelė gatvelė senajame Klaros kvartale.

Eriksonas linktelėjo.

– Spėju, Bjornas Almskugas dar galėjo nukeliauti iki Fridhemsplano su tuo pačiu bilietu, sprendžiant iš paskutinio pokalbio, užfiksuoto iš jo laidinio telefono Pontorjero gatvėje 47. Jis skambino tėvui Gregeriui Almskugui, tačiau šis neatsiliepė.

– Turėtume apie tai pasikalbėti su juo.

– Kita žymė – 9.00 pažymėtas metro bilietėlis. Manau, iš Fridhemsplano 4 maršruto autobusu jis

važiavo iki Hagalundo gatvės Siodermalme, iš ten pėsčiomis ėjo į Longholmeną.

Jonas užsirašė Eriksono pastebėjimus ir ėmė analizuoti to ryto įvykius.

– Bjornas skubėjo paimti nuotrauką, – tarė jis. – Tačiau nenorėjo sutikti Penelopės, taigi laukė, kol ši įlips į taksi. Tada įbėgęs į butą nuplėšė fotografiją nuo stiklinių durų ir kuo skubiausiai Centrinėje stotyje ją išsiuntė.

– Noriu peržiūrėti apsaugos tarnybos įrašą.

– Nuo spaudos kiosko Bjornas nuėjo į netoliese esančią interneto kavinę, kurioje užtruko beveik pusvalandį, – toliau vardijo Eriksonas.

– Ką?

– Ir Penelopės, ir Bjorno namuose buvo internetas.

– Tad kodėl jis ėjo į interneto kavinę? – paklausė Eriksonas.

– Vykstu išsiaiškinti, – tarė Jonas eidamas iš kambario.

35

Ištrinta informacija

Kriminalinės policijos komisaras Jonas Lina iš Brunkebergo turgaus aikštės, esančios už Valstybinio teatro, įsuko į Vato gatvę, pastatė automobilį ir nepastebėtas nuskubėjo pro metalinius vartus. Jis žengė plačiais žingsniais betoniniu šaligatviu.

„Dreambow“ interneto kavinėje buvo itin ramu. Grindys neseniai išplautos, kvepėjo citrininiu plovikliu ir plastiku. Priešais kompiuterių stalelius stovėjo permatomos akrilo kėdės. Dėmesį traukė tik mirksinčios ekranų lempelės.

Stambus vyras smailia barzdele pasilenkė prie aukšto stalo ir sriūbtelėjo kavos iš puodelio, ant kurio puikavosi užrašas „Liūtas Lenartas“. Jo džinsai atrodė apsmukę, vieno „Reebok“ sportinio batelio raišteliai atsirišę.

– Norėčiau pasinaudoti kompiuteriu, – tarė Jonas dar nespėjęs prieiti.

– Stok į eilę, – nusišaipė vyras rodydamas tuščias patalpas.

– Ypatingu kompiuteriu, – patikslino komisaras, jo akys blizgėjo. – Penktadienį čia lankėsi mano draugas, norėčiau pasinaudoti tuo pačiu kompiuteriu.

– Nežinau, ar galiu?..

Jis nutilo, kai Jonas pasilenkė ir užrišo batų raištelius.

– Tai svarbu.

– Pažiūrėsiu penktadienio registrus, – vyro skruostus išmušė mažytės raudonos dėmelės. – Kuo vardu jūsų draugas?

– Bjornas Almskugas, – stodamasis atsakė Lina.

– Penktas kompiuteris, čia kampe. Norėčiau pamatyti jūsų dokumentą.

Pareigūnas ištiesė policininko pažymėjimą, stambusis vyras atrodė sumišęs rašydamas Jono pavardę ir asmens kodą.

– Galite naršyti.

– Ačiū, – draugiškai padėkojęs Lina patraukė prie kompiuterio.

Išsitraukęs mobilųjį jis paskambino Juhanui Jonsonui, jaunam kriminalinės policijos darbuotojui, užsiimančiam informacinių technologijų nusikaltimais.

– Palaukite, – pasigirdo lūžtantis prislopintas balsas. – Prarijau popieriaus gabalėlį, panaudotą popierinę nosinaitę. Pūsdamas nosį įkvėpiau norėdamas čiaudėti... Ai, nežinau, kaip paaiškinti. Ir su kuo aš kalbu?

– Jonu Lina, kriminalinės policijos komisaru.

– Po velnių, Jonai, kaip *faina*!

– Tavo balsas skamba šiek tiek geriau, – pasakė Lina.

– Taip, nosinaitė nukeliavo žemyn.

– Noriu sužinoti, ką vienas vaikinas darė penktadienį.

– *Say no more* (angl. daugiau nieko nesakyk – *vert. past.*).

– Aš skubu, šiuo metu esu interneto kavinėje.

– Ar gali naudotis tuo pačiu kompiuteriu?

– Jis kaip tik priešais.

– Tada viskas paprasčiau. Atsidaryk istorijos skyrelį, kuris veikiausiai yra išvalytas, kiekvieno vartotojo duomenys dažniausiai būna ištrinami, tačiau lieka standžiajame diske, nes... Arba geriausia būtų pasiimti *kompą* į nuovadą ir nuskaityti naudojant mano sukurtą programą...

– Susitikime susikaupimo kambarėlyje Šv. Jorano ligoninėje už penkiolikos minučių, – tarė Jonas išjungdamas kompiuterį ir nešdamas jį pro duris.

Stambusis vyras žvalgėsi nustebęs ir mėgino užstoti kelią.

– Negalima imti...

– Kompiuteris areštuojamas, – draugiškai paaiškino Lina.

– Taip, ką įtariate?

Perbalęs vyras liko stovėti. Išnykdamas saulės šviesoje Jonas pamojavo laisva ranka.

36

Ryšys

Automobilių stovėjimo aikštelė prie ligoninės buvo įkaitusi, tvyrojo siaubinga tvankuma.

Po koplytėlę zujo Eriko vežimėlis. Jis įkūrė štabą. Trys telefonai nepaliovė skambėję.

Nešinas kompiuteriu vidun įžengė Jonas ir padėjo šį ant kėdės. Įsitaisęs ant nedidutės sofos jau sėdėjo Juhanas Jonsonas – plikas dvidešimt penkerių metų vyras suaugusiais antakiais, vilkintis jam netinkančiu juodu džemperiu. Jis atsistojo, priėjęs prie Linos mestelėjo baugštų žvilgsnį, paspaudė ranką ir nusiėmė raudoną kuprinę.

– *Ei saa peittää,* – tarė keldamas sunkų kompiuterį.

Eriksonas pilstė gėrimą „Fanta“ į trapius nebalinto popieriaus puodelius.

– Klibančius standžiuosius diskus kelioms valandoms kišu į šaldiklį, o paskui tereikia sujungti ATA/SATA jungtį. Visi dirba skirtingai, turiu omenyje, mano draugužis iš „Ibas“ darbuojasi su RDR – jokio kontakto su žmonėmis, visąlaik jis tik varo prie tų sušiktų telefono linijų. Daugumai taip geriau, tačiau aš ne dauguma, noriu įvairovės – tai mano arkliukas. Tuomet reikėtų naudoti programą „Angaras“.

Jis atmetė galvą ir nusikvatojo vaidindamas išprotėjusį mokslininką.

– Muachachacha... Pats ją sukūriau, – netilo jis. – Veikia kaip skaitmeninis siurblys – viską surenka ir surikiuoja mikrosekundės tikslumu.

Juhanas prisėdo ir sujungė kompiuterius. Jo kompiuteris nestipriai sudžeržgė. Pašėlusiu tempu įvedė daugybę komandų, paskaitė, paslinko pele žemyn, paskaitė ir vėl ėmė spausdinti komandas.

– Kiek užtruksime? – po valandėlės pasidomėjo Jonas.

– Nežinau, ne ilgiau nei mėnesį.

Keikdamasis po nosimi Juhanas įrašė kitą komandą, pasipylė nauji skaičiai.

– Juokauju, – tarė jis.

– Supratau, – kantriai burbtelėjo Lina.

– Per penkiolika minučių turėtume sužinoti, kiek informacijos galime atkurti, – paaiškino pirmasis žvelgdamas į popieriaus lapą, kuriame komisaras buvo pažymėjęs, kuriuo metu Bjornas Almskugas lankėsi interneto kavinėje.

– Atrodo, visa istorija ištrinta, o tai sunkina darbą...

Seno grafiko nuotrupa pasirodė purviname ekrane. Po lūpa Jonsonas įsikišo paketėlį kramtomojo tabako, į kelnes nusivalė rankas ir laukdamas stebėjo ekraną.

– Tvarkinga ir gražu, – priekabiai suniurzgėjo, – vis dėlto neįmanoma visko ištrinti, „Angaras“

randa net neegzistuojančius plyšelius.

Staiga iš kompiuterio pasigirdo pypsėjimas, Juhanas kažką įrašė ir puolė analizuoti ilgą pilną skaičių lentelę. Paskui dar kažką įrašė, ir signalas dingo.

– Kas vyksta? – sunerimo Jonas.

– Ne kažkas. Tos naujoviškos ugniasienės, smėliadėžės ir netikri virusų saugikliai viską stabdo. Stebuklas, kad per visas tas programas kompiuteris veikia. – Juhanas papurtė galvą ir išspjovė tabaką. – Gyvenime nesu naudojęs antivirusinės programos ir... Užsičiaupk, – sudraudė pats save.

Prisiartinęs Jonas dirstelėjo jam per petį.

– Ką gi mes čia turime, – melodingai sušnabždėjo Juhanas, – ir ką gi mes čia turime?

Tada atsitiesė, pasikasė kaklą, kažką parašė viena ranka ir šypsodamasis spustelėjo „Enter“ mygtuką.

– Ogi štai ką.

Jonas ir Eriksonas sužiuro į ekraną.

– Sekundėlę... Tai ne taip paprasta, pasirodo tik labai mažos nuotrupos ir fragmentai.

Laukdamas Jonsonas delnu pridengė saulės šviesą. Pamažu raidžių ir interneto puslapių grafikų daugėjo.

– Pažvelkite, kaip lėtai atsiveria durys... Tuojau sužinosime, ką veikė Bjornas Almskugas.

Eriksonas nuspaudė vežimėlio stabdžius, pasilenkė norėdamas ką nors įžiūrėti.

– Velniai griebtų, čia vos keletas brūkšnelių, – suzirzė jis.

– Pažvelk į kampą.

Ekrano dešinėje pasirodė spalvota vėliavėlė.

– Jis naudojo „Windows“ operacinę sistemą. Kaip originalu.

– Elektroninis paštas, – pastebėjo Jonas.

– Prisijungimas, – pridėjo Juhanas Jonsonas.

– Darosi įdomiau, – pritarė Eriksonas.

– Ar gali pamatyti vardą? – paklausė Lina.

– Čia visai kitas veikimo principas. Galima keliauti laiku, – paaiškino Juhanas slinkdamas dokumentu žemyn.

– Kas ten? – bakstelėjo Jonas.

– Atidarėme išsiųstų laiškų dėžutę.

– Ar jis ką nors siuntė? – įsitempęs klausinėjo komisaras.

Viršuje buvo matyti pigių skrydžių į Milaną, Niujorką, Londoną, Paryžių reklamų nuotrupos, o pačiame kampe laikas 19.44.42.

– Tai kažką reiškia, – tarė Juhanas Jonsonas.

Ekrane buvo matyti kontakto fragmentas:

va n r susisie s

– Skelbimas, – sušnypštė Eriksonas. – Niekada neveikia, pats bandžiau...

Jis tuoj pat nutilo. Juhanas atsargiai slinko žemyn nesuprantamus grafinius ženklus ir staiga sustojo, paskui pasitraukė plačiai šypsodamasis.

Atsisėdęs į jo kėdę Jonas perskaitė tai, kas buvo matyti pačiame ekrano viduryje:

Karl Palmkr
vau   n   rauk   susisie si

Lina pajuto, kaip kaklas nuėjo pagaugais. Drebulys užliejo rankas ir nugarą. Palmkruna, vis mąstė jis nusirašinėdamas tai, ką pamatė. Paskui persibraukė plaukus ir priėjo prie lango. Jonas stengėsi ramiai kvėpuoti, mąstyti blaiviai.

Migrenos priepuolio pavojus praėjo. Eriksonas vis dar spoksojo į ekraną nepaliaudamas keiktis.

– Esi tikras, kad tai užrašė Bjornas Almskugas? – tikslinosi komisaras.

– Nėra nė menkiausios abejonės, – patikino Juhanas.

– Tu tuo visiškai tikras?

– Jei jis tuo metu naudojosi šiuo kompiuteriu, tai laišką rašė jis.

– Laišką rašė jis, – pakartojo Jonas.

– Beprotnamis, – šnabždėjo Eriksonas.

Jonsonas nagrinėjo adreso gabalėlius „kruna@isp.se“, gurkštelėjo „Fanta“. Eriksonas atšlijo nuo kompiuterio ir akimirkai užsimerkė.

– Palmkruna, – susikaupęs pakartojo Jonas lyg pats sau.

– Nesąmonė, – atkuto Eriksonas. – Kaip į šią istoriją įsipainiojęs Karlas Palmkruna?

Susimąstęs Lina žengė durų link. Nieko nesakęs, nulipo laiptais ir išėjo iš ligoninės, palikdamas abu kolegas. Žirgliojo per saulės nutviekstą automobilių stovėjimo aikštelę link savo automobilio.

37

Bendradarbiavimas

Jonas Lina sparčiai žingsniavo koridoriumi link kriminalinės policijos vadovo kabineto rengdamasis papasakoti apie Bjorno Almskugo elektroninį laišką, adresuotą Karlui Palmkrunai. Jo didžiai nuostabai, durys buvo plačiai atlapotos.

Karlosas Eliasonas žvelgė pro langą, paskui prisėdo prie rašomojo stalo.

– Ji vis dar ten, – tarė jis.

– Kas?

– Merginų motina.

– Klaudija? – pasitikslino Jonas eidamas link lango.

– Jau valandą stovi.

Lina pažvelgė, tačiau negalėjo jos pamatyti. Gatve ėjo tėvas, pasipuošęs karūna, vilkintis tamsiai mėlynu kostiumu, už rankos vedinas rausva princesės suknele vilkinčia dukterimi.

Tarp didžiųjų vartų, saugančių Švedijos policijos valdybą, ir purvino pikapo „Mazda“ Jonas išvydo besigūžiančią moterį – Klaudiją Fernandez. Ji nejudėjo, stovėjo nenuleisdama akių nuo įėjimo.

– Buvau išėjęs pasiteirauti, gal ji ko nors laukia. Maniau, gal užmiršai su ja susitikti.

– Ne, – tyliai atsakė Jonas.

– Ji sakė laukianti savo dukters Penelopės.

– Karlosai, mums reikia pasikalbėti.

Jonui nė nepradėjus, kažkas švelniai pabeldė, pro duris įėjo Saugumo skyriaus vadovas Verneris Zandenas.

– Malonu susitikti, – tarė aukštas vyras spausdamas Karlosui ranką.

– Sveiki atvykę.

Verneris pasisveikino su Lina ir ėmė dairytis aplinkui.

– Kur, po velnių, pradingo Saga? – paklausė žemu bosu.

Mergina lėtai įžengė į kabinetą. Regis, jos įsitempęs, bet šviesus siluetas atspindėjo sidabrinį akvariumo švytėjimą.

– Nepastebėjau, kad būtum ėjusi iš paskos, – nusišypsojo Zandenas.

Tiksliai nežinodamas, ką derėtų daryti, Eliasonas atsigręžė į Sagą. Jis nesumojo, ar derėtų spausti ranką merginai. Pagaliau nusprendė svetingai mostelėti ranka, kviesdamas užeiti.

– Užeikite į namelį, – pakvietė neįprastai kirbančiu balsu.

– Ačiū, – atsakė ši.

– Jau buvote sutikusi Joną Liną.

Pusilgiai pareigūnės plaukai blizgėjo, tačiau žvilgsnis buvo skvarbus, burna stipriai sučiaupta. Antakį vagojantis randas atrodė kreidos baltumo.

– Jauskitės kaip namie, – gana maloniai nuskambėjo Karloso balsas.

Saga prisėdo ant kietos kėdės šalia Jono. Ant stalo Eliasonas padėjo žurnalą blizgiu viršeliu, kuriame švietė antraštė „Bendradarbiavimo strategijos“. Susigėdęs lyg mokyklinukas Verneris pakėlė ranką ir pasigirdo jo žemas balsas:

– Šiuo tyrimu rūpinasi saugumo policija, tačiau be kriminalistų ir Jono pagalbos nebūtume pasiekę tokių rezultatų.

Zandenas bakstelėjo į žurnalą, tuo metu Saga Bauer išraudo kaip burokas.

– Nepasiekėme jokių tiesioginių rezultatų, – sumurmėjo ji.

– Ką sakai? – garsiai paklausė Verneris.

– Jonas rado tik delno atspaudą ir nuotraukos skutelį.

– O tu gavai... Dirbdama drauge sužinojai, kad Penelopė Fernandez gyva. Nesakau, jog tai vien Jono nuopelnas, bet...

– Ši situacija tiesiog neįtikėtinai idiotiška! – šaukė Saga vienu ypu nušluodama ant stalo gulėjusius popierius. – Kaip galite tiesiog sėdėti ir liaupsinti jį? Jo ten nė nebuvo. Po velnių, nė nežinojo, kad Danielis Marklundas...

– Dabar jau žino, – nutraukė ją Verneris.

– Velniai griebtų sušiktą slaptą informaciją, – nerimo pareigūnė.

– Saga, – griežtai sudraudė Verneris, – tavęs čia nebūtų...

Staiga ši nutilo.

– Ar galime tęsti pokalbį?

Valandėlę Bauer žvelgė į savo vadovą, paskui atsisuko į Karlosą ir tarė:

– Atleiskite, gailiuosi, kad nesugebėjau susivaldyti.

Pasilenkusi puolė rinkti išmėtytų dokumentų. Iš pykčio jos kaktą išmušė raudonomis dėmėmis. Eliasonas liepė nesivarginti, tačiau viską surinkusi išlygino ir padėjo atgal ant stalo.

– Aš beprotiškai nuliūdau.

Karlosas atsikrenkštė ir atsargiai pasisuko į ją.

– Vis dėlto viliamės, kad Jono indėlis, ar kaip tik nori tai vadinti, įrodė, jog derėtų jį įtraukti į tyrimą.

– Pamąstykime rimčiau, nenoriu atrodyti negatyvi, tačiau nesuprantu, kodėl reikėtų leisti Jonui tirti šią bylą. Mums jo nereikia. Jūs kalbate apie persilaužimą, tačiau nemanau...

– Leiskite man pritarti Sagai, – lėtai tarė Jonas. – Žinau, kad nebūtumėte atradę atspaudo ir nuotraukos kampučio be mano pagalbos.

– Galbūt, – pritarė Verneris.

– Ar jau galiu eiti? – paklausė Saga atsistodama.

– Tačiau yra kai kas, ko jūs nežinote, – ramiai dėstė Lina. – Violos nužudymo dieną Bjornas Almskugas slapčia susisiekė su Karlu Palmkruna.

Visi nuščiuvo. Saga lėtai atsisėdo. Verneris pasilenkė į priekį, susimąstė ir vėl atsikrenkštė.

– Ar Karlo Palmkrunos ir Violos Fernandez mirtys gali būti susijusios? – paklausė giliu bosu.

– Jonai? – kreipėsi Karlosas tikėdamasis išgirsti atsakymą.

– Susijusios, – patvirtino komisaras.

– Viskas rimčiau, nei mes manėme, – vos girdimai sušnabždėjo Verneris, – daug rimčiau...

– Puikiai padirbėta, – pagyrė Eliasonas neslėpdamas palaimingos šypsenos.

Sukryžiavusi rankas ant krūtinės Saga Bauer dilbčiojo į grindis, jos kaktą vėl išmušė raudonomis dėmėmis.

– Jonai, – tarė Karlosas švelniai atsikosėdamas, – negaliu perimti ikiteisminio tyrimo, jam ir toliau vadovaus Peteris, tačiau, manau, tau reikėtų pagelbėti saugumo policijai.

– Ką tu manai, Saga? – pasiteiravo Jonas.

– Nuostabu, – nieko nelaukdamas atsakė Verneris.

– Ikiteisminiam tyrimui vadovauju aš, – patikslino Bauer ir išėjo iš kabineto.

Atsiprašęs Zandenas nusekė jai įkandin.

Pilkos Jono akys šaltai žibėjo. Karlosas vis dar sėdėjo savo kėdėje, paskui atsikosėjo ir tarė:

– Ji jauna, tau reikėtų... Na, žinai, subtiliau su ja elgtis, pasirūpinti...

– Manau, ji kuo puikiausiai gali pati savimi pasirūpinti, – trumpai nukirto Lina.

38

Saga Bauer

Saga Bauer mąstė apie Karlą Palmkruną ir vos spėjo šiek tiek pasisukti. Per vėlai išvydo iš kairės artėjantį smūgį kabliu, kuris kliudė ausį ir skruostą. Saga susvirduliavo. Pasisukusi galvos apsauga trukdė matyti, tačiau juto artėjantį antrąjį smūgį. Nuleido galvą ir abiem rankomis užsidengė veidą. Smūgis stipriai kirto į šonkaulius. Atbulomis ji nušlubčiojo į ringo vidurį. Atskubėjo teisėjas, tačiau Saga jau buvo ištrūkusi. Ji visąlaik judėjo ringo viduryje apžiūrinėdama savo varžovę iš Falšiopingo. Svetlana Kranc, tvirta keturiasdešimties metų moteris nuožulniais pečiais, ant mentės ištatuiruota „Guns N' Roses“ emblema. Kvėpuodama per burną Svetlana vijo ją sunkiais žingsniais manydama, kad galėtų laimėti vienu smūgiu. Saga lengvai atsitraukė, ji panėšėjo į lengvai plevenantį medžio lapą rudenį. Taip boksuotis paprasta, pamanė ši, palaima užlieja visą kūną. Bauer sustojo ir nusišypsojo taip plačiai, kad vos nepametė dantų apsaugos. Žinojo, jog yra kur kas geresnė, tačiau nė nemanė mušti varžovės, rengėsi surinkti kuo daugiau taškų, tačiau tuoj pat apsigalvojo iš salės pasigirdus Svetlanos draugo šūksmui, raginančiam išmalti blondinės putę.

Svetlana ringe judėjo pernelyg greitai, o jos dešinioji ranka atrodė įsitempusi. Ji taip troško laimėti vos keliais dešinės rankos smūgiais, kad net nebesekė žaidimo. Manė, jog nekils didelių sunkumų nokautuoti apsiblaususią priešininkę. Tačiau Saga buvo itin susitelkusi. Šokinėjo vietoje laukdama atskubančios varžovės, pirštinėmis dengdamasi veidą ir pasirengusi gintis. Tinkamą akimirką atliko klaidinantį judesį petimi bei koja ir išsprūdo iš priešininkės linijos. Atsidūrusi šalimais, Bauer visa jėga smūgiavo į saulės rezginį. Pasilenkusi pajuto pirštine lietusi Svetlanos krūtinės apsaugos kraštą. Kitas smūgis nebuvo itin tikslus, Saga smūgiavo į galvą, tačiau trečiąkart stipriai kirto tiesiai į burną iš apačios.

Svetlanos galva šastelėjo atgal, į visas puses ėmė taškytis prakaitas ir snargliai. Išsprūdo tamsiai mėlyna dantų apsauga. Keliai sulinko, kovotoja nesisaugodama krito ant grindų ir valandėlę gulėjo nejudėdama.

Moterų persirengimo kambaryje Saga Bauer pajuto kūną lėtai atsipalaiduojant. Burnoje jautė susimaišiusį ypatingą kraujo ir klijų skonį, kai dantimis nusiplėšė bokso pirštines laikiusią lipniąją juostą. Pažvelgusi į veidrodį skubiai nusišluostė pasirodžiusias ašaras. Po priešininkės pavykusio smūgio tvinksėjo ir perštėjo nosis. Mačo pradžioje Saga galvojo apie pokalbį kriminalinės policijos nuovadoje: nuo šiol Jonas Lina bus jos pagalbininkas. Spintelėje švietė „Siodertelјės raketų“ lipdukas, vaizduojantis į piktą ryklį panašią raketą.

Drebančiomis rankomis ji nusimovė šortus, kelnaites, nusivilko juodus marškinėlius, nusisegė

liemenėlę su krūtinės apsauga. Krečiama šiurpo įėjo į plytelėmis dengtą dušinę ir pasuko į vieną kabinų. Kaklu, nugara tekėjo vanduo. Ji vijo mintis apie Joną, keliskart nusispjovė krauju.

Kai grįžo į persirengimo kambarį, į jį jau buvo prigužėję dvidešimt moterų, baigusių treniruotę. Saga nepastebėjo, kaip jai įžengus visos nuščiuvo. Bauer buvo tokia graži, kad ją išvydę žmonės kaipmat sušvelnėdavo. Galbūt giminystės ryšiai su iliustratoriumi Jonu Baueriu žmonių akyse darė ją panašią į fėją ar elfą. Moteris niekada nedažydavo smulkaus simetriško veido, o didžiulės mėlynos akys panėšėjo į vaiskią vasaros padangę. Buvo maždaug metro septyniasdešimties, net kraujosruvos negalėjo paslėpti jos grakštumo. Dauguma moterų būtų spėjusios, kad ji – baleto šokėja, o ne profesionali boksininkė ir saugumo policijos komisarė.

Legendinis iliustratorius Jonas Baueris turėjo du brolius Jelmarą ir Ernstą. Jaunėlis Ernstas buvo Sagos proprosenelis. Ji vis dar prisiminė, kaip senelis pasakojo apie savo tėvo širdgėlą, vieną lapkričio naktį Venerno ežere nuskendus vyresniajam broliui, jo žmonai Esterai ir mažyliui.

Trečioji karta ėmė įžvelgti iliustracijų ir realybės panašumą. Saga visiems priminė švytinčią princesę Tuvstarą, be menkiausios baimės stovinčią priešais tamsųjį trolį.

Saga buvo tikra, jog puikiai dirba savo darbą, nors jai niekada nebuvo tekę pačiai baigti to, ką pradėjusi. Buvo įpratusi, kad kažkas perima jos darbą, įpratusi, kad ja pernelyg rūpinasi.

Buvo įpratusi, tačiau tai nereiškė, kad moteriai patiko.

Iš pradžių Bauer labai gerai mokėsi Policijos aukštojoje mokykloje, vėliau tęsė specialiąsias kovos su terorizmu studijas saugumo policijoje. Buvo spėjusi tapti komisare, galinčia vykdyti ir tiriamąją, ir operatyviąją veiklą. Ji visą laiką siekė tobulėti, tačiau neužmiršo ir sunkių fizinių treniruočių: kasdien bėgiojo, bent porą kartų per savaitę dalyvaudavo varžybose ir kartą lankydavosi šaudykloje.

Saga gyveno drauge su Stefanu Johansonu – džiazo grupės „Red Bop Label“, „ACT Music“ studijoje įrašiusios septynis diskus, pianistu. Grupė buvo laimėjusi „Grammis“ (muzikos apdovanojimai Švedijoje – *vert. past.*) apdovanojimą už melancholišką improvizacijų albumą „A Year Without Esbjörn“. Grįžusi namo ji pusiau gulomis leisdavo laiką ant sofos kramsnodama saldainius ir be garso žiūrėdama filmus, o Stefanas valandų valandas grodavo pianinu.

Išėjusi iš sporto salės Saga išvydo prie betoninių blokų jos laukiančią priešininkę.

– Tenorėjau padėkoti už mačą ir pasveikinti, – prabilo Svetlana.

Bauer sustojo.

– Ačiū ir tau.

Svetlana švelniai paraudo.

– Tu žiauriai gerai boksuojiesi.

– Tu taip pat.

Nuleidusi žvilgsnį Svetlana šypsojosi. Priešais įėjimą, tarp kampuotai nukirptų krūmų, mėtėsi šiukšlės.

– Važiuosi traukiniu? – pasiteiravo Bauer.

– Taip, jau turėčiau eiti.

Moteris pasiėmė krepšį, tačiau sustojo, kažką dar norėjo pasakyti, bet nedrįso.

– Saga, atsiprašau už savo draugą, – pagaliau tarė. – Nežinau, ar girdėjai, ką šis šūkavo. Paskutinį kartą leidau jam stebėti varžybas.

Svetlana atsikosėjo ir ėmė eiti.

– Palauk, – sustabdė ją komisarė, – jei nori, nuvešiu tave į stotį.

39

Tolumoje

Penelopė skubėdama lipo šlaitu į viršų, paslydo ant riedančių akmenų ir suklupo. Nukritusi ant nugaros, pasirėmė ranka ir vėl stojosi. Skausmas tvilkė ranką. Ji kosėjo vos atgaudama kvapą, atsigręžusi apsidairė, stebėjo tarp medžių kamienų tvyrančią prietemą, bijodama vėl išvysti persekiotoją.

Prisiartino Bjornas, jo skruostais sruvo prakaitas, išsigandusios akys buvo paraudusios, jis kažką murmėjo po nosimi bandydamas padėti merginai.

– Negalime sustoti, – sušnabždėjo šis.

Jie nežinojo, kur šiuo metu buvo persekiotojas: ar kažkur netoliese, ar pagaliau pametė jų pėdsakus. Tepraėjo vos kelios valandos nuo tos akimirkos, kai tas pro virtuvės langą žvelgė į juos, gulinčius ant grindų. Braudamiesi per eglių jaunuolyną, susikibę už rankų jie bėgo aukštyn dvelkiant šiltam spyglių aromatui.

Krūmynuose sutraškėjus Bjornas krūptelėjo iš baimės. Šoko atgal, šaka kliudė veidą.

– Nežinau, ar dar ilgai ištversiu, – bandydamas atgauti kvapą tarė.

– Negalvok apie tai, – sudraudė Penelopė.

Jie pradėjo eiti. Skaudėjo kojas. Iš tankios pamiškės, nuklotos čežančiais lapais, nusileido į griovį, yrėsi per piktžolių stiebus, kol pagaliau pasiekė žvyrkelį. Bjornas apsidairė, pašnabždomis pakvietė Penelopę ir puolė bėgti į pietus, kur jau buvo matyti tankiau apgyvendintas Škinardalis. Turėjo būti netoli. Mergina keliskart sušlubčiojo ir ėmė bėgti iš paskos. Žvyrkelio viduryje augo automobilių neišvažinėtas žolės šuoras. Kelias vingiavo per beržyną. Jie bėgo šalia jo. Tarp baltų medžių kamienų sušmėžavo poros siluetai – maždaug dvidešimties metų moteris, vilkinti trumpa teniso suknele, ir vyras, sėdintis ant raudono motociklo. Penelopė užsitraukė per ankštos striukės užtrauktuką, norėdama nuslopinti tankų alsavimą stengėsi kvėpuoti per nosį.

– Sveiki, – tarė.

Pora įsispoksojo, ir Penelopė tuoj suprato jų nuostabą, žvelgiant į purvinus ir kruvinus žmones.

– Mums atsitiko nelaimė, – vis dar giliai kvėpuodama aiškino. – Gal galite paskolinti telefoną.

Virš griovyje augančių balandų ir balinių asiūklių sukosi dilgėlinukai.

– Gerai, – ieškodamas telefono tarė jaunuolis, radęs padavė Penelopei.

– Ačiū, – nenuleisdamas akių nuo miško padėkojo Bjornas.

– Kas jums nutiko? – pasidomėjo jaunuolis.

Penelopė nežinojo, ką derėtų atsakyti. Nurijo seiles ir iš akių pasipylė ašaros.

– Nelaimė, – atsakė Bjornas.

– Aš ją pažįstu, – pagaliau prabilo mergina. – Po velnių, mes šitą žmogų matėme per teliką.

– Kurį?

– Kuri malė šūdą apie Švedijos eksportą.

Penelopė stengėsi jai nusišypsoti rinkdama motinos numerį. Rankos stipriai drebėjo, ji vis klydo ir bandė iš naujo. Mergina kažką sušnabždėjo savo draugui į ausį.

Miške kažkas sušmėžavo, Penelopei pasirodė, lyg ką išvydo. Supratusi, kad tik pasivaideno, ėmė galvoti, jog persekiotojas vis tiek juos ras, nes atsekė jų pėdsakais nuo pat ano namo. Pridėjus telefoną prie ausies, rankos ėmė dar labiau drebėti. Baiminosi, kad praras per daug laiko.

– Ar galima sužinoti vieną dalyką, – įsitempusiu balsu mergina kreipėsi į Penelopę. – Ar manai, kad sunkiai dirbantieji turi išlaikyti tuos, kurie tingi ir tik sėdi priešais televizorių?

Penelopė nesuprato, ką mergina mėgino pasakyti ir kodėl tokia pikta. Nesistengė susitelkti į klausimą, nesuvokė, kaip tai susiję. Mintys nerimo, ji vis žvilgčiojo į miško pusę, tuo metu pasigirdo traškantis telefono signalas.

– Nejaugi jiems nereikia dirbti? – piktai klausinėjo mergina.

Tikėdamasi pagalbos Penelopė pažvelgė į Bjorną, vylėsi, kad šis atsakys merginai ką nors, kad ta nusiramintų. Išgirdusi mamos atsakiklio žinutę, Penelopė atsiduso. „Jūs paskambinote Klaudijai, šiuo metu manęs nėra namuose. Prašau palikti žinutę, perskambinsiu, kai tik galėsiu.“ Skruostais ritosi ašaros, atrodė, keliai tuoj sulinks – bėglė buvo pervargusi. Jau ruošėsi iškeldama ranką parodyti, kad merginai nevalia taip su ja kalbėti.

– Mes pirkome telefoną už pinigus, kuriuos patys uždirbome, – tęsė ši. – Tau taip pat neprošal būtų užsidirbti ir nusipirkti telefoną...

Ryšys buvo prastas, traškesys nesiliovė. Penelopė pasislinko ieškodama geresnio ryšio signalo, tačiau ragelyje vis tiek čežėjo, švilpė, paskui nutilo. Ji nežinojo, ar pokalbis dar nenutrūko.

– Mama, man reikia pagalbos, mane persekioja...

Staiga mergina nusikeikė, išplėšė iš rankų telefoną ir atidavė savo draugui.

– Susirask darbą, – sušnypštė.

Suglumusi Penelopė žvelgė į porą. Mergina jau sėdosi ant motociklo, rankomis apsivijo draugo liemenį.

– Susimildami, – maldavo bėglė, – mums tikrai reikia...

Jos balsą užgožė motociklo riaumojimas, galinis ratas prasisuko į šalis pažerdamas žvyrą. Bjornas šaukė palaukti. Jie ėmė vytis, tačiau motociklas išnyko Škinardalio peizaže.

– Bjornai, – sustojusi tarė Penelopė.

– Bėk, – ragino ją Bjornas.

Mergina ėmė dusti, gręžėsi atgal manydama, kad jie daro klaidą. Bjornas sustojo, pažvelgė į ją sunkiai kvėpuodamas, ranka įsirėmė į šoną ir ėmė eiti.

– Palauk, jis juk supranta, ką rengiamės daryti, – rimtai dėstė ši. – Turime elgtis netikėtai.

Bjornas sulėtino žingsnį, atsisuko į Penelopę, tačiau nesustojo.
– Mums reikia pagalbos, – paprieštaravo jis.
– Ne dabar.
Priėjęs vaikinas suėmė ją už pečių.
– Pene, iki artimiausio namo tik dešimt minučių, tu sugebėsi, aš padėsiu...
– Reikia grįžti į mišką.
Ji išpešė plaukų segtuką, numetė jį kiek tolėliau ir nuėjo tiesiai į mišką, kuo toliau nuo gyvenvietės. Bjornas apsidairė ir nusekė iš paskos, Penelopė girdėjo jo žingsnius. Pasivijęs paėmė merginą už rankos.
Pamažu jie leidosi bėgti, kas akimirką toldami nuo kelio, žmonių, pagalbos.
Staiga taką kirto siauras vandens telkinys. Įbridę iki juosmens jie lėtai yrėsi, maždaug keturiasdešimt metrų. Kitame krante vėl leidosi bėgti permirkusiais batais.
Po dešimties minučių Penelopė sulėtino žingsnį. Sustojo, giliai įkvėpė ir pakėlusi akis apsidairė. Pirmąkart pajuto nutolusi nuo persekiotojo. Bjornas persibraukė per burną ir priėjo.
– Kai buvome name, – tarė, – kodėl sušukai, kad jis užeitų?
– Nes to nesitikėjo, kitaip būtų tiesiog atidaręs duris ir įėjęs.
– Bet...
– Jis visąlaik vienu žingsniu lenkė mus, – tęsė mergina. – Mes buvome persigandę, o jis puikiausiai žino, kaip tokiu atveju elgiamasi.
– Žmonės nekviečia savo persekiotojų, – šyptelėjo Bjornas.
– Kaip tik todėl mums negalima keliauti į Škinardalį. Reikia bėgti į kitą pusę, į mišką, į nežinią.
– Aha.
Penelopė žiūrėjo į išvargusį vaikino veidą, jo sudžiūvusias baltas lūpas.
– Jei norime išgyventi, manau, mums taip ir derėtų elgtis. Pagalvok kitaip. Manau... Užuot bandę pabėgti iš salos, turime bėgti gilyn, kuo toliau nuo žemyno.
– Niekas nesielgtų taip.
– Ar dar pajėgsi truputį? – tyliai paklausė ji.
Bjornas linktelėjo, ir jie pasileido į mišką vis labiau toldami nuo kelių, namų ir žmonių.

40

Įpėdinis

Akselis Risenas, atsargiai iš standžių marškinių rankogalių išsegęs sąsagas, įmetė jas į bronzinį dubenėlį, stovintį ant spintelės. Sąsagas paveldėjo iš savo senelio, admirolo Riseno, tačiau jos nebuvo puoštos karine atributika, tik pora sukryžiuotų palmių šakelių.

Akselis pažvelgė į veidrodį prie drabužinės durų. Tada atsirišo kaklaraištį ir atsisėdo ant lovos krašto kitoje kambario pusėje. Jam pasirodė, jog šildytuvas melodingai suburbuliavo.

Tačiau muzika sklido iš greta esančio jaunėlio brolio buto. Vienišas smuikas, pamąstė jis, leisdamasis užliūliuojamas melodijos tėkmės. Mintyse išgirdo Bacho pirmąją sonatą smuikui g-moll, pirmuosius garsus, *adagio*, vedantį kur kas giliau nei šiuolaikinės interpretacijos. Akselį svaigino ne tik girdimos natos, bet ir kiekvienas netikslumas, neatsargus brūkštelėjimas į smuiko korpusą.

Jo pirštai sudrebėjo pasikeitus tempui, ilgėjosi rankose laikomo smuiko. Jau seniai neleido pirštams plačiai bėgioti stygomis.

Mintyse vilnijančius muzikos garsus nutraukė telefono skambutis. Vyras atsistojo, pasitrynė akis – buvo labai pavargęs, pastarąją savaitę beveik nemiegojo. Skambino iš vyriausybės kanceliarijos. Akselis atsikrenkštė ir ramiai prisistatė:

– Akselis Risenas.

– Čia Jorgenas Griunlichas, darbo grupės užsienio klausimais pirmininkas, kaip turbūt pats žinote.

– Labas vakaras.

– Atleiskite, kad skambinu taip vėlai.

– Aš nemiegojau.

– Mane informavo, kad veikiausiai nemiegosite, – paaiškino Jorgenas ir įkvėpė prieš tęsdamas kalbą. – Ką tik baigėsi neeilinis valdybos posėdis ir nusprendėme pasiūlyti jums generalinio Strateginių produktų inspekcijos direktoriaus postą.

– Suprantu.

Akimirką abu tylėjo. Paskui Jorgenas staiga tarė:

– Manau, žinote, kas nutiko Karlui Palmkrunai.

– Skaičiau spaudoje.

Griunlichas švelniai kostelėjo ir ėmė murmėti taip, kad Akselis negalėjo suprasti tol, kol šis pradėjo kalbėti garsiau.

– Esate susipažinęs su mūsų veikla, taigi teoriškai, priėmęs mūsų pasiūlymą, galėtumėte pradėti nedelsdami.

– Turėčiau baigti savo užduotį Jungtinėse Tautose, – atsakė Risenas.
– Ar kils problemų? – sunerimo Jorgenas.
– Ne.
– Turėtumėte peržiūrėti siūlomas sąlygas, tačiau... Nėra nieko, ko negalėtume išspręsti. Kaip žinote, neslepiame, jog labai norėtume dirbti su tokiu žmogumi kaip jūs.
– Leiskite man pasvarstyti.
– Ar rastumėte laiko susitikti rytoj anksti rytą?
– Ar labai skubu?
– Mums niekada netrūksta laiko, – atsakė Griunlichas. – Tačiau turint omenyje pastaruosius įvykius... Gavome keletą prekybos ministro prašymų, susijusių su atidėliojamu klausimu.
– Su kuo tai susiję?
– Nieko ypatinga, dėl eksporto leidimo. Išankstinis pranešimas buvo teigiamas, Eksporto kontrolės tarnyba atliko savo darbą, pasiruošimas jau baigtas, tačiau Palmkruna nespėjo pasirašyti leidimo.
– O privalėjo tai padaryti? – pasiteiravo Akselis.
– Tik generalinis direktorius gali patvirtinti ginklų ar dvejopo naudojimo produktų eksporto leidimus, – paaiškino Jorgenas Griunlichas.
– Tačiau dalį leidimų išduoda pati vyriausybė.
– Taip nutinka tik tokiu atveju, jei generalinis direktorius nusprendžia perleisti užduotį.
– Suprantu.
Akselis Risenas vienuolika metų dirbo ginkluotės ekspertu senajame Užsienio reikalų departamente, vėliau prisijungė prie Jungtinių Tautų UNODA[2] biuro. Šiuo metu ėjo vyresniojo patarėjo pareigas Analizės ir vertinimo skyriuje. Jam tebuvo penkiasdešimt vieneri, pražilę plaukai vis dar tankūs. Skandinaviški veido bruožai atrodė malonūs, buvo įdegęs po atostogų Keiptaune, kur išsinuomojo laivą ir vienas leidosi į kelionę palei kvapą gniaužiančią pakrantę.
Akselis nuėjo į biblioteką, atsisėdo į skaitymo fotelį, užmerkė akis ir susimąstė apie Karlo Palmkrunos mirtį. Apie jo išėjimą šiandien buvo rašoma „Dienos naujienų“ laikraštyje. Sunku suprasti, kas nutiko, tačiau buvo galima suprasti, kad tai didelis netikėtumas. Jis nesirgo, apie tai dažniausiai užsimenama žiniasklaidoje. Risenas prisiminė, kad jie buvo susitikę gana daug kartų, pasitikėjo vienas kito žiniomis rengiant siūlymą vyriausybei sujungti Ginkluotės inspekciją bei Strateginio eksporto kontrolės tarnybas ir sukurti vieną Strateginių produktų inspekciją.
Dabar Palmkrunos nebėra. Akseliui prieš akis iškilo aukštas išblyškęs vyras, vilkintis karine uniforma, apsuptas vienatvės aura. Staiga jis sunerimo. Kambaryje buvo pernelyg tylu. Akselis atsistojo, apsidairė ir įsiklausė.
– Beverli? – tyliai sušuko. – Beverli?
Ji neatsakė. Užliejo baimė. Jis greitai nužingsniavo kambariu link koridoriaus, pastvėrė švarką ir jau bėgo ieškoti mergaitės, kai išgirdo ją tyliai niūniuojant. Iš virtuvės išlindo basa mergaitė. Išvydusi susirūpinusį jo veidą, ši išplėtė akis.

– Kas nutiko, Risenai? – švelniu balsu paklausė ji.

– Išsigandau, kad tu išėjai, – sumurmėjo vyras.

– Į pavojingą pasaulį, – šyptelėjo ši.

– Tiesiog sakau, kad žmonėmis negalima pasitikėti.

– Aš ir nepasitikiu, tik stebiu juos, šviesą, – paaiškino Beverli. – Jei aplink matau šviesą, žinau, kad jie geri.

Akselis nežinojo, ką atsakyti, tik sumurmėjo, jog nupirko jai traškučių ir didelį butelį „Fanta“.

Neatrodė, kad mergina būtų išgirdusi. Jis bandė įminti, ką ši galvoja: suprasti, ar nerami, ar puolusi į depresiją, ar užsisklendusi.

– Kaip manai, ar mudu susituoksime? – paklausė ji.

– Taip, – sumelavo vyras.

– Gėlės man primena motinos laidotuves ir tėvo veidą, kai...

– Mums nereikės gėlių.

– Vis dėlto man patinka pakalnutės.

– Man taip pat.

Ji nuraudo nudžiugusi ir tik dėl Akselio apsimetė žiovaujanti.

– Aš mieguista, – tarė išeidama iš kambario. – Nenori miego?

– Ne, – sumurmėjo Risenas, tačiau pakilo ir nusekė iš paskos.

Vyras stipriai juto, lyg kūnas mėgintų jį sustabdyti. Judesiai tapo nerangūs, kūnas aptingo lipant marmuriniais laiptais, einant per porą svetainių ir kambarį, kuriame leisdavo vakarus.

Mergina buvo liesa, neaukšta, vos siekė jo krūtinę. Prieš porą savaičių nuskusti plaukai jau šiek tiek ataugę. Beverli staigiai apkabino Akselį, jai iš burnos kvepėjo karamele.

---

2 United Nations Office for Disarmament Affairs – Jungtinių Tautų nusiginklavimo reikalų biuras. *(Vert. past.)*

41

Be miego

Pirmąkart Akselis Risenas sutiko Beverli Andešon prieš devynis mėnesius. Vien dėl nemigos paūmėjimo. Prieš trisdešimt metų nutikęs įvykis pakeitė vyro miego ritmą. Tik migdomieji jam padėdavo užmigti cheminiu miegu, be sapnų, galbūt net nepadedančiu iš tiesų pailsėti.

Vis dėlto Akselis užmigdavo.

Vaistų dozę reikėjo nuolat didinti. Išgėrus vaistų, mintis nustelbdavo hipnotizuojantis triukšmas. Jis dievino šias tabletes, kurias užsigardžiuodavo brangiu ilgai brandintu viskiu. Po dvidešimties metų intensyvaus vartojimo, koridoriuje jį rado brolis, be sąmonės, iš nosies pliaupė kraujas.

Karolinskos ligoninėje Akseliui buvo diagnozuota sunki kepenų cirozės forma.

Ląstelės buvo taip plačiai pažeistos, jog po privalomos kontrolės laikotarpio jį įrašė į laukiančiųjų kepenų transplantacijos eilę. Išsiaiškinus, kad Riseno kraujo grupė pirma, o audinių tipas labai retas, potencialių donorų ratas katastrofiškai sumažėjo.

Jo jaunėlis brolis galėjo padovanoti dalį kepenų, tačiau dėl širdies ritmo sutrikimo nenorėta rizikuoti atliekant operaciją. Viltis rasti tinkamą donorą nyko, tačiau atsisakęs alkoholio ir migdomųjų, Akselis dar turėjo vilties gyventi. Nuolat vartodamas „Konakion“, „Inderal“ ir „Spironolakton“ preparatus galėjo gyventi gana įprastai.

Nerimą kėlė sutrikimas – naktį išmiegodavo vos kokią valandą. Risenas gydėsi miego sutrikimų klinikoje Geteborge, atliko polisomnografijos tyrimą, po kurio buvo diagnozuota nemiga. Vartoti migdomuosius būtų buvę pernelyg pavojinga, reikėjo kliautis įvairiomis natūraliomis gydymo priemonėmis – meditacija, išbandyti hipnozę arba savitaigą, bet niekas nepadėjo.

Po keturių mėnesių vyras negalėjo užmigti devynias dienas, po kurių išseko psichika. Tada savo noru buvo paguldytas į privačią Švč. Marijos Širdies psichiatrijos ligoninę.

Ten sutiko Beverli, kai šiai tebuvo keturiolika.

Kaip visada Akselis gulėjo palatoje negalėdamas užmigti, buvo maždaug trečia valanda nakties, visiškai tamsu, kai kažkas atidarė duris. Pasmerkta dvasia, lunatikė, naktimis klaidžiojanti koridoriais.

Galbūt ji ieškojo vietelės prisiglausti.

Kai mergaitė įėjo, Risenas sumišęs gulėjo atmerktomis akimis. Ji atsistojo priešais, ilgi naktiniai siekė žemę.

– Pastebėjau iš čia sklindančią šviesą, – sušnabždėjo ši, – tave gaubia šviesa.

Priėjusi įsliuogė į lovą. Vyras vis dar kamavosi dėl nemigos padarinių, nežinojo, ką daro, nejautė

kaip labai stipriai prispaudė užklydėlę prie savęs.

Ši gulėjo netardama nė žodžio.

Akselis spaudėsi prie mažyčio jos kūno ir pagaliau veidu prigludęs prie Beverli kaklo užmigo.

Pirmąkart išmiegojo vos keletą minučių, bet mergaitė ėmė lankyti jį kasnakt.

Risenas stipriai ją apkabindavo, prisispausdavo ir užmigdavo išpiltas prakaito.

Lyg garuojanti rasa sklaidėsi jo psichinis sutrikimas, o ligonė nustojo klejojusi koridoriais.

Akselis Risenas ir Beverli Andešon nusprendė palikti Švč. Marijos Širdies ligoninę drauge. Jų gyvenimas už ligoninės sienų buvo tylus susitarimas.

Jie puikiai suprato, jog susitarimas turi likti paslaptyje, tačiau Beverli gavo tėvo leidimą, kol laukia nuosavo buto studentų bendrabutyje, gyventi atskirai, Akselio Riseno bute.

Kai merginai sukako penkiolika metų, buvo diagnozuotas ribinis asmenybės sutrikimas. Bendraudama ji nesugebėdavo nubrėžti ribų, neturėjo nė menkiausio savisaugos jausmo.

Anksčiau dėl nepažabojamo seksualumo ir pasileidimo tokios mergaitės būdavo atskirtos nuo pasaulio psichiatrinių ligoninių sienų, už kurių priverstinai sterilizuojamos.

Net ir dabar tokios kaip Beverli visa širdimi seka paskui netinkamus žmones, nenorinčius turėti nieko bendra su jomis.

Mergaitei pasisekė, jog sutiko Akselį Riseną. Šis nuolat sau kartoja, jog nėra pedofilas, nesiekia padaryti nieko bloga ar pasipelnyti. Jam tereikėjo, kad Beverli padėtų užmigti.

Paauglė dažnai pliaukšdavo, jog užaugusi ištekės už jo.

Akselis nežlugdė tokių fantazijų, kad ši nesijaudintų ir būtų patenkinta. Vyras teisinosi, jog taip saugo ją nuo viso pasaulio, tačiau tuo pat metu išnaudojo Beverli. Nors ir gėdijosi, negalėjo rasti kitos išeities, visų labiausiai bijojo darkart atsidurti nemigos gniaužtuose.

Įsikandusi dantų šepetėlį, prisiartino Beverli. Nikstelėjo link trijų ant sienos kabančių smuikų.

– Kodėl negroji jais?

– Negaliu, – šypsodamasis atsakė Risenas.

– Ar jie taip ir kabės? Atiduok juos tam, kas gros.

– Man juos padovanojo Robertas ir jie man patinka.

– Beveik niekada nekalbi apie savo brolį.

– Sudėtinga...

– Robertas gamina smuikus, – pradėjo Beverli.

– Aha, Robertas gamina smuikus... Groja kameriniame orkestre.

– Ar galėtų pagroti per mūsų vestuves? – paklausė mergaitė nusibraukdama lūpų kampučiuose susikaupusias dantų pastos putas.

Akselis pažvelgė į ją tikėdamasis, jog ši nepastebės suakmenėjusio vyro veido.

– Puiki mintis.

Pajuto, kaip kūną ir mintis užliejo nuovargis. Jis praėjo pro Beverli link miegamojo ir prasmego ant minkštos lovos krašto.

– Aš mingu...
– Man gaila tavęs, – rimtai pasakė mergaitė.
Akselis papurtė galvą:
– Man tereikia išsimiegoti, – ištarė su akyse besitvenkiančiomis ašaromis. – Vyras pakilo, ištraukė rausvos medvilnės naktinukus: – Būk gerutė, Beverli, apsivilk.
– Jei tik nori.
Stabtelėjusi ji įsistebeilijo į Ernsto Bilgreno tapybos darbą, vaizduojantį prabangiame kambaryje ant fotelio įsitaisiusią pasipuošusią lapę.
– Baisus paveikslas.
– Taip manai?
Beverli linktelėjo ir ėmė persirenginėti.
– Ar galėtum tai daryti vonioje?
Ši gūžtelėjo, Risenas buvo priverstas nusisukti jai velkantis rožinius marškinėlius. Vyras priėjo prie paveikslo, įdėmiai pažvelgė ir nukabinęs atgręžė į sieną.

* * *

Akselis miegojo giliai ir kietai, dėl stipriai sukąsto žandikaulio persikreipė veidas. Vyras laikė mergaitę prispaudęs prie krūtinės. Staiga pabudo, paleido Beverli ir ėmė žiopčioti lyg skęsdamas. Kūną pylė prakaitas, o širdis daužyte daužėsi iš baimės. Įžiebė lempą prie lovos. Beverli miegojo atsipalaidavusi, lyg mažas vaikas pravėrusi burną, kakta regėjosi šiek tiek drėgna.
Risenas nepaliovė galvojęs apie Karlą Palmkruną. Paskutinįkart matė jį jojikų susirinkime žirgyne. Palmkruna buvo girtas, šiek tiek agresyvus, tauškė apie JT ginklų embargą. Savo pasirodymą stulbinančiai baigė taręs: „Jei viskas ims griūti, paseksiu Algernono pėdomis.“
Akselis išjungė šviesą, įsitaisė, tačiau neišmetė iš galvos Karlo žodžių apie Algernoną. Ką šis turėjo omenyje? Apie kokį košmarą šnekėjo? Ar iš tiesų taip ir pasakė?
Norėjo išvengti košmaro.
Karlo Fredriko Algernono likimas buvo paslaptis visoje Švedijoje. Iki pat mirties Algernonas buvo karinės amunicijos inspektorius Užsienio reikalų departamente. Vieną sausio dieną po susitikimo su koncerno „Nobelio industrijos“ vadovu Andešu Karlbergu pasakė, jog atlikus tyrimą atskleista koncerno vykdoma ginklų kontrabanda į Persijos įlanką. Tą pačią dieną Karlas Fredrikas Algernonas šoko priešais atskubantį metro vagoną Centrinėje Stokholmo stotyje.
Akselio mintys ėmė suktis, vis stipriau ryškėjo kaltinimai akcinei bendrovei „Bofors“ dėl ginklų kontrabandos ir kyšininkavimo. Prieš akis iškilo vyro, vilkinčio lietpalčiu ir krintančio ant metro bėgių, vaizdas. Jis krito pamažu besiplaikstant palto skvernams.
Ramybe dvelkiantis švelnus Beverli kvėpavimas prikaustė Riseną. Jis pasisuko veidu į merginą ir apkabino jos smulkų kūną.

Šiam prisiglaudus, Beverli atsiduso.

Akselis tvirtai spaudė mergaitę, o miegas tvenkėsi lyg debesis, mintys nyko, kol visai užgeso.

Likusią nakties dalį vyras miegojo negiliai, prabudo apie penkias, nes žastą traukė mėšlungis.

Beverli plaukai kuteno lūpas. Risenas beprotiškai norėjo išgerti tablečių.

42

Strateginių produktų inspekcija

Septintą valandą ryto Akselis pasirodė terasoje, kuria dalijosi su broliu. Jau aštuntą turėjo susitikti su Jorgenu Griunlichu Karlo Palmkrunos kabinete Strateginių produktų inspekcijoje.

Lauke dar nebuvo pernelyg šilta. Jaunesnysis Akselio brolis dar nesiskutęs, ramiai nukoręs rankas sėdėjo šezlonge ir stebeilijosi į ryto drėgmėje skęstančią kaštonų lają. Durys, vedančios į jo butą, buvo atviros. Robertas vilkėjo nudrengtą chalatą, visai kaip jų tėvas buvo įpratęs daryti šeštadienių rytais.

– Labas rytas, – pasisveikino jaunėlis.

Akselis linktelėjo nė nepažvelgdamas į brolį.

– Sutaisiau Čarlzo Grindirko „Fiorinį“, – tarė Robertas mėgindamas užmegzti pokalbį.

– Esu tikras, jis nudžiugs, – ramiai atsakė Akselis.

Robertas pasisuko į brolį:

– Ar tu sunerimęs?

– Švelniai tariant. Regis, keisiu darbą.

– Aha, kodėl gi ne, – nesigilindamas pritarė jaunėlis.

Akselis pažvelgė į draugišką brolio veidą, išvagotą gilių raukšlių, praplikusį viršugalvį, ir susimąstė, kaip galėjo susiklostyti jų gyvenimai.

– Kaip širdis? – pasiteiravo. – Nesustojo?

Prieš atsakydamas Robertas kilstelėjo ranką prie krūtinės:

– Ne visai...

– Puiku.

– O kaip tavo vargšės kepenys?

Akselis gūžtelėjo traukdamas namo.

– Šįvakar grosime Šubertą, – pranešė jam jaunėlis.

– Kaip jums gerai.

– Pamaniau, galbūt...

Robertas nutilo, pažvelgė į brolį ir tarė:

– Ta mergaitė, kuri gyvena viršuje...

– Taip... Beverli, – patikslino Akselis.

– Ar ilgai ji čia gyvens? – pasiteiravo Robertas dėbteldamas į jį.

– Nežinau. Pažadėjau, jog galėsianti čia gyventi, kol gaus vietą bendrabutyje.

– Na, tu visuomet rūpindavaisi sužeistomis kamanėmis ir varlėmis, kurios...
– Ji juk žmogus, – nutraukė brolį Akselis.
Jam atidarant laukujas duris, atvaizdas nuvilnijo nelygiu stiklo paviršiumi. Pasislėpęs už užuolaidų dar stebėjo brolį, kaip šis atsistoja, pasikaso pilvą ir nusileidžia laiptais, esančiais terasos gale, per nedidelį sodą vedančiais link studijos. Vos jam pradingus iš akių Akselis grįžo į savo kambarį ir atsargiai prižadino Beverli, miegančią pravira burna.

* * *

Strateginių produktų inspekcija – tai valstybinė žinyba, kuri nuo 1996 metų atsakinga už visus klausimus, susijusius su ginklų eksportu ir dvejopo naudojimo objektais.
SPI atstovybė įsikūrusi lašišos raudonumo pastato, esančio Klarabergo viaduko 90 numeriu pažymėto namo penktame aukšte.
Pakilęs liftu Akselis išvydo už didžiųjų stiklinių durų jo laukiantį Jorgeną Griunlichą iš Užsienio reikalų departamento. Jis nekantriai linktelėjo, nepaisydamas, jog laikrodis rodė be dviejų aštuonias, perbraukė kortele ir surinkęs kodą įleido Riseną pro duris. Griunlichas buvo aukštas vyras, jo nuraudusį veidą išmarginusios pigmentinės dėmės – netaisyklingų formų balti lopinėliai švieste švietė.
Jie pasuko į Karlo Palmkrunos kabinetą, kurio didžiuliai langai vėrėsi į pietinį Centrinės stoties įėjimą, tolėliau buvo matyti Klaros ežeras ir tamsios rotušės sienos.
Vienintelis prabangus SPI atstovybės dalykas – adresas, visa kita labai asketiška. Grindys nuklotos linoleumu, o balti ir pušiniai baldai paprasti. Tarsi mėginant prisiminti, jog ginklų eksportas – moraliai abejotinas reikalas, šiurpdamas pamanė Akselis. Būti Palmkrunos kabinete šiuo metu buvo kiek baugu.
Risenas pastebėjo lempos skleidžiamą aukštą toną, panašų į tokį, kuris suskamba nesuderinus pianino. Staiga prisiminė kartą jį girdėjęs Džono Keidžo kūrinyje.
Griunlichtas užvėrė duris, nors draugiškai šypsojosi siūlymas prisėsti, atrodė kiek įsitempęs.
– Kaip gerai, kad galėjai taip greitai atvykti, – tarė tiesdamas sutartį.
– Žinoma, – šyptelėjo Akselis.
– Ramiai perskaityk, – pasakė Jorgenas ir perbraukė ranka stalą.
Risenas krestelėjo ant kietos kėdės, pasidėjo aplanką ant stalo ir pažvelgė aukštyn.
– Perskaitysiu. Paskambinsiu kitą savaitę.
– Šitaip būtų protingiausia, bet pasiūlymas galioja ne taip ir ilgai, – paaiškino Griunlichtas.
– Žinau, kad skubu.
– Vadovybė bet kokia kaina siekia, kad čia dirbtum. Tavo karjera ir reputacija puiki, nėra nieko, kas labiau tiktų šiai pozicijai. Tačiau negalime leisti, kad veikla nutrūktų.
Akselis atvertė aplanką, stengdamasis nuryti kartėlį, nuojautą, jog buvo įviliotas į spąstus. Jorgenas

visuomet toks – paslaptingas ir valdingas.

Pasirašęs sutartį Akselis taptų SPI generaliniu direktoriumi. Vienas priiminėtų sprendimus, nulemsiančius švediškų ginklų eksporto likimą. Risenas dirbo Jungtinių Tautų nusiginklavimo srityje karinėse zonose, stengdamasis sumažinti ginklų srautą. Norėtų tikėti, jog ši pozicija – tai ankstesnio darbo tęsinys. Atidžiai skaitant sutartį jam dingojosi, jog sąlygos labai geros, pernelyg geros. Jis keletą kartų nuraudo skaitydamas.

– Sveikas prisijungęs, – šypsojosi Griunlichtas tiesdamas rašiklį.

Akselis padėkojęs pasirašė ir atsistojęs nugarą atsukdamas Jorgenui žvelgė pro langą, kur tolumoje ant rotušės sienos skęsdamos saulės spinduliuose bolavo trys karūnos.

– Neblogas vaizdas, – sumurmėjo Griunlichtas, – kur kas geresnis nei tas, kurį matau pro langus savo kabinete.

Risenas atsisuko.

– Šiuo metu tau reikia peržiūrėti tris bylas, Kenijos atvejis kelia daugiausia šurmulio. Didelis, pelningas sandėlis. Patariu griebtis nedelsiant. Karlas jau nudirbo visą paruošiamąjį darbą, taigi...

Jis nutilo, kyštelėjo dokumentus Akseliui ir įsistebeilijo į jį keistai švytinčiomis akimis. Risenui pasirodė, jog Jorgenas norėtų pats įsprausti jam į ranką rašiklį ir pasirašyti popierius.

– Esu tikras, jog būsi puikus Karlo įpėdinis.

Nieko nelaukdamas paplekšnojo Akseliui per petį ir skubriais žingsniais išlėkė iš kambario. Tarpduryje atsisuko ir tarstelėjo:

– Susirinkimas su kontroline grupe šiandien trečią.

Naujasis generalinis direktorius liko stovėti kambaryje. Kurtinanti tyla užpildė kambarį. Jis atsisėdo prie stalo ir ėmė akimis bėgti per dokumentą, kurio Karlas Palmkruna taip ir nepasirašė. Pasiruošimas buvo kruopštus ir labai išsamus. Tai susiję su 1,25 milijono vienetų 5,56 x 4,45 mm šaudmenų eksporto į Keniją. Eksporto kontrolės taryba balsavo teigiamai, pirminis Palmkrunos sprendimas taip pat buvo palankus, juk „Silencia Defence“ – žinoma ir rimta įmonė.

Vis dėlto paskutinis žingsnis nebuvo žengtas, žingsnis, kuriuo SPI būtų užtikrinusi eksportą.

Akselis atsilošė mąstydamas apie paslaptinguosius Palmkrunos žodžius apie Algernoną ir mirtį, užuot išgyvenus košmarą.

43

Klonuotas kompiuteris

Joranas Stounas nusišypsojęs Jonui Linai iš krepšio ištraukė voką, atplėšė ir jo delne atsidūrė rekvizitinis raktas. Saga Bauer nuleidusi akis tebestovėjo prie pat lifto durų. Visi trys buvo prie Karlo Palmkrunos buto, Grevo gatvėje 2.

– Technikai atvyks rytoj, – tarė Joranas.

– Gal žinai kada? – pasidomėjo Jonas.

– Kada, Saga? – paklausė Stounas.

– Manau, mes...

– Manai? – nutraukė šis. – Privalai būti tikra.

– Dešimtą, – tyliai atsakė komisarė.

– Tu juk perspėjai, jog man reikia, kad jie užsiimtų kompiuteriais ir telefono linijomis?

– Taip, sakiau, kad...

Joranas nutildė ją rankos mostu. Suskambus telefonui, atsiliepęs atsitraukė keletą laiptų žemyn ir atsišliejo prie lango nišoje.

Jonas atsisukęs į Sagą paklausė pritildytu balsu:

– Ar ne tu vadovauji pirminiam tyrimui?

Bauer papurtė galvą.

– Kas gi čia nutiko? – paklausė Lina.

– Nežinau, – nuvargusiai atsakė ji. – Visuomet tas pats, čia juk net ne jo sritis. Joranas nėra nė karto dirbęs su kontrterorizmu.

– Ką ruošiesi daryti?

– Nieko neišeitų...

Ji nutilo, pamačiusi grįžtantį Stouną. Saga ištiesė ranką, norėdama gauti Palmkrunos buto duris.

– Raktą, – tarė ši.

– Ką tokį?

– Aš vadovauju tyrimui.

– Ką tu manai? – Joranas juokdamasis paklausė Jono.

– Neturiu nieko prieš tave, Joranai, bet neseniai vadovų susirinkime sutikau dirbti su Saga Bauer...

– Ji gali eiti drauge, – staiga atkirto šis.

– Kaip pirminio tyrimo vadovė, – pabrėžė Saga.

– Norit manęs atsikratyti, ar kas, po velniais, čia vyksta? – irzliai paklausė Joranas gižiai

šypsodamasis.

– Tu gali eiti drauge, – ramiai pasiūlė Lina.

Saga paėmė raktą iš Jorano.

– Paskambinsiu Verneriui, – tarė šis ir ėmė leistis laiptais.

Vyro žingsniai nuaidėjo laiptinėje, girdėjosi ir kaip šnekėdamas su vadovu telefonu vis labiau niršo, galiausiai laiptinėje nuaidėjo šūksnis „kalės“.

Saga tramdė šypseną, pagaliau susikaupusi įkišo raktą ir dukart pasukusi atrakino sunkiąsias duris.

Atmetus nužudymo galimybę, policijos atitvarų nebeliko. Pirminis tyrimas prasidėjo vos tik Nilsui Olenui baigus obdukciją, kurios rezultatai patvirtino Jono Linos įtarimus apie savižudybės eigą. Karlas Palmkruna nusižudė pasikoręs savo namuose ant skalbinių virvės, pritvirtintos prie lempos kablio. Nusikaltimo vietos tyrimas buvo nutrauktas, o įkalčiai, nusiųsti į Kriminalistikos laboratoriją Linšiopinge, taip ir nebuvo ištirti.

Dabar paaiškėjo, jog dieną prieš Karlui Palmkrunai nusižudant, Bjornas Almskugas jam atsiuntė laišką. Tą patį vakarą vaikino laive buvo nužudyta Viola Fernandez.

Bjornas buvo nuoroda, ryšys, siejantis abiejų mirčių aplinkybes. Abu atvejai būtų pripažinti savižudybėmis, nelaimingais atsitikimais, niekuo nesusijusiais tarpusavyje, jei tik laivas būtų nuskendęs jūroje.

Saga ir Jonas įėję į koridorių pastebėjo, jog naujų laiškų nėra. Viduje kvepėjo žaliu muilu. Jie perėjo didįjį kambarį. Saulės šviesa spigino pro langus. Kitoje Grevo gatvės pusėje žibėjo raudonas stogas, pro langą buvo matyti po tiltu putojantis vanduo.

Kriminalinių technikų paliktų žingsnių žymeklių nebebuvo, o tuščiojo kambario grindys dar drėgnos po plovimo. Jie atsargiai ėjo girgždančiu parketu. Kad ir kaip būtų keista, Palmkrunos bute nebebuvo nė kvapo savižudybės nuojautos. Neatrodė, kad vieta būtų negyvenama. Jonas ir Saga mąstė apie tai. Erdviuose, beveik tuščiuose kambariuose tvyrojo kasdienė ramybė.

– Ji vis dar čia lankosi, – staiga tarė Bauer.

– Būtent, – kaipmat pritarė Jonas ir nusišypsojo. – Namų tvarkytoja ką tik baigė kuopti, išvėdino kambarius, surinko gautus laiškus, perklojo lovas ir taip toliau.

Jiems nepasirodė keista, turint omenyje mirties aplinkybes. Paprastai tokiu atveju gyvenimas nepasikeičia. Užuot susitaikę su netektimi, žmonės apsimeta, jog nieko neįvyko.

Suskambo laikrodis prie durų. Saga kiek sunerimo, tačiau nusekė Linai iš paskos.

Laukujos durys atsivėrė, pasirodė plikas juodu apsmukusiu treningu vilkintis vyras.

– Jonas liepė suėsti mėsainį ir kuo greičiau atvažiuoti, – tarė Juhanas.

– Juhanas Jonsonas iš IT skyriaus, – paaiškino Lina.

– Jonas kaip strėlė, – kalbėjo Juhanas perdėta suomių tarme. – Kelias keičiasi, bet Jonas lieka toks pats.

– Saga Bauer yra saugumo policijos komisarė, – paaiškino Jonas.

– Tai dirbsime ar malsime šūdą? – paklausė Jonsonas.

– Baikit, – nutraukė komisarė.

– Mums reikia apžiūrėti Palmkrunos kompiuterį, – pasakė Lina. – Kiek tai galėtų užtrukti?

Jie patraukė link darbo kambario.

– Ar jis gali būti naudojamas kaip įkaltis? – pasiteiravo Juhanas.

– Taip, – atsakė Jonas.

– Taigi norite, kad padaryčiau kopiją? – pasitikslino Jonsonas.

– Kiek užtruks?

– Saugumas spėtų iškvosti kelis liudininkus, – nesujudėdamas atsakė.

– Kas yra? – suirzusi pasidomėjo Saga.

– Ar galima paklausti, ar susitikinėji su kuo nors? – paklausė Juhanas plačiai šypsodamasis.

Pareigūnė pažvelgė jam į akis ir rimtai linktelėjo. Šis nuleido akis, peržvelgė laiškus dėželėje, tačiau nieko ypatingo nerado. Laiškų nebuvo daug: keletas vokų iš banko ir antstolių, informacija iš Vyriausybės kanceliarijos, tyrimų rezultatai iš Sofijos ligoninės stuburo gydytojo ir namų bendrijos pavasario susirinkimo protokolas.

Jie grįžo į kambarį, kuriame grojo muzika radus Palmkrunos kūną. Jonas klestelėjo ant vienos iš Karlo Malsteno kurtų sofų ir keliskart atsargiai pamojo ranka priešais aštriai šviečiančią ledo melsvumo muzikinio grotuvo lempelę. Staiga pasigirdo vieno vienintelio smuiko melodija. Smuikininkas griežė tą pačią aukšto registro melodiją, panėšėjančią į susierzinusio paukščio giesmę.

Žvilgtelėjęs į laikrodį, Jonas paliko Sagą ir nuėjo į darbo kambarį. Jonsono ten nebuvo, jis sėdėjo virtuvėje prie stalo priešais sunkų kompiuterį.

– Viskas gerai? – paklausė Lina.

– Ką?

– Ar pavyko nukopijuoti Palmkrunos kompiuterio duomenis?

– Jau baigiau, padariau tikslią kopiją, – Jonsonas atsakė taip lyg nebūtų supratęs klausimo.

Jonas apėjo stalą ir pažvelgė į kompiuterį.

– Ar gali atidaryti jo elektroninio pašto dėžutę?

Juhanas atvėrė programą.

– Pradėsime nuo gautų laiškų?

– Aha, būtent taip ir padarykime.

– Kaip manai, aš patinku Sagai? – netikėtai paklausė Juhanas Jonsonas.

– Ne, – atsakė Lina.

– Barnis – tai meilės pradžia.

– Patampyk ją už kasų, – pasiūlė Jonas bakstelėdamas į ekraną.

Juhanas atidarė gautų laiškų aplanką ir persibraukė burną.

– *Jackpot-voitto* (suom. stambus laimėjimas – *vert. past.*), – tarė Juhanas.

Jonas išvydo tris laiškus nuo skunk@hotmail.com.

– Parodyk šiuos, – nurodė komisaras.

Jonsonas spragtelėjo ant pirmojo Bjorno Almskugo laiško, šis akimirksniu užpildė kompiuterio ekraną.

– *Jesus Christ Superstar* (angl. Jėzus Kristus superžvaigždė – *vert. past.*), – sušnabždėjo Juhanas atsitraukdamas.

44

Laiškas

Perskaitęs laišką Jonas dar valandėlę stovėjo nejudėdamas, atvėrė kitus laiškus, porąkart juos perskaitė ir nuėjo pas Sagą Bauer, kuri vis dar buvo muzikos kambaryje.

– Ką nors radote? – paklausė ši.

– Aha... Liepos antrąją, – pradėjo Jonas, – tuomet Karlas Palmkruna gavo suspaustą dokumentą nuo Bjorno Almskugo, siųstą iš anoniminės pašto dėžutės.

– Taigi svarbiausia suspaustas dokumentas, – atsiduso komisarė.

– Nesu tuo tikras, – atsakė Lina.

Jis toliau pasakojo apie paskutiniąsias Karlo Palmkrunos dienas. Drauge su Jeraldu Džeimsu iš Technikos ir mokslo tarybos Palmkruna aplankė „Silencia Defence" ginklų gamyklą Trolhetane. Tikėtina, kad Almskugo laišką pamatė tik grįžęs namo, nes į naktinį jo laišką atsakė tik 18.25. Šiame laiške Palmkruna grasino šantažuotojui. Kitą dieną, maždaug per pietus Karlas išsiuntė antrą laišką šantažuotojui, kuriame išsakė visišką pasidavimą. Paskui jis, veikiausiai ir pakabinęs virvę, taip pat liepė namų tvarkytojai palikti jį vieną. Jai išėjus įjungė muziką, įžengę į mažąją svetainę, pastatė portfelį, užlipęs ant jo užsinėrė kilpą ir atsispyrė. Iškart po Palmkrunos mirties Bjornas atsiuntė antrąjį laišką, o kitą dieną dar vieną.

Jonas eilės tvarka išdėliojo laiškus ant stalo, Saga atsistojo šalia ir ėmė skaityti.

Pirmasis Almskugo laiškas atėjo trečiadienį, liepos 2 dieną, 11.37:

Brangus Karlai Palmkruna,

Rašau norėdamas papasakoti, kaip sužinojau apie ypatingą nuotrauką. Joje matyti privati ložė, kurioje jūs drauge su Rafaeliu Guidžiu geriate šampaną. Suprantu, kad šis dokumento atskleidimas gali turėti liūdnų padarinių, taigi esu pasiruošęs parduoti nuotrauką už milijoną kronų. Surinkus reikiamą sumą, prašau pervesti ją į sąskaitą 837 922 2701 730. Gavęs pinigus, išsiųsiu nuotrauką jums ir ištrinsiu mūsų susirašinėjimą.

Pagarbiai

skunkas

Atsakymą Karlas Palmkruna išsiuntė tą pačią dieną, 18.25:

Nesuvokiu, kas tu, bet žinau, kad nesupranti, į ką veliesi. Nė nenutuoki.

Įspėju tave, tai labai pavojinga, todėl prašau tavęs, būk geras, atiduok nuotrauką, kol dar

nevėlu.

Dar vieną atsakymą Karlas Palmkruna išsiuntė ketvirtadienį, liepos 3 dieną, 14.02:

Dabar jau per vėlu, ir tu, ir aš mirsime.

Laiškas nuo Bjorno Almskugo, ketvirtadienį, liepos 3 dieną, 16.02:

Pasiduodu, padarysiu, kaip sakote.

Trečiasis Almskugo laiškas atsiųstas penktadienį, liepos 4 dieną, 7.45:

Brangus Karlai Palmkruna!
Išsiunčiau nuotrauką. Pamirškite, kad esame bendravę.
Pagarbiai
skunkas

Dukart perskaičiusi laiškus, Saga rimtai pažvelgė į Joną ir apibendrindama pasakė, jog susirašinėjimas yra šios tragedijos esmė:

– Bjornas Almskugas norėjo parduoti Palmkruną kompromituojančią fotografiją. Neįtikėtina, jog Karlas nesuabejojo jos egzistavimu ir taip rimtai sureagavo. Palmkruna perspėjo Bjorną nė neketindamas duoti jam pinigų, manė, kad ši nuotrauka gali būti pavojinga jiems abiem.

– Kaip manai, kas nutiko? – paklausė Jonas.

– Palmkruna laukė atsakymo paštu ar elektroniniu paštu, – aiškino Bauer. – Nesulaukęs išsiuntė antrąjį laišką, pabrėždamas, jog jiems abiem gresia mirtis.

– Ir pasikorė, – pridėjo Lina.

– Almskugas atėjęs į interneto kavinę ir perskaitęs antrąjį Palmkrunos laišką, kuriame rašoma: „Dabar jau per vėlu, ir tu, ir aš mirsime“, išsigando ir nutarė daryti kaip lieptas.

– Nė nenutuokdamas, jog šantažuojamasis jau miręs.

– Būtent, – patvirtino komisarė. – Kad ir ką jis būtų daręs, jau buvo per vėlu...

– Atrodo, jog jį apėmė panika gavus antrąjį Palmkrunos laišką, – pastebėjo Jonas. – Jis atsisakė šantažo plano norėdamas baigti visą šį reikalą.

– Bėda ta, kad nuotrauka buvo priklijuota prie stiklinių durų Penelopės bute.

– Tik jai išvykus į televiziją dalyvauti debatų laidoje, Bjornas sugebėjo paimti nuotrauką, – tęsė Lina. – Jis patykojo lauke, sulaukė, kol Fernandez taksi išnyks iš akiračio, įskubėjo vidun, laiptinėje sutiko mažąją mergaitę, įsmuko į butą, nuplėšė priklijuotą fotografiją, išsiuntė Palmkrunai, dar parašė jam elektroninį laišką ir grįžęs į savo butą Potonjero gatvėje susirinko daiktus ir autobusu išvyko į Siodermalmą, kur Longholmeno prieplaukoje buvo jo laivas.

– Ir kas verčia tave manyti, jog tai nebuvo *paprastas* šantažas?

– Almskugo butas buvo visiškai sudegęs po tris valandas trukusio gaisro, įsiplieskusio jam palikus namus, – aiškino Jonas. – Gaisro technikai įsitikinę, jog kažkas gretimame bute paliko įjungtą

lygintuvą ir tai sukėlė nelaimę, bet...

– Šioje byloje negaliu tikėti atsitiktinumais...

– Aš taip pat, – nusišypsojo komisaras.

Jie dar kartą peržvelgė susirašinėjimą, Jonas parodė į abu Palmkrunos laiškus:

– Palmkruna su kažkuo bendravo parašęs pirmąjį laišką.

– Pirmajame jis įspėja, – tarė Saga. – Antrajame jau sako, kad per vėlu ir jie abu mirs.

– Manau, Karlas kažkam paskambinęs papasakojo apie laiškus, gautus nuo šantažuotojo, jis buvo mirtinai išsigandęs, tačiau tikėjosi sulaukti pagalbos. Supratęs, kad niekas jam nepadės, konstatavo – jiems abiem gresia mirtis.

– Paskirsime ką nors peržiūrėti Palmkrunos telefono pokalbių įrašus, – nusprendė Bauer.

– Tuo jau užsiima Eriksonas.

– Ar turime pagalvoti apie dar ką nors?

– Turime pasidomėti žmogumi, kurį Bjornas paminėjo pirmajame laiške, – prisiminė Jonas.

– Rafaeliu Guidžiu? – paklausė Saga.

– Pažįsti jį?

– Rafaeliu jį vadina pagal arkangelo vardą. Jis italų verslininkas, užsiimantis ginklų prekyba su Vidurio Rytais ir Afrika.

– Ginklų prekyba, – pakartojo Lina.

– Guidis tuo užsiima jau trisdešimt metų, per kuriuos sukūrė ištisą imperiją, tačiau nemanau, kad šįkart jis yra įsipainiojęs. Interpolas niekada juo nesidomėjo, buvo įtarimų, bet nieko daugiau...

– Ar Karlo Palmkrunos bendravimas su šiuo žmogumi gali kelti įtarimų? – pasiteiravo komisaras.

– Atvirkščiai! Tai susiję su jo darbu, nors gali pasirodyti visai nederama drauge kelti šampano taures.

– Vis dėlto niekas dėl to nesižudo. Dėl to nežudomi žmonės.

– Ne, – šyptelėjo Saga.

– Vadinasi, nuotraukoje buvo dar kažkas, kažkas pavojinga.

– Jei Bjornas atsiuntė fotografiją Palmkrunai, ji turėtų būti kažkur čia.

– Peržiūrėjau gautus laiškus ir...

Jonas akimirką nutilo, Bauer žvelgė į jį:

– Kas nutiko? Apie ką galvoji?

– Dėžutėje buvo tik asmeniniai laiškai, jokių reklaminių brošiūrų ar sąskaitų, – tarė šis. – Ateinantys laiškai jau būna surūšiuoti.

45

Kelyje

Namų tvarkytoja Edita Švarc neturėjo telefono. Ji gyveno maždaug septyniasdešimt kilometrų į šiaurę nuo Stokholmo, už Knivstos. Jonas tylomis sėdėjo prie Sagos. Ši ramiai važiavo Svėjos gatve. Iš miesto centro jie išvažiavo per Nortulį, pro Karolinskos ligoninę.

– Saugumo policijos atliekamas Penelopės buto tyrimas jau baigtas, – tarė Bauer. – Peržiūrėjau medžiagą, nėra prielaidos manyti, jog ji būtų susijusi su kairiosiomis ekstremistinėmis grupuotėmis. Priešingai, Fernandez visuomet laikėsi toliau nuo jų, viešai deklaravo pacifistines pažiūras ir kritikavo jų taikomus metodus. Peržiūrėjau ir tą kruopelytę informacijos, kurią pavyko surinkti apie Bjorną Almskugą. Jis dirbo „Debaser“ klube Medborgo aikštėje, nedalyvavo politinėje veikloje, kartą buvo suimtas gatvės šventėje, kurią rengė per „Reclaim the City“.

Automobilis greitai pravažiavo pro mirguliuojančią juodą tvorą prie Šiaurinių kapinių ir žaliuojančio Hagos parko.

– Peržiūrėjau archyvą, – ramiai tęsė Saga, – visą informaciją, kurią turime apie kairiuosius ir dešiniuosius ekstremistus, veikiančius Stokholme. Užtrukau beveik visą naktį... Informacija slapta, bet tau derėtų žinoti, kad saugumo policija klydo – Penelopė ir Bjornas nėra įsipainioję į jokius sabotažus ar ką nors panašaus. Jie nekalti kaip avinėliai.

– Taigi šią versiją atmetei?

– Kaip ir tu esu įsitikinusi, jog tiriame visai kito lygio nusikaltimą, toli gražu nesusijusį nei su dešiniaisiais, ne su kairiaisiais ekstremistais. Veikiausiai, atsakymas slypi kur kas giliau, nei kapsto saugumas ar kriminalistai, – pasakė ji. – Turiu omenyje, Palmkrunos mirtį, gaisrą Bjorno bute, Violos mirtį ir taip toliau... Čia jau visai kas kita.

Jie nutilo, Jonas mąstė apie namų tvarkytojos žvilgsnį jai klausiant, ar Palmkrunos kūnas jau nukabintas.

– Ką turite omeny sakydama „nukabinote“?

– Atleiskite, aš tik namų šeimininkė, maniau...

Lina paklausė jos, ar nebuvo pastebėjusi ko nors įtartino.

– Mažojoje svetainėje ant lempos kabliuko buvo mazgas.

– Matėte virvę?

– Žinoma.

Žinoma, mąstė Jonas ir pažvelgė pro langą į kelią, kurio dešinėje buvo garsą sugerianti tvora, sauganti gyvenamuosius rajonus ir futbolo aikštynus. Guvus namų tvarkytojos balsas ir atsakymas

„žinoma“ sukosi komisaro mintyse, daug kartų pergalvojo tą akimirką, susitelkdamas į jos veido išraišką išgirdus, jog gali tekti atvykti į nuovadą ir viską papasakoti. Moteris nesutriko, kaip būtų galima tikėtis, tik linktelėjo.

Jie pravažiavo Rutebru apylinkes, kuriose esančiame Lidijos Evers sode iškasė dešimties metų senumo Johano Samuelsono kūno liekanas, nors tada ieškojo Eriko Marijos Barko sūnaus Benjamino. Tuomet buvo žiema, o dabar žaliavo net aprūdiję geležinkelio bėgiai, stovėjimo aikštelės, žaluma driekėsi kiek akys užmatė.

Jonas paskambino Natanui Polokui iš Žmogžudysčių tyrimo komisijos ir po dviejų signalų išgirdo nosinį garsą:

– Natanas.

– Tu ir Tomis Kofoedas apžiūrėjote pėdsakus prie Palmkrunos kūno.

– Pirminis tyrimas nutrauktas, – atsakė Polokas, Jonas girdėjo, kaip jis barškina klaviatūra.

– Taip, bet dabar...

– Žinau, – nutraukė Natanas. – Kalbėjau su Karlosu, jis pasakojo naujienas.

– Ar galėtum darkart užmesti akį?

– Kaip tik tai ir darau, – atsakė Polokas.

– Puiku, – nudžiugo Lina. – Kaip manai, kada baigsi?

– Dabar, – atkirto Polokas. – Pėdsakai yra Palmkrunos ir jo namų tvarkytojos Editos Švarc.

– Nieko daugiau?

– Ne.

Saga važiavo pastoviu 140 km/h greičiu visąlaik tuo pačiu ketvirtuoju Europos greitkeliu į šiaurę.

Jonas su Saga nuovadoje matė Editos Švarc apklausos įrašą su Jono Bengtsono komentarų rankraščiais.

Dabar komisaras mintyse kartojo apklausos eigą, po trumpo formalaus paaiškinimo, jog įtarimų dėl žmogžudystės nebėra, jis sakė, kad policija tikisi sulaukti Editos pagalbos aiškinantis Karlo Palmkrunos savižudybės aplinkybes. Vėliau sekė tyli pauzė, girdėti silpnas šviestuvų zvimbimas, retkarčiais subraškėdavo kėdė, rašikliu skrebinamas popierius. Protokole Jonas Bengtsonas pažymėjo, kad reikėjo laukti, kol Edita prabils, vėliau moteris kalbėjo abejingai.

Ji nepratarė nė žodžio kiek daugiau nei dvi minutes. Taip sėdėti prie rašomojo stalo priešais policijos pareigūną, kol įrašinėjama tyla, ilgas laiko tarpas.

– Ar direktorius Palmkruna nusivilko paltą? – pagaliau pasiteiravo Švarc.

– Kodėl klausiate? – draugiškai pasidomėjo Bengtsonas.

Ji vėl užsispyrė, tyla tęsėsi maždaug pusę minutės, kol ją nutraukė Jonas:

– Ar jis vilkėjo paltą, kai matėte Karlą paskutinį sykį?

– Taip.

– Anksčiau minėjote komisarui Linai, jog matėte kilpą.

Moteris neatsakė.

– Kaip ilgai ji ten buvo? – dar kartą paklausė Jonas.

– Nuo trečiadienio, – ramiai atsakė Edita.

– Taigi kilpą matėte liepos 2 dienos vakarą, išvažiavote namo, kitą rytą, liepos 3 dieną grįžote, sutikote Palmkruną, išėjote iš buto ir grįžote liepos 5 dieną, 14.30... Tuomet sutikote komisarą Liną.

Protokole paminėta, kad Švarc gūžtelėjo.

– Ar galėtumėte nupasakoti šias dienas savais žodžiais? – paprašė Bengtsonas.

– Atėjau į direktoriaus Palmkrunos butą antradienio rytą, šeštą valandą. Tik rytais man leista naudotis raktu, nes jis miega iki pusės septynių. Jis griežtai laikosi grafiko, niekada neleidžia sau pamiegoti, net sekmadieniais. Sumaliau kavos pupeles, atpjoviau duonos porai sumuštinių, užtepiau sūdytu „Bregott“ sviestu, uždėjau porą gabalėlių kepenėlių pašteto su trumais, agurko ir šalia padėjau gabalėlį čederio. Užtiesiau krakmolytą staltiesę, suruošiau vasarinius porcelianinius indus. Rytiniuose laikraščiuose negalėjo būti reklaminių lankstinukų ar sporto skyrių, jie sulankstyti gulėdavo dešinėje.

Šeimininkė nuodugniai papasakojo ruošusi veršienos patiekalą su grietinėlės padažu ir pasirengimo ketvirtadienio pietums detales.

Ruošėsi šeštadieniui, tad grįžo nešina maisto produktais, paskambino į duris. Edita nutilo.

– Suprantu, kaip tai nemalonu, – po valandėlės tarė Jonas Bengtsonas. – Aš klausau pasakojimo, išdėstėte visas detales apie trečiadienį ir ketvirtadienį, tačiau nė karto nepaminėjote staigaus Karlo Palmkrunos išvykimo.

Edita netarė nė žodžio, nieko neaiškino.

– Turiu paprašyti prisiminti, – kantriai tęsė tardytojas, – ar skambindama į duris žinojote, jog Karlas Palmkruna negyvas?

– Ne, – atsakė ši.

– Argi neklausėte komisaro Linos, ar kūną jau nukabino? – su girdimu nepasitenkinimu balse paklausė Jonas.

– Taip.

– Ar jau matėte jo kūną anksčiau?

– Ne.

– Na, po velnių, – pratrūko Bengtsonas susierzinęs, – argi negalite papasakoti, ką žinote. Kodėl paklausėte, ar jį jau nukabino? Juk klausėte! Kam klausti, jei nežinote apie mirtį!

Ataskaitoje Jonas paminėjo, deja, padaręs klaidą ir išprovokuotas Editos šnekos manierų nusikeikęs, tai privertė ją užsiverti dar labiau.

– Ar aš kuo nors kaltinama? – šaltai paklausė moteris.

– Ne.

– Tuomet nebeturime apie ką kalbėtis.

– Galėtumėte smarkiai pagelbėti...

– Nieko daugiau neprisimenu, – nutraukė jį Edita atsistodama.

Jonas pažvelgė į Sagą, žvelgiančią tiesiai į lekiantį kelią, tolyn į horizontą.

– Galvojau apie namų tvarkytojos apklausą, – prakalbo Lina.

– Aš taip pat.

– Ji sunervino Joną, jam pasirodė, jog ši išsisukinėjo, nes žinojo, kad Palmkruna jau buvo miręs tuo metu, kai paskambino į duris.

– Taip, – pritarė Bauer nė neatsisukdama.

– Tačiau ji nemelavo. Šeimininkė numanė, bet nebuvo tikra, – tęsė komisaras. – Todėl ir nepritarė Bengtsono klausimui.

– Edita Švarc atrodo esanti ypatinga moteris.

– Manau, ji kažką nuo mūsų slepia nė nemeluodama.

46

Nuotrauka

Nei Jonas, nei Saga nebuvo tikri sugebėsiantys ką nors išpešti iš Editos Švarc, bet galbūt jiems kaip nors pavyktų pradėti kalbą apie nuotrauką ir pagaliau įminti šią mįslę.

Komisarė nuspaudė dešiniąją posūkių svirtelę, išsuko iš magistralės, tuomet pasuko į kairėje vingiuojančio septyniasdešimt septintojo kelio link, pervažiavo viaduką po magistrale link Knivstos, tačiau netikėtai pasuko į siaurą žvyrkelį, einantį šalia magistralės.

Žemas eglynas vedė link dirbamų laukų. Dykynėje augo žemos eglaitės, o mūrytą srutų duobės kraštą kreivai dengė skarda.

– Turėtume būti vietoje, – tarė komisarė žvelgdama į GPS imtuvą.

Automobilis lėtai riedėjo link surūdijusio stulpo ir pagaliau sustojo. Jonui pravėrus dureles buvo girdėti magistralės triukšmas, tarytum negyvas lingavimas.

Už dvidešimties metrų stūksojo vieno aukšto purvinai geltonas mūrinis namelis, užkaltomis langinėmis, samanomis užžėlusiu stogu.

Jiems artinantis pasigirdo keistas džeržgimas. Saga pažvelgė į Joną. Įtempę ausis pareigūnai atsargiai artėjo prie durų. Už namo kažkas darkart sušnarėjo, tuomet vėl pasigirdo metalo brazdenimas. Garsas greitai artinosi, link jų metėsi didžiulis šuo. Ant galinių kojų, pražiota burna padaras stovėjo vos per metrą nuo Bauer. Pagaliau jis atsitraukė, nusileido ant keturių kojų ir ėmė loti. Tai buvo milžiniškas aviganis neprižiūrėtu kailiu. Jo lojimas agresyvus, linguodamas galva gyvūnas bėgiojo į šalis. Komisarai pirmąkart pastebėjo, kad šuo pririštas ilga grandine, jam lankstant tempiama grandinė ir skleidžia tą keistą džeržgimą.

Šuo pasileido bėgioti, šįkart link Jono, bet jį ir vėl sustabdė grandinė, privertusi atsitraukti. Lojimas aidėjo nenumaldomas, tačiau staiga jį nuramino griežtas balsas, pasigirdęs namelio viduje.

– Nilsai! – sušuko moteris.

Šuo suinkštė ir pabrukęs uodegą ėmė sukti ratus. Subildėjo grindys ir po valandėlės durys atsidarė. Padaras nubėgo už namo, paskui tempdamas barškančią grandinę. Tarpduryje pasirodžiusi violetiniu apsivėlusiu chalatu vilkinti Edita žvelgė į atvykėlius.

– Mums reikia su jumis pasišnekėti, – tarė Jonas.

– Jau pasakiau viską, ką žinojau, – atsakė Švarc.

– Ar galėtume užeiti?

– Ne.

Lina metė žvilgsnį moteriai už nugaros, gilyn į prieblandoje skendintį namelį. Koridorius kimšte

prikimštas lėkščių, virdulių, mėtėsi pilka dulkių siurblio žarna, drabužiai, batai, surūdiję krabų gaudymo narvai.

– Galime pastovėti ir čia, – draugiškai pasiūlė Saga.

Jonas pažvelgė į savo užrašus ir pradėjo nuo smulkmenų, pateiktų per apklausą nuovadoje, patikrinimo. Tai įprastas metodas, taikomas norint atpažinti melą, nes klaidingas detales, išgalvotas per tardymą, atsiminti sunku.

– Ką valgė Palmkruna trečiadienį?

– Veršieną su grietinėlės padažu, – atsakė šeimininkė.

– Su ryžiais? – paklausė Lina.

– Bulvėmis. Visada su virtomis bulvėmis.

– Kokiu metu atvykote į Palmkrunos namus ketvirtadienį?

– Šeštą ryte.

– Ką ketinote veikti išėjusi iš buto ketvirtadienį?

– Jis davė man laisvadienį.

Jonas žiūrėjo Editai į akis mąstydamas, jog tokie klausimai neturi jokios potekstės.

– Ar Palmkruna pakabino virvę trečiadienį?

– Ne, – atsakė Švarc.

– Jūs taip teigėte mano kolegai Jonui Bengtsonui, – įsikišo Saga.

– Ne.

– Mes įrašinėjame apklausas, – tarė Bauer tramdydama erzelį, tačiau susivaldžiusi nutilo.

– Ar kaip nors užsiminėte Palmkrunai apie kilpą? – paklausė komisaras.

– Mes nesileisdavome į artimas kalbas.

– Ar jums neatrodo keista tiesiog palikti žmogų vieną su kilpa, kurią pats užnėrė?

– Juk nenorėjau stovėti ir žiūrėti, – šyptelėdama atsakė Edita.

– Ne, – ramiai pakartojo Saga.

Pirmą kartą Švarc nuodugniai apžiūrėjo Sagą. Neslėpdama stebeilijosi į Bauer plaukus, puoštus medžiaginiais raišteliais, veidą be makiažo, išblukusius džinsus ir sportinius batelius.

– Tai nesisieja, – nuvargusiu balsu tarė komisarė. – Mūsų kolegai minėjote, kad virvė kabėjo jau trečiadienį, bet vos prieš akimirką sakėte priešingai.

Jonas pasitikrino užrašus, kur prieš keletą minučių pasižymėjo Editos atsakymą į Sagos užduotą klausimą, kada Palmkruna pakabino virvę.

– Edita, – kreipėsi šis. – Manau, suprantu, ką sakote.

– Gerai, – tyliai atsakė moteris.

– Į klausimą, ar Palmkruna trečiadienį pakabino virvę atsakėte neigiamai, nes virvę pakabino ne jis.

Senoji moteris pakėlė prislėgtą žvilgsnį į skubriai papasakojo:

– Jis mėgino, bet jam niekaip nepavyko, nugara buvo lyg plieninė, po žiemą atliktos operacijos... Taigi paprašė manęs.

Visi nutilo. Medžiai sustingo saulėkaitoje.

– Vadinasi, trečiadienį užveržėte skalbinių virvėje kilpą ir pakabinote ant lempos kablio? – pasitikslino Jonas.

– Jis pats paruošė kilpą ir palaikė kopėčias, kol aš pakabinau.

– Vėliau išnešėte kopėčias ir grįžote prie kasdienės ruošos. Išplovusi indus po pietų, grįžote namo.

– Taip.

– O kai ryte atėjote į darbą, – tęsė Lina, – kaip įprastai suruošėte pusryčius.

– Ar tuomet žinojote, kad jis nepanaudojo virvės? – paklausė Saga.

– Užmečiau akį į mažąją svetainę.

Kažkas panašaus į sarkastišką šypseną akimirką pasirodė intravertiškame Editos veide.

– Jau pasakojote, kad Palmkruna pavalgė pusryčius, kaip ir buvo pratęs, tačiau tąryt nevažiavo į darbą.

– Bent valandą užtruko muzikos kambaryje.

– Klausėsi muzikos?

– Taip.

– Prieš pietus trumpai šnektelėjo telefonu, – tarė Saga.

– Nežinau, tuomet jis jau buvo darbo kambaryje, užsidaręs duris. Vėliau, prieš sėsdamas prie stalo valgyti lašišos užkepėlės, paprašė manęs iškviesti taksi antrai valandai.

– Jis ruošėsi vykti į Arlandos oro uostą, – pridėjo Jonas.

– Taip.

– 13.58 jam kažkas paskambino?

– Taip, jis jau buvo apsivilkęs paltą, atsiliepė koridoriuje.

– Ar girdėjote, ką kalbėjo? – paklausė komisarė.

Edita stovėjo ramiai, pasikasė užklijuotą žaizdą ir suėmė durų rankeną.

– Mirtis nebaisi, – tyliai ištarė moteris.

– Aš jūsų klausiu, ar girdėjote, apie ką jis kalbėjo? – pakartojo Saga.

– Dabar atleiskite man, – atsiprašė Edita uždarydama duris.

– Palaukite, – paprašė Jonas.

Durys sustojo, ji žvelgė į Liną pro likusį tarpą, neatverdama durų plačiau.

– Ar spėjote surūšiuoti Palmkrunos šiandienos paštą? – paklausė Lina.

– Žinoma.

– Parodykite viską, išskyrus reklamas, – paprašė Jonas.

Edita linktelėjo, nuėjo į kambarį, uždarydama duris. Po valandėlės grįžo nešina mėlyna plastikine vonele, pilna laiškų.

– Ačiū, – padėkojo pareigūnas imdamas indą.

Ji uždarė duris ir užsirakino. Po kelių sekundžių ėmė barškėti šuns grandinė. Agresyvus lojimas pareigūnus lydėjo iki pat automobilio. Saga užvedė variklį, perjungė bėgį ir apsuko mašiną. Jonas

užsimovė apsaugines pirštines, ėmė vartyti laiškus, buvusius vonelėje, ištraukė baltą voką ranka rašytu adresu, atplėšęs atsargiai išėmė nuotrauką, dėl kurios žuvo bent du žmonės.

47

Ketvirtasis asmuo

Saga Bauer pasukusi automobilį į kelkraštį sustojo. Aukšta žolė siekė langus. Jonas Lina nekrustelėdamas spoksojo į nuotrauką.

Kažkas mirguliavo viršutiniame krašte, tačiau vaizdas buvo labai aiškus. Veikiausiai fotoaparatas buvo paslėptas, o nufotografuota skubant.

Nuotraukoje keturi žmonės, tvarkingai įrengtoje koncertų salės ložėje. Trys vyrai ir viena moteris. Jų veidai ryškiai matomi. Tik vienas kiek pasisukęs, tačiau ne visai pasislėpęs.

Šąla šampano butelis, stalas padengtas taip, kad būtų galima valgyti ir šnekučiuojantis klausytis muzikos.

Jonas kaipmat atpažino Karlą Palmkruną, rankoje laikantį išterliotą šampano taurę, Saga atpažino ir dar du žmones.

– Štai čia Rafaelis Guidis, ginklų magnatas, minimas laiške, – paaiškino rodydama į vyrą tankiais plaukais. O šis pasisukęs vyras – Pontusas Salmanas, „Silencia Defence“ vadovas.

– Ginklai, – tyliai tarė Jonas.

– „Silencia Defence“ – rimta įmonė.

Už vyrų žibintais nutviekstoje scenoje privačioje ložėje matyti styginių kvartetas – du smuikai, altas ir violončelė. Visi muzikantai – vyrai. Susėdę puslankiu, atsisukę vienas į kitą ramiais nuščiuvusiais veidais. Neįmanoma atskirti, ar jie prisimerkę, ar visiškai užmerktomis akimis, ar žvilgsniai liūliuojami muzikos garsų, ar atlikėjai įtemptai klausosi skirtingų tonacijų.

– Kas šis ketvirtas asmuo, atpažįsti moterį? – paklausė Jonas.

– Netrukus prisiminsiu, – mąsliai atsakė Saga. – Atpažįstu jos veidą, bet... Šūdas...

Bauer tylomis susitelkė į moters veidą.

– Turime išsiaiškinti, kas ji tokia.

Saga užvedė automobilį ir kaipmat vėl pasukusi į kelkraštį atsakė:

– Agata al Haži, – išpyškino. – Ji prezidento Omaro al Baširo patarėja karo klausimais.

– Sudanas, – tarstelėjo Jonas.

– Taip.

– Ar ilgai ji dirba patarėja? – pasiteiravo Lina.

– Penkiolika metų, galbūt ir ilgiau, tiksliai neprisimenu.

– Taigi kuo ši nuotrauka tokia svarbi?

– Nežinau, gal niekuo... Manau, nieko keista, kad jie susitinka norėdami aptarti sandorio galimybių,

– svarstė Saga. – Atvirkščiai. Tokie susitikimai gana įprasti. Tai gali būti pirmas žingsnis: šalys susitinka, aptaria ketinimus ir prašo išankstinio Karlo Palmkrunos palaiminimo.

– Teigiamas susitikimas gali reikšti, jog SPI duos sutikimą.

– Būtent, tai gali būti rodiklis.

– Ar Švedija eksportuoja karinę amuniciją į Sudaną? – paklausė Jonas.

– Ne, nemanau, – atsakė Saga. – Turėtume pasitarti su kuo nors, kas dirba su šiuo regionu. Manau, produkcija buvo eksportuojama į Kiniją ir Rusiją, tačiau nesu tikra, ar taip vis dar yra. 2005 metais įsivyravo taika, taigi gali būti, kad rinka tapo atvira.

– Tuomet ką reiškia ši nuotrauka? Kodėl Karlui Palmkrunai kilo mintis apie savižudybę? Turiu omenyje, vienintelis faktas – tai, kad šie keturi žmonės susitiko ložėje.

Tylėdami jie važiavo miglota magistrale į pietus. Jonas neatitraukė akių nuo fotografijos, apvertė ją, apžiūrėjo nuplėštą kampelį ir susimąstė.

– Jei pati nuotrauka nepavojinga?.. – paklausė.

– Na, mano manymu, ne.

– Tuomet Palmkruna numatė, kad nuotrauka gali atskleisti paslaptį. Fotografija gali būti tik ledkalnio viršūnė. Galbūt Penelopė ir Bjornas kur kas svarbesni.

– Mes nė velnio nežinome.

– Kaipgi, – paprieštaravo Lina. – Bėda ta, kad negalime sudėlioti visų žinomų detalių. Telieka spėlioti, kokia buvo nusikaltėlio užduotis, nors atrodo, kad jam reikėjo šios nuotraukos, norėjo ją sunaikinti ir nužudė Violą Fernandez, manydamas, jog toji – Penelopė.

– Galimas daiktas, kad Penelopė ir fotografavo, – svarstė Saga. – Veikiausiai taip ir bus, tačiau ją nužudyti nebūtų užtekę.

– Būtent, apie tai aš ir ėmiau galvoti. Nežinome, kas atsitiko pirma... Ar nuotrauka yra nuoroda į fotografą, kuris kėlė grėsmę, ar fotografas – nuoroda į pavojingą nuotrauką?

– Visų pirma nusikaltėlio tikslas buvo Bjorno butas.

Vėliau jie tylėjo pusvalandį, kai grįžo į nuovadą Kungsholmene, buvo jau beveik naktis. Jonas darkart pažvelgė į nuotrauką – žmonių šypsenos, maistas, už nugarų grojantis styginių kvartetas, instrumentai, sunki uždanga, šampano butelis, aukštos taurės.

– Žiūriu į fotografiją, – tarė Jonas, – ir matau keturis veidus... Negaliu negalvoti, kad viena iš šių šypsenų kalta dėl Violos Fernandez mirties.

– Taigi, – pritarė Saga. – Palmkruna negyvas, galime atmesti įtarimus jam. Lieka tik trys... Du iš jų taip toli, kad negalėsime jų apklausti.

– Privalome priversti kalbėti Pontusą Salmaną, – nukirto Lina.

– Prigriebsime jį apklausai?

48

Vainikas

Sunku susisiekti su kuo nors, dirbančiu „Silencia Defence“. Visi nurodomi numeriai veda vis į kitą to paties labirinto vietą, kurioje raizgosi pasirinkimo galimybės ir informaciniai įrašai. Pagaliau Sagai pasisekė rasti kelią, paspaudus devynetą ir žvaigždutę, ją sujungė su Pardavimo skyriaus darbuotoju. Pareigūnės skambutį priėmė sekretorė, Bauer ignoruodama klausimus išdėstė savo tikslą. Iš pradžių sekretorė nutilo, vėliau pridėjo, kad tai klaidingas telefono numeris ir laikas skambinti jau pasibaigęs.

– Turėsiu paprašyti jūsų paskambinti rytoj, nuo 9 iki 11 valandos, ir...

– Tiesiog pasistenkite informuoti Pontusą Salmaną, kad rytoj 14 valandą jį aplankys saugumo policijos pareigūnai, – nutraukė ją Saga pakėlusi balsą.

Pasigirdo atsargus klaviatūros kaukšėjimas.

– Apgailestauju, rytoj visą dieną jis dalyvaus susirinkime.

– Ne 14 valandą, – švelniai tarė Saga.

– O kaipgi, parašyta, kad jis...

– Tuo metu Salmanas bendraus su manimi, – nutraukė komisarė.

– Perduosiu jūsų prašymą.

– Labai jums ačiū, – baigdama pokalbį padėkojo Saga ir pastebėjo Jono žvilgsnį.

– Antrą? – paklausė jis.

– Taip.

– Tomis Kofoedas nori pamatyti nuotrauką. Pasimatykime jo kabinete po pietų, prieš išvažiuodami.

Jonui pietaujant su Disa, kriminalistai sugadino fotografiją.

Vieno žmogaus veidas buvo neatpažįstamai ištrintas.

* * *

Disa šypsodamasi iš indelio išbėrė ryžius, ištiesė juos Jonui ir stebėjo, kaip šis sudrėkinęs rankas mėgina įsitikinti, ar ryžiai jau atšalę taip, kad būtų galima iš jų formuoti mažas pagalvėles.

– Ar žinojai, jog Siodermalme buvo Kalvarijos kalnas? – paklausė mergina.

– Kalvarijos? Ar tai ne?..

– Golgotos kalnas, – pritariamai linktelėjo Disa ir atidariusi Linos virtuvės spintelę ištraukė porą taurių, į vieną iš jų pripylė vandens, į kitą – vyno.

Disos veidas atrodė atsipalaidavęs. Išryškėjo pavasarinės strazdanos, o susivėlę plaukai laisvai suimti ant nuogo kaklo. Nusišluostęs rankas vyras ištraukė švarų virtuvinį rankšluostį. Mergina atsistojo priešais Joną ir rankomis apsivijo jo kaklą. Išsilaisvinęs jis priglaudė veidą prie draugės galvos, įkvėpė jos kvapo ir pajuto šiltas rankas, bėgant nugara ir kaklu.

– Gal galėtume bent pabandyti? – sušnabždėjo ji. – Gal galėtume?

– Galėtume, – tyliai atsakė Jonas.

Disa laikėsi tvirtai apsikabinus, tačiau staiga išsilaisvino iš jo rankų.

– Kartais labai smarkiai pykstu ant tavęs, – sumurmėjo ir atsuko nugarą.

– Disa, esu koks esu, bet aš...

– Gerai bent tiek, kad gyvename atskirai, – nutraukė ši ir išėjo iš virtuvės.

Jonas girdėjo, kaip Disa užsirakino vonioje, mąstė, ar jam derėtų sekti iš paskos ir pabelsti į duris, bet numanė, jog mergina nori valandėlę pabūti viena, todėl likęs virtuvėje toliau ruošė valgį. Jis paėmė gabalėlį žuvies, atsargiai padėjęs ant delno negailėdamas užpylė vasabių.

Po keleto minučių atsidarė vonios durys ir Disa įžengusi į virtuvę liko tarpduryje stebėti, kaip Jonas ruošia sušius.

– Ar prisimeni, kaip tavo mama išlukštendavo lašišą ir pakepdavo kaskart ruošdama sušius? – linksmu balsu paklausė mergina.

– Taip.

– Padengti stalą?

– Jei tik nori.

Nunešusi lėkštes ir lazdeles į didįjį kambarį Disa atsistojo prie lango ir pažvelgė į Valingo gatvę. Vaiskiai žalios spalvos medžio vainikas švytėjo vasaros šviesoje. Jos žvilgsnis bėgiojo malonios kaimynystės, kur Jonas Lina gyveno jau keletą metų, kampeliais.

Ji patiesė baltą stalą prietemoje, grįžo į virtuvę ir gurkštelėjo vyno, kuris šiek tiek atšilęs prarado skonio aštrumą. Disa vijo mintį pasiūlyti valgyti rankomis, sėdint ant grindų, kaip daro vaikai po stalu.

– Mane pakvietė, – tarė ji.

– Pakvietė?

Moteris linktelėjo staiga užplūdus norui pasielgti kandžiai, bet tuoj pat nurimo.

– Papasakok, – ramiai paprašė Jonas, nešdamas sušių lėkštes į kambarį.

Disa vėl paėmė taurę ir lengvai prakalbo:

– Per pusę metų muziejuje tik vienas žmogus pakvietė mane kurį vakarą pavakarieniauti.

– Taip dabar daroma? Reikia kviesti damas vakarienės?

Mergina kreivai šyptelėjo:

– Pavydi?

– Net nežinau, gal trupučiuką, – artėdamas atsakė Lina. – Juk smagu būti pakviestam vakarienės.

Disa tvirtais pirštais ėmė kedenti tankius vyro plaukus.

– Ar jis gražus? – paklausė Jonas.
– Tiesą sakant, taip.
– Na ir puiku.
– Bet iš tikrųjų aš nenoriu eiti su juo, – šypsojosi mergina.
Jonas neatsakė, tik nusisukęs stovėjo lyg įbestas.
– Juk pats žinai, ko aš noriu, – švelniai šnekėjo Disa.
Staiga Lina išbalo, kaktą išpylė prakaito lašai. Lėtai atsisuko ir pažvelgė į draugę, akys buvo kažkokios keistos – juodos, atšiaurios, gilios lyg bedugnė.
– Jonai, pamiršk, – staiga tarė ji. – Atleisk...
Vyras prasižiojo lyg norėdamas kažką pasakyti, žengtelėjo į priekį ir susmuko.
– Jonai! – sušuko Disa sudaužydama rankoje laikytą taurę.
Ji klestelėjo šalia ant grindų ir tvirtai įsikibo į jį kartodama, kad viskas tuoj praeis.
Disa sustūmė pažirusias šukes ir tylomis atsisėdo prie stalo.
– Tu negeri vaistų, – po valandėlės tarė.
– Nuo jų tampu mieguistas. Aš privalau galvoti, svarbiausia, kad visąlaik būčiau susikaupęs.
– Juk žadėjai juos gerti.
– Vėliau, – paaiškino Jonas.
– Puikiai žinai, kad tai pavojinga, – šnabždėjo Disa.
– Pradėsiu juos gerti vos baigęs šią bylą.
– O jei nebaigsi?

* * *

Iš toli Skandinavijos muziejus panėšėjo į raižyto dramblio kaulo papuošimą, nors iš tiesų buvo pastatytas iš smiltainio ir kalkakmenio. Lyg lengva renesanso svajonė, išpuošta gausybe bokštų ir bokštelių. Jam atvėrus duris lietingą 1907 metų vasarą, buvo tikimasi, kad muziejus atspindės Skandinavijos suverenitetą. Tą pačią vasarą nutrūko sąjunga su Norvegija, o karalius merdėjo mirties patale.
Jonas paskubomis perėjo milžinišką muziejaus salę, užlipęs laiptais susikaupė, ilgai žvelgė į grindis ir toliau neskubėdamas ėjo pro šviečiančius nuorodų skydelius. Niekas nepatraukė jo žvilgsnio. Lina tik žingsniavo pirmyn, paskendęs prisiminimuose ir kankinamas ilgesio. Prižiūrėtojas jau buvo paruošęs kėdę prie eksponato. Komisaras prisėdo ir įsistebeilijo į samių vainiką, puoštą aštuoniais taškais, panėšėjančiais į porą sunertų rankų. Vainikas švytėte švytėjo už storo stiklo vitrinos. Jonas išgirdo vidinį balsą, pamatė šypseną, kuri nukėlė jį į tą nežemišką dieną, kai lijo ir švietė saulė, ir atrodė, lyg kas degtų susitelkusiose balutėse.
Vyrui dingojosi, jog vainikas supintas iš šviesių šakelių, odos arba plaukų. Jis spoksojo į vainiką, kupiną meilės ir džiaugsmo, ir mąstė apie rimtą žmonos šypseną, veidą dengiančius auksinius

plaukus.

– Kaip tu?

Jonas atsisuko į prižiūrėtoją su nuostaba veide. Šis dirbo čia jau daugybę metų. Tai buvo vidutinio amžiaus vyras su barzda ir veriančiomis akimis.

– Iš tiesų nė pats nežinau, – stodamasis sumurmėjo Lina.

Trapių Lumi rankų prisiminimas tebesisuko mintyse jam einant iš muziejaus. Jei tik būtų atsisukęs ir pažiūrėjęs, kad ji tvirtai sėdi, o jos rankos netikėtai būtų palietusios jo pirštus.

49

Neatpažįstamas veidas

Jonas Lina ir Saga Bauer vienu automobiliu važiavo į pagrindinę „Silencia Defence“ būstinę, kur turėjo susitikti su Pontusu Salmanu. Jie turėjo ir kriminalistų sugadintą nuotrauką. Tylėdami pareigūnai judėjo į pietus, į Nineshamno uostą vedančiu purvinu septyniasdešimt trečiuoju keliu.

Prieš dvi valandas Jonas apžiūrinėjo ryškiąją nuotrauką, kurioje matyti keturi asmenys privačioje ložėje: ramus Rafaelio veidas ir tankūs plaukai, atsipalaidavusio Palmkrunos šypsena, puiki jaunatviška Pontuso Salmano povyza ir Agata al Haži raukšlių išvagotais skruostais ir mąsliu sunkiu žvilgsniu.

– Sugalvojau, – lėtai tarė Lina žvelgdamas Sagai į akis. – Jei suprastintume nuotraukos ryškumą ir padarytume Pontuso Salmano veidą neatpažįstamą...

Jis nutilo ir vėl nugrimzdo į savo mintis.

– Ir ką tuo pasieksime? – paklausė Saga.

– Jis juk nežino, kad turime ryškų originalą.

– Ne, to žinoti negali, jis tikėtųsi, kad padarėme viską, idant pagerintume nuotraukos kokybę, bet ne atvirkščiai.

– Būtent, mums derėtų stengtis atpažinti asmenis, esančius fotografijoje, nors pavyko atpažinti tik tris, o ketvirtasis šiek tiek nusisukęs, jo veidas neryškus.

– Nori pasakyti, taip sudarytume prielaidą meluoti, – greitai apibendrino Bauer. – Meluoti, kad jo ten nebuvo.

– Jei apsimetinės, kad jo ten nebuvo, veikiausiai susitikimas buvęs ypatingas.

– Ir galėsime sučiupti jį meluojantį.

Iškart už Handeno automobilis nusuko į Jordbrolenkeną – jie įvažiavo į miško ramybės apsuptą industrinį rajoną.

„Silencia Defence“ būstinė – betoninis, pilkas, matinis, beveidis pastatas, sterilumu panėšėjantis į vakuumą. Jonas apžiūrinėjo milžinišką pastatą, žvilgsnis bėgiojo po tamsinto stiklo langus. Jis vėl prisiminė ketverto, buvusio ložėje, nuotrauką, pradėjusią žiaurumo grandinę, kai žuvus mergaitei iš sielvarto sugniužo mama. Galimas daiktas, kad ir Penelopė Fernandez su Bjornu Almskugu negyvi tik dėl šios fotografijos. Jonas išlipo iš automobilio, šlaunys įsitempė vien pagalvojus, kad Pontusas Salmanas, vienas iš keturių nuotraukos veikėjų, yra čia, šiame pastate.

Atvaizdo originalas išsiųstas į Kriminalistikos laboratoriją Linšiopinge, Jonas teturėjo kopiją. Tomis Kofoedas sukūrė identišką variantą, seną ir sudraskytą. Trūko vieno kampo, kituose matyti

lipniosios juostos likučiai. Kofoedas nutrynė Pontuso Salmano kūną taip, kad šis atrodė lyg fotografuojant būtų judėjęs.

Salmanas pamanys, kad jam labai pasisekė, jog būtent jo veidas neatpažįstamas. Niekas negalės jo sieti su ložėje vykusiu susitikimu, kuriame dalyvavo Rafaelis Guidis, Karlas Palmkruna ir Agata al Haži. Jam tereikia apsimesti nieko nežinančiam apie susitikimą ir paneigti galimybę, kad neatpažįstamasis žmogus – tai jis. Neatpažinti savo atvaizdo blyškioje nuotraukoje ar pamiršti, kad buvai susitikęs su tam tikrais asmenimis, ne nusikaltimas.

Jonas patraukė link įėjimo.

Jei Pontusas viską neigs, bus akivaizdu, kad kažką slepia.

Buvo tvanku.

Pareigūnams žengiant pro tviskančias sunkias duris, Saga rimtai linktelėjo.

Jei Salmanas ims meluoti, reikia užtikrinti, kad įklimptų taip, jog nebūtų kelio atgal, mąstė Jonas.

Jie priėjo erdvų, vėsų priimamąjį.

Jei pažvelgęs į nuotrauką, Pontusas Salmanas ginsis nieko nepažįstąs, pasakysime apgailestaują, kad negalėjo mums pagelbėti, toliau mąstė Jonas. Susiruošime eiti, tik dar kartą paprašysime su didinamuoju stiklu pažvelgti į nuotrauką. Technikai paliko matomą žiedą. Pasiteirausime, ar neatpažįsta drabužių, batų ar ant mažojo piršto mūvimo žiedo. Vyras bus priverstas viską neigti, o toks melas bus pakankama priežastis nuvežti jį į policijos nuovadą apklausai ir pateikti kaltinimus.

Priimamojo gale švietė raudona emblema su įmonės vardu, logotipas panašus į susirangiusią, runomis išmargintą gyvatę.

– Jis kovojo, kol tik turėjo ginklą, – pasakė Jonas.

– Moki skaityti runas? – skeptiškai pasiteiravo Saga.

Lina pirštu parodė į iškabą su vertimu ir atsisuko į priimamojo stalą, kur sėdėjo išblyškęs vyras siauromis sausomis lūpomis.

– Pontusas Salmanas, – trumpai tarė Jonas.

– Ar jūs susitarę dėl susitikimo?

– Antrai valandai, – patikslino komisarė.

Administratorius pavartė popierius, kažką perskaitė:

– Taip, tikrai, – tyliai sutiko ir pakėlė akis. – Pontusas Salmanas prašė atšaukti...

– Mums niekas nepranešė, – pasakė Saga. – Mums reikia jo pagalbos...

– Labai apgailestauju.

– Paskambinkite jam ir praneškite apie nesusipratimą, – paragino Bauer.

– Pabandysiu, bet nemanau... Jis susirinkime.

– Ketvirtame aukšte, – įsiterpė Jonas.

– Penktame, – automatiškai atsakė darbuotojas.

Saga klestelėjo į fotelį. Saulės spinduliai skverbėsi pro didelius langus apšviesdami jos plaukus. Lina nesitraukė nuo administratoriaus, kol šis pakėlęs telefono ragelį kompiuteryje ieškojo telefono

numerio. Po ilgo signalo vyras apgailestaudamas papurtė galvą.
– Padėkite ragelį, – staiga įsakė Jonas. – Mes jį nustebinsime.
– Nustebinsite? – sutrikęs pakartojo tarnautojas.
Komisaras priėjo prie stiklinių durų, vedančių į koridorių, ir atidarė.
– Nebūtina pranešti, kad jau atvykome, – šypsodamas pareiškė.
Jaunojo vyro skruostus išmušė raudonos dėmės. Saga pakilo ir nusekė paskui Joną.
– Palaukite! – sušuko administratorius. – Aš pabandysiu...
Pareigūnai nesustodami ėjo koridoriumi, įlipę į liftą nuspaudė penketą. Durys užsidarė ir liftas ėmė be garso kilti.
Atsivėrus durims, pasirodė Pontusas Salmanas, maždaug keturiasdešimties metų vyras suvargusiu veidu, įsirėžusiomis mimikos raukšlėmis.
– Sveiki atvykę, – tyliai tarė.
– Ačiū, – atsakė Jonas.
Salmanas nužvelgė atvykusius policijos pareigūnus.
– Komisaras ir pasakų princesė, – paskelbė Pontusas.
Jiems trims einant ilgu koridoriumi, Jonas kartojosi sumanymą, kaip pristatysiąs nuotrauką. Jo nugara nubėgo šiurpuliukai, lyg patologo šaldytuve gulinti Viola Fernandez būtų atsimerkusi ir žvelgtų kupina vilties.
Langai koridoriuje tamsintais stiklais, tad atrodė, kad čia negalioja laikas. Salmano kabinetas itin erdvus, rašomasis stalas iš guobos, aplink juodo stiklo stalą išrikiuotos šviesiai pilkos minkštos kėdės. Visi įsitaisė skirtinguose foteliuose. Pontusas nedžiugiai šypsojosi, susidėjo rankas ir paklausė:
– Apie ką kalbėsime?
– Ar žinote, kad SPI vadovas Karlas Palmkruna negyvas? – pradėjo Saga.
Salmanas keletą kartų linktelėjo:
– Kiek žinau, tai buvo savižudybė.
– Tyrimas dar nebaigtas, – draugiškai tarė komisarė. – Mes tiriame nuotrauką, žūtbūt norime išsiaiškinkite, kas sėdi šalia Palmkrunos.
– Trijų asmenų veidai labai aiškiai matyti, bet ketvirtasis neryškus, – pridėjo Jonas.
– Norėtume, kad pažvelgtumėte į nuotrauką, galbūt jums pavyks ką nors atpažinti. Viena ranka matyti gana aiškiai.
– Suprantu, – tarė Salmanas ir susidrėkino lūpas.
– Galbūt kas nors iš šalies gali pasakyti, kieno tai atvaizdas, – tęsė Bauer. – Galime bent jau pabandyti.
– Aplankėme „Patria“ ir „Saab Bofors Dynamics“, – pridėjo Lina, – tačiau niekas negalėjo mums padėti.
Susenęs vyriškio veidas neišdavė jausmų. Jonas sunerimo, ar tik jis nevartoja medikamentų,

padedančių nusiraminti ir skatinančių pasitikėjimą savimi. Jo žvilgsnyje nebuvo ugnelės, bendraujant nesijautė ryšio, lyg pašnekovo esybė būtų kažkur toli.

– Turbūt manote, kad tai svarbu, – tarė sukryžiuodamas kojas.

– Taip, – patvirtino Saga.

– Ar galėčiau pamatyti tą svarbiąją nuotrauką? – paklausė Pontusas Salmanas švelniu beasmeniu tonu.

– Atpažinome, kad, be Palmkrunos, nuotraukoje matyti ginklų magnatas Rafaelis Guidis, – dėstė Jonas. – Taip pat ir Agata al Haži – prezidento al Baširo patarėja karo klausimais... Atpažinti ketvirtojo žmogaus niekam nepavyko.

Iš aplanko Lina ištraukė nuotrauką su įmaute. Saga parodė neryškią žmogaus figūrą ložės krašte. Jonas pastebėjo susitelkusį merginos žvilgsnį, kaip ši stengiasi pastebėti kiekvieną Salmano mimiką šiam pradėjus meluoti.

Pontusas susidrėkino lūpas, išbalo, paskui nusišypsojo, spragtelėjo pirštais, rodydamas nuotrauką, ir tarė:

– Čia juk aš!

– Jūs?

– Taip, – nusijuokė vyras taip atvirai, kad pasimatė vaikiški dantys.

– Bet...

– Susitikome Frankfurte, – tęsė džiugiai šypsodamasis. – Klausėmės nuostabaus... Neprisimenu, ką grojo, gal Bethoveną...

Jonas stengėsi perprasti tokį prisipažinimą, trumpai atsikrenkštė:

– Esate tuo tikras?

– Taip, – patvirtino Salmanas.

– Na, mįslė išspręsta, – šiltai tarė Saga, neatskleisdama, kad jų įtarimai buvo klaidingi.

– Galbūt man išmėginti jėgas dirbant saugume, – prajuko Pontusas.

– Galima paklausti, koks buvo susitikimo tikslas?

– Savaime suprantama, – juokdamasis Salmanas pažvelgė į komisarą. – Ši nuotrauka daryta 2008 metų pavasarį, aptarinėjome karinės amunicijos siuntimo į Sudaną galimybes. Agata al Haži atstovavo vyriausybei. Po 2005 metais paskelbtos taikos šalis nestabili. Susitarimas nuėjo niekais po to, kas nutiko 2009 metų vasarą. Supraskite, buvome sukrėsti... Po tų įvykių nebendradarbiavome su Sudanu.

Jonas, nenutuokdamas, kas nutiko tą vasarą, atsisuko į Bauer. Nebuvo galima nieko įskaityti jos veide, tad nusprendė šįkart patylėti.

– Kiek kartų buvote susitikę? – paklausė Lina.

– Tik tą vieną, – atsakė Pontusas. – Galima manyti, jog SPI vadovui nederėtų kelti šampano taurių.

– Taip manote? – pasitikslino Saga.

– Juk nebuvo priežasties švęsti... Nors gal jį kankino troškulys, – šypsojosi Salmanas.

50

Slėptuvė

Kaip ilgai Penelopė ir Bjornas slėpėsi gilioje oloje tarp uolų, jie nenutuokė. Antros nakties bėgliai sulaukė miške, gūždamiesi šešėlyje prie nuvirtusios pušies kamieno.

Nebepajėgė judėti, kūnus kankino nuovargis, budėjo pakaitomis, leisdami vienas kitam pamiegoti.

Iš pradžių persekiotojas numatė kiekvieną jų žingsnį, bet dabar jie nebejautė nusikaltėlio kvėpavimo į nugarą. Persekiotojas pradingo ne jiems pasiekus gyvenvietę, o pasukus į miško tankmę, kuo toliau nuo žmonių.

Penelopė nebuvo tikra, ar jai pavyko palikti žinutę mamos atsakiklyje.

Vis tiek kas nors turėjo rasti Bjorno laivą, mąstė mergina. Tada darbo imsis policija.

Tereikėjo pasislėpti taip, kad persekiotojas nerastų.

Apskritą kalno viršūnę dengė žalia samanų paklotė, bet šlaito akmenys buvo pliki, kur ne kur tyvuliavo vanduo. Jie gurkštelėdavo vandens ir vėl slėpėsi šešėlyje. Diena buvo šilta, jaunuoliai sėdėjo nekrutėdami, bet artinantis vakarui, kai saulė pranyko medžių šešėliuose, vėl užmigo.

Sapnai ir sujaukti prisiminimai pynėsi Penelopės sąmonėje. Girdėjo Violą grojant „Spindėk, spindėk, maža žvaigždute“ mažyčiu smuiku, ant kurio pažymėta, kur reikia laikyti pirštus. Prisiminė, kaip sesuo dažėsi rausvais šešėliais vokus ir spaudė skruostus, staipydamasi priešais veidrodį.

Atsibusdama mergina sunkiai atsiduso.

Bjornas sėdėjo drebėdamas, rankomis apsikabinęs kelius.

Švintant trečiajam rytui, jie nebeiškentė – alinantis alkis ir silpnumas privertė palikti slėptuvę. Jaunuoliai patraukė link vandens. Raudoni saulės spinduliai jau skrodė debesų kraštus. Rytą vanduo buvo ramus. Tolumoje plaukė pora gulbių. Lėtai irdamosis kojomis jos tykiai skrodė vandens paviršių.

Vaikinas ištiesė ranką Penelopei, vesdamas link vandens. Staiga keliai nusilpo, jis susvyravo, bet ranka atsirėmęs į akmenį vėl atsistojo. Mergina tuščiai stebeilijosi priešais save nusiaudama batus, paskui surišo raišelius ir užsikabino apavą ant kaklo.

– Eikš, – sušnabždėjo Bjornas. – Plauksim, negalvok apie nieką, tiesiog plaukime.

Penelopė norėjo paprašyti palaukti, nebuvo įsitikinusi, kad įstengs, bet vaikinas jau buvo įbridęs. Tirtėdama mergina žvelgė tolyn į salyną, į kitą pusę.

Ji įbrido, šlaunis apgobė geliantis vanduo. Akmenuotas dugnas buvo status, staiga tapo gilu. Nespėjusi sudvejoti nusiyrė paskui Bjorną.

Skaudančiomis rankomis, vilkėdama sunkiais drabužiais, judėjo kito paplūdimio link. Draugas jau

buvo toli. Privalėjo susikaupti, kiekvienas vandens grybšnis atrodė nepakeliamas, raumenims reikėjo poilsio.

Šimendio sala plytėjo prieš akis kaip smėlėtas krantas. Penelopė spyrėsi pavargusiomis kojomis, iš visų jėgų stengėsi nenugrimzti. Staiga ją apakino virš medžių spiginantys saulės spinduliai ir mergina liovėsi plaukti. Rankas sutraukė mėšlungis, daugiau nebeįstengė, tiesiog pasidavė. Vos per keletą sekundžių šlapi sunkūs drabužiai ėmė gramzdinti, jėgos visiškai apleido kūną. Iškilusi ir atgavusi kvapą Penelopė buvo persigandusi, plūdo adrenalinas, ji greitai kvėpavo, nesuprato, į kurią pusią plaukusi, tik dairėsi aplink. Mergina pliuškenosi susijaudinusi, sunkiai laikydamasi nesušukusi, kol pagaliau pastebėjo vos už kokių penkiasdešimties metrų iš vandens kyšančią Bjorno galvą. Penelopė stengėsi plaukti, bet nežinojo, ar sugebės pasiekti salą. Kaklą apsivijęę batai trukdė irtis, ji pabandė apavą nusimesti, bet raištelis užsikabino už grandinėlės su kryželiu. Staiga sunkumas nutrūko: ir batai, ir kryželis nugrimzdo gilyn.

Mergina plaukė tolyn, sunkūs širdies dūžiai aidėjo kūne, jautė, kaip tolumoje Bjornas jau ropščiasi ant kranto. Į akis pateko vandens, bet pamatė vaikiną pasiekusį tikslą. Šis ieškojo draugės, nors jam tereikėjo slėptis. Juk persekiotojas gali būti šiauriniame salos krante ir stebėti pro žiūronus.

Penelopė vis lėtėjo ir silpo, kojas užliejus pieno rūgščiai judesiai dar labiau apsunko. Plaukti buvo labai sunku, paskutinis atstumas veik neįmanomas. Bjorno akys išgąstingai bėgiojo, merginai artėjant prie kranto šis įbrido į vandenį. Penelopę ir vėl buvo beapleidžiančios jėgos, bet dar keliskart grybštelėjo vandenį, paskui dar kartą ir po kojomis pajuto dugną. Vaikinas stovėjo vandenyje, paėmė draugės ranką ir ištraukė merginą ant akmenuoto kranto smėlio.

– Turime pasislėpti, – gaudydama kvapą pasakė Penelopė.

Bjornas pradėjo eiti tarp šakų, kojos buvo aptirpusios, Penelopė šalo taip smarkiai, kad net drebėjo. Jaunuoliai brovėsi į miško gilumą, kai nebebuvo matyti jūros, sustojo. Nuvargę susmuko į samanas tarp mėlynių krūmų ir laikėsi apsikabinę, kol pagaliau nurimo kvėpavimas.

– Nebegalime taip, – suinkštė mergina.

– Turime vienas kitą.

– Man šalta, reikia gauti sausų drabužių, – skiemenavo Penelopė glausdamasi prie nelygios vaikino krūtinės.

Jie pakilo, jaunuolis padėjo merginai atsistoti ir pamažėle ėmė eiti mišku. Šlapi Bjorno batai žlagsėjo su kiekvienu žingsniu. Baltos Penelopės pėdos švytėjo prie žemės. Šlapi sportiniai drabužiai stiro prie kūno. Tylėdami judėjo į rytus, tolyn nuo Ornės salos. Po dvidešimties minučių pasiekė kitą krantą. Saulė jau buvo aukštai, spinduliai žaižaravo vandenyje. Šilo. Bėglė sustojo prie teniso kamuoliuko, besimėtančio aukštoje žolėje. Geltonai žalias kamuoliukas jai atrodė svetimkūnis. Pakėlusi akis pamatė mažą raudoną namą, pasislėpusį už alyvų krūmų. Veranda atsukta į vandens pusę. Užuolaidos užtrauktos, o medžių pavėsinėje kabėjo hamakas. Aplink užžėlusi žolė, o nulūžusi senos obels šaka nuvirtusi tiesiai ant pilkšvo akmens.

– Čia negyvenamas namas, – sušnabždėjo Penelopė.

Jie vogčiomis artinosi prie namo, pasiruošę būti užklupti skalijančio šuns ar piktų žmonių šūksnių. Bėgliai pažvelgė pro užuolaidų tarpelius, lėtai apsuko aplink namą, o priėję duris atsargiai paklibino. Užrakinta. Penelopė apsidairė.

– Turime patekti į vidų, mums reikia pailsėti, – tarė Bjornas. – Reikia išdaužti langą.

Prie sienos moliniame vazone augo krūmelis, siaurais blausiai žalsvais lapais. Pasilenkusi siekdama akmens iš vazono, Penelopė užuodė saldų levandų kvapą. Akmuo buvo plastikinis, o jo apačioje nedidelis dangtelis. Ji atidengė, išėmė raktą ir padėjo plastiką į vietą.

Jaunuoliai atsirakino duris ir pateko į koridorių pušinėmis grindimis. Penelopės kojos drebėjo, regis, ims ir pradings pagrindas. Mergina pasirėmė ranka į sieną, išklijuotą puošniais, medalionais margintais tapetais.

Penelopė buvo tokia pavargusi ir išalkusi, kad šis namas atrodė toks pats tikras kaip imbierinis namelis per Kalėdas. Sienos nukabinėtos įrėmintomis nuotraukomis, sveikinimai ir parašai po jomis rašyti raudonu rašikliu arba juodu tušu. Jaunuoliai atpažino daugybę veidų, matytų per švediškas televizijos laidas: Sivertas Oholmas, Bengtas Bedrupas, Šelis Liona, Arnė Hegefošas, Magnusas Herenstamas, Malena Ivašon, Jakobas Dalinas.

Neramiai žvalgydamasi pora ėjo tolyn per gyvenamąjį kambarį virtuvės link.

– Negalime čia likti, – sušnabždėjo mergina.

Bjornas nuskubėjo prie šaldytuvo ir atidarė dureles. Lentynos kraute nukrautos šviežiais produktais. Namas ne toks apleistas, kaip manė. Vaikinas apsidairė ir ėmė traukti sūrį, pusdešrį saliamio ir pieno pakelį. Sandėliuke Penelopė rado prancūziškąjį batoną ir pakelį kukurūzų dribsnių. Jie skubomis plėšė duoną rankomis, dalijosi sūriu ir rijo sunkius kąsnius. Bjornas didžiuliais gurkšniais gėrė pieną iš pakelio, srovelės tekėjo per kraštus ir kaklą. Mergina valgė pipirinį saliamį ir dribsnius, paėmusi pieno pakelį užsivertė, užspringo, atsikosėjo ir vėl puolė gerti. Jie nervingai nusišypsojo, pasitraukė nuo lango ir valgė jau ramiau.

– Prieš išeidami, turime rasti drabužių, – tarė Penelopė.

Ieškant aprangos jaunuolius užliejo ypatingas kutenantis sotumo jausmas, kūnas pradėjo atsigauti, širdis smarkiau plakti, ėmė skaudėti pilvą, kraujas plūstelėjo arterijomis.

Erdvaus miegamojo durys vedė į laukują alyvų pavėsinę, o už stiklinių durų buvusi spinta. Penelopė skubriai atidarė jas ir nustebo:

– Kas gi čia?

Didelė spinta buvo prigrūsta originalių drabužių: auksiniai švarkeliai, žvilgūs juodi korsetai, geltonas smokingas ir pūkuoti kailiniai iki juosmens. Nustebusi ji išvertė daugybę maudymosi kelnaičių su juostelėmis, permatomų, margintų tigro raštais, kamufliažinių ir nertų siaurikių.

Ji atidarė antrąsias drabužinės duris, kur rado paprastesnių drabužių – nertinių, striukių ir kelnių. Greitai peržvelgusi išsitraukė keletą. Nieko nelaukdama nusiplėšė permirkusias mėlynas sportines kelnes ir bikinio kelnaites, nusivilko ankštąjį vienuolišką švarkelį ir purviną viršutiniąją maudymosi kostiumėlio dalį.

Staiga mergina pamatė savo atvaizdą veidrodyje. Jos kūną margino kraujosruvos, juodi plaukai sulipę, veidas žaizdotas, liesos kojos sumuštos ir subraižytos, žaizda, atsiradusi paslydus ant akmens, ant šlaunies tebekraujavo.

Penelopė užsitempė sulamdytas kostiumines kelnes, marškinėlius su užrašu „Valgyk daugiau košės“ ir per ilgą, kelius siekiantį nertinį. Ji dar labiau sušilo, kūnas šaukėsi poilsio. Mergina pravirko, bet greitai susizgribo, nusivalė ašaras ir nuėjo į koridorių ieškoti batų. Radusi porą mėlynų buriavimo mokasinų, grįžo į miegamąjį. Bjornas buvo šlapias ir purvinas, bet nieko nepaisydamas stengėsi užsitempti veliūrines kelnes. Jo pėdos atrodė klaikiai – purvinos ir žaizdotos, vaikinas ėjo paskui save palikdamas kruvinus pėdsakus. Šis užsivilko mėlynus marškinėlius ir siaurą ryškiai melsvą odinį švarką plačiais atvartais.

Penelopės skruostais vėl ėmė tekėti ašaros, verkimas ramino, ji jautėsi pernelyg pavargusi, kad stengtųsi susivaldyti. Ašaros plovė per šią beprotišką kelionę išgyventą siaubą.

– Kas mums nutiko? – sukūkčiojo.

– Nežinau, – pašnabždomis atsakė Bjornas.

– Mes nematėme jo veido. Ko jam reikia? Ko, po velnių, jis nori? Nieko nesuprantu. Kodėl persekiotojas mus medžioja? Kodėl nori mums pakenkti? – Mergina nusivalė ašaras nertinio rankove. – Man atrodo, – tęsė, – na, turiu omenyje... Įsivaizduok, jei Viola padarė ką nors kvaila. Pats žinai, jos *bičas* Sergejus, tas, su kuriuo išsiskyrė, gali būti nusikaltėlis, aš tik žinau, kad yra dirbęs sargu.

– Pene...

– Galvoju, kad Viola kartais pasielgia kaip nederėtų.

– Ne, – sušnabždėjo Bjornas.

– Kodėl ne, mes juk nieko nežinome, neprivalai manęs guosti.

– Privalau...

– Jis... tas persekiotojas... Galbūt tenori su mumis pasikalbėti. Žinau, kad taip nėra, bet vis tik... Nežinau, ką čia paistau.

– Pene, – rimtai kreipėsi vaikinas. – Viskas, kas dabar vyksta, mano kaltė.

Almskugas pažvelgė į draugę. Jo akys pasruvusios krauju, prieš tai buvę blyškūs skruostai paraudo.

– Ką tu sakai? Ką, po galais, tu sakai? – tyliai paklausė mergina.

Vaikinas nurijo seiles:

– Padariau kai ką labai kvailo, Pene.

– Ką padarei?

– Fotografija, – atsakė. – Visa tai vyksta dėl nuotraukos.

– Kokios dar nuotraukos? Tos, su Palmkruna ir Rafaeliu Guidžiu?

– Taip, susisiekiau su Palmkruna, – atvirai dėstė Bjornas. – Papasakojau jam apie nuotrauką ir pasakiau, kad noriu gauti pinigų, bet...

– Ne, – staiga sumurmėjo ji.

Penelopė nenuleisdama akių traukėsi nuo draugo atbulomis, nuvertė lovos stalelį, ant kurio stovėjo

radijo imtuvas ir stiklinė vandens.

– Pene...

– Nutilk! – suriko ši. – Nieko nesuprantu. Ką, velniai griebtų, tu sakai? Ką padarei? Negalėjai... tu negalėjai... Ar tau negerai galvoje, mėginai šantažuoti Palmkruną? Ar tu išnaudojai?..

– Pati patylėk! Aš pasigailėjau, tai mano klaida, išsiunčiau jam nuotrauką.

Abu nutilo. Penelopė mėgino suprasti, ką vaikinas pasakė. Mintys nepaliaudamos sukosi galvoje. Stengėsi susitaikyti su tuo, ką Bjornas prisipažino.

– Ten juk mano nuotrauka, – ramiai tarė, bandydama susikaupti. – Ji gali būti svarbi. Gali būti, kad tai ypatinga fotografija. Man ji buvo patikėta... Gali atsirasti kas nors, žinantis...

– Aš nenorėjau parduoti laivo, – susigraudinęs murmėjo vaikinas.

– Nors nesuprantu... Išsiuntei nuotrauką Palmkrunai?

– Buvau priverstas, Pene, supratau, kad suklydau... Privalėjau atiduoti jam fotografiją.

– Bet... Kam jam nuotrauka. Negi nesupranti? Įsivaizduok, jei patikėjęs man nuotrauką žmogus norės atgauti. Čia juk rimti dalykai, švediškų ginklų eksportas. Kalba eina ne apie tavo pinigus, tai nesusiję su mumis, viskas taip rimta, Bjornai. – Penelopė sutrikusi pažvelgė į draugą ir vėl sušuko:

– Kalbame apie žmones, jų gyvenimus! Aš nusivyliau... – slogiai tarė. – Aš taip smarkiai ant tavęs pykstu, kad galėčiau trenkti, bet neįstengsiu.

– Bet, Pene, aš nežinojau, – teisinosi šis. – Iš kur galėjau žinoti? Tu nieko man nesakei, tik minėjai, jog ši nuotrauka gali užtraukti Palmkrunai gėdą, nesakei, kad...

– Nesvarbu, – nutraukė Bjorną Penelopė.

– Maniau...

– Užsičiaupk! – šaukte šaukė mergina. – Nenoriu girdėti tavo pasiteisinimų, tu – šantažuotojas, mažas godus nusikaltėlis. Aš nepažįstu tavęs, o tu – manęs.

Penelopė nutilo, valandėlę jie stovėjo vienas priešais kitą. Buvo girdėti virš vandens aidintis skrendančio kiro skundas.

– Reikia judėti, – bejėgiškai ištarė vaikinas.

Mergina linktelėjo ir kaipmat išgirdo atsidarant laukujas duris. Nė nemirktelėdami jie traukėsi atatupsti gilyn į miegamąjį. Girdėjo kažin ką artinantis žingsnis po žingsnio. Bjornas stengėsi atidaryti verandos duris, bet šios buvo užrakintos. Drebančiomis rankomis Penelopė bandė atidaryti langą, bet bėgti jau buvo per vėlu.

51

Laimėtojas

Penelopė giliai įkvėpė. Tarpduryje pasirodė vyras. Bjornas ieškojo ko nors tinkamo savigynai, bet kokio ginklo.

– Ką čia darote, po velnių? – paklausė vyras kimiu balsu.

Mergina suprato, kad jis ne persekiotojas, veikiausiai namo savininkas. Tai buvo plačių pečių, neaukštas, kiek stambokas vyras. Jo veidas kažkodėl atrodė matytas, lyg būtų pažinoję jį daugybę metų.

– Narkomanai? – susidomėjęs paklausė.

Staiga Penelopė jį atpažino, jie įsilaužė į Osiano Valenbergo namus. Prieš dešimtmetį vyriškis buvo visuomenės numylėtinis, pramoginių televizijos laidų, tokių kaip „Auksinis penktadienis“, „Ant sienų“, „Liūtų vakaras“, vedėjas. Osianas Valenbergas vesdavo konkursus, prizai slypėdavo už žvilgančių durelių, laidose dalyvaudavo kviestiniai svečiai. Kaskart „Auksinis penktadienis“ baigdavosi taip pat – išraudęs ir šypsodamasis vedėjas pakeldavo laidos svečią. Penelopė prisiminė vaikystėje mačiusi, kaip šis vyras kelia Motiną Teresę. Trapi, sena moteris atrodė visiškai persigandusi. Valenbergas garsėjo auksiniais plaukais, ekstravagantiškais apdarais ir neišsenkančiu kandumu.

– Mes patekome į nelaimę, – prašneko Bjornas. – Privalome pranešti policijai.

– Aha, – abejingai pritarė šeimininkas. – Teturiu mobilųjį.

– Turime jį pasiskolinti, labai skubu.

Vyras išsitraukė telefoną, pažvelgė į jį ir išjungė.

– Ką tu darai? – sunerimo Penelopė.

– Ką noriu, tą, po galais, ir darau.

– Bet mums būtina jį pasiskolinti, – spyrėsi ši.

– Tuomet turite sužinoti slaptažodį, – šypsojosi Osianas.

– Ko tu sieki?

Vyras atsirėmė į staktą ir valandėlę stebėjo jaunuolius.

– Įsivaizduokite, pora narkomanų įsilaužia į mano, vargšelio, namus.

– Mes ne...

– Kam rūpi? – nutraukė Osianas.

– Mums nusispjaut, – kalbėjo Penelopė savo draugui.

Ji norėjo eiti, bet Bjornas atrodė išsekęs, skruostai ir lūpos perbalusios, ranka rėmėsi į sieną.

– Apgailestaujame, kad įsibrovėme į tavo namus, – prabilo šis. – Sumokėsime už viską, ką paėmėme, bet dabar privalome pasiskolinti telefoną, tai labai skubu.

– Kuo tu vardu? – šypsodamas pertraukė šeimininkas.

– Bjornas.

– Tavo švarkas gražus, Bjornai, bet ar nepastebėjai kaklaraiščio? Turiu vieną derantį.

Osianas priėjo prie spintos ir ištraukė mėlynos odos kaklaraištį, tokį kaip ir švarkas, lėtai užrišo jį vaikinui.

– Pats paskambink policijai, – pasiūlė Penelopė. – Pranešk, kad namuose du įsilaužėliai.

– Taip nesmagu, – sutrimitavo Valenbergas.

– Ko tu iš mūsų nori? – karčiai paklausė ši.

Vyras atsitraukė keletą žingsnių norėdamas apžiūrėti plėšikus.

– Man ji nepatinka, – pasakė Bjornui. – O tu stilingas ir vilki mano švarku. Ji gali pasiimti šlykštųjį megztinį, argi ne? Atrodo kaip pelėda Helgė. Visai nepanaši į švedę, kaip...

– Baik, – sudraudė vaikinas.

Nutaisęs piktą miną Osianas artinosi ir užsimojo kumščiu prie pat jo veido.

– Žinau, kas tu toks, – tarė mergina.

– Puiku, – vos šyptelėdamas atsakė vyras.

Bjornas klausiamai žvilgčiojo tai į vyrą, tai į Penelopę. Šiai pasidarė silpna, buvo priversta atsisėsti ant grindų ir ramiai kvėpuoti.

– Palauk, – kreipėsi šeimininkas. – Tu... Aš taip pat mačiau tave per televiziją, atpažįstu veidą.

– Dalyvavau keliuose debatuose...

– O dabar tu mirusi, – šypsodamasis pasakė šis.

Penelopės kūnas įsitempė, tokie keisti jo žodžiai pabudino budrumą. Bandė suprasti, ką reiškia toks pasakymas, ir akimis ieškojo galimybės pabėgti. Bjornas stovėjo atsišliejęs į sieną ir pamažėle slydo žemyn. Jo veidas visiškai perbalęs, vaikinas negalėjo ištarti nė žodžio.

– Jei nenori mums padėti, – tarė Penelopė, – paprašysime kieno nors kito...

– Noriu, aišku, kad noriu, – nutraukė ją vyras.

Jis išėjo į koridorių ir grįžo nešinas maišeliu su bloku cigarečių ir vakaro laikraščiu. Numetė laikraštį ant lovos ir išnešė cigaretes į virtuvę. Pirmame puslapyje buvo Penelopės nuotrauka, nemažos Violos ir Bjorno nuotraukos. Virš Violos atvaizdo užrašyta „mirusi“, virš jųdviejų su Bjornu – „dingę“. Straipsnio pavadinimas „Per dramą laive mirė trys žmonės“.

Mergina mąstė apie mamą, paskui save, buvo siaubingai išsigandusi, verksmas plėšė ją iš vidaus, nors nejudėjo, rankomis apsivijo save lyg kalėjime.

Subraškėjo grindys ir į miegamąjį grįžo Valenbergas.

– Parungtyniaukime, – susijaudinęs pasiūlė šis.

– Ką turi omenyje?..

– Velniai griebtų, kaip noriu pažaisti!

– Žaisti? – paklausė Bjornas neramiai šypsodamasis.

– Ar nežinai, ką reiškia žaidimas?

– Žinau, bet...

Penelopė pažvelgė į Osianą ir suprato, kokie yra pažeidžiami, kai niekas nežino, kad jie gyvi, kol neaišku, kas nutiko. Žemasis vyras galėtų juos nužudyti, nes visi ir taip mano, kad jų nebėra.

– Jis tik nori mus išbandyti, – pasakė Penelopė.

– Ar duosi mums telefoną ir kodą, jei žaisime? – paklausė Bjornas.

– Jei laimėsite, – atsakė šeimininkas dairydamasis žybčiojančiomis akimis.

– O jei pralaimėsime? – paklausė mergina.

52

Sandoris

Akselis Risenas nuėjo tiesiai per valgomąjį, prie lango sustojo ir pažvelgė į rožių krūmus, augančius prie geležinės tvoros, gatvės viršuje prie Engelbrekto bažnyčios. Tą pačią akimirką jis pasirašė darbo priėmimo sutartį ir perėmė mirusio Karlo Palmkrunos užduotis ir pareigas.

Vyras šypsojosi galvodamas apie gyvenimo posūkius, kai staiga suprato visai pamiršęs Beverli. Nerimas ėmė kutenti pilvą. Kartą mergina sakė eisianti į parduotuvę ir negrįžo keturias valandas, teko jos ieškoti. Dar po poros valandų rado ją observatorijos pašiūrėje. Labai sutrikusią, nuo jos trenkė alkoholiu ir buvo pametusi kelnaites. Kažkas į plaukus įvėlė kramtomąją gumą.

Mergaitė sakė parke sutikusi keletą berniukų.

– Jie mėtė akmenis į sužeistą balandį, – paaiškino Beverli. – Pamaniau, jei atiduosiu pinigus, jie liausis. Bet turėjau tik dvylika kronų. Neužteko. Šie norėjo, kad padaryčiau dar ką nors. Sakė, kad sutryps balandį, jei nesutiksiu.

Mergaitė nutilo, akyse ėmė kauptis ašaros.

– Aš nenorėjau, – šnabždėjo. – Bet man taip pagailo paukštelio.

Akselis išsitraukė telefoną ir surinko jos numerį.

Laukdamas signalo pažvelgė žemyn pro pastatą, kurį kadaise nuomojosi Kinijos ambasada, tolyn į niūrų namą. Ten buvo įsikūrusi katalikų tinklo „Opus Dei“ atstovybė Švedijoje.

Broliai Akselis ir Robertas Risenai gyveno dideliame name Bregavo gatvėje, Lerkstadene – prabangioje mieto dalyje tarp Estermalmo ir Vasastano kvartalų. Namai buvo panašūs kaip tos pačios šeimos vaikai. Risenų rezidenciją sudarė dvi atskiros trijų aukštų dalys.

Jų tėvas Erlofas, miręs prieš dvidešimt metų, dirbo ambasadoriumi Paryžiuje, vėliau Londone, o dėdė Torleifas Risenas – garsus pianistas, grojęs Bostono filharmonijoje ir „Grosser Musikvereinssal“ Vienoje. Kilmingos Risenų šeimos atstovai buvo diplomatai ir muzikai. Šios dvi profesijos kažkuo panašios – abiem reikėjo ypatingo jautrumo ir pasišventimo.

Alisos ir Erlofo Risenų šeimoje galiojo neįtikėtinai logiškas susitarimas. Jie anksti nutarė, kad vyriausias sūnus Akselis gyvenimą atiduos muzikai, o jaunėlis Robertas seks tėvo pėdomis. Vis dėlto kortas sumaišė lemtinga Akselio klaida ir būdamas septyniolikos buvo priverstas palikti muziką. Jis pradėjo mokytis karinėje mokykloje, o Robertui atiteko muzikinė karjera. Vyresnėlis priėmė šią bausmę, manė ją esant pateisinamą ir daugiau smuiku niekada nebegrojo.

Po to įvykio, vieną tamsią dieną prieš trisdešimt ketverius metus, motina nutraukė bet kokius ryšius su sūnumi. Net gulėdama mirties patale nepanoro su juo pasikalbėti.

Telefono signalui pyptelėjus devynis kartus, Beverli pagaliau atsiliepė kosėdama:
– Alio?
– Kur tu?
– Aš...
Mergaitė nusuko veidą nuo telefono ir vyras neišgirdo paskutinių jos žodžio.
– Negirdžiu, – suirzęs jo balsas skambėjo griežtai.
– Kodėl tu pyksti?
– Pasakyk, kur esi, – maldavo šis.
– Ką sugalvojai? – juokdamasi pasiteiravo Beverli. – Aš juk čia, savo bute. Argi tai ne puiku?
– Aš tik sunerimau.
– Nebūk kvailelis, žiūriu laidą apie Viktoriją.
Pašnekovė nutraukė pokalbį, o Akselio nerimas nesiliovė.
Jis pažvelgė į telefoną ir susimąstė, ar nederėtų jai darkart paskambinti. Staiga telefonas suskambo.
– Risenas.
– Taip, čia Jorgenas Griunlichas.
– Sveikas, – suglumęs pasisveikino Akselis.
– Kaip sekėsi kontrolinės grupės susitikime?
– Manau, jis buvo naudingas.
– Tikiuosi, daugiausia dėmesio skyrėte Kenijai.
– Ir vartojimo sertifikatui iš Nyderlandų, – pridėjo inspekcijos vadovas. – Daug darbo, tikiuosi susipažinti, prieš gilindamasis...
– Bet Kenija... – nutraukė jį Jorgenas. – Dar nepatvirtinai eksporto licencijos? Pontusas Salmanas susisiekė su manimi ir bandė išpešti, kodėl tempi gumą. Tai juk velniškai stambus sandoris, o jo įgyvendinimas vėluoja. SPI buvo nusiteikusi teigiamai, produkcija jau paruošta. Tereikia iš Trolhetano nugabenti į Geteborgą, savininkas pasirūpins konteineriais iš Panamos, viską sukrausime per dieną ir jau kitą dieną galėsime išsiųsti amuniciją.
– Viską supratau, Jorgenai, peržiūrėjau popierius. Aišku, kad patvirtinsiu, tačiau man reikia būti dėmesingam.
– Aš pats peržiūrėjau sandorio sąlygas, – stačiokiškai atsakė Griunlichas. – Nepastebėjau jokių neaiškumų.
– Ne, bet...
– Kur tu dabar?
– Namuose, – klausiamai atsakė Akselis.
– Atsiųsiu tau popierius, – trumpai mestelėjo Jorgenas. – Pasirašysi ir nebereikės švaistyti laiko.
– Ne, viską peržiūrėsiu rytoj.
Po dvidešimties minučių Risenas nuėjo koridoriumi paimti dokumentų nuo Griunlicho, kuris apgailestavo dėl nepatogumų ir teigė, kad negalima ilgiau atidėlioti sandorio.

53

Patvirtinimas

Atidaręs duris, Akselis pasisveikino su dviračių kurjeriu. Švelnią vakaro gaivą drumstė griausminga iš architektūros mokyklos sklindanti mokslo metų pabaigos šventės muzika.

Jis paėmė aplanką, bet nenorėjo pasirašyti dokumentų priešais kurjerį, lyg šis galėtų daryti kokį spaudimą.

– Minutėlę, – pasakė Risenas palikdamas kurjerį laukti koridoriuje.

Vyras nuėjo į virtuvę pro pirmo aukšto biblioteką. Praėjo mirgančią kaitlentę ir blizgias juodas spinteles, priėjo šaldiklį su ledukų gaminimo aparatu, išsitraukė nedidelį mineralinio buteliuką ir gurkštelėjo. Atlaisvino kaklaraištį ir prisėdęs ant aukštos baro kėdės atvertė aplanką.

Viskas atrodė tvarkingai, nieko netrūko, buvo ir Eksporto kontrolės leidimas, klasifikacija, preliminarus sprendimas, kopijos, skirtos užsienio reikalų žinybai ir patariamajai tarybai. Akselis peržvelgė dokumentus, surado eilutę, kurioje turėjo pasirašyti.

Kūną nukrėtė šaltis.

Tai stambus sandoris, turintis įtakos valstybės prekybai, įprasta procedūra, kurios įgyvendinimą atidėjo Karlo Palmkrunos mirtis. Akselis suprato patiriamą Pontuso Salmano nepatogumą, svarstymui užsitęsus jis galbūt net galėjo netekti darbo.

Vis dėlto Risenas jautėsi spaudžiamas dėl sandorio patvirtinimo, nes pats nė nebuvo tikras sprendimo teisingumu.

Akselis apsisprendė ir kaipmat pasijuto geriau.

Artimiausiu metu ruošėsi nuodugniau pasidomėti šiuo reikalu, kol bus tikras dėl leidimo.

Jis tai padarys, tuo buvo tikras, bet dar ne dabar. Nusispjauti, jei kas nors supyks ir bus nepatenkintas. Juk jam spręsti, nes yra Strateginių produktų inspekcijos generalinis vadovas.

Toje vietoje, kurioje turėjo atsirasti parašas, vyras nupiešė žmogeliuką su debesėliu, skirtu jo žodžiams. Tada rimtai nusiteikęs grįžo į koridorių, užlipo laiptais į svetainę. Norėjo įsitikinti, ar Beverli tikrai yra viršuje, ar paspruko ir melavo.

Kas jei ji pabėgtų ir dingų?

Akselis paėmė nuotolinio valdymo pultelį ir įjungė ankstyvųjų Deivido Buvio kūrinių rinkinį.

Muzika panėšėjo į silpną stiklo spindėjimą. Televizijos sistema buvo belaidė, į sieną įmontuotų garsiakalbių nematyti.

Risenas priėjo prie stiklinės komodos, atidarė dureles ir apžiūrėjo blizgančius butelius.

Akimirką sudvejojęs ištraukė škotiško Kambeltauno regiono viskio, pagaminto „Springbank“

darykloje. Akselis buvo ten lankęsis, atmintyje liko daugiau nei šimto metų senumo tebenaudojama raudonai dažyta nusidėvėjusi statinė be dangčio.

Ištraukęs kamštį Risenas įkvėpė viskio aromato – gilus žemės kvapas, niūrus lyg dangus prieš audrą. Jis atgal įbruko kamštį ir lėtai pastatė butelį į lentyną, tada išgirdo grojant „Hunky Dory“ albumą. *But her friend is nowhere to be seen. Now she walks through her sunken dream, to the seat with the clearest view, and she's hooked to the silver screen*[3], – dainavo Deividas Buvis.

Trinktelėjo brolio buto durys. Akselis pažvelgė pro didžiulį langą, išeinantį į tankų sodą, mąstydamas, ar Robertas užeis, ir tą pačią akimirką pasigirdo beldimas.

– Užeik! – sušuko vyresnėlis.

Jaunėlis atidarė duris ir įžengė į svetainę. Atrodė neramus.

– Žinau, kad klausai šlamštą tik norėdamas mane supykdyti, bet...

Šypsodamasis Akselis uždainavo: *Take a look at the Lawman, beating up the wrong guy. Oh man! Wonder if he'll ever know: he's in the best selling show...*[4]

Šokio žingsniu brolis patraukė prie atviros komodos ir nužvelgė butelius.

– Prašau vaišintis, – sausai tarė jam Akselis.

– Ar norėtum pamatyti mano „Strosser“? Galiu sekundei išjungti muziką?

Akselis gūžtelėjo, Robertas nuspaudė pauzės mygtuką. Muzika švelniai tilo, kol pagaliau liovėsi.

– Jau baigei?

– Dirbau visą naktį, – atsakė brolis plačiai šypsodamasis. – Sustygavau ryte.

Abu nutilo. Anksčiau mama buvo tikra, kad vyresnysis taps įžymiu smuikininku. Alisa Risen pati buvo profesionali muzikantė, dešimt metų grojusi Stokholmo operos teatro pagrindiniame orkestre antruoju smuiku. Ji neslėpė prielankumo savo pirmagimiui.

Viskas nuėjo šuniui ant uodegos, kai šis studijavo Muzikos akademijoje ir tapo vienu iš trijų finalininkų Johano Fredriko Bervaldo jaunųjų muzikų konkurse, kuris atverdavo duris tiesiai į pasaulio elitą.

Po konkurso Akselis metė mokslus ir įstojo į Karlsborgo karo akademiją. Taip jaunėliui Robertui teko šeimos muziko karjera. Kaip ir dauguma baigusiųjų Karališkąją muzikos akademiją, vaikinas netapo garsiu smuikininku. Grojo kameriniame orkestre ir buvo žinomas smuikų gamintojas, dirbantis su užsakymais iš viso pasaulio.

– Parodyk man smuiką, – po valandėlės paprašė Akselis.

Linktelėjęs Robertas atsinešė grakštų raudono klevo instrumentą.

Jis atsistojo priešais brolį ir ėmė griežti virpulingą Belos Bartoko per kelionę į Vengriją kurtą kūrinį. Akseliui jis visada patiko. Bartokas – aktyvus nacizmo priešininkas, dėl to buvo priverstas palikti gimtinę. Kietasprandžiam kompozitoriui retkarčiais pavykdavo atkurti trumputes laimės akimirkas. Melancholiška liaudies muzikos, išgyvenusios katastrofą, melodija, mąstė Akselis broliui baigiant kūrinį.

– Skamba neblogai, – tarė vyresnėlis, – bet tau derėtų pataisyti kaklelį, girdėti kažkoks duslumas...

Roberto veidas kaipmat persimainė.

– Danielis Stroseris nori būtent tokio garso, tokio kaip jaunos Birgitos Nilson balsas[5].

– Tuomet privalai patikrinti kaklelį, – nusišypsojo Akselis.

– Tu nieko neišmanai, norėjau...

– Visa kita tiesiog nuostabu, – suskubo pridurti vyresnysis.

– Juk girdi tą sausą ir šaižų...

– Nesakau nieko blogo, – ramiai tęsė. – Tik manau, kad garsas dar nėra toks gyvas kaip...

– Gyvas? Šis instrumentas skirtas Bartoko gerbėjui. Mes kalbame apie Bartoką, o tai visai kas kita nei Buvis.

– Galbūt man pasigirdo, – tyliai atsakė Akselis.

Robertas žiojosi atsakyti, bet sustojo išvydęs į duris beldžiant žmoną Anetę.

Ši įžengė į kambarį ir nusišypsojo žvelgdama į vyrą, laikantį smuiką.

– Jau išbandei smuiką „Strosser“? – viltingai paklausė.

– Taip, – įsitempęs tarė Robertas. – Akseliui nepatiko.

– Netiesa, – atkirto šis. – Tik nesu tikras, kad klientas bus daugiau nei patenkintas. Tai norėjau pasakyti, bet gal man pasirodė...

– Neklausyk, jis juk nieko neišmano, – suirzusi nutraukė Anetė.

Robertas norėjo išeiti, išvesti įsismarkavusią žmoną, bet ši tik labiau puolė Akselį.

– Prisipažink – tik ir ieškai klaidų, – suspigo moteris.

– Tai ne klaida, tik kaklelis...

– Kada pats grojai? Prieš trisdešimt ar keturiasdešimt metų? Buvai dar vaikas. Manau, tau derėtų atsiprašyti.

– Nesvarbu, – patikino Robertas.

– Atsiprašyk, – reikalavo ji.

– Na, gerai, atsiprašau, – rausdamas ištarė Akselis.

– Už tai, kad melavai. Melavai nenorėdamas pripažinti, kad brolio smuikas puikus.

– Atsiprašau už tai.

Akselis įjungė grotuvą, šįkart garsiau. Iš pradžių suskambo dvi nederančios gitaros ir tono ieškančio vokalisto balsas: *Goodbye love, goodbye love* (angl. sudie, meile – *vert. past.*).

Anetė kažką sumurmėjo apie talento trūkumą, bet Robertas bandydamas ją užčiaupti jau vedė iš kambario. Akselis pagarsino muziką, pasigirdo būgnai ir bosinė gitara: *Didn’t know what time it was, the lights were low oh oh. I leaned back on my radio oh oh*[6].

Jis užsimerkė, akys degė tamsoje. Buvo labai pavargęs. Kartais miegodavo pusvalandį, kartais, Beverli miegant šalia, jam nepavykdavo nė akimirkos numigti. Tokiomis naktimis apsigobdavo antklode ir sėdėdavo verandoje stebėdamas vešlią sodo lapiją ryto brėkšmoje. Akselis nujautė, kur slypi problemos priežastis. Užsimerkęs grįžo į laiką, kai gyvenimas apsivertė aukštyn kojom.

---

3 Angl. Tačiau jos draugo niekur nematyti. Tad ji panirusi sapne keliauja į kėdę, iš kurios atsiveria ryškiausias vaizdas, ir neįmanoma atplėšt akių nuo sidabrinio ekrano. *(Vert. past.)*

4 Angl. Pažvelk į pareigūną, kuris talžo nekaltą vaikiną. Vaje! Įdomu, ar jis bent nutuokia, kad dalyvauja populiariausiame televizijos šou. *(Vert. past.)*

5 Birgita Nilson (Birgit Nilsson) – Švedijos operos dainininkė, sopranas. *(Vert. past.)*

6 Angl. Aš nežinojau, kada tai nutiko, nes aplink tvyrojo prieblanda. Aš pasikliovиau tik radijo imtuvu. *(Vert. past.)*

54

Žaidimas

Penelopė ir Bjornas susižvalgė pavargusiomis, rimtomis akimis. Už uždarų durų buvo girdėti Osiano Valenbergo balsas, dainuojantis: „Ar norite pamatyti kokią žvaigždę, kad ir besikraustančią Zarą Lender.[7]“

– Sugebėsime jį įveikti, – sušnabždėjo Penelopė.

– Galbūt.

– Privalome pamėginti.

– Ir ką darysime paskui? Kankinsime jį bandydami išgauti kodą?

– Manau, pasakys pats, jei pamatys, kad mes stipresni.

– O jei ne?

Kiekvienas judesys reikalavo pastangų. Priėjusi prie lango ji ėmė segti kabliukus. Skaudėjo nusilpusius pirštus. Penelopė sustojo ir įsistebeilijo į savo rankas – nagai nulūžinėję, panagės pilnos purvo ir molio, pirštai patamsėję nuo žemės, oda mirgėjo nuo įvairių žaizdų.

– Jei čia nepasiseks, turėsime ieškoti pagalbos kitur, – tarė ji. – Jei pamėgintume toliau paplūdimyje...

Mergina nutilo ir pažvelgė į mėlynos odos švarku vilkintį Bjorną, sudribusį ant lovos krašto.

– Puiku, – atsakė šis. – Pabandykime.

– Nepaliksiu tavęs.

– Nors aš negaliu, Pene, – tarė nežiūrėdamas į akis. – Mano kojos... Bėgti neįstengčiau, galėčiau eiti gal kokį pusvalandį... Ta žaizda vis dar kraujuoja.

– Padėsiu tau.

– Galimas daiktas, kad saloje daugiau telefonų nėra, mes to nė negalime žinoti.

– Neketinu dalyvauti jo šlykščiuose...

– Pene, privalome susisiekti su policija. Turime pasiskolinti jo telefoną.

Plačiai šypsodamasis kambaryje pasirodė Osianas, vilkintis leopardo kailio imitacijos švarką ir mūvintis tokias pačias aptemptas kelnes. Siūbuodamas vyras artinosi prie plačios sofos. Užuolaidos užtrauktos, baldai pristumti prie sienų taip, kad žmonės galėtų laisvai judėti kambaryje. Valenbergas atsistojo šviesoje tarp poros toršerų ir atsisuko.

– Brangūs penktadieniautojai, besismagindami laiko neskaičiuojame, – išpyškino šis ir mirktelėjo. – Mes jau pradėjome konkursą, pakvieskime šio vakaro žvaigždes – purviną komunistę ir jaunąjį jos meilužį. Jei paklaustumėte manęs, sakyčiau, kad tai labai keista pora. Kalė ir puikaus kūno

savininkas.

Osianas nusijuokė ir pasitempė priešais įsivaizduojamą kamerą.

– Pradėkime! – sušuko bėgiodamas po kambarį. – Sudrebinkite sienas! Ar pasiruošę spaudyti mygtukus? Skiriu jums užduotį „Tiesa ar drąsa“! Osianas Valenbergas meta iššūkį – Pabaisai ir Gražuoliui!

Šeimininkas pasuko tuščią vyno butelį. Keliskart apsisukęs, kaklelis rodė į Bjorno pusę.

– Gražuolis! – sušuko vyras šypsodamasis. – Gražuoli, dabar tavo eilė. Štai ir klausimas. Ar esi pasiruošęs sakyti tiesą ir nieko daugiau, tik tiesą?

– Tikrai taip, – atsiduso vaikinas.

Prakaito lašas nuvarvėjo nuo Osiano nosies galiuko, jis atplėšė voką ir garsiai perskaitė:

– Apie ką galvoji mylėdamasis su Pabaisa?

– Šmaikštu, – sumurmėjo Penelopė.

– Ar atsakęs galėsiu paskambinti? – surimtėjęs paklausė Bjornas.

Osianas vaikiškai papūtė lūpas ir papurtė galvą:

– Ne, bet jeigu publika patikės tavimi, atskleisiu pirmąjį kodo skaičių.

– O jei pasirinkčiau drąsą?

– Tuomet rungtumeisi su manimi, žiūrovai turės nuspręsti. Laikas eina – tik tik tik tik. Penki, keturi, trys, du...

Mergina pažvelgė į Bjorną, stovintį lempos šviesoje – purvinas veidas, barzda susivėlusi, ištįsę plaukai. Jo šnervės buvo pajuodusios nuo sukrešėjusio kraujo, pavargusios akys raudonos.

– Galvoju apie Penelopę, – tyliai atsakė šis.

Osianas subaubė, nusivaipė ir ėmė šokinėti šviesoje.

– Turėjai sakyti tiesą! – sušuko. – Tavo atsakymas klaidingas. Nė vienas žiūrovas netiki, kad galvoji apie Pabaisą. Minus vienas, minus du, iš viso minus trys taškai Gražuolio sąskaitoje.

Jis dar kartą pasuko butelį, šįkart kaklelis rodė į Penelopę.

– Oi oi oi! Specialus pasiūlymas. Ką gi tai gali reikšti? Būtent! Drąsa! Jokių išlygų! Pasiruošk. Atidarysiu langelį ir išklausysiu, ką man sako begemotas.

Osianas paėmė mažą medinį begemotą nuo stalo, pridėjo prie ausies, išklausė ir linktelėjo.

– Turi omenyje Pabaisą? – paklausė ir vėl prisikišo prie ausies. – Suprantu, pone begemote. Taip. Ačiū už pagalbą.

Vyras atsargiai padėjo žaisliuką į vietą ir šypsodamasis atsisuko į Penelopę.

– Pabaisa, tau teks rungtis su Osianu! Užduotis – striptizas! Jei uždegsi publiką stipriau nei Osianas, gausi visą kodą. Jei ne, Gražuolis spirs tau į šikną iš visų jėgų.

Osianas nušokavo ant abiejų kojų prie muzikos grotuvo, nuspaudė mygtuką ir po akimirkos pasigirdo „Teach Me Tiger“.

– Kartą pralaimėjau šią užduotį Lūai Falkmanui, – sušnabždėjo it sufleris ritmingai siūbuodamas klubais.

Penelopė pakilo nuo sofos, žengė žingsnį ir daugiau nejudėjo, stovėjo kaip stovi su buriavimo mokasinais, languotomis kostiumo kelnėmis, per dideliu apsmukusiu megztiniu.

– Nori, kad nusirengčiau? – paklausė. – Ar tai viskas tik dėl to, kad nori pamatyti mane nuogą?

Osianas nebedainavo, sustojo, jo burna sutrūkčiojo, šaltai žvelgdamas į merginą prabilo:

– Jei man būtų įdomu mažos pabėgėlių putės, pažiūrėčiau internete.

– Tai ko tu nori?

Šeimininkas stipriai trinktelėjo Penelopei per ausį. Ši susiūbavo, buvo besusmunkanti, bet išsilaikė ant kojų.

– Nejuokauk su manimi, – rimtai įspėjo jis.

– Gerai.

Vyro lūpų kampučiai užsirietė:

– Aš esu žmogus, besivaržantis su televizijos žvaigždėmis, o tave mačiau tik perjungdamas kanalą.

Penelopė pažvelgė į jo įraudusį nuo įtampos veidą.

– Tu juk nesiruoši duoti mums telefono, ar aš klystu?

– Aš pažadėjau – taisyklės yra taisyklės. Duosiu telefoną, vos tik gausiu tai, ko noriu, – išpyškino vyras.

– Žinai, kad mums tai būtina ir tuo naudojiesi...

– Būtent taip ir darau! – šaukė Valenbergas.

– Gerai, velniai griebtų, susitarėm – šiek tiek pažaisime ir duosi mums telefoną.

Mergina nusigręžė, nusivilko megztinį, tuomet marškinėlius. Ryškioje šviesoje bolavo nudraskyti pečiai, mentės, mėlynėmis nusėtas purvinas kūnas. Paskui atsisuko, krūtis pridengusi delnais.

Bjornas plojo ir švilpė, stebėdamas liūdnomis akimis. Osiano veidą mušė prakaitas, jis užmetė akį į Penelopę ir atsidūrė šalia Almskugas lempos šviesoje. Vyras suko klubus, staiga nusitraukė klubų raištį, pasuko virš galvos, pertraukė tarp kojų ir švystelėjo į Bjorną.

Valenbergas nusiuntė oro bučinį ir ranką pridėjęs prie ausies parodė, kad paskambins jam.

Bjornas suplojęs sušvilpė dar garsiau ir toliau plojo ramiau stebėdamas, kaip Penelopė siekia iš ketaus pagaminto virtuvinio kablio, kabėjusio prie viryklės.

Šluotelė pelenams ėmė siūbuoti ir švelniai dzingtelėjo į masyvią atbrailą.

Osianui šokčiojant, žibėjo auksiniais žvyneliais siuvinėtos kelnaitės. Penelopė artinosi prie jo abiem rankom laikydama kablį. Vyras vis sukosi prie Bjorno.

– Klaupkis, – sušnabždėjo. – Klaupkis, Gražuoli!

Penelopė užsimojo sunkiuoju įrankiu ir kiek galėdama stipriau trenkė Osianui per šlaunis. Šis susmuko ir ėmė rėkti, susiėmęs už sužeistos vietos. Kūną rietė skausmas, jo aimanos panėšėjo į riaumojimą. Mergina nieko nelaukdama stipriais smūgiais daužė muzikos grotuvą, kol kambaryje tapo tylu.

Šeimininkas gulėjo nejudėdamas, kvėpavo greitai kartkartėmis sudejuodamas.

Penelopė prisėlino, vyras žvelgė į ją išgąstingomis akimis. Ji akimirką dvejojo. Dešiniojoje rankoje

laikė siūbuojantį ketaus kablį.

– Ponas begemotas man pašnabždėjo norįs, kad duotumei man telefoną ir pasakytumei kodą, – ramiai tarė ši.

---

7 Zara Lender (Zarah Leander) – švedų aktorė ir dainininkė. *(Vert. past.)*

55

Policija

Osiano Valenbergo namelyje buvo karšta ir tvanku. Bjornas retkarčiais pakildavo nuo kėdės norėdamas pažvelgti pro langą į vandenį, į tiltelį. Penelopė sėdėjo ant sofos, rankoje laikydama telefoną, laukė policijos skambučio. Jų pagalbos prašymas užregistruotas ir dabar laukė, kad priartėjus jūrų policijos laivui su ja susisiektų tuo pačiu telefono numeriu. Osianas sėdėjo ant fotelio stebėdamas įsibrovėlius, rankoje laikė didelę viskio taurę. Vyras nurijo keletą tablečių nuo skausmo ir prislopusiu balsu sakė išgyvensiąs.

Mergina pažiūrėjo į telefoną – ryšys nusilpęs, bet vis dar pakankamai stiprus. Policija pasirodys jau visai netrukus. Ji atsitiesė, įsitaisydama ant sofos. Kankinanti tvankuma tvyrojo kambaryje. Marškinėlius merkte merkė prakaitas. Ji užsimerkė prisimindama Darfūrą ir tą karštį autobuse jai keliaujant į Kubumą prisijungti prie Džeinės Oduja ir „Action Contre la Faim“. Ji buvo pakeliui į kareivines, kuriose įsikūrusi organizacijos administracija, tačiau akimirką sustojo. Akį patraukė keletas vaikų, žaidžiančių keistą žaidimą – lyg statytų molines figūrėles ant kelio, tikėdamiesi, kad jos atsidurs po automobilių ratais. Penelopė atsargiai prisiartino, norėdama pamatyti, ką jie daro. Vaikai juokėsi vos tik automobiliui pervažiavus vieną iš figūrėlių.

– Nužudžiau dar vieną! Tai buvo vyras!

– Aš nužudžiau fūrą!

Vienas iš jų išbėgo į kelią ir pastatė porą molinukų – mažą ir didelį. Pravažiuojančio vežimėlio ratas nuvertė ir sumalė mažąjį.

– Vaikiščias mirė! Mirė tas kalės vaikas!

Penelopė priėjo prie vaikų ir paklausė, ką jie daro, bet neatsakę vaikai leidosi į kojas. Ji liko stovėti stebėdama ant raudono, įkaitusio kelio sutrintas figūrėles.

Fūrai buvo gentis, įkūrusi ir pavadinusi Darfūro regioną. Ši senovės afrikiečių gentis nyksta dėl džandžavidų represijų.

Nuo neatmenamų laikų tęsiasi nesutarimai tarp Afrikos ūkininkų ir šiaurinių klajoklių genčių, tačiau tikroji priešiškumo priežastis – nafta, rasta senųjų genčių gyvenamose vietose.

Nors pilietinis karas oficialiai baigėsi, džandžavidų reidai tęsiasi – jie prievartauja moteris, žudo vyrus ir berniukus, o galiausiai sudegina jų gyvenvietes. Penelopė stebėjo nubėgančius vaikus ir jau norėjo paimti paskutinę ant kelio likusią figūrėlę, kai kažkas sušuko: „Pene! Penelope!“

Mergina krūptelėjo ir atsisukusi pamatė mojančią Džeinę Odują. Moteris buvo stambi, žemo ūgio, mūvėjo nuskalbtus džinsus ir vilkėjo geltoną švarkelį. Penelopė ją vos atpažino. Draugės veidą

vagojo raukšlės – ji taip paseno vos per keletą metų.
– Džeine!
Jos stipriai apsikabino.
– Nekalbėk apie tuos vaikus, – sumurmėjo žemoji moteris. – Jie kaip visi nekenčia mūsų, nes esame tamsaus gymio. Niekaip nesuprantu. Jie nekenčia tamsios odos!
Džeinė ir Penelopė patraukė link pabėgėlių stovyklos. Šen bei ten jau rinkosi žmonės valgyti ir gerti. Degančio pieno kvapas maišėsi su išviečių smarve. Mėlyni Jungtinių Tautų uždangalai buvo matomi visur – naudojo juos ir užuolaidoms, ir pastogei suręsti, ir vietoj patalynės. Šimtai Raudonojo Kryžiaus palapinių plevėsavo lygumų peizaže.
Penelopė nusekė Džeinei įkandin link didžiųjų ligoninės palapinių. Saulės šviesa viduje padūmavo. Oduja pažvelgė pro plastikinį langelį į operacinę.
– Slaugės tapo puikiomis chirurgėmis, – ramiai tarė. – Pačios amputuoja ir atlieka nesudėtingas procedūras.
Du liesi berniukai galbūt kokių trylikos metų įnešė didžiulę kartoninę dėžę ir atsargiai pastatė tarp kitų, tada priėjo prie Džeinės, kuri padėkojo ir paprašė padėti atnešti vandens neseniai atvykusių moterų žaizdoms išvalyti.
Berniukai išėjo ir netrukus grįžo nešini vandens pilnais plastikiniais buteliais.
– Jie priklausė arabų milicijai, – paaiškino Džeinė, stipriai linktelėdama berniukams. – Bet viskas baigėsi. Trūksta šaudmenų ir ginklų, žmonės nežino, kaip elgtis, daugelis padeda mums. Turime berniukų mokyklą, kurioje dirba keletas vyrų iš milicijos.
Prie maisto indų buvusi moteris gailiai suvaitojo, Džeinė nuskubėjusi prie jos paglostė skruostus ir kaktą. Nepanašu, kad ji būtų penkiolikos, bet nėštumas jau buvo stipriai matyti, o viena koja amputuota. Visą dieną Penelopė dirbo kartu su drauge, vykdė visus nurodymus, neuždavinėjo klausimų, nekalbėjo, tik darė viską, ką galėjo norėdama kuo geriau išnaudoti bičiulės žinias.
Trisdešimtmetis simpatiškas afrikietis stipriais pečiais atskubėjo prie Džeinės, nešinas mažu baltu indeliu.
– Trisdešimt devynios tabletės antibiotikų, – švytėdamas tarė jis.
– Esi tuo tikras?
Vyras šypsodamasis linktelėjo.
– Puikiai padirbėjai.
– Einu, paspausiu Rosą, jis žadėjo šią savaitę mums gauti kraujospūdžio matavimo aparatą.
– Čia Grėjus, – pasakė Džeinė. – Iš tiesų jis – mokytojas, bet be jo pagalbos aš neįstengčiau...
– Penelopė Fernandez, – prisistatė ji.
– Tarzanas, – atsakė vyras, silpnai spustelėdamas ištiestą ranką.
– Nuo tos dienos, kai atvyko čia, jis nori būti taip vadinamas, – nusijuokė draugė.
– Tarzanas ir Džeinė, – šypsojosi jis. – Aš jos Tarzanas.
– Buvau jau nusprendusi vadinti jį Greistoku, – pasakojo bičiulė, – bet kitiems pasirodė, kad vardas

pernelyg sudėtingas, taigi tenka pasitenkinti Grėjumi.

Staiga pasigirdo iš už palapinės kampo išsukančio sunkvežimio signalas, visi trys nubėgo link jo. Aprūdijusios mašinos ratai sukėlė raudonų dulkių šuorus. Viduje gulėjo septyni peršauti vyrai iš vakaruose esančio kaimo, kuriame kilo susidūrimas prie šulinio.

Likusią dienos dalį Penelopė padėjo operacinėje. Vienas sužeistasis mirė. Akimirką Penelopę sustabdė Grėjus, tiesdamas jai vandens butelį. Įsitempusi ši papurtė galvą, bet vyras tik ramiai nusišypsojo:

– Spėsi atsigerti.

Mergina padėkojo, gurkštelėjo vandens ir padėjo jam užkelti sužeistą vyrą ant lovos.

Vakarą Penelopė leido kartu su Džeine: išvargusios draugės sėdėjo kareivinių verandoje ir valgė vėlyvą vakarienę. Lauke vis dar buvo labai šilta. Šnekučiuodamosi stebėjo kelią, besidriekiantį tarp namų ir palapinių, žmones, skubančius atlikti paskutinius dienos darbus, kol dar ne visai tamsu.

Vos tik sutemus viskas grėsmingai nutilo. Iš pradžių Penelopė dar girdėjo čežėjimą išvietėse ir atsargiai einančiuosius tamsoje, bet netrukus stojo tyla, net vaikai neverkė.

– Žmonės čia vis dar bijo džandžavidų, – paaiškino Džeinė rinkdama lėkštes.

Jos įėjo į vidų, užrakino laukujas duris ir ėmė plauti indus. Vėliau palinkėjus labos nakties Penelopė nuėjo į svečių kambarį koridoriaus gale.

Po poros valandų ji krūptelėjusi nubudo. Buvo užmigusi su drabužiais. Gulėdama įsiklausė į Darfūro tylą. Negalėjo suprasti, kodėl prabudo. Širdis jau rimo, kai staiga lauke išgirdo klyksmą. Mergina atsikėlė ir priėjo prie lango. Gatvę apšvietė mėnesiena. Buvo girdėti įnirtingas pokalbis. Trys paaugliai ėjo viduriu gatvės. Negali būti nė abejonės, kad jie priklausė džandžavidų milicijai: vienas rankoje laikė revolverį. Penelopė girdėjo juos šaukiant apie vergų žudymą. Senas afrikietis, dienomis kepęs valgomuosius batatus ir pardavinėjęs po dvi piastras, jau buvo įsitaisęs savo guolyje prie JT patalpų. Priėję arčiau berniukai dėbtelėjo į jį. Laibas paauglys, rankoje turėjęs revolverį, iššovė senukui į veidą. Šūvis nuaidėjo tarp namų sienų. Vaikėzai šaukė, sugriebė keletą valgomųjų batatų, sukrimto, o likusius nuspyrė ant dulkėto kelio šalia mirusiojo. Jie pasirodė gatvėje, apsidairę bakstelėjo pirštais kaip tik į pastatą, kuriame buvo įsikūrusios Džeinė ir Penelopė. Pastaroji prisiminė sulaikiusi kvapą, kai verandoje pasigirdo žingsniai ir įtempta kalba. Mergina staigiai įkvėpė ir atsimerkė. Veikiausiai bus užmigusi ant Osiano Valenbergo sofos.

Pasigirdo duslus griaustinio barbėjimas. Dangus apsiniaukė.

Bjornas stovėjo prie lango, Osianas spitrijosi į viskio taurę.

Penelopė pažiūrėjo į telefono ekraną, niekas neskambino.

Jūrų policija jau turėtų netrukus pasirodyti.

Audros debesys artinosi. Užgeso lempa, nutilo ventiliatorius virtuvėje – name dingo elektra. Pasigirdo retas barbenimas, kurį netrukus pakeitė stiprus lietus.

Mobilusis ryšys nutrūko.

Žaibas nušvietė kambarį, trenkė stiprus griaustinis.

Penelopė atsilošė ir įsiklausė į lietų. Pro langą sklido gaivuma. Ji vėl užmigo, bet netrukus buvo pažadinta Bjorno žodžių.

– Ką? – paklausė ši.

– Laivas, – pakartojo jis. – Policijos laivas.

Mergina kaipmat pašoko ir pažvelgė pro langą. Vanduo kunkuliavo nuo stiprių lašų. Link prieplaukos artinosi didelis laivas. Penelopė dar kartą patikrino telefoną – ryšio nebuvo.

– Paskubėk, – paragino Bjornas.

Vaikinas stengėsi pataikyti raktą į laukujų durų spyną. Rankos stipriai drebėjo. Policijos laivas priplaukė arčiau, įjungė sireną.

– Netinka! – sušuko Bjornas. – Ne tas raktas!

– Oi oi oi, – šypsojosi Osianas, traukdamas raktų ryšulėlį. – Na, tada turi būti šis.

Bjornas čiupo raktą, sugrūdo į spyną, raktas sukdamasis trakštelėjo.

Lietuje buvo sunku įžiūrėti jau pasisukusį išplaukti policijos laivą.

– Bjornai! – šūktelėjo Penelopė.

Suburzgė laivo varikis, palikdamas baltas putas. Vaikinas mojo greitai bėgdamas žvyrkeliu, vedančiu link prieplaukos.

– Mes čia! Čia!

Bjornas kiaurai permirko. Atsirado ant tiltelio ir spėjo pamatyti, kaip laivas pulsuodamas įsibėgėja. Krepšys su pirmosios pagalbos vaistinėle stovėjo galiniame denyje. Jautė, kad yra matomas pro laivo langą. Dangų perskrodė dar vienas žaibas. Pasigirdo kurtinantis griaustinis. Buvo matyti, kad policijos pareigūnai kažką pranešė per radiją. Lietus dardėjo į kajutės stogą. Bangos skalavo krantą. Bjornas sušuko ir pamojo ranka. Laivas grįžo ir šonu prisišvartavo prie tiltelio. Vaikinas, įsikabinęs į lankstą, įsiropštė į laivą, nusileido prie įėjimo į kajutę. Laivas siūbavo. Bjornas susvyravo, atidarė sunkias metalines duris ir įėjo. Viduje tvyrojo saldus kvapas – lyg būtų sumišusi nafta ir prakaitas.

Visų pirma Almskugas pastebėjo įdegusį pareigūną, tysantį ant grindų – kaktoje žiojėjo žaizda, akys plačiai atmerktos. Tamsi, veik juoda kraujo bala plėtėsi ant grindų. Bjorno kvėpavimas intensyvėjo, jis greitai apžvelgė policijos įrangą, lietpalčius ir žurnalus banglentininkams. Variklio garsą perskrodė balsas. Tai Osianas Valenbergas kažką šaukė, leisdamasis žvyrkeliu. Drebėdamas jis ėjo slėpdamasis po geltonu skėčiu. Bjorno kūnas pulsavo, suprato padaręs klaidą – pateko į spąstus. Vaikinas pastebėjo kraujo žymes ant langų. Laiptai, vedantys į kajutę, sudardėjo. Atsisukęs pamatė besiartinantį persekiotoją. Apsirengęs policininko drabužiais, veidas susikaupęs. Bjornas suprato, kad bėgti jau vėlu. Pačiupo ant lentynos gulėjusį atsuktuvą. Persekiotojas nesitraukė nuo laiptų, artėjo prie kapitono lieptelio, ryškios šviesos akinamas prisimerkė, norėdamas pamatyti krantą. Lietus čaižė langus. Almskugas vikriai sukosi. Atsuktuvu stengėsi pataikyti užpuolikui į širdį, pajudėjo į priekį ir nesuprato, kas nutiko. Nebejautė rankos po staigaus smūgio. Lyg būtų šios netekęs. Atsuktuvas nukritęs nuriedėjo prie aliumininės įrankių dėžės. Persekiotojas nepaleido nejautriosios vaikino rankos, persuko kūną, spyrė į kojas ir pastūmė į priekį, Bjornas veidu trenkėsi į kapitono tiltelį. Nuo

smūgio tyliai, dusliai lūžo kaklas. Nieko nejuto, matė keistas šviesele, sužibančias tamsoje. Nelaimėlio veidą perliejo šiurpas, dar po keleto sekundžių šis jau buvo miręs.

56

Sraigtasparnis

Penelopė stovėjo prie lango. Padangę vėl perskrodė žaibas, virš jūros nugarmėjo griaustinis. Pylė kaip iš kibiro. Bjornas įlipo į laivą ir pradingo vairinėje. Vanduo mirguliavo nuo lietaus lašų. Osiano galvą dengiantis geltonas skėtis bolavo tolumoje, kažkur prie vandens. Metalinės laivo durys atsidarė, denyje pasirodė uniformuotas pareigūnas, nušoko ant tiltelio ir pririšo laivą. Šiam artinantis žvyrkeliu Penelopė suprato, kas jis.

Persekiotojas neatsakė į Valenbergo sveikinimą, ištiesė kairiąją ranką ir tvirtai suėmė vyro žandikaulį. Mergina nepastebėjo, kaip paleido iš rankos telefoną. Vyras stipriai nusuko Osiano veidą į šoną. Geltonasis skėtis nukrito ir nuriedėjo tolyn. Viskas truko vos kelis akimirksnius. Vargu ar persekiotojas sustos, laisvąja ranka išsitraukęs trumpą durklą. Jis dar pasuko kankinamojo veidą ir staigiai lyg gyvatės kirtis suvarė ašmenis į kaklą, virš atlasinės apykaklės. Valenbergas jau buvo miręs, kai sukniubo ant žemės.

Policijos pareigūnu apsirengęs persekiotojas skubriais žingsniais artinosi prie namo. Ryškus žaibo blyksnis nušvietė nusikaltėlį, Penelopės akys pagavo jo žvilgsnį. Prieš sutemstant mergina pastebėjo susirūpinusį veidą: pavargusias liūdnas akis ir rando perrėžtą burną. Griaudėjo. Vyras ėjo link namo. Penelopė nesitraukė nuo lango. Kvėpavo tankiai, bet pajudėti negalėjo, kūnas neklausė.

Lietaus lašai tekėjo langu. Žemė slydo po kojomis, bet staiga už nusikaltėlio nugaros viskas nušvito geltonai. Tiltelis, vanduo ir dangus akinančiai spindėjo. Policijos laivas suliepsnojo lyg milžiniškas laužas. Metalinės dalys šovė į orą. Liepsnos augo, plieskė geltonai oranžiniai liežuviai. Nuo karščio užsidegė tiltelis ir nendrės, sprogimo trenksmas pasiekė namą.

Sudrebėję langai ėmė trūkinėti prie Penelopės veido. Lietus skrodė tamsius dūmų kamuolius, kylančius persekiotojui už nugaros. Šis vis artėjo. Fernandez apsisuko, nuskubėjo per kambarį, perlipo nustumtą fotelį, perbėgo koridorių, kurio sienas puošė nuotraukos su autografais, atplėšė laukujas duris ir pasileido per šlapią peraugusią veją. Ji paslydo, bet tuojau atsitiesė ir lėkė išmintu keliuku kuo toliau nuo namo, pro beržynėlį pievos link. Čia sutiko būrelį vaikų, traukiančių link paplūdimio, nešinų žvejybos įrankiais, apsitaisiusių oranžinėmis gelbėjimosi liemenėmis. Ji buvo labai uždususi, merginą ėmė pykinti. Privalėjo sustoti, nežinojo, kur bėgti, įšliaužė į nedidelę pašiūrę, tarp dilgėlių ėmė vemti. Susiėmusi pradėjo melstis. Nudundėjo griaustinis. Kūną krėtė drebulys, bet ji vėl atsistojo, megztinio rankove nuo veido nusibraukė vandenį. Atsargiai pasilenkė į priekį ir apsidairė. Beržynas supo persekiotoją, jis sustojo prie vaikų, kurie iš karto parodė, kur nubėgusi mergina. Penelopė atsitraukė, nusliuogė uolomis žemyn ir pasileido prie vandens. Švieži pėdsakai

ryškiai įsispaudė drėgname smėlyje. Ji bėgo ilgu pontoniniu tilteliu. Staiga išgirdo sunkų sraigtasparnio burzgimą. Mergina nesustojo, matė persekiotoją bėgant tarp medžių kranto link. Iš gelbėtojų sraigtasparnio iššokęs vyras nusileido ant liepto galo, vanduo aplink sukosi ratu. Penelopė bėgo link jo slidžiomis lentomis, gelbėtojas šaukte aiškino, kaip užsimauti liemenę ir atsistoti. Pritvirtinęs lyną, davė ženklą pilotui ir jie pajudėjo, skrido vos virš vandens, pasuko ir pakilo aukštyn. Mergina dar pastebėjo, kaip persekiotojas priklaupęs ant kelio iš tamsios kuprinės traukė ginklą. Daugiau nebematė kranto, tik regėjo tankiai suaugusius žaliuojančius medžius. Vanduo raibuliavo po kojomis. Staiga išgirdo trumpą pokštelėjimą, sraigtasparnio viduje kažkas subildėjo. Lynas smarkiai truktelėjo, užspausdamas pilvą. Ją laikęs gelbėtojas kažką sušuko pilotui. Jie metėsi į kitą pusę, sraigtasparnis ėmė suktis ir Penelopė suprato, kas nutiko. Ant kranto likęs persekiotojas nušovė pilotą. Negalvodama Fernandez atsisegė lyną ir krito. Jau buvo ore, kai sraigtasparnis tapo nevaldomas – ėmė suktis ir verstis, plačiai suko kabantį gelbėtojo kūną. Nuaidėjo kurtinantis barškėjimas – lūžo didysis sraigtas. Penelopė krito iš dvidešimties metrų aukščio tiesiai į vandenį. Kūnas giliai paniro. Drebėdama mergina nėrė dar giliau, kol pagaliau atsispyrė kojomis ir iškilo. Įkvėpė oro ir apsidairiusi ėmė plaukti nuo salos tolyn į jūrą.

57

Audra

Po trumpo susitikimo su Pontusu Salmanu Jonas Lina ir Saga Bauer išėjo iš „Silencia Defence“ pastato.

Jie spendė spąstus, bet Salmanas pareigūnus nustebino – nedvejodamas atpažino savo atvaizdą ir nupasakojo aplinkybes. Nuotrauka daryta 2008 metų pavasarį, koncertų salėje Frankfurte.

Pontusas atskleidė, kad tuo metu vyko derybos dėl karinės amunicijos siuntimo į Sudaną. Sandoris jau buvo beveik įvykęs, bet 2009 metų vasarą nutrūko. Salmanas manė Joną ir Sagą supratus, ką šis turi omenyje.

Susitikimas buvo vienintelis, bet kokių tolesnių derybų galimybės buvo atmestos.

– Žinai, apie ką jis kalbėjo? – paklausė Jonas. – Kas nutiko tą vasarą?

Prieš išsukant į Ninesvegeno kelią, Saga išsitraukė telefoną ir surinko Saimono Lorenco, saugumo darbuotojo, telefono numerį.

– Skambini juk ne norėdama paskirti pasimatymą? – vangiai atsiliepė Saimonas.

– Ant stalo turi Afrikos žemėlapį, kiek į šiaurę nuo Sacharos. Manau, žinai, kas nutiko 2009 metų vasarą.

– Ką turi omenyje?

– Dėl kažkokios priežasties nuo to laiko Švedija negali eksportuoti karinės amunicijos.

– Ar tu neskaitai laikraščių?

– Skaitau, – tyliai atsakė komisarė.

– 2009 metų liepą Tarptautinis baudžiamasis Hagos tribunolas išdavė sulaikymo orderį Sudano prezidentui Omarui al Baširui.

– Prezidentui?

– Taip.

– Tai jau svarbu.

– Prezidentui pateikti kaltinimai dėl grobstymo, žiaurumų, trėmimų, kankinimų ir Darfūro etninių grupių genocido.

– Suprantu.

Prieš baigdamas pokalbį, Saimonas Lorencas trumpai papasakojo apie šiandieninę padėtį šalyje.

– Ką jis sakė? – nekantravo Jonas.

– Tarptautinis baudžiamasis tribunolas išdavė šalies prezidentui arešto orderį, – paaiškino Saga, rimtai žvelgdama į partnerį.

– Nežinojau, – nutęsė šis.

– 2004 metais Jungtinės Tautos įvedė ginklų embargą džandžavidų ir kitoms ginkluotosioms grupuotėms, veikiančioms Darfūre.

Pareigūnai važiavo Ninesvegeno keliu į šiaurę. Vasaros dangus slogiai apniuko.

– Tęsk, – paragino Jonas.

– Prezidentas al Baširas neigė palaikęs bet kokį ryšį su milicija. Po JT įvesto embargo, eksportas leidžiamas tik tiesiogiai Sudano vyriausybei.

– Dėl to, kad jie neturėjo ryšių su milicija.

– Būtent, – pritarė Saga. – 2005 metais pasirašė Visuotinį taikos susitarimą, kuriuo baigėsi ilgiausiai trukęs pilietinis karas Afrikoje. Neliko esminės kliūties ginklų eksportui. Karlo Palmkrunos užduotis buvo įvertinti, ar tai daryti pakankamai saugu.

– Vis dėlto Tarptautinis baudžiamasis tribunolas priėmė kitokį sprendimą, – niūriai pastebėjo Lina.

– Visiškai! Jie įžvelgė tiesioginį prezidento ir ginkluotos milicijos ryšį ir išdavė arešto orderį.

– Kas nutiko vėliau?

– Balandį vyko rinkimai, po kurių al Baširas liko prezidento poste, o Sudanas nė neketina paisyti orderio. Ginklų eksportas į Sudaną nebeįmanomas.

– Kaip Pontusas Salmanas ir sakė.

– Todėl nutrūko jų sandoris.

– Privalome rasti Penelopę Fernandez, – pasakė komisaras pirmiesiems lietaus lašams užtiškus ant priekinio stiklo.

Automobilis įsuko į stiprų audros debesį, matomumas buvo labai prastas. Virš mašinos stogo žaibavo ir griaudėjo. Dangus visiškai aptemo, retkarčiais jį perskrosdavo žaibo blyksniai. Valytuvai dirbo kaip pašėlę.

Suskambo Jono telefonas, tai Peteris Neslundas, jo vadovas. Įsitempęs šis pasakojo, kad prieš dvidešimt minučių pagalbos telefonu skambinusi Penelopė Fernandez.

– Kodėl niekas man nepranešė?

– Svarbiausia buvo išsiųsti jūrų policijos ekipažą, jie jau keliauja. Gelbėjimo sraigtasparnis taip pat jau pakeliui.

– Puiku, – tarė Jonas ir klausiamai žvilgtelėjo į Sagą.

– Žinau, kad nori kuo greičiau apklausti Penelopę Fernandez ir Bjorną Almskugą.

– Taip.

– Pranešiu, kai tik sužinosiu ką nors nauja.

– Ačiū.

– Policijos laivas jau turėtų pasiekti Šimendio salą, jei... Palauk, kažkas nutiko, palauk sekundę.

Peteris padėjo telefoną ant stalo, Jonas girdėjo jį kalbant. Pastebėjo, kaip Neslundo balsas darėsi vis irzlesnis, kol galiausiai sušuko: „Bandykite dar kartą!“

– Pasikalbėsime vėliau, – pagaliau paėmęs telefoną, susikrimtęs pasakė šis.

– Kas nutiko? – paklausė Jonas.

Nugriaudėjo, mobiliojo signalas trūkčiojo.

– Nepavyksta susisiekti su kolegomis laive, jie neatsako. Prakeiktas Lencas pamatė kokią bangą, kurią privalėjo išbandyti.

– Peteri, – rimtai kreipėsi Lina, – klausyk, turite veikti kuo skubiau. Manau, su laivu jau baigta ir...

– Vis tiek...

– Užsičiaupk ir paklausyk, – nutraukė Jonas. – Kolegos iš jūrų policijos veikiausiai jau negyvi. Turi vos keletą minučių susiimti ir imtis vadovauti greitojo reagavimo operacijai. Paskambink RKC ir Bengtui Olofsonui, pasistenk gauti du patrulius iš NI ir sraigtasparnį iš artimiausios flotilės.

58

Paveldėtojas

Audra apėmė Stokholmą, griaustinis nerimo, žaibavo, pylė kaip iš kibiro. Lietaus lašai tekėjo dideliais Karlo Palmkrunos buto langais. Tomis Kofoedas ir Natanas Polokas vėl grįžo prie nutraukto techninio tyrimo.

Tamsoje jie uždegė šviesas.

Vienoje iš aukštų rūbinės spintų, tarp pilkų, mėlynų ir juodų kostiumų, Polokas rado juodos odos aplanką.

– Tomi! – sušuko.

Susikūprinęs ir niūrus Kofoedas įžengė į patalpą.

– Kas?

Natanas pirštinėta ranka švelniai spragtelėjo per aplanką.

– Atrodo, kažką radau, – ramiai tarė.

Sustoję aukštoje, erdvioje lango nišoje pareigūnai atsargiai atsegė aplanką.

– Nagi, – paragino Tomis.

Polokas švelniai išėmė storo popieriaus viršelį: „Karlo Palmkrunos testamentas."

Jie skaitė tylomis. Dokumentas surašytas prieš trejus metus, kovo 1 dieną. Visą turtą Palmkruna paliko vieninteliam asmeniui – Stefanui Bergkvistui.

– Kas, po velnių, tas Stefanas Bergkvistas? – susidomėjo Kofoedas jiems baigus skaityti. – Nei giminių, nei draugų velionis neturėjo, nieko nesuprantu.

– Pagal šį dokumentą, Stefanas Bergkvistas gyvena Vesterose. Rešilo gatvė 11, Vesterosas. Ir...

Polokas nutilo dar kartą pažvelgęs į lapo viršų:

– Ir jis vaikas. Pagal socialinio draudimo numerį jam dabar šešiolika.

Testamentą sudarė Palmkrunos advokatas iš kontoros „Viselgrinas ir sūnūs". Natanas pervertė testamento priedus, kuriuose tiksliai įvardytas mirusiojo turtas: keturi pensijų fondai, pora hektarų išnuomoto miško, nuošalus sodas Siormlande, prieš dešimtmetį išnuomotas šimtui metų ir brangiai įvertintas butas Grevo gatvėje. Didžiausias palikimas – sąskaita „Chartered" banke Džersyje, kurioje Palmkruna turėjo devynis milijonus eurų.

– Atrodo, Stefanas praturtėjo, – tarė Polokas.

– Aha.

– Bet kodėl?

Tomis gūžtelėjo pečiais.

– Kai kas visą turtą palieka savo šuniui ar sporto klubo treneriui.

– Paskambinsiu jam.

– Berniukui?

– O ką siūlai?

Natanas Polokas surinko telefono numerį, paprašė, kad jį sujungtų su Stefanu Bergkvistu, gyvenančiu Rešilo gatvėje 11, Vesterose. Sužinojo, kad tokiu adresu registruotas dar vienas žmogus ta pačia pavarde, berniuko mama Siv Bergkvist. Natanas nukreipė žvilgsnį į stiprų lietų ir perpildytus lietvamzdžius.

– Siv Bergkvist, – atsikrenkštė moteris.

– Natanas Polokas, detektyvas. Ar jūs esate Stefano Bergkvisto mama?

– Taip, – sušnabždėjo ši.

– Ar galėčiau su juo pasikalbėti?

– Ką?

– Nėra reikalo nerimauti, man tik reikia paklausti...

– Eikite velniop! – sušuko padėdama ragelį.

Pareigūnas dar kartą surinko tą patį numerį, bet niekas neatsakė. Jis pažvelgė žemyn į apšviestą gatvę ir pabandė dar kartą.

– Mikas, – tvirtai prisistatė vyras.

– Mano vardas Natanas Polokas ir aš...

– Ko, po galais, norite?

Buvo girdėti moters verksmas, ji kažką pasakė vyrui, bet šis atkirto galintis susitvarkyti pats.

– Ne, – spaudė ji. – Aš...

Vyras perdavė telefoną, nuaidėjo tolstantys žingsniai.

– Klausau, – tyliai tarė moteris.

– Man tikrai reikia...

– Stefanas miręs, – graudulingu balsu pasakė pašnekovė. – Kodėl taip elgiatės? Kodėl sakote, kad norite pasikalbėti su juo? Aš nebegaliu...

Moteris verkė, kažkas traškėdamas priėjo prie jos.

– Atleiskite, – atsiprašė Polokas. – Nežinojau, aš...

– Nebegaliu, – verksmas nerimo. – Daugiau nebegaliu.

Vėl pasigirdo žingsniai, vyras paėmė telefoną.

– Šiam kartui užteks.

– Palaukite, – suskubo Natanas. – Ar galėtumėte papasakoti, kas nutiko? Tai svarbu...

Tomis Kofoedas sekė pokalbį stebėdamas kolegą, šis išbalo, persibraukė į uodegėlę surištus žilus plaukus.

59

Gyvenimo prasmė

Būrelis pareigūnų susirinko nuovados koridoriuje. Nuotaika įtempta. Visi laukė naujienų. Pirma buvo prarastas ryšys su jūrų policijos laivu, vėliau iš radarų pradingo ir gelbėtojų sraigtasparnis.

Jonas savo kabinete kriminalinės policijos patalpose skaitė Disos atsiųstą atvirlaiškį iš konferencijos, vykusios Gotlande. „Perduodu meilės laišką nuo slaptos gerbėjos. Apkabinu, Disa." Veikiausiai ilgai užtruko ieškodama atviruko, kuris tikrai būtų galėjęs jį pašiurpinti. Vyras apvertė atviruką, kitoje pusėje spausdintinėmis raidėmis užrašyta *Sex on the beach* (angl. seksas paplūdimyje – *vert. past.*) ir pavaizduotas į rožinį bikinį įsisspraudęs baltas pudelis su akiniais nuo saulės. Šuo įsitaisęs ant šezlongo, šalia – aukšta kokteilio taurė. Kažkas pabeldė į duris, Jono šypsena dingo pamačius susirūpinusį Natano Poloko veidą.

– Karlas Palmkruna turtą paliko sūnui, – tarė šis.

– Nemaniau, kad jis turėjo giminių.

– Berniukas negyvas, buvo tik šešiolikos, vakar nutiko tikra nelaimė.

– Vakar? – pasitikslino Lina.

– Stefanas Bergkvistas gyveno tik trimis dienomis ilgiau nei tėvas, – lėtai šnekėjo Natanas.

– Kas nutiko?

– Tiksliai nesupratau, kažkas, susiję su jo motociklu. Tikiuosi gauti pirminę ataskaitą.

– O ką žinai tiksliai?

Išstypęs vyras su žilų plaukų uodega klestelėjo ant kėdės.

– Keliskart šnekėjau su jo mama Siv Bergkvist ir jos sugyventiniu Miku Johansonu. Sužinojau, kad Siv dirbo Palmkrunos sekretore Ketvirtojoje karinio jūrų laivyno flotilėje. Santykiai truko neilgai. Ji pastojo, tai sužinojęs Karlas norėjo, kad jai būtų atliktas abortas. Grįžusi į Vesterosą, moteris pagimdė ir visą laiką teigė, kad tėvas nežinomas.

– Ar Stefanas žinojo, kad Karlas Palmkruna buvo jo tėvas?

Natanas papurtė galvą, prisimindamas moters žodžius: „Berniukui sakiau, kad jo tėtis miręs, miręs dar prieš jam gimstant."

Pasigirdo beldimas, pasirodė Anja Larson, ant stalo padėjo dar šiltą, ką tik atspausdintą ataskaitą.

– Nelaimingas atsitikimas, – pasakė ir nieko daugiau neaiškindama išėjo.

Jonas paėmė plastikinį aplanką ir pradėjo skaityti nuo pat techninio tyrimo detalių. Mirties priežastis buvo ne apsinuodijimas anglies monoksidu, bet nudegimai, atsiradę dėl didelio karščio. Prieš mirtį oda buvo sutrūkinėjusi, raumenys susitraukę. Dėl karščio trūko kaukolė ir ilgesni kaulai.

Patologas konstatavo hematomą, užvirus kraujui atsiradusią tarp kaukolės ir kietojo smegenų dangalo.

– Siaubinga, – burbtelėjo Lina.

Gaisravietės tyrimą sunkino tai, kad iš pašiūrės, kurioje buvo rasti Stefano Bergkvisto palaikai, beveik nieko neliko. Tik smilkstanti pelenų krūva, juodi metalo gabalai ir suanglėjęs kūnas šalia anksčiau buvusių durų liekanų. Pirminė policijos versija buvo paremta vienintelio liudytojo, pranešusio ugniagesiams, pasakojimu. Jis matė liepsnojantį motociklą, nuvirtusį taip, kad nebuvo įmanoma atidaryti durų. Bako dangtelis buvo atsuktas, tekėjo degalai. Dėl ko įsižiebė ugnis, policijos ataskaitoje neminima, bet gali būti, kad taip nutiko dėl numestos nuorūkos.

– Palmkruna mirė, – lėtai tarė Polokas. – Visą turtą paliko sūnui, po trijų dienų mirė ir šis.

– Palikimas atiteks motinai? – pasiteiravo Jonas.

– Taip.

Abu nutilo, koridoriuje aidėjo platūs, sunkūs žingsniai, į kabinetą įžengė Tomis Kofoedas.

– Atidariau Palmkrunos saugyklas – sutrimitavo jis. – Nieko nebuvo, tik šitas.

Rankoje jis laikė dailiai įrištą odinę knygelę.

– Kas čia? – paklausė Polokas.

– Biografija, – tarė Kofoedas. – Šiam socialiniam sluoksniui tai gana būdinga.

– Turi omenyje rašyti dienoraštį?

Tomis gūžtelėjo.

– Veikiau asmeniniai, ne leidybai skirti memuarai. Turėtų tapti šeimos istorijos dalimi. Rankraštis. Prasideda nuo giminės medžio, tėvo karjeros, toliau nuobodžiai rašo apie mokyklos, studijų, karo tarnybos laikus, darbus... Aprašo nevykusius bandymus investuoti, finansinės padėties nuosmukį, žemės pardavimą ir nuosavybę. Labai sausas rašinys.

– O sūnus?

– Santykius su Siv Bergkvist aprašo trumpai, it kokią nelaimę, – atsakė Kofoedas giliai įkvėpdamas. – Bet vėliau ėmė minėti Stefaną gyvenimo aprašyme, o paskutiniuosius aštuonerius metus nerašo nieko daugiau, tik apie sūnų. Jis stebėjo berniuko gyvenimą iš šalies, žinojo, kokią šis lanko mokyklą, kuo domisi, kas jo draugai. Keliskart pažymi, kaip turi būti dalijamas jo palikimas. Regis, visus pinigus taupė berniukui. Galiausiai aprašo, kaip susitiks su sūnumi, kai šis sulauks pilnametystės. Palmkruna tikėjosi, kad sūnus jam atleis ir po tiek metų jie pagaliau susipažins. Tik apie tai ir tegalvojo... O dabar abu negyvi...

– Košmaras, – sumurmėjo Polokas.

– Kažką sakei? – paklausė Jonas žvelgdamas į jį.

– Sakiau, kad tai košmaras, – nesuprasdamas atsakė Natanas. – Jis darė viską dėl sūnaus ateities, o šis jį pergyveno tik trimis dienomis. Mirė nė nesužinojęs, kas buvo jo tėvas.

60

Dar truputį

Akseliui pasirodžius miegamajame Beverli jau gulėjo lovoje. Praeitą naktį jis temiegojo dvi valandas, iš nuovargio svaigo galva.

– Kiek laiko trunka Everto kelionė į čia? – tvirtai paklausė ji.

– Kalbi apie savo tėvą? Gal kokias šešias valandas.

Ji pakilo ir patraukė link durų.

– Ką ruošiesi daryti? – pasiteiravo Akselis.

Mergaitė atsisuko.

– Gal jis sėdi automobilyje ir manęs laukia.

– Juk žinai, kad jis neatvažiuoja į Stokholmą.

– Tik noriu pažvelgti pro langą ir įsitikinti.

– Galima jam paskambinti, norėtum?

– Jau bandžiau.

Vyras ištiesė ranką, atsargiai palietė jos skruostą ir mergaitė vėl atsisėdo ant lovos.

– Pavargai? – paklausė ši.

– Beveik sergu.

– Nori, kad miegočiau kartu?

– Būk gera.

– Manau, rytoj tėtis norės su manimi pasikalbėti, – tyliai tarė ji.

Akselis linktelėjo:

– Galėsite tai padaryti rytoj.

Žvelgdama didelėmis žibančiomis akimis Beverli atrodė jaunesnė nei bet kada.

– Eik gulti, – pasakė ji. – Atsigulk ir pamiegok, Akseli.

Vyras dirstelėjo į lovą, mergaitė atsargiai taisėsi savo pusėje. Jos naktinukai kvepėjo švaria medvilne. Atsigulęs šalia Akselis tenorėjo verkti. Troško papasakoti, kad tikisi surasti jai psichologą, padėsiantį išsikapstyti iš dabartinės būsenos. Viskas pasitaisys, visuomet pasitaiso.

Vyras švelniai pakišo ranką mergaitei po kaklu, kitą ranką uždėjo ant pilvo ir patraukė Beverli prie savęs, ji sudejavo. Akselis prispaudė veidą jai prie kaklo, drėgnai kvėpavo į plaukus, laikė mergaitę tvirtai tvirtai. Po valandėlės jos kvėpavimas ėmė rimti. Abu gulėjo visai ramiai, sušilo ir suprakaitavo, bet vyras nepaleido iš glėbio Beverli.

* * *

Rytą Akselis nubudo anksti, miegojo keturias valandas, jam skaudėjo raumenis. Atsistojęs prie lango stebėjo tamsias alyvų žiedų kekes.

Atvykęs į naująją darbo vietą, tebesijautė pavargęs, krėtė šiurpas. Vakar vos per plauką nepasirašė mirusio žmogaus pradėto derinti sandorio, o juk turėtų vadovautis ne vien savo, bet ir jo vertinimu.

Nusprendus atidėti darbą, naujam direktoriui palengvėjo, nors ir kvailai pasielgė, užuot pasirašęs nupiešdamas žmogeliuką.

Akselis žinojo, kad artimiausiomis dienomis turės patvirtinti šaudmenų eksporto į Keniją leidimą. Atvertė aplanką ir ėmė skaityti apie švediškų prekių įvežimą į regioną.

Po valandos atsivėrus durims kabinete pasirodė Jorgenas Griunlichas, atitraukęs kėdę šis atsisėdo. Iš aplanko išėmė sutartį, atvertė Akselio pripieštą puslapį ir pagavo jo žvilgsnį.

– Sveikas, – pasisveikino Risenas.

Griunlichas negalėjo nesišypsoti – nupieštas žmogeliukas buvo neįtikėtinai panašus į besisveikinantį Akselį.

– Labas, – atsakė Jorgenas.

– Buvo per anksti, – teisinosi pirmasis.

– Supratau pastebėjimą, net jei reikalas ir labai skubus dar ne laikas tavęs jaudinti. Prekybos ministras neduoda ramybės, „Silencia Defence“ skambina po keletą kartų per dieną. Bet turi žinoti, kad suprantu tave. Ką tik pradėjai dirbti ir nori įsigilinti...

– Taip.

– Na, ir puiku. Tik žinok, jei dvejoji, svarstymą gali perleisti vyriausybei.

– Aš nedvejoju, – atsakė Akselis. – Tiesiog dar nepasiruošiau.

– Žvelgiant jų akimis, viskas per ilgai užsitęsė.

– Atidėsiu kitus reikalus. Galiu pasakyti, kol kas viskas atrodo neblogai, neketinu atidėlioti „Silencia Defence“ gaminių krovimo į laivą, bet dar nesu pasiruošęs.

– Perduosiu ir kitiems, kad esi nusiteikęs pozityviai.

– Gali perduoti, jei nerasiu ko nors įtartino, tai...

– Nerasi, pats viską peržiūrėjau.

– Gerai, – švelniai atsikvėpė Risenas.

– Nebetrukdysiu tau, – tarė Jorgenas stodamasis. – Kada planuoji baigti?

Akselis dirstelėjo į medžiagos stirtą.

– Po poros dienų, veikiausiai reikės gauti naujų duomenų iš Kenijos.

– Žinoma, – prieš išeidamas iš kabineto dar nusišypsojo Jorgenas Griunlichas.

61

Jis visąlaik apie tai galvoja / Prisiminimai

Dešimtą valandą Akselis išėjo iš savo biuro SPI, ketindamas likusią dienos dalį dirbti namuose. Susirinko visus su eksporto leidimu susijusius dokumentus. Dėl nuovargio jį krėtė šaltis ir alkis. Vyras nuvažiavo į „Grand Hotel“ nupirkti priešpiečių dviem. Įžengęs į namus, Risenas nunešė maistą į virtuvę. Prie stalo sėdėjo Beverli, vartė „Amelijos“ žurnalo priedą apie nuotakas ir vestuves.

– Tu alkana? – paklausė jis.

– Nesu tikra, ar per vestuves noriu vilkėti balta suknele. Galbūt šviesiai rožine...

– Man patinka baltos, – sumurmėjo vyras.

Tvarkingai sudėliojęs maistą ant padėklo Akselis nunešė jį į nedidelį rokoko stiliaus kampelį svetainėje prie lango. Jie susėdo prie aštuonkampio aštuonioliktojo amžiaus stalo, liudijančio apie to meto pamišimą dėl raižinių. Ant stalo pavaizduotas sodas, kuriame vaikšto povai ir kinė, grojanti citra.

Akselis ištraukė šeimos servizą, puoštą sidabrinių ginklų motyvais, padėjo linines servetėles ir sunkiąsias vyno taures. Beverli įpylė kokakolos, sau – mineralinio vandens, įsidėjo griežinėlį citrinos. Mergaitės kaklas buvo laibas, smakras gražus. Per trumpus plaukus buvo matyti švelnus pakaušis. Ji ištuštino taurę ir pasirąžė. Gražus vaikiškas judesys. Akselis įsivaizdavo ją taip darant ir vėliau, jau suaugus, o galbūt tebedarys taip ir būdama senučiukė.

– Papasakok apie muziką darkart, – paprašė ši.

– Kurgi baigėme? – pasitikslino vyras tiesdamas ranką paimti nuotolinio muzikos grotuvo valdymo pultelio. Kambarį užliejo jautri Aleksanderio Malterio atliekama Arvo Parto „Alinos“ interpretacija. Akselis stebėjo taurėje sproginėjančius mineralinio vandens burbuliukus. Kaip stipriai jis norėjo šampanu užsigerti smidrus, o prieš miegą praryti „Propavan“ ir „Stesolid“ tabletėlių.

Vyras įpylė kokakolos Beverli. Ši tyliai padėkojo. Akselis žiūrėjo į dideles tamsias mergaitės akis ir nepastebėjo, kad taurė nuvirto, kol gėrimas neužliejo viso raižinio. Kinų motyvas ėmė tamsėti lyg per mėnulio užtemimą, sušlapęs parkas ir povai žėrėjo.

Vyras atsistojo, žvelgė į mergaitės atvaizdą lange, tą ypatingą smakro liniją ir staiga suprato – ji panaši į Gretą. Keista, kad anksčiau nepastebėjo.

Risenas norėjo apsisukti ir bėgti toliau nuo namų, bet susilaikė, radęs šluostę, sulaukė, kol nurimo širdis, ir grįžo į kambarį.

Jos nebuvo identiškos, bet daugeliu savybių Beverli priminė Gretą.

Vyras sustojo, drebančia ranka užsispaudė burną.

Kad ir kaip stengėsi, Akselis galvodavo apie Gretą kasdien.

Paskutinė savaitė prieš koncertą jį persekiote persekiojo.

Viskas įvyko prieš trisdešimt ketverius metus pačioje jaunystėje, kai jam tebuvo septyniolika, bet daugelis dalykų jau praeitis.

62

Saldus miegas

Johano Fredriko Bervaldo konkursas, be abejo, prestižiškiausias jaunųjų smuikininkų konkursas Skandinavijoje. Jis atvėrė kelius keletui garsių pasaulio virtuozų. Finale tebuvo likę trys solistai. Šešiuose turuose vis mažiau muzikantų grojo pagrindinei žiuri, o finale didžiulei auditorijai, susirinkusiai Filharmonijoje, tiesiogiai transliuojamame koncerte dirigavo Herbertas Blumstedas.

Muzikų aplinkoje nustebimą sukėlė tai, kad net du finalininkai – Akselis Risenas ir Greta Stiernlud – studijavo Stokholmo karališkoje muzikos akademijoje. Trečiasis finalininkas buvo japonas Siras Sasakis.

Alisa Risen, profesionali muzikantė, niekada nepasiekė tokių aukštumų, todėl sūnaus sėkmė jai buvo svarbi pergalė. Ypač dabar, gavus rektoriaus įspėjimą apie sūnaus aplaidumą ir paskaitų praleidimą.

Patekę į trečiąjį turą Akselis ir Greta buvo atleisti nuo paskaitų, kad galėtų visą laiką skirti repeticijoms. Konkurse jie susipažino, džiaugėsi vienas kito sėkme, o prieš finalą ėmė draugiškai susitikinėti Risenų namuose.

Paskutiniame etape smuikininkai galėjo groti drauge su vadovu pasirinktą kūrinį.

Akselis ir jaunėlis Robertas turėjo septynis kambarius viršutiniame Risenų namo aukšte Lerkstadene. Iš tikrųjų Akselis niekada nesipraktikuodavo, bet groti mėgo, jam patiko bandyti naujus kūrinius, klausytis dar negirdėtų garsų. Kartais grodavo iki vėlumos, kol imdavo degti pirštų galai. Iki koncerto Filharmonijoje buvo likusi tik viena diena. Vaikinas peržiūrinėjo ant grindų prie gramofono išmėtytų plokštelių viršelius – trys Deivido Buvio albumai: „Space Oddity“, „Alladin Sane“ ir „Hunky Dory“.

Pasibeldusi į kambarį įėjo mama, nešina kokakolos buteliuku, pora stiklinių su ledukais ir citrinos skiltelėmis. Akselis padėkojo kiek nustebęs, paėmė padėklą ir padėjo ant žurnalinio staliuko.

– Maniau, kad grojate, – dairydamasi pasakė Alisa.

– Greta nuėjo namo pavalgyti.

– Tuo metu tu gali groti.

– Laukiu jos.

– Juk žinai, kad rytoj finalas, – priminė mama taisydamasi sėsti šalia. – Aš kasdien groju bent aštuonias valandas, kartais grodavau net dešimt.

– Aš net nebūnu nubudęs šitiek, – pajuokavo Akselis.

– Tu talentingas, Akseli.

– Iš kur žinai?

– Žinau. Bet to nepakanka, niekam nepakanka vien talento.

– Mama, aš juk repetuoju kaip išprotėjęs, – pamelavo šis.

– Pagrok man, – paprašė moteris.

– Ne, – tvirtai atsakė sūnus.

– Žinau, nenori, kad mama tave mokytų, bet galėtum leisti tau padėti, bent jau dabar, – kantriai dėstė ji. – Pastarąjį kartą girdėjau tave grojant prieš dvejus metus, kalėdiniame koncerte. Nesupratau, ką grojai...

– Deivido Buvio „Cracked Actor“.

– Nerimta... Bet kaip penkiolikmečiui gana įspūdinga, – pripažino motina tiesdama ranka paglostyti sūnų. – Bet rytoj...

Akselis išsisuko nuo rankos.

– Neaiškink.

– Ar galiu sužinoti, kokį kūrinį išsirinkai?

– Klasika, – atsakė berniukas plačiai šypsodamasis.

– Ir ačiū Dievui.

Jis gūžtelėjo nežiūrėdamas motinai į akis. Suskambus skambučiui, nuskubėjo prie durų.

Lauke temo, tik sniegas apšvietė tirštėjančią prieblandą. Už durų ant laiptų vilkinti paltuku, užsimaukšlinusi beretę stovėjo Greta. Kaklas apvyniotas dryžuotu šaliku. Jos skruostai įraudę nuo šalčio, o ant pečių išsidraikiusiuose plaukuose pilna snaigių. Smuiko dėklą ji atsargiai paliko ant komodos, tvarkingai pakabino paltuką, nupurtė juodus batus ir apsiavė atsineštus batelius.

Alisa Risen atėjo pasisveikinti, ji buvo pakilios nuotaikos, skruostai švytėte švytėjo iš pasitenkinimo.

– Kaip gerai, kad vienas kitam padedate! Turi būti griežta Akseliui, kitaip jis aptings.

– Pastebėjau, – nusijuokė Greta.

Greta Stiernlud buvo pramonininko, kuriam priklausė nemaži „Saab Scania“ ir „Enskilda Banken“ akcijų paketai. Tėvai išsiskyrė, kai ji buvo maža, ir nuo to laiko niekada nebematė mamos, mergaitė augo su tėvu. Labai seniai, galbūt, kai dar nebuvo gimusi, šis nutarė, kad jo dukra bus smuikininkė.

Greta atsistojo šone. Blizgantys garbanoti plaukai krito ant pečių. Ji vilkėjo balta palaidine, languotu sijonu, tamsiai mėlyna liemene ir mūvėjo dryžuotas pėdkelnes. Mergaitė išsiėmė smuiką, pasiruošė smakro geldelę, medvilnine nosinaite nubraukė nuo stygų dulkeles, įtempė stryką ir pasidėjo natas. Paskubomis patikrino, ar dėl temperatūros pokyčių neišsiderino smuikas, ir ėmė groti. Kaip visada jos akys buvo primerktos, žvelgė kažkur arti. Ilgos blakstienos metė šešėlį ant įraudusių skruostų. Akselis puikiai žinojo kūrinį – Bethoveno pirmasis kvartetas styginiams. Rimtų ieškojimų tema.

Klausydamasis vaikinas šypsojosi, mąstydamas, kad Greta turi įgimtą muzikos jausmą, jos interpretacijos buvo nuoširdžios, ir tai kėlė pagarbą.

– Gražu, – tarė jis Gretai baigus.

Ji pervertė natų puslapį ir papūtė šilto oro į sustingusius pirštus.

– Aš negaliu apsispręsti... Na, žinai, tėtis nusprendė, ką turėčiau groti, sako, kad tai turėtų būti Tartinio sonata smuikui g-moll.

Mergaitė nutilo, perbėgo natų puslapį akimis, bandė įsiminti sudėtingą legato skaičiuodama šešioliktinėmis.

– Bet nežinau, aš...

– Ar galiu išgirsti? – paklausė Akselis.

– Skamba baisiai, – nuraudo Greta.

Pabaigą grojo įsitempusi, tokia graži ir liūdna, bet grodama aukščiausias natas, kai melodija turėjo neramiai suliepsnoti, pametė ritmą.

– Velnias, – sušnabždėjo mergaitė nuleisdama smuiką. – Dirbau kaip jautis, bet turiu susiimti grodamas šešioliktines ir trioles, kurios...

– Man patiko siūbavimas, lyg būtum nukreipusi milžinišką veidrodį į...

– Pridariau klaidų, – dar labiau nuraudo ji. – Atleisk, tu tik bandei būti malonus, žinau, bet aš privalau groti tiksliai. Kvaila, kad konkurso išvakarėse net negaliu apsispręsti, kurį kūrinį groti – lengvąjį ar sudėtingąjį.

– Moki abu, taigi...

– Nemoku, turėtų būti iššūkis.... Duok man dar tris valandas, tik tris, ir rytoj jau galėsiu imtis Tartinio.

– Negali groti Tartinio vien todėl, kad taip nori tavo tėtis...

– Bet jis teisus.

– Ne, – paprieštaravo Akselis, lėtai sukdamas suktinę.

– Lengvąjį kūrinį aš moku, – kalbėjo mergaitė. – Bet jis neypatingas. Įdomu, ką pasirinks japonas.

– Negalima taip galvoti.

– Kaip tada galvoti? Nė karto nemačiau tavęs grojančio. Ar bent išrinkai, ką grosi rytoj?

– Ravelį, – atsakė jis.

– Ravelį? Negrojęs namie?

Greta nusijuokė.

– Tu nejuokauji?

– Ne, grosiu Ravelio „Čigoniukę“.

– Atleisk, Akseli, tavo pasirinkimas beprotiškas. Kūrinys pernelyg sudėtingas, per greitas, įnoringas ir...

– Noriu groti kaip Perlmanas, tik neskubėdamas... Kūrinys išties nėra toks greitas.

– Akseli, jis žiauriai greitas, – šypsojosi mergaitė.

– Medžiojamam kiškiui... Vilkui viskas atrodo pernelyg lėta.

Ji vangiai pažvelgė į vaikiną.

– Kur perskaitei?

– Sakoma, kad čia Paganinio žodžiai.

– Aha, taigi turiu jaudintis tik dėl japono, – pasakė ji ir pasiruošė smuiką. – Tu nerepetuoji, Akseli, Ravelio „Čigoniukės“ nesugrosi.

– Ne taip sunku, kaip žmonės kalba, – atsakė šis prisidegdamas suktinę.

– Ne, – nusišypsojo mergaitė ir ėmė groti.

Staiga nutilo ir valandėlę žvelgė į berniuką.

– Grosi Ravelį?

– Taip.

Greta surimtėjo.

– Melavai man ir pastaruosius ketverius metus kasdien ruošeisi groti „Čigoniukę“?

– Apsisprendžiau tą akimirką, kai manęs paklausei.

– Kaip gali būti toks bukagalvis? – juokėsi mergaitė.

– Man nesvarbu, jei liksiu paskutinis, – pasakė Akselis guldamas ant sofos.

– Man svarbu, – ramiai pareiškė mergaitė.

– Žinau, bet bus ir kitų progų.

– Tik ne man.

Greta pradėjo sunkųjį Tartinio kūrinį, šįkart jis skambėjo geriau, bet ji ir vėl sustojo ir keliskart pakartojo sudėtingą dalį.

Akselis paplojo, uždėjo Deivido Buvio albumą „The Rise and Fall of Ziggy Stardust and the Spiders from Mars“ ir nuleido adatėlę ant plokštelės. Tada atsigulė, užsimerkė ir ėmė dainuoti:

Ziggy really sang, screwed up eyes and screwed down hairdo. Like some cat from Japan, he could lick'em by smiling. He could leave'em to hang.[8]

Greta sudvejojo, bet padėjusi smuiką prisiartino prie Akselio ir perėmė suktinę – keliskart įtraukė, užsikosėjo ir vėl grąžino.

– Ar galima būti tokiu kvailiu kaip tu? – tarė ir lengvai perbraukė jam per lūpas.

Mergaitė pasilenkė ir pabandė pabučiuoti į lūpas, bet nuslydo, pabučiavo į skruostą. Atsiprašydama burbtelėjo ir pabučiavo darkart. Paskui jie bučiavosi atsargiai, siekdami vienas kito. Akselis nuvilko jos liemenę, įsielektrinę plaukai spragsėjo. Vaikinas staiga atitraukė ranką, kai palietus mergaitės skruostą nutrenkė elektra. Įsitempę jie nusišypsojo ir vėl ėmė bučiuotis. Berniukas atsegė baltos išlygintos palaidinės sagutes ir neatsegęs liemenėlės palietė nedideles krūtis. Ji nuvilko Akselio marškinėlius. Ilgi išsidraikę plaukai kvepėjo sniegu ir žiema, bet kūnas buvo šiltas lyg ką tik iškepta duona.

Pora nuėjo į miegamąjį ir klestelėjo ant lovos.

Drebančiomis rankomis Greta nusisegė sijoną ir prilaikė kelnaites, kad Akseliui traukiant pėdkelnes jos nenuslystų.

– Kas nutiko? – paklausė jis. – Nori, kad baigčiau?

– Nežinau, o tu nori baigti?

– Ne, – šypsojosi.

– Aš truputį jaudinuosi, – atvirai pasakė ji.

– Nors ir esi vyresnė nei aš.

– Būtent, tau juk tik septyniolika – net neteisinga.

Akselio širdis daužėsi nutraukiant jos kelnaites. Mergina gulėjo nekrustelėdama, kai jis bučiavo pilvą, mažas krūtis, kaklą, smakrą, lūpas. Ji atsargiai atmetė koją, Akselis atsargiai atsigulė ant jos, jo kojos prisispaudė prie jos šlaunų. Gretos skruostai liepsnojo, kai vaikinas įėjo. Ji stipriau priglaudė Akselį, įsikabino į jo kaklą, nugarą ir kiekvieną kartą jam grimztant joje sudejuodavo.

Kai jų ugnis nurimo, nuogais kūnais tekėjo šiltas prakaitas. Abu gulėjo užmerktomis akimis ir netrukus užmigo.

---

8 Angl. Zigis tikrai dainavo, užmerkęs akis, susitaršiusiais plaukais. Tarsi koks katinas iš Japonijos, gebantis juos įveikti šypsena, galintis juos palikti kadaruoti. *(Vert. past.)*

63

Johano Fredriko Bervaldo konkursas

Kai Akselis nubudo, lauke jau buvo šviesu, kaip ir tą dieną, kai viską prarado. Jaunuoliai neužsitraukė užuolaidų, apsikabinę užmigo pavargę ir laimingi.

Vaikinas atsikėlė, pažvelgė į dar miegančią Gretą, į ramut ramutėlį jos veidą ir storą antklodę, į kurią ši buvo įsisupusi. Jis nuėjo prie durų, stabtelėjo prie veidrodžio ir valandėlę įsistebeilijo į savo septyniolikmečio kūną. Atsargiai užvėrė duris, nuėjo į flygelį, iš dėklo išsitraukė smuiką, užsidėjo ant peties, atsistojo prie lango, kur driekėsi žiemos rytas, vėjo pagautas sniegas liežuviais sūkuriuodamas krito nuo stogo, ir nieko nelaukdamas pradėjo mintinai groti Moriso Ravelio „Čigoniukę“.

Kūrinys prasideda graudžia romų melodija, lėtai ir sodriai, bet tempas staiga greitėjo. Melodija aidėjo vis vikriau, lyg vasaros nakties prisiminimas.

Tempas tapo neįtikėtinai greitas.

Akselis grojo, nes jautėsi laimingas, negalvojo, tik leido pirštams bėgioti, tekėti drauge su putojančiu, burbuliuojančiu melodijos upeliu. Jis šypsojosi pats sau galvodamas apie paveikslą, kabantį senelio svetainėje. Senelis pasakojo, kad tai puikiausia Ernsto Josefsono „Vandenio“ versija. Vaikystėje Akselis mėgo pasakojimus apie šį trolį, savo puikiu grojimu įviliodavusį žmones į mirtinus spąstus.

Tą akimirką Akselis manė prilygstąs Vandeniui – tam nuogam jaunuoliui, grojančiam vandenyje. Skirtumas tarp Akselio ir Josefsono „Vandenio“ buvo Akselio laimė.

Strykas glostė stygas kvapą gniaužiančiu greičiu. Jam nerūpėjo, kad išsidraikė arklio ašutai.

Taip ir turi būti grojamas Ravelis, manė jis, džiaugsmingai, o ne įmantriai. Ravelis – laimingas jaunas kompozitorius. Jis leido pasibaigusioms natoms rezonuoti, suktis kaip tam vėjo pagautam sniegui. Akselis nuleido stryką ir jau buvo benusilenkiąs žiemos grožiui, kai už savęs išgirdo kažką judant.

Jis atsisuko, tarpduryje stovėjo Greta. Ji buvo apsigobusi antklode, žvelgė į jį keistomis tamsiomis akimis.

Vaikinas susirūpino jos veide pamatęs rimtį.

– Kas nutiko?

Ji neatsakė, tik sunkiai nurijo seiles. Merginos skruostais tekėjo pora didelių ašarų.

– Kas nutiko, Greta? – pakartojo jis.

– Sakei, kad nesimokei, – monotoniškai ištarė ši.

– Ne, aš... Aš... – skiemenavo Akselis. – Juk sakiau, kad man nesunku išmokti naują kūrinį.

– Sveikinu.

– Yra visai ne taip, kaip tau atrodo.

Ji papurtė galva.

– Negaliu patikėti, kaip galėjau būti tokia kvaila.

Akselis padėjo smuiką ir stryką, bet Greta nuskubėjo į miegamąjį ir uždarė duris. Jis užsitempė džinsus, kabėjusius ant kėdės atkaltės, nuėjo prie durų ir pasibeldė.

– Greta? Ar galiu užeiti?

Ši neatsakė. Vaikinui pasidarė silpna, nerimo gniužulas augo. Po valandėlės ji pasirodė, buvo susirinkusi visus daiktus. Nežiūrėdama į draugą, mergina nuėjo į flygelį, susidėjo smuiką ir išėjo.

* * *

Filharmonija buvo sausakimša. Greta turėjo groti pirma. Ji nė nepažvelgė į Akselį, atėjusi nepasisveikino. Ji vilkėjo tamsiai mėlyno aksomo suknelę, segėjo paprastą vėrinį su širdelės formos pakabučiu.

Akselis sėdėjo ložėje, prisimerkęs laukė pasirodymo. Buvo visiškai tylu. Girdėti tik lengvas švilpimas, sklindantis iš dulkėto ventiliatoriaus. Jaunėlis Robertas priėjo prie Akselio.

– Ar nesėdėsi su mama? – paklausė jis.

– Aš labai jaudinuosi... Negaliu žiūrėti, kaip tu groji. Geriau jau palauksiu čia.

– Ar Greta jau pradėjo?

– Taip, skamba gražiai.

– Ką ji groja? Tartinio sonatą smuikui?

– Ne, kažką Bethoveno.

– Gerai, – sumurmėjo Akselis.

Jie sėdėjo tylėdami. Po valandėlės kažkas pasibeldė. Akselis atsistojo, už durų moteris paaiškino, kad netrukus bus jo eilė groti.

– Sėkmės, – palinkėjo Robertas.

– Ačiū, – padėkojo vyresnėlis, paėmė smuiką ir nusekė paskui moterį.

Salė griaudėjo nuo plojimų – Akselis spėjo pamatyti, kaip Greta nulipa nuo scenos ir nuskuba į savo kambarėlį. Vaikinas patraukė prie praėjimo, bet buvo priverstas laukti, kol vedėjai jį pristatys. Išgirdęs savo vardą žengė į stipriai apšviestą sceną ir nusišypsojo klausytojams. Jam pasakius, kad ketina groti Ravelio „Čigoniukę“, per salę nuvilnijo šnaresys.

Jis užsidėjo smuiką, pasiruošė stryką ir ėmė groti tą melancholišką įžangą, vedančią prie neįtikėtinai greitos melodijos. Publika sulaikė kvapą. Akselis girdėjo grojąs nepaprastai, bet šį kartą melodija nebuvo panaši į čiurlenantį upelį. Jo grojime skambėjo ne džiaugsmas, o tikrojo Vandenio rūstumas. Grojo karščiuodamasis iš sielvarto. Kai jau buvo sugrojęs tris minutes, o melodija panėšėjo į naktinį lietų, ėmė sąmoningai praleidinėti pavienes natas, šiek tiek klydo, kol galiausiai

sustojo.
Salėje buvo tyla.
– Atsiprašau, – sušnabždėjo ir paliko sceną.
Publika mandagiai paplojo. Jo motina atsistojo ir nusekusi iš paskos sustabdė jį koridoriuje.
– Ateik, berniuk, – kreipėsi ir uždėjo rankas jam ant pečių. Moteris paglostė skruostą, balsas buvo šiltas ir prikimęs: – Buvo nuostabu, puikiausias mano kada nors girdėtas atlikimas.
– Atleisk, mama.
– Ne, – atsakė ir nusisukusi išėjo.
Akselis grįžo į ložę pasiimti drabužių, bet jį sustabdė garsusis dirigentas Herbertas Blumstedas.
– Skambėjo puikiai, kol nepradėjai vaidinti, kad klysti, – ramiai pasakė šis.

* * *

Akseliui grįžus, namuose buvo kurtinančiai tylu. Tai buvo vėlus vakaras. Jis patraukė į mansardą, perėjo muzikos kambarį ir pagaliau atsidūręs miegamajame uždarė duris. Galvoje tebeskambėjo muzika. Girdėjo paties sugrotas natas, kai lėtino tempą, kol pagaliau nutilo.
Jis vis sustodavo.
Atsigulęs ant lovos Akselis užmigo šalia smuiko dėklo. Rytą nubudo suskambus telefonui. Girgždančiomis grindimis kažkas nuėjo į valgomąjį. Po valandėlės pasigirdo žingsniai laiptinėje. Nesibeldusi mama įėjo į miegamąjį.
– Kelkis, – rimtai tarė.
Akselis išsigando pamatęs motiną. Jos skruostai tebebuvo drėgni nuo ašarų.
– Mama, aš nesuprantu...
– Nutilk, – tyliai nutraukė ji. – Skambino rektorius ir...
– Jis nekenčia manęs...
– Užsičiaupk! – sušuko ji.
Abu nutilo, drebančia ranka moteris užspaudė burną, ašaros tekėjo skruostais.
– Tai dėl Gretos, – pagaliau pasakė. – Ji pasitraukė iš gyvenimo.
Akselis žiūrėjo į mamą stengdamasis suprasti.
– Ne, aš...
– Jai buvo gėda. Jai derėjo groti daugiau, kaip tu ir žadėjai, bet aš žinojau... Jai nereikėjo čia būti... Nesakau, kad čia tavo kaltė, Akseli, visai ne. Mergaitė nusivylė pati savimi ir negalėjo ištverti...
– Mama, aš...
– Ša, – Alisa nutildė sūnų. – Viskas baigta.
Ji išėjo iš kambario, lipnioje prietemoje Akselis atsistojo, apsisuko, iš dėklo išėmė trapų instrumentą ir iš visų jėgų trenkė jį į grindis. Kaklelis nulūžo, po kambarį išsibarstė korpuso nuolaužos ir stygos. Vaikinas darkart užmynė smuiko likučius.

– Ką darai, Akseli?

Jaunėlis Robertas įskubėjo į kambarį ketindamas sustabdyti brolį, bet Akselis jį atstūmė. Robertas akimirką atsišliejo į didžiąją lentyną, bet vėl puolė prie brolio.

– Grodamas suklydai, didelio čia daikto. Sutikau Gretą, ji taip pat pridarė klaidų, visiems pasitaiko...

– Užsičiaupk! – šaukė Akselis. – Niekada daugiau nekalbėk man apie ją!

Robertas spoksojo į brolį, tada apsisuko ir išėjo. Akselis nesiliovė trypęs skiedrų tol, kol nebuvo galima pamatyti ten buvus smuiko.

Johano Fredriko Bervaldo konkursą laimėjo Siras Sasakis iš Japonijos. Greta suklydo net grodama lengvąjį Bethoveno kūrinį. Grįžusi namo išgėrė saują migdomųjų ir užsirakino kambaryje. Kai ryte neatėjo pusryčiauti, ją rado gulinčią lovoje.

Akselis nugrimzdo į prisiminimus, lyg į povandeninio miesto purvą, jūrinius dumblius, tolyn nuo savo minčių. Vyras žvelgė į Beverli, jos didelės akys buvo panašios į Gretos. Dirstelėjo į virtuvinį rankšluostėlį, kurį laikė rankoje, tada į skystį, išsiliejusį ant stalo, mirguliuojantį moters, grojančios citra, raižinį.

Pro langą sklindanti šviesa apšvietė apskritą mergaitės pakaušį, kai ji nusisuko apžiūrėti ant sienos kabančių smuikų.

– Norėčiau mokėti groti smuiku, – pasakė.

– Galime drauge lankyti kursus, – šyptelėjo Akselis.

– Norėčiau, – rimtai patikslino ji.

Vyras patiesė rankšluostėlį ant stalo, kūną užgniaužė nuovargis. Skardi pianino melodija aidėjo kambaryje, grojant be surdinos, tonai svaiginančiai susiliejo.

– Vargšeli Akseli, tu nori miego, – tarė mergaitė.

– Reikia dirbti, – burbtelėjo Akselis po nosimi.

– Šįvakar, – pasakė stodamasi.

64

Besileidžiantis liftas

Detektyvas Jonas Lina savo kabinete kriminalinėje policijoje skaitė Karlo Palmkrunos gyvenimo aprašymą. Jis rašo, kaip prieš penkerius metus keliavo į Vesterosą, norėdamas dalyvauti sūnaus pradinės mokyklos baigimo šventėje. Lietui pliaupiant apsiginklavę skėčiais visi susirinko mokyklos kieme ir giedojo psalmę „Prasideda žydėjimas“, Palmkruna stovėjo atokiau. Karlas aprašė baltus sūnaus džinsus ir tokį patį švarkelį, ilgus šviesius plaukus, „berniuko nosis ir akys privertė mane pravirkti“. Grįždamas į Stokholmą vyras galvojo, kad Stefanas nusipelnė visko, ką jis dėl jo daro ir ką dar tik padarys.

Suskambus telefonui, Jonas kaipmat atsiliepė. Iš policijos autobusiuko Dalaro saloje skambino Peteris Neslundas.

– Kalbėjau su sraigtasparnio flotile, – įsiaudrinęs bėrė šis. – Jie skrenda virš Eštavikeno įlankos, Penelopė Fernandez su jais.

– Ji gyva? – paklausė Jonas ir pajuto, kaip kūną užlieja palengvėjimas.

– Kai ją pastebėjo, ji plaukė į jūrą.

– Kaip ji? Ar viskas gerai?

– Na, jie pakeliui į Sioderio ligoninę.

– Pernelyg pavojinga, – staiga susizgribo Jonas. – Skraidinkite ją į nuovadą, medikų komanda atsiųskite iš Karolinskos ligoninės.

Buvo girdėti Peterio įsakymas susisiekti su sraigtasparniu.

– Ar žinai ką nors apie kitus? – paklausė Lina.

– Visiškas chaosas! Praradome kolegas, Jonai, tai nesuvokiama.

– O Bjornas Almkugas? – paklausė komisaras.

– Nerastas, bet... Negalime gauti duomenų, nieko nežinome.

– O kaipgi persekiotojas?

– Netrukus jį sučiupsime, sala juk nedidelė. Vaikinai iš greitojo reagavimo dirba ant žemės ir ore, pakrantės apsauga ir jūrų policija jau atskuba.

– Gerai.

– Netiki, kad mums pasiseks?

– Jei nesučiupote jo iškart, jis veikiausiai jau paspruko.

– Kaltini mane?

– Peteri, – ramiai tarė Jonas, – jei nebūtum veikęs taip greitai, Penelopė Fernandez jau būtų

negyva... Be jos nieko negalėtume padaryti, nieko nesužinotume apie nuotrauką.

Po valandos pora gydytojų iš Karolinskos ligoninės saugomame kambaryje policijos nuovadoje apžiūrėjo Penelopę Fernandez. Jie sutvarstė žaizdas, davė raminamųjų ir pastatė jai lašinę.

Peteris Neslundas pranešė Karlosui Eliasonui, kad buvo atpažinti kolegų Lenarto Johansono ir Jorano Šiodino palaikai. Policijos laivo nuolaužose rastas dar vienas kūnas, greičiausiai tai Bjornas Almskugas. Osiano Valenbergo kūnas rastas ant keliuko į namą, netoli nuo vietos, kur sudužo gelbėtojų sraigtasparnis. Peteris paaiškino manąs, kad laive žuvo trys žmonės. Persekiotojas nebuvo sugautas, bet Penelopė Fernandez gyva.

Prie nuovados buvo iki pusės iškelta gedulo vėliava. Regiono policijos vadovė Margareta Viding ir kriminalinės policijos vyriausiasis komisaras Karlosas Eliasonas dalyvavo nedidelėje spaudos konferencijoje pirmame aukšte esančiame žiniasklaidos kambarėlyje stiklinėmis sienomis.

Detektyvas Jonas Lina susitikime su žurnalistais nedalyvavo, drauge su Saga Bauer jis leidosi į apatinį aukštą norėdami pamatyti Penelopę Fernandez, tikėdamiesi išgirsti mįslių atsakymus – nelaimės priežastis.

65

Ką akys matė

Po nuovada buvo penki modernūs požeminiai aukštai, su dviem butais, aštuoniais svečių kambariais ir pora miegamųjų patalpų. Ši pastato dalis užtikrino saugumą kritiniu, katastrofos ar nelaimės atveju. Svečių kambariai liudytojų apsaugai ypatingais atvejais buvo naudojami prieš dešimt metų.

Penelopė Fernandez gulėjo ligoninės lovoje, lašinei ėmus varvėti greičiau, ranką užliejo šaltis.

– Tai padės atstatyti skysčių ir maisto balansą, – kalbėjo gydytoja Daniela Ričards.

Ji švelniai aiškino, lipniąja juostele klijuodama kateterį.

Žaizdos buvo išplautos ir sutvarstytos: kairioji pėda, gili žaizda ant nugaros, įpjovimas ant klubų susiūtas aštuoniomis siūlėmis.

– Norėčiau duoti šiek tiek morfino, nuo jo atlėgtų skausmas.

– Mama... – sušnabždėjo Penelopė palaižiusi lūpas. – Noriu pasikalbėti su mama.

– Suprantu, – atsakė Daniela. – Perduosiu. Penelopės skruostais į ausis ir plaukus riedėjo šiltos ašaros. Ji girdėjo, kaip gydytoja paprašė slaugės paruošti pusę mililitro „Morfin-Scopolamin“.

Kambarys atrodė kaip įprasta palata, gal šiek tiek jaukesnis. Paprasta gėlių puokštelė puošė stalelį prie lovos, ant geltonų sienų kabėjo šviesūs paveikslai. Graži šviesaus beržo lentyna buvo kimšte prikimšta knygų. Akivaizdu, kad čia patekę žmonės turi laiko skaityti. Kambaryje nebuvo nė vieno lango, bet už užuolaidų degė lempa tam, kad nekiltų mintis, jog kambarys įrengtas giliai bunkeryje.

Daniela Ričards draugiškai paaiškino ligonei dabar ją paliksianti, bet jei tik ko prireiks, ši gali paspausti iškvietimo mygtuką.

– Kas nors budės visą laiką, jei norėtum ko paklausti ar tiesiog pasigestum draugijos.

Šviesiajame kambaryje Penelopė Fernandez liko viena. Ji užsimerkė, šilta migdanti morfino sukelta ramybė užliejo kūną.

Viskas sudrebėjo, kai pora nikabomis vilkinčių moterų sutrypė saulėje išdžiūvusias molines figūrėles. Mergaitė ir jos broliukas sandalo sutrypti į dulkes. Apsimuturiavusi moteris ant nugaros nešė sunkų grūdų ryšulį ir net nepastebėjo, ką padariusi. Du berniukai švilpė ir juokėsi, šaukė jai, kad vergės vaikai mirė, liko tik kūdikiai, mirs visi fūrai.

Mergina vijo šalin prisiminimus iš Kubumo, sekundę prieš panirdama į miego gniaužtus pajuto viršuje esančią akmens, žemės, molio ir betono masę. Lyg kristų į žemės prarają vis giliau ir giliau.

* * *

Penelopė Fernandez nubudo, bet neįstengė atmerkti akių, nuo morfino kūnas vis dar buvo apsunkęs. Prisiminė gulinti ligoninės lovoje saugomame kambaryje, giliai po žeme, policijos nuovadoje. Palengvėjimą užgožė stiprus skausmas ir širdgėla. Ji nežinojo, kaip ilgai miegojo, jautė, kaip grįžta snaudulys, bet vis tiek atplėšė akis.

Atsimerkė, bet požeminiame kambaryje buvo visiškai tamsu.

Mergina sumirksėjo, bet negalėjo nieko pamatyti. Nešvietė net iškvietimo mygtukas. Turbūt bus dingusi elektra. Buvo besurinkanti, bet susiėmė, staiga atsišovė durys. Ji stebeilijosi į tamsą, girdėjo, kaip daužosi širdis. Kūną nukrėtė šiurpas, visi raumenys įsitempė. Kažkas lietė jos plaukus. Veik nepastebimai. Ligonė gulėjo nekrustelėdama, jautė, kaip kažkas stovi šalia ir glosto plaukus. Pirštai lėtai slydo tarp garbanų. Jau tarė maldos žodžius, bet plaukus kažkas stipriai sučiupo ir ištempė ją iš lovos. Penelopė šaukė, bet didžiulė jėga bloškė ją į sieną, kad net sudužo paveikslo stiklas. Ji susmuko ant grindų, tarp išsibarsčiusių stiklo šukių. Jis tebelaikė įsikibęs į plaukus, pastatė Penelopę ant kojų, įspaudė veidą į lovos kraštą ir išsitraukė peilį juodais ašmenimis.

Penelopė nubudo iškritusi iš lovos, pro duris įskubėjo slaugė. Kambaryje buvo šviesu, mergina suprato susapnavusi košmarą. Slaugė ramindama padėjo grįžti į lovą ir pakėlė turėklus, kad daugiau nebeiškristų.

Kūną išmušęs prakaitas po valandėlės atšaldė. Penelopė negalėjo pajudėti, rankos buvo nutirpusios, taigi gulėjo ant nugaros delne spausdama iškvietimo mygtuką ir tuščiai spoksojo į lubas. Kažkas pabeldė. Jauna moteris, kurios mentes siekiančiuose plaukuose švytėjo ryški juostelė, pažvelgė į ją nuoširdžiomis akimis. Už jos stovėjo simetriško, malonaus veido aukštas vyras, šviesiais sutaršytais plaukais.

– Aš esu Saga Bauer, – prisistatė ši. – Dirbu saugumo policijoje. Čia mano kolega kriminalistas Jonas Lina.

Penelopės veidas žvelgiant į juos nesukrutėjo, nuleidusi akis ji dirstelėjo į pleistrais apklijuotą ranką, įbrėžimus, kraujosruvas ir styrantį į veną įbestą kateterį.

– Apgailestaujame dėl to, ką išgyvenote pastarosiomis dienomis. Suprantame, kad norite ramybės, bet mums reikės artimiausiu metu su jumis pasikalbėti, pirmuosius klausimus turime užduoti dabar.

Saga Bauer prisistūmė nedidelio rašomojo stalo kėdę ir atsisėdo prie lovos krašto.

– Ar jis manęs tebeieško? – po valandėlės paklausė Penelopė.

– Čia tu saugi, – atsakė Saga.

– Pasakykit, kad jis negyvas.

– Penelope, mums reikia...

– Negalėjote jo sustabdyti, – silpnai tarė ligonė.

– Mes pažadame jį sučiupti, – pasakė komisarė, – bet turite mums padėti.

Penelopė giliai atsiduso ir užsimerkė.

– Bus sunku, bet mums reikia sužinoti keletą atsakymų, – toliau kalbėjo Saga. – Ar žinote, kas užvirė šią košę?

– Paklauskite Bjorno, – sumurmėjo mergina. – Jis turėtų žinoti.

– Ką pasakėte? – pasitikslino Saga.

– Sakiau, kad jums derėtų paklausti Bjorno, – sušnabždėjo Penelopė ir lėtai atsimerkė. – Paklauskite Bjorno, jis žinos.

Miške prisikabinę vorai ir maži vabaliūkščiai teberopinėjo merginos kūnu, ji pasikasė kaktą, bet tardytoja ramiai suėmė jos rankas.

– Tave persekiojo, – tarė Saga. – Negaliu net įsivaizduoti, kaip tai siaubinga, bet mums reikia sužinoti, ar galėsi atpažinti persekiotoją. Ar esi jį mačiusi anksčiau?

Penelopė tvirtai papurtė galvą.

– Taip ir manėme, – pasakė Saga. – Bet galbūt galėtum jį apibūdinti, gal jis turėjo kokių skiriamųjų ženklų ar tatuiruočių?

– Ne, – sušnabždėjo mergina.

– Bet gal gali padėti mums sukurti fotorobotą, Interpolui reikia visai nedaug.

Vyras iš kriminalinės policijos prisiartino, jo keistos pilkos akys panėšėjo į glotnius kalnų šaltinio akmenis.

– Man pasirodė, kad tu papurtei galvą, – ramiai tarė šis, – kai Saga paklausė, ar esi anksčiau mačiusi tą vyrą, taip?

Penelopė linktelėjo.

– Vadinasi, matei jį dabar, – draugiškai pastebėjo Jonas. – Kitaip negalėtum pasakyti nemačiusi jo anksčiau.

Penelopė tuščiai žvelgė priešais save, prisiminė, kaip ramiai persekiotojas judėjo, lyg jam priklausytų visas pasaulio laikas ir vis tiek buvo velniškai greitas. Prieš akis iškilo, kaip šis pritūpia ir nusitaiko į sraigtasparnį – lėtai, nesinervindamas. Ji matė žaibo apšviestą persekiotojo veidą, tuo metu, kai jie žvelgė vienas kitam į akis.

– Suprantam, kad bijai, – kalbėjo Jonas. – Bet...

Jis nutilo, į kambarį įėjo slaugė norėdama pranešti, kad nepavyko susisiekti su Penelopės mama.

– Jos nėra namuose, neatsako...

Mergina sukūkčiojo ir nusisuko, paslėpė veidą pagalvėje. Slaugė guosdama paglostė jai petį.

– Nenoriu, – verkė Penelopė. – Nenoriu...

Įskubėjo dar viena slaugė, greitai paaiškinusi į kateterį suleisianti nerimą slopinančių vaistų.

– Turiu paprašyti jūsų išeiti, – staiga tarė medikė.

– Grįšime vėliau, – pasakė Jonas. – Nutuokiu, kur gali būti tavo mama. Sutvarkysime tai.

Penelopė nustojo verkti, bet kvėpavimas nenurimo. Girdėjo seselę ruošiant vaistus, šis kambarys jai priminė kalėjimą. Mama nė už ką nenorės čia ateiti. Ji prikando lūpą, valandėlę bandė sulaikyti ašaras.

Retomis akimirkomis Penelopei dingojosi, jog prisimenanti savo pirmuosius metus. Suprakaitavusių, purvinų kūnų kvapas gali ją akimirksniu nukelti į celę, kurioje apšviestoje

žibintuvėlio gimė. Jai atrodė, kad prisimena, kaip mama perdavė ją kažkam kitam, kas jai iš karto ėmė niūniuoti, o gimdyvė pradingo tarp sargybinių.

66

Be Penelopės

Klaudija Fernandez išlipo iš autobuso prie „Dalaro kranto“ viešbučio. Eidama palei uostą girdėjo danguje zujančius sraigtasparnius ir tolumoje kaukiančias sirenas. Paieška dar negali būti baigta. Jie privalo ieškoti toliau. Keletas policijos laivų plaukiojo tolėliau nuo kranto. Moteris apsidairė. Aplink nebuvo nieko – nei kelto, nei automobilių uoste.

– Penelope! – sušuko ji į dangų. – Penelope!

Ji suprato, toks elgesys iš šalies gali pasirodyti labai keistas, bet gyvenime jai liko tik dukra.

Moteris ėjo link vandens. Žolė sausa ir nurudusi, visur mėtėsi šiukšlės, aidėjo žuvėdrų klyksmai. Klaudija puolė bėgti, bet nepajėgusi vėl ėjo. Apleistos šveicariškos vilos driekėsi pakrante. Ji sustojo prie iškabos, kurioje baltais dažais buvo išraityta „Privatu“. Praėjo ją, pasilypėjo ant betoninio tiltelio ir pažvelgė į didžiąsias uolas tolumoje. Čia nėra žmonių, pagalvojo ir vėl pasisuko eiti link uosto. Tik vienas vyras besileidžiantis žvyrkeliu pamojo jai. Jis vilkėjo tamsiais drabužiais, švarkas plazdėjo vėjyje. Moteris žvilgtelėjo į saulę. Vyras kažin ką sušuko. Fernandez jam pasirodė suglumusi. Jis pasiskubino, žengdamas plačiais žingsniais artėjo prie moters.

– Klaudija Fernandez! – sušuko jis.

– Tai aš, – atsakė ji.

– Aš esu Jonas Bengtsonas, – tarė vyriškis visai prisiartinęs. – Mane atsiuntė Jonas Lina. Jis numanė, kad galite būti čia.

– Kodėl? – silpnai paklausė moteris.

– Jūsų dukra gyva.

Klaudija žvelgė į vyrą, su šypsena kartojantį žodžius:

– Penelopė gyva.

67

Pinigai

Atmosfera nuovadoje buvo labai įtempta, beveik pavojinga. Įvykiai lyginami su policijos pareigūnų nužudymu Maleksanderyje 1999 metais ir žvėrišku Josefo Eko žiaurumu pernai. Laikraščiai rašė apie salyne vykusią dramą, persekiotojas vadinamas policininkų mėsininku, žurnalistai spėliojo ir visaip stengėsi išgauti daugiau informacijos iš policijos.

Jonas Lina ir Saga Bauer turėjo pateikti ataskaitą kriminalinės policijos vyriausiajam komisarui Karlosui Eliasonui, saugumo policijos vadovui Verneriui Zandenui, vyriausiajam kriminalinės policijos inspektoriui Peteriui Neslundui, operatyviojo būrio vadovui Beniui Rubinui ir Švedijos žmogžudysčių komisijos nariams Natanui Polokui ir Tomiui Kofoedui.

Jie ėjo koridoriumi kalbėdami apie Penelopės Fernandez galimybes padėti tyrimo eigoje.

– Manau, ji greitai ims šnekėti, – svarstė Jonas.

– Nebūtinai, gali būti, kad ji visiškai atsiribos, – atsakė Saga.

Iš savo kabineto išėjusi Anja Larson, liūdnu žvilgsniu koridoriuje stebėjo komisarus. Išvydęs ją Jonas plačiai nusišypsojo ir pamojo ranka, bet įeidamas į konferencijų salę nepastebėjo, kaip ji suglaudusi abiejų rankų nykščius ir smilius išraitė širdelę.

Jie uždarė duris, atsisėdo ir lėtai pasisveikino su susirinkusiaisiais prie stalo.

– Pradžiai norėčiau pasakyti, kad visi įtarimai, susiję su kairiosiomis ekstremistinėmis grupuotėmis, atmesti, – pradėjo Bauer.

Verneris kažką sušnabždėjo Natanui Polokui.

– Taip? – pakėlė balsą Saga.

Zandenas, žvilgtelėjęs į ją, linktelėjo.

– Taip, būtent, – tarė ir atsikrenkštė.

– Pradėkite nuo pradžių, – paragino Karlosas.

– Taigi... Penelopė Fernandez yra taikos aktyvistė ir Švedijos taikos ir arbitražo bendrijos pirmininkė, – tęsė komisarė. – Ji palaikė ilgalaikius santykius su Bjornu Almskugu, klubo „Debaser“, esančio Piliečių aikštėje, barmenu. Ji gyvena Šv. Pauliaus gatvėje 3, o Bjornas – Pontonjero gatvėje 47. Penelopės Fernandez namuose lipniąja juosta prie kambario durų buvo priklijuota nuotrauka.

Saga Bauer ant sienos parodė nuotraukos kopijos projekciją.

– Fotografuota 2008 metų pavasarį Frankfurte.

– Atpažįstame Palmkruną, – tarė Karlosas.

– Taip, tikrai, – patvirtino Saga, rodydama į ložėje sėdinčius žmones. – Štai čia – Pontusas

Salmanas, ginklų gamintojos „Silencia Defence“ vadovas, o čia – ne kas kitas, kaip Rafaelis Guidis. Jis žinomas prekiautojas ginklais, ilgai vadintas šios srities arkangelu, turėjęs verslo ryšių Afrikoje ir Artimuosiuose Rytuose.

– O damą pasikvietė išgerti kavos? – susidomėjo Benis Rubinas.

– Tai Agata al Haži, – šypsodamasi paaiškino pareigūnė. – Ji Sudano vyriausybės patarėja karo klausimais, glaudžiai susijusi su prezidentu Omaru al Baširu.

Benis stipriai trinktelėjo delnu į stalą, sugavęs susierzinusio Poloko žvilgsnį, iššiepė dantis.

– Ar tai įprasta? – paklausė Karlosas. – Ar tai įprastas susitikimas?

– Manyčiau, kad taip, – atsakė Bauer. – Susitikime jie kalbėjo apie didelę amunicijos siuntą Sudano armijai. Sandoris buvo politinė paslaptis, jis būtų įvykęs, jei Tarptautinis baudžiamasis tribunolas Hagoje nebūtų išdavęs prezidento al Baširo arešto orderio.

– Tai įvyko 2009 metais? – pasitikslino Natanas.

– Kažką praleidau, – tarstelėjo Eliasonas.

– Tam nebuvo skiriama daug dėmesio, – pritarė Saga. – Prezidentas kaltinamas kankinimais, represijomis ir genocidu Darfūre.

– Taigi sandoris neįvyko, – konstatavo Karlosas.

– Ne, – patvirtino ji.

– O nuotrauka? Kuo ji ypatinga? Niekuo? – nerimo Verneris.

– Penelopė Fernandez nemanė, kad fotografija gali kelti grėsmę, jei priklijavo ją ant durų, – nutarė Saga.

– Nors manė, kad ji svarbi, – įsiterpė Karlosas.

– Šito nežinome, galbūt tai tebuvo priminimas, koks iš tiesų yra pasaulis, – spėjo Saga. – Kad kažkur tolumoje esama kovotojų už taiką, o pačioje viršūnėje – galingieji kelia šampano taures.

– Tikimės netrukus išgirsti Penelopės Fernandez versiją. Esame beveik tikri, kad už viso to slypi Bjornas Almskugas, – kalbėjo Jonas. – Galbūt apie nuotrauką šis žinojo daugiau nei Penelopė, o gal tik bandė savo laimę, bet liepos 2 dieną interneto kavinėje iš anoniminės pašto dėžutės vaikinas išsiuntė elektroninį laišką Karlui Palmkrunai. Jie susirašinėjo: Bjornas suprato, kad nuotrauka gali sukompromituoti valdininką ir norėjo ją parduoti už milijoną kronų.

– Klasikinis šantažas, – sumurmėjo Polokas.

– Bjornas nuotrauką vadino gėdinga, – įsiterpė Saga. – Tai verčia abejoti, ar jis suprato, kaip skaudžiai sureaguos Palmkruna.

– Almskugas manė valdąs situaciją, – kalbėjo Jonas. – Tad labai nustebo perskaitęs Palmkrunos atsakymą, kuriame šis aiškina, kad Bjornas nesupranta, kur veliasi, ir galiausiai liepia atsiųsti jam nuotrauką, kol dar nevėlu.

Lina gurkštelėjo vandens.

– Kokie tie laiškai? – greitai paklausė Natanas. – Sakei, jie rimti, bet ar agresyvūs?

Jonas papurtė galvą ir išdalijo susirašinėjimo kopijas.

– Nemanau, kad laiškai agresyvūs, bet rimti ir pavojingi.
– Kas nutiko paskui?
– Trečiadienį prieš išvažiuodama namų tvarkytoja padėjo Palmkrunai pakabinti kilpą.
Peteris nusijuokė:
– Kodėl?
– Dėl nugaros operacijos vyras nepajėgė pats, – atsakė Saga.
– Štai kaip, – pasakė Karlosas persibraukdamas per burną.
– Kitą dieną, apie pietus... Manome, kad paštas jau buvo pristatytas, – tęsė Jonas. – Tada Palmkruna skambino į Bordo ir...
– Negalėjome atsekti tikrojo numerio, – įsikišo Bauer.
– Galėjo būti skambinta į visai kitą šalį ar pasaulio dalį, o galbūt tai buvo vietinis skambutis, – paaiškino Jonas. – Bet kuriuo atveju, pokalbis buvęs labai trumpas, keturiasdešimties sekundžių. Galbūt jis paliko balso pašto žinutę. Veikiausiai papasakojo apie nuotrauką bei šantažuotoją ir paprašė pagalbos.
– Paskui... Po keleto minučių Palmkrunos namų tvarkytoja skambino Stokholmo taksi ir užsakė automobilį, nuvešiantį Karlą į Arlandos oro uostą. Po pokalbio praėjus lygiai valandai ir penkiolikai minučių, suskambo telefonas. Palmkruna jau buvo spėjęs apsivilkti paltą ir apsiauti batus, bet vis dėlto grįžo atsiliepti. Skambino iš Bordo, telefono numeris tas pats, kuriuo skambino jis. Šis pokalbis užtruko dvi minutes. Šantažuotojui Palmkruna išsiuntė paskutinį laišką: „Dabar jau per vėlu: ir tu, ir aš mirsime.“ Šeimininkė gavo laisvą dieną, sumokėjo laukiančiam taksi vairuotojui ir išvažiavo namo. Nenusivilkęs palto, Karlas įžengė į mažąją svetainę, pastatė diplomatą ant krašto ir, pasilypėjęs ant jo, pasikorė.
Visi tylėjo.
– Tai dar ne pabaiga, – ramiai tęsė Lina. – Palmkrunos skambutis kažką sužadino... Buvo pasamdytas tarptautinis problemų sprendėjas – profesionalus žudikas turėjo sunaikinti bet kokius įkalčius ir pasirūpinti nuotrauka.
– Kaip dažnai, turiu omenyje Švediją, pasitaiko samdomi profesionalūs žudikai? – skeptiškai paklausė Karlosas. – Imantis tokių veiksmų turbūt rizikuojama didelėmis pinigų sumomis.
Jonas abejingai pažvelgė į jį:
– Taip.
– Kalbėdamas telefonu Palmkruna turbūt perskaitė šantažuotojo laišką, kuriame buvo nurodytas sąskaitos numeris, – pasakė Saga.
– Rasti, kam priklauso sąskaita, nelabai sudėtinga, – sumurmėjo Verneris.
– Maždaug tuo pat metu, kai valdininkas nuspyrė diplomatą, Bjornas Almskugas buvo interneto kavinėje „Dreambow“, – toliau dėstė komisaras. – Jis atidarė anoniminę pašto dėžutę, kurioje buvo du laiškai nuo Palmkrunos.
– Veikiausiai tikėjosi, kad šis perves pinigus, – paaiškino Bauer.

– Bet gavo Palmkrunos įspėjimą ir trumpą prierašą, esą jau per vėlu ir jie abu žus.
– Dabar abu negyvi, – patvirtino Polokas.
– Galima tik spėlioti, kaip išsigando Bjornas, – tarė Saga. – Jis juk nebuvo tikras šantažuotojas, tik norėjo pasinaudoti gautu šansu.
– Ką jis darė vėliau?
Peteris stebėjo juos išsižiojęs. Eliasonas ištiesė jam stiklinę vandens.
– Bjornas gailėjosi ir nutarė nusiųsti nuotrauką Palmkrunai, jis nėrėsi iš kailio.
– Bet kai rašė laišką, kuriame žadėjo atsiųsti fotografiją, Karlas jau buvo miręs, – kalbėjo Jonas.
– Bėda ta, kad nuotrauka buvo priklijuota prie durų Penelopės namuose, – tęsė Bauer. – Ši nieko nežinojo apie šantažą.
– Almskugui reikėjo gauti nuotrauką ir neišsiduoti, – linktelėjo Tomis Kofoedas.
– Nežinome, kaip tikėjosi pasiaiškinti, – šypsodamasi pasakė Saga. – Greičiausiai jį apėmė panika, norėjo viską pamiršti, tikėjosi, kad problemos išnyks, kai tik išplauks į salyną.
Jonas atsistojo, priėjo prie lango ir apsidairė. Moteris glėbyje nešėsi vaiką ir stūmė vežimėlį, pilną maisto.
– Kitą rytą Penelopė taksi išvyko į televiziją, ketindama dalyvauti debatų laidoje, – šnekėjo komisarė. – Vos jai išėjus iš namų, Bjornas nuskubėjo į butą, nuplėšė nuotrauką, nubėgo į „Slusen“ metro stotelę, sėdo į traukinį, važiuojantį į Centrinę stotį, spaudos kioske nusipirko voką bei pašto ženklą, išsiuntė laišką Palmkrunai, paskui nuskuodė į interneto kavinę ir parašė paskutinį kartą Karlui, kuriame pranešė, kad fotografija jau išsiųsta. Tada Almskugas nuvyko namo, paėmė savo ir Penelopės krepšius ir iškeliavo į motorinių laivų klubą Longholmene. Tuo metu iš Karlaplano Fernandez metro tiesiu keliu važiavo į Hornstulą, Longholmeną turėjo pasiekti pėsčiomis.
– Problemos sprendėjas jau buvo apieškojęs Bjorno butą ir sukėlęs gaisrą visame aukšte.
– Bet aš skaičiau ataskaitą... Gaisro priežastis – be priežiūros paliktas lygintuvas kaimynės bute, – įsiterpė Peteris.
– Tikra tiesa, – patvirtino Jonas.
– Visai kaip ir dujų sprogimas, kuris būtų sukėlęs gaisrą Penelopės bute.
– Jo tikslas buvo sunaikinti pėdsakus, – paaiškino Lina. – Neradęs nuotraukos Almskugo bute, jį padegė ir nusekė vaikiną iki laivo.
– Tikėdamasis rasti nuotrauką, – baigė Saga, – ir nužudyti Bjorną su Penelope, kurių mirtis turėjo atrodyti kaip nelaimingas atsitikimas laive.
– Tik nusikaltėlis nežinojo apie paskutinę akimirką pasikeitusius planus – laive buvo ir Penelopės sesuo Viola.
Jonas nutilo akimirką prisiminęs lavoninėje matytą jauną merginą – trapų veidą ir raudoną dryžį, įsispaudusį ant krūtinės.
– Įsivaizduoju, kaip jaunuoliai sustoja kurioje nors saloje Mergelės įlankoje, kaip tik už Dalaro, – tęsė mintį. – Prieš pasirodant nusikaltėliui, Penelopė dėl kažkokios priežasties išlipo į krantą. Taigi

patekęs į laivą užpuolikas išvydo Violą. Manydamas, kad ji ir yra Penelopė, nuskandino merginą geldoje ir nunešė kūną į laivo priekį. Laukdamas Bjorno ieškojo fotografijos, bet neradęs, ruošė laivo sprogimą. Eriksono ataskaita guli ant stalo. Mes nežinome, kas tiksliai nutiko, bet porai pavyko išvengti nusikaltėlio.

– Laivas su Violos Fernandez kūnu buvo paliktas.

– Nežinome, kaip jie bėgo, bet pirmadienį atsidūrė Šimendio saloje.

Benio lūpų kampučiai išsirietė:

– Osiano Valenbergo namuose? Jis buvo velniškai geras, tik negalėjo čia pritapti.

Karlosas lengvai kostelėjo ir gurkštelėjo kavos.

– Nusikaltėlis supratęs, kad pametė juos iš akių, grįžo ieškoti Penelopės bute, – ramiai kalbėjo Jonas. – Ten pasirodėme mes su Eriksonu ir jam sutrukdėme. Tą akimirką supratau, kad šįkart iš tiesų susidūrėme su *grobu*, pasaulinio lygio nusikaltėliu.

– Greičiausiai jis gali patekti į mūsų sistemas, stebėti bendravimą programa „Rakel“ ir taip toliau, – pridėjo Saga.

– Ar todėl jam pavyko rasti aukas Šimendio saloje? – paklausė Peteris.

– Mes to nežinome, – atsakė Lina.

– Bet kuriuo atveju, jis veikia labai greitai, – tarė Bauer. – Veikiausiai iškart po susidūrimo su Jonu ir Eriksonu jis grįžo į Dalarą.

– Kai pranešiau jūrų policijai, jis jau buvo ten, – susimąstęs Neslundas palinko virš stalo ir nuosekliai išdėliojo popierius.

– Kas nutiko? – paklausė Karlosas.

– Rekonstrukcija dar tik prasidėjo, – tarstelėjo Peteris, – bet jam kažkokiu būdu pavyko patekti į karinį jūrų policijos laivą, nužudyti Lenartą Johansoną ir Joraną Šiodiną, nuplaukti į Šimendio salą, ten nužudyti Bjorną Almskugą ir Osianą Valenbergą, susprogdinti laivą, susekti Penelopę ir sunaikinti gelbėtojų sraigtasparnį.

– Ir pradingti, – atsiduso Karlosas.

– Vis dėlto dėl puikaus Peterio Neslundo darbo mums pavyko išgelbėti Penelopę Fernandez, – nukreipė kalbą Jonas ir stebėjo, kaip susidomėjęs Polokas atsisuka į Neslundą.

– Įvykių eiga bus patikslinta, – pasakė Peteris, bet net pagirtas neįstengė nuslėpti nuožmumo, girdimo balse.

– Užtruks, – nelinksmai nusišypsojo Kofoedas.

– O kaip nuotrauka? Juk turi būti kokia nors reikšmė, – įsiterpė Eliasonas.

– Ten tik sumauta nuotrauka, – atsiduso Peteris.

– Dėl jos žuvo septyni žmonės, – rimtai pastebėjo Lina. – Ir žus dar daugiau, jei mes...

Jonas nutilo ir žvilgtelėjo pro langą.

– Fotografija – kaip spyna ir mums reikia rasti raktą.

– Kokį dar raktą? – paklausė Neslundas.

– Fotografą, – tarstelėjo Saga.
– Ar ne Penelopė Fernandez padarė nuotrauką? – susidomėjo Polokas.
– Tai paaiškintų, kodėl yra persekiojama! – kiek per garsiai šūktelėjo Karlosas.
– Galbūt, – sudvejojo Bauer.
– Ar yra prieštaraujančių argumentų? – paklausė Benis.
– Jonas netiki, kad fotografavo Fernandez, – atskleidė komisarė.
– Kas per velnias?! – beveik šaukte šaukė Peteris.
Karlosas tvirtai sučiaupė lūpas, dirstelėjo į stalą ir išmintingai tylėjo.
– Penelopė patyrusi šoką, taigi nežinome, koks buvo jos vaidmuo, – dėstė Saga.
Natanas atsikrenkštė ir persiuntė Karlo Palmkrunos testamento kopijas.
– Palmkruna turėjo banko sąskaitą Džersyje, – tarė jis.
– Mokesčių rojuje, – pritariamai linktelėjo Neslundas, išspjovė kramtomąjį tabaką, į stalą nusivalė nykštį nepastebėjęs pavargusio Karloso žvilgsnio.
– Ar galima pamatyti, ką turėjo sąskaitoje? – pasiteiravo Verneris.
– Niekaip negalime gauti jo vykdytų transakcijų, – atsakė Jonas. – Bet testamente kalbama apie devynis milijonus eurų.
– Jo finansinė padėtis nebuvo pati geriausia, taigi sunku suvokti, kad galėjo sukaupti tokią sumą nepažeisdamas įstatymų, – pasakė Polokas.
– Susisiekėme su „Transparency International“ – pasauline organizacija, kovojančia su korupcija, bet jie neturėjo duomenų apie Karlą Palmkruną ar kokį kitą SPI darbuotoją – nė menkiausios užuominos.
– Visą turtą Palmkruna paliko šešiolikmečiui berniukui Stefanui Bergkvistui, jis pasirodė esąs Karlo sūnus, nors juodu nebuvo pažįstami... Bet šis sudegė gaisre, praėjus trims dienoms po tėvo savižudybės.
– Berniukas taip ir nesužinojo, kas buvo jo tėvas, – tarė Saga.
– Pirminėje policijos ataskaitoje rašoma, kad tai nelaimingas atsitikimas, – pasakė Karlosas.
– Taip, bet ar galima manyti, kad gaisras, kilęs praėjus trims dienoms nuo Palmkrunos mirties, gali būti atsitiktinumas? – paklausė Jonas.
– Argi galėtų taip būti? – perklausė Eliasonas.
– Bet juk tai visiškas absurdas, – įraudęs įsiterpė Peteris. – Kam reikia žudyti sūnų, kurio tėvas net nebuvo matęs?
– Velniai griebtų, kodėl? – teiravosi Verneris.
– Čia visur įsivėlęs Palmkruna, – pareiškė Jonas ir spragtelėjo pirštais į nuotraukoje besišypsantį vyrą. – Fotografijoje, jį šantažavo, rado pasikorusį, jo sūnus žuvo ir dar šis sąskaitoje turėjo devynis milijonus eurų.
– Įdomi suma, – pritarė Bauer.
– Peržvelgėme jo memuarus, – pasakė Polokas. – Artimųjų neturėjo, jokių pomėgių, neinvestavo,

neužsiėmė akcijomis ar...

– Jeigu tiesa, kad sąskaitoje Palmkruna turėjo šitiek pinigų, jie turi būti kažkaip susiję su jo darbu SPI, – dėstė Lina.

– Jis galėjo imti kyšius, – spėjo Saga.

– *Follow the money* (angl. sek paskui pinigus – *vert. past.*), – sušnabždėjo Polokas.

– Turime pasikalbėti su Palmkrunos „įpėdiniu“ Akseliu Risenu, – stodamasis tarė Jonas. – Jei Palmkruna priėmė dar kokių nors įtartinų sprendimų, šis jau turėjo pastebėti.

68

Priežastis švęsti

Tolumoje, prie Aukštosios technikos mokyklos, Jonas išgirdo trimitus, švilpukų spengimą ir įnirtingą būgnų mūšą. Demonstracijos dalyviai, maždaug septyniasdešimt jaunuolių, apsiginklavusių antifašistine simbolika, leidosi Odeno gatve. Rankose nešė plakatus, vaizduojančius jų požiūrį į saugumo policijos elgesį su „Brigados“ nariais. Lina matė ryškią vaivorykštės vėliavą, kūjį su pjautuvu, girdėjo jaunus, guvius balsus skanduojant: saugumas smirdi fašizmu, o valstybė – terorizmu!

Įsismarkavęs Odeno gatvės šurmulys nutilo, kai Jonas Lina ir Saga Bauer pasuko į idilišką Bregavo gatvę, nusidriekusią aukštyn link Engelbrechto bažnyčios. Susisiekę su SPI, jie sužinojo, kad generalinis direktorius šią popietę dirba namuose.

Kairėje buvo prabangus brolių Risenų namas, kurį sudarė du atskiri butai. Namo fasadas atrodė įspūdingai: tamsios rankų darbo plytos, tamsinti stiklai, kruopščiai apdirbtas medis, kaminus ir erkerį puošė vario dirbiniai.

Jie žengė prie tamsių blizgančių durų, ant kurių žalvarinėje plokštelėje ryškiai užrašytas Akselio Riseno vardas. Saga smiliumi nuspaudė skambutį. Po valandėlės duris maloniai atidarė aukštas, įdegęs vyras.

Moteris prisistatė esanti saugumo policijos komisarė ir trumpai papasakojo, ko jai reikia. Akselis Risenas atidžiai apžiūrėjo jos pažymėjimą ir staiga pažvelgė Bauer į akis:

– Abejoju, ar galėsiu jums padėti, bet...

– Vis tiek būtų malonu užsukti į svečius, – pasakė Jonas Lina.

Į jį įsmigo nustebusios šeimininko akys, bet supratęs pokštą pragiedrėjo ir pakvietė svečius į šviesią, aukštą fojė.

Vyras vilkėjo tamsiai mėlyną kostiumą, melsvų marškinių viršutinioji saga atsegta, avėjo šlepetėmis. Iš ilgos, blizgančios spintos ištraukęs šlepetes pasiūlė svečiams.

– Siūlau prisėsti oranžerijoje, ten šiek tiek vėsiau.

Jie nusekė paskui Akselį per didžiules erdves, praėjo raudonmedžio laiptus ir tamsaus medžio sienas, porą svetainių.

Oranžerija – įstiklintas kambarys sode, iš kurio buvo matyti aukštos gyvatvorės, lapų sienos, metamas žalias šešėlis. Bekvapės orchidėjos ir prieskoninių žolelių vazonėliai garbingai išdėlioti ant varinio stalelio ir plytų.

– Prašau sėstis, – draugiškai mostelėjo ranka Risenas. – Kaip tik ruošiausi gerti arbatą su minkštomis mielinėmis bandelėmis, būtų malonu, jei palaikytumėte man draugiją.

– Pastarąjį kartą tokias valgiau lankydama kalbos kursus Edinburge, – šyptelėjo Saga.

– Na ir puiku, – apsidžiaugė Akselis ir išėjo.

Grįžo po keleto minučių nešinas metaliniu padėklu. Ant stalo padėjo arbatinuką, indelį, pilną citrinos skiltelių ir cukrinę. Šiltos bandelės gulėjo ant lininio rankšluostėlio šalia sviestinės. Akselis atidžiai dengė stalą, išrikiavo lėkšteles ir arbatos puodelius, kiekvienam paruošė po servetėlę ir išpilstė arbatą.

Pro duris ir sienas sklido tylūs smuiko garsai.

– Nagi, kuo galėčiau jums pagelbėti? – paklausė vyras.

Bauer atsargiai pastatė puodelį, kostelėjo ir aiškiai ištarė:

– Norime užduoti keletą klausimų apie Strateginių produktų inspekciją, tikėjomės, kad galėsite mums padėti.

– Žinoma, tik pirma turėsiu paskambinti į darbą ir įsitikinti, ar nieko nenutiko, – mielai paaiškino vyras ir išsitraukė mobilųjį.

– Prašau, – atsakė Saga.

– Atleiskite, užmiršau jūsų vardą.

– Saga Bauer.

– Saga Bauer, ar galėčiau darkart pamatyti jūsų pažymėjimą?

Ji ištiesė pažymėjimą, Akelis pakilo ir vėl išėjo. Akimirką buvo girdėti jo pokalbis, šeimininkas greitai grįžo ir padėkojęs grąžino pažymėjimą.

– Pernai SPI išdavė leidimus eksportui į Pietų Afriką, Namibiją, Tanzaniją, Alžyrą, – vardijo komisarė, lyg pokalbis nė nebūtų nutrūkęs. – Kulkosvaidžių šaudmenys, mobilieji prieštankiniai pabūklai, prieštankinės granatos...

– Ir, savaime suprantama, „JAS Gripen“ („Saab“ gamintas naikintuvas – *vert. past.*), – pridėjo Akselis. – Švedija ilgą laiką bendradarbiauja su daugeliu šalių.

– Bet ne su Sudanu?

Risenas pastebėjo pareigūnės žvilgsnį ir supratęs užuominą nusišypsojo:

– Ne, negaliu šito įsivaizduoti.

– Turiu omenyje, prieš išduodant prezidento al Baširo arešto orderį, – paaiškino Saga.

– Klausimą supratau, – susirūpinęs kalbėjo Akselis. – Priešingu atveju būtų visai neįmanoma, mes tai vadiname neįveikiama kliūtimi, nėra nė kalbos.

– Veikiausiai jau spėjote peržiūrėti Palmkrunos priimtą sprendimą, – pasakė Saga.

– Tikrai taip, – pritarė valdininkas.

– Ar nepastebėjote nieko keista?

– Ką turite galvoje?

– Įtartinus sprendimus, – paaiškino Bauer mėgaudamasi arbata.

– Ar yra pagrindo ką nors įtarti?

– Būtent to mes jūsų ir klausiame, – šyptelėjo ši.

– Tuomet atsakysiu neigiamai.

– Kiek spėjote peržiūrėti?

Jonas girdėjo erzinančius Sagos klausimus apie preliminarius patvirtinimus, eksporto leidimus ir stebėjo ramų, susikaupusį Akselio veidą. Staiga vėl užgrojo smuikas. Muzika sklido iš lauko, pro pravirą viršutinį langą. Buvo grojama mazurka, aukšti skausmingi šokio tonai. Netikėtai muzika ir vėl nutilo, kūrinys prasidėjo nuo pradžių, vėl nutilo ir vėl prasidėjo.

Lina klausėsi muzikos galvodamas apie keturis veikėjus nuotraukoje. Mintys sukosi apie krepšį, kuriame turėjo kopiją. Jis prisiminė palubėje karantį Palmkrunos kūną, ant kaklo užveržtą skalbinių virvę, testamentą ir sūnų.

Komisaras stebėjo, kaip Saga pritardama Akseliui linktelėjo. Riseno veidu nuvilnijo žalias, greičiausiai arbatos puodelio atspindys.

Palmkruna nedelsdamas suprato pavojų, galvojo Jonas. Bjornui Almskugui tereikėjo paminėti, kad valdininko veidas matyti drauge su ginklų magnatu Rafaeliu Guidžiu. Karlas Palmkruna nė akimirkai nesuabejojo nuotraukos tikrumu.

Galbūt jau nujautė ją egzistuojant.

Arba šantažuotojas žinojo apie susitikimą ložėje, o fotografija buvo tikrų tikriausias įrodymas. Kitaip Palmkruna nebūtų išsigandęs.

Akselis įpylė Sagai dar šiek tiek arbatos. Ji servetėle nusivalė trupiniuotus lūpų kampučius.

Kažkas čia vis dėlto ne taip, mąstė Jonas.

Pontusas Salmanas galėjo sumeluoti apie susitikimo laiką, bet, regis, jam nuotrauka nepasirodė tokia pavojinga.

Tuomet kodėl ji buvo tokia svarbi Palmkrunai?

Lina girdėjo, kaip kolegė aptarinėjo, įvedus embargą, besikeičiančią padėtį skirtingoms šalims.

Jis keliskart pritariamai suvapėjo, apsimesdamas, kad sekė pokalbį, bet ir toliau mąstė apie fotografiją.

Stalas privačioje ložėje buvo padengtas keturiems žmonėms, visi jie buvo matomi nuotraukoje. Vadinasi, penktasis, fotografavęs žmogus, nebuvo svečias: jo niekas nekvietė prie stalo ir į ranką nebruko šampano taurės.

Penktasis žmogus gali būti atsakymas.

Reikia kuo greičiau prakalbinti Penelopę Fernandez, planavo komisaras. Net jei fotografavo ne pati, mergina gali žinoti – gali padėti įminti mįslę.

Jonas mintyse grįžo prie nuotraukos dalyvių – Karlas Palmkruna, Rafaelis Guidis, Agata al Haži ir Pontusas Salmanas.

Jis galvojo apie susitikimą su Salmanu, kai šis atpažino savo atvaizdą nuotraukoje. Įtarimą jam kėlė tik tai, kad Karlas Palmkruna neatsisakė šampano, nors priežasties švęsti nebuvo, tai tebuvo pirmasis jų susitikimas.

O jeigu priežastis švęsti vis dėlto buvo.

Linos pulsas dažnėjo.

Kas, jei visi keturi kitą akimirką sveikindami pakėlė taures. Pontusas Salmanas atpažino save ir nupasakojo susirinkimo aplinkybes, vietą ir laiką.

Laiką, galvojo Jonas, vis dėlto nuotrauka galėjo būti daryta ir kitu laiku.

Težinome, kad Pontusas Salmanas teigė, kad susitikimas vyko 2008 metų pavasarį Frankfurte.

Reikėjo Penelopės pagalbos.

Jonas rankas laikė ant krepšio. Manė, kad muzikantus, esančius nuotraukos apačioje, turi būti įmanoma identifikuoti, jų veidai matomi. Kas nors turėtų juos pažinoti.

Jei galėtume juos atpažinti, būtų galima patikslinti susitikimo laiką. Juk dalyvavo tik styginių kvartetas.

Galbūt ši ketveriukė drauge grojo pirmą ir paskutinį kartą. Jei taip, prisiminti, kada tai įvyko, visai nebus sunku.

Žinoma, tarė sau pareigūnas. Jau anksčiau reikėjo pabandyti. Jis ruošėsi palikti Sagą Akselio Riseno namuose, nuvažiuoti į nuovadą, paklausti Peterio Neslundo nuomonės, ar muzikantai galėtų prisiminti tikslų laiką.

Jonas pažiūrėjo į Bauer, besišypsančią Akseliui, ir klausinėjančią apie Amerikos gynybos pramonės konsolidavimą. Ji įvardijo porą svarbiausių koncernų – „Raytheon“ ir „Lockheed Martin“.

Pro pravirą langą vėl ėmė vilnyti smuiko melodija. Kūrinys šįkart gyvesnis. Staiga smuikas nutilo, muzikantas derino stygas.

– Kas čia groja? – stodamasis pasiteiravo Jonas.

– Mano brolis Robertas, – su palengvėjimu atsakė šeimininkas.

– Suprantu... Jis smuikininkas?

– Šeimos pasididžiavimas. Bet visų svarbiausia – smuikų gamintojas, namuose turi studiją.

– Manote, galėčiau jo kai ko paklausti?

69

Styginių kvartetas

Jonas žingsniavo marmurinėmis grindimis Akselio namuose. Stipriai kvepėjo alyvos. Jie priėjo studijos duris, pasibeldė. Muzikos melodija nutilo, duris atidarė vyras vešliais plaukais, vidutinio amžiaus, gražaus, protingo veido, jo kūnas, anksčiau liesas, dabar buvo sustambėjęs.

– Su tavimi norėtų pasikalbėti policijos pareigūnai, – rimtai pasakė Akselis. – Esi įtariamas dėl viešosios tvarkos pažeidimo.

– Prisipažįstu nedvejodamas, – patvirtino Robertas.

– Malonu, – atsakė Jonas.

– Ar dar kas?

– Tiesą sakant, turime keletą klausimų.

– Be abejo, esu kaltas.

– Štai kaip, – tarė Jonas spausdamas smuikininko ranką. – Aš Jonas Lina, detektyvas.

– Kas nutiko? – šypsodamasis paklausė Robertas.

– Mes tiriame netikėtą buvusio SPI vadovo mirties atvejį, todėl atvykome pasikalbėti su jūsų broliu.

– Apie Palmkruną žinau tik tiek, kiek rašė laikraščiai.

– Ar galėčiau užeiti valandėlei?

– Žinoma.

– Grįšiu pas jūsų kolegę, – pasakė Akselis ir uždarė brolio buto duris.

Studijos lubos buvo žemos ir kreivos, rodės, įrengta rūsyje. Gražiai lakuoti mediniai laiptai vedė į dirbtuves. Maišėsi stiprus šviežios, pjautos medienos, dervos ir terpentino kvapai.

Sienos buvo nukabinėtos skirtingo medžio smuikų dalimis, įrankiais, mėtėsi vyno kamščiai ir išlenkti peiliukai.

– Girdėjau jus grojant, – pradėjo pokalbį policininkas.

Robertas linktelėjo ir parodė į gražų instrumentą.

– Reikėjo truputį patobulinti.

– Jūs pats tuo užsiimate? – paklausė Jonas.

– Taip.

– Neįtikėtina.

– Ačiū.

Vyras paėmė smuiką ir ištiesė Linai. Žvilgantis instrumentas buvo itin lengvas. Jonas apvertė smuiką, pauostė.

– Lakas, kurį naudoju, yra paslaptis, – paaiškino Robertas ir įdėjo instrumentą į dėželę, pilną vyno kamščių.

Jonas iš krepšio ištraukė įmautę, padavė Robertui nuotrauką.

– Palmkruna, – atpažino šis.

– Taip, bet galbūt atpažįstate muzikantus fone?

Robertas atidžiau dirstelėjo į nuotrauką ir linktelėjo.

– Štai čia – Martinas Biveris, – parodė jis pirštu. – Kikuei Ikeda groja smuiku, Kazuhidė Isomura – altu, Klaivas Grinsmitas – violončele.

– Ar jie labai žinomi?

Robertas priverstinai nusišypsojo:

– Lengendiniai... Tokijo styginių kvartetas.

– Ar šiame kvartete groja tie patys muzikantai?

– Taip.

– Visada?

– Jie jau seniai groja kartu ir jiems puikiai sekasi.

– Ar nuotraukoje nepastebėjote nieko įtartino?

Vyras atidžiai stebeilijosi.

– Ne, – po kurio laiko atsakė.

– Jie groja ne tik Tokijyje? – paklausė Jonas.

– Kvartetas groja visame pasaulyje, bet jų instrumentai priklauso Japonijos fondui.

– Ar tai įprasta?

– Taip, jei instrumentai tikrai ypatingi, – rimtai paaiškino Robertas. – O tie, kuriuos matome fotografijoje, be abejo, yra vieni geriausių pasaulyje.

– Suprantu.

– Paganinio kvartetas, – pridūrė muzikantas.

– Paganinio kvartetas, – pakartojo Lina žvelgdamas į nuotrauką.

Spindintys mediniai instrumentai ir juodi muzikantų drabužiai.

– Instrumentus gamino Stradivarijus, – pasakojo Robertas. – Seniausias „Desaint“ smuikas, pagamintas 1680 metais. Juo groja Kikuei Ikeda. Martino Biverio smuiką Kocijus de Salabu padovanojo smuikininkui virtuozui ir kompozitoriui Paganiniui... Jo kūriniai kėlė šypseną, nes sugroti galėjęs tik jis pats. Praėjo šimtas metų po jo mirties, kol pagaliau kažkas išdrįso groti jo kūrinius. Vis dėlto ir šiandien kai kurie kūriniai atrodo neįmanomi. Paganinio gyvenimą ir sugebėjimus gaubia legendos.

Vyras nutilo. Jonas nenuleido akių nuo fotografijos, stebeilijosi į ketvertą muzikantų, sėdinčių scenoje, ir jų instrumentus.

– Taigi Tokijo styginių kvartetas kartu groja šiais instrumentais?

– Taip, kokius aštuonis ar devynis kartus per mėnesį.

– Kaip manote, kada daryta ši nuotrauka?

– Ne anksčiau nei prieš devynerius ar dešimt metų, jei žvelgsime į Martiną Biverį, kurį pats keletą kartų esu sutikęs.

– Gal būtų įmanoma pasakyti tiksliau, jei žinotume, kokia tai vieta.

– Čia Senoji opera Frankfurte.

– Esate tuo tikras?

– Žinau, kad kvartetas groja ten kasmet, – pasakė Robertas. – Kartais net kelis kartus.

– *Perkele*, – sušnabždėjo Jonas.

Turi būti koks būdas nustatyti tikslų laiką ir patikrinti Pontuso Salmano pasakojimą.

Lina įkišo nuotrauką atgal į įmautę, mąstydamas, kad tikriausiai Penelopė yra vienintelė, galinti atskleisti aplinkybes.

Jis paskutinį kartą užmetė akį į fotografiją, vienas smuikininkas, buvo iškėlęs alkūnę – užsimojęs stryku.

– Ar per gastroles jie kaskart groja tą patį kūrinį?

– Tą patį? Na, ne... Jie grojo visus Bethoveno kvartetus, o tai jau gana daug... Bet groja ir kitų kompozitorių kūrybą – Šuberto, Bartoko. Kiek žinau, ir Bramso. Sąrašas ilgas... Debiusi, Dvoržako, Haidno, daugybę Mocarto kūrinių, Ravelio ir taip toliau...

Jonas žvelgė priešais save, žengė keletą žingsnių ir atsisuko į Robertą.

– Sugalvojau, – staiga tarė. – Ar pažiūrėjus į muzikantų rankas būtų galima nustatyti, ką jie groja?

Muzikantas nevalingai išsižiojo, paskui susičiaupęs papurtė galvą, bet vis dėlto šypsodamasis paėmė nuotrauką: rampų šviesoje Senojoje operoje matyti grojantis Tokijo styginių kvartetas. Klaivas Grinsmitas prakaulaus veido, jo aukšta kakta blizga. Kikuei Ikeda užspaudusi mažuoju pirštu griežia aukštą natą.

– Deja, neįmanoma, jie gali groti bet ką... Norėjau pasakyti, bet...

– O jeigu pabandytume su didinamuoju stiklu? Juk galima pamatyti pirštus, stygas, instrumentus...

– Teoriškai, taip, bet...

Robertas atsiduso ir papurtė galva.

– Gal pažįstate ką nors, kas galėtų mums padėti, – spyrėsi Jonas. – Muzikantą ar dėstytoją, galintį apžiūrėti nuotrauką?

– Norėčiau...

– Tikrai neįmanoma? – dar kartą pabandė Lina.

– Tikrai ne, – atsakė Robertas gūžtelėdamas pečiais. – Jei nesugebėjo net Akselis, nemanau, kad tai būtų įmanoma.

– Jūsų brolis Akselis?

– Ar nerodėte jam nuotraukos? – nustebo Risenas.

– Ne.

– Bet juk kalbėjote su juo.

– Apie muziką nekalbėjome, juk grojate jūs, – šyptelėjo komisaras.

– Vis dėlto paklauskite jo.

– Kodėl?..

Jonas nutilo, kažkas beldė į studijos duris. Po akimirkos tarpduryje pasirodė Saga Bauer. Jos šviesiuose plaukuose žaidė saulės spinduliai.

– Ar čia yra Akselis? – paklausė ji.

– Ne, – atsakė Jonas.

– Ar jūs taip pat kriminalistė?

– Saugumo policijos komisarė, – trumpai tarstelėjo Saga.

Jie valandėlę tylėjo, negalėdamas atsigrožėti Robertas nenuleido nuo jos akių, nuo nežemiško žydro žvilgsnio, saldžių švelniai rausvų lūpų.

– Nežinojau, kad saugumo policijoje yra laumių skyrius, – pagaliau pratarė, nejučia plačiai išsišiepė, bet pasistengė surimtėti. – Atleiskite, nenorėjau, bet jūs pasakiškai graži, lyg laumė ar Bauerio tapyta princesė.

– Spindesys gali būti apgaulingas, – sausai atkirto ši.

– Robertas Risenas, – prisistatė vyras ir ištiesė ranką.

– Saga.

70

Nuojauta

Išėję iš Risenų rezidencijos Jonas Lina ir Saga Bauer įsėdo į automobilį. Suzvimbė Sagos telefonas, ji šypsodamasi perskaitė žinutę.

– Pietus valgysiu namuose, – tarė ir jos veidą staiga užliejo raudonis.

– Kiek valandų?

– Pusė dvylikos, – atsakė mergina. – Tu dar dirbsi?

– Ne, su draugu eisiu į koncertą Pietiniame teatre.

– Ar galėtum tuomet išleisti mane Siodermalme, gyvenu Saunos gatvėje.

– Jei nori, galiu nuvežti tave iki pat namų, – pasiūlė vyras.

Kol Jonas buvo Roberto Riseno studijoje, Saga tebebendravo su Akseliu. Šis kaip tik buvo bepradedąs pasakoti apie tarnybą JT, kai suskambo jo telefonas. Jis dirstelėjo į ekraną, atsiprašė ir išėjo iš kambario. Bauer laukė jo grįžtant, po penkiolikos minučių ėmė pati ieškoti, bet nieko nepešusi pasirodė Roberto studijoje. Drauge su ten besišnekučiavusiais vyrais dar kartą pabandė surasti Akselį, bet galiausiai nusprendė, kad šis bus išėjęs.

– Ko tu iš tikrųjų norėjai iš Akselio Riseno brolio?

– Mane apėmė nuojauta, – paaiškino Jonas.

– Valio, – sumurmėjo Saga. – Nuojauta.

– Na, žinai... Rodėme nuotrauką Pontusui Salmanui. Jis atpažino save, atvirai pasakojo apie Frankfurte vykusį dalykinį susitikimą su Sudano vyriausybės atstove, bet sandoris nutrūko, kai Tarptautinis baudžiamasis teismas išdavė arešto orderį...

Telefono skambutis nutraukė jo kalbą, nenuleisdamas akių nuo kelio Jonas atsiliepė.

– Kaip greitai!

– Laikas sutampa, – prabilo Anja Larson. – Tokijo styginių kvartetas grojo Senojoje operoje per Pontuso Salmano vizitą Frankfurte.

– Suprantu, – tarė Lina.

Saga žvelgė į jį, stebėjo visą pokalbį.

– Taigi Salmanas nemelavo? – pagaliau paklausė ši.

– Nežinau.

– Bet laikas sutampa.

– Tik tai, kad Pontusas buvo Frankfurte ir tuo metu grojo styginių kvartetas. Bet jis dažnai ten lankosi, o ir kvartetas groja bent kartą per metus.

– Nori pasakyti, manai, kad jis melavo apie susitikimo laiką, nors viskas sutampa?

– Ne, bet... Nežinau, kaip sakiau, mane kankina nuojauta, – kalbėjo komisaras. – Meluoti yra pagrindo, jei susitikimas vyko po arešto orderio išdavimo.

– Tai jau būtų nusikaltimas! Po velnių, tokiu atveju ginklai juk būtų eksportuojami tiesiogiai Darfūro milicijai. Tarptautinių įstatymų pažeidimas...

– Pontusas Salmanas atpažino save. Bet net jei jis sakė tiesą prisipažindamas, kad dalyvavo susitikime, negalime būti tikri, jog atskleidė viską.

– Ar tokia ir yra tavo nuojauta?

– Ne, bet Salmano balsas buvo neįprastas... Kai sakė, kad vienintelis keistas dalykas tai, kad Karlas Palmkruna neatsisakė išgerti šampano.

– Nors nebuvo priežasties švęsti, – pridūrė Saga.

– Būtent taip ir pasakė, bet nujaučiu, kad priežastis buvo – šampaną jie gėrė už sandorį.

– Tavo įtarimai prieštarauja faktams.

– Tik pagalvok apie nuotrauką, – nerimo Jonas. – Ložėje tvyro ypatinga nuotaika... Jų veidai sakyte sako, kad sutartis patvirtinta.

– Net jeigu tu teisus, be Penelopės Fernandez pagalbos negalime nustatyti tikslaus laiko.

– Ką sakė jos gydytoja? – pasiteiravo komisaras.

– Kad jau greitai galėsime su ja susitikti, bet dabar tebėra išsekusi emociškai.

– Neturime nė menkiausio supratimo, ką ji žino.

– Velniai griebtų, nėra kitos išeities!

– Nuotrauka, – greitai pastebėjo Lina. – Fone matyti keturi muzikantai, galbūt galima išstudijavus jų rankų pozicijas nustatyti, ką tą vakarą grojo.

– Jonai, – atsiduso mergina.

– Aš, – šypsojosi detektyvas.

– Sušikta beprotybė, tikiuosi, ir pats supranti...

– Robertas sakė, kad teoriškai tai padaryti įmanoma.

– Turime palaukti, kol Penelopė pasijus geriau.

– Paskambinsiu, – traukdamas telefoną pasakė Jonas, surinko Švedijos policijos numerį ir paprašė, kad sujungtų su kambariu U12.

Saga spoksojo į ramų vyro veidą.

– Skambina Jonas Lina, esu... – Jis nutilo, veide švystelėjo plati šypsena. – Aišku, kad prisimenu tavo raudoną paltuką, – pasakė. – Taip, bet... Maniau, pasiūlysi hipnozę!

Saga girdėjo kitame ragelio gale aidintį gydytojos juoką.

– Ne, – pasakė jis. – Dabar rimtai, mums žūtbūt reikia su ja pasikalbėti.

Vyro veidas surimtėjo.

– Suprantu, bet... Būtų geriausia, jei galėtum įtikinti... Gerai, ką nors sugalvosime... Iki.

Jis padėjo ragelį ir pasuko į Belmano gatvę.

– Kalbėjau su Daniela Ričards, – paaiškino Jonas.

– Ką sakė?

– Ji mano, kad po keleto dienų galėsime apklausti Penelopę. Dar reikia rasti jai naują gyvenamąją vietą, ji atsisakė gyventi kambaryje požemyje.

– Saugesnės vietos nėra.

– Bet jei atsisakė... – paprieštaravo Jonas.

– Turėsime jai paaiškinti, kad tai pavojinga.

– Ji tai žino geriau už mus.

71

Septyni milijonai alternatyvų

„Mosebacke Etablissement“ restorane Jonas ir Disa sėdėjo greta. Saulės šviesa liejosi pro didžiulius langus, atsiveriančius į Senamiestį ir tyvuliuojančio vandens apsuptą Šepsholmeno salą. Jie valgė šviežiai keptą silkę su bulvių koše ir kraujo raudonumo bruknių padažu, paskui paskutinį kartą gurkštelėjo lengvo alaus. Priešais tamsų flygelį suręstoje scenoje fortepijonu grojo Ronaldas Brautigamas, Izabelė van Koilen dešiniąja alkūne rėmėsi į instrumentą.

Muzika įsismarkavo, nuaidėjo paskutinieji smuiko garsai, kūrinį baigė aukštos drebinančios fortepijono natos.

Pasibaigus koncertui, Jonas ir Disa išėjo iš restorano į Musebakės aikštę ir susižvalgė.

– Kas nutiko Paganiniui? – pasidomėjo moteris, taisydama Jono marškinių apykaklę. – Kalbėjai apie jį.

Jonas švelniai paėmė Disos ranką.

– Aš tik norėjau tave pamatyti...

– Kad išbarčiau tave dėl to, jog negeri vaistų?

– Ne, – rimtai atsakė vyras.

– Gal jau pradėjai?

– Greitai, – nekantriai pažadėjo šis.

Ji nieko daugiau nebesakė, tik žvelgė į šviesias pilkas akis. Paskui įkvėpė ir pasiūlė eiti.

– Koncertas buvo nuostabus, – pasakė mergina. – Muzika taip švelniai derėjo prie šviesos. Maniau, kad Paganinis buvo... Na, žinai, ekvilibristiškas, greitas... Kartą „Žaliojo šilo parke“ girdėjau Yngvę Malmstedą, grojantį „Kaprizą Nr. 5“.

– Kai draugavai su Benjaminu Gantenbeinu.

– Mes bendravome „Facebook“ keletą metų.

Pora ėjo susikabinusi už rankų Slusene, link Šepsbruno tilto.

– Ar būtų galima pasakyti, kas grojama, žiūrint tik į pirštus? – paklausė Jonas.

– Negirdint muzikos?

– Nuotraukoje.

– Manau, galima tik spėti. Priklauso nuo to, kaip gerai išmanai instrumento techniką.

– Bet ar spėjimas būtų tikslus?

– Jei tai svarbu, galiu paklausti Kajaus, – pasiūlė ši.

– Kajaus?

– Muzikologo Kajaus Samuelsono. Jis buvo mano mokytojas, tėtis mus supažindino.

– Ar galėtum dabar paskambinti?

– Gerai, – atsakė Disa ir kilstelėjo antakį. – Nori, kad dabar pat skambinčiau?

– Taip.

Ši paleido jo ranką, išsitraukė telefoną ir suradusi jo pavardę adresų knygelėje paskambino.

– Čia Disa, – šypsodamasi prisistatė. – Ar sutrukdžiau pietus?

Jonas girdėjo vyrišką balsą. Pakalbėjusi šį bei tą Disa po valandėlės paklausė:

– Žinai, aš turiu gerą draugą, kuris norėtų užduoti tau klausimą. – Nusijuokė, bet kaipmat grįžo prie reikalo: – Ar galima pamatyti, ką groja smuikininkas?.. Ne, ne... Turiu omenyje pirštus.

Jonas stebėjo merginą suraukęs kaktą ir klausėsi pokalbio. Kažkur Senamiesčio gatvėje aidėjo maršas.

– Gerai, – po valandėlės pasakė ši. – Žinai, Kajau, geriausia būtų, jei pasikalbėtum su juo pačiu.

Netarusi nė žodžio padavė telefoną Jonui.

– Jonas Lina.

– Apie kurį Disa tiek daug pasakojo, – sklandžiai baigė Kajus Samuelsonas.

– Smuikas turi keturias stygas, – pradėjo Jonas. – Turbūt negalima išgauti daugybės skirtingų tonų.

– Kaip tai išgauti? – pasiteiravo profesorius.

– Jei žemiausia nata yra G, – ramiai dėstė Jonas, – tai kažkur juk turi būti ir aukščiausia nata.

– Puiki mintis, – nutraukė jį profesorius. – 1636 metais mokslininkas Mersenas parašė veikalą „Universalioji harmonija“, kuriame teigia, kad geriausiems smuikininkams pavyksta išgauti oktavą iš kiekvienos stygos – taigi nuo G iki E turime trisdešimt keturias chromatinės gamos tonus.

– Trisdešimt keturis tonus, – pakartojo Lina.

– Bet jeigu grįšime į šiuolaikinį pasaulį, – ramiai pasakojo Samuelsonas, – nauja griežimo technika padėjo išgauti ir dar daugiau – iki trisdešimt devynių gamos tonų.

– Tęskite, – paragino komisaras stebėdamas, kaip Disa sustojo prie galerijos languose eksponuojamų keistų, išsiliejusių nuotraukų.

– Ričardui Štrausui peržiūrėjus Berliozo mokymą, nuo 1904 metų manoma, kad gal galima sugroti keturiasdešimt tonų.

Kajus Samuelsonas nusijuokė, Jonas tylėjo.

– Riba dar toli gražu nepasiekta, – paaiškino profesorius. – Naudojami ir kiti grojimo būdai.

Jie priėjo naująjį vikingų laivą, stovintį Pilies krantinėje, artėjo prie Karališkojo sodo.

– O kaipgi violončelė? – nekantriai nutraukė pareigūnas.

– Penkiasdešimt aštuoni.

Disa irzliai pažvelgė į draugą ir pirštu parodė į lauko kavinę.

– Mano tikrasis klausimas, ar galėtumėte apžiūrėti styginių kvarteto nuotrauką: du smuikai, altas ir violončelė. Galbūt aiškiai pamatęs muzikantų rankas, instrumentus ir jų kaklelius, galėtumėte pasakyti, kas tuo metu buvo grojama.

Lina girdėjo, kaip Kajus Samuelsonas burba po nosimi.

– Galimybių daugybė, tūkstančiai...

Disa gūžtelėjo ir neatsisukusi nuėjo.

– Septyni milijonai, – po valandėlės tarė Kajus Samuelsonas.

– Septyni, – pakartojo jo žodžius Jonas.

Vyrai vėl nutilo.

– Tačiau mano nuotraukoje, – kupinu užsispyrimo balsu aiškino policininkas, – pirštai ir stygos matyti labai aiškiai, taigi daug alternatyvų įmanoma atmesti iškart.

– Mielai apžiūrėsiu fotografiją, – pasisiūlė profesorius. – Bet tonų atpažinti nesugebėsiu, neįmanoma...

– Bet...

– Jonai Lina, įsivaizduokite, – džiugiai kreipėsi jis, – kad išsiaiškinate apytikslius tonus... Kaipgi atseksite kūrinį – vieną iš galybės kūrinių styginių kvartetams? Bethovenas, Šubertas, Mocartas...

– Suprantu, kad tai neįmanoma, – nutraukė komisaras.

– Iš tiesų, – pripažino Kajus.

Policininkas padėkojo už sugaištą laiką ir nuėjo prie Disos, kuri stoviniavo atsirėmusi į fontano kraštą. Jis apkabino draugę, ši priglaudė skruostą prie vyro peties, o detektyvo galvoje skambėjo Roberto Riseno žodžiai: „Jei nesugebėjo net Akselis, nemanau, kad tai būtų įmanoma.“

72

Mįslė

Skubriais žingsniais leisdamasis Bregavo gatve Jonas girdėjo iš vokiečių mokyklos aidintį vaikų juoką.

Jis nuspaudė Akselio namų durų skambutį, viduje pasigirdo malonus garsas. Valandėlę luktelėjęs nusprendė apeiti namą. Staiga išgirdo džeržgimą. Garsas panašus į styginį instrumentą. Kažkas slėpėsi išlakaus lapuočio šešėlyje. Jonas liko nuošalyje. Marmurinėje terasoje stovėjo kokių penkiolikos metų mergaitė su smuiku. Jos plaukai labai trumpi, rankos apipieštos. Šalia stovėjęs Akselis Risenas linksėjo ir susidomėjęs klausėsi, kaip ji griežia. Atrodė, lyg mergaitė pirmą kartą laikė rankose smuiką. Galbūt ji buvo Akselio dukra ar vaikaitė, vyras nenuleido nuo mergaitės smalsaus žvilgsnio.

Strykas kreivai braukė stygas, sukeldamas trūkčiojantį šnypštimą.

– Jis turbūt visai išderintas, – nepakentusi triukšmo nusprendė mergaitė.

Šypsodamasi atsargiai padėjo instrumentą.

– Grojant smuiku labai svarbi klausa, – draugiškai tarė Akselis. – Reikia klausyti, išgirsti muziką savyje ir perteikti tikrovėje.

Jis užsidėjo smuiką ir sugrojo „La seguidilla“ įžangą, iš Bizė operos „Karmen“, stabtelėjo ir atkišo smuiką mergaitei:

– Dabar kai kurias stygas įtempsiu, kitas atleisiu, – pasakė ir ėmė sukinėti sraigtelius.

– Kodėl?..

– Dabar smuikas visiškai išderintas. Jei būčiau grojęs *mechaniškai* ir tiksliai iškalęs pirštų pozicijas, kūrinys skambėtų štai taip.

Akselis darkart sugrojo įžangą, skambėjo siaubingai, veik neatpažįstamai.

– Gražu, – pajuokavo ji.

– Bet jeigu įsiklausysi, – aiškino jis ir timptelėjo E stygą, – girdi? Skamba per žemai, bet tai visai nesvarbu, tereikia natą užspausti aukščiau.

Jonas žiūrėjo, kaip Risenas vėl užsidėjo smuiką ir grojo tą pačią melodiją išderintu smuiku, neįtikėtinai keistai dėliojo pirštus ir melodija suskambo, tai buvo tiksliausia „Le seguidilla“.

– Magija, – plodama rankomis prajuko mergaitė.

– Sveiki, – pasisveikino Lina ir priėjęs paspaudė Akselio, paskui mergaitės ranką.

Komisaras žiūrėjo į vyrą, laikantį išderintą smuiką.

– Įspūdinga.

Risenas sugavo Jono žvilgsnį ir papurtė galvą:

– Negrojau trisdešimt ketverius metus, – keistai pasakė.

– Tu juo tiki? – detektyvas paklausė mergaitės.

Ši linktelėjo ir mįslingai atsakė:

– Ar matote šviesą?

– Beverli, – tyliai nutęsė Akselis.

Ji nusišypsojo ir pradingo tarp medžių.

Lina linktelėjo Risenui:

– Man reikia su jumis šnektelėti.

– Atleiskite, kad dingau, – atsiprašė vyras ir ėmėsi derinti smuiką. – Skubus reikalas.

– Nieko tokio, aš juk grįžau.

Juodu stebėjo, kaip mergaitė šešėlyje skina piktžolių žiedus.

– Ar viduje yra vaza? – paklausė ji.

– Virtuvėje, – atsakė Akselis.

Beverli nunešė nužydėjusių pienių – baltų pūkų – puokštelę į vidų.

– Tai jos mėgstamiausios gėlės, – tarė Risenas, užkabino G stygą, pasuko sraigtelį ir padėjo smuiką ant muzika puošto stalo.

– Norėčiau, kad pažiūrėtumėte į šitą, – pasakė Jonas ir iš įmautės ištraukė nuotrauką.

Jie prisėdo prie stalo. Iš kišenės Akselis išsitraukė akinius ir atidžiai pažiūrėjo į nuotrauką.

– Kada ji daryta? – skubiai paklausė.

– Tiksliai nežinome, greičiausiai 2008 metų pavasarį.

– Taigi, – lengviau atsiduso Akselis.

– Atpažįstate žmones? – ramiai uždavė klausimą Lina.

– Žinoma. Palmkruna, Pontusas Salmanas, Rafaeilis Guidis ir... Agata al Haži.

– Iš tiesų norėjau jūsų paprašyti pažvelgti į muzikantus.

Risenas klausiamai pažiūrėjo į Joną, bet ir vėl palinko prie nuotraukos.

– Tokijo styginių kvartetas... Jie tokie talentingi.

– Taip, bet man įdomu... Ėjau ir galvojau, ar koks žinovas galėtų pasakyti, ką jie tuo metu grojo.

– Įdomus klausimas.

– Ar įmanoma bent pabandyti atspėti? Kajus Samuelsonas manė, kad ne, o jūsų brolis Robertas, pažvelgęs į nuotrauką, sakė, jog tai visiškai neįmanoma. – Jonas pasilenkė į priekį, maloniame šešėlyje jo žvilgsnis sušvelnėjo: – Brolis sakė, jei jūs negalėsite išspręsti šio uždavinio, tai niekas kitas negalės.

Šypsena šmėstelėjo Akselio veide:

– Jis taip sakė?

– Taip, – patvirtino Lina. – Bet nesupratau, ką jis turėjo omenyje...

– Aš taip pat nesuprantu.

– Vis dėlto norėčiau, kad pažiūrėtumėte į nuotrauką per didinamąjį stiklą.

– Manote, kad taip galėtume išsiaiškinti tikslų laiką? – surimtėjo Akselis.

Pareigūnas linktelėjo, iš krepšio ištraukė didinamąjį stiklą.

– Galėsite pamatyti muzikantų pirštus, – tarė.

Komisaras sėdėjo tylėdamas, kol Akselis tyrinėjo nuotrauką. Vėl galvojo, kad jei nuotrauka daryta prieš Sudano prezidento Omaro al Baširo arešto orderio išdavimą 2009 metų liepą, jis bus suklydęs, o jeigu fotografuota vėliau – kalba eitų apie nusikalstamą veiklą.

– Žinoma, aš matau pirštus, – lėtai pasakė Risenas.

– Ar galėtumėte spėti, ką jie groja? – tyliau paklausė Jonas.

Akselis atsiduso, padėjo nuotrauką ir didinamąjį stiklą ant stalo ir padainavo keturias natas. Žemai, bet aiškiai. Akimirką įsiklausė, paėmė smuiką ir intonavo aukštesnius garsus.

Jonas Lina sujudo.

– Jūs juokaujate!

Akselis Risenas sugavo jo žvilgsnį.

– Martinas Biveris groja trisdešimt antrinę C, Kikuei – šešioliktinę C. Kazuhidė Isomura laiko pauzę, o Klaivas groja akordą *pizzicato*. Skambėjo E, A, a ir aštuntinė Cis.

Pasižymėjęs Jonas pasiteiravo:

– Koks tikslus gali būti jūsų spėjimas?

– Tai ne spėjimas, – atsakė Akselis.

– Manote, kad tokie tonai dažnai pasitaiko kūriniuose? Na, ar žinant juos galėtume sužinoti, kokį kūrinį atliko Tokijo styginių kvartetas?

– Šie tonai skamba tik viename kūrinyje.

– Iš kur žinote?

Vyras nusuko akis į langą. Vešli mirguliuojanti lapija atsispindėjo ant stiklo.

– Prašau, tęskite, – paragino komisaras.

– Savaime suprantama, nesu girdėjęs visų kūrinių...

Akselis atsiprašydamas gūžtelėjo.

– Turėjote omenyje, kad tokie tonai skamba viename kūrinyje? – darkart pabandė Jonas.

– Būtent šią kombinaciją esu girdėjęs 156-ame takte pirmoje Belos Bartoko antrojo kvarteto styginiams dalyje.

Vyras vėl paėmė į rankas smuiką ir užsidėjo ant peties.

– *Tranquillo*... Muzika taip nuostabiai ramina, kaip lopšinė... Paklausykite pirmosios melodijos, – ir ėmė griežti.

Jo pirštai tarytum plaukė, tonai mirguliuodami keitėsi, melodija švelniai liūliavo. Sugrojęs keturis taktus sustojo.

– Abiejų smuikų melodijos vejasi viena kitą skirtingomis oktavomis, – dėstė Akselis. – Skamba net per gražiai, bet prieš įstojant violončelei su A-dur akordu, smuikas ima groti disonansu... Net jei

interpretuojama ne visai teisingai, puikiai justi pereinantys tonai, kurie...

Risenas nutilo ir padėjo smuiką.

Jonas viską stebėjo.

– Esate visiškai tikras, kad muzikantai griežė Bartoko antrąjį kvartetą styginiams? – tyliai paklausė.

– Taip.

Detektyvas žengė keletą žingsnių, stabtelėjo prie alyvų krūmų ir tarė sau, jog to, ką dabar išgirdo, jam pakanka norint nustatyti tikrąjį susitikimo laiką.

Prisidengęs ranka nepastebimai nusišypsojo, apsisuko, paėmė raudoną obuolį iš vaisių dubens, stovėjusio ant stalo, ir pastebėjo sutrikusį Akselio žvilgsnį.

– Sakote, taip? – vėl paklausė jis. – Ar tuo nė kiek neabejojate?

Risenas linktelėjo, Jonas kyštelėjo jam obuolį, atsiprašė ir iš kišenės išsitraukęs telefoną surinko Anjos numerį.

– Anja, aš šiek tiek skubu...

– Savaitgalį ketinome kaitintis pirtyje, – nutraukė jį moteris.

– Man reikia pagalvoti.

– Žinau, – sukikeno ši.

Jonas stengėsi nuslėpti susijaudinimą:

– Gal galėtum peržvelgti pastarųjų dešimties metų Tokijo styginių kvarteto repertuarus?

– Jau peržiūrėjau.

– Prašau, pasakyk, ką jie grojo Senojoje Frankfurto operoje?

– Kiekvienais metais jie džiugino Frankfurto klausytojus, kartais net keliskart per metus.

– Ar jie kada grojo Belos Bartoko antrąjį kvartetą styginiams?

Po valandėlės apmąstymų moteris atsakė:

– Taip, vieną vienintelį kartą, „Opus 17“.

– „Opus 17“, – pakartojo Jonas, Akselis jam pritariamai linktelėjo.

– Ką? – paklausė Anja.

– Kada? – rimtai paklausė komisaras. – Kada jie grojo tą Bartoko kūrinį?

– 2009 metų lapkričio 13 dieną.

– Tu tuo tikra?

Jie susitiko praėjus keturiems mėnesiams po Sudano prezidento arešto orderio išdavimo, mąstė Lina. Pontusas Salmanas melavo apie susitikimo laiką, tai buvo 2009 metų lapkritis. Štai kodėl užvirė ši košė. Žuvo daugybė žmonių ir, galimas daiktas, žus dar daugiau.

Jonas ištiesė ranką ir palietė violetines alyvų žiedų kekes, įkvėpė jų aromato, pajuto kažkur rūkstančios kepsninės dūmų kvapą. Naujienas reikėjo pranešti Sagai Bauer.

– Daugiau nieko? – paklausė Anja.

– Ne.

– Ar sulauksiu stebuklingojo žodžio?

– Ak, taip, atleisk... *Kiitokseksi saat pusun* (suom. ačiū, bučiuoju – *vert. past.*), – pasakė Jonas. – Gausi padėkos bučkį.

Jis padėjo ragelį.

Nesiliovė mąstyti, jog Salmanas jiems melavo. Susitikus su Palmkruna, Rafaeliu ir Agata al Haži jau galiojo ginklų embargas. Tokio pobūdžio sandoriai buvo uždrausti, negalėjo būti jokių išimčių.

Bet Agata al Haži siekė gauti amunicijos, o kiti – užsidirbti. Jiems nerūpėjo nei žmogaus teisės, nei tarptautiniai įstatymai.

Pontusas šaltakraujiškai melavo apie susitikimo laiką. Jis manė prisidengsiąs keletu faktų. Be užuolankų prisipažino, jog nuotraukoje matyti jo atvaizdas, tikėdamasis patenkinti pareigūnus ir kad jie nepastebės klaidingo laiko.

Jonui prieš akis iškilo šaltas valdininko veidas, pilkas, susiraukšlėjęs. Jis tik apsimetė ramus rodydamas savo atvaizdą nuotraukoje ir sumelavo, kada viskas vyko.

Ginklų kontrabanda, aidėjo galvoje. Nuotrauka, šantažas, žmogžudystės – viskas prasidėjo dėl kontrabandos.

Komisaras įsivaizdavo, kaip Saga įsiunta dėl melagingo Salmano liudijimo, jos delno atspaudas lieka ant stalo kaip nebylus priekaištas.

2009 metų liepą Tarptautinis baudžiamasis tribunolas Hagoje išdavė Sudano prezidento Omaro al Baširo arešto orderį dėl tiesioginio dalyvavimo etninių grupių genocide Darfūre. Nuo tada karinės amunicijos įvežimas į Sudaną nutrūko. Armija turėjo ginklų, kulkosvaidžių, šautuvų, bet gana greitai pritrūko amunicijos. Sprendimo padarinius pirmoji pajuto milicija. Bet Karlas Palmkruna, Pontusas Salmanas, Rafaelis Guidis ir Agata al Haži pasipriešino tarptautiniams įstatymams. Jie susitiko lapkritį, praėjus keturiems mėnesiams po arešto orderio išdavimo.

– Ką sužinojote? – stodamasis pasiteiravo Akselis.

– Ką? – paklausė Jonas.

– Ar pavyko sužinoti tikslų laiką?

– Taip, – trumpai atsakė detektyvas.

Akselis stengėsi sugauti Linos žvilgsnį.

– Kas nutiko? – paklausė šis.

– Turiu eiti, – sumurmėjo Jonas.

– Ar jie susitiko, kai buvo išduotas orderis al Baširui? Jie negalėjo... Privalau žinoti, jei tai tiesa.

Lina pažvelgė jam į akis, ramias ir susikaupusias.

73

Paskutinis klausimas

Saga Bauer gulėjo ant pilvo ant vešlaus šviesaus kilimo. Stefanui lėtai bučiuojant nugarą, ji užsimerkė. Jos šviesūs plaukai lyg liepsnos pasklido ant grindų. Šiltas vyro veidas buvo taip arti jos odos.

Nesustok, mąstė ji.

Lengvi lūpų prisilietimai tarp menčių kuteno. Mergina stengėsi gulėti ramiai, malonūs šiurpuliukai bėgiojo po kūną. Muzikos grotuvas suko erotišką Karlo Unanderio-Šarino duetą violončelei ir mecosopranui. Abi melodijos ritmiškai kartojosi kaip lėtas švytėjimas tamsoje.

Mergina nejudėjo, tik kūną apėmęs jaudulys vis stiprėjo. Kvėpavo pro pravirą burną, liežuviu drėkinosi lūpas.

Vaikino rankos slydo jos liemeniu, apkabino klubus ir pakėlė Sagą it plunksną.

Nė vienas mano sutiktas vyras nelietė manęs taip švelniai, pagalvojo ši ir nusišypsojo.

Jis žvelgė tiesiai į akis, Bauer praskėtė kojas. Kūnas pulsavo karščiu.

Ji sudejavo pajutusi Stefano kūno sunkumą.

Lėtai atsisuko. Ant pilvo buvo likusios kilimo žymės.

– Nesustok, – sušnabždėjo.

– Antraip mane nušausi, – pridūrė šis.

Saga linktelėjo, jos nuoširdus veidas švytėjo iš laimės. Išsitaršę vaikino plaukai dengė veidą, ant krūtinės krito plona uodegėlė.

– Ateik, ateik, – paragino mergina.

Ji prisitraukė vyro veidą ir pabučiavo, šio liežuvis buvo šiltas ir drėgnas.

Skubomis Stefanas nusitraukė kelnes ir užgulė nuogas, ji sulenkė kojas, kad rastų kelią į ją. Saga sudejavo, tankiai kvėpavo net jiems akimirką nurimus. Tuo metu jie buvo neįtikėtinai artimi. Siauri Stefano klubai judėjo pamažu, atsargiai. Saga pirštų galais leidosi vaikino pečiais, nugara, sėdmenimis.

Suskambo telefonas. Na, žinoma, pagalvojo ji. „ZZ Top“ *Blue Jeans Blues* melodija sklido nuo sofos, iš sumestų drabužių stirtos, kažkur po baltais marškinėliais, kelnaitėmis, iš išverstų džinsų kišenės.

– Tegul skamba, – sušnabždėjo.

– Čia juk tavo darbo telefonas, – priminė Stefanas.

– Dabar man nusispjaut, tai visai nesvarbu, – sumurmėjo nenorėdama jo paleisti.

Vaikinas ištrūko iš glėbio, atsiklaupė ir ėmė ieškoti, bliuzo melodija netilo, bet šis niekaip negalėjo rasti telefono. Pagaliau išvertė džinsus ir nutilęs aparatas bumbtelėjo ant grindų. Trumpas signalas skelbė, kad buvo palikta balso pašto žinutė.

* * *

Po dvidešimties minučių Saga Bauer jau bėgo kriminalinės policijos nuovados koridoriumi. Plaukų galai dar buvo šlapi po skubių maudynių duše. Kūnas tebedilgčiojo. Kelnaitės ir džinsai nepatogiai užtraukti.

Saga žvilgtelėjo į apskritą susidomėjusį Anjos Larson veidą, kyšantį iš už kompiuterio ekrano ir nuskubėjo į Jono kabinetą. Šis sėdėjo pačiame viduryje ant grindų ir laukė kolegės. Pamačius jo ledo pilkumo akių žvitrumą, komisarės nugara nubėgo skruzdėlytės.

– Uždaryk duris, – paprašė jis.

Pareigūnė iš karto uždarė ir atsisukusi laukė. Kvėpavo greitai, bet tyliai.

– Akselis Risenas atpažino girdėtą muziką, žinojo kiekvieno instrumento grojamą toną...

– Nesuprantu, ką nori tuo pasakyti.

– Jis suprato, ką grojo styginių kvartetas – Belos Bartoko antrąjį kvartetą styginiams.

– Taigi tu buvai teisus, – greitai tarė Bauer. – Pavyko sužinoti kūrinį...

– Nuotrauka daryta 2009 metų lapkritį, – nutraukė ją Lina, jo balse buvo girdėti neįprastas pyktis.

– Tie niekšai sudarė sandorį po al Baširo arešto orderio išdavimo, – supyko Saga.

– Taip.

– Jie žinojo, kad amunicija plaukte plauks į Darfūrą, – šnabždėjo mergina.

Jonas linktelėjo, žandikaulio raumenys buvo įsitempę.

– Karlui Palmkrunai nederėjo būti toje ložėje, – pasakė komisaras. – Kaip ir Pontusui Salmanui. Nė vienam iš jų nederėjo...

– Bet štai, matome juos nuotraukoje, – tramdydama irzulį priminė Saga. – Rafaelis Guidis sudarė labai panašų sandorį.

– Taip, – pritarė detektyvas žiūrėdamas į vaiskiai mėlynas kolegės akis.

– Didelės žuvys šlykščios, – konstatavo ši. – Daugelis jau ir anksčiau taip sakė, daugelis nujautė... Bet didžiausioms pavyksta ištrūkti.

Tylomis jie vėl stebėjo nuotrauką – keturi žmonės Senosios operos ložėje, šampanas, muzikantai ir istoriniai Paganinio instrumentai.

– Įminėme pirmąją mįslę, – pareiškė Saga ir atsiduso. – Žinome, kad nors buvo draudžiama, Sudanas siekė nusipirkti amunicijos.

– Palmkruna taip pat dalyvavo, pinigai jo sąskaitoje veikiausiai yra kyšis, – nutęsė Jonas. – Ir vis dėlto pasikeitus prezidento situacijai, šis valdininkas nepatvirtino leidimo eksportuoti karinę amuniciją į Sudaną. Tai būtų buvę neįmanoma...

Liną nutraukė švarko kišenėje vibruojantis telefonas. Jonas atsiliepė, klausė tylėdamas ir kaipmat baigė pokalbį. Tuomet pažiūrėjo į kolegę.

– Skambino Akselis Risenas. Jis tvirtina žinąs, kas vyksta nuotraukoje.

Tobulas planas

Metalinis berniukas vos pusės metro aukščio, rankomis apsikabinęs kelius sėdėjo Suomijos bažnyčios fone Senamiestyje. Per tris metrus nuo jo atsišliejęs į ochros spalvos sieną stovėjo Akselis Risenas ir kartoniniame indelyje pagaliukais žvejojo makaronus tuo metu, kai tarpuvartėje pasirodė Jonas su Saga.

– Ką jūs supratote? – paklausė Jonas.

Akselis linktelėjo, padėjo maistą ant bažnyčios palangės, servetėle nusivalė burną ir paspaudė rankas Sagai ir Jonui.

– Sakėte supratęs, kas ypatingo pavaizduota nuotraukoje, – pakartojo Lina.

– Atsakymas yra Kenija. Ložėje sėdintys žmonės kėlė šampano taures dėl pavykusio susitarimo dėl ginklų eksporto į Keniją.

– Tęskite, – susidomėjo komisaras.

– Kenija perka 1,25 milijono 5,56 x 45 mm šaudmenų vienetų.

– Šautuvams, – patikslino Saga.

– Eksportuojama į Keniją, – sunkiai kalbėjo Akselis. – Bet siuntos skirtos kitai šaliai, jos keliaus į Sudaną, Darfūro milicijai. Staiga viską supratau. Akivaizdu, kad amunicija bus gabenama į Sudaną, nes pirkėjui atstovauja Agata al Haži.

– Bet kaip su tuo susijusi Kenija? – pasiteiravo Jonas.

– Ketvertukas susitiko ložėje, kai buvo išduotas Sudano prezidento al Baširo arešto orderis. Ar aš klystu? Bartoko antrasis kvartetas styginiams buvo atliktas tik vieną kartą. Uždraustas eksportas į Sudaną, bet ne į Keniją – kaimynė pietuose neturi jokių problemų.

– Kaip galite būti toks tikras? – paklausė Bauer.

– Karlas Palmkruna nusižudęs perleido šį sandorį man. Tai buvo jo paskutinė užduotis, bet jis nepatvirtino. Pažadėjo pasirašysiąs kitą dieną, – atvirai dėstė Akselis.

– Tai ta pati amunicija, tas pats sandoris. Išdavus orderį sutartyje vienas žodis buvo pakeistas kitu – užuot rašius „Sudanas“, buvo parašyta „Kenija“, – pastebėjo komisarė.

– Ir įtarimų nebūta – kaip vanduo nuo žąsies, – tarstelėjo valdininkas.

– Bet kažkas įamžino susitikimą, – priminė Jonas.

– Kai Palmkruna nusižudė, sutartis buvo paruošta. Visi tikėjosi, kad šis bus pasirašęs, – pasakojo Risenas.

– Paaiškėjus, kad to nepadarė, situacija tapo įtempta, – šyptelėjo Lina.

– Sandoris pakibo ore, – pridūrė Saga.

– Mane įdarbino labai greitai, – atviravo Akselis. – Tikrąja žodžio prasme, man į ranką įkišo rašiklį, kad kuo greičiau patvirtinčiau leidimą.

– Bet?..

– Norėjau pats priimti sprendimą.

– Ir priėmėte.

– Taip.

– Ar viskas atrodė teisėta? – pasiteiravo pareigūnė.

– Taip... Pažadėjau pasirašyti, nė neabejodamas būčiau taip ir padaręs, jei ne su Kenijos reikalais susijusi nuotrauka.

Visi trys nutilę sužiuro į mažiausiai pastebimą kūrinį Stokholme – metalinį berniuką. Jonas pasilenkęs paplekšnojo jo blizgią galvą. Visą dieną saulės atokaitoje šilęs metalas panėšėjo į tikro kūno šilumą.

– Jie ruošėsi krauti amuniciją į laivą Geteborgo uoste, – tyliai prabilo Akselis.

– Taip ir maniau, – pasakė Saga. – Tačiau be eksporto licencijos...

– Amunicija nebus išsiųsta iš šalies, – staigiai baigė Akselis.

– Sakėte, kad iš jūsų tikimasi, jog patvirtinsite leidimą šiandien, – domėjosi Jonas. – Ar galite kaip nors tai atidėlioti? Labai svarbu, kad niekas nenujaustų, kiek dar užtruksite.

– Jie neketina sėdėti sudėję rankų.

– Pasakykite, kad dar nesate pasirengęs, – patarė Lina.

– Pabandysiu, nors lengva nebus. Sandoris jau atidėliojamas dėl mano kaltės, bet pasistengsiu.

– Kalba eina ne vien apie ikiteisminį tyrimą, bet ir jūsų saugumą, – paaiškino detektyvas.

Risenas šypsojosi, jo balse buvo aiškiai girdėti skepticizmo gaidelė:

– Manote, jie man gali būti pavojingi?

Jonas taip pat nusišypsojo.

– Kol laukia teigiamo atsakymo, ne. Bet jeigu nuspręsite atsakyti, bus prarastos didžiulės investicijos. Negaliu net įsivaizduoti, kokio dydžio kyšiai buvo sumokėti Kenijos žmonėms, kad užsimerktų...

– Man nepavyks labai ilgai atidėlioti, šiandien su manimi norėjo susisiekti Pontusas Salmanas. Ta ketveriukė išmano savo darbą, negalima jų vedžioti už nosies, – garsiai mąstė Akselis, kai suskambo jo telefonas.

Dirstelėjo į ekraną ir nustėro.

– Man regis, Pontusas Salmanas vėl...

– Atsiliepkite, – paragino Jonas.

– Gerai, – nusileido valdininkas ir prisistatė.

– Jau keletą kartų bandžiau su jumis susisiekti, – lėtai kalbėjo Salmanas. – Žinote... Laivas pakrautas, o stovėjimas uoste brangus. Savininkas, atrodo, negavo eksporto leidimo.

– Apgailestauju, – tarė Akselis žiūrėdamas į Joną ir Sagą. – Deja, neturėjau laiko peržiūrėti galutinio...

– Kalbėjau su Vyriausybės kanceliarija, sakė, kad žadėjote dar šiandien patvirtinti.

Risenas sudvejojo, mintys šokinėjo, labiausiai norėjo mesti ragelį, bet pagaliau švelniai kostelėjo, atsiprašė ir sumelavo:

– Turėjau skirti dėmesio kitam sandoriui.

Tai pasakęs pajuto, kaip neužtikrintai skamba balsas, per ilgai delsė prieš atsakydamas. Jau buvo beišduodąs tiesą, kad niekas leidimo neduos, kadangi sandoris – tai tik priedanga ginklų kontrabandai į Darfūrą.

– Man atrodė, kad reikalas turėjo būti baigtas vėliausiai šiandien, – neslėpdamas irzulio pareiškė Salmanas.

– Rizikavote, – atkirto Akselis.

– Ką norite tuo pasakyti?

– Be leidimo juk negalima...

– Bet juk mes... Atleiskite.

– Jūs gavote leidimą amunicijos gamybai, preliminarus sprendimas buvo teigiamas, aš taip pat buvau nusiteikęs pozityviai, bet tai ir viskas...

– Daug dalykų pastatyta ant kortos, – jau maloniau kalbėjo Pontusas. – Ar galėčiau ką nors perduoti laivo savininkui? Galbūt žinote, kiek dar laiko užtruks? Man reikia žinoti, kaip ilgai krovinys stovės uoste.

– Dėl eksporto aš nusiteikęs pozityviai, bet turiu dar kartą peržiūrėti visą informaciją, paskui pateiksiu jums sprendimą.

75

Jaukas

Policijos sporto salėje Saga Bauer per šokdynę peršoko penkiasdešimt kartų, kai sunerimęs kolega priėjo pasiteirauti, kaip ši jaučiasi. Įsitempusiu veidu varvėjo prakaitas, bet kojos judėjo greitai, beveik neliesdamos žemės.

– Tu pernelyg griežta sau, – pasakė jis.

– Ne, – nesustojusi atsakė Saga, stipriai suspausdama žandikaulį.

Po dvidešimt penkių minučių salėje pasirodė Jonas Lina ir priėjęs prie komisarės atsisėdo ant nuožulnaus suoliuko prie štangos.

– Mėšlas, – nusikeikė mergina ir sustojo. – Jie prikiš pilną Darfūrą amunicijos, o mes negalime nė myžtelėti.

– Dabar bent jau žinome, kas vyksta, – ramiai kalbėjo Jonas. – Žinome, kam Kenijai reikia amunicijos ir...

– Ir ką gi darysime? – šokinėdama klausė Bauer. – Sučiupsime tą šunsnukį Pontusą Salmaną? Pranešime Europolui apie Rafaelio Guidžio darbelius?

– Vis dar negalime nieko įrodyti.

– Vyksta svarbūs dalykai, kur kas rimtesni, nei kas manytų. Net patys norėtume, kad būtų paprasčiau, – susimąstė mergina, šokdynė užkliuvo ir trinktelėjo į grindis. – Karlas Palmkruna įsipainiojęs, Pontusas Salmanas – švedas... Rafaelis Guidis juk monstras... Bet Kenijos vyriausybėje kažkas apie tai žinojo, kitaip nebūtų pavykę... Ir galbūt kažkas mūsų vyriausybėje...

– Visų nerasime, – konstatavo Jonas.

– Protingiausia būtų mesti bylą, – tarė Saga.

– Taip ir padarykime.

Komisarę prajuokino pokštas ir vėl stipriai sučiaupusi lūpas ėmėsi šokdynės.

– Palmkruna turbūt ilgus metus neatsisakydavo kyšių, bet gavęs Bjorno Almskugo rašytą šantažuojantį laišką, išsigando, kad šventė baigėsi... Todėl kažkam, greičiausiai Rafaeliui Guidžiui, paskambino. Per pokalbį suprato, kad nepakeičiamų nėra, o nuotraukoje matomas jo atvaizdas kelia problemų. Valdininkas tapo problema tiems, kas investavo į sandorį. Jie dar nebuvo pasirengę prarasti pinigų ar dėl jo rizikuoti savo padėtimi.

– Todėl šis nusižudo, – greičiau šokinėdama dėstė mintis Saga.

– Jo nebėra... Taigi bėdų kelia tik nuotrauka ir šantažuotojas.

– Pasamdomas žudikas.

Jonas linktelėjo, Bauer šokinėjo aukštai keldama kelius.

– Jei paskutinę sekundę Viola nebūtų atsidūrusi laive, Bjornas ir Penelopė būtų nužudyti, o laivas nuskandintas, – pridūrė Lina.

Saga dar padidino tempą, bet greitai sustojo.

– Būtume... supratę, kad įvyko nelaimingas atsitikimas. Žudikas būtų pasirūpinęs nuotrauka, išvalęs kompiuterius ir be pėdsakų palikęs šalį.

– Nors man pasirodė, kad žudikas nė kiek nebijo būti sučiuptas, tiesiog yra praktiškas, – pasakė Jonas. – Tvarkyti reikalus lengviau, kai neįsipainiojusi policija, kai gali susitelkti į patį problemos sprendimą. Toks darbas reikalauja didelio susikaupimo, nusikaltėlis stengiasi būti nuoseklus ir labiau už viską vertina kruopštumą.

Saga įsispraudė rankas tarp šlaunų, veidu tekėjo prakaitas.

– Akivaizdu, mums būtų anksčiau ar vėliau pavykę susieti gaisrus ir laivo avariją. Nusikaltėlio užduotis – pašalinti liudininkus ir sunaikinti įkalčius.

– Nors dabar nuotrauka mūsų rankose, Penelopė taip pat, – šypsodamasi pastebėjo pareigūnė. – Problemų sprendėjas nesusitvarkė su problema.

– Dar ne...

Bauer lengvai bandydama smūgiavo į bokso kriaušę atsisukusi į kolegą.

– Studijų metais mums rodė saugumo kamerų užfiksuotus vaizdus iš banko apiplėšimo, kuriame matyti, kaip tu nuginkluoji žmogų, pats teturėdamas sugedusį pistoletą.

– Man pasisekė, – atsakė Jonas.

– Taip.

Detektyvas nusijuokė, Saga prisiartino ir susitelkusi į kojas ėmė šokinėti aplink. Paskui sustojo, ištiesė rankas ir pastebėjo jo žvilgsnį. Švelniai riesdama smilių parodė norinti, kad komisaras pabandytų smūgiuoti. Šis papurtė galvą, bet negalėjo nuleisti akių nuo kolegės.

– Mačiau, kaip judi, – tarė jis.

– Tuomet žinai, – trumpai atsakė Saga.

– Tu greita ir turbūt man smogtum, bet paskui...

– Paskui manęs nebematytum, – baigė mintį pareigūnė.

– Mintis nebloga, bet...

Nekantraudama ji pirštu viliojo Joną.

– Bet tu turbūt, – ramiai tęsė Lina, – smogtum kiek per smarkiai.

– Ne.

– Pabandyk ir įsitikink.

Saga pamojo komisarui, bet šiam jau nerūpėjo, jis nusisuko ir patraukė link durų. Bauer nuskubėjo iš paskos ir smogė dešiniuoju kabliu. Vyras palenkė galvą taip, kad nekliūtų, staigiai pasisukęs išsitraukė pistoletą, parvertė priešininkę ir keliu prispaudė prie žemės.

– Turiu tau kai ką pasakyti, – išpyškino ši.

– Kad aš buvau teisus?

– Neprisigalvok nebūtų dalykų, – piktai žvelgdama Saga stojosi ant kojų.

– Jei puoli per smarkiai...

– Aš neskubėjau, – pertraukė jį kolegė. – Sulėtinau judesius prisiminusi svarbų dalyką...

– Na, tuomet viskas aišku, – juokėsi Jonas.

– Man nusišvilpt, ką tu manai. Supratau, kad Penelopė gali būti jaukas.

– Ką sakai?

– Galvojau apie jos persikraustymą kaip tik tuo metu, kai užsimojau smogti. Sustojau ir nesmogiau stipriai, nes mums dar reikėjo pasikalbėti.

– Nagi, kalbėk, – draugiškai padrąsino Lina.

– Įsivaizdavau, kad Penelopė galėtų tapti jauku žudikui sugauti, nori jis to ar ne.

Jonas surimtėjo ir susimąstęs linktelėjo.

– Tęsk.

– Mes nežinome, ar žudikas gali klausytis mūsų radijo ryšio, bet naudojasi „Rakel"... Tai jau žinome, nes susekė Penelopę Šimendio saloje.

– Taip.

– Jam nerūpi, kad Fernandez saugoma policijos, vis tiek ketina ją rasti. Merginos buvimo vietą mums žūtbūt reikia išlaikyti paslaptyje, bet to padaryti negalėsime, jei naudosimės radijo ryšiu.

– Žudikas ją ras, – patvirtino Jonas.

– Taip ir galvojau... Ji taps jauku, mums tereikia būti pasiruošusiems žudiko atvykimui. Kaip ir planuota, mergina bus saugoma, bet mes naudodami SPAN[9] patalpai stebėti galėtume jį sučiupti.

– Tu visiškai teisi... Visiškai, – pritarė komisaras.

---

9 Angl. *Space Physics Analysis Network* – fizinės erdvės stebėjimo tinklas. *(Vert. past.)*

76

Slėptuvė

Karlosas, Saga ir Jonas apsižvalgė koridoriuje, vedančiame į saugumo policijos patalpas. Ant minkštos sofos įsitaisęs Verneris Zandenas jų laukė. Vos spėjo uždaryti duris negaišdami laiko pasisveikinimams pareigūnai pradėjo pokalbį.

– Prie mūsų prisijungė tarptautinė teisėja Klara Ulofsdoter... Tai didžiulė parama tiek kriminalistams, tiek saugumo policijai. Bet ką, velniai griebtų, mes gaudome?

– Žinome labai mažai, – atsakė Bauer. – Neaišku, ar nusikaltėlis veikia vienas, galimas daiktas, kad dirba tikra profesionalų grupė iš Belgijos, Brazilijos, KGB ar bet kas iš buvusio Rytų bloko.

– Klausytis radijo ryšių nelabai sudėtinga, – pastebėjo Karlosas.

– Aišku, nusikaltėlis žino, kad kol Penelopė saugoma, ją rasti sunku, – prabilo Lina. – Bet duris retkarčiais reikia atidaryti: keičiasi sargybinių pamainos, atnešamas maistas, ši susitiks su mama, psichologu Niklasu Dentu...

Suskambo detektyvo telefonas, dirstelėjęs į ekraną, atmetė skambutį.

– Mūsų pagrindinis tikslas – apsaugoti Penelopę, – tarė Saga. – Vis dėlto taip pat svarbu sučiupti žmogų, nužudžiusį keletą mūsų kolegų.

– Man turbūt nereikia priminti, kad jis kelia grėsmę, – pridūrė Jonas. – Nė vienas iš mūsų niekada nesutiks pavojingesnio žmogaus.

* * *

Saugomas butas buvo Didžiojoje gatvėje 1, pro langus matyti Sibilės gatvė ir Estermalo aikštė. Priešais jį nebuvo gyvenamų butų, artimiausias namas – maždaug už šimto metrų.

Saga Bauer prilaikė plienines duris, kai iš policijos autobusiuko gydytoja Daniela Ričards atsargiai išlydėjo Penelopę Fernandez. Moteris supo ginkluoti saugumo policijos pareigūnai.

– Čia saugiausias butas visame Stokholme, – paaiškino Saga.

Penelopė nekreipė dėmesio į jos žodžius, tik nusekė paskui gydytoją į liftą. Laiptinėje buvo daugybė stebėjimo kamerų.

– Mes įrengėme judesio daviklius, pažangią signalizaciją ir tiesioginę liniją su ryšių centru, – joms kylant į viršų dėstė Bauer.

Ketvirtame aukšte Penelopę nuvedė pro didžiules duris prie vartelių, kur jau budėjo pora uniformuotų pareigūnų. Atidarius duris patenkama į butą.

– Butas itin atsparus liepsnai, jame atskiras elektros energijos tiekimas ir vėdinimo sistema.

– Tu čia saugi, – patikino Ričards.

Fernandez pakėlė tuščias akis ir pažvelgė į gydytoją.

– Ačiū, – tyliai tarė po valandėlės.

– Jei nori, galiu likti.

Ši papurtė galvą ir Daniela nusekė paskui Sagą.

Mergina užsirakino duris ir atsistojo prie neperšaunamojo lango, pro kurį buvo matyti Estermalmo aikštė. Langai, padengti folija, buvo nepermatomi kitam pasauliui. Ji pažvelgė žemyn, kai kurie žmonės turbūt buvo civiliais drabužiais apsirengę policijos pareigūnai.

Penelopė atsargiai pajudėjo. Nebuvo girdėti gatvės triukšmo. Staiga suskambo durų skambutis.

Ji priėjo prie ekrano ir nuspaudė durų telefono įjungimo mygtuką. Policijos pareigūnė paaiškino, kad atvyko mama.

– Pene! Pene! – neramiai šūkčiojo ši.

Fernandez atrakino duris, spyna trakštelėjo ir sunkios plieninės durys atsivėrė.

– Mama, – tarė ji, bet balsas buvo silpnesnis nei aplink bute tvyranti tyla.

Mergina įsileido motiną, vėl užrakino duris, bet taip ir liko stovėti stipriai sučiaupusi lūpas. Kūnas ėmė drebėti, bet veidas neišdavė tikrųjų jausmų.

Trumpai baikščiai dirstelėjo į gimdytoją, bijodama sutikti jos kaltinantį žvilgsnį dėl to, kad nesugebėjo apsaugoti sesers.

Klaudija žengtelėjo į priekį ir suprato, kad yra stebima.

– Ar jie tavimi rūpinasi, Pene? – paklausė.

– Dabar viskas gerai.

– Bet jie turi tave saugoti.

– Saugo, čia aš saugi.

– Tai ir svarbiausia, – tyliai pasakė moteris.

Dukra stengėsi nuryti ašaras. Gniužulas gerklėje skausmingai smaugė.

– Tiek daug turiu suorganizuoti, – toliau kalbėjo ji ir nusuko veidą. – Aš... Net negaliu suprasti, tiesiog negaliu patikėti, kad turiu rengti Violos laidotuves.

Penelopė lėtai linktelėjo. Staiga mama ištiesė ranką ir paglostė merginos skruostą. Ši nenoromis atsitraukė ir motina skubriai paslėpė ranką.

– Jie sako, kad viskas netrukus baigsis, – prabilo jaunesnioji. – Policija tikisi sugauti tą... vyrą, nužudžiusį Violą ir Bjorną.

Klaudija linktelėjo ir atsisuko į dukrą. Jos veidas atrodė labai trapus, bet, savo nuostabai, Penelopė išvydo mamą šypsant.

– Tik pagalvok, tu gyva! – pasakė Klaudija. – Aš tebeturiu tave! Tai vienintelis...

– Mama.

– Mano mergytė.

Motina ištiesė ranką ir šįkart Penelopė nebesitraukė.

77

Pasiekimas

Prie Naujojo tilto gatvėje 4A trečiame aukšte esančio buto budėjo greitojo reagavimo būrio vadė Jenė Joranson. Bėgo valandos, bet niekas nieko nepranešė. Viskas tarsi sustoję. Ji apsižvalgė aikštėje, užmetė akį virš Penelopės buto langų, į Sibilės gatvės 27 namo stogą, nuo kurio pakilę nuskrido keletas balandžių.

Sonis Jansonas buvo ten. Veikiausiai bus sujudėjęs ir išgąsdinęs paukščius.

Jenei paskambinus šis patvirtino, kad įsitaisė kitoje vietoje, kurioje butas geriau matyti.

– Man pasirodė, kad pamačiau kovą, bet ten tik kažkas priešais televizorių žaidžia su „Wii“ (penktos kartos vaizdo žaidimo „Nintendo“ pultas – *vert. past.*).

– Grįžk, – sausai įsakė Jenė.

Pareigūnė išsitraukė žiūronus ir darkart peržvelgė tamsią, pavojingą erdvę tarp kiosko ir guobos.

Rudu sportiniu kostiumu vilkintis Blumbergas bėgo gatve.

– Kažką pastebėjau kapinėse, – pranešė šis, balsas atrodė įsitempęs.

– Ką matai?

– Kažkas vaikšto tarp medžių, maždaug už dešimties metrų nuo Didžiosios gatvės vartų.

– Patikrink. Blumbergai, būk atsargus, – įspėjo vadė.

Jis prabėgo pro Karo muziejaus frontono esančius laiptus žirgams ir neskubėdamas įžengė į kapines. Buvo šilta vasaros naktis, viskas žaliavo. Pareigūnas be garso žengė žvyrkeliu, derėjo sustoti ir apsimestinai atlikti keletą tempimo pratimų, bet tik žengė pirmyn. Kažkas sušnarėjo. Staiga jis išvydo veidą, visai prie žemės. Tai moteris, maždaug dvidešimties. Jos iškarpyti plaukai dažyti raudonai, o kamufliažinė žalia kuprinė gulėjo prie galvos. Ji palaimingai šypsojosi, kol kita mergina juokdamasi pakėlė megztuką ir ėmė bučiuoti krūtis.

Saugiai atsitraukęs Blumbergas pranešė Joranson:

– Klaidingas aliarmas, ten tik įsimylėjėlių pora.

Po trejeto valandų Blumbergo kūnas pašiurpo, prieš aušrą atvėso, pasirodė rasa ir vėl ėmė šilti. Jis slampinėjo ratu, kai pastebėjo vidutinio amžiaus moterį. Ši atrodė stipriai apsvaigusi, rankoje laikė poros pudelių pasaitėlius. Šunys uostinėdami nekantriai zujo aplink, norėjo kažkur bėgti, bet šeimininkė piktai truktelėjo virveles.

Už kapinių kampo pasirodė mergina, vilkinti stiuardesės uniforma, rankinio lagamino ratukai lengvai riedėjo asfaltu. Ji džiugiai žvilgtelėjo į Blumbergą, šis, regis, nė nepastebėjo, nors drauge

dirbo daugiau nei septynerius metus.

Marija Ristonen ėjo link metro stotelės, kur turėjo stebėti viduje pasislėpusius žmones. Jai žengiant kaukšėjo bateliai. Lagaminas atsitrenkė į šaligatvio kraštą ir pasviro, moteris turėjo sustoti ir ramiai peržvelgti žmones. Netoliese stovėjo gražiai apsirengęs vyras, bet jo veido išraiška pasirodė esant keista, lyg būtų kažko ieškojęs, atsisuko ir žvelgė į Mariją išsigandusiomis akimis. Moters širdis ėmė plakti greičiau, ji nusisuko eiti, ausinėje pasigirdo greitojo reagavimo būrio vadės Jenės Joranson žodžiai.

– Blumbergas taip pat pastebėjo, jis ateina, – pranešė ši. – Palaukite kolegos, Marija. Palaukite.

Pareigūnė pasitaisė lagaminą, negalėjo ilgiau laukti, turėjo eiti toliau. Stengėsi neskubėti, artėjo prie įsitempusio vyro, praėjo jį ir tolo atsukusi nugarą. Artinantis Ristonen vyras atsitraukė. Vieną ranką laikė paslėpęs drabužiuose. Policininkės kūnu ėmė pulsuoti adrenalinas, kai nepažįstamasis žengtelėjo artyn ir išsitraukė tai, ką slėpė palto skverne. Už jo buvo matyti atskubantis Blumbergas, jau iškėlęs ginklą, tačiau šis sustojo, kai Jenė į ausinę sušuko, jog aliarmas netikras. Vyras nebuvo ginkluotas, rankoje laikė alaus skardinę.

– Šikna, – sušnypštė vyras ir išpurškė alų.

– Dieve, – ausinėje pasigirdo Joranson atodūsis. – Tiesiog eikite į stotelę, Marija.

Naktis praėjo be incidentų, užsidarė paskutiniai klubai, šen bei ten šmėkščiojo pavieniai šunų vedžiotojai ir butelių rinkėjai, pristatinėjo laikraščius, iš namų lindo vis nauji augintiniai su šeimininkais ir bėgikai. Jenė nekantravo aštuntą valandą baigti savo pamainą. Ji pažvelgė į Hedvigos Eleonos bažnyčią, tada į nepermatomus Penelopės Fernandez buto langus, Didžiąją gatvę, tada tolyn, į kunigų namą, kuriame užaugo Ingmaras Bergmanas. Vadė įsimetė į burną kramtomosios gumos su nikotinu gabalėlį ir atidžiai apžiūrinėjo aikštę, medžius, išsižergusios moters ir ant peties mėsos gabalą nešančio vyro statulas.

Staiga Joranson pasirodė, lyg kas sujudėjo prie plieninių įėjimo į Estermalmo turgų vartų. Buvo tamsu. Karlas Švirtas pranešė, kad silpną stiklo spindėjimą sukėlė greiti atsispindintys Jenės judesiai. Karlas turėjo porą šiukšlių maišų su tuščiais buteliais, sėdėjo parke ant suolelio, apsuptas medžių, ten, kur anksčiau buvo įėjimas į Liaudies teatrą.

– Ničnieko nematau, – pridūrė šis.

– Nejudėk.

Ji mąstė, galbūt reikėtų leisti Blumbergui pajudėti iš jo vietos prie bažnyčios, pabėgioti žemyn gatve ir apsidairyti prie Humlo parko.

Pareigūnė darkart pažvelgė į vartų pusę, regis, kažkas klūpojo tamsoje. Nelegalus taksi automobilis nuklydo ir pasuko į Naujojo tilto gatvę. Jenė skubriai pasiruošė žiūronus ir laukė, kol mašinos šviesa kris ant raudonos turgaus sienos. Automobilis nušvietė įėjimą, bet jai nepavyko nieko pamatyti, tada jis akimirkai sustojo ir ėmė važiuoti atbulas.

– Gaidys, – sumurmėjo, kai vienas ratas užvažiavo ant šaligatvio.

Bet staiga automobilio šviesos nutvieskė parduotuvės vitriną, šviesa atsispindėjo ir apšvietė įėjimą

į turgų.

Kažkas slėpėsi po aukštu frontonu.

Tereikėjo sekundės, kad Joranson susivoktų. Vyras taisėsi ginklo taikiklį.

Ji greitai padėjo žiūronus ir radijo ryšiu pranešė Nacionaliniam komunikacijų centrui:

– Ypatingoji padėtis, matau ginklą! – beveik šaukė ji. – Karinis ginklas su taikikliu, vyras prie turgaus vartų... Kartoju: prie Naujojo tilto ir Hulmo parko gatvių sankirtos už geležinių vartų slepiasi vyras.

Šis kurį laiką stebėjo tuščią aikštę, sulaukė, kol pasitrauks butelius rinkęs vyras, bet paskui nebekreipė į jį dėmesio, manydamas, kad šis susiruošė miegoti. Pasislėpęs tamsoje pasiruošė „Modular Sniper Rifle“ – smėlio spalvos pusiau automatinį ginklą, skirtą šaudyti iš dviejų kilometrų atstumo.

Jis neskubėdamas prie vamzdžio prisuko titano duslintuvą, pastatė stovą ir palenkė priekinį rėmą.

Prieš uždarant turgų įsmuko į vidų, pasislėpė sandėlyje ir laukė, kol išeis valytojai ir saugos darbuotojai. Vos ištuštėjus patalpoms, paliko slėptuvę.

Būdamas viduje, išjungė šoninio įėjimo signalizaciją, paskui išėjo į prieangį, nuo gatvės slepiamą galingų vartų.

Už jų buvo erdvus įėjimas, panašus į nedidelį kambarėlį, primenantį apkasus. Ten jis buvo apsaugotas nuo pašalinių akių, bet pats galėjo netrukdomas žvalgytis. Jei kas prisiartintų prie vartų, pasisukęs vyras galėtų lengvai pradingti tamsoje.

Jis nusitaikė į namą, kuriame buvo apsistojusi Penelopė Fernandez, elektrooptiniu žiūronu apžvelgė kambarį. Dirbo ramiai ir nuosekliai. Tykojo jau ilgai, artinosi rytas ir visai netrukus bus priverstas palikti slėptuvę ir laukti kitos nakties. Vyras žinojo, kad Penelopė tikrai pažvelgs į aikštę, tikėdamasi, kad laminuotas stiklas ją apsaugos.

Nusikaltėlis sureguliavo taikiklį, jį apšvietė automobilių lempų šviesa, todėl turėjo valandėlei nusisukti, bet ir vėl grįžo prie darbo – buto Didžiojoje gatvėje 1. Buvo sunku ką nors įžiūrėti, trukdė atstumas ir tamsus stiklas. Jis tikėjosi kitaip. Stebėdamas vaizdą stengėsi atrasti centrą. Rausvas šešėlis judėjo tarp raibuliuojančių violetinių taškų, kurie tai išskysdavo, tai visai išryškėdavo.

Staiga aikštėje kažkas pasirodė – persirengę pareigūnai, prie kūno spaudžiantys ginklus, bėgo jo link.

78

Turgus

Penelopė nubudo anksti, negalėdama užmigti gulėjo, paskui atsikėlė ir užsikaitė vandens arbatai. Galvojo apie policiją – didelį pareigūnų skaičių jie galės išlaikyti kelias dienas. Vėliau išlaidos pasirodys per didelės. Jei persekiotojas nebūtų nužudęs policininkų, tvarkos sergėtojų čia nė nebūtų.

Ji nuėmė verdantį vandenį nuo viryklės, supylė į arbatinuką ir įbėrė porą maišelių citrinų arbatos. Nusinešė arbatinuką į prietemoje skendintį kambarį, pastatė nišoje, uždegė ant palangės stovinčią lempą su žalio stiklo gaubtu ir pažvelgė į tuštut tuštutėlę aikštę.

Staiga išvydo grindiniu bėgančią porą, ji nukrito ir liko gulėti. Atrodė keistai. Mergina paskubomis užgesino lempą, ši ėmė siūbuoti, trinktelėjo į langą. Penelopė vėl dirstelėjo pro langą. Greitojo reagavimo būrys skubėjo Naujojo tilto gatve, turgaus tarpuvartėje žybsėjo žalia lempelė, tą akimirką pasirodė, lyg į langą kas būtų metęs šlapią skudurą. Kulka perėjo per laminuotą stiklą ir įsmigo į sieną Penelopei už nugaros. Mergina puolė ant žemės ir nušliaužė. Karštos lempos šukės pažiro ant grindų, bet Fernandez nejautė, kaip šios žaloja delnus.

Stju Bilgrenas kaip tik baigė darbą ramiame Švedijos kriminalinės policijos skyriuje. Sėdėjo keleivio vietoje šalia savo vadovės Miros Karlson „Alfa“ automobilyje – niekuo neišsiskirianti mašina riedėjo Humlo parko gatve. Bilgrenas dar niekada nedalyvavo operacijoje, esant ypatingai padėčiai, bet jau seniai svarstė, kaip tokiu atveju elgtųsi. Ši mintis jį jaudino, ypač po to, kai praeitą savaitę iš vonios išėjusi plačiai besišypsanti draugė parodė teigiamą nėštumo testą.

Stju kūnas dar buvo išvargęs po vakarykščio futbolo mačo, skaudėjo apsunkusias šlaunis ir blauzdas.

Lauke pasigirdo keletas dunkstelėjimų, Mira spėjo žvilgtelėti pro langą ir sumurmėti:

– Po velnių, kas čia...

Ji nutilo, radijo ryšiu kažkas šaukė, kad du kolegos buvo nušauti Estermalmo aikštės viduryje, penktoji grupė turi veržtis iš Humlo parko gatvės pusės.

– Turime jį! – sušuko saugumo policijos koordinatorė. – Velniai griebtų, tėra keturi įėjimai į turgų ir...

– Esate tuo tikri? – įsiterpė Jenė Joranson.

– Vienas – Naujojo tilto gatvėje, kitas už kampo ir dar pora – Humlo parko gatvėje.

– Perkelkite žmones, daugiau žmonių! – kažkam įsakė Brulinas.

– Stengiamės gauti turgaus salės planą.

– Perkelkite pirmąją ir antrąją grupes prie pagrindinio įėjimo! – sušuko kažkas kitas. – Antra grupė eina į vidų, pirma – saugo įėjimą!

– Judam, judam!

– Trečia grupė eina prie šoninių įėjimų ir pridengia ketvirtąją, – susikaupusi įsakinėjo vadė. – Penktoji grupė jau gavo nurodymą eiti į vidų, naudosime erdvės stebėjimo programą, „Alfa“ automobilį, jie ten, netoliese.

Operacijos vadovas Ragnaras Brulinas susisiekė su „Alfa“ automobiliu. Stju Bilgrenas neramiai pažvelgė į Mirą Karlson ir priėmė žinutę. Brulino balsas skambėjo įtemptai, įsakius jiems važiuoti į Majoro gatvę ir ten stebėti padėtį. Jis greitai paaiškino, kad stebima teritorija buvo praplėsta ir jie turėsią penktajai grupei užtikrinti priedangą.

Ragnaras pakartojo, kad padėtis labai įtempta, įtariamasis persekiotojas slepiasi turgaus salėje.

– Šūdas, – sušnabždėjo Stju. – Man nederėtų čia būti, koks aš kvailas...

– Nurimk, – paragino Mira.

– Vien dėl to, kad mano mergina laukiasi, praeitą savaitę sužinojau, kad būsiu tėtis.

– Sveikinu.

Jis kvėpavo įsitempęs, kramtė nykštį ir spoksojo priešais save. Pro automobilio langą Karlson matė tris sunkiai ginkluotus policijos pareigūnus, skubančius Estermalmo aikšte link Humlo parko gatvės. Jie sustojo priešais šoninį įėjimą ir atšovė vartus. Du iš jų užsitaisė automatus su lazeriniais taikikliais ir pasuko į vidų. Trečiasis nubėgo prie kito įėjimo ir nustūmė vartus.

Stju Bilgrenas nustojo kramtyti nagus ir perbalo, išgirdęs Brulino žodžius:

– „Alfa“ automobili!

– Atsiliepk, – įsakė Mira.

– „Alfa“ automobili!

– Čia „Alfa“, – nenoromis atsakė Stju.

– Nespėjame perkelti žmonių, – beveik šaukė Brulinas. – Veršimės nedelsdami, turite pridengti penktąją grupę. Kartoju, veršimės dabar, jūs pridengiat penktąją grupę. Supratot?

– Taip, – atsakė Bilgrenas, jo širdis ėmė plakti stipriau.

– Pasiruošk ginklą.

Lyg sulėtintame sapne policininkas pasiruošė tarnybinį pistoletą, ištraukė apkabą ir patikrino šovinius.

– Kodėl mes?..

– Eik, – įsitempusi paliepė Karlson.

Kolega papurtė galvą ir sumurmėjo:

– Jis žudo policininkus kaip muses...

– Dabar, – griežtai tarė ji.

– Aš būsiu tėtis... turėčiau...

– Aš einu, – nutraukė jį pareigūnė, – lauk už automobilio, stebėk vartus, stenkis, kad nenutrūktų

radijo ryšys.

Mira Karlson užsitaisė pistoletą „Glock“ ir išlipo iš automobilio, nė nepažvelgusi į kolegą. Ji nubėgo prie artimiausių išlaužtų vartų, skubiai apsidairė ir vėl pasislėpė. Policininkas iš penktosios grupės stovėjo ant viršutinio laiptelio ir laukė. Mira giliai įkvėpė, kūnu plūstelėjo baimė ir įžengė pro vartus. Viduje buvo tamsu, iš sandėliuko šiek tiek smirdėjo šiukšlėmis. Kolega sugavo jos žvilgsnį, parodė sekti iš paskos ir dešinėje suformavo ugnies liniją. Jis luktelėjo keletą sekundžių ir pradėjo skaičiuoti: trys, du, vienas. Veidas nieko neišdavė, sukdamasis į turgaus salę buvo susitelkęs, įbėgo pro duris ir pasislėpė už prekystalio. Pareigūnas greitai kvėpavo, palaikė radijo ryšį su vadovais. Raudona ginklo švieselė mirguliavo ant grindų prie jo kojų. Karlson žengė į vidų ir dirstelėjo į dešinę. Pro stoglangius, įtaisytus dvidešimties metrų aukštyje, sklido pilkšva šviesa. Ji pakėlė pistoletą ir stebėjo lygius nerūdijančio plieno paviršius. Laiba figūra neramiai judėjo tarp atspindinčių sienų. Mirties angelas, pamanė tą akimirką, kai salę nutvieskė automatinių ginklų ugnis.

Stju Bilgrenas laukė pritūpęs už automobilio šarvuotais langais ir durimis. Jis laikė nuleidęs „Sig Sauer“ pistoletą ant gaubto, kol pats stebėjo abu įėjimus. Sirenų garsas artėjo iš visų pusių. Sunkiai ginkluoti pareigūnai rinkosi aikštėje priešais pagrindinį įėjimą. Staiga iš vidaus pasigirdo šūviai. Stju gūžtelėjo ir meldėsi Dievui, kad tik jo nesužeistų, galvojo bėgti kuo toliau nuo čia, baigti policininko karjerą.

79

Kai tai nutiko

Jonas Lina nubudo namuose Valino gatvėje. Pramerkęs akis pažvelgė į šviesų vasarėjantį dangų. Jis niekada neužtraukia užuolaidų, mėgsta atsibusti natūralioje šviesoje.

Buvo ankstus rytas.

Tuo metu, kai vertėsi ant šono, bandydamas dar valandėlei užmigti, suskambo telefonas.

Komisaras suprato, kas nutiko, dar prieš pakeldamas ragelį. Vyras paėmė telefoną, išklausė įtemptą ataskaitą ir pasiėmė pistoletą – sidabru blizgantį „Smith & Wesson“. Įtariamasis persekiotojas buvo pastebėtas Estermalmo turgaus salėje, policija šturmavo pastatą, neturėdama tikslios strategijos.

Praėjo šešios minutės, kai įsijungė signalizacija ir nusikaltėlis pradingo salėje. Dirbo greitojo reagavimo būrys – stebėjo vietą ir stengėsi suorganizuoti operaciją taip, kad nenukentėtų Penelopė Fernandez.

Naujos pareigūnų pajėgos skubėjo prie įėjimo Naujojo tilto gatvėje. Prie durų staigiai suko į kairę, pro šokolado krautuvę, tarp žuvies restorano stalų su apverstomis kėdėmis, šaldiklių vitrinų, kuriose ant trinto ledo puikavosi omarai ir otai. Skubrūs žingsniai aidėjo policininkams pasilenkus ir bėgant pirmyn, paskui pareigūnai išsiskirstė ir pasislėpė už kolonų. Kol laukė naujų nurodymų, tamsoje kažkas sujudėjo – sunkiai sužeistas kolega tysojo kraujo klane už mėsos prekystalio.

Pro padūmavusius stoglangius buvo matyti švintantis vasaros dangus. Miros širdis stipriai plakė. Šaudė paeiliui: ką tik buvo paleisti du stiprūs šūviai, juos lydėjo keturi skubūs pistoleto šūviai ir vėl du stiprūs. Vienas policininkas mirė, kitas sužeistas šaukė, kad jam pataikė į pilvą – šiam reikėjo pagalbos.

– Ar niekas manęs negirdi? – dejavo.

Karlson stebėjo atspindžius stikle, figūra judėjo už kiosko su iškabintais fazanais ir rūkyta elniena. Pareigūnė parodė kolegai, kad kažkas yra visai priešais juos. Šis pranešė kontrolės centrui ir tyliai paklausė, ar kas nors budi prie įėjimo. Mira nusibraukė prakaitą, paėmė pistoletą ir akimis sekė įtartiną judėjimą. Ji artėjo lėtai, pritūpusi, šonu prisispaudusi prie daržovių stendo. Petražolių ir žemėtų bulvių kvapas tvyrojo ore. Pistoletas „Glock“ drebėjo rankoje, policininkė nuleido ginklą ir prisėlino prie krašto. Kolega ją stebėjo. Šis pranešė dar trims pareigūnams, atėjusiems pro įėjimą iš Naujojo tilto gatvės. Jis artinosi prie nusikaltėlio, stovinčio prie elnienos gaminių. Staiga į restorano pusę pasipylė greitašaudžio ginklo šūviai. Mira girdėjo tą šlapią atodūsį, kai kulka pervėrusi vyresniojo kolegos neperšaunamąją liemenę įsmigo į kūną. Greitašaudžio ginklo tūtelės ritinėjosi

visai netoliese.

Nusikaltėlis matė, kaip pirmasis šūvis perskrodė policininko krūtinę ir išlėkė tarp menčių. Šis mirė anksčiau nei susmuko ant žemės. Problemų sprendėjas nežiūrėjo, kaip auka slysteli į šoną ir nuverčia stalą. Nedidelė lentyna su pipirais ir druska nukrito ant žemės, mažyčiai malūnėliai nuriedėjo po kėde.

Nusikaltėlis nesustojo, greitai traukėsi. Suprato, kad dar vienas pareigūnas slepiasi už mūrinės sienos prie žuvies prekystalio, trečiasis artinosi tarp triušienos ir elnienos eilių, jo ginklas švietė. Žudikas apsisuko ir atatupstas traukdamasis į žuvies restorano virtuvę paleido tris skubius šūvius.

Mira girdėjo, kaip jauno kolegos kūnas suplazdėjo, kraujo srovelė pasipylė iš nugaros. Karabinas trinktelėjo ant žemės. Jo ginklo lempelė nušvietė Mirą. Ši atsitraukė ir prisiplojo prie grindų, po vaisių stalu. Staiga turgaus salę šturmavo dvidešimt keturi policijos pareigūnai – po šešetą pasirodė kiekvienam įėjime. Karlson norėjo pranešti kontrolės centrui, bet nepavyko. Po akimirkos pastebėjo, kaip vos už dešimties metrų tiksliai ir minkštai juda nusikaltėlis. Jis buvo beįeinąs į žuvies restorano virtuvę, kai Mira iškėlė pistoletą „Glock“, nusitaikė ir triskart iššovė.

Jam smunkant pro švaistines virtuvės duris, kulka lietė kairįjį žastą. Žudikas praėjo švarią viryklę, pačiupo keletą nerūdijančio plieno peilių ir nuskubėjo prie siaurų šarvuotų durų. Nugara tekėjo šiltas kraujas. Sprogstamoji kulka jį rimtai sužeidė, bet arterija liko sveika. Nesustodamas, nekreipdamas dėmesio į žaizdą, vyras atidarė krovininį liftą, perėjo jį, išėjęs kitapus pateko į ankštą koridorių, tada išspyrė pilkas metalines duris. Įžengė į ryto saulės užlietą vidinį kiemelį, kuriame stovėjo aštuoni automobiliai. Geltona aukšta turgaus salės siena buvo lygut lygutėlė, lyg kulisuose. Vyras sulankstė ginklo stovą ir nuskuodė prie seno raudono „Volvo“, kuriame buvo imobilizatorius, išspyrė galinį langą ir įkišęs ranką iš vidaus atidarė vairuotojo dureles. Aplink aidėjo automatų šūviai.

Jis atsisėdo, atrakino vairą, nuėmė apsaugą ir, pakrapštęs peiliu, užvedė automobilį.

80

Sprogimas

Stju Bilgrenas stebėjo, kaip dvylika ginkluotų policininkų pro abu įėjimus įskubėjo į vidų. Jis stovėjo rankoje gniauždamas pistoletą, nukreiptą į duris, už kurių mažiau nei prieš dešimt minučių dingo Mira drauge su kolegomis iš penktojo būrio. Pagaliau atvyko pastiprinimas. Pareigūnas atsikvėpė ir atsisėdo į automobilį vairuotojo vietoje. Sturės gatvės namų sienos atspindėjo melsvą šviesą. Stju dirstelėjo į policijos radijo imtuvą „S70M“, į tuščią aukščiau pritvirtintą „Rakel“ ekraną. Staiga išvydo tai, ko nesitikėjo. Raudonas „Volvo“ Humlo parko gatvėje pasuko į dešinę. Automobilis artinosi iš galo, pravažiavo ir pasuko į Majoro gatvę prieš pat Bilgreno nosį. Šviesaus dangaus atspindys pridengė langus, nepavyko pastebėti, kas vairavo automobilį. Vyras apžvelgė aikštę, operacijos vadovo balsas pasigirdo iš radijo imtuvo. Stju pamanė galįs nueiti pasikalbėti su Karlson. Pernelyg daug sutapimų. Vyras, vairuojantis raudonąjį „Volvo“, perjungdamas pavaras paleido vairą. Jo kairioji ranka buvo nejudri. Juodas švarkas blizgėjo. Nepažįstamasis šlapias, pamanė Stju. Širdis ėmė plakti stipriau. Šviesus nakties dangus, atsispindėjęs ant langų, trukdė ką nors įžiūrėti, bet vienas langas buvo kiaurai permatomas todėl, kad buvo be stiklo. Ant galinės sėdynės žėrėjo šukės. Langas buvo išdaužtas, o persekiotojo ranka kruvina. Pareigūnas reagavo greitai ir teisingai. Jis radijo imtuvu pranešė operacijos vadovui tą pačią akimirką, kai „Volvo“ važiavo Majoro gatve. Negavęs atsakymo, nusprendė sekti paskui automobilį. Vairuotojas suprato, esąs susektas. Padangos sucypė ir mašina ėmė lėkti. Abu skubėjo, važiavo siaura gatvele pro naujosios gotikos stiliaus Šv. Trejybės bažnyčią ir artinosi prie „T“ formos sankryžos. Stju įjungė ketvirtą pavarą ir artėjo iš galo, galvodamas, jog reikia atsidurti iš šono, kad priverstų nusikaltėlį sustoti. Šviesus namo fasadas nenumaldomai artėjo. „Volvo“ įsuko į Linėjaus gatvę, bet posūkis buvęs toks status, kad automobilis užšoko ant šaligatvio ir milžiniška jėga užkabino keletą lauko kavinės stalų. Į šalis pažiro metalo ir medžio nuolaužos. Kairioji prietaisų skydelio dalis žaižaruodama nukrito ant asfalto. Stju sekė iš paskos, pagreitėjo važiuodamas siaura gatvele, privažiavęs sankryžą pristabdė ir pasuko, mašiną sumėtė, bet vis tiek pavyko laimėti laiko. Policininkas perjungė pavarą ir pasivijo raudonąją mašiną. Abu automobiliai lėkte lėkė Linėjaus gatve. Nukritęs „Volvo“ prietaisų skydas driokstelėjo į priekinį „Alfa“ stiklą. Akimirką Stju prarado kontrolę, staiga vėl padidino greitį. Pypiantis taksi automobilis pateko tarp jų. Mašinos iššoko į priešpriešinę juostą, priešais išdygo lėtesni automobiliai. Pareigūnas suprato, kad Estermalmo turgaus kvartale tikrieji kelio ženklai pakeisti. Ėmė rinktis smalsuoliai. Gatvė platėjo prie Istorijos muziejaus, Bilgrenas dar kartą pabandė susisiekti su centru:

– „Alfa“ automobilis! – šaukė jis.

– Girdime tave, – atsakė balsas.

– Vejuosi nusikaltėlį Linėjaus gatve link Jurgordeno, – netilo Stju. – Jis vairuoja raudoną „Volvo“, kuris...

Stju išmetė radijo įrenginį iš rankos, šis pradingo ant grindų po keleivio sėdyne, kai jo mašina priešais smėlio krūvą rėžėsi į medį. Dešinioji automobilio pusė pakilo nuo žemės, pareigūnas pasuko į kairę, kur buvo tvarkomas asfaltas, atleido akceleratorių, praslydo pro priešpriešinio eismo juostą, tada suvaldė automobilį ir nuspaudė greičio pedalą.

Jis vijosi „Volvo“ dviejų juostų Narvos gatve, kurios žaliuojanti alėja kirto Linėjaus gatvę. Rytinis autobusas buvo priverstas staigiai stabdyti, ėmė slysti ir galas trenkėsi į gatvės žibintą. Kito automobilio vairuotojas, stengdamasis išvengti susidūrimo, rėžėsi į stotelę. Ant šaligatvio ir žolės pažiro stiklai. Moteris iššoko iš automobilio ir nukrito. Autobuso vairuotojas stengėsi stabdyti, cypė padangos, stambi medžio šaka užkrito ant stogo.

Stju sekė „Volvo“, važiuojantį link Bervaldo halės, staiga atsidūrė šalia nusikaltėlio ir pastebėjo į save nukreiptą ginklą. Vyras ėmė stabdyti tą akimirką, kai pro šoninį langą įzvimbusi kulka pralėkė vos už dešimties centimetrų nuo veido. Automobilio viduje pasipylė sūkuriuojančios šukės. „Volvo“ pervažiavo dviračių stendą su „Lindos“ kavinės reklaminėmis afišomis ir pasigirdo sprogimas. Barškantis dviratis pakilo į orą ir nudribo Stju po ratais. Mašina griausmingai pervažiavo nuolaužą.

Automobiliai lėkė. „Alfa“ metėsi link nuvažiavimo. Įsuko tarp medžių staigiame posūkyje į Kranto gatvę. Ratai cypė. Automobiliai pateko į pirmąją rytinę spūstį, pasigirdo stiprus stabdymas ir susidūrimo smūgis. Bilgrenas prie Bervaldo halės pasuko į kairę, pervažiavo žolės salelę, įsuko tiesiai į Dago Hamaršioldo kelią.

Iškrapštęs nuslydusį pistoletą, Stju pasidėjo jį ant šukėmis nužertos keleivio vietos. Tikėjosi, kad spės aplenkti nusikaltėlį prie Djurgordeno tilto, šoks į kairę ir nesužeisdamas vairuotojo užklups jį iš nugaros. Greitis siekė beveik 130 kilometrų per valandą, kai jie pralėkė aukštą saugomą JAV ambasados tvorą. Staiga „Volvo“ nuspaudė garso signalą ir pasuko į kairę ant šaligatvio prie pat Norvegijos ambasados. Stju reagavo lėčiau ir buvo priverstas lanku apvažiuoti autobusą, tuomet pervažiavęs žolę ir krūmus užšoko ant šaligatvio prie Italų kultūros instituto. Kraštą kliudęs automobilio ratas sukiužo. Jis pervažiavo šaligatvį, pasuko į kairę ir Jerdės gatvėje išvydo „Volvo“. Automobilis stovėjo gatvėje, maždaug už šimto metrų, sankryžoje su Šerpijo gatve.

Per galinį langą policininkas išvydo nusikaltėlį. Jis išsitraukė pistoletą, užtaisė ir atsargiai artinosi. Mėlyna policijos automobilių jūra pasirodė Valhalos gatvėje, netoli televizijos pastato. Juodai vilkintis vyras išlipo iš automobilio ir leidosi bėgti tarp Vokietijos ir Japonijos ambasadų. Stju ėmė važiuoti greičiau kaip tik tą akimirką, kai „Volvo“ sprogo, pasirodė liepsnų liežuviai, į orą pakilo dūmų debesis. Smūgis apkurtino pareigūną. Pasaulis nutilo, kai Bilgrenas sustojo prie šaligatvio tarp išsibarsčiusių degančių automobilio dalių. Nusikaltėlio nematyti. Stju skubėjo, privažiavo aukštą tvorą, sustojo gatvės gale, išlipo ir leidosi bėgti, rankoje laikydamas ginklą.

Žudikas pradingo. Pasaulis tebebuvo tylus, bet policininko ausyse lyg kas čežėjo, lyg stiprus vėjo sukeltas šnarėjimas. Jis apsižvalgė, už aukštos tvoros buvo ambasados pastatas. Per tokį trumpą laiką juodasis vyras negalėjo toli nubėgti, veikiausiai pateko į kažkurios ambasados kiemą.

Žmonės speitėsi aplink automobilio degėsius svarstydami, kas čia nutiko. Pareigūnas apsidairė, žengė kelis žingsnius ir apsisuko. Staiga pastebėjo nusikaltėlį Vokietijos ambasados kieme, šis priartėjo prie pagrindinio pastato, atidarė duris ir ramiai įžengė į vidų.

Bilgrenas nuleido pistoletą, stengėsi nurimti, kvėpavo lėčiau. Ausyse spengė. Žinojo, kad ambasados teritorijoje galioja eksteritorinė teisė – negavus leidimo draudžiama sekti nusikaltėlį į vidų. Stju privalėjo sustoti, negalėjo nieko padaryti, Švedijos pareigūnų įgaliojimas baigėsi prie ambasados durų.

81

Vokietijos ambasada

Kai atvyko Jonas Lina, uniformuotas policijos pareigūnas stovėjo priešais kelio užtvarą Didžiojoje gatvėje, prie Humlo parko. Jis rodė komisarui privažiuoti iš kitos pusės, bet šis nesustodamas lėkė į priekį, pasuko į kelkraštį ir sustojo. Jonas skubiai parodė pažymėjimą, pasilenkęs pralindo pro „Stop“ juostą ir bėgte leidosi link turgaus salės.

Jam buvo pranešta vos prieš aštuoniolika minučių, bet susišaudymas jau baigėsi, ėmė rinktis greitosios medicinos pagalbos automobiliai.

Greitojo reagavimo būrio vadovė Jenė Joranson kaip tik gavo pranešimą apie automobilių gaudynes, pasibaigusias prie Vokietijos ambasados. Prie įėjimo į turgų stovėjo Saga Bauer ir šnekučiavosi su pečius antklode apsigaubusia kolege. Ji pastebėjo Jono žvilgsnį ir pamojo kviesdama prieiti. Šis priėjo prie moterų ir linktelėjo Sagai.

– Maniau, būsiu pirmas, – tarė.

– Tu per lėtas, Jonai.

– Taip, – šypsodamasis pritarė detektyvas.

Pečius apsigaubusi moteris atsisuko į jį ir pasisveikino.

– Čia Mira Karlson iš patikros, – paaiškino Saga. – Buvo viena pirmųjų, patekusių į turgų, ji mano sužeidusi nusikaltėlį.

– Ar jums pavyko įsižiūrėti į jo veidą?

– Ne, – atsakė Mira.

Jonas valandėlę stebėjo įėjimą, paskui atsisuko į Bauer.

– Žadėta, kad visi aplink esantys pastatai bus saugomi, – sumurmėjo.

– Strategai manė, kad atstumas per didelis...

– Suklydo.

– Taip, – pritarė Saga, rodydama į turgaus salę. – Jis slėpėsi už kolonų, prie šio įėjimo, kartą šovė į Penelopės buto langą.

– Girdėjau, jai pasisekė, – tyliai pasakė Lina.

Įėjimas į Estermalmo turgų buvo aptvertas, maži ženkleliai žymėjo pirmuosius nusikaltimo vietos tyrėjų radinius: batų pėdsakus, tuščią tūtelę, išriedėjusią iš tikslaus amerikietiško ginklo. Tolėliau, prie pravirų durų, ant žemės, Jonas pastebėjo keletą pomidorų ir sulenktą švediško karabino apkabą.

– Stju Bilgrenas, – ėmė pasakoti Saga, – dirbantis patikroje... Tas, kuris vijosi įtariamąjį iki Diplomatų rajono, tikina, kad pastebėjo nusikaltėlį Vokietijos ambasados teritorijoje.

– Ar galėjo suklysti?

– Galėjo... Susisiekėme su ambasada, šie tikina, kad... – kolegė dirstelėjo į užrašinę, – nieko neįprasta nepastebėjo.

– Ar kalbėjote su Bilgrenu?

– Taip.

Saga rimtai pažvelgė į Joną.

– Įvyko stiprus sprogimas, jis beveik nieko negirdi, bet yra visiškai tikras tuo, ką matė – nusikaltėlis pasuko į ambasadą.

– Žudikas galėjo išsmukti pro kitą pusę.

– Mūsų žmonės stebi pastatą iš visų pusių, atskrido ir sraigtasparnis. Laukiame leidimo patekti į vidų.

Jonas irzliai pažvelgė į turgų:

– Gali užtrukti.

Jis išsitraukė mobilųjį ir sumurmėjo sau po nosimi:

– Kalbu su Klara Ulofsdoter.

Klara Ulofsdoter – Tarptautinio baudžiamojo teismo vyriausioji prokurorė. Po antrojo signalo pasigirdo jos balsas.

– Žinau, kad čia tu, Jonai Lina, – iškart tarė ji. – Ir žinau, ko nori.

– Aišku, kad žinai, kad mums reikia patekti į vidų, – pasakė komisaras.

Jo užsispyręs tonas skambėjo šiurkščiai.

– Ne taip paprasta. Atleisk, bet tai velniškai subtilu. Kalbėjau su ambasadoriaus sekretore, kuri teigia, kad ambasadoje nieko nenutiko.

– Mes manome, kad nusikaltėlis viduje, – spyrėsi Lina.

– Bet kaip jis galėjo ten patekti?

– Jis gali būti Vokietijos pilietis, reikalaujantis konsulo pagalbos, jie kaip tik pradėjo dirbti. Arba dirba Švedijoje, turi asmens tapatybės kortelę... Jis turi diplomatinį statusą, galbūt net imunitetą, jį kažkas saugo... Dar nežinome. Galbūt nusikaltėlis artimas gynybos atašė arba Juachimo Riukerio giminaitis.

– Jūs net nežinote, kaip jis atrodo, – įsiterpė prokurorė. – Nėra liudininkų, kaipgi eisite į ambasadą nežinodami?..

– Liudininką rasiu, – nutraukė policininkas.

Abu akimirką nutilo. Jonas girdėjo Klaros Ulofsdoter kvėpavimą.

– Tada aš pasirūpinsiu, kad jums leistų įeiti.

82

Veidas

Jonas Lina ir Saga Bauer buvo saugomame bute prie Estermalmo turgaus aikštės. Už lango švietė ryto dangus. Penelopė Fernandez sėdėjo ant grindų nugara į sieną ir rodė į langą.

– Kulka įlėkė čia, – tyliai patvirtino Saga.

– Mane išgelbėjo lempa, – pašnibždomis pasakė Penelopė nuleisdama ranką.

Jie sužiuro į lempos šukes, laidą ir sulūžusį plastikinį kištuką.

– Užgesinau norėdama geriau įsižiūrėti, pamatyti, kas vyksta aikštėje. Lempa pradėjo siūbuoti ir jis turbūt pamanė, kad tai aš. Manė, jog sujudėjau, o šilumą skleidė kūnas.

Jonas atsisuko į kolegę.

– Jis turėjo elektrooptinius žiūronus?

Ši linktelėjo:

– Pasak Jenės Joranson, turėjo.

– Ką? – paklausė mergina.

– Tu teisi, veikiausiai lempa išgelbėjo tau gyvybę, – atsakė detektyvas.

– Dieve švenčiausiasis, – suinkštė mergina.

Lina ramiai pažvelgė į ją, jo akys sublizgėjo.

– Penelope, – rimtai kreipėsi. – Tu juk matei jo veidą. Ne dabar, bet anksčiau. Sakei, kad matei. Suprantu, kad bijai, bet... Man reikia, kad linktelėtum, jei gali apibūdinti.

Ji paskubomis nusišluostė skruostus, pažvelgė į Joną ir papurtė galvą.

– Ar gali duoti mums bent jau užuominą? – atsargiai paklausė Saga.

Penelopė galvojo apie detektyvo balsą, švelnų suomišką akcentą, iš kur šis galėtų žinoti, kad ji matė persekiotojo veidą. Mergina matė, bet nežinojo, ar galėtų apibūdinti. Viskas vyko taip staiga. Tik akimirką matė jo povyzą, lijo, po kelių sekundžių jis nužudė Bjorną ir Osianą.

Penelopė vylėsi ištrinsianti vaizdą iš atminties, bet išvargęs, žaibo nutviekstas veidas vis iškildavo prieš akis.

Saga Bauer priėjo prie Jono, prie lango skaitančio ilgą žinutę.

– Klara Ulofsdoter kalbėjo su vyriausiuoju advokatu, kuris susisiekė su ambasadoriumi, – tarė šis. – Po valandos trys žmonės bus įleisti į ambasadą keturiasdešimt penkioms minutėms.

– Mums reikia ten vykti, – pasakė Saga.

– Nėra kur skubėti, – žvelgdamas į aikštę patikino Lina.

Pro policijos užtvaras veržėsi žurnalistai.

– Ar pranešei prokurorui, kad turime gauti gaisro tyrimo rezultatus? – paklausė kolegė.
– Turėsime susitarti su vokiečių apsauginiais.
– Kas eis į ambasadą? Kaip nuspręsime?
Jonas atsisuko.
– Svarstau... Kolega, vijęsis nusikaltėlį...
– Stju Bilgrenas, – patikslino Saga.
– Taip, Stju Bilgrenas. Galbūt jis galėtų atpažinti įtariamąjį.
– Jis nematė veido, niekas jo nematė, – atsakė pareigūnė ir prisėdo ant grindų šalia Penelopės. Šitaip sėdėjo valandėlę atsirėmusi į sieną ir kurį laiką ramiai kvėpavo.
– Ko jis iš tavęs nori? Persekiotojas, ar žinai, nuo ko viskas prasidėjo?
– Ne, – atsargiai atkirto mergina.
– Jis ieško nuotraukos, kuri buvo priklijuota prie durų tavo bute, – pasakė Jonas, atsukęs nugarą.
Penelopė nuleido akis ir nežymiai linktelėjo.
– Ar žinai, kodėl jis ieško fotografijos? – pasiteiravo Saga.
– Ne, – Penelopė pradėjo verkti.
Komisarė luktelėjo ir tęsė toliau:
– Bjornas bandė šantažuoti Karlą Palmkruną ir...
– Aš nieko nežinojau, – prabilo mergina, balsas nurimo. – Aš nieko bendra su tuo neturėjau.
– Mes tai jau žinome, – patikino Jonas.
Saga švelniai priglaudė Penelopę.
– Ar tu fotografavai?
– Aš? Ne, aš... Švedijos taikos... Aš esu pirmininkė ir...
Ji nutilo.
– Ar gavai nuotrauką paštu? – paklausė Jonas.
– Taip.
– Kas tau ją atsiuntė?
– Nežinau, – išpyškino ji.
– Ar nebuvo jokio laiško?
– Ne, nemanau. Kiek mačiau, ne.
– Tik vokas ir nuotrauka?
Ši linktelėjo.
– Ar tebeturi voką?
– Ne.
– Kas buvo ant jo užrašyta?
– Mano vardas ir Švedijos taikos... Pašto kodo nebuvo. Tik vardas.
– Penelopė Fernandez, – pasakė Saga. – Švedijos taikos ir arbitražo bendrija.
– Atplėšei voką ir išėmei nuotrauką, – tarė Lina. – Ką tą akimirką pastebėjai? Ką nuotrauka reiškė

tau?

– Reiškė?

– Ką pamatei, į ją pažvelgusi? Ar atpažinai jos veikėjus?

– Taip... Tris iš jų...

Apklausiamoji nutilo.

– Papasakok, ką pagalvojai?

– Pamaniau, kad kažkas pamatė mane per televiziją, – susikaupusi pasakojo Penelopė. – Pamaniau, kad tai tipiškas... Palmkruna juk turėjo išlikti neutralus, tai labai svarbu... O jis drauge su „Silencia Defence“ vadovu ir prekiautoju ginklais Afrikoje ir Artimuosiuose Rytuose operoje geria šampaną... Tikras skandalas!

– Ką ketinai daryti su nuotrauka?

– Nieko, – atsakė mergina. – Nieko negalima padaryti, yra, kaip yra, bet... Atsimenu, pagalvojau... Galvojau, kad Palmkrunos pozicija iškilo aikštėn.

– Taip.

– Man priminė migracijos tarnyboje dirbančius idiotus, geriančius rusišką šampaną, išdavus šeimą. Jie džiaugėsi atmetę prieglobsčio siekiančios šeimos prašymą. Jie turėjo septynis vaikus...

Penelopė nutilo.

– Ar žinai, kas ketvirtasis asmuo? Kas toji moteris?

Mergina papurtė galva.

– Agata al Haži, – paaiškino Saga.

– Tai tikrai ji?

– Taip.

– Kodėl?..

Penelopė nutilo, didžiulėmis tamsiomis akimis spoksojo į pareigūnę.

– Ar nujauti, kada fotografuota?

– Ne, bet al Baširo arešto orderis buvo išduotas 2009 metų liepą...

Penelopė užsičiaupė, jos veidas išraudo.

– Kas nutiko? – sušnabždėjo Saga.

– Fotografuota vėliau, – drebančiu balsu išlemeno Penelopė. – Taip? Jie buvo susitikę po orderio išdavimo.

– Ką tuo nori pasakyti? – paklausė Saga.

– Juk taip ir yra! – pakartojo Penelopė.

– Taip, – patvirtino Jonas.

Skruostai išbalo.

– Sandoris su Kenija, – merginos lūpos drebėjo. – Nuotraukoje matyti susitikimas. Štai kur šuo pakastas, tai Kenijos sutartis. O Palmkruna leido vežti amuniciją. Žinojau, kad kažkas ne taip.

– Tęsk, – paragino Lina.

– Kenija turi stabilią sutartį su Didžiąja Britanija. Šįkart amunicijos reikia Sudanui, ji bus pristatoma į Keniją ir tik vėliau į Sudaną ir Darfūrą.

– Taip, – pritarė Saga. – Mes irgi taip manome.

– Bet tai uždrausta, blogiau nei... Išdavystė, pažeidžiami tarptautiniai įstatymai, nusikaltimas žmonijai... – Ji vėl nutilo. – Štai kodėl visa tai vyksta, – ramiai tarė po valandėlės. – Visai ne todėl, kad Bjornas ketino šantažuoti.

– Dėl vaikino bandymo visi sužinojo, kad egzistuoja juos išduoti galinti nuotrauka.

– Aš tik maniau, kad nuotrauka gėdinga, – pasakė Penelopė. – Gėdinga, bet nieko daugiau...

– Palmkruna paskambino ir pranešė apie šantažą, – paaiškino Saga. – Jie nė nežinojo, kad tokia nuotrauka egzistuoja. Valdininko pokalbis juos išgąsdino. Nežinota, ką pavyko išsiaiškinti. Jie tik suprato, kad situacija darosi nepalanki. Neaišku, ką tiksliai jie galvojo. Galbūt tikėjosi, kad fotografavo Bjornas.

– Nors...

– Jie negalėjo nuspėti, ką tiksliai žinote, o rizikuoti neketino.

– Suprantu. Situacija dar nepasikeitė?

– Ne.

Penelopė supratingai linktelėjo.

– Žvelgiant jų akimis, aš galiu būti sandorio liudininkė.

– Sutartis su Kenija reikalavo didelių investicijų.

– Negali būti, – šnipštelėjo mergina.

– Ką sakai?

Penelopė žiūrėjo Sagai į akis:

– Amunicija užplūs Darfūrą, to negali būti, buvau ten du kartus...

– Nesvarbu, jiems terūpi pinigai, – tarstelėjo pareigūnė.

– Ne, viskas kur kas sudėtingiau, – Fernandez nusuko žvilgsnį. – Kalba eina apie...

Sakinys nutrūko, jos atmintyje iškilo molinės figūrėlės, trypiamos ožkų kanopų. Maža saulėje išdžiūvusio molio moterėlė pavirto į trupinius. Netoliese kvatojantis vaikas šaukė, kad ten buvusi šlykščioji Nufio mama. „Visi fūrai mirs, visi bus išžudyti“, – šaukė kitas, išsišiepęs vaikas.

– Ką nori pasakyti? – paklausė Saga.

Penelopė pažvelgė į ją, bet uždelsė atsakyti. Mintys nuklydo į laiką, praleistą Kenijoje ir Sudano pietvakariuose.

Po ilgos kelionės tvankiame automobilyje jie pasiekė stovyklą Kubume, į pietvakarius nuo Janubo, Pietinio Darfūro regione, Pietų Sudane. Jau pirmąją dieną drauge su Džeine ir Grėjumi Penelopė triūsė, padėdama džandžavidų milicijos aukoms.

Naktį ją pažadino trejeto milicijai dirbančių paauglių arabiški šūkaliojimai grasinantys išžudyti vergus. Jie žengė viduriu gatvės, rankose laikė revolverius. Penelopė stovėjo prie lango ir stebėjo, kaip šie nušovė senuką, pardavinėdavusį keptus batatus.

Berniukai vėl pasirodė gatvėje, apsidairė, parodė kažką pirštu ir patraukė prie barakų, kuriuose gyveno darbuotojai. Penelopė laikė užgniaužusi kvapą, girdėjo jų sunkius žingsnius ir įtemptą pokalbį verandoje.

Staiga jie išspyrė duris ir pateko į koridorių. Mergina nekrustelėdama slėpėsi po lova ir tyliai meldė Dievo pagalbos. Baldai krito ant grindų ir lūžo nuo spyrių. Po valandėlės jų balsai jau buvo girdėti gatvėje. Vienas juokdamasis šaukė, kad vergai žus. Penelopė iššliaužė iš slėptuvės ir nuskubėjo prie lango. Berniukai sučiupo Džeinę, tempė ją už plaukų ir paliko gatvės viduryje.

Atsidarė kito barako durys ir pasirodė Grėjus, ginkluotas mačete. Liesasis vaikėzas priėjo arčiau. Grėjus buvo aukštesnis beveik trisdešimčia centimetrų, tvirtesnių pečių.

– Ko jūs norit? – paklausė.

Jo rimtas veidas blizgėjo nuo prakaito.

Liesasis berniukas neatsakė į jo klausimą, tik nusitaikė ir šovė į pilvą. Šūvis nuaidėjo tarp namų. Grėjus nusvirduliavo atatupstas, krito ant nugaros, dar bandė stotis, bet taip ir liko gulėti užsigniaužęs pilvą.

– Mirė fūras! – sušuko vaikis, už plaukų laikęs Džeinę.

Kitas berniukas praskėtė jos šlaunis. Ji priešinosi, netildama kalbėjo stipriu ramiu balsu. Grėjus kažką jiems sušuko. Liesasis grįžo, ėmė staugti ant jo, prispaudė revolverio vamzdį prie kaktos ir nuspaudė gaiduką. Šis spragtelėjo, dar ir dar, iš viso šešiskart, bet revolveris buvo tuščias. Paaugliai suglumo, barakų tarpduriuose ėmė rodytis afrikietės. Berniukai paleido Džeinę ir leidosi į kojas. Penelopė matė, kaip juos nusivijo penketas moterų. Ji čiupo antklodę, užrakino duris ir nubėgo prie Džeinės, apgobė ją ir padėjo atsistoti.

– Eik vidun, – tarė moteris. – Jie gali grįžti turėdami daugiau šaudmenų, tau negalima...

Visą naktį, iki pat ryto, Džeinė dirbo prie operacinio stalo. Apie dešimtą grįžo į lovą žinodama, jog pavyko išsaugoti Grėjų. Vakare dirbo kaip įprastai, o kitą dieną stovyklos gyvenimas grįžo į normalų ritmą. Maži berniukai jai padėjo, bet dažniau grįždavo į žvalgybą ir kartais apsimesdavo neišgirdę, kai užduotis pasirodydavo per sunki.

– Ne, – sušnabždėjo Penelopė.

– Ką nori pasakyti? – pakartojo Saga.

Mergina mąstė, kad jiems negalima eksportuoti amunicijos į Sudaną.

– Jiems negalima, – tarė ir vėl nutilo.

– Tau buvo saugiau rūsyje, – pasakė komisarė.

– Saugiau? Niekas negali manęs apsaugoti, – atsakė mergina.

– Mes žinome, kur jis. Jis Vokietijos ambasadoje, policija apsupo pastatą...

– Bet jo nesučiupote! – sušukusi nutraukė ją Penelopė.

– Atrodo, žudikas sužeistas, pašautas, mes pateksime į vidų...

– Aš noriu eiti drauge, – pareiškė Fernandez.

– Kodėl?..

– Nes esu mačiusi jo veidą.

Jonas ir Saga gūžtelėjo. Penelopė žvelgė į Liną.

– Buvote teisus, aš mačiau jį.

– Laiko nedaug, bet spėtume padaryti fotorobotą, – susijaudinusi pasiūlė Saga.

– Nesvarbu, – tarė pareigūnas. – Negalėsime nieko padaryti, net ir įžvelgdami panašumų į fotorobotą.

– Nebent jį atpažintų liudininkas, – pasakė Penelopė, atsistojo ir ramiai žvelgė detektyvui į akis.

83

Nusikaltėlis

Skarpijo gatvėje, prie Japonijos ambasados, už šarvuoto policijos automobilio tarp Sagos Bauer ir Jono Linos stovėjo Penelopė, vos už penkiasdešimties metrų nuo įėjimo į Vokietijos ambasadą. Sunki neperšaunamoji liemenė slėgė pečius ir krūtinę.

Po penkių minučių trims žmonėms bus leista patekti į ambasados teritoriją, jie turės keturiasdešimt penkias minutes atpažinti ir sučiupti įtariamąjį.

Fernandez nieko netarė, kai Jonas įkišo atsarginį pistoletą į dėklą jos liemenėje. Jis keliskart pasitikrino, ar galės lengvai pasiekti ginklą.

– Ji nenori, – pasakė Saga.

– Nieko tokio, – atsakė Penelopė.

– Nežinome, kas mūsų laukia viduje, – paaiškino Lina. – Tikiuosi, mūsų vizitas praeis ramiai, jeigu ne, šis ginklas gali būti labai svarbus.

Aplink zujo policijos, saugumo pareigūnai, greitojo reagavimo būrys ir greitosios medicinos pagalbos automobiliai.

Jonas pažvelgė į „Volvo“ degėsius – iš automobilio telikusi tik važiuoklė. Apdegusios dalys mėtėsi sankryžoje. Eriksonui jau pavyko rasti sprogmens kapsulę ir nitrozamino likučius.

– Veikiausiai, tai buvo heksogenas, – konstatavo šis ir pasitaisė akinius.

– Plastiškoji sprogstamoji medžiaga, – pritarė komisaras dirstelėdamas į laikrodį.

Vokiečių aviganis sukosi apie policininko kojas, tuomet atsigulė ant šaligatvio ir iškabino liežuvį.

Greitojo reagavimo būrys palydėjo Sagą, Joną ir Penelopę prie vartų, kur jų abejingai laukė trys vokiečių kariškiai.

– Nesijaudink, – švelniai tarė pareigūnė. – Tau tereikia atpažinti persekiotoją, paskui palydėsime tave lauk. Ambasados apsaugos darbuotojai palauks, kol būsi saugi.

Stambus strazdanotas kariškis atidarė vartus, įleido juos į ambasados kiemą ir draugiškai prisistatė esąs Karlas Manas, atsakingas apsaugos darbuotojas.

Jie nusekė paskui šį prie įėjimo.

Rytas dar buvo vėsus.

– Mes kalbame apie itin pavojingą asmenį, – pasakė Jonas.

– Suprantame, buvome apie tai informuoti, – atsakė Karlas Manas. – Bet aš buvau čia visą rytą, viduje yra tik diplomatai ir Vokietijos piliečiai.

– Ar galėtume pamatyti sąrašą? – pasiteiravo Saga.

– Galiu pasakyti, kad šiuo metu peržiūrinėjame stebėjimo kamerų įrašus. Manau, jūsų kolega suklydo. Veikiausiai nusikaltėlis, patekęs į teritoriją, užuot ėjęs į namą, nubėgo tolyn link Radijo pastato.

– Galimas daiktas, – ramiai tarė Jonas.

– Kiek žmonių esama ambasadoje? – pasiteiravo Saga.

– Dabar lankymo valandos, svarstomi keturi atvejai.

– Penki žmonės?

– Taip.

– Kiek yra darbuotojų?

– Penkiolika.

– O apsaugos?

– Dabar dirbame penkiese, – atsakė vyras.

– Nieko daugiau?

– Ne.

– Nėra statybininkų ar dažytojų, ar...

– Ne.

– Vadinasi, iš viso yra dvidešimt penki žmonės, – suskaičiavo komisarė.

– Pirmiausia norite patys apsidairyti? – ramiai paklausė Karlas Manas.

– Norėtume, kad jūs viską aprodytumėte, – atsakė Saga.

– Keliese?

– Kuo daugiau, tuo geriau. Būtų neprošal, jei būtumėte ginkluoti, – pridūrė Jonas.

– Jūs tikrai manote, kad tas asmuo labai pavojingas? – šypsodamasis pasiteiravo vyras. – Galiu pakviesti dar porą vyrų.

– Nežinome, ko tikėtis, jei...

– Sakėte, kad jo petys sužeistas, – įsiterpė Karlas. – Nemanau, kad derėtų baimintis.

– Gali būti, kad jo viduje nebuvo, įmanoma, kad jau paspruko iš ambasados teritorijos, – prislopintu balsu pasakė Lina. – Bet jei jis ten, turime būti pasirengę.

Lydimi trijų karininkų, ginkluotų automatais ir apsvaiginančiomis granatomis, Jonas, Saga ir Penelopė ėjo tylėdami. Ambasados pastatas renovuojamas keletą metų, tuo metu viskas buvo iškelta į Artilerijos gatvę. Nors darbai tebevyksta, pavasarį darbuotojai grįžo čia. Viduje kvepėjo dažais ir šviežia mediena, kur ne kur grindys tebebuvo pridengtos popieriumi.

– Pirmiausia norėtume pamatyti lankytojus – žmones, kurie čia nedirba, – tarė Lina.

– Supratau, – atsakė Karlas.

Tarp Jono ir Sagos Penelopė jautėsi rami. Nesitikėjo čia išvysti savo persekiotojo. Aplinka buvo pernelyg kasdieniška ir įprasta.

Bet staiga mergina pastebėjo, kad detektyvas pasikeitė – tapo budrus, judėjo greta – apžiūrėjo duris ir įdėmiai įsistebeilijo į ventiliacijos angą.

Pasigirdo pypianti signalizacija, jie sustojo. Išsitraukęs radijo stotelę Manas trumpai kažką pasakė vokiškai.

– Sugedusių durų signalizacija, – paaiškino švediškai. – Jos užrakintos, bet signalizacija reaguoja taip, lyg jos trisdešimt sekundžių būtų buvusios atviros.

Jie ėjo koridoriumi, pistoletas ant Penelopės nugaros sujudėdavo kaskart jai žengiant žingsnį.

– Ten tolėliau sėdi Martinas Šenkelis – komercijos atašė, – pasakė kariškis. – Dabar kalbasi su lankytoju Rolandu Lindkvistu.

– Norėtume su jais susitikti, – pasakė Jonas.

– Jis prašė netrukdyti iki pietų.

Jonas neatsakė.

Saga apkabino Penelopės pečius, šios sustojo, o kiti žengė prie uždarytų durų.

– Sekundėlę, – pasakė karininkas Linai ir pabeldė.

Valandėlę luktelėjo, jiems buvo leista įeiti. Karlas įžengė į vidų, paskui save uždarydamas duris.

Jonas žvilgtelėjo tolyn – į patalpą be durų, jas dengė pilkas polietilenas, išsipūtęs lyg burė jis šiek tiek plazdėjo. Detektyvas žengė arčiau, tuo metu komercijos atašė kabinete kažkas pasigirdo – balsai ir sunkus dunkstelėjimas. Penelopė žengtelėjo atgal, norėjo bėgti.

– Mes palauksime čia, – tyliai tarė Saga ir išsitraukė pistoletą.

Fernandez prisiminė, kad šią ambasadą 1975 metais buvo užėmęs Holgeris Mainsas, dvylika žmonių buvo laikomi įkaitais, reikalauta, kad Andrejas Baderis, Ulrikė Meinhof, Gudruna Enslin ir likę dvidešimt trys Raudonosios armijos kaliniai būtų paleisti iš kalėjimo Vakarų Vokietijoje. Šiuose koridoriuose jie bėgo ir šaukė, čia už plaukų buvo tempiamas ambasadorius Ditrichas Štiokeris ir kruvinas Hainso Hilegarto kūnas nustumtas nuo laiptų. Penelopė neprisimena, ką jie sakė, kaip praėjo derybos, bet Vokietijos ministras pirmininkas Helmutas Šmitas pranešė Švedijos premjerui Ulofui Palmei, kad nesutikus su reikalavimais buvo nušauti du įkaitai. Karlas Heinsas Delvo šaukte šaukė, kad kas valandą žus vienas įkaitas, jei nebus vykdomas reikalavimas.

Penelopė stebėjo, kaip Jonas Lina apsisuko ir priėjo prie atašė kabineto durų. Likę du karo policininkai nekrustelėjo. Komisaras išsitraukė didelį sidabrinį ginklą, užtaisė jį ir pasibeldė.

Koridoriuje pasklido ant viryklės palikto maisto kvapas.

Jonas dar kartą pabeldė, įsiklausęs išgirdo monotonišką balsą vis kartojant tą pačią frazę. Jis luktelėjo keletą sekundžių, paslėpė pistoletą už nugaros ir nuspaudė rankeną.

Karo policininkas Karlas Manas stovėjo po lempa, šone kabėjo automatas. Jis pažvelgė į Liną ir atsisuko į kitą žmogų, sėdintį ant fotelio kambario gale.

– Pone Šenkeli, čia švedų detektyvas, – pristatė jis.

Grindys nuklotos dokumentų aplankais ir knygomis, atrodė, lyg viskas būtų supykus numesta nuo stalo. Komercijos atašė Martinas Šenkelis sėdėjo ant fotelio ir stebeilijosi į televizoriaus ekraną. Tiesiogiai iš Pekino transliavo futbolo rungtynes – „DFB-Elf“ su Kinijos nacionaline rinktine.

– Ar neturėjote būti susitikime su Rolandu Lindkvistu? – atsargiai paklausė Jonas.

– Jis jau išėjo, – neatitraukdamas akių nuo ekrano atsakė Martinas Šenkelis.

Jie toliau ėjo koridoriumi. Karlo Mano nuotaika subjuro, pareigūnams jis įsakinėjo trumpai. Kitame koridoriuje rudu apsauginiu popieriumi skubriai nužingsniavo moteris, vilkinti šviesiai pilka megzta suknele.

– Kas ji tokia? – paklausė Jonas.

– Ambasadoriaus sekretorė, – atsakė kariškis.

– Norėtume su ja susitikti ir...

Staiga visame pastate ėmė kaukti sirena, įrašas vokiškai paaiškino, kad tai ne priešgaisriniai mokymai, visiems liepta palikti pastatą ir nesinaudoti liftu.

84

Gaisras

Karlas Manas kažką pranešė radijo ryšiu ir pasuko į laiptinę.

– Dega viršutinis aukštas, – trumpai pasakė.

– Ar ugnis stipriai išplitusi? – neatsilikdamas paklausė Jonas.

– Dar nežinome, bet reikia visus evakuoti. Viršuje dirba vienuolika žmonių.

Ambasados apsaugininkas paėmė raudoną gesintuvą, stovėjusį raudonoje spintelėje, ir ištraukė saugiklį.

– Išvesiu Penelopę! – šūktelėjo Saga.

– Tai jo darbas, – tarė Penelopė. – Jis pabėgs gesinant gaisrą.

Jonas nusekė paskui tris karo policininkus. Žingsniai aidėjo tarp betoninių laiptinės sienų. Vyrai bėgo tylėdami, kol pasiekė trečio aukšto koridorių, kur juos pasitiko stiprus tvaikas, prie lubų driekėsi tamsių dūmų šuorai.

Karlas Manas atidarė duris ir apžvelgė tuščią kabinetą.

Lina puolė prie kitų durų, bet ten taip pat nieko nebuvo. Visi skubėjo pirmyn.

– Regis, dega Šilerio salė, viduje yra virtuvė, – rodydamas pirštu paaiškino kariškis.

Koridoriaus gale iš už dvivėrių durų veržėsi dūmų srovė, driekėsi palei duris, kilo sienomis lyg purvinas vanduo, kol pasiekusi lubas prasisklaidydavo.

Kažkur šaukė moteris. Pastatas bildėjo, lyg griaustiniui sudrebinus pamatus. Staiga pasigirdo trenksmas, atrodė lyg nuo karščio būtų sprogęs didžiulis langas.

– Privalome išvesti žmones, – pasakė Jonas. – Tai yra...

Karlas Manas nutildė Joną mostelėjęs ranka, kai radijo stotelės garsiakalbyje išgirdo žodžius. Jie persimetė keliomis vokiškomis frazėmis, paskui jis grįžo.

– Paklausykite, – ramiu balsu kreipėsi. – Stebėjimo kameros užfiksavo juodai apsirengusį asmenį vyrų tualete, praustuvėje guli pistoletas.

– Tai jis, – patvirtino Lina.

Kariškis kiek tyliau susisiekė su stebėtojais ir ėmė klausinėti apie vyrą tualetą.

– Jis yra už dviejų metrų nuo durų, – paaiškino Karlas. – Jo petys stipriai kraujuoja, sėdi ant grindų... Langas atviras, gali būti, kad bandys sprukti.

Jie bėgo rudu apsauginiu popieriumi pro dažytojų kopėčias, kol sustojo Manui už nugaros. Čia buvo kur kas karščiau, dūmai vilnijo palube kaip molingas upelis. Aplink pleškėjo ir dundėjo, atrodė, lyg žemė drebėtų po kojomis.

– Kokį ginklą jis turi? – paklausė tyliau Jonas.
– Jie matė tik praustuvėje gulintį pistoletą, bet ne...
– Paklauskite, ar vyras neturi kuprinės, jis...
– Aš vadovauju operacijai! – sušnypštė Karlas Manas.
Jis ranka davė ženklą savo vyrams, šie patikrino šautuvus ir nusekė Jonui iš paskos į rūbinę. Buvo akivaizdu, kad standartinė kariškių strategija šį kartą nesuveiks. Jie tebuvo prie voro besiartinančios musės – vienas po kito pateksiančios į spąstus.
Dūmai graužė akis.
Tinklams vorai naudoja skirtingus siūlus, mąstė Jonas. Kibūs siūlai – spąstams, o kitais voras gali judėti pats. Jis įsimena tinklo modelį ir žino, kur bėgti, kad neįkliūtų.
Lina užtaisė pistoletą „Smith & Wesson“ ir atsargiai nusekė paskui karo policijos pareigūnus. Šie jau spėjo apsupti tualeto duris. Vienas jų – ilgaplaukis blondinas – ištraukė granatos žiedą ir atidaręs duris švystelėjo į tualetą, tuomet staigiai uždarė. Pasigirdo duslus sprogimas, antrasis pareigūnas taikydamasis tamsoje žengė į vidų. Karlas Manas ragino juos mostelėdamas. Nedvejojęs nė akimirkos į vyrų tualetą šoko blondinas, viduje pasigirdo jo baugštus veblenimas. Kariškio nuoširdumas atrodė vaikiškai. Kitą sekundę nugriaudėjo stiprus sprogimas. Pareigūnų kūnai, apsupti dūmų, buvo išmesti į koridorių. Durys nulėkė nuo vyrių. Koridoriuje delsęs policininkas pametė ginklą, klestelėjo į šoną ir priklaupė ant grindų. Šviesiaplaukis gulėjo koridoriuje ant nugaros. Burna pražiota, tarp dantų blizgėjo kraujas. Jis buvo be sąmonės, granatos nuolaužos įstrigusios šlaunyse. Ryškiai raudonas kraujas pulsuodamas tekėjo ant grindų. Jonas nubėgo prie jo, patraukė atokiau, jam staigiu judesiu atsegus marškinius, dar stipriau pasipylė kraujas.
Kitas vyras palūžo. Išsigandęs verkė drebančiu balsu.
Pora karo policijos pareigūnų padėjo kolegai eiti koridoriumi, jo veidas buvo suodinas, eiti pats negalėjo. Skubėjo moteris išsigandusiomis akimis, palto skvernu dengdamasi nuo dūmų.
Rankoje spausdamas pistoletą Karlas Manas žengė į tualetą per plytelių ir veidrodžių duženas. Dar gyvas žudikas gulėjo ant grindų. Rankos ir kojos buvo atmestos į šalis. Karlas Manas apsidairė, pastebėjo vielą ir suprato, kad nusikaltėlis ruošėsi spęsti spąstus, bet jį *nustebino* į tualetą įmesta granata.
– Evakuosime kitus, – sau sušnabždėjo išeidamas.
Jonas nusivalė kruvinas rankas, pranešė kontrolės centrui ir greitosios medicinos pagalbos skyriui apie įvykį, tuo metu koridoriuje pasirodė Penelopė. Jos akys aptemusios, lyg būtų verkusi ištisas valandas. Saga stengėsi nuraminti merginą, sulaikyti apkabindama, bet ši vis atsitraukdavo.
– Kur jis? – paklausė Penelopė išsigandusi. – Noriu jį pamatyti.
– Mums reikia iš čia išeiti! – šaukė Jonas. – Koridorius tuojau užsiliepsnos!
Mergina praėjo pro jį, tiesiai link vyrų tualeto, apžvelgė sprogusią patalpą ir ant grindų pastebėjo vyrą, jo kūnas drebėjo, veidas plūdo krauju. Ji suaimanavo, atsitraukė, puolė į koridorių, atsirėmė į sieną ir numetė įrėmintą kanclerio Vilio Branto laišką, šis sutrupėjo, aplink pažiro šukės.

Penelopė kvėpavo labai greitai. Viduje kažkas apsivertė, nurijo seiles ir pajuto, kaip Saga stengiasi ją priglausti ir išvesti į laiptinę.

– Ten ne jis, – suinkštė.

– Mums reikia iš čia išeiti, – guodė komisarė.

Greitosios medicinos pagalbos darbuotojai, apsitaisę apsauginėmis kaukėmis, nešė sužeistą šviesiaplaukį karo policijos pareigūną. Pasigirdo dar vienas šiluminis sprogimas, panašus į iškvėptą orą. Stiklo šukės ir medžio drožlės pasklido koridoriuje. Vienas vyras šlubčiojo pirmyn, paslydo, bet paskui atsistojo. Dūmai veržėsi pro atdaras duris. Stambus žmogus stovėjo nekrustelėdamas, iš nosies ant marškinių ir kaklaraiščio tekėjo kraujas. Kariškiai šaukė visiems skubėti prie atsarginių išėjimų. Ugnies liepsnos plykstelėjo iš kabineto. Grindis dengęs popierius užsiliepsnojo. Pora žmonių klupčiodami bėgo susikibę už rankų: moteris, liepsnojančia vasarine suknele ir karo policijos pareigūnas, besistengiantis nupurkšti ją baltomis putomis.

Jonas kosėjo, bet vis tiek pro dūmų uždangą brovėsi link vyrų tualeto. „Reikalų tvarkytojas“ nejudėdamas gulėjo ant grindų, jo veidas išmoningai pridengtas kompresais ir marle. Iš šautinės žaizdos ant peties pulsavo tamsus kraujas. Pirmosios pagalbos vaistinėlė mėtėsi ant žemės, tvarsčiai, pleistrai pabirę ant dulkinų nuolaužų. Sienos aprūkusios, trūko nemažai plytelių. Kabinos nugriuvo per sprogimą, sudužo veidrodžiai, iš skilusio vamzdžio tekėjo vanduo.

Praustuvėje gulėjo septynios apkabos ir pistoletas „Heckler & Koch“. Vienoje iš buvusių kabinų likusi tuščia juoda kuprinė. Tarpduryje pasirodė Karlas Manas, vedinas medikais.

– Noriu, kad kas nors jį prižiūrėtų, – pasakė Jonas rodydamas į vyrą, kai medikai ant neštuvų tvirtino kūną.

– Jis mirs nepasiekęs ligoninės, – atsakė Karlas ir kostelėjo, prisidengdamas ranka.

– Vis tiek noriu, kad jis būtų saugomas, kol tebėra ambasados teritorijoje.

Manas pastebėjęs Linos žvilgsnį greitai įsakė vyrams saugoti įtariamąjį ir perduoti jį Švedijos policijai.

Tamsūs taršti dūmai užpildė koridorių, buvo girdėti garsus dundėjimas ir griausmas. Žmonės šaukė, kosėjo. Susilenkę visi skubėjo, veiduose matyti baimė. Karlui buvo kažkas įsakyta per radijo stotelę, šis pritūpė ir trumpai šnektelėjo.

– Trūksta vieno žmogaus, jis turėtų būti čia, viršuje, – pasakė ir kostelėjo.

Jonas žengė plačiai, perlipo išsproginėjusias besimėtančias grindjuostes, nuėjo prie kitų ir nuspaudė rankeną. Šviesa sumirguliavusi užgeso. Tik ugnies liežuviai plito koridoriumi, viskas kibirkščiavo.

Aplink buvo girdėti stiprūs sprogimai, kažkas užsidegė ir sudundėjo, panašiai kaip skylantis metalas.

Komisaras pamatė Mano akis, ranka parodė atsitraukti. Išsitraukė pistoletą, atidarė duris ir šoko atgal, valandėlę luktelėjęs apsidairė po kambarį.

Detektyvas nieko nematė, tik tamsius biuro baldų šešėlius, žaliuzės buvo užtrauktos. Lengvai

pleveno oras, Jonas buvo priverstas atsitraukti.

– Išeikite iš patalpų! – kažkas šūktelėjo už nugaros.

Lina atsisuko, keturi gaisrininkai skubėjo koridoriumi, paskui išsiskirstė ir nuosekliai tikrino kabinetus. Pareigūnas susizgribo įspėti, stipria kišeninio žibintuvėlio šviesa nušvietė kabinetą, sublizgo pora akių ir vangiai sulojo labradoras.

– Mes perimsim, – pasakė vienas jų. – Ar sugebėsite išeiti pats?

– Trūksta vieno žmogaus, – pasakė Karlas.

– Būkite atsargūs, – patarė Jonas, žvelgdamas į jauno gaisrininko akis.

– Eime, – ragino detektyvą Manas.

– Turiu patikrinti vieną dalyką.

Kosėdamas Lina grįžo į vyrų tualetą, grindys ir sienos buvo aptaškytos krauju. Jis nuskubėjo į kabiną ir čiupo juodąją kuprinę.

85

Persekiotojo medžioklė

Penelopės kojos tirtėjo, ji viena ranka laikėsi tvoros ir stebeilijosi į šaligatvį. Tvardėsi, kad neimtų vemti. Vyrų tualeto vaizdas vis niro prieš akis. Sprogimo išdraskytas veidas, dantys, kraujas.

Sunki liemenė slėgė prie žemės. Aplink vilnijo triukšmas. Pasigirdo greitosios medicinos pagalbos automobilio sirena. Pareigūnai šūkavo vienas kitam, kalbėjo per radijo stoteles. Mergina išvydo su neštuvais bėgančius medikus. Jie nešė vyrą iš tualeto, šis gulėjo ant nugaros, veidas buvo uždengtas, bet kraujas sunkėsi pro tvarsčius.

Saga priėjo prie Penelopės drauge su slauge. Ji perspėjo mananti, kad Fernandez grįžtanti į šoko būseną.

– Ten ne jis, – verkė ši, kai moterys ją apgaubė pledu.

– Ateis gydytojas ir apžiūrės jus, – tarė slaugė. – Bet jau dabar galiu duoti raminamųjų. Ar nesergate jokia kepenų liga?

Penelopei papurčius galvą, slaugė ištiesė jai mėlyną tabletę.

– Galite praryti visą, čia pusė miligramo „Xanor“, – paaiškino.

– „Xanor“, – pakartojo mergina ir dirstelėjo į tabletę delne.

– Padės nurimti, visai nepavojinga, – prieš nuskubėdama pridūrė medikė.

– Atnešiu vandens, – pasakė Saga ir nuėjo link šarvuoto automobilio.

Penelopės pirštai atšalo. Ji pažvelgė į ranką ir mėlynąją tabletę.

Jonas Lina tebebuvo viduje. Iš pastato vis rodėsi žmonės, nudegę, suodini. Išsigandę diplomatai būriavosi prie Japonijos ambasados tvoros, laukė, kol bus nuvežti į Karolinskos ligoninę. Moteris, vilkinti mėlynu sijonu ir švarkeliu, susmuko ant žemės ir ėmė atvirai verkti. Policijos pareigūnas prisėdo šalia, apkabino ir pradėjo raminti. Vienas diplomatas liežuviu susidrėkino lūpas ir vis valėsi rankas, lyg šios tebebūtų purvinos. Vyresnis vyras grublėtu kostiumu kalbėjo telefonu, jo veidas nė nekrustelėjo. Šalia karo atašė stovėjo vidutinio amžiaus moteris raudonais plaukais ir šluostėsi ašaras, judėdama lyg somnambulas stengėsi padėti. Jos akys žvelgė į tuštumą, rankose laikė maišelį su krauju, kol greitosios medicinos pagalbos darbuotojai kėlė sužeistąjį. Vyras nudegusiomis rankomis klestelėjo ant žemės ir antklode prisidengė veidą. Tuomet sujudėjo, antklodė nukrito, paskui žmogus lėtai nuėjo palei sieną.

Karo policijos pareigūnas, ranka atsirėmęs į vėliavos stovą, verkė.

Vyras apdegusiomis rankomis kulniavo vaiskioje ryto šviesoje, pasuko už kampo į dešinę, į Jerdės gatvę.

Penelopė staiga žioptelėjo. Lyg ledinio vandens injekcija nutvilkė kūną. Vyras sužalotomis rankomis. Ji suprato – žmogus, pasukęs į Jerdės gatvę, ir buvo persekiotojas. Jis tolo nuo policijos ir greitosios medicinos pagalbos automobilių. Merginai nereikėjo pamatyti jo veido, nes jau anksčiau buvo mačiusi nugarą ir kaklą. Tą pačią povyzą regėjo laive po Skurusundo tiltu dar tada, kai Viola ir Bjornas buvo gyvi.

Fernandez atlenkė pirštus ir išmetė mėlynąją tabletę.

Stipriai besidaužančia širdimi leidosi vyrui įkandin, pasuko į dešinę, nusimetė pledą, visai taip kaip ir jis, ir paskubino žingsnį. Ji leidosi bėgti pastebėjusi, kaip vangiai vyras pasuko tarp medžių, į netoliese augantį miškelį. Regis, buvo pavargęs, netekęs kraujo. Mergina žinojo, kad persekiotojas negalės ilgai nuo jos bėgti. Keletas pabaidytų kuosų pakilo nuo medžių vainikų ir nuplasnojo tolyn. Kupina jėgų Penelopė brovėsi tarp medžių, plačiai žengė per žolę ir išvydo vyrą už penkiasdešimties metrų. Jis kliuvo, viena ranka rėmėsi į medžių kamienus. Tvarstis atsipalaidavo ir nutįso nuo delno. Pastebėjusi žudiką išeinant iš jaunuolyno, mergina leidosi bėgti. Nesustodama išsitraukė pistoletą, kurį į kišenę nugaroje įdėjo Jonas Lina, apžiūrėjo ir užtaisė. Tada sulėtino žingsnį ir nusitaikė persekiotojui į koją.

– Stok, – sušnabždėjo ji ir nuspaudė gaiduką.

Atatranka sudrebino ranką iki pat peties, parako dulkės leidosi ant delno.

Kulka pradingo žolėje, persekiotojas stengėsi spartinti žingsnį.

Tau nederėjo liesti mano sesers, mąstė mergina.

Perbėgęs keliuką, nusikaltėlis stabtelėjo, susiėmė už sužeisto peties ir toliau skubriai judėjo per žolę.

Mergina bėgo iš paskos, švietė saulė, tuomet pasiekė keliuką ir vėl nusitaikė.

– Stok! – sušuko.

Šovė darkart, kulka nuslydo žole ir atsidūrė už dešimties metrų nuo vyro kojų. Penelopę užliejo adrenalino banga, susikaupusi kuo aiškiausiai mąstė. Vėl nusitaikė į kojas ir iššovė, kulka pervėrė kelį. Vyras sušuko iš skausmo ir krito ant žolės, norėjo stotis, bet Fernandez greitai artinosi. Persekiotojas šliaužė link beržo. Mergina stabtelėjo, pakėlė pistoletą. Nuskandinai geldoje Violą ir nužudei Bjorną, mintyse kartojo mergina.

– Tu nužudei mano jaunėlę seserį, – garsiai pakartojo ji ir šovė.

Kulka pataikė į kairiąją koją, ant žolės pasipylė kraujas.

Kai Penelopė priėjo visai arti, vyras sėdėjo atsirėmęs į medžio kamieną, nunarinęs galvą, smakras lietė krūtinę. Jis stipriai kraujavo, kvėpavo įnirtęs kaip žvėris, bet kūnas nejudėjo.

Mergina tvirtai praskėtusi kojas atsistojo priešais medžio pavėsyje ir kėlė pistoletą.

– Kodėl? – tyliai pakartojo. – Kodėl mano sesuo negyva, kodėl?..

Tada nutilo, nurijo seiles ir atsiklaupė, norėdama pamatyti vyro veidą.

– Noriu, kad žiūrėtum man į akis, kai šausiu.

Vyras apsilaižė lūpas ir pabandė pakelti galvą. Ši buvo per sunki, jis nepajėgė. Žudikas neteko daug

kraujo, regis, buvo beprarandąs sąmonę. Penelopė taikėsi, akimirką sudvejojo, ištiesė ranką ir pakėlusi vyro smakrą įsižiūrėjo. Mergina stipriai sukando žandikaulius žvelgdama į pavargusio veido bruožus, sekundę prisiminė žaibo nutviekstą veidą Šimendio saloje. Tos pačios ramios akys, gilus randas prie lūpos. Penelopę nustebino ta keista ramybė, vyras nė trupučio neatrodė išsigandęs. Staiga jis puolė neįtikėtinai greitai, sučiupo merginai už plaukų ir stipriai truktelėjo. Penelopės kakta atsirėmė į vyro krūtinę. Ji nespėjo išsisukti, kai šis taikėsi patogiau sučiupti. Vyras užlaužė merginos ranką ir išsuko pistoletą. Penelopė krito ant nugaros, kai atsimerkė, užpuolikas jau stovėjo greta, rankoje laikydamas pistoletą paleido du staigius šūvius.

Baltas beržo kamienas

Kai Jonas Lina išėjo į ambasados laiptinę ir skubėjo pirmo aukšto koridoriumi, pajuto spaudžiant plaučius, skaudėjo akis. Reikėjo kuo greičiau išeiti į lauką, įkvėpti gryno oro. Jis sukosėjo, remdamasis į sieną judėjo pirmyn. Viršutiniame aukšte pasigirdo dar vienas sprogimas, nukrito lempa tiesiai po kojomis. Lauke buvo girdėti sirenos. Komisaras skubiai žengė link išėjimo, prie durų lauke tvarką prižiūrėjo šeši Vokietijos karo policijos pareigūnai. Jonas įkvėpė tyro oro, atsikosėjo ir apsidairė. Link ambasados judėjo dvi ugniagesių mašinos. Apsigaubusi pečius, palei Japonijos ambasados tvorą ėjo Penelopė Fernandez.

Paskutinę akimirką Lina grįžo į vyrų tualetą ir pačiupo kuprinę, paslėptą už tualeto vandens bakelio. Tai tebuvo jo užgaida. Detektyvas negalėjo suprasti, kodėl nusikaltėlis paslėpė ją, bet pistoletą paliko praustuvėje.

Jonas darkart sukosėjo, atsegė tvirto nailono kuprinę ir pažvelgė į vidų – nebuvo visai tuščia. Viduje trys skirtingi pasai ir trumpas durtuvas kruvinais ašmenimis.

Ką gi tu sužeidei, mąstė Jonas.

Tuomet dirstelėjo į peilį – sukepę metalo miltelių likučiai, sukrešėjęs kraujas. Paskui pareigūnas apžvelgė ambasados prieigas. Moteris sudegusia suknele gulėjo at neštuvų ir laikė kitos moters ranką. Vyresnis vyras suodinais delnais kalbėjo telefonu, jo akys atrodė tuščios.

Lina suprato savo klaidą, numetė kuprinę, kruviną peilį ir leidosi bėgti.

Išskubėjęs pralenkė keletą kolegų, pralindo pro „Stop“ juostą, žyminčią teritoriją, neprataręs nė žodžio besispraudžiantiems žurnalistams skuodė gatve. Sustojo priešais geltoną greitosios medicinos pagalbos automobilį, jau pasirengusį vykti į ligoninę.

– Ar apžiūrėjote žaizdą ant rankos?! – sušuko rodydamas pažymėjimą.

– Ką? – paklausė vairuotojas.

– Ant per sprogimą sužaloto žmogaus peties yra žaizda ir...

– Žaizda ne tokia jau ir svarbi, turint omenyje...

– Turiu ją pamatyti, – nutraukė Jonas.

Vairuotojas jau ketino ginčytis, bet įsakmus Linos balsas privertė apsigalvoti.

Detektyvas apėjo automobilį ir atidarė galines dureles. Ant neštuvų gulinčio vyro veidas uždengtas tvarsčiais, jis kvėpavo per deguonies kaukę. Vienas iš greitosios medicinos pagalbos darbuotojų nieko nelaukdamas atsegė juodą švarką, nuvilko marškinius ir parodė žaizdą.

Tai nebuvo šautinė žaizda, be abejo, durtinė, gili durtinė žaizda.

Komisaras išlipo iš automobilio ir skubiai apsidairė, tarp žmonių ir mašinų išvydo Sagos akis. Ji nešė vienkartinį puodelį, bet vos tik pamačius Joną puodelis išsprūdo iš rankos ir ji leidosi bėgti prie detektyvo.

– Jam ir vėl pavyko, – tarė pats sau. – Jam negali taip sektis.

Lina apsižvalgė, vos šiam išėjus iš degančio pastato, Penelopė Fernandez slinko palei Japonijos ambasados tvorą, ant pečių užsimetusi pledą, ir pasuko į Jerdės gatvę.

– Pasiimk ginklą! – sušuko pareigūnas ir leidosi bėgti.

Jis prabėgo tvorą, pasuko į dešinę, apsidairė, bet nei Penelopės, nei juodojo vyro niekur nematyti.

Pievelėje už Italų kultūros instituto stovėjo moteris paleidusi palakstyti lieknus dalmatinus.

Jonas nuskubėjo prie švytinčio balto fasado, išsitraukė pistoletą ir mąstė: iš degančio ambasados pastato nusikaltėlis buvo išgelbėtas drauge su visais.

Saga kažką šaukė jam už nugaros, bet šis negirdėjo, skubėjo į nedidelį miškelį. Staiga nuaidėjo pora šūvių. Detektyvas įkrito į griovį, bet susizgribęs toliau skubėjo tarp medžių.

Pasigirdo dar vienas šūvis, trumpas ir šaižus. Komisaras skynėsi kelią tarp tankių šakų, pagaliau pasiekė saulės nušviestą plotelį. Už poros šimtų metrų lėtai judėjo Penelopė. Ji pritūpė priešais vyrą, atsirėmusį į beržo kamieną ir nunarinusį galvą, mergina pasilenkė ir staiga griuvo atbula. Žmogus nukreipė į ją pistoletą. Bėgdamas Lina bandė taikytis, bet atstumas tebebuvo per didelis. Detektyvas stabtelėjo, abiem rankomis suėmė pistoletą, kaip tik tą akimirką žudikas paleido du šūvius Penelopei į krūtinę. Ši persivertė ir liko gulėti ant nugaros. Jonas bėgo. Nusikaltėlis buvo pavargęs, bet ir vėl ištiesė ginklą į merginą. Policininkas spustelėjo gaiduką, bet nepataikė. Priartėjęs pamatė, kad Fernandez spardėsi, stengdamasi ištrūkti. Nusikaltėlis dirstelėjo į komisarą, bet vėl grįžo prie merginos. Pažiūrėjo jai į akis ir nusitaikė į veidą. Pokštelėjo šūvis. Kažkas stipriai sprogo detektyvui už nugaros, prie pat dešiniosios ausies, tą sekundę už nusikaltėlio ištryško kraujo srovelė ir raudonai tekėjo baltu beržo kamienu. Apvalkalinė kulka perskrodė šonkaulius ir širdį. Nenuleisdamas žvilgsnio Jonas skubėjo prie jo. Nuskardėjo dar vienas šūvis, šįkart kulka pataikė vos už centimetro nuo pirmosios. Detektyvas nuleido ginklą, apsisuko ir išvydo miško laukymėje stovinčią Sagą Bauer su snaiperio šautuvu ant peties. Jos vidutinio ilgio šviesūs plaukai žėrėjo saulės atokaitoje, kai nuleido ginklą veidas tebebuvo susikaupęs.

Penelopė atsistojo ir kosėdama patraukė į saulę. Ji žvilgtelėjo į vyro kūną, nuspyrė pistoletą ir patikrino jo pulsą, norėdama įsitikinti, kad šis tikrai negyvas.

Mergina nusimetė liemenę, ši sunkiai šlumštelėjo ant žolės. Jonas priėjo. Penelopė žengtelėjo artyn, atrodė tuoj pradėsianti vemti. Pareigūnas apkabino merginą, jos nuvargęs skruostas prigludo prie vyro krūtinės.

Atsarginis kelias

Žmogus sužalotu veidu, buvęs vyrų tualete Vokietijos ambasadoje, mirė po valandos nuo atvykimo į ligoninę. Nustatyta, kad jis – Diteris Grama, kultūros atašė sekretorius. Per tyrimą patogolas Nilsas Olenas ant drabužių aptiko lipniosios juostos likučių, velionio rankos ir kaklas buvo žaizdoti. Regis, per sprogimą vyras buvo surištas. Atlikus nusikaltimo vietos tyrimą ir peržiūrėjus stebėjimo kamerų įrašus, pavyko gana tiksliai atkurti nusikaltimo eigą. Užlipęs į trečiame aukšte buvusį savo kabinetą, Diteris Grama įjungė kompiuterį, atidarė elektroninio pašto programą, bet į gautus laiškus neatsakė, tik keletą pažymėjo vėliavėlėmis. Paskui nuėjo į virtuvėlę, įjungė espreso kavos aparatą ir patraukė link vyrų tualeto. Jis kaip tik ruošėsi žengti į vieną iš kabinų, kai pastebėjo vyrą su kauke, stovintį priešais veidrodį prie praustuvių.

Žmogus juodais drabužiais buvo sužeistas nuo policijos bėgantis nusikaltėlis, patekęs į ambasadą su Vokietijos pasu, tikėjosi, jog jam bus suteiktas lengvatinis periodas.

Stebėdamas veidrodyje, šis staigiai įvertino Diterio Gramos kūno sudėjimą, prieš užklijuodamas stebėjimo kameros objektyvą. Regis, sekretorius nespėjo pasakyti pernelyg daug, kai nusikaltėlis įbedė pistoletą jam į krūtinę, parklupdė ir užklijavo burną. Vyras apsivilko juodą Gramos švarką, aprengė jį savo drabužiais ir partupdytą pririšo prie vandens vamzdžio, nugara į stebėjimo kamerą. Nusikaltėlis išsitraukė peilį ir dūrė į petį, kaip tik per striukėje likusią kulkos skylę.

Skausmas, baimė ir endorfinų plūstelėjimas kankino Diterį, jis nelabai suvokė, kas įvyko. Nusikaltėlis atkirpo vielos gabalą, apvyniojo aplink aukos kaklą ir užveržė. Per šią kilpą pertraukė ilgą metalinį lyną, prie vieno galo pririšo granatą ir ištraukė saugiklį, laikydamas ranka. Jei būtų paleidęs, viskas būtų išlėkę per tris sekundes, todėl prilipdė granatą prie aukos krūtinės, o kitą lyno galą prie durų.

Vyras tikėjosi, kad sprogimas įvyks kam nors įžengus į vidų, bus rastas žmogus su šautine žyme striukėje, veidas bus neatpažįstamas, taigi policija manys, kad ieškomas nusikaltėlis žuvo tualete Vokietijos ambasadoje.

Matyt, žudikas užtruko, nepagalvojo, kad ambasados darbuotojas gali nukraujuoti. Vis dėlto viską atliko vos per keturias minutes nuo akimirkos, kai atašė sekretorius pasirodė patalpoje: nusikaltėlis spėjo įmesti pistoletą ir keletą apkabų į praustuvę, išmetė lipniosios juostos ritinėlį, paslėpė krepšį, nuklijavo juostą nuo stebėjimo kameros objektyvo ir, perlipęs lyną, išsmuko.

Žudikas nužirgliojo koridoriumi link posėdžių salės, atidarė dvivėres duris, žengė į vidų ir sukėlė gaisrą, paskui pabeldė į Deivido Mejerio kabineto duris, buvo įleistas ir spėjo papasakoti savo

išgalvotą istoriją. Tuo metu pasigirdo priešgaisrinė signalizacija.

Beveik dvidešimt minučių Diteris Grama klūpėjo tvirtai surištas, ant kaklo kabėjo granata, kol jį pastebėjo apsaugos darbuotojai. Tikriausiai bandė sukelti triukšmą taip, kad nenukristų granata. Obdukcija parodė, kad kaklo kraujagyslės buvo sprogusios, o pats susikramtė burną.

Atsidarė vyrų tualeto durys ir buvo įmesta specialiosios paskirties granata, šiai sprogus lieka mažiau nuolaužų nei įprastai, o patalpoje stipriai padidėja slėgis. Grama galva trenkėsi į vamzdį ir vyras nualpo. Jaunas karo policijos pareigūnas, vardu Ulis Šnaideris, įlėkė į tualetą, rankoje laikydamas ginklą. Sprogus pirmajai granatai patalpa prisipildė dūmų, o jaunasis pareigūnas iš karto nesuprato, ką reiškia išraizgytas lynas.

Granata nutrūko nuo lipniosios juostos, laikiusios ją prie Diterio kūno. Rankinė granata nukrito po jo smakru ir stipriai nugriaudėjo.

88

Lankytojas

Jonas Lina, Saga Bauer ir Penelopė Fernandez važiavo Stokholmo gatvėmis šarvuotu automobiliu, tolyn nuo Diplomatų rajono, Kranto gatve, palei mirguliuojantį vandenį.

– Mačiau jį, – monotoniškai kalbėjo Penelopė. – Žinojau, kad nepasiduos: medžios mane...

Nutilusi įsistebeilijo į vieną tašką.

– Kol galiausiai jam būtų pavykę.

– Taip, – pritarė Saga.

Fernandez užsimerkė ir nejudėjo, leidosi linguojama švelnaus automobilio siūbavimo. Jie pravažiavo keistą paminklą Rauliui Valenbergui atminti, jis buvo panašus į lūžtančias bangas ar hebrajų raštą plevenantį ore.

– Kas jis buvo? – paklausė Penelopė. – Kas buvo mano persekiotojas?

– Samdomas žudikas, – atsakė Jonas. – Tokie vadinami „reikalų tvarkytojais“, arba *grobais*.

– Nei Europolas, nei Interpolas neturėjo jokių duomenų, – pridūrė Saga.

– Samdomas žudikas, – lėtai pakartojo Fernandez. – Taigi jį kažkas atsiuntė čia.

– Taip, – patvirtino komisarė. – Nekyla jokių abejonių, bet rasime siūlo galą.

– Rafaelis Guidis? – tyliai paklausė mergina. – Ar tai jis? Ar vis dėlto Agata al Haži?

– Manome, kad tai Rafaelio Guidžio darbas. Agatai al Haži neturėtų rūpėti tavo liudijimas apie amunicijos pirkimą...

– Jos veikla niekam ne paslaptis, – patvirtino Jonas.

– Vadinasi, žudiką atsiuntė Guidis, bet... Bet ar žinote, ko gi jam reikia? Ar viskas tik dėl nuotraukos? Argi gali taip būti?

– Greičiausiai Rafaelis mano, kad tu nufotografavai susitikimą, vadinasi, esi liudininkė, žinanti dalykų, galinčių jam pakenkti.

– Ar jis taip tebemano?

– Galimas daiktas.

– Todėl gali atsiųsti naują žudiką?

– Mes to baiminamės, – patvirtino Saga.

– Kaip ilgai būsiu saugoma policijos? Ar man bus suteikta kita tapatybė?

– Turėsime tai apgalvoti, bet...

– Mane medžios tol, kol nebepajėgsiu ilgiau bėgti, – nutęsė Penelopė.

Automobilis važiavo pro „NK“ prekybos centrą, kur prie elegantiško įėjimo protestuodami sėdėjo

trys jaunuoliai.

– Jis nepasiduos, – rimtai patikino Lina. – Turime kuo greičiau atskleisti sandorį... Tuomet nebūtų priežasties tave persekioti.

– Rafaelio Guidžio nepasieksime, tai puikiai suprantame, – dėstė Saga. – Bet Švedijoje galima velnioniškai daug, taigi jis pajus...

– Ką?

– Galime pradėti nuo sandorio stabdymo, – paaiškino Saga. – Krovininis laivas neišplauks iš Geteborgo uosto be Akselio Riseno leidimo.

– Ir kodėl jis neturėtų pasirašyti leidimo?

– To jis nė už ką nepadarys, jis žino tiek pat, kiek ir mes.

– Puiku, – sukuždėjo Penelopė.

– Sustabdysime sandorį, sučiupsime Pontusą Salmaną ir kitus įsipainiojusius į šį reikalą, – apibendrino Saga.

Automobilyje įsivyravo tyla.

– Turiu paskambinti mamai, – po valandėlės pratarė mergina.

– Gali imti mano telefoną, – pasiūlė Saga.

Penelopė paėmė, regis, sudvejojo, bet galiausiai surinko telefono numerį.

– Labas, mama, čia aš, Penė. Tas vyras...

– Pene, kažkas skambina į duris, turiu...

– Mama, palauk, – nutraukė Penelopė išsigandusi. – Kas ten skambina?

– Nežinau.

– Ar tu ko nors lauki?

– Ne, bet...

– Tau negalima atidaryti, – įsakė dukra.

Moteris kažką burbtelėjo ir padėjo telefoną. Buvo girdėti jos žingsniai, durų skambutis suskambo dar kartą. Penelopė pažiūrėjo į Joną ir Sagą, kurie ją atidžiai stebėjo. Kažkas trakštelėjo, subildėjo ir vėl pasigirdo mamos balsas:

– Tu dar čia, Pene?

– Taip.

– Čia kažkas ieško tavęs, – pasakė ji.

– Ieško manęs?

Mergina apsilaižė lūpas.

– Gerai, mama. Perduok telefoną.

Ragelyje sušnarėjo ir Penelopė išgirdo moters balsą:

– Penelope?

– Taip, – atsakė ji.

– Mums reikia susitikti.

– Su kuo aš kalbu? – paklausė mergina.

– Tai aš tau atsiunčiau nuotrauką.

– Nesu gavusi jokios nuotraukos.

– Puikus atsakymas, – nudžiugo moteris. – Mes nepažįstamos, bet fotografiją siunčiau aš.

Penelopė delsė.

– Privalau su tavimi susitikti kuo greičiau, – įsiaudrinusi tęsė moteris. – Nuotraukoje, darytoje 2009 metų lapkričio 30 dieną, matyti keturi žmonės ložėje. Vienas jų – mano vyras Pontusas Salmanas.

89

Susitikimas

Pontuso Salmano namas stovėjo Rožių alėjoje, Lidingės saloje – tai buvo septintojo dešimtmečio stiliaus vila, nors ir aptriušusi, bet vis dar spinduliavo to laiko prabangą. Jie pastatė automobilį ties įvažiavimu į garažą. Ant asfalto, prie pat garažo vartų, buvo kreidelėmis nupieštas stilizuotas penis.

Buvo sutarta, kad Jonas su Penelope palauks automobilyje, kol Saga nueis iki durų. Šios buvo praviros, bet Bauer vis tiek nuspaudė liūto galvos formos durų skambutį. Viduje triskart maloniai suskambo, bet nieko neįvyko. Pareigūnė išsitraukė pistoletą „Glock“, patikrino apkabą, užtaisė jį ir dar kartą paskambinusi žengė į vidų.

Name buvo pusrūsis, perėjus koridoriumi atsivėrė erdvi virtuvė ir valgomasis. Pro aukštus langus driekėsi įvažiavimo į Lindingę vaizdas.

Komisarė perėjo virtuvę, užmetė akį į tuščią miegamąjį ir grįžo į koridorių. Nusileido laiptais žemyn, už durų, pažymėtų žalvarinėje lentelėje išraižytomis raidėmis „R&R“, sklido muzika. Saga atidarė duris ir atpažino melodiją – Verdžio opera „Traviata“, atliko Joana Suterland. Plytelėmis dengto koridoriaus gale mėlynai spindėjo baseinas.

Bauer įsmuko į vidų, stengėsi įsiklausyti. Buvo girdėti žingsniai, šlapios pėdos žengė plytelėmis. Ji spaudė ginklą prie kūno ir ėjo pirmyn pro pintus baldus ir palmes. Viduje buvo karšta ir drėgna. Stipriai kvepėjo chloru ir jazminais. Pareigūnė priėjo didelį baseiną, išklotą žydromis plytelėmis, pro langą buvo matyti sodas. Liekna moteris maždaug penkiasdešimties, vilkinti auksiniu maudymosi kostiumėliu, rankoje laikė taurę baltojo vyno. Pastebėjusi Sagą, pastatė vyną ant baro ir priėjo pasisveikinti.

– Laba diena, mano vardas – Saga Bauer.

– Iš kokio skyriaus?

– Saugumo.

Kvatodama moteris pakštelėjo į abu skruostus ir prisistatė esanti Mari Luis Salman.

– Ar atsinešei maudymosi kostiumėlį? – paklausė ir grįžo prie aukšto baro stalo.

Jos pėdos paliko ilgus, laibus atspaudus ant terakotos plytelių. Kūnas atrodė puikiai ištreniruotas. Moters žingsniai buvo subtilūs, regis, norėjo, kad policininkė galėtų akimirką ją stebėti. Mari Luis Salman paėmė taurę ir grįžusi smalsiai dirstelėjo į Sagą, lyg norėdama įsitikinti, ar ši tikrai negali atitraukti nuo jos akių.

– Galbūt galėčiau pasiūlyti taurę „Sancerre“? – maloniai pasiteiravo.

– Ne, ačiū, – atsakė komisarė.

– Plaukioju norėdama neprarasti formos, net jei ir nebedirbu modelio darbo. Lengva tapti kiek narciziškai dirbant tokioje srityje. Na, ir pati žinai. Pasijunti kaip šūdas, kai niekas nepuola pridegti cigaretės.

Mari Luis pasilenkė ir dramatiškai sušnabždėjo:

– Susitikinėju su jauniausiu „Chippendales“ vyruku, žinai, kurį turiu omenyje? Nesvarbu, visi jie ten gėjai.

– Atėjau norėdama pasikalbėti apie nuotrauką, kurią...

– Žinojau, kad jis negali laikyti liežuvio už dantų, – pasipiktinusi kalbėjo moteris.

– Kas?

– Žanas Polis Gotjė.

– Dizaineris? – paklausė Saga.

– Taip, dizaineris su mažyte burna, vilkintis dryžuotą auksiukais puoštą palaidinę. Jis vis dar manęs nekenčia. Taip ir žinojau.

Bauer kantriai nusišypsojo ir padavė jai chalatą, pamačiusi pašiurpusį kūną.

– Mėgstu pasišaldyti... Tuomet tampu skani. Šitaip man praeitą pavasarį pasakė Depardjė arba... Nebeprisimenu, galbūt taip sakė tas meilutis Reno. Koks skirtumas?

Staiga pasigirdo žingsniai. Mari Luis išsigando, akimis ieškojo slėptuvės.

– Ei! – sušuko moteris.

– Saga, – kvietė Lina.

Pareigūnė žengė žingsnį į priekį ir pamatė ateinančius Joną ir Penelopę drauge su vidutinio amžiaus moterimi, berniuko šukuosena.

– Mari Luis, – kreipėsi ji nervingai šypsodamasi. – Ką tu čia darai?

– Ketinau paplaukioti, – atsakė ji. – Norėjau atvėsinti gaisrą tarp kojų.

– Žinai, kad noriu, jog prieš ateidama paskambintum.

– Tikrai, atsiprašau, visai užmiršau.

– Mari Luis yra Pontuso sesuo, mano brolienė, – paaiškino moteris ir atsisukusi į komisarę prisistatė. – Veronika Salman.

– Saga Bauer, saugumo policija.

– Įsitaisykime bibliotekoje, – pasiūlė namų šeimininkė ir pasuko atgal.

– Ar galiu maudytis, jei jau vis tiek čia esu?! – šūktelėjo Mari Luis.

– Tik ne nuoga, – neatsisukusi atkirto Veronika.

Fotografas

Saga, Jonas ir Penelopė sekė šeimininkei įkandin iki pat bibliotekos. Kambarys buvo nedidukas, langai puošti auksiniais, rudais ir rožiniais vitražais, knygos sudėtos į lentynas už stiklo, rudi odiniai baldai, židinys ir žalvarinis samovaras.

– Atleiskite, kad niekuo nepavaišinu, bet skubu, už valandos iškeliauju... – Ponia Salman įtemptai apsidairė, ranka perbraukė sijoną ir vėl prabilo: – Turiu... Noriu pasakyti, turiu jus perspėti. Jei mėginsite priversti mane liudyti, aš viską neigsiu ir nesvarbu, kokie padariniai.

Ji bandė pataisyti lempos gaubtą, bet rankos taip drebėjo, kad gaubtas nuslydo ant šono.

– Keliauju viena, be vyro, – pasakė Veronika, nudelbusi akis. Jos burna taip pat drebėjo. Prireikė keleto sekundžių, kol susikaupusi tarė: – Penelope, – kreipėsi žvelgdama merginai į akis. – Turi žinoti, jog suprantu, kodėl manai, kad Pontusas – baisus žmogus, bet tai netiesa.

– Aš to nesakiau...

– Palauk, būk gera, – nutraukė ją ponia Salman. – Norėjau pasakyti, kad myliu savo vyrą, bet... Nežinau, ar vis dar pritariu jo veiksmams. Anksčiau sakydavau, kad žmonėms visais laikais reikėjo ginklų. Prekyba egzistavo nuo neatmenamų laikų. Aš neišsisukinėju. Keletą metų dirbau Valstybės saugumo politikos departamente, tuomet supratau, kad kelias į pasaulį, kuriame nekyla ginkluoti konfliktai, labai ilgas. Praktika rodo, kad visos valstybės turi užtikrinti tinkamą gynybą, bet kartais... Aš taip manau.

Ji nuėjo prie durų, atidarė ir vėl uždarė.

– Vis dėlto negalima eksportuoti ginklų kariaujančioms šalims.

– Ne, – pritariamai šnipštelėjo Penelopė.

– Suprantu Pontusą kaip verslininką, – tęsė Veronika Salman. – „Silencia“ turi dirbti, o Sudanui reikia šaudmenų tiekimo. Jie naudoja beveik vien „Fabrique Nationale“, o Belgija, regis, neaprūpina jų amunicija. Sudanas apdairus, bet Švedija niekada neturėjo galios kolonijose, šalies reputacija puiki. Mano sutuoktinis matė galimybę ir, pasibaigus pilietiniam karui Sudane, greitai reagavo. Rafaelis Guidis parengė sandorį. Jie ruošėsi pasirašyti sutartį. Kai viskas buvo paruošta, Tarptautinis baudžiamasis tribunolas Hagoje išdavė prezidento al Baširo arešto orderį, apkaltino jį bendradarbiaujant su milicija, vykdant genocidą Darfūre.

– Eksportas pažeistų tarptautinius įstatymus, – prakalbo Bauer.

– Visi tai žinojo, bet Rafaelis nenorėjo atsisakyti sandorio, taigi pasakė, kad rado naują klientą. Po keleto mėnesių pranešė, kad Kenija pasirengusi perimti sutartį. Amunicijos kiekis nepasikeitė, kaina

liko ta pati... Stengiausi perkalbėti Pontusą, juk buvo akivaizdu, kad amunicija keliaus tiesiai į Sudaną, bet šis atkirto, kad Kenija nusprendė pasinaudoti galimybe, sandoris buvo palankus, o jiems reikėjo amunicijos. Nežinau, ar pats tikėjo tuo, ką sakė. Tiesą sakant, nemanau. Visą atsakomybę perleido Karlui Palmkrunai iš SPI. Jei Palmkruna išduotų leidimą...

– Taip nusimetė atsakomybę, – pastebėjo Penelopė.

– Padariau tą nuotrauką, nes norėjau išsiaiškinti, kas dalyvavo susitikime. Sumelavau prastai pasijutusi, tuomet pasakiau skambinanti taksi ir nufotografavau juos.

– Drąsu, – pagyrė Fernandez.

– Vis dėlto nežinojau, kaip tai pavojinga, – tęsė Veronika. – Pykau ant Pontuso, norėjau, kad šis pasikeistų. Išėjau koncerto viduryje ir tik važiuodama taksi pažvelgiau į nuotrauką. Kokia nesąmonė! Pirkėjui atstovavo Agata al Haži, ji juk Sudano prezidento patarėja karo klausimais. Akivaizdu, kad amunicija turėjo imti plūsti į pilietinio karo epicentrą, bet niekas nenorėjo apie tai girdėti.

– Genocidas, – sumurmėjo Penelopė.

– Kai grįžome namo, pasakiau vyrui, kad turįs pasitraukti. Jis paaiškino įsivėlęs į „Paganinio kontraktą“. Pamačiusi jo akis, išsigandau. Jo akys buvo padėrusios iš baimės. Nedrįsau laikyti nuotraukos telefone, todėl atspausdinau, ištryniau iš atminties kortelės ir standžiojo kompiuterio disko. Paskui išsiunčiau fotografiją tau.

Veronika Salman stovėjo priešais Penelopę nunarinusi rankas, jos veidas atrodė pavargęs.

Akimirką visi nutilo, kažkur tolumoje buvo girdėti pliuškenimas.

– Kas yra tas „Paganinio kontraktas“? – paklausė Jonas.

– Rafaeliui priklauso keletas neįkainojamų smuikų, – paaiškino Veronika. – Jis kolekcionuoja instrumentus, kuriais daugiau nei prieš šimtą metų grojo Paganinis. Keletą jų turi namuose, kitais groja talentingi muzikantai ir... – Ji nervingai persibraukė plaukus. – O Paganinis... Aš tiksliai nesuprantu, bet Pontusas sako, kad Rafaelis lygina Paganinį su sutartimi. Sako, kad kontraktas amžinas, na, kažkaip taip. Nėra jokių popierių, bet... sutuoktinis pasakojo, kad Rafaelis viskuo pasirūpino. Įsiminė visus skaičius, gabenimo kelią, tiksliai žinojo, kada ir kaip bus įvykdytas sandoris. Anksčiau taip pat atskleidė, ką jie turėsią padaryti ir kiek galės uždirbti. Kartą pabučiavus jam ranką, nėra kelio atgal. Neįmanoma nei pabėgti, nei pasislėpti, nei mirti...

– Kodėl ne? – domėjosi Lina.

– Guidis toks... Net nežinau, jis... Tai taip siaubinga, – drebančiomis lūpomis kalbėjo moteris. – Jam pavyksta įpainioti visus... Kaip baisiausiame košmare.

– Kaip tai? – paklausė Saga.

– Taip sakė Pontusas, Rafaelis turi ypatingą sugebėjimą, – rimtai atsakė Veronika.

– Bet ką turite omenyje sakydama „košmaras“? – patikslino Jonas.

– Klausiau vyro, ar ką nors jam pasakojo, bet man neatsakė. Aš nežinau, ką galvoti.

Mažojoje bibliotekoje įsivyravo tyla. Veronikos Salman palaidinės pažastys stipriai sudrėko, ant baltos medžiagos ryškėjo didelės dėmės.

– Negalite sustabdyti Rafaelio, – po valandėlės pasakė žvelgdama Jonui į akis. – Bet turite užtikrinti, kad amunicija nepasieks Darfūro.

– Būtinai, – atsakė komisarė.

– Juk suprantate... Kad neramumai, kilę po prezidento rinkimų, nevirstų katastrofa, gana smarkiai priklauso ir nuo amunicijos kiekio... Turiu omenyje, jei vėl kils susirėmimai, pagalbos organizacijos išvyks iš to regiono.

Ponia Salman dirstelėjo į laikrodį, pasakė, kad greitai jai bus metas vykti į oro uostą, tada atsistojo prie lango ir svajingai žvelgė pro spalvoto vitražo stiklą.

– Mano vaikinas žuvo, – pasakė Penelopė ir nusivalė ašaras. – Mano sesuo taip pat, net nežinau kiek dar žmonių buvo nužudyti.

Veronika Salman atsisuko.

– Penelope, aš nežinojau, į ką kreiptis. Turėjau nuotrauką ir maniau, kad tu, ar kas kitas atpažintų ložėje buvusius asmenis... Maniau, jei atpažintum Agatą al Haži, suprastum, kas buvo tikrasis amunicijos pirkėjas. Tu juk buvai Darfūre, pažįsti ten gyvenančiuosius, esi įnirtinga pacifistė ir...

– Jūs klydote, – nutraukė ją mergina. – Atsiuntėte fotografiją netinkamam žmogui. Aš buvau girdėjusi apie Agatą al Haži, bet nė nenutuokiau, kaip ji atrodo.

– Negalėjau siųsti nuotraukos policijai ar laikraščių redaktoriams, negavę paaiškinimo, jie nebūtų supratę, kaip tai svarbu. Negalėjau jiems paaiškinti, leistis būti atpažintai ir susietai su nuotrauka. Turėjau jos atsikratyti ir niekada neatskleisti, kad pati fotografavau.

– Bet dabar būtent tai ir padarėte, – pasakė Jonas.

– Taip, nes...

– Kodėl? – paklausė šis. – Kas privertė jus apsigalvoti?

– Nes išvykstu iš šalies ir turėjau...

Moteris nutilo ir įsižiūrėjo į rankas.

– Kas nutiko?

– Nieko, – verkė Veronika.

– Galite mums papasakoti, – paragino Lina.

– Ne, tai...

– Nieko baisaus, – sušnabždėjo Saga.

Moteris nusibraukė nuo skruostų ašaras ir pakėlusi akis tarė:

– Pontusas skambino iš vasarnamio, jis tik verkė ir atsiprašinėjo. Nežinau, ką norėjo pasakyti, bet sakė darysiąs viską, kad košmaras neįvyktų.

91

Paskutinė išeitis

Lakuoto raudonmedžio girgždesys pakibo virš ramaus Malmšiono ežero. Pūtė švelnus rytys, iš aplinkinių ūkių atnešdamas nestiprų mėšlo tvaiką. Pontusas Salmanas sukėlė irklus į valtį, bet judėjo ne greičiau nei dešimt kilometrų per valandą. Mąstė, jog jei būtų žinojęs, kaip ilgai užtrunki prieš nusišaudamas, galėjo įsidėti ko nors atsigerti.

Ant kelių gulėjo dvivamzdis šratinis šautuvas.

Aplink buvo girdėti tik lengvas medžių vainikus glostantis vėjas.

Valandėlę užsimerkė, keliskart įkvėpė, atsimerkė, atrėmė buožę į dugną taip, kad ši įstrigtų tarpe tarp medžio grotelių. Vyras uždėjo ranką ant saulėkaitoje įšilusio vamzdžio ir pabandė nusitaikyti į kaktą.

Jį supykino vien pagalvojus, kad kūnas bus išdraskytas.

Rankos drebėjo taip smarkiai, jog net buvo priverstas šiek tiek pasėdėti ir nusiraminti.

Kregždės zujo labai žemai, prie pat vandens paviršiaus gaudė mašalus.

Regis, naktį turi lyti, pagalvojo vyras.

Danguje nusidriekė baltas lėktuvo paliktas dryžis, Pontusas prisiminė savo košmarą.

Staiga pasirodė, kad ežeras aptemo, vanduo pajuodavo.

Vyras palinko prie ginklo, apžiojo vamzdį, dantimis pajuto kieto metalo šaltį. Staiga išgirdęs automobilio variklį atsitiesė. Širdis daužėsi krūtinėje. Galvoje sukosi įvairios mintys, bet Salmanas numanė, kad tai gali būti žmona, nes ji vienintelė žinojo, kur šis yra.

Besirengiantis žudytis žmogus padėjo ginklą, kūnas stipriai pulsavo, drebėjo, kai tarp medžių stengėsi įžiūrėti namelį.

Ant tiltelio pasirodė vyras.

Kiek pasvarstęs Pontusas prisiminė, kad tai tas pats detektyvas, atvykęs į jo biurą ir rodęs Veronikos darytą nuotrauką. Tai supratęs dar labiau nusigando. Pasakyk, kad dar ne per vėlu, kartodamas mintyse ėmė irtis link kranto. Pasakyk, kad dar ne per vėlu ir mano košmaras neišsipildys...

* * *

Pontusas Salmanas nepriartėjo prie lieptelio. Jo veidas buvo perbalęs. Kai Jonas paprašė atplaukti, vyras tik papurtė galvą. Jis stengėsi išlaikyti atstumą, pasuko valtį į ežerą.

Lina prisėdo ant suskilusio, saulėje išblukusio suolelio. Žaluma stiebėsi į šilumą, maloniai kliuksėjo vanduo.

– Ko norite? – išgąstingai paklausė Pontusas.

– Aš ką tik kalbėjau su jūsų žmona, – ramiai tarė detektyvas.

– Kalbėjote?

– Taip, ir aš...

– Kalbėjote su Veronika? – sunerimęs paklausė Pontusas.

– Man reikia keleto atsakymų į klausimus.

– Nėra laiko.

– Nėra kur skubėti, – pastebėjęs šautuvą pasakė Jonas.

– Ką jūs žinote... – suburbėjo Salmanas.

Irklai skrodė vandenį.

– Žinau, kad amunicija iš Kenijos keliaus į Sudaną.

Pontusas neatsakė.

– Žinau, kad fotografavo jūsų žmona.

Pontusas sėdėjo nuleidęs akis, paskui iškėlė varvančius irklus, rankomis tekėjo vanduo.

– Negaliu sustabdyti sandorio, – susikrimtęs pasakė. – Aš labai skubėjau, reikėjo gauti orderį...

– Taigi pasirašėte sutartį.

– Kaltė būtų buvusi kaip vanduo nuo žąsies, net jei ketinimai būtų atskleisti. Netgi kaltieji būtų tikinę, jog veikė vedami gerų ketinimų.

– Bet kažkas nutiko negerai, – patikslino Jonas.

– Taip.

– Ketinau jus suimti vėliau...

– Nes negalėjote nieko įrodyti.

– Dar nepranešiau prokurorui, bet esu tikras, kad jums bus suteikta malonė, jei tik sutiksite liudyti prieš Rafaelį Guidį.

– Aš neliudysiu, – atkirto vyras. – Man atrodo, kad kažko nesuprantu. Pasirašiau labai ypatingą sutartį ir, jei nebūčiau toks ištižėlis, galėjau spėti pasekti Palmkrunos pėdomis.

– Jei liudysite, bus užtikrinta apsauga, – pasiūlė komisaras.

– Palmkruna išsigelbėjo – pasikorė. Dabar leidimą turi patvirtinti kitas vadovas. Rafaeliui jis nebuvo įdomus, jo košmaras išsipildė...

Bejausmiame Pontuso veide pražydo šypsena. Lina pažvelgė į jį, atrodė, Salmanas buvo teisus sakydamas, kad Karlo košmaras išsipildė – mirė ir sūnus.

– Psichologas jau pakeliui, – paaiškino Jonas. – Jis pasistengs atkalbėti jus, savižudybė – ne išeitis...

Pontusas yrėsi tolyn.

– Salmanai, man reikia sužinoti keletą dalykų! – šūktelėjo detektyvas. – Sakėte, kad SPI vadovas

bus priverstas pasirašyti, bet kas, jei šis nesutiks? Ar negali pasirinkti nedalyvauti „Paganinio kontrakte“? Tiesiog atsisakyti?

Pontusas stabtelėjo, valtis slydo vandens paviršiumi, irklai nusviro žemyn.

– O kaipgi... – ramiai tarė jis. – Bet jis to tikrai nenori...

92

Tiesa

Akselį pažadino ant naktinio stalelio suskambėjęs telefonas. Jis pirmąkart taip ilgai miegojo, prisiglaudęs prie suprakaitavusio Beverli kūno.

Dabar stebėjo jauną jos veidą ir vėl įžvelgė burnos ir akių vokų panašumą į Gretos.

Mergaitė kažką sušnabždėjo per miegus ir atsigulė ant pilvo. Žiūrint į liekną, smulkų, gąsdinančiai jauną kūną, vyrą užliejo švelnumo banga.

Jis atsisėdo, ištiesė ranką paimti storą knygą Frydricho Diurenmato „Įtarimas“, kai kažkas pabeldė į miegamojo duris.

– Palauk, – pasakė Akselis, tuo pat metu tarpduryje pasirodė Robertas.

– Maniau, kad jau būsi atsikėlęs, – tarė brolis. – Norėjau išgirsti tavo nuomonę apie savo naująjį instrumentą...

Jaunėlis išvydo Beverli ir sustojo kaip įbestas.

– Akseli, – išskiemenavo šis. – Kas čia dabar, Akseli?

Jo balsas pažadino mergaitę. Išvydusi Robertą, ši palindo po antklode. Vyresnėlis atsistojo, užsimetė chalatą, bet brolis atbulas traukėsi durų link.

– Eik tu šikt, – tyliai sumurmėjo Robertas. – Eik šikt...

– Viskas ne taip, kaip...

– Ar tu ją išnaudoji? – beveik sušuko brolis. – Sergančią mergaitę?

– Aš galiu paaiškinti, – bandė teisintis Akselis.

– Šunsnukis, – sušnabždėjo Robertas, puolė brolį ir nustūmė jį į šoną.

Vyresnėlis susvirduliavo, ištiesė ranką ir užkliudęs lempą nusviedė ją ant grindų. Jaunėlis traukėsi atatupstas.

– Palauk, – tarė Akselis žengdamas paskui. – Suprantu, kaip atrodo, bet taip nėra. Gali paklausti...

– Važiuoju į policiją, mergaitė taip pat, – susierzinęs kalbėjo brolis. – Niekada nemaniau, kad tu... – Jo balsas strigo gerklėje, akyse susikaupė ašaros. – Tau tereikia tvirkinti vaikus. – Robertas atrodė visiškai sutrikęs. – Išnaudoji žmogų, kuriuo pažadėjai rūpintis ir saugoti.

Akselis sustojo priešais biblioteką. Brolis klestelėjo ant sofos, žiūrėjo jam į akis ir stengėsi kalbėti ramiai:

– Akseli, juk supranti, kad turiu nuvežti mergaitę į policiją.

– Taip. Suprantu.

Jaunėlis neįstengė pažiūrėti į vyresnėlį, persibraukė per burną ir atsiduso.

– Geriausia būtų dabar tai padaryti.

– Pakviesiu ją, – pasakė Akselis ir nuėjo į miegamąjį.

Beverli sėdėjo ant lovos ir šypsojosi, vogčiomis nusišluosčiusi ašaras.

– Apsirenk, – tvirtai pasakė vyras. – Važiuosi su Robertu.

Jam grįžus į svetainę, brolis pašoko nuo sofos. Abu stovėjo nudelbę akis ir delsė.

– Tu palauk čia, – tyliai tarė Robertas.

– Gerai, – sušnabždėjo Akselis.

Po valandėlės pasirodė Beverli. Ji mūvėjo džinsais ir vilkėjo marškinėliais. Nepasidažiusi atrodė dar jaunesnė.

93

Gretos mirtis

Robertas vairavo tylėdamas, atsargiai sustojo prie šviesoforo ir laukė, kol įsijungs žalia šviesa.

– Labai apgailestauju dėl tavęs, – pritilęs tarė. – Mano brolis žadėjo tavimi rūpintis, rasti tau bendrabutį, nesuprantu, niekada nemaniau...

– Akselis ne pedofilas, – ramiai pasakė Beverli.

– Nenoriu, kad jį gintum. Jis to nenusipelnė.

– Jis nelietė manęs, noriu, kad žinotum, niekada to nedarė.

– O ką jis tada daro?

– Apsikabina, – atsakė mergaitė.

– Apsikabina? – pakartojo vyras. – Juk sakei...

– Jis apsikabina, kad galėtų užmigti, – paaiškino Beverli giedru balsu.

– Ką turi omenyje?

– Nieko bjauraus, bent jau aš nieko nepastebėjau.

Robertas atsiduso ir pasakė, kad ji galėsianti tai paaiškinti policijai. Stipri neviltis kirbėjo krūtinėje.

– Viskas dėl jo miego, – lėtai dėstė Beverli. – Be tablečių negali užmigti, o aš galiu jį nuraminti...

– Tu – nepilnametė, – nutraukė ją Risenas.

Mergaitė žvelgė pro priekinį langą. Šviesūs, žali lapeliai virpėjo pučiant vasarėjančiam brizui. Kelios nėščios moterys pūpsančiais pilvais besišnekučiuodamos ėjo pro šalį. Netoliese stovėjo vyresnė dama, šildanti veidą saulės atokaitoje.

– Kodėl? – staiga pravirko vyras. – Kodėl jis negali miegoti naktimis?

– Sako, kad taip yra jau šimtą metų.

– Taip, įvairūs vaistai pažeidė kepenis.

– Jis apie pasakojo dar ligoninėje. Jam nutiko toks dalykas...

Robertas sustojo prie perėjos. Vaikas pametė čiulptuką, mama nepastebėjo ir nustūmė vežimėlį į kitą gatvės pusę. Mažylis išslydo iš vežimėlio ir nuskubėjo į gatvę. Motina persigandusi sukliko, bet pamatė, kad Robertas suprato, kas nutiko. Tad čiupo besispardantį vaiką ant rankų.

– Mirė mergaitė, – lėtai tarė Beverli.

– Kas tokia?

– Jis niekada nenori apie tai kalbėti, tik tą vieną kartą ligoninėje...

Ji nutilo, išskėtė pirštus ir pliaukštelėjo sau per koją.

– Papasakok, ką jis tau sakė, – įsitempusiu balsu paprašė Robertas.

– Jie praleido naktį kartu, o kitą dieną ši nusižudė, – pasakė Beverli ir vogčiomis dirstelėjo į Robertą. – Aš panaši į ją, ar ne?

– Taip, – patvirtino vyras.

– Ligoninėje Akselis sakė, kad jis ją nužudė, – šnipštelėjo mergaitė.

Robertas gūžtelėjo ir atsisuko.

– Ką nori tuo pasakyti?

– Jis pasakojo padaręs kažką, dėl ko ši mirė.

Risenas išsižiojęs žvelgė į Beverli.

– Ar jis sako... Jis sako, kad tai jo kaltė?

Mergaitė linktelėjo.

– Tai jo kaltė, – tęsė. – Jie turėjo groti smuiku, bet nuėjo miegoti. Ši manė, kad Akselis ją apgavo, norėdamas laimėti konkursą.

– Jis nekaltas.

– O kaipgi.

Robertas susmuko už vairo. Keletą kartų pasitrynė veidą.

– Dieve mano, – sumurmėjo. – Aš...

Automobilis metėsi į šoną, kažkas irzliai supypė, Beverli neramiai pažvelgė į vyrą.

– Kas nutiko?

– Aš... Aš privalau jam kai ką papasakoti, – tarė Robertas ir apsuko mašiną. – Juk buvau kulisuose tuo metu, kai jis turėjo griežti, žinau, kas nutiko. Greta grojo pirma...

– Ką nori pasakyti?

– Palauk, – nutraukė ją vyras. – Aš viską girdėjau, aš... Gretos mirtis neturi nieko bendra su Akseliu.

Vyras taip įsiaudrino, kad buvo priverstas sustoti. Veidas tapo pelenų baltumo, kai atsisukęs į Beverli tarė:

– Atleisk, – sušnabždėjo. – Aš privalau...

– Esi tuo tikras?

– Ką? – paklausė šis.

– Esi tikras, kad Akselis nekaltas?

– Taip.

– Kas tada nutiko?

Robertas nusibraukė ašaras ir susimąstęs atidarė automobilio dureles.

– Duok man sekundėlę, privalau... Aš privalau su juo pasikalbėti, – tyliai pasakė ir atsistojo ant šaligatvio.

Aukštos Svėjos gatvės liepos barstė šokančias sėklas, spindėdamos saulėjo krito ant automobilių, žmonių. Risenas stipriai išsišiepė, išsitraukė telefoną ir surinko Akselio numerį. Sulaukęs trijų

pyptelėjimų, grįžo į automobilį, šypsena buvo dingusi. Norėdamas pasitikrinti numerį suprato, kad automobilyje nieko nebuvo – Beverli dingo. Jis apsidairė, bet niekur mergaitės nematė. Gaudė miesto gatvių triukšmas, prie Sergelio aikštės buvo pilna studentų automobilių. Jis uždarė dureles, užvedė variklį ir pradėjo lėtai važiuoti dairydamasis Beverli.

Baltos plėvelės čežėjimas

Nežinia, kiek laiko Akselis Risenas stovėjo prie lango, akimis lydėdamas nuvažiuojančią Roberto mašiną. Mintys skriejo į praeitį. Stengdamasis viską pamiršti, visu garsu įjungė pirmąją Deivido Buvio kompaktinę plokštelę „The Rise and Fall of Ziggy Stardust and the Spiders from Mars“.

Pushing thru the market square (angl. stumdamasis per turgaus aikštę – *vert. past.*)...

Akselis nuėjo prie baro spintelės ir ištraukė vieną brangiausių viskio butelių – „Macallan“, pagamintą 1939 metais. Įsipylęs pusę taurės, atsisėdo ant sofos ir nuleidęs akis klausėsi muzikos – jauno vyro balso ir išsidraikiusių pianino garsų. Sunkus ąžuolo statinės, tamsaus rūsio, šiaudų ir citrusų kvapas pasiekė jo nosį. Gurkšnis gėrimo nudegino lūpas, užliejo burną. Skonis priminė gyvenusias kartas, karo ir paliaubų laikotarpius.

Dabar jam dingojosi, kad viskas įvyko taip, kaip ir turėjo. Veikiausiai dabar Beverli bus suteikta pagalba, kurios labai reikėjo. Akimirką Akselis pagalvojo, jog reikėtų paskambinti broliui, pasakyti, kad myli, bet apgailėtina mintis privertė persibraukti burną. Jis nesižudys, juk tik atsitiks tai, kas ir turėjo, reikės išsilaikyti ant kojų.

Nešinas taure grįžo į miegamąjį, pažvelgė į sujauktą lovą. Kaip tik išgirdo švarko, kabančio ant kėdės atlošo, kišenėje vibruojant telefoną, kai už nugaros sugirgždėjo grindys. Akselis atsisuko.

– Beverli, – tarė nustebęs.

Mergaitės veidas buvo dulkinas, rankoje laikė nužydėjusį pienės debesėlį.

– Nenorėjau kalbėtis su policininkais...

– Kur Robertas?

– Mane pavežė namo, – pasakė. – Nieko baisaus, viskas gerai...

– Kodėl taip elgiesi? Galėjai...

– Nepyk, nepadariau nieko bloga, turėjau tau kai ką svarbaus papasakoti...

Kišenėje vėl ėmė skambėti telefonas.

– Palauk, Beverli, turiu atsiliepti...

Akselis apieškojo kišenes ir greitai prisistatė:

– Akselis Risenas.

Tolumoje pasigirdo balsas:

– Alio?

– Alio, – atsakė Akselis.

– Čia Rafaelis Guidis, – sunkia, grubia anglų kalba tarė vyriškas balsas. – Atsiprašau dėl prastos

linijos, bet šiuo metu esu viduryje jūros.

– Nieko tokio, – atsargiai pasakė Risenas, tuo metu Beverlė prisėdo ant lovos.

– Eisiu prie reikalo. Skambinu norėdamas pasitikslinti, ar jau spėjote patvirtinti eksporto į Keniją leidimą. Tikėjausi, kad šiuo metu krovininis laivas kaip tik turėtų išplaukti.

Akselis spaudė telefoną prie ausies, išėjo į svetainę, tačiau girdėjo tik savo kvėpavimą. Mąstė apie nuotrauką, kurioje matyti Rafaelis Guidis, Karlas Palmkruna, Agata al Haži ir Pontusas Salmanas, kaip Palmkruna laiko šampano taurę ir šypsosi rodydamas dantenas.

– Jūs dar čia? – buvo girdėti trūkinėjantis Guidžio balsas.

– Leidimo nepasirašysiu, – atkirto Akselis, sulig šiais žodžiais jo nugara pašiurpo.

– Galbūt galiu jus priversti apsigalvoti, jei tik yra kas nors, ką galėčiau pasiūlyti...

– Aš nieko nenoriu.

– O čia jau klystate, kai pasirašau kontraktą...

Risenas padėjo ragelį, įmetė telefoną atgal į kišenę. Jį užliejo nemalonus jausmas, lyg nuojauta, tad patraukė link durų. Pažvelgęs pro langą, išvydo kažką judant sode – tarp krūmų besislapstantis šešėlis artėjo prie namo. Vyras pasisuko prie kito lango, bet nieko nebematė. Pirmame aukšte pasigirdo skambtelėjimas, panašus į saulėkaitoje trūkusį stiklą. Tai juk absurdas, bet buvo akivaizdu, kas nutiko. Širdis daužėsi kaip pašėlusi, kūną užliejo adrenalinas, mintys tapo aiškios kaip niekada, judesiai kiek įmanydami staigesni. Akselis nuskubėjo tiesiai į Beverli kambarį. Graži saulės šviesa lyg siena sklido pro tarpus tarp užuolaidų, visai prie mergaitės kojų. Ši jau spėjo nusirengti ir įsliuogti atgal į lovą, ant pilvo laikė atverstą Diurenmato romaną.

– Akseli, – tarė. – Grįžau norėdama tau šį tą papasakoti.

– Neišsigąsk, – nutraukė šis. – Privalai pasislėpti po lova. Dabar. Mažiausiai valandai.

Mergaitė kaipmat sureagavo, nieko neklaususi palindo po lova. Skubrūs žingsniai artinosi laiptais. Mažų mažiausiai du žmonės, sumojo Akselis. Ant fotelio mėtėsi Beverli džinsai ir marškinėliai. Širdis daužyte daužėsi, jis apsižvalgė nežinodamas, ko griebtis. Mintys skriejo. Ištraukė telefoną iš švarko kišenės ir nubėgo į svetainę. Drebančiomis rankomis atrakino telefoną, grindys sugirgždėjo kažkam lengvai bėgant. Nebėra laiko skambinti. Akselis žengė prie lango, ketindamas kviestis pagalbos, bet kažkas sučiupo jo dešiniąją ranką ir kaklą perliejo šalta srovė. Jis nežinojo, kad tai elektrošoko pistoletas. Kūnu nuvilnijo 69 000 voltų. Keliskart suspragsėjo, bet Risenas juto tik eilę stiprių smūgių, lyg kas būtų trankęs į kaklą geležies vamzdžiu. Nežinojo, kad šaukė, smegenys išsijungė ir išorinis pasaulis pranyko. Kai nubudo, vyrai jau buvo užklijavę burną. Gulėjo ant grindų, rankos ir kojos tampomos traukulių. Stipriai skaudėjo išdegintą žymę ant kaklo. Nebegalėjo apsiginti, raumenys buvo paralyžiuoti. Stiprūs, tiksliai judantys užpuolikai rišo rankas, šlaunis, kulkšnis ir vyniojo kūną į švelniai čežančią baltą plastikinę plėvelę. Akseliui atrodė, kad uždus, bet oro užteko. Vyrai užvyniojo lipniąja juosta baltąją plėvelę. Risenas stengėsi pajudėti, bet nieko nepešė. Abu vyrai kuo ramiausiai nešė Akselį laiptais žemyn pro laukujas duris, laukiančio sunkvežimio link.

95

Dingęs

Jonas dar bandė prisišaukti Pontusą. Balsas nuaidėjo virš ežero. Paskui nubėgo tilteliu pasitikti psichologo ir poros kolegų iš Sioderteljės, parodė jiems kelią ir įspėjo būti atsargiems, nors ir netikėdamas, kad Salmanas galėtų ką sau pasidaryti ar sužeisti kitus.

– Pasistenkite jį pagloboti, susisieksiu su jumis, kai tik galėsiu, – pasakęs Lina nuskubėjo link automobilio.

Važiuodamas tiltu virš Fitjavikeno įlankos, Jonas mąstė apie Pontusą Salmaną, sėdintį valtelėje, įsitikinusį, kad Akselis Risenas pasirašys „Paganinio kontraktą“.

Komisaras paklausė, ar šis galėtų atsisakyti, bet Salmanas buvo tikras, kad atsisakyti neįmanoma.

Renkant Akselio Riseno telefono numerį, Jonui prieš akis iškilo Pontuso žmonos Veronikos veidas. Liūdesio raukšlelės apie lūpas, išgąstingas žvilgsnis pasakojant, kad kartą pabučiavus Rafaelio Guidžio ranką kelio atgal nebėra.

Šioje istorijoje vis kartojasi žodis „košmaras“, mąstė Jonas. Apie tai kalbėjo Palmkrunos namų tvarkytoja, Veronika Salman pasakojo, kad Rafaeliui pavyksta išgauti visų slapčiausius košmarus, Pontusas Salmanas tvirtino, kad Palmkrunos mirtis išgelbėjo jį nuo košmaro išsipildymo.

Lina galvojo ir apie tai, kad Stefanas Bergkvistas nespėjo sužinoti, kas buvo jo tėvas. Nepakeliamas karštis degino mėsą nuo skeleto, užviręs kraujas sudraskė kaukolę.

„Paganinio kontrakto“ nenutraukia mirtis.

Jonas darkart surinko Akselio Riseno mobiliojo numerį, bet nieko nepešęs paskambino į SPI.

– Generalinio direktoriaus Akselio Riseno sekretorė, – prisistatė moteris.

– Ieškau Akselio Riseno, – išpyškino Jonas.

– Šiuo metu darbe jo nėra.

– Aš esu detektyvas, privalau tučtuojau su juo pasikalbėti.

– Suprantu, bet...

– Pakvieskite jį, net jei susitikime...

– Jo čia nėra, – įsiaudrinusi išrėžė sekretorė. – Jis nepasirodė ryte, o telefonu neatsakė.

– Žinau, – tarstelėjo Lina ir padėjo ragelį.

Jis pastatė automobilį Brahės gatvėje, prie Akselio Riseno namo vartų, brolio namų durys trinktelėjo. Detektyvas nuskubėjo prie durų ir nuspaudė skambutį. Nusileido rankena ir durys vėl atsidarė.

– Štai kaip, – tarė Robertas Risenas. – Sveiki.

– Ar Akselis namuose?

– Turėtų būti, aš ką tik įžengiau pro duris. Ar kas nutiko?

– Bandžiau su juo susisiekti.

– Aš taip pat, – įleisdamas Joną pasakė Robertas.

Jie užlipo laipteliais į didžiąją fojė su rausvu krištolo sietynu. Robertas pabeldė į Akselio rezidencijos duris ir abu vyrai tylomis įėjo į vidų.

– Akseli! – sušuko Risenas.

Jie ėjo dairydamiesi. Viskas atrodė kaip įprastai, įjungtas muzikos grotuvas tylėjo, „Britannica“ enciklopedija atversta gulėjo fonotekos krepšelyje.

– Manote, jis galėjo kur nors išvykti? – paklausė Lina.

– Ne, – atsakė Robertas, jo balse pasigirdo keista nuovargio gaidelė. – Bet jis labai dažnai keistai elgiasi...

– Ką turite omenyje?

– Kartais manaisi jį pažįstąs, bet... Nežinau.

Detektyvas įžengė į miegamąjį, greitai apsižvalgė. Ant žemės nusuktas į sieną stovėjo didelis tapybos darbas. Viskio taurėje pamerkta pienė, neklota lova, knyga.

Robertas pasuko atgal ir Jonas nusekė iš paskos į didžiąją virtuvę.

96

Rafaelis Guidis

Jonas pastatė automobilį Kronobergo parko prieigose ir, skambindamas Siodertelјės policijos nuovadai, skubriu žingsniu žengė per žaliuojančius žolės lopinėlius nuovados link. Viena mintis nedavė ramybės – nesulaukė akimirkos, kai Pontusas Salmanas bus sulaikytas.

Bloga nuojauta tik sustiprėjo, kai kolega iš Siodertelјės policijos pranešė nežinąs, kur šiuo metu Pontusas Salmanas.

– Aš perskambinsiu, – Gotlando dialektu pasakė vyras. – Duokite man keletą minučių.

– Bet jūs juo rūpinatės? – paklausė Lina.

– Turėtume, – sudvejojo šis.

– Labai aiškiai pasakiau, kad nepaleistumėte jo iš akių.

– Nenervinkite manęs, – pasakė policininkas. – Esu tikras, kad kolegos susidorojo su užduotimi.

Pasigirdo kompiuterio klaviatūros tarškėjimas, pareigūnas kažką sumurmėjo po nosimi, subarškėjo klaviatūra ir jis tarė:

– Na, gerai, mes jį turime, konfiskavome jo ginklą „Winchester 400“.

– Puiku, neišleiskite, atsiųsiu automobilį jo paimti, – išdėstė Jonas, žengdamas pro didžiules stiklines duris, jis užuodė silpną baseino kvapą.

Pakilęs liftu, detektyvas skubėjo link Karloso Eliasono kabineto, kai suskambo telefonas. Skambino Disa. Iš tiesų neturėjo laiko kalbėtis, bet vis tiek atsiliepė.

– Labas, – pasisveikino Disa. – Ateisi rytoj?

– Sakei, nenori švęsti savo gimimo dienos.

– Žinau, bet pamaniau... Tik tu ir aš.

– Labai gerai, – pritarė Jonas.

– Turiu tau pasakyti kai ką svarbaus, – paaiškino ši.

– Gerai, – atsakė Lina ir sustojo prie kabineto durų.

– Aš...

– Atleisk, Disa, – nutraukė jis, – negaliu kalbėti. Turiu eiti į svarbų susitikimą.

– Turiu tau staigmeną, – tarė moteris.

– Disa, turiu padėti ragelį, – tai pasakęs Jonas atidarė duris.

– Bet...

– Aš labai apgailestauju, bet neturiu laiko.

Detektyvas įėjo į Karloso kabinetą, uždarė duris ir atsisėdo ant sofos šalia Sagos Bauer.

– Negalime susisiekti su Akseliu Risenu, baiminamės, kad tai gali būti susiję su leidimu ginklų eksportui į Keniją, – paaiškino komisaras. – Manome, kad už viso to slypi Rafaelis Guidis, todėl turime kuo skubiau gauti arešto orderį...

– Arešto orderį? – apstulbęs įsiterpė Karlosas. – Akselis Risenas neatsiliepė porą valandų, neatvyko į darbą ir manote, kad jį pagrobė Rafaelis Guidis – žinomas verslininkas, nė karto neįtartas jokiu nusikaltimu.

Eliasonas kilstelėjo ranką ir ėmė skaičiuoti.

– Švedijos policija neturi jokių įtarimų, Europolas, Interpolas taip pat, kalbėjau su Prancūzijos, Italijos ir Monako policija.

– Bet aš kalbėjau su Anja, – šyptelėjo Jonas.

– Kalbėjai su...

Karlosas nutilo, tarpduryje pasirodė Anja Larson:

– Per dešimt metų Rafaelio Guidžio vardas šmėžavo šešiuose išankstiniuose su ginklais, ekonominiais pažeidimais ir nužudymais susijusiuose nusikaltimų tyrimuose.

– Bet išankstiniai tyrimai, – įsiterpė Karlosas. – Tai nereiškia, kad...

– Ar galėčiau papasakoti, ką žinau? – nutraukė jį pareigūnė.

– Taip, žinoma.

– Įtarimai Rafaeliui visada būdavo atmetami, niekada nėra pasiekę teismo.

– Nieko, – pasakė Eliasonas.

– Jo koncernas uždirbo 123 milijonus dolerių iš operacijos, kodiniu pavadinimu „Desert Storm“, kurioje buvo naudojami naikintuvai „Nighthawk“ ir taktinės raketos „AGM-65 Maverick“, – tęsė ši dirstelėjusi į užrašus. – Viena jo bendrovių aprūpino Serbijos pajėgas per Kosovo karą.

Anja parodė nuotrauką, kurioje matyti Rafaelis, prisidengęs akiniais nuo saulės oranžiniais stiklais. Jis dėvėjo laisvalaikio drabužius – rugiagėlių mėlynumo kelnes ir preciziškai išlygintus tokios pat spalvos marškinius. Išsiviepęs stovėjo tarp poros juodai apsivilkusių asmens sargybinių, priešais dūmų spalvos automobilį „Lamborghini Diablo“.

– Rafaelio žmona... Ji buvo žinoma smuikininkė Fiorenza Kolini. Praėjus metams po jų sūnaus Peterio gimimo, susirgo plaučių vėžiu. Nors gydėsi, bet mirė, kai berniukas sulaukė septynerių.

Laikraščio „La Repubblica“ iškarpoje matyti Fiorenza Kolini, ant peties laikanti raudoną smuiką, užnugaryje „La Scala“ orkestras, dirigentas Rikardas Mutis stovi šalia, rampų šviesa spindi jo plaukų bangose. Smuikininkė vilki plona platinos spalvos, sidabru suknele, siuvinėta stiklo trikampėliais, šypsosi, regis, pati sau, o jos akių vokai atrodo sunkūs. Dešinioji alkūnė nuleista, strykas slysta žemyn instrumentu, ji groja aukštą natą.

Pirmame „Newsweek“ puslapyje išspausdinta Rafaelio Guidžio, stovinčio šalia Elio Kuperio ir laikančio savo naujagimį nuotrauka, antraštė skelbia „Bilijono vertės kūdikis“.

Kitoje iškarpoje – Rafaelis kalba su Silvijumi Berluskoniu. Už jų, prie širdelės formos rausvo marmuro baseino, stovi trejetas šviesiaplaukių merginų, vilkinčių aptemptais maudymosi

kostiumėliais.

– Rafaelis Guidis gyvena Monake, bet jei norite jį sutikti, reikia ieškoti jūroje. Šiuo metu jis leidžia laiką megajachtoje „Teresė“. Galima jį suprasti. Jachtą prieš penkiolika metų statė kompanija „Lürssen“ Brėmene, tuomet ji buvo brangiausia pasaulyje.

Mažytėje nuotraukoje iš prancūziškojo žurnalo „Vogue“ matyti porcelianinės strėlės formos laivas, plūduriuojantis atviroje jūroje, antraštėje parašyta „Kanų liūtas“ – festivalio šventė vykstanti prabangioje jachtoje. Vyrai vilki smokingais. Aktorius Kevinas Kostneris kalba su Selma Hajek, Rafaelis Guidis stovi šalia žmonos, apsuptas žymių „Playboy“ modelių, tarp jų ir švedė Viktorija Silvsted. Jam už nugaros – du asmens sargybiniai nebyliais veidais. Už valgomojo langų plyti uostas. Viduje kabo tukanų narvai, o valgomojo centre – liūtės.

Susirinkusieji atidavė Anjai iškarpas ir ši ramiai tarė:

– Ar paklausysime šito kartu... Belgijos žvalgybos tarnyba įrašė Italijos prokuroro ir Salvatorės Garibaldžio – Italijos armijos „Esercito Italiano“ generolo – telefono pokalbį.

Anja vikriai išdalijo vertimą, įkišo atmintuką į Karloso kompiuterį ir pasilenkusi įjungė įrašą. Programa kaipmat ėmė veikti, pasigirdo greitakalbė – monotoniškas balsas prancūziškai komentavo pokalbio aplinkybes – laiką, datą. Įrašas valandėlę spragsėjo ir pagaliau pasigirdo pokalbis: „Klausau ir esu pasirengęs pradėti tyrimą, – pasakė prokuroras. Nors niekada neliudyčiau prieš Rafaelį, net kankinamas, niekada...“ Salvatorės Garibaldžio balsas akimirką pradingo, įrašas sučirškė, nutilo ir vėl pasigirdo silpnas uždaromų durų garsas. „... atošliaužos stabdžiai ir beatošliaužiai pabūklai... Gyvas velnias minų – transporto, prieštankinės... Rafaelis niekada... Kaip ir Ruandoje, jam niekas nerūpėjo. Iš lazdų ir mačečių juk neužsidirbsi. Bet kai pratrūko Kongas, jis įsijautė – sakė, kad tai dinamiška. Iš pradžių apginklavo Ruandos režimą, o paskui ėmė siųsti ginklus gyventojams, kad šie priešintųsi.“

Keistas pypsėjimas nutraukė įrašą, keliskart sučeržgė ir vėl pasigirdo.

Vyras kvėpavo greitai, murmėjo po nosimi, paskui suskambo aiškus jo balsas: „Tas reikalas su košmarais, nemaniau, kad rimta. Stovėjau šalia ir laikiau drėgną jos ranką. Mano duktė buvo keturiolikos. Tokia graži. Tokia puiki... Rafaelis... Viską padarė pats, norėjo perpjauti ją peiliu, šaukė, kad jam priklauso mano košmaras. Neįstengiu suprasti.“

Keistai sutraškėjo, lyg kas rėktų, sudužo stiklas, įrašas įstrigo.

„Kaip galima norėti taip?.. Jis paėmė mėsos peilį, kurį turėjo sargybiniai... Mano dukters veidas, jos gražūs... gražūs...“

Salvatorė Garibaldis garsiai verkė, suaimanavo ir sušuko, kad tenori mirti, nieko daugiau.

Įrašas paskutinįkart sutraškėjo ir sustojo. Karloso Eliasono kabinete stojo tyla. Pro mažus langelius matyti žaliuojantys Kronobergo parko šlaitai, žaisminga šviesa sklido vidun.

– Šis įrašas, – po valandėlės prabilo Karlosas. – Jis nieko neįrodo... Tas vyras iš pradžių sakė nenorįs liudyti, taigi, manau, prokuroras nutraukė tyrimą.

– Po trijų savaičių Salvatorės Garibaldžio galvą rado šunį vedžiojęs žmogus, – pridūrė Anja. – Ji

gulėjo griovyje visai šalia hipodromo Romoje.

– Kas nutiko jo dukteriai? – tyliai paklausė Jonas. – Kas nutiko?

– Keturiolikmetė Marija Garibaldi vis dar skelbiama dingusi, – apibendrino asistentė.

Eliasonas atsiduso, sumurmėjo, nuėjo prie akvariumo ir akimirką žvelgė į rojaus žuveles.

– Ką man daryti? Negalite įrodyti, kad amunicija turėjo keliauti į Sudaną ir jokiu būdu negalite susieti Akselio Riseno dingimo su Rafaeliu Guidžiu. Užveskite mane ant menkiausio takelio, kad turėčiau pagrindo kalbėtis su prokuroru, bet man reikia... Negaliu tiesiog...

– Žinau, kad čia jo darbas, – nutraukė Lina.

– Nepakanka tavo žodžio, – pridūrė Karlosas.

– Norint suimti Rafaelį už Švedijos įstatymų pažeidimą, mums reikia įgaliojimų ir išteklių, – spyrėsi komisaras.

– Tik ne be įrodymų, – atšovė Eliasonas.

– Mes rasime įrodymų, – patikino detektyvas.

– Turite priversti Pontusą Salmaną liudyti.

– Paimsime jį šiandien, bet, regis, gali būti sunku priversti liudyti, jis vis dar įsibaiminęs... Vyras buvo toks išsigandęs, kad ruošėsi nusižudyti, – paaiškino Jonas.

– Bet jei jau sučiupsime Rafaelį, galbūt Pontusas sutiks liudyti. Na, jei nusiramins, – prabilo Saga.

– Paspausime Salmaną, tik tiek tegalime padaryti...

– Vis dėlto manau, kad Akseliui Risenui gresia pavojus, – pasakė Lina. – Pernelyg skubu...

Visi trys nutilo ir atsisuko į duris, į kabinetą įžengė prokuroras Jensas Svanejelmas.

97

Pabėgimas

Oro kondicionieriaus šaltis užliejo automobilį. Pontuso Salmano rankos, įsikabinusios į vairą, drebėjo. Pasiekė Lidingės tilto vidurį. Suomių keltas tolo nuo prieplaukos, Milės parke kažkas degino lapus.

Vos prieš porą valandų jis sėdėjo mažoje valtelėje bandydamas įsikimšti ginklo vamzdį į burną. Gergždimas tarp dantų ir metalo skonis liko ant liežuvio lyg gąsdinantis prisiminimas.

Moteris sušiauštais plaukais ir detektyvas artinosi tilteliu, kvietė priplaukti. Atrodė, jie norėjo papasakoti kažką svarbaus. Moteris buvo maždaug keturiasdešimties, mėlyni plaukai sušiaušti į pankišką šukuoseną, lūpos dažytos ryškiu raudonu lūpdažiu.

Atsisėdęs šalia ankštame pilkame kambaryje Pontusas sužinojo, kad ši – psichologė vardu Gunila. Ji rimtai ir griežtai kalbėjo apie ginklą, apie tai, ką Salmanas ruošėsi daryti nusiyręs į ežero vidurį.

– Kodėl norėjai mirti, Pontusai? – paklausė Gunila.

– Nenorėjau, – nuoširdžiai prisipažino vyras.

Mažame priėmimo kambarėlyje stojo tyla. Vėliau stengiantis atsakyti į psichologės paruoštus klausimus, kuo toliau, tuo labiau tapo aišku, kad Salmanas nenori mirti – šis tenorėjo pabėgti, paskui pradėjo svarstyti apie kelionę. Dingti ir pradėti naują gyvenimą kaip kitas žmogus.

Automobilis pervažiavo tiltą. Pontusas pažvelgė į rankinį laikrodį ir pajuto, kaip palengvėjimas auga krūtinėje. Veronikos lėktuvas jau turėjo palikti Švedijos oro erdvę.

Jis šnekėjo su žmona apie Prancūzijos Polineziją, jau galėjo įsivaizduoti, kaip ši žengia pro oro uosto duris, nešina žydru kelioniniu krepšiu, prisidengusi plačiakrašte skrybėle, ir vėjas tvoksteli į veidą.

Kodėl vyrui nepasielgus taip pat?

Tereikia nulėkti namo ir pasiimti pasą.

Nenoriu mirti, mąstė Pontusas aplink zujant automobiliams.

Įsėsiu į bet kurį lėktuvą. Galiu keliauti į Islandiją, Japoniją ar Braziliją. Jei Rafaelis Guidis iš tiesų būtų norėjęs mane nužudyti, šiuo metu jau nesėdėčiau mašinoje.

Salmanas pasuko link garažo, pastatė automobilį, išlipo ir įkvėpė šilto vasaros oro, sumišusio su išmetamųjų dujų tvaiku ir žaluma.

Gatvė tuščia, visi dirba, o kvartalo vaikai dar keletą dienų praleis mokykloje.

Vyras atsirakino namo duris ir įžengė į vidų. Viduje buvo tamsu, žaliuzės nuleistos.

Jis nutvėrė pasą iš kambario viršuje ir leidosi laiptais žemyn. Pusrūsyje vyras sustingo, įsiklausęs

išgirdo keistą čežėjimą, lyg šlapia antklodė būtų nukritusi ant grindų.

– Veronika?! – sušuko nesavu balsu.

Pontusas stebėjo ant baltos akmeninės sienos tyvuliuojančius šviesos ratilus. Širdis daužyte daužėsi, vyras lėtai žengė pirmyn.

98

Prokuroras

Prokuroras Jensas Svanejelmas tyliai pasisveikino su Saga Bauer, Jonu Lina, Karlosu Eliasonu ir prisėdo šalia. Anjos Larson paliktos iškarpos gulėjo ant staliuko priešais. Svanejelmas gurkštelėjo sojų kavos, dirstelėjo į viršutinę nuotrauką ir kreipėsi į Karlosą.

– Manau, bus sunku mane įtikinti.

– Bet mes tai padarysime, – šypsojosi Jonas.

– *Make my day* (angl. sukurk man dieną – *vert. past.*), – tarstelėjo prokuroras.

Tvirtas Jenso kaklas, Adomo obuolys, siauručiai pečiai, paslėpti suaugusio vyro kostiume, darė jį panašų į persirengusį berniuką.

– Tai gana sudėtinga, – prabilo Saga. – Manome, kad SPI vadovas Akselis Risenas buvo pagrobtas ir šis įvykis susijęs su pastarųjų dienų nusikaltimais.

Komisarę nutraukė suskambęs Karloso telefonas.

– Atleiskite, maniau, pranešiau, kad nenoriu būti trukdomas, – atsiprašė šis prieš atsiliepdamas. – Taip, Karlosas Eliasonas...

Jis klausėsi, nuraudo, sumurmėjo suprantąs, padėkojo ir atsargiai padėjo telefoną.

– Turiu atsiprašyti, – ištarė.

– Nieko baisaus, – pasakė Svanejelmas.

– Na, aš atsiprašau, kad sugaišinau jūsų laiką surengdamas šį susitikimą, – paaiškino Karlosas. – Skambino Akselio Riseno sekretorė, su ja šiandien jau šnekėjau... Ji kaip tik kalbėjo su Akseliu.

– Ką ji sakė? Ar jį pagrobė? – išsišiepęs paklausė prokuroras.

– Jis yra Rafaelio Guidžio laive, aptarinėja eksporto leidimo detales.

Jonas su Saga susižvalgė.

– Ar jūs patenkinti atsakymu? – paklausė Jensas.

– Akselis Risenas, matyt, pats norėjo susitikti su Rafaeliu Guidžiu, – paaiškino Eliasonas.

– Jam derėjo apie tai pranešti mums, – pasakė Bauer.

– Sekretorė paaiškino, kad jie susitikime praleido visą dieną, norėdami išsiaiškinti likusius *kabliukus*, pasirašytą leidimą valdininkas žadėjo atsiųsti faksu dar šį vakarą.

– Eksporto licenciją? – paklausė komisarė ir atsistojo.

– Taip, – šyptelėjo Karlosas.

– Ką jis ruošėsi daryti po susitikimo? – pasiteiravo Lina.

– Jis...

Eliasonas nutilo ir nustebęs įsispitrijo į Joną.

– Kaip gali žinoti, ką ketino daryti? Sekretorė sakė, kad Risenas susiruošė keletą dienų paatostogauti ir nuplaukti iki Kaliningrado pakrantės. Jis ketino pasiskolinti Rafaelio jachtą „Forgus“.

– Skamba puikiai, – pritarė Svanejelmas atsistodamas.

– Bukagalviai, – sušnypštė Saga ir nuspyrė šiukšlių dėžę. – Argi nesuprantate, kad jį privertė paskambinti?

– Gal galėtume elgtis kaip suaugę žmonės, – bambėjo Karlosas.

Jis pastatė nuverstą dėžę, surinko po kambarį pasklidusias šiukšles.

– Ar jau baigėme? – rimtai paklausė prokuroras.

– Akselis įkalintas Guidžio laive, – pasakė Lina. – Suteikite mums galimybę jį išvaduoti.

– Gal aš ir bukagalvis, bet nematau nė menkiausios priežasties imtis kokių nors veiksmų, – išeidamas tepasakė Jensas. Ir be garso uždarė duris.

– Atleiskite už akibrokštą, – atsiprašė Bauer. – Bet niekas nesutampa, netikime, kad Risenas galėtų pasirašyti tą leidimą.

– Saga, su pora juristų peržiūrėjome sandorį ir jie tegalėjo pasakyti, kad „Silencia Defence“ eksporto planas puikus ir labai ambicingas...

– Juk turime nuotrauką, kurioje matyti Palmkruna ir Salmanas susitikime su Rafaeliu Guidžiu ir Agata al Haži...

– Žinau, – įsiterpė Karlosas. – Tai atsakymas į mįslę, jau žinome atsakymą, bet be įrodymų negalime nieko padaryti.

– Taigi stovėsime ir žiūrėsime, kaip ginklų prikimšti konteineriai palieka Švedijos uostą ir keliauja į genocido centrą Sudane?! – pasipiktinusi sušuko pareigūnė.

– Atvežkite čia Pontusą Salmaną, – tepasakė Karlosas. – Priverskite jį liudyti prieš Rafaelį, žadėkite jam ką tik norite, kad tik kalbėtų...

– O jeigu ne, kas jei jis atsisakys? – paklausė Saga.

– Tada jau nieko negalėsime padaryti.

– Turime dar vieną liudininką, – pastebėjo komisaras.

– Labai norėčiau jį pamatyti, – skeptiškai atkirto Eliasonas.

– Tereikia jį išlaisvinti anksčiau, nei bus rastas jo kūnas Kaliningrado pakrantėje.

– Šį kartą nešoksime pagal tavo dūdelę, Jonai.

– Šoksime.

– Ne.

– Taip, – tvirtai pareiškė Lina.

Karlosas žvelgė į jį liūdnomis akimis.

– Mums niekaip nepavyks įtikinti prokuroro, – prabilo po valandėlės. – Bet negaliu visą gyvenimą ginčytis... – Šis nutilo, atsiduso, valandėlę pagalvojo ir tarė: – Taigi leidžiu tau vienam įsitikinti, kad Akseliui Risenui negresia pavojus.

– Jam reikės pagalbos, – irzo Saga.

– Čia ne policijos operacija, tik noras, kad Jonas užsičiauptų, – paaiškino jai Eliasonas plačiais mostais mankštindamas rankas.

– Bet Jonui...

– Noriu, – nutraukė ją vadovas. – Noriu, kad pristatytumėte Salmaną į Sioderteljės nuovadą, kaip jau ir sakiau anksčiau. Jei priversite jį liudyti, galėsite imtis Rafaelio Guidžio.

– Neturime tam laiko, – tarė komisaras žengdamas link durų.

– Aš pati apklausiu Pontusą, – pasakė Bauer.

– O Jonas? Ką...

– Aplankysiu Rafaelį, – išeidamas tarė šis.

99

Atpildas

Ilgai gulėjęs automobilio bagažinėje Akselis Risenas pagaliau galėjo pajudėti. Jis buvo privačiame aerodrome. Betoninį nusileidimo taką supo aukšta tvora. Prie panašaus į baraką pastato, laukė sraigtasparnis.

Aplink aidint žuvėdrų klyksmams, Akselis žengė tarp dviejų atvežusių jį čia vyrų. Jis tebevilkėjo marškinius ir kelnes. Nebuvo apie ką kalbėtis, Risenas tik sekė drauge, įlipo į sraigtasparnį, prisisegė saugos diržą.

Abu vyrai įsitaisė kokpite. Pilotas įjungė radarus, pasuko raktelį prietaisų skydelyje, įjungė papildomas kontrolės priemones ir nuspaudė pedalą.

Vyras, sėdintis šalia, ant kelių pasidėjo išlankstytą žemėlapį.

Ant priekinio stiklo priklijuota juostelė ėmė plaikstytis ir luptis.

Variklis subildėjo ir po valandėlės rotorius lėtai pajudėjo. Lapiūkštis pakilo į orą, miglota saulės šviesa žaidė ant stiklo. Sraigtas sukosi vis greičiau ir greičiau.

Ant sraigtasparnio stovėjęs vienkartinis puodelis nuvirto ant žemės.

Variklis šilo. Viduje spengė kurtinantis triukšmas. Pilotas dešiniąja ranka laikė kreiptuką, judėjo mažais aštriais judesiais, staiga transporto priemonė pakilo.

Iš pradžių tiesiai į orą, be galo švelniai. Paskui metėsi į priekį ir judėjo vis greičiau.

Jiems skrendant virš aukštosios tvoros, Akselio pilve kažkas sukirbėjo, sraigtasparnis suko virš medžių, stačiu kampu į kairę, atrodė, kad tuojau kris žemyn.

Skrido virš žaliuojančių laukų, pro keletą nuošalių kelių ir saulėje spindinčių namų stogų.

Triukšmas nesiliovė, retkarčiais prieš akis sušmėžuodavo rotoriaus kraštai. Žemyną pakeitė švino pilkumo jūra.

Risenas stengėsi suprasti, kas nutiko: viskas prasidėjo nuo pokalbio su Rafaeliu Guidžiu, kuris tuo metu buvo savo laive Suomijos įlankoje, Baltijos jūroje, pakeliui link Latvijos. Nepraėjo nė minutė, kai Akselis atsisakė patvirtinti eksporto licenciją, ir pora vyrų, ginkluotų elektrošoko pistoletais, įsiveržė į namus.

Jie visąlaik elgėsi labai atsargiai ir stebėjo, kad vyrui būtų patogu.

Po pusvalandžio jie sustojo ir pernešė pagrobtąjį į kitą automobilį.

Dar po valandos jam buvo leista eiti pačiam asfaltuotu tepaluotu keliu link sraigtasparnio.

Plynas jūros vaizdas lyg greitkelis netikėtai pradingo. Dangus buvo statiškas, apniukęs, tirštai baltas. Sraigtasparnis skrido penkiasdešimt metrų virš jūros lygio. Pilotas radijo ryšiu su kažkuo

susisiekė, bet tikslių žodžių nugirsti nepavyko.

Akselis valandėlę snūduriavo, nebežinojo, kaip ilgai jie skrenda, kai pagaliau išvydo ištaigingą jachtą, plūduriuojančią neramioje jūroje. Jachta buvo didžiulė, ryškiai švietė žydras baseinas ir keletas šezlongų.

Sraigtasparnis staiga pradėjo leistis.

Risenas prisiminė, kad Rafaelis Guidis – siaubingai turtingas žmogus, todėl smalsiai žvelgė į jachtą. Tai buvo prabangiausias jo kada nors matytas laivas. Elegantiškas, aštriu lyg liepsnos liežuvis priekiu, baltas lyg pūkas. Tikrai ilgesnis nei šimto metrų, su pompastišku dviejų aukštų kapitono tilteliu.

Burzgiantis sraigtasparnis leidosi į galinį denį. Nusileidimas beveik nepastebimas – lėktuvas sulingavo ir lėtai, minkštai nusileido. Keleiviai palaukė, kol sustos sraigtas. Pilotas liko kabinoje, o antrasis vyras palydėjo Akselį. Jie pasilenkę praėjo pro stiklines duris, kambarys priminė elegantišką laukiamąjį – kėdės, žurnaliniai staliukai, tamsus televizorius. Baltai apsirengęs vyras juos pasveikino ir paprašė Riseną prisėsti.

– Ar norėtumėte ko nors atsigerti? – paklausė baltasis vyras.

– Ačiū, norėčiau vandens, – atsakė Akselis.

– Gazuoto ar ne?

Prieš Risenui atsakant, tarpduryje pasirodė dar vienas vyras.

Jis priminė sėdėjusįjį prie sraigtasparnio piloto. Abu vyrai aukšti ir stuomeningi, jų kūnai judėjo labai panašiai. Pastarasis vyras buvo labai šviesus, antakiai veik balti, nosis kadaise buvo lūžusi. O pirmasis buvo žilas, ant nosies užsispraudęs akinius kauliniais rėmeliais. Jie judėjo tylėdami, tiksliai, tuo metu Akselis dairėsi aplink. Ištaigingoji jachta atrodė negyvenama. Risenas pastebėjo, kad baseinas tuščias, veikiausiai jame nebuvo vandens jau daugybę metų. Ant dugno gulėjo keletas sulūžusių baldų – sofa be atkaltės, pora kėdžių.

Apleisti rotango baldai stovėjo ant nedidelės pakylos. Medžiaga sutrūkusi, išlindusios siūlės.

Kuo giliau jis ėjo, tuo labiau laivas panėšėjo į tuščią apleistą lukštą. Akselio žingsniai aidėjo ant subraižytų marmuro grindų. Jie įžengė pro dvivėres duris, ant kurių dailiomis raidėmis tamsioje medienoje buvo užrašyta *Sala da pranzo* (it. valgomasis – *vert. past.*). Patalpa neįtikėtino dydžio. Pro panoraminius langus plytėjo jūra. Platūs, raudonu kilimu dengti laiptai vedė į antrą aukštą. Nuo lubų kabėjo įspūdingi šviestuvai. Kambarys skirtas dideliems pobūviams, bet dabar čia stovėjo kopijavimo aparatas, faksas, pora kompiuterių, daugybė dokumentų aplankų.

Tolėliau, prie mažesnio stalelio, sėdėjo neaukštas vyras. Jo plaukai kur ne kur pražilę, viršugalvyje švietė plikė. Akselis kaipmat atpažino ginklų magnatą Rafaelį Guidį. Jis vilkėjo žydrą apdribusį sportinį kostiumą, priekyje ir nugaroje išsiuvinėtą skaičiais „7“. Avėjo baltais sportiniais bateliais, be kojinių.

– Sveiki, – laužyta anglų kalba pasveikino šis.

Kišenėje suskambėjo telefonas, jis išsitraukė mobilųjį, bet pamatęs, kas skambina, neatsakė. Po

akimirkos telefonas vėl suskambo, vyras pakėlė ragelį, persimetė keletu itališkų frazių ir pažvelgė į Akselį Riseną. Ranka parodė į panoraminius langus, aplink plytinčias vandens platybes.

– Aš čia ne savo noru, – prabilo Akselis.

– Apgailestauju, nebuvo laiko...

– Tai ko gi jūs norite?

– Ištikimybės, – trumpai tarė Rafaelis.

Jie nutilo, abu sargybiniai šyptelėjo, nudelbę akis, bet veidai staiga apsiniaukė. Guidis gurkštelėjo geltonojo vitaminų gėrimo ir tyliai atsirūgo.

– Gyvenime svarbu tik ištikimybė, – tyliai pasakė žiūrėdamas Akseliui į akis. – Prieš tai sakėte, kad neturiu nieko, ko galėtumėte norėti, bet...

– Tai tiesa.

– Vis dėlto manau, kad turiu jums puikų pasiūlymą, – tęsė Rafaelis ir keistai išsiviepė lyg šypsotųsi. – Norėdamas užsitikrinti ištikimybę, turiu duoti jums ką nors tokio, ko tikrai norite, ko norite užvis labiausiai gyvenime.

Risenas papurtė galva.

– Nė pats nežinau, ko noriu.

– O aš manau, kad žinote, – paprieštaravo Guidis. – Norite vėl miegoti, miegoti visą naktį...

– Iš kur sužinojote?

Šis nutilo, Rafaelio akys atrodė šaltos, žvilgsnis nekantrus.

– Taigi žinote ir tai, kad išmėginau įvairiausius būdus, – lėtai spėjo Akselis.

Guidis džiugiai mostelėjo:

– Gausite naujas kepenis.

– Aš ir šiaip laukiu kepenų transplantacijos eilėje, – nenorom šyptelėjo Akselis. – Kaskart skambinu gydytojams per valdybos susitikimus, bet pats esu kaltas dėl kepenų pažeidimo, o ir mano audinys toks neįprastas, kad iš esmės nėra donorų...

– Akseli Risenai, aš turiu jums kepenis, – šiurkščiu balsu ištarė Rafaelis.

Vėl stojo tyla, Akselis juto, kaip veidą užlieja šiluma, ima degti ausys.

– O mainais? – paklausė ir sunkiai nurijo seiles. – Norite, kad pasirašyčiau eksporto į Keniją licenciją?

– Taip, noriu, kad taptumėte „Paganinio kontrakto“ nariu.

– Kas...

– Neskubėkite, galite apie tai pagalvoti, tai didžiulis sprendimas, turėtumėte pažiūrėti į tikslius donoro duomenis ir taip toliau.

Mintys šviesos greičiu sukosi Riseno galvoje. Sakėsi galįs pasirašyti leidimą, jei tik gaus kepenis, o vėliau galės liudyti prieš Rafaelį Guidį. Jis žino, kad bus saugomas, galbūt priverstas pasikeisti tapatybę, bet galės miegoti.

– Ar ne laikas būtų valgyti? Aš alkanas. O jūs? – pasiteiravo Rafaelis.

– Galbūt...
– Vis dėlto pirma norėčiau paprašyti paskambinti sekretorei ir pranešti, kad esate mano laive.

100

Pontusas Salmanas

Saga laikė telefoną prie ausies, sustojo koridoriuje prie didelio popieriaus konteinerio. Ji pastebėjo drugelio likučius, panašius į medžių lapus, gulinčius ant grindų prie pat ventiliatoriaus.

– Ar Stokholme daugiau nieko nevyksta? – paklausė vyras Gotlando dialektu, kai komisarės skambutis buvo sujungtas su Siodertelјės policijos nuovada.

– Aš dėl Pontuso Salmano, – išgąstingu balsu tarė Bauer.

– Taip, bet mes jį paleidome, – patenkintas pasakė policijos pareigūnas.

– Ką, po velnių, norite tuo pasakyti?! – susierzinusi sušuko Saga.

– Na, jis pasikalbėjo su Gunila Somer, psichologe, jie drauge buvo nuvykę į psichiatrijos ligoninę...

– Ir?

– Jai pasirodė, kad vyras neketina žudytis, taigi leido jam eiti, lovos ligoninėje juk kainuoja...

– Suimkite jį, – greitai įsakė pareigūnė.

– Už ką? Mėginimą nusižudyti?

– Tik raskite jį, – pridūrė ir padėjo ragelį.

Saga patraukė link liftų, tačiau pakeliui išskėstomis rankomis ją pasitiko Joranas Stounas.

– Nori apklausti Pontusą Salmaną, ar ne? – piktokai paklausė šis.

– Taip, – trumpai tarstelėjo kolegė ir žengė toliau, tačiau Joranas jos nepaleido.

– Tau tereikia pavizginti uodegėle, – pasakė. – O gal tik pakedenti plaukus ir jau būni paskatinta...

– Pasitrauk, – piktai įsakė Saga, kaktą išmušė raudonos dėmės.

– Gerai, atleisk, tenoriu padėti, – patikino Stounas nuskriaustojo balsu. – Ką tik išsiuntėme keturis patrulių automobilius į Salmano namus Lidingėje...

– Kas nutiko? – greitai sureagavo Bauer.

– Kaimynai paskambino policijai, – šypsojosi vyras. – Veikiausiai išgirdo kažkokį triukšmelį ir šauksmus.

Komisarė išsilaisvino iš vyro rankų ir pasileido bėgti.

– Ačiū, Joranai! – sušuko šis Sagai pavymui. – Tu pats geriausias, Joranai!

Važiuodama Lidingės tiltu Bauer stengėsi sudėlioti įvykius, bet mintys pynėsi, vis skambėjo pokalbio įrašas, verkiančio vyro balsas, pasakojantis apie dukterį.

Policininkė pasižadėjo vakare nueiti į treniruotę ir anksti atsigulti.

Ji pasiekė Rožių alėją, kur gatvėje būriavosi žmonės, automobilį pastatė už šimto metrų nuo Pontuso Salmano namų. Smalsuoliai ir žurnalistai grūdosi prie baltai mėlynos juostos, norėdami pamatyti

namą.

Susijaudinusi Saga atsiprašinėjo ir brovėsi per minią. Mėlyna greitosios medicinos pagalbos automobilių šviesa pulsavo tarp žaliuojančių lapų. Kolegė Magdalena Runander vėmė atsišliejusi į rudą plytų sieną. Pontuso automobilis – baltas „BMW“ be galinio lango – stovėjo prie garažo vartų. Smulkios stiklo šukės buvo pažirusios aplink. Pro kruviną langą šmėžavo vyro kūnas.

Tai buvo Salmanas.

Magdalena pakėlė pavargusias akis, nusivalė burną nosine ir pasveikino artėjančią Sagą.

– Ne, ne, – kimiai sudraudė ši. – Tu tikrai nenori ten eiti.

Bauer sustojo, apžvelgė didįjį namą, atsisuko į kolegę norėdama kažko paklausti, bet suprato turinti pranešti Jonui, kad liudytojo nebėra.

101

Pienių mergaitė

Jonas skubėjo atvykimo salėje Vantos oro uoste Helsinkyje, kai suskambo telefonas.

– Kas nutiko, Saga?

– Pontusas Salmanas negyvas, jis sėdi automobilyje prie namų, atrodo, nusišovė.

Lina išėjo į lauką, priėjo prie pirmojo eilėje stovinčio taksi automobilio, paaiškino vairuotojui norįs važiuoti į uostą ir atsisėdo ant galinės keleivio sėdynės.

– Ką sakei? – pasiteiravo Bauer.

– Nieko.

– Nebeturime liudininko, – susinervinusi pakartojo kolegė. – Ką, po velnių, darysime?

– Nežinau, – atsakė detektyvas ir valandėlę užsimerkė.

Automobilis švelniai banguodamas judėjo pirmyn. Taksi išvažiavo iš oro uosto teritorijos, padidino greitį ir atsidūrė greitkelyje.

– Negali pats vienas keliauti į Rafaelio laivą...

– Mergaitė, – staiga prisiminė Jonas.

– Ką?

– Akselis Risenas griežė smuiku su mergaite, – paaiškino ir atmerkė pilkas akis. – Gali būti, kad ji ką nors matė.

– Kodėl taip manai?

– Kambaryje buvo pienė, pienės žiedelis, pamerktas viskio taurėje.

– Ką, po galais, tu šneki? – nesuprato Saga.

– Pasistenk ją rasti.

Jonas atsilošė, prisiminė Akselį, rankoje laikantį smuiką, ir mergaitę, nešiną nužydėjusių pienių pūkų puokšte. Jis darkart pagalvojo apie pienę, nulinkusią viskio taurėje Riseno miegamajame. Ji ten buvo, galimas daiktas, kad ką nors matė.

* * *

Lina įlipo į pilką sargybos valtį „Kirku“, kurią Suomijos laivynas prieš šešetą metų perėmė iš pakrantės apsaugos tarnybos. Spausdamas Pasio Raniko ranką jis kaipmat prisiminė Lenartą Johansoną, iš Dalaro jūrų policijos. Tas mėgo banglentes ir vadino save Lencu.

Pasis Ranikas buvo toks pat jaunas kaip Lencas, įdegęs vyras vaiskiai žydromis akimis. Vis dėlto

kitaip nei jis, darbą vertino labai rimtai. Neįtikėtina, kad ėmėsi užduoties, kuri vyksta už Suomijos teritorijos.

– Manęs ši užduotis nedžiugina, bet mano vadovas yra tavo vadovo draugas... Akivaizdu, kad to pakako.

– Tikiuosi, gausime prokuroro leidimą iki tol, kol pasieksime laivą, – pasakė Jonas.

Po kojomis vibravo judantis laivas.

– Kai tik gausi prokuroro sprendimą, susisieksiu su „FNS Hanko“. Raketnešyje dirba dvidešimt pareigūnų ir septyni savanoriai.

Jis parodė į laivo radiolokacinį atvaizdą.

– Jis pasiekia iki 35 mazgų greitį, netruks nė dvidešimt minučių ir spės mus pasiekti.

– Puiku.

– Rafaelio Guidžio laivas praplaukė Hyjumos salą, visai netoli Estijos... Tikiuosi, supranti, kad negalėsime įsiveržti į laivą, esantį Estijos vandenyse, jei nebūtina ar atvirai nevykdoma nusikalstama veikla.

– Suprantu, – atsakė Jonas.

Gaudžiant varikliui laivas paliko uostą.

– Štai ir visa įgula, – ironiškai tarstelėjo Pasis Ranikas.

Augalotas vyras šviesia barzda pasirodė kapitono tiltelyje – jis vienintelis vairininkas, prisistatęs kaip Nikas Kapanenas – ledo ritulio žaidėjas. Vyras žvilgtelėjo į Joną, pasikasė barzdą ir atsargiai paklausė:

– Kuo gi įtariamas Guidis?

– Pagrobimu, žmogžudyste, pareigūnų nužudymu, ginklų kontrabanda.

– O Švedija atsiuntė vieną vienintelį pareigūną?

– Taigi, – šyptelėjo Lina.

– O Suomija prisidėjo paprasta sena barža.

– Vos tik gausime prokuroro sprendimą, turėsime kad ir visą būrį, – monotoniškai išpyškino Pasis. – Kalbėjau su Urhu Sarinenu iš „Hanko“, jie pasivys mus per dvidešimt minučių.

– Tačiau patikrinimai... – pasakė Niko. – Po velnių, mes juk turime patikrinti...

– Tik ne Estijos vandenyse, – paprieštaravo Ranikas.

– Šūdas, – sumurmėjo Kapanenas.

– Viskas bus gerai, – trumpai nuramino Lina.

Kai viskas pasikeitė

Akselis Risenas apsirengęs gulėjo ant lovos viename iš penkių miegamųjų Rafaelio Guidžio jachtoje. Šalia buvo padėtas aplankas su donoro duomenimis – tai buvo vyras, po nesėkmingos operacijos neprabundantis iš komos. Viskas atrodė idealu – audinių tipas atitiko jo.

Vyras spoksojo į lubas, daužėsi širdis. Staiga atsikėlė, kai pasigirdo beldimas į duris – atėjo baltai vilkintis žmogus, pasitikęs jį po skrydžio sraigtasparniu.

– Pietūs, – trumpai pranešė.

Jie kartu ėjo pro SPA zoną. Akselis žvilgčiojo į žalią vonią, pilną tuščių butelių ir alaus skardinių. Dailiai suvynioti rankšluosčiai tebegulėjo ant elegantiškų balto marmuro sieninių lentynų. Už grublėto stiklo durų veikiausiai buvo sporto salė. Dvivėrės chromuoto metalo durys be garso atsidarė vyrams paliekant poilsio zoną, padengtą smėlio spalvos grindų danga. Pasieniuose stovėjo kėdės ir ilgas masyvus poliruoto kalkakmenio stalas. Viduje tvyrojo keista šviesa, šešėliai ir atspindžiai šmėžavo ant sienų ir grindų. Pakėlęs akis, Risenas suprato esąs po didžiuoju baseinu, kurio stiklinis dugnas nuklotas baldų nuolaužomis, tarp jų švystelėdavo giedras dangus.

Rafaelis Guidis sėdėjo ant sofos, tebedėvėjo sportines kelnes ir pilvą aptempiančius baltus marškinėlius. Jis paplekšnojo rodydamas Akseliui prisėsti greta. Abu sargybiniai stovėjo už nugaros. Suskambo Rafaelio Guidžio telefonas, jis atsiliepė ir įsijungė į ilgą pokalbį.

Po valandėlės grįžo baltasis vyras, stumdamas vežimėlį su maistu. Tylėdamas padengė kalkakmenio stalą – paruošė lėkštes ir taures, didelį indą keptų mėsainių, duonos ir skrudintų bulvyčių, padėjo pomidorų padažo butelaitį ir didelį plastikinį pepsikolos butelį.

Rafaelis susikaupęs kalbėjo telefonu ir nė nepakėlė akių. Atsainiu balsu jis dėstė daugybę detalių apie produkciją ir logistiką. Niekas nepratarė nė žodžio, tik kantriai laukė.

Po penkiolikos minučių Rafaelis baigė pokalbį ir ramiai pažvelgė į Riseną. Tada jis švelniai ir ramiai prakalbo.

– Galbūt norėtumėte taurės vyno, – pasiūlė. – Kepenis galite gauti per keletą dienų.

– Keletą kartų perskaičiau donoro duomenis, – tarė Akselis. – Nuostabu, viskas tinka, aš nustebintas...

– Įdomūs tie norai, – kalbėjo Guidis.– Ko žmonės nori užvis labiausiai? Aš norėčiau, kad mano žmona būtų gyva ir mes būtume drauge.

– Suprantu.

– Vis dėlto manau, kad norai susiję ir su priešingybe.

Rafaelis paėmė mėsainį, skrudintų bulvyčių dubenėlį ir padavė Akseliui.

– Ačiū.

– Kaip svarstyklės – vienoje pusėje žmogaus norai, o kitoje – košmarai.

– Košmarai?

– Turiu omenyje... Gyvename gyvenimą, kupiną neįvykdomų kraštutinumų – troškimų ir baimių.

– Gali būti, – atsakė Risenas ir atsikando mėsainio.

– Jūsų noras susigrąžinti miegą lengvai įgyvendinamas, bet kaip... Kaip įsivaizduojate antrąją svarstyklių pusę – koks jūsų baisiausias košmaras?

– Tiesą pasakius, nė nežinau, – šyptelėjo Akselis.

– Ko bijote? – paklausė Guidis barstydamasis druskos ant bulvyčių.

– Liga, mirtis... ir skausmas.

– Žinoma, sutinku dėl skausmo baimės, – tarė Rafaelis. – Pavyzdžiui, aš nerimauju dėl savo sūnaus, netrukus jis jau bus suaugęs, ir bijau, kad gali nuo manęs nusigręžti, pabėgti.

– Vienatvė?

– Taip, manau, kad taip. Absoliuti vienatvė – tai mano didžiausia baimė.

– Aš jau esu vienišas, – šypsojosi svečias. – Blogiausia jau nutiko.

– Na jau, nekalbėkite taip, – pajuokavo šeimininkas.

– Ne, bet jei visa tai pasikartotų...

– Ką turite omenyje?

– Pamirškite, nenoriu apie tai kalbėti.

– Bijote vėl pasijusti kaltas dėl mergaitės mirties? – lėtai paklausė Guidis ir padėjo kažką ant stalo.

– Taip.

– Kas galėtų nusižudyti?

– Beverli, – sušnabždėjo Risenas ir pastebėjo, kad Rafaelis padėjo ant stalo nuotrauką.

Ji gulėjo apversta.

Akselis ištiesė ranką pats to nenorėdamas. Verčiant nuotrauką drebėjo pirštai. Nuotraukoje matyti kameros blykstės nustebintas Beverli veidas. Vyras spoksojo į fotografiją mėgindamas suprasti. Jis įžvelgė grasinimą, nuotrauka daryta vos prieš keletą dienų namuose, tiksliau, virtuvėje, kai sode pabandžiusi griežti mergaitė nuėjo į virtuvę ieškoti vazelės pamerkti pienių puokštelei.

103

Artėjant

Po dviejų valandų Suomijos karinių jūrų pajėgų patrulių laivas pasivijo ištaigingą Rafaelio Guidžio jachtą. Saulėkaitoje ji panešėjo į tviskantį krištolinį laivą.

Pareigūnas Pasis Ranikas priėjo prie Jono ir linktelėjo laivo link:

– Kaip arti norite priplaukti? – rimtai paklausė.

Lina pažvelgė į jį pilkomis šaltomis akimis.

– Taip arti, kad galėtume matyti, kas vyksta viduje, – ramiai atsakė. – Turiu...

Jis nutilo, galvą pervėrė skausmas. Detektyvas įsikibo į lankstą ir stengėsi kvėpuoti ramiai.

– Kas nutiko? – pasiteiravo Pasis, balse buvo justi juoko gaidelė. – Bene jūros liga prasidėjo?

– Nieko tokio, – atsakė komisaras.

Užliejo dar viena skausmo banga, tačiau jam pavyko išsilaikyti ant kojų. Jonas žinojo jokiu būdu negalįs gerti vaistų būtent dabar, nuo jų galėjo apsvaigti ir pasidaryti mieguistas.

Vėsus jūros vėjas stingdė prakaito lašus, tekančius kakta. Lina mąstė apie Disos akis, rimtą skaistų veidą. Saulės spinduliams žaidžiant ant vandens paviršiaus mintyse iškilo nuotakos nuometas, spindintis Skandinavijos muziejaus stende. Pareigūnas prisiminė laukinių gėlių aromatą ir bažnyčią, užsakytą vasarą vyksiančioms vestuvėms. Širdis daužėsi it pašėlusi, tad ne iš karto suprato, ką sako kapitonas.

– Ką norite pasakyti?

Jonas sumišęs pažvelgė į Raniką, stovintį šalia, tuomet į didžiąją baltąją jachtą.

Košmaras

Akselis negalėjo valgyti, vis žvilgčiojo į Beverli nuotrauką.

Rafaelis pamirkė keletą bulvyčių į pomidorų padažą ant lėkštės krašto.

Staiga Risenas pamatė, kad tarpduryje stovintis jaunuolis juos stebi. Jis atrodė pavargęs ir išsigandęs. Rankoje laikė mobilųjį telefoną.

– Peteri! – sušuko Guidis. – Ateik!

– Nenoriu, – silpnu balsu sulemeno vaikinas.

– Čia nebuvo klausimas, – irzliai šyptelėjo šeimininkas.

Berniukas priėjo ir droviai pasisveikino su Risenu.

– Tai mano sūnus, – paaiškino Rafaelis taip, lyg jie draugiškai pietautų.

– Sveikas, – pasisveikino Akselis.

Vyras, sėdėjęs šalia sraigtasparnio piloto, stovėjo prie narvo ir mėtė žemės riešutus apšepusiam šuniui. Žili plaukai atrodė lyg metaliniai, o akiniai nuo saulės baltai švytėjo.

– Jam būna bloga nuo riešutų, – tarė Peteris.

– Po pietų galėtum pagriežti smuiku, – paprašė tėvas, jo balse staiga suskambo nuovargis. – Mūsų svečiui patinka muzika.

Sūnus linktelėjo, jo veidas atrodė išbalęs ir išmuštas prakaito, ratilai po akimis veik violetiniai.

Risenas pasistengė nusišypsoti.

– Kokiu smuiku grieži?

Peteris gūžtelėjo.

– Jis man per gražus, tas „Amati“. Mano mama buvo muzikantė, tai jos „Amati“.

– „Amati“?

– Kokie instrumentai vis dėlto yra geresni – Stradivarijaus ar Amačio? – pasiteiravo šeimininkas.

– Priklauso nuo to, kas groja, – atsakė Akselis.

– Jūs švedas. Švedijoje yra keturi Stradivarijaus smuikai, bet nė vienu iš jų negrojo Paganinis... O aš...

– Tiesa.

– Aš kolekcionuoju styginius dar menančius... Ne, – sau tarė Rafaelis. – Leiskite man pasakyti kitaip. Jei instrumentu grojama *teisingai*, galima išgirsti prarastos sielos ilgesį.

– Galbūt, – atsakė Risenas.

– Aš noriu priminti tą ilgesį kaskart sudarydamas kontraktą, – tęsė Guidis ir bejausmiškai

nusišypsojo. – Surenku partnerius, mes klausomės muzikos – to ypatingo sielvarto skambesio ir pasirašome kontraktą ore, kontraktą, siejantį mūsų troškimus ir košmarus... Štai kas yra „Paganinio kontraktas“.

– Suprantu.

– Ar tikrai? Jo sulaužyti nevalia, net mirtis negali jo nutraukti. Tam, kuris pabando sulaužyti susitarimą arba nusižudyti, išsipildo baisiausias košmaras.

– Kokio atsakymo tikitės? – paklausė svečias.

– Aš tik sakau... Tai nelaužomas kontraktas... Kaip tiksliau pasakyti... – nutęsė Rafaelis. – Nežinau, ar mano veiklai atsilieps tai, kad palaikėte mane maloniu žmogumi.

Guidis priėjo prie didelio ant sienos pritvirtinto televizoriaus ekrano, iš vidinės kišenės išsitraukė blizgantį diską ir įkišo jį į DVD grotuvą. Peteris prisėdo ant sofos krašto.

Berniukas išsigandęs stebėjo vyrus, esančius kambaryje. Jis buvo šviesaus gymio ir nė trupučio nepriminė savo tėvo. Jo kūnas buvo ne stambus, o veikiau trapus, veidas švelnus.

Vaizdas sutraškėjo, šmėžavo pilki dryželiai. Risenas kaipmat pažino žmones, fizinė baimė užliejo kūną. Įraše matyti detektyvas Jonas Lina ir Saga Bauer. Trečioji buvo moteris, panaši į lotynų amerikietę.

Akselis žiūrėjo į ekraną. Lina išsitraukė telefoną ir pasiruošė skambinti. Regis, niekas nekėlė. Veidų nebuvo galima įskaityti, bet visi atrodė sunerimę. Visi trys susėdo į automobilį.

Drebanti kamera judėjo link durų, šios atsidarė, šviesa pradingo. Koridoriuje stovėjo pora didelių kelioninių krepšių. Vaizdas judėjo link virtuvės, pasisuko į kairę, laiptais žemyn pro plytelėmis dengtas sienas link baseino. Moteris sėdėjo šezlonge, o kita moteris berniukiška šukuosena kalbėjo telefonu.

Kamera staiga atsitraukė, kol trumpaplaukė baigė pokalbį ir vėl pajudėjo pirmyn. Pasigirdo žingsniai, telefonu kalbėjusioji atsuko liūdną išvargusį veidą į kamerą ir nustėro. Didžiulės baimės išraiška sustingo veide.

– Nemanau, kad noriu toliau žiūrėti, tėti, – sulemeno berniukas.

– Bet tik dabar viskas prasideda, – atsakė Rafaelis.

Ekranas staiga aptemo, bet vaizdas grįžo kone tą pačią sekundę. Kamera pritvirtinta prie stovo priešais abi moteris, sėdinčias greta prie plytelių sienos. Ant kėdės priešais jas sėdi Pontusas Salmanas. Jo kvėpavimas greitas, kūnas neramiai muistosi.

Ekrano apačioje laikrodis rodė, kad įrašas darytas vos prieš valandą.

Juodai vilkintis vyras, veidą slepiantis po plėšiko kauke, priėjo prie Veronikos, sugriebęs ją už plaukų nutempė prie kameros.

– Atleisk, atleisk, atleisk, – tarė Guidis šaižiu balsu.

Akselis klausiamai pažvelgė į jį, bet tuoj pat pasigirdo ponios Salman balsas.

– Atleisk, atleisk, atleisk.

Jos balsas išgąstingai trūkčiojo.

– Aš nežinojau, – vėl suinkštė Rafaelis rodydamas į ekraną.
– Aš nežinojau. Aš padariau nuotrauką, bet nenorėjau nieko bloga, nežinojau, kaip kvailai elgiuosi, tik maniau...
– Privalai pasirinkti, – tarė vyras plėšiko kauke Salmanui. – Kuriai šauti į kelį? Žmonai... ar seseriai?
– Prašau, nesielk taip, – sušnabždėjo Pontusas.
– Į kurią iš jų šauti? – spaudė vyras.
– Žmoną, – beveik negirdimai tarstelėjo surištasis.
– Pontusai, – suinkštė ši. – Prašau, neleisk jam...
Salmanas ėmė raudoti pasikūkčiodamas.
– Jei tai padarysiu, jai gali skaudėti, – perspėjo vyras.
– Neleisk jam! – apimta panikos šaukė Veronika.
– Ar persigalvojai? Galbūt verčiau šauti į seserį?
– Ne, – atsakė Pontusas.
– Maldauk.
– Ką? – nesuprato šis.
– Maldauk, kad šaučiau į žmoną.
Viskas nutilo, tačiau netrukus Akselis išgirdo Salmano balsą:
– Prašau, šauk mano žmonai į kelį.
– Jei jau taip gražiai prašai, peršausiu abu,– pasakė vyras ir nusitaikė į Veronikos Salman koją.
– Neleisk jam! – šaukė ji. – Prašau, Pontusai...
Vyras nuspaudė gaiduką, pasigirdo trumpas šūvis ir kojoje prasižiojo žaizda. Ant plytelių pasipylė kraujas. Aplink jau sklaidėsi parako debesis. Veronika rėkė, kol balsas lūžo. Vyras šovė dar kartą. Antrasis kelis išsilenkė neįtikėtinu kampu.
Moteris suriko keistai užkimusi, jos kūną vėrė skausmas, kraujas liejosi ant grindų.
Salmanas apsivėmė, vyras juoda kauke žiūrėjo į jį susidomėjusiomis svajingomis akimis.
Veronika klestelėjo į šoną, kvėpavo greitai, rankomis stengėsi prisidengti sužeistas kojas. Antroji, regis, buvo šoko būsenos, veidas net pažaliavęs, akys priminė dideles tuščias erdves.
– Ar tavo sesuo nesveika? – susidomėjęs paklausė vyras. – Manai, ji supranta, kas vyksta? – Tada guosdamas paplekšnojo Pontusui per galvą ir pasiteiravo: – Ar turėčiau išprievartauti tavo seserį, ar nušauti žmoną?
Salmanas neatsakė, atrodė, lyg tuoj praras sąmonę, jo akys pranyko. Kaukėtas vyras smogė į veidą.
– Atsakyk man, išprievartauti seserį ar nušauti žmoną?
Pontuso sesuo papurtė galvą.
– Prievartauk, – sušnabždėjo Veronika greitai alsuodama. – Prašau, Pontusai, būk geras, pasakyk, kad prievartautų ją.
– Prievartauk, – sušnabždėjo Pontusas.

– Ką?
– Prievartauk mano seserį.
– Gerai, greitai, – atsakė skriaudikas.
Akselis nuleido akis, pažvelgė į kojas. Jis stengėsi negirdėti raudos, maldavimo ir aršaus beprotiško riksmo. Stengėsi prisiminti kokį nors kūrinį, erdvę pripildytą Bacho melodijų, šviesų, saulės spindulių pilną kambarį.
Pagaliau viskas nutilo. Risenas pakėlė akis. Moterų kūnai gulėjo prie sienos. Kaukėtas vyras stovėjo priešais, vienoje rankoje laikė peilį, kitoje – pistoletą.
– Košmaras turi išsipildyti – dabar jau gali nusižudyti, – pasakė vyras, numetė pistoletą Pontusui ir žengė už kameros.

105

Liudininkas

Saga Bauer paliko Magdaleną Runander ir pralindo pro „Stop“ juostą. Smalsuolių prisirinko dar daugiau. Pasirodė didelis Švedijos televizijos furgonas, uniformuoti pareigūnai stengėsi sulaikyti besiveržiančius žmones ir atlaisvinti kelią greitosios medicinos pagalbos automobiliams.

Viskas liko Sagai už nugaros, ji praėjo žydintį jazminų krūmą. Žingsniai vis spartėjo, galiausiai leidosi bėgti tiesiog per žolę.

– Mergaitė, – staiga prisiminė telefonu ištartus Jono žodžius. – Privalai rasti mergaitę. Riseno namuose yra mergaitė. Jis vadino ją Beverli. Pasikalbėk su Robertu, Akselio broliu. Ji maždaug penkiolikos, privalai ją apsaugoti.

– Kiek laiko turiu gauti prokuroro sprendimui?

– Ne per daugiausia, – atsakė Jonas. – Bet tu spėsi.

Važiuodama Stokholmo link komisarė pamėgino paskambinti Robertui Risenui, tačiau šis neatsakė. Tuomet surinko kriminalistų centro numerį ir paprašė, kad ją sujungtų su Linos asistente – tvirta moterimi, kartą laimėjusia plaukimo varžybas, kuri labai didžiavosi savo preciziškai nupoliruotais nagais ir blizgančiomis lūpomis.

– Anja Larson, – pasigirdo balsas.

– Sveika, čia Saga Bauer iš saugumo policijos, neseniai buvome susitikusios pas...

– Taip, ačiū, – šaltai tarė Anja.

– Tikėjausi, kad galėsi rasti mergaitę, kurios vardas Beverli Andešon ir...

– Ar nusiųsti sąskaitą saugumo policijai?

– Po velnių, daryk ką nori, tik duok man tą sušiktą telefono numerį, kol...

– Žiūrėk, kaip kalbi, panele.

– Pamiršk, kad prašiau.

Bauer keikėsi ir pypsėjo stovinčiam automobiliui, nors tik prieš akimirką užsidegė žalia šviesoforo šviesa. Jau ketino mesti ragelį, bet Anja staiga tarė.

– Kiek jai metų?

– Maždaug penkiolika.

– Nėra jokios Beverli Andešon telefono numerio. Gali būti, kad jos telefonas ne abonentinis, ji nėra įrašyta jokiuose registruose... Randu tik jos tėčio telefono numerį.

– Gerai, paskambinsiu jam, ar gali atsiųsti numerį trumpąja žinute?

– Aš tai jau padariau.

– Ačiū, ačiū tau, Anja... Atleisk, kad buvau nekantri, aš tik jaudinuosi dėl Jono, bijau, kad iškrės kokią kvailystę...

– Ar kalbėjai su juo?

– Tai jis man liepė rasti mergaitę. Aš nesu jos mačiusi, nežinau... Tikiuosi, kad jis viską išspręs...

– Paskambink Beverli tėvui, o aš dar paieškosiu, – pasakė Anja ir padėjo ragelį.

Saga pasuko į Elnių lauką, nukopijavo asistentės atsiųstą telefono numerį. Regiono kodas 0418 priklausė Skonei. Gali būti, kad tai buvo Svalevo miestas, mąstė Saga, pasigirdo keletas pyptelėjimų.

106

Tėvas

Pušinių baldų virtuvėje vyras ištiesė ranką pakelti skambančio telefono. Jis ką tik grįžo po valandą trukusio telyčios gelbėjimo – prasmukusi pro elektrinį piemenį ji įsipainiojo kaimyno spygliuotoje tvoroje. Everto Andešono pirštai buvo kruvini, kraujo žymės džiūvo ir ant mėlynų darbo drabužių.

Pakelti ragelį jam trukdė ne tik purvinos rankos, bet ir stipri nuojauta, kad šią minutę nėra nieko, su kuo norėtų šnekėtis. Jis pasilenkė, norėjo pamatyti telefono numerį, bet jo nebuvo, veikiausiai skambino koks manieringo balso telefonų pardavėjas.

Vyras sulaukė, kol telefono skambutis nutilo, tačiau netrukus šis ir vėl suskambo. Evertas vėl nieko neišvydo ekrane, todėl pasidavęs atsiliepė:

– Andešonas.

– Sveiki, mano vardas Saga Bauer, – kalbėjo įsitempusi moteris. – Aš esu pareigūnė, saugumo policijos komisarė. Iš tiesų ieškau jūsų dukters Beverli Andešon.

– Kas nutiko?

– Ji nieko nepadarė, bet įtariu, kad gali žinoti tai, kas mus domina.

– Ar ji dingusi? – silpnu balsu paklausė vyras.

– Manau, kad galite turėti merginos telefono numerį, – paaiškino Saga.

Evertas susimąstė, nuolat įsivaizduodavo dukterį kaip įpėdinę, sugebėsiančią ir kitoms kartoms perduoti tradicijas, išlaikysiančią jo namą, klėtį, ūkinius pastatus ir laukus. Čia ji būtų vaikščiojusi visai kaip ir mama – guminiais molėtais batais, stambi, apsigobusi odiniu paltu, plaukai surišti į uodegėlę.

Bet nuo pat mažumės Beverli buvo kiek kitokia ir tai gąsdino.

Dukra augo ir darėsi vis keistesnė. Kitokia nei jis, bet ir kitokia nei mama. Kartą tėvas atėjo į svirną, kai mergaitei buvo kokie aštuoneri ar devyneri. Ji sėdėjo dėžėje, įtaisytoje ant apversto kibiro, ir užsimerkusi dainavo. Mergaitė buvo paskendusi savo balse. Jau ketino prieiti, liepti nesimaivyti, bet šviesus mažylės veidelis suglumino tėvą. Nuo tos akimirkos žinojo, kad Beverli turi kažką ypatinga, ko šis niekada nesupras, todėl liovėsi su ja kalbėjęs. Vos tik norėdavo ką ištarti, žodžiai įstrigdavo gerklėje.

Mirus motinai, sodyboje stojo visiška tyla. Mažoji klaidžiodavo aplink, pradingdavo valandoms ar net visai dienai. Kartais policija ją parveždavo, o mergaitė nė nežinodavo, kaip ten atsidūrusi. Beverli sekdavo paskui bet ką, kad tik gražiai kalbėtų.

– Aš neturiu ką jai pasakyti, tai kam man tas telefono numeris? – pasakė vyras šiurkščiu Skonės

dialektu.

– Ar jūs tuo tikras?

– Stokholmiečiai to nesupras, – atkirto šis ir padėjo ragelį.

Evertas apsižiūrėjo ranką – krumpliai kruvini, purvinos panagės, oda suskeldėjusi. Vyras lėtai patraukė link žaliojo fotelio, pagriebė vakaro laikraščio priedą ir ėmė skaityti. Šįvakar bus rodoma televizijos programa Osianui Valenbergui atminti. Laikraštis iškrito iš rankų, veidu pasipylė nelauktos ašaros. Staiga vyras prisiminė, kaip Beverli įsitaisydavo šalia ant sofos ir juokdavosi iš „Auksinio penktadienio“ kvailysčių.

107

Tuščias kambarys

Saga Bauer ėmė keiktis it pasiutusi, keliskart iš visų jėgų trinktelėjo per vairą ir liko sėdėti. Ji užsimerkė. Lėtai kartojo sau turinti susidėlioti mintis ir judėti pirmyn, kol dar nevėlu. Komisarė taip paskendo mintyse, kad telefono skambutis ją išgąsdino.

– Čia vėl aš, – prabilo Anja Larson. – Sujungsiu tave su Herbertu Saksėjumi iš Švč. Marijos Širdies ligoninės, – trumpai paaiškino.

– Gerai...

– Saksėjus rūpinosi Beverli Andešon visus tuos dvejus metus, kuriuos mergaitė praleido klinikoje.

– Ačiū, tai...

Anja jau perjungė Sagą kita linija. Ji šiek tiek luktelėjo, keliskart pyptelėjo signalas. Švč. Marijos Širdies ligoninė, mąstė ji ir prisiminė, kad ligoninė yra Torsbyje, į rytus nuo Stokholmo.

– Sveiki, Herbertas klauso, – prakalbo malonus balsas.

– Laba diena, mano vardas Saga Bauer, esu saugumo policijos komisarė. Ieškau mergaitės, buvusios jūsų pacientės Beverli Andešon.

Stojo tyla.

– Ar jai viskas gerai? – po valandėlės paklausė gydytojas.

– Nežinau, privalau su ja pasikalbėti, – išpyškino Saga. – Tai išties skubu.

– Ji gyvena pas Akselį Riseną... Neoficialiai jis yra už ją atsakingas.

– Taigi ji ten gyvena? – greitai paklausė policininkė, pasuko raktelį ir ėmė važiuoti.

– Akselis Risenas leido jai gyventi viename kambaryje, kol pati ką susiras. Mergaitei dar tik penkiolika, bet versti ją kraustytis namo būtų didžiulė klaida.

Eismas nebuvo intensyvus, todėl komisarė galėjo važiuoti greitai.

– Gal galėčiau sužinoti, nuo ko buvo gydoma Andešon?

Saksėjus sunkiai įkvėpė ir ramiai, draugiškai tarė:

– Nežinau, ar tai įdomu... Kaip specialistas turėčiau sakyti, kad atvyko čia kankinama rimto asmenybės sutrikimo, B grupės.

– Ką tai reiškia?

– Nieko, – atsakė Herbertas ir kostelėjo. – Bet jei paklaustumėte manęs kaip žmogaus, pasakyčiau, kad Beverli yra sveika, sveikesnė už daugelį... Žinau, kad mano žodžiai skamba tuščiai, bet iš tikrųjų gydyti reikia ne ją...

– O pasaulį.

– Taigi... – atsiduso gydytojas.

Saga padėkojo už pokalbį ir įsuko į Valhalos kelią. Sėdynės nugara nuo prakaito tapo kibi. Suskambo telefonas, Bauer nuspaudė akceleratorių ir prašvilpė pro Olimpinį stadioną kaip tik tą akimirką, kai užsidegė raudonas šviesoforo signalas, ir pakėlė ragelį.

– Pamaniau, galėčiau pasikalbėti su Beverli tėčiu, – pasakė Anja. – Iš tiesų jis visai malonus, bet šiandien jam buvo sunki diena, rūpinosi sužeista karve. Turėjo ją guosti, pats taip sakė. Jo šeima nuo seno gyveno tame ūkyje, o dabar jis liko vienas. Kalbėjome apie „Stebuklingąsias Nilso Holgersono keliones po Švediją“, o galiausiai jis atsinešė keletą Beverli rašytų laiškų. Nė vieno nebuvo atplėšęs. Ar gali įsivaizduoti, koks užsispyręs vyras? Kiekviename jų mergaitė užrašė savo telefono numerį.

Komisarė keletą kartų padėkojo Anjai ir surinko duotą telefono numerį. Pastatė automobilį prie Akselio ir Roberto Risenų namų ir laukė. Saulės šviesa vėrė dulkių stulpus. Sagos kūnas kretėjo nuo įtampos, laikas tirpo, o Jonas turės vienui vienas stoti prieš Rafaelį Guidį.

Spausdama telefoną prie ausies, pareigūnė priartėjo prie Roberto Riseno durų ir paspaudė skambutį. Staiga telefone pasigirdo lengvas čežėjimas.

– Beverli, – kreipėsi Saga. – Ar tai tu?

Ji girdėjo kažką kvėpuojant.

– Atsakyk man, Beverli, – kuo švelniau prašė Bauer. – Kur tu?

– Aš...

Mergaitė nutilo.

– Ką sakei? Ką sakei, Beverli, aš neišgirdau.

– Man dar negalima išlįsti, – sušnabždėjo mergaitė ir pokalbis nutrūko.

* * *

Lydėdamas Sagą į Andešon kambarį, Robertas Risenas buvo nekalbus ir išbalęs, tik paprašė užrakinti duris. Kambarys pasirodė negyvenamas. Spintoje kabėjo keletas baltų drabužių, striukė, stovėjo pora guminių aulinukų ir padėtas telefono kroviklis.

Įėjusi policininkė užrakino Akselio rezidencijos duris ir stengėsi suprasti, ką norėjo pasakyti Jonas, kodėl mergaitė galėtų liudyti. Saga praėjo valgomąjį, svetaines ir tykią biblioteką. Riseno miegamojo durys buvo praviros. Bauer žengė ant storo kiniško kilimo, praėjo lovą ir pateko į greta esantį vonios kambarį, tačiau kaipmat grįžo į miegamąjį. Kūną kaustė įtampa. Kambaryje tvyrojo keista nuojauta, viena ranka komisarė siekė pistoleto „Glock“. Ant stalo stovėjo viskio taurė ir nužydėjusi palinkusi pienė.

Dulkės pamažu sukosi saulės šviesoje, baldai ir daiktai prisigėrę tylos. Staiga širdis ėmė plakti stipriau, medžio šaka brūkštelėjo per langą. Moteris priėjo prie neklotos lovos, tiriamai apžvelgė paklodės raukšles, pagalves.

Jai pasirodė, kad bibliotekoje išgirdo atsargius žingsnius ir jau ketino ten eiti, bet kažkas čiupo už

kulkšnies. Kažkas gulėjo po lova. Saga išsilaisvino, atsitraukė atatupsta, išsitraukė pistoletą ir užkabinusi nuvertė viskio taurę.

Atsiklaupusi dirstelėjo po lova ir skubriai nusitaikė ginklu.

Palovio tamsoje tūnojo mergaitė ir stebėjo ją didelėmis išsigandusiomis akimis. Saga paslėpė pistoletą ir giliai atsiduso.

– Tu švyti, – sušnabždėjo mergaitė.

– Beverli? – paklausė komisarė.

– Ar jau galiu išlįsti?

– Užtikrinu, kad gali, – ramiai pasakė moteris.

– Ar jau praėjo valanda? Akselis uždraudė man išlįsti anksčiau nei po valandos.

– Praėjo kur kas daugiau laiko, Beverli.

Bauer padėjo mergaitei išsivaduoti iš ankšto tarpo. Ši vilkėjo vienais apatiniais ir buvo sustirusi nuo ilgo gulėjimo. Jos plaukai trumpai kirpti, o rankos nuterliotos rašalo dėmėmis, paveikslėliais ir raidėmis.

– Ką tu darai po Akselio Riseno lova? – stengdamasi išlikti rami paklausė Saga.

– Jis – mano geriausias draugas, – atsakė Beverli tyliai maudamasi džinsus.

– Man regis, jam gresia didžiulis pavojus, turi papasakoti, ką žinai.

Rankoje mergaitė laikė marškinėlius. Staiga ji nuraudo, akys prisipildė ašarų.

– Neturiu...

Beverli nutilo, jos burna ėmė drebėti.

– Nurimk, – tarė pareigūnė stengdamasi suvaldyti įtampą. – Pradėk nuo pradžių.

– Kai atėjo Akselis, aš gulėjau lovoje, – silpnu balsu pradėjo ši. – Iš karto supratau, kad kažkas įvyko, jis buvo labai išbalęs. Maniau, nusiminęs dėl to, kad stabdžiau mašinas, nes iš tikrųjų man negalima to daryti.

Mergaitė nutilo ir nusuko veidą.

– Tęsk, Beverli, prašau, tai skubu.

Mergaitė sušnabždėjo atsiprašanti, marškinėliais nusivalė ašarotus skruostus ir pažvelgė į Sagą drėgnomis akimis, jos nosies galiukas buvo raudonas.

– Akselis įėjo į kambarį, – susikaupusi pasakojo. – Liepė man lįsti po lova ir tūnoti ten visą valandą ir... Nuskubėjo į svetainę ir daugiau aš nežinau... Mačiau tik jų kojas, du dėdės nusekė paskui Akselį. Jie darė kažką baisaus. Akselis šaukė, tuomet dėdės numetė jį ant žemės, suvyniojo į baltą plastikinę plėvelę ir išnešė. Viskas įvyko taip greitai. Nemačiau jų veidų... Nė nežinau, ar ten buvo žmonės.

– Palauk, – sustabdė komisarė ir išsitraukė telefoną. – Turi keliauti su manimi ir viską papasakoti žmogui, vardu Jensas Svanejelmas.

Drebančiomis rankomis Saga surinko Karloso Eliasono numerį.

– Turime liudytoją, galintį patvirtinti, kad Akselis Risenas buvo pagrobtas prieš savo valią. Turime

liudytoją, – pakartojo Bauer. – Ji matė, kaip Risenas buvo užpultas ir išgabentas, manau, to turi pakakti.

Policininkė pažvelgė Beverli į akis.

– Puiku, atvykstame netrukus, – pasakė. – Raskite Svanejelmą ir užtikrinkite, kad šis susisiektų su Europolu.

108

Ištikimybė

Rafaelis Guidis žengė per valgomąjį rankoje laikydamas juodą odinį aplanką, tuomet padėjo jį ant stalo ir stumtelėjo Akseliui Risenui.

– Kaip turbūt jau supratote, Pontuso Salmano košmaras buvo pasirinkimas tarp žmonos ir sesers, – paaiškino. – Nežinau, anksčiau nebuvau toks nuoseklus, bet... Kaip čia pasakius? Pastebėjau, kad žmonės nori išvengti košmarų išsipildymo savo mirtimi. Nesupraskite manęs klaidingai, dažniausiai viskas vyksta labai maloniai ir civilizuotai, aš – labai dosnus žmogus tiems, kas man ištikimi.

– Jūs gąsdinote nuskriausti Beverli.

– Na, jei norite, galite pasirinkti – ji ar jaunėlis broliukas, – pasiūlė Rafaelis, gurkštelėjo vitaminų gėrimo, nusišluostė lūpų kamputį ranka ir paprašė Peterio atsinešti smuiką.

– Ar jau pasakojau, kad kolekcionuoju tik tuos smuikus, kuriais yra grojęs Paganinis? – paklausė. – Man rūpi tik tai. Sakoma, kad Paganinis nekentė savo atvaizdo... Tikiu, kad jis už šlovę pardavė savo sielą. Muzikantas vadino save beždžione... Bet kai grodavo, moterys šliaužte atšliaužsaid. Kaina buvo verta atlygio. Jis grodavo ir grodavo, kol aplink buvo justi ugnies tvaikas.

Akselis žvelgė pro didžiuosius panoraminius langus, vanduo plytėjo nejudėdamas. Pro mažesnįjį langą į priekinį denį pastebėjo baltąjį sraigtasparnį. Riseno mintys šuoliavo nuo šiurpiojo įrašo iki išsigelbėjimo paieškos.

Jis buvo labai pavargęs, sėdėjo nekrutėdamas ir klausė Guidžio šnekos apie smuikus, Stradivarijaus gudrybes atskleisti ryškiausioms harmonijoms, kaip sukietinti medieną, ilgą klevų ir eglių augimą.

Rafaelis atsistojo, bedvasiškai nusišypsojo ir tarė:

– Kol būsi man ištikimas, galėsi mėgautis gėrybėmis – gausi naujas kepenis, puikiausiai miegosi ir gyvensi savo gyvenimą. Tau tereikia nepamiršti man duoto pažado.

– O tu nori eksporto leidimo.

– Jį galiu gauti kada tik panorėjęs, bet nenoriu tavęs versti, nenoriu žudyti, tai būtų negarbinga, aš tik noriu...

– Mano ištikimybės, – baigė mintį Akselis.

– Manai, tai kvaila? – paklausė šeimininkas. – Akimirką susikaupk ir pagalvok apie žmones, kurie tau besąlygiškai ištikimi.

Abu vyrai nutilo. Risenas spoksojo į vieną tašką.

– Būtent, – po valandėlės liūdnai tarė Rafaelis.

109

Kontraktas

Akselis atvertė odinį aplanką, peržiūrėjo visus reikalingus dokumentus, kad krovininis laivas „Icelus“, pilnas karinės amunicijos, išplauktų iš Geteborgo uosto.

Trūko tik jo parašo.

Kambaryje pasirodė išbalęs, susirūpinęs Rafaelio Guidžio sūnus Peteris. Rankoje laikė nuostabų smuiką – raudonai rudą, išlenktą instrumentą. Risenas iškart atpažino Amačio braižą – puikiai išlaikytą Amačių šeimos kurtą smuiką.

– Kaip jau ir minėjau, manau, kad muzika susijusi su tuo, ką čia ir dabar darysime, – švelniai tarė Rafaelis. – Šis smuikas priklausė jo mamai... O seniai seniai juo grojo Nikolas Paganinis.

– Jis sukurtas 1657 metais, – įsiterpė Peteris, traukdamas iš kišenių raktus ir mobilųjį. Padėjęs daiktus ant stalo pasiruošė smuiką.

Berniukas uždėjo stryką ant stygų ir nenoromis ėmė groti.

Akselis suprato, kad tai žymiausio Paganinio kūrinio „Kaprizas Nr. 24“ įžanga. Šis kūrinys smuikui laikomas sudėtingiausiu visame pasaulyje. Berniukas grojo lyg po vandeniu. Labai lėtai.

– Kontraktas labai naudingas, – tyliai tarė Guidis.

Lauke tebebuvo šviesu, pro erdvius panoraminius langus į vidų sklido pilka šviesa.

Risenas prisiminė, kaip Beverli įsliuogė į jo lovą psichiatrijos klinikoje ir sušnabždėjo: „Tave gaubia šviesa, pastebėjau ją koridoriuje.“

– Ar jau apsisprendei? – paklausė šeimininkas.

Akselis negalėjo pakelti mirusio Rafaelio akių, nuleidęs žvilgsnį čiupo rašiklį. Regis, aplink buvo girdėti jo širdies dūžiai, vyras stengėsi nuslėpti sunkų alsavimą.

Šįkart negalės nupiešti besisveikinančio žmogeliuko, šįkart pasirašys ir mels Dievo, kad Rafaelis Guidis leistų jam grįžti į Švediją.

Rašiklis kretėjo rankoje. Risenas uždėjo kitą ranką ant aplanko, įkvėpė ir jau ruošėsi rašyti tuščioje vietoje.

– Palauk, – sustabdė jį Rafaelis. – Prieš pasirašydamas turi pasižadėti būti man ištikimas.

Akselis pakėlė akis ir sugavo jo žvilgsnį.

– Jei iš tiesų esi pasirengęs savo košmaro išsipildymui, jei sulaužysi mūsų sutartį, pabučiuok man ranką.

– Ką? – sušnabždėjo Risenas.

– Ar mudu sudarysime sandėrį?

– Taip.

– Tuomet bučiuok man ranką, – kvailai įsakė Guidis, lyg būtų vaidinęs senos dramos idiotą.

Sūnus grojo vis lėčiau, stengėsi priversti pirštus klausyti, keisti pozicijas, bet tik klydo, kol galiausiai sustojo.

– Tęsk, – nepakeldamas akių paliepė tėvas.

– Man per sunku, prastai skamba.

– Peteri, gėda mesti nebaigtą darbą.

– Tai pats ir grok, – atšovė sūnus.

Tėvo veidas sustingo lyg besiformuojanti uola.

– Darysi kaip lieptas, – pernelyg ramiai pasakė jis.

Berniukas nejudėjo, stovėjo nuleidęs akis. Rafaelis pakėlė dešiniąją ranką prie sportinio kostiumo užtrauktuko.

– Peteri, man pasirodė, kad groji gražiai, – susikaupęs tarė.

– Kaklelis kreivas, – sumurmėjo Akselis.

Berniukas rausdamas pažvelgė į smuiką.

– Ar galima sutaisyti? – paklausė Peteris.

– Galima suderinti, jei nori, tuojau tai padarysiu, – pasiūlė Risenas.

– Ar ilgai užtruks? – paklausė Guidis.

– Ne.

Jis padėjo rašiklį, paėmęs smuiką jį pavertė, pajuto instrumento lengvumą. Dar niekada gyvenime rankose nebuvo laikęs „Amati“, juolab tokio, kuriuo būtų grojęs Paganinis.

Suskambo Rafaelio telefonas. Paėmęs jį dirstelėjo į ekraną, atsistojo ir pasitraukė į šoną.

– Negali būti, – pasakė ir keistai nusiviepė.

Gluminančiai šypsodamasis, įsitempęs vyras kažką pasakė sargybiniams, šie išėjo iš valgomojo ir nuskubėjo drauge su Rafaeliu.

Peteris stebėjo, kaip Akselis atleidžia stygas. Instrumentas subraškėjo. Sausas garsas nuaidėjo smuiku. Atsargiais judesiais Risenas perbraukė kaklelį ir vėl užtempė stygas.

– Ar pavyko? – sušnabždėjo Peteris.

– Taip, – atsakė vyras derindamas instrumentą. – Pabandyk, pats išgirsi.

– Ačiū, – padėkojo berniukas imdamas smuiką.

Akselis pastebėjo, kad Peterio mobilusis guli ant stalo.

– Grok toliau, kaip tik sugrojai pirmąjį perėjimą ir pradėjai *pizzicato* partiją.

– Dabar droviuosi, – pasakė berniukas ir nusisuko.

Risenas palinko prie stalo, vogčiomis paslėpė ranką už nugaros, pirštų galais be garso sugriebė telefoną, paslėpė jį delne ir kiek pasitraukė į šoną.

Peteris nuleido stryką ant stygų, bet staiga atsisuko ir pažvelgė į Akselį.

– Mano telefonas, – tarė, – ar jis jums už nugaros?

Vyras paleido telefoną iš rankos ant stalo, tuomet atsisuko ir sužiuro į jį.

– Ar galėtumėte pažiūrėti, ar gavau žinutę? – paprašė Peteris.

Vyras pažvelgė į telefoną, ryšys buvo puikus, nors laivas plūduriavo jūroje. Suprato, kad laive veikia palydovas.

– Ne, žinučių nėra, – patikino ir padėjo telefoną ant stalo.

– Ačiū.

Risenas liko stovėti prie stalo, o berniukas bandė dar lėčiau, neritmiškai sugroti „Kaprizą Nr. 24“.

Negalima sakyti, kad Peteris nebuvo talentingas, jis daug dirbo, bet dar negalėjo įvertinti kūrinio. Vis dėlto smuiko skambesys buvo toks nuostabus, kad Akseliui būtų užtekę klausytis stygas klebinančio kūdikio. Vyras atsišliejo į stalą ir klausydamas mėgino pačiupti telefoną.

Peteris stipriai stengėsi surankioti *teisingas* natas, bet visiškai pametė tempą, todėl sustojęs ėmė griežti iš pradžių, o Risenas tiesėsi telefono. Lėtai judėjo į šoną, bet nespėjo. Berniukas suklydo, nutilo ir atsisuko į vyrą.

– Sunku, – tarė ir pradėjo nuo pradžių, bet vis klydo. – Aš negaliu, – pasakė nuleisdamas smuiką.

– Jeigu išlaikytum pirštą ant a stygos, spėtum...

– Ar galėtumėte parodyti?

Akselis žvilgtelėjo į telefoną, gulintį ant stalo. Nuo ekrano ėmė žybčioti saulės zuikučiai, vyras pasisuko į langus. Jūra buvo tyki ir tuščia. Iš mašinų skyriaus sklido burzgimas, kurio Risenas anksčiau negirdėjo.

Peteris ištiesė smuiką, vyras užsidėjo jį ant peties, spustelėjo stryką ir pradėjo kūrinį nuo pradžių. Graudulinga greita įžangos melodija nuvilnijo kambariu. Smuiko skambesys buvo švelnus ir tyras. Paganinio melodija greitėjo, sukosi vis stipriau.

– O, Dieve, – suaikčiojo Peteris.

Tempas perėjo į svaiginantį *prestissimo* – grožio žaismas sumišo su aštriais šuoliais oktavomis.

Akselio mintyse muzika gyvavo visą laiką, tereikėjo ją išleisti. Ne visi tonai sugroti tobulai, bet pirštai rado kelią smuiko kakleliu, bėgiojo medžiu ir stygomis.

Rafaelis sušuko kažką iš kapitono tiltelio, sunkūs žingsniai nuskubėjo viršuje taip, kad sietynai ėmė siūbuoti. Risenas nesustojo – skaidrus skambėjimas liejosi lyg saulės spinduliai virš vandens.

Ant laiptų pasigirdo žingsniai, smuikininkas, išvydęs prakaito išmuštą Guidžio veidą ir kruvinus peilio ašmenis rankoje, iškart sustojo. Žilasis sargybinis žengė šalia Rafaelio, nešinas iškeltu geltonai žalsvu belgišku karabinu „Fabrique Nationale SCAR“.

Laive

Jonas Lina drauge su Pasiu Raniku, šviesaus gymio barzdotu pareigūnu, stebeilijosi pro žiūronus į milžinišką jachtą, plūduriuojančią vandenyje. Įsidienojus nurimo vėjas. Italijos vėliava neplazdėjo. Atrodė, lyg laive nieko nevyktų – regis, keleiviai ir įgula miegojo popietiniu grožio miegu. Baltijos jūra buvo rami, vandenyje atsispindėjo žydros dangaus platybės. Labai retai laivą pasiekdavo kokia bangelė. Staiga suskambėjo detektyvo mobilusis kišenėje. Jis perdavė žiūronus Nikui, išsitraukė telefoną ir atsiliepė.

– Turime liudininkę! – šaukė Saga Bauer. – Mergaitė! Ji viską matė! Akselis Risenas pagrobtas, prokuroras leido jums patekti į laivą.

– Puikiai padirbėta, – rimtai pagyrė komisaras.

Pasis stebėjo Joną.

– Gavome prokuroro leidimą suimti Rafaelį Guidį.

– Susisieksiu su „FNS Hanko“! – pasakęs Ranikas nuskuodė prie kapitono tiltelio.

– Jie bus už dvidešimties minučių, – susijaudinęs sušuko Kapanenas.

– Priedangos prašymas! – šaukė Pasis į mikrofoną. – Gavome prokuroro leidimą patekti į Rafaelio Guidžio laivą ir jį sučiupti... Taip, teisingai... Taip... Paskubėkite, po velnių!

Lina prisidėjo žiūronus, nužvelgė baltus laiptus, denį, galinį denį, kuriame stovėjo suskleisti skėčiai. Detektyvas stengėsi įžiūrėti pro valgomojo langus, bet šie buvo juodi. Policininko žvilgsnį patraukė terasa ir link jos vedantys laiptai. Kažkas sujudėjo už tamsaus stiklo. Iš pradžių pasirodė kažkas panašaus į milžinišką sparną, po akimirkos pasirodė lankstoma balta plėvelė. Prie lango prisispaudė žiūronai. Plieninės kapitono tiltelio durys atsivėrė ir tamsiai apsirengęs vyras šviesiais plaukais skubriais žingsniais įbėgo ant denio.

Jonas pirmą kartą išvydo gyvą dvasią Rafaelio laive.

Vyras tamsiais drabužiais nuskubėjo prie sraigtasparnio, atlaisvino dirželius ir atidarė kokpito dureles.

– Jie klauso mūsų radijo ryšio, – pasakė Lina.

– Pakeisime kanalą! – sušuko Pasis.

– Dabar jau nebesvarbu. Jie palieka laivą ir keliaus sraigtasparniu, – paaiškino komisaras paduodamas žiūronus Nikui.

– Pastiprinimas atvyks po penkiolikos minučių, – priminė Ranikas.

– Bus per vėlu, – tarstelėjo Jonas.

– Kažkas sėdi sraigtasparnyje, – pastebėjo Kapanenas.

– Rafaelis sužinojo, kad gavome prokuroro leidimą patekti į laivą, – kalbėjo Jonas. – Kažkas jį informavo tuo pačiu metu kaip ir mus.

– Ar abu lipsime į laivą? – paklausė Nikas.

– Taip, – trumpai žvilgtelėjo į jį kolega iš Švedijos.

Kapanenas užtaisė smalos juodumo karabiną „Heckler & Koch 416“.

Pasis iš dėklo ištraukė savo pistoletą ir ištiesė Jonui.

– Ačiū, – padėkojo šis, patikrino šovinius ir apžiūrėjo ginklą.

Tai buvo pusiau automatinis „M9A1“, panašus į „M9“, naudotus per Persijos įlankos karą, tačiau skyrėsi apkabos, buvo vieta lempai ir lazeriniam taikikliui.

Nieko nesakęs Ranikas pasuko link galinio jachtos denio, kaip tik siekiančio vaterliniją. Priplaukus jachta pasirodė dar didesnė – lygi daugiaaukščiui namui. Variklis pasuko atgal, stabdant ėmė taškytis purslai. Nikas laikėsi už apsaugas lanksto, laivų korpusai girgždėdami trynėsi.

Jonas užsikabarojo ant denio, laivai jau skyrėsi, tarp jų atsivėrė vandens tarpas. Kapanenas šoko iš paskos, detektyvas jam ištiesė ranką. Pareigūnai skubiai susižvalgė ir patraukė link laiptų, prasibrovę pro nuolaužas, išklerusius pintus baldus, senas vyno dėžes, lipo aukštyn.

Nikas atsisukęs pamojo Pasiui Ranikui, tolstančiam nuo jachtos.

111

Išdavikas

Rafaelis Guidis stovėjo ant kapitono tiltelio apsuptas sargybinių – vyro žilais plaukais ir to su kauliniais akiniais nuo saulės. Vairininkas žvilgtelėjo į juos ir neramiai persibraukė pilvą.

– Kas nutiko? – paklausė Rafaelis.

– Aš liepiau užvesti sraigtasparnio variklį, – pasakė vyras. – Maniau...

– Kur laivas?

– Ten, – tarė vyras rodydamas į galinį denį.

Visai netoliese, už jachtos denio su baseinu ir pritvirtintomis gelbėjimosi valtimis, bolavo pakrantės apsaugos laivelis.

Bangelės čaižė korpusą, vandenį sudrumstė propelerių sparnai.

– Ką tiksliai jie sakė? – nerimo Guidis.

– Jie skubėjo, prašė pagalbos, sakė turį arešto orderį.

– Negali būti, – atkirto Rafaelis dairydamasis.

Pro langus jie pastebėjo sraigtasparnyje laukiantį vyrą, rotorius pamažėle ėmė suktis. Staiga valgomajame, tiesiai po kapitono tilteliu, pasigirdo Paganinio „Kaprizas Nr. 24“.

– Čia jų pastiprinimas, – tarė vairininkas rodydamas į radarus.

– Matau. Kiek laiko turime? – paklausė Guidis.

– Jie plaukia kiek greičiau nei 33 mazgai, vadinasi, mus pasieks po dešimties minučių.

– Nieko baisaus, – prabilo sargybinis rodydamas į sraigtasparnį. – Spėsime išskraidinti jus ir Peterį, mažiausiai likus trims minutėms...

Pro stiklines duris įbildėjo antrasis, šviesusis sargybinis. Jo perbalęs veidas atrodė labai įsitempęs:

– Kažkas čia yra. Kažkas pateko į laivą! – šaukė šis.

– Kiek? – paklausė žilasis sargybinis.

– Mačiau tik vieną, bet tiksliai nežinau... Jis turi karabiną, nieko daugiau.

– Sulaikyk jį, – įsakė jam pirmasis.

– Duokite man peilį, – paliepė Rafaelis.

Sargybinis ištraukė peilį siaurais pilkais ašmenimis. Guidis žengė prie persigandusio vairininko.

– Argi nesakei, kad jie lauks pastiprinimo?! – staugė. – Sakei, kad jie lauks!

– Aš taip supratau...

– Ką, velniai griebtų, jie čia veikia? Jie nieko prieš mane neturi. Nieko!

Vairininkas papurtė galvą ir žengė atgal. Rafaelis artinosi prie jo.

– Tuomet ką, po velnių, jie čia daro? Nieko!

– Aš nežinau, nežinau... – verkdamas kartojo vyras. – Aš tik papasakojau, ką girdėjau.

– Ką tu sakei?

– Sakiau? Nesuprantu...

– Neturiu laiko! – šaukė Guidis. – Pasakyk, kad jiems išdavei!

– Aš nieko nesakiau.

– Nagi, velniškai keista, ar ne?

– Klausiau jų kanalų, kaip ir buvo liepta, aš ne....

– Argi taip sunku prisipažinti, – liepsnojo Rafaelis ir žengęs dar kelis žingsnius smeigė peilį į vairininko pilvą.

Ašmenys lengvai slydo pro marškinius, riebalinį audinį į žarnyną. Virš ašmenų pasipylė kraujas, taškydamasis ant Guidžio rankos ir sportinio kostiumo. Auka stengėsi atsitraukti nuo peilio, bet žudikas žengė artyn, nenuleisdamas akių nuo klausiančio vyro žvilgsnio.

Iš valgomojo skambėjo muzika – liejosi lengvi garsai.

– Galimas daiktas, kad čia Akselio Riseno darbas, – staiga prabilo žilasis sargybinis. – Kas, jei jis atsinešė „blakę“ ir palaikė ryšį su policija...

Rafaelis ištraukė peilį iš vairininko pilvo ir nuskubėjo laiptais žemyn.

Vyras stengėsi ranka užsispausti žaizdą, bet kraujas nepaliovė tekėjęs ant juodų batų. Auka bandė trauktis, bet užkliuvo ir nuvirtęs ant nugaros liko gulėti.

Žilasis nusekė paskui šeimininką, iškėlęs karabiną, žvalgydamasis pro panoraminius valgomojo langus.

– Išdavikas, – sušnypštė jis. – Kaip galėjai būti toks?..

Staiga sargybinis paleido eilę kurtinančių šūvių. Kulkos pervėrė langus, o ant grindų pasipylė tuščios tūtelės.

Ugnis

Dideliais atsargiais žingsniais Jonas ir Nikas pro apatinį denį artinosi prie laiptų, vedančių ant didžiojo galinio denio. Rami lyg stiklas jūra driekėsi į visas puses. Staiga Lina išgirdo smuiko melodiją, stengėsi ką nors įžiūrėti pro dideles stiklines duris, bet pavyko įžvelgti tik tamsius kontūrus. Matė nedidelį valgomojo kampą, nė vieno žmogaus. Nirtulinga muzika netilo – tolima lyg sapne, užgniaužta milžiniškų stiklų.

Luktelėję keletą sekundžių, pareigūnai prasmuko pro atvirą erdvę prie tuščio baseino, metalinių laiptų link.

Terasoje viršuje nuaidėjo žingsniai, Kapanenas bakstelėjo į laiptus. Abu prisispaudė prie sienos.

Greiti, žaismingi smuiko tonai tapo aiškesni. Griežė puikus smuikininkas. Jonas atsargiai žvilgtelėjo į didįjį biuro įranga prigrūstą valgomąjį, bet žmonių nepastebėjo. Muzikantas veikiausiai buvo kitoje raudonų laiptų pusėje.

Lina paliepė kolegai sekti paskui, pridengti užnugarį ir parodė į viršuje esantį kapitono tiltelį.

Staiga instrumentas nutilo viduryje įspūdingo perėjimo aukštame registre.

Visai netikėtai.

Komisaras metėsi prie laiptų tą pačią sekundę, kai nuaidėjo automato šūviai. Greiti ir tikslūs sprogimai. Šūviai pasipylė tiksliai į tą vietą, kur jis prieš akimirką stovėjo.

Jonas giliau atsišliejo už laiptų, kūną užliejo adrenalino banga. Nikas prisidengęs gelbėjimosi valtimi paleido ugnį. Susilenkęs detektyvas slinko į šalį stebėdamas į akis panašias kulkų stikle paliktas skyles.

113

Peilis

Žilaplaukis sargybinis leidosi laiptais, nusitaikęs į langus ir kulkų skylių eilę. Aplink kilo dūmai ir skimbčiodamos krito tuščios tūtelės.

Peteris susigūžęs dengėsi akis.

Sargybinis be garso išėjo iš valgomojo pro šonines duris. Akselis traukėsi tarp stalų rankose tebelaikydamas smuiką. Rafaelis artinosi atkišęs peilį.

– Kaip galėjai būti toks velniškai kvailas?! – šaukdamas metėsi artyn. – Nudirsiu tau odą, aš...

– Tėti, kas čia vyksta?! – sukliko sūnus.

– Paimk mano pistoletą ir bėk prie sraigtasparnio, mes paliekame laivą!

Berniukas linktelėjo, atrodė baisiai išbalęs, žandikaulis trūkčiojo. Vartydamas pasitaikiusias kėdes, Guidis žengė link besitraukiančio Riseno.

– Užtaisyk išcentruotomis „Parabellum“ kulkomis, – aiškino šis.

– Vieną apkabą?

– Taip, užteks, tik paskubėk! – nuspirdamas kėdę sušuko šeimininkas.

Akselis pabandė atidaryti duris, pasuko spyną, tačiau durys nesujudėjo.

– Mes dar nebaigėme, tik tu ir aš, – niršo Rafaelis.

Risenas stumtelėjo duris laisva ranka ir pagaliau pastebėjo aukštai įtaisytą stumdomų durų užraktą. Guidis buvo vos už keleto metrų, jis nepaleido iš rankos peilio, tad Akselis pasielgė impulsyviai. Jis apsisuko ir sviedė gražųjį smuiką į nusikaltėlį. Raudonas žvilgantis instrumentas apsivertė ore. Rafaelis šoko gelbėti smuiko, sugavo, tačiau šis išsprūdo iš rankų, bet vis dėlto nesudužo.

Blizgantis smuikas trinktelėjo ant grindų sukeldamas keistą garsą. Risenui pavyko atrakinti duris ir jis nuskubėjo ankštu koridoriumi. Peršoko krūvą šezlongų pagalvėlių ir suklupo tarp nardymo reikmenų.

– Aš tave pričiupsiu, – sušnypštė Guidis, vienoje rankoje laikydamas smuiką, o kitoje spausdamas peilį.

Akselis nukrito ant suvynioto teniso tinklo, kojos įsipainiojo į nutrūkusias virveles, ropodamas traukėsi nuo artyn žirgliojančio Rafaelio, bandė nusispirti teniso tinklo pančius.

Lauke nuaidėjo stiprių šūvių serija.

Guidis tankiai kvėpavo, mojuodamas peiliu. Risenas šiaip ne taip atsistojo, traukėsi toliau, nuvertė sunkų stalo futbolą persekiotojui po kojomis.

Jis puolė prie durų, bet nesugebėjo sugriebti rankenos, kažkas kliudė.

– Prasta mintis! – šūktelėjo Rafaelis.

Akselis bandė pralįsti pro tarpą, bet netilpo. Trukdė didžiulė spinta, pilna molinių vazonų. Jis stipriai stumtelėjo ir spinta pajudėjo keletą centimetrų. Nugara nubėgo šiurpuliukai, vyras prasispraudė pro tarpą tarp durų, lįsdamas stipriai įsidrėskė, bet rūpėjo tik kokiu nors būdu ištrūkti.

Guidžio peilis siekė Riseną, geležtė užkliudė petį.

Kūną nutvilkė skausmas.

Akselis įvirto į šviesų kambarį stiklinėmis lubomis, panašų į apleistą šiltnamį. Jis skubėjo tolyn, ranka palietė petį ir išsikruvino pirštus. Raudonas skystis labai nederėjo su šilumoje tarpstančiu citrinmedžiu.

Vyras skubėjo toliau, tarp suolelių, nudžiūvusių augalų ir rudų lapų.

Rafaelis stipriai spardė duris, kaskart sunkiai sudejuodamas, vazonai suskambėjo ir spinta lėtai pasislinko.

Risenas suprato turįs pasislėpti, palindo po suolu, nuropojo plastikine plėvele link geldų ir kibirų tikėdamasis, kad Guidis netrukus pasiduos ir drauge su sūnumi paliks laivą.

Durys sudundėjo, nukritę sudužo keletas vazonų.

Pasirodė Rafaelis, stipriai alsavo, laikydamasis nusičiupo vynuogių šakelių pynutę.

– Pasirodyk ir pabučiuok mano ranką! – šaukė jis.

Akselis stengėsi kvėpuoti kuo tyliau, pasitraukė atbulas, tačiau nebuvo kur. Didelė metalinė spinta pastojo kelią.

– Patikinu, kad laikysiuosi pažadų, – šypsojosi šeimininkas žvalgydamasis tarp suolelių ir išnykusių krūmų sausuolių. – Tavo brolio kepenys jau laukia tavęs, tau tereikia pabučiuoti mano ranką.

Akselį ėmė pykinti, krėtė drebulys, jo nugara rėmėsi į metalinę spintą. Širdis daužėsi, bet stengėsi išlikti tyliai. Galvoje pulsavo. Jis apsidairė ieškodamas kelio lauk ir pastebėjo, kad vos už penkių metrų esama durų, vedančių į jachtos priekinį denį.

Risenas girdėjo sraigtasparnio ūžimą. Variklis jau buvo sušilęs.

Vyras pamanė galįs pašliaužti po stalu, nukrautu vazonais, o paskutinius keletą metrų spėsiąs nubėgti, tad labai atsargiai pajudėjo. Regis, durys buvo užkabintos kabliuku.

Akselis pakėlė galvą norėdamas apsidairyti, mintyse kartojo, kad vos už kelių minučių gali atsidurti denyje, kai staiga pervėrė keistas jausmas, lyg būtų sustojusi širdis. Šalti peilio ašmenys tarsi geluonis prisispaudė prie kaklo. Rafaelis pastebėjo jį ir prisėlino iš užnugario. Kūną užliejo šalta adrenalino banga. Visų pirma jis išgirdo Guidžio alsavimą, vėliau pajuto prakaito tvaiką. Deginantys peilio ašmenys spaudė gerklę.

114

Paskutinė kova

Žilasis sargybinis tylomis išėjo iš valgomojo, užvėrė metalines duris ir nubėgo deniu, prie šono prisispaudęs smėlio spalvos ginklą. Spindėjo saulės akiniai. Jonas pastebėjo, kad vyras taikosi į Niką, po keleto sekundžių ketina prisiartinti iš užnugario.

Iš tos pusės Kapanenas buvo beginklis.

Sargybinis iškėlė šautuvą ir tiesė pirštą link gaiduko.

Lina apsisuko, nusitaikė, žengė žingsnį į priekį, kad niekas nesukliudytų, ir paleido porą šūvių tiesiai žilagalviui į krūtinę. Šis susvirduliavo, įsikibo į lankstą. Tada apsidairė, pastebėjo besiartinantį detektyvą ir pakėlė ginklą. Tik tuomet komisaras pastebėjo, kad po juoda striuke sargybinis vilki neperšaunamą liemenę.

Detektyvas jau buvo visai arti, viena ranka čiupo jo ginklą, o kitoje laikydamas pistoletą kirto stiprų smūgį į nosį. Sužeistojo kojos sulinko, galva užkliudytas lankstas dusliai suskambo, pasipylė prakaitas ir snargliai, kūnas susmuko.

Jonas su Niku judėjo iš abiejų jachtos pusių. Sraigtasparnio rotorius sukosi vis greičiau ir greičiau.

– Greičiau! Lipk! – kažkas sušuko.

Lina judėjo prisispaudęs prie sienos. Paskui sulėtino žingsnį, atsargiai apžvelgė denį. Peteris Guidis sėdėjo sraigtasparnyje. Besisukančio sraigto šešėliai krito ant denio.

Policininkas girdėjo iš kapitono tiltelio sklindančius balsus, žengė žingsnį ir suprato, kad antrasis sargybinis jį pastebėjo. Šviesiaplaukis vyras stovėjo už dvidešimt penkių metrų, pistoletą nukreipęs tiesiai į Joną. Nebuvo laiko reaguoti. Pasigirdo duslus šūvis. Lyg kas būtų tvokstelėjęs į veidą ir viskas paskendo baltoje šviesoje. Komisaras krito ant šezlongų, nesisaugodamas, veidu į metalines grindis, kaklas trakštelėjo į terasos turėklą, o ranka į tvorelę. Regis, lūžo ranka ir bildėdamas išsprūdo ginklas.

Pareigūnas sumirksėjo, pamažėle grįžo rega. Tada nušliaužė prie sienos. Rankos drebėjo, negalėjo suprasti, kas nutiko. Šiltas kraujas tekėjo veidu, stengėsi susivokti, Nikas turėjo jam padėti, Jonui reikėjo sužinoti, kur slepiasi sargybinis.

Detektyvas persibraukė skruostą, nudegino skausmas ir suprato, kad kulka prašovė pro šalį tik šiek tiek užkliudydama smilkinį.

Teliko paviršinė žaizda, nieko daugiau.

Zvimbė kairėje ausyje.

Atsistojus stipriai užspaudė galvą.

Artinosi migrenos priepuolis.

Jonas prispaudė nykštį prie kaktos, tarp antakių, ir užsimerkė vydamas stiprėjantį skausmą.

Žvilgtelėjo į sraigtasparnį, stengėsi pamatyti Kapaneną, akys bėgiojo deniu.

Laivyno pastiprinimas artinosi kaip tamsus šešėlis.

Pastebėjęs sargybinį, policininkas išlupo metalinį strypą, kyšojusį iš šezlongo.

Prisispaudęs prie sienos pamatė, kaip denyje pasirodė Rafaelis ir Akselis. Jie stovėjo susispaudę, atbulomis traukėsi sraigtasparnio link. Dešiniąja ranka Guidis laikė apkabinęs Riseną ir prie gerklės spaudė peilį. Kitoje rankoje laikė smuiką. Vyrų drabužiai ir plaukai plazdėjo vėjyje.

Sargybinis, sužeidęs Joną, lengvai traukėsi jo ieškodamas, nebuvo tikras, ar pavyko pataikyti įsibrovėliui į galvą, viskas vyko pernelyg greitai.

Lina žinojo, kad apsauginis jo ieško, todėl stengėsi judėti atgal ir pasislėpti, bet galvos skausmas darė jį apsiblaususį. Privalėjo akimirką sustoti.

Tik ne dabar, mąstė pajutęs nugara tekantį prakaitą. Sargybinis pasuko už kampo, iškėlė ginklą ir pastebėjo detektyvo petį, mentis, kaklą ir galvą.

Staiga iš priešingos pusės, iškėlęs ginklą atskubėjo šviesiabarzdis Nikas Kapanenas. Apsauginis reagavo akimirksniu – apsisuko ir keturis kartus iššovė. Pareigūnas nė nepastebėjo pirmosios kulkos, įstrigusios petyje, tačiau antroji pataikė į pilvą ir pervėrė plonąją žarną. Trečioji nepataikė, bet ketvirtoji siekė krūtinę. Kojos sulinko, Nikas nukrito ant šono už sraigtasparnio pakylos. Jis buvo rimtai sužeistas, turbūt be sąmonės ir krisdamas nuspaudė savo ginklo gaiduką. Kulkos iššovė be taikinio. Jis ištuštino apkabą per porą sekundžių, gaidukas ėmė čekšėti.

Kapanenas žiobtelėjo, akys pranyko, nuslydo nugara ant grindų ištęsdamas kruviną pėdsaką ir pagaliau paleido ginklą. Stipriai skaudėjo krūtinę. Pareigūnas valandėlę užsimerkė, paskui atmerkęs apsiblaususias akis pažvelgė į sraigtasparnio apačią – pastebėjo, jog rūdys sugadino baltus dažus, bet nepajuto, kaip dešinysis plautis prisipildė kraujo.

Jis lengvai kostelėjo, buvo beprarandąs sąmonę, bet pamatė už valgomojo sienos besislepiantį Joną, rankose laikantį metalinį strypą. Jų žvilgsniai susitiko, sukaupęs paskutines jėgas Nikas paspyrė automatą Linai.

Akselio širdis daužėsi krūtinėje, ausyse spengė nuaidėję šūviai, kūnas drebėjo. Rafaelis dengėsi juo it skydu. Jie krypavo susiglaudę, peilio geležtė įsirėžė į aukos kaklą. Risenas pajuto krūtine tekantį kraują. Stebėjo, kaip paskutinis sargybinis artėja prie Jono Linos slėptuvės, bet negalėjo ničnieko padaryti.

Jonas išsitiesė, čiupo automatą ir prisitraukė. Prie sraigtasparnio budėjęs apsauginis paleido du šūvius, šie atšoko į sieną, grindis ir turėklus. Detektyvas išėmė tuščią apkabą ir pastebėjo, kad Nikas kišenėse ieško šaudmenų. Kapanenas sužiobčiojo, buvo labai nusilpęs, turėjo pailsėti, viena ranka spaudė kraujuojantį pilvą. Sargybinis sušuko Rafaeliui sėstis, sraigtasparnis buvo paruoštas pakilti. Sužeistasis vertė kelnių kišenę – pasklido saldainių popierėliai, bet rankoje spaudė šovinius. Tuomet

kostelėjo, pažvelgė į paskutinius šaudmenis ir pastūmė juos Linai.

Tviskantys šoviniai sukdamiesi riedėjo geležinėmis grindimis.

Niko akys buvo užmerktos, tarp lūpų pasirodė kraujo burbulas, krūtinė greitai kilnojosi. Ant grindų aidėjo sunkūs sargybinio žingsniai.

Jonas užtaisė pistoletą, pakėlė ginklą ir nusitaikęs išlindo iš slėptuvės.

Rafaelis traukėsi dengdamasis Akseliu. Sraigtasparnyje sėdintis sūnus kažką šaukė modamas tėvui.

– Vos gavęs progą, turėjai pabučiuoti man ranką, – sušnabždėjo Guidis į ausį Risenui.

Sujudintos smuiko stygos skambtelėjo.

Apsauginis artinosi prie Kapaneno, pasilenkė ir nusitaikė ginklu į veidą.

– *Jonottakaa* (suom. stok į eilę – *vert. past.*)! – suomiškai šūktelėjo Jonas.

Sargybinis taikydamasis pakėlė ginklą į jį, detektyvas vengdamas kulkų metėsi į šalį.

Viskas truko vos kelias sekundes.

Už apsauginio nugaros stovėjo Rafaelis, spaudžiantis peilį prie Akselio gerklės. Jų drabužiai plazdėjo sraigtasparnio keliamame vėjyje. Lina išvydo kraujo dėmes. Pasilenkė, pasuko už kampo ir iššovė. *Jonottakaa*, mąstė pareigūnas. Stok į eilę.

Petį nutvilkė stipri atatranka. Kulka iššovė 800 metrų per sekundę greičiu. Be jokio garso pervėrė sargybinio kaklą, perskrodė Guidžiui petį ir nesumažėjusiu greičiu nulėkė į jūrą.

Rafaelio ranka nusviro, peilis nudardėjo deniu.

Akselis Risenas susmuko.

Apsauginis nustebusiu žvilgsniu žiūrėjo į Joną, jo krūtine plūdo kraujas, svirduliuodamas nusitaikė, bet nuspausti gaidukui jėgų neužteko. Tuomet keistai sušnypštė, atsikosėjo ir iš burnos pasipylė kraujas.

Vyras atsisėdo spausdamasis kaklą, dukart sumirksėjo, paskui akys plačiai atsivėrė.

Guidžio lūpos buvo perbalusios, jis stovėjo pučiant stipriam rotoriaus sukeltam vėjui, spausdamas smuiką prie kraujuojančio kaklo ir spoksojo į Liną.

– Tėti! – sušuko sūnus iš sraigtasparnio ir mestelėjo pistoletą. Šis nukrito ant grindų ir dundėdamas nusirito prie Rafaelio kojų.

Apsiblausęs Akselio žvilgsnis buvo nukreiptas į lankstą, ranka stengėsi sulaikyti kraujavimą iš kaklo ir rankos.

– Rafaeli! Rafaeli Guidi! – skardžiai sušuko Jonas. – Aš čia atvykau tavęs suimti!

Rafaelis stovėjo už penkių metrų nuo sraigtasparnio, pistoletas gulėjo prie kojų. Sportinis kostiumas plazdėjo vėjyje.

– Esi įtariamas ginklų kontrabanda, pagrobimu ir nužudymais.

Guidžio veidu tekėjo prakaitas, pistoletas drebėjo rankoje.

– Padėk ginklą, – įsakė detektyvas.

Rafaelis nepaleido sunkaus pistoleto, bet žvelgiant į ramias Jono akis, širdis daužėsi vis stipriau. Risenas pažvelgė į Liną ir norėjo sušukti jam bėgti.

Komisaras nejudėjo.

Viskas vyko tą pačią akimirką.

Guidis nusitaikė į policininką, nuspaudė gaiduką, bet pistoletas tik spragtelėjo. Jis dar kartą pabandė, bet suprato, kad sūnus taip ir neužtaisė ginklo. Rafaelį apėmė begalinė stingdanti vienatvė. Suvokė, kad per vėlu mesti ginklą ir pasiduoti, tą sekundę į jo kūną viena šalia kitos dusliai susmigo trys kulkos. Paskui virš jūros nuskardėjo šūvių garsai. Sužeistasis pamanė, kad tai panašu kaip trenkti į krūtinę, po šūvių sekė kvaitinantis skausmas, vyras susvirduliavo ir nejausdamas kojų krito atbulas.

Sraigtasparnis negalėjo laukti, keldamas didžiulį triukšmą pakilo į orą be Rafaelio Guidžio.

Didysis suomių laivyno laivas „FNS Hanko" priartėjo prie jachtos. Trys snaiperiai paleido į darbą savo ginklus. Trys kulkos tuo pat metu pasiekė Rafaelio liemenį ir susmigo kaip viena. Vyras žengtelėjo atbulas ir nukrito, pabandė atsisėsti, bet negalėjo pajudėti.

Nugara buvo šilta, bet kojos šaltos kaip ledas.

Guidis spoksojo į sraigtasparnį, taip staiga šovusį į dangų.

Peteris sėdėjo ten viršuje ir žvelgė į ištaigingąją jachtą. Jo tėtis gulėjo ant trinkelėmis kloto denio tarp žiedų, vaizdas priminė paveikslą.

Rafaelis Guidis iš rankų nepaleido Paganinio smuiko. Tamsus kraujo klanas plėtėsi aplink, o vyro žvilgsnis jau buvo negyvas.

Jonas vienintelis liko stovėti priekiniame laivo denyje. Jis stovėjo nekrustelėdamas, kol sraigtasparnis pradingo iš akių. Ramiame jūros vandenyje plūduriavo trys laivai, lyg apleisti artėjo vienas prie kito.

Netrukus iš Suomijos turėjo atvykti gelbėtojų sraigtasparniai. Šią akimirką buvo ypač tylu, kaip nuskambėjus paskutiniams koncerto garsams, bet klausytojai tebėra užburti muzikos ir pagaliau apkurtinti tylos.

115

Pabaiga

Jonas Lina, Akselis Risenas, Nikas Kapanenas ir žilasis sargybinis gelbėtojų sraigtasparniais buvo nugabenti į chirurginę Helsinkio ligoninę. Jau ligoninėje Akselis buvo priverstas paklausti komisaro, kodėl šis liko stovėti matydamas, kad Rafaelis išsitraukė ginklą.

– Ar girdėjai, kaip šaukiau? – pasiteiravo Risenas.

Detektyvas pažvelgė jam į akis ir paaiškino jachtoje pastebėjęs atvykusius snaiperius, taigi tikėjosi, kad šie spės iššauti anksčiau už Rafaelį.

– Bet jiems nepavyko, – paprieštaravo Akselis.

– Žmogus kartais klysta, – šypsodamasis atsakė Jonas.

Nikas buvo atgavęs sąmonę, kai palatoje pasirodė Lina su Risenu. Jis juokavo pasijutęs kaip Valhaloje, aprašytoje romane „Nežinomas karys“.

– Pasveikinkite Švediją, – tarė. – Bet mažoji lėtoji Suomija atidirbo už du!

Kapaneno žaizdos buvo labai sudėtingos, tačiau gyvybei pavojus nebegrėsė. Artimiausiu laiku jam reikėjo atlikti keletą operacijų ir jau po poros į tėvų namus galėjo grįžti neįgaliojo vežimėlyje. Užtruks beveik metus, kol jis drauge su seserimi vėl galės žaisti ledo ritulį.

Suimtas Rafaelio Guidžio asmens sargybinis buvo nugabentas į Vantos kalėjimą laukti teismo proceso pradžios, o Jonas Lina ir Akselis Risenas grįžo į Stokholmą.

* * *

Didysis krovininis laivas „M/S Icelus“ niekada neišplaukė iš Geteborgo uosto, visa jame buvusi amunicija nugabenta į muitinės sandėlius.

Jensas Svanejelmas ėmėsi vadovauti teismui, bet gyvas tebuvo likęs vienintelis kaltinamasis – Rafaelio Guidžio apsaugininkas.

Įrodyti Pontuso Salmano kaltės bendradarbiaujant nusikalstamoje veikloje nepavyko. Įstatymus pažeidė tik Strateginių produktų inspekcijos vadovas Karlas Palmkruna.

Įtarimai kyšininkavimu ir tarpininkavimu rengiant ginklų kontrabandą krito Jorgenui Griunlichui, bet jo kaltė nebuvo pripažinta. Išvados bylojo, kad Eksporto kontrolės tarnyba ir Švedijos politikai elgėsi sąžiningai ir buvo apgauti.

Išankstinis tyrimas dėl dviejų Kenijos politikų korupcijos buvo perduotas Rolandui Lidondei – generaliniam valstybės sekretoriui kovai su korupcija, atsakingam už etikos klausimus, bet galimas

daiktas, kad bus nuspręsta, jog Kenijos politikai taip pat veikė gera valia.

Laivo savininkas nežinojo, kad iš Mombaso amunicija turėjo keliauti į Pietų Sudaną, o transporto kompanija Kenijoje „Trans Continent“ nežinojo, jog sutiko į Sudaną gabenti karinę amuniciją. Visi elgėsi sąžiningai.

Net išlipdamas iš taksi Bregavo gatvėje, Akselis Risenas tebejautė prie kaklo spaudžiamų peilio ašmenų šaltį. Saulėkaitoje šaligatvis regėjosi šviesus, veik baltas. Robertas išėjo pro duris, jis stovėjo prie lango ir laukė.

– Kur tu įsipainiojai? – paklausė brolis purtydamas galvą. – Kalbėjau su Jonu Lina ir jis šiek tiek pasakojo, kažkas neįtikėtino...

– Juk žinai, kad turi kietą vyresnįjį brolį, – šyptelėjo Risenas.

Vyrai apsikabino ir patraukė namo link.

– Padengėme stalą kieme, – tarė jaunėlis.

– Kaip tavo širdis? Dar tiksi? – pasiteiravo Akselis sekdamas paskui brolį.

– Atradau laiko operacijai kitą savaitę, – atsakė šis.

– Nežinojau, – vyresnėlio kūnas pašiurpo.

– Gausiu širdies stimuliatorių... Turbūt nepasakojau.

– Operacija?

– Taip, pasirodo, ji būtina.

Pažvelgęs į brolį Akselis pasijuto, lyg siela būtų prasmegusi tamsoje. Jis suprato, jog tai Rafaelis užsakė operaciją, per kurią Robertas mirtų, o kepenys atitektų jam.

Akselis akimirkai stabtelėjo koridoriuje nurimti. Veidas degte degė, o gerklę užspaudė besitvenkiančių ašarų gumulas.

– Ateini? – maloniai paklausė Robertas.

Brolis valandėlę stovėjo giliai kvėpuodamas, paskui nusekė jaunėliui įkandin į sodą. Plačiašakio medžio pavėsyje ant marmurinio grindinio stovėjo padengtas stalas.

Vyras ketino eiti prie Anetės, bet Robertas stipriai sučiupo jo ranką.

– Vaikystėje puikiai sutarėme, – rimtai tarė šis. – Kodėl nustojome bendrauti? Kaip galėjo taip nutikti?

Akselis nustebęs žvelgė į brolio veidą, raukšlėtus akių kampučius, sutaršytus plaukus aplink kaklą.

– Gyvenime visko nutinka...

– Palauk... Nenorėjau pasakoti to telefonu, – nutraukė brolis.

– Kas nutiko?

– Beverli prasitarė, jog tu manaisi esąs kaltas dėl Gretos mirties, bet aš...

– Nenoriu apie tai kalbėti, – kaipmat nutraukė jį vyresnėlis.

– Privalai išklausyti. Aš buvau kulisuose, girdėjau Gretos ir jos tėvo pokalbį, mergaitė verkė, suklydo griežḋama, gimdytojas buvo įtūžęs...

Akselis ištraukė ranką iš brolio gniaužtų.

– Aš viską žinau...

– Leisk man baigti, – nutraukė Robertas.

– Na, sakyk.

– Akseli, jei tik nors kartą būtum bent užsiminęs, kad kaltini save... Aš girdėjau jos tėvo žodžius. Tai jo kaltė, tik jo... Jie stipriai susikivirčijo, girdėjau jį sakant baisius dalykus, kad jam gėda, kad nuo šiol Greta jam – ne duktė. Tėvas liepė jai išsikraustyti, mesti mokyklą ir išvykti pas mamą į Mūrą.

– Jis taip pasakė?

– Niekada nepamiršiu mergaitės balso, – susikrimtęs pasakojo Robertas. – Ji buvo išsigandusi, mėgino paaiškinti, kad visi kartais klysta, kad stengėsi, nieko nenutiko, bus kitų konkursų...

– Bet aš niekada...

Akselis apsižvalgė nežinodamas, ko griebtis. Apleido jėgos ir lėtai atsisėdo ant marmurinio grindinio užsidengęs veidą.

– Ji verkė ir kartojo tėvui nusižudysianti, jei šis neleis pasilikti ir tęsti mokslų.

– Nežinau, ką pasakyti, – sušnabždėjo brolis.

– Gali padėkoti Beverli, – atsakė Robertas.

Beverli Andešon

Beverli stovint Stokholmo centrinės stoties perone, švelniai dulkė lietus. Kelionę į pietus per vasarėjantį kraštą gaubė pilka migla. Tik privažiavus Hesleholmą nušvito saulė. Mergaitė persėdo į traukinį, važiuojantį Lundo link, paskui Landskrūnoje – į autobusą ir pagaliau atvyko į Svalevą.

Ji jau seniai nebuvo namuose.

Beverli galvojo apie gydytojo Saksėjaus žodžius, esą viskas bus gerai.

Kalbėjau su tavo tėčiu, sakė šis. Jis rimtai nusiteikęs.

Mergaitė kirto dulkėtą aikštę ir prisiminė, kaip prieš porą metų gulėjo čia ir vėmė. Keletas vaikinų privertė gerti naminukę, padarė jos nuotraukų ir išmetė aikštėje. Po to įvykio tėtis nenorėjo, kad ji gyventų namuose.

Beverli žengė pirmyn. Kažkas sukirbėjo pilve išvydus kelią, vedantį į sodybą, vos už trijų kilometrų. Seniai čia stabdė pakeleivingas mašinas. Dabar negalėjo prisiminti, kur ketindavo važiuoti – turbūt išvysdavo kažką jų akyse.

Ji paėmė sunkų krepšį į kitą ranką.

Tolumoje dardėjo automobilis.

Ar neatpažįsta jo?

Šypsodamasi mergaitė pamojo ranka.

Tėtis atvažiuoja! Atvažiuoja tėvelis.

Ruslagskuloje stovi medinė bažnyčia su gražiu didžiuliu laikrodžio bokštu. Ji yra laukų ramybėje prie Viros ūkio, kiek tolėliau nuo Esterokės. Dangus buvo giedras, į ramybėje skendinčias kapines vėjas pūstelėjo laukinių gėlių aromato.

Vakar Šiaurinėse kapinėse buvo palaidotas Bjornas Almskugas, o dabar ketvertas juodai kostiumuotų vyrų į paskutiniojo poilsio vietą nešė Violos Marijos Liselotos Fernandez karstą. Paskui juos žengė du dėdės ir pora pusbrolių iš Salvadoro, Penelopė ir jos motina Klaudija ėjo prie kunigo.

Procesija sustojo prie kapo duobės. Pusbrolio devynerių metų dukrelė sutrikusi spoksojo į tėtį. Jam linktelėjus, mergaitė pasiruošė fleitą, užgrojo 97 psalmę ir karstas pamažėle ėmė leistis į žemę.

Penelopė spaudė motinos ranką, o kunigas skaitė iš Apreiškimo Jonui knygos.

Viešpats Dievas visiems laikams sunaikins mirtį. Dievas nušluostys ašaras nuo visų veidų.

Klaudija atsigręžė į dukrą, pataisė apykaklaitę ir kaip vaikystėje paglostė skruostą.

Grįžtant prie automobilių, mažoje merginos rankinėje suburzgė telefonas. Skambino Jonas Lina. Penelopė paleido motinos ranką ir pasitraukė į plataus medžio pavėsį.

– Sveika, Penelope, – pasisveikino Jonas melodingu, bet rimtu balsu.

– Labas, Jonai, – atsakė Penelopė.

– Maniau, norėtum sužinoti, kad Rafaelis Guidis negyvas.

– O amunicija?

– Sustabdėme siuntą.

– Puiku.

Mergina peržvelgė gimines, draugus, mamą, stovinčią ten, kur ją paliko, ir nenuleidžiančią nuo savo mergaitės akių.

– Ačiū, – padėkojo ji.

Tuomet grįžo pas laukiančią išsigandusią motiną, paėmė jos ranką ir moterys grįžo prie artimųjų, jau besirikiuojančių prie automobilių.

Penelope.

Ji stabtelėjo ir apsisuko. Pasirodė, lyg būtų visai čia pat išgirdusi sesers balsą. Šiurpuliukai perbėgo kaklu, vešlia žole praslinko šešėlis. Mažoji fleitininkė, stovėjo tarp antkapių ir žvelgė į ją. Mergaitė pametė segtuką ir jos plaukai plaikstėsi pučiant vasaros brizui.

Tos vasaros dienos niekada nesibaigia, naktys švyti lyg perlamutras, kol ima brėkšti.

Už policijos nuovados, priešais Drotningholmo pilį, buvo baroko stiliaus sodas.

Medžio šešėlyje prie ilgo stalo drauge su kolegomis sėdėjo Jonas Lina.

Scenoje baltai kostiumuotų žmonių šokių grupė atliko „Horgos dainą“ (švedų liaudies daina – *vert. past.*)

Peteris Neslundas šoko su irakiete Fatima Zanjani. Jam kažką pasakius lūpų kampučiai užsirietė, o moteris atrodė laiminga.

Dainos žodžiai pasakoja apie velnią, taip gražiai griežusį smuiku, kad jaunuoliai negalėjo nustoti šokę. Šoko visą naktį, suklydo nešvęsdami šventadienio. Jie verkė iš nuovargio. Jų batai sudilo, pėdos suskeldėjo, galiausiai liko šokti tik galvos.

Ant stovyklavimo kėdės buvo įsitaisiusi Anja, vilkinti mėlyną gėlėtą suknelę. Stebėjo šokančiųjų porą. Jos apskritas veidas išdavė nusivylimą, bet išvydusi, kad Jonas Lina atsistojo nuo stalo, skaisčiai nuraudo.

– Linksmos vasaros, Anja, – palinkėjo šis.

Tarp medžių drauge su Magdalenos Runander dvyniais muilo burbulus vaikė Saga Bauer. Jos šviesūs plaukai, puošti spalvingomis juostelėmis tviskėjo saulėkaitoje. Dvi vidutinio amžiaus moterys susidomėjusios stebėjo ją.

– Ponai ir ponios, – pasibaigus dainai prabilo atlikėjas. – Sulaukėme ypatingo prašymo...

Karlosas Eliasonas šyptelėjo ir žvilgtelėjo kažkur už scenos.

– Mano giminė kilusi iš Oulu, tad mielai sudainuosiu suomišką tango „Satumaa“.

Magdalena Runander, pasipuošusi gėlių vainiku, priėjo prie Jono stengdamasi sugauti jo žvilgsnį. Anja stebeilijosi į naujus batus.

Muzikantai užrojo liepsnojantį tango. Lina atsisuko į Anją, akimirką sudvejojo ir tyliai paklausė:

– Ar galiu pakviesti šokio?

Moters veidą išmušė raudonis. Ji pažvelgė vyrui į akis ir rimtai linktelėjo.

– Taip, – tarė. – Gali.

Tada įsikibo Jonui į parankę, išdidžiai dirstelėjo į Magdaleną ir aukštai pakėlusi galvą žengė į šokių aikštelę.

Anja šoko susikaupusi, kaktoje ryškėjo raukšlelė, bet netrukus jos apskritas veidas tapo linksmas ir ramus.

Stipriai laku supurkšti plaukai preciziškai surišti į mazgą laikėsi ant kaklo. Moteris atsipalaidavo ir leidosi vedama detektyvo šokio.

Sentimentaliai dainai einant į pabaigą, Anja neskaudžiai įkando vyrui į petį.

Ji krimstelėjo dar kartą kiek stipriau ir Jonas buvo priverstas paklausti:

– Ką darai?

Asistentės akys skaidriai blizgėjo.

– Nežinau, – nuoširdžiai atsakė. – Tiesiog pabandžiau, niekada nesužinosi, jei nebandysi...

Tą pačią akimirką nutilo muzika. Lina paleido partnerę ir padėkojo už šokį. Nespėjus palydėti Anjos prie jos kėdės, pakviesti šokti atskubėjo Karlosas.

Jonas valandėlę stovėjo žvelgdamas į šokančius, valgančius ir geriančius kolegas. Paskui pasuko link automobilio. Muzikantai baltais drabužiais vaikštinėjo tarp medžių, kiti sėdėjo ant iškylos patiesalų.

Perėjęs automobilių stovėjimo aikštelę ir atradęs savo „Volvo“, komisaras atidarė dureles. Ant galinės sėdynės gulėjo didžiulė gėlių puokštė.

Jis atsisėdo į automobilį ir surinko Disos telefono numerį. Po ketvirto signalo įsijungė balso pašto atsakiklis.

Disa Helenius

Disa sėdėjo palinkusi priešais kompiuterį namuose Karlaplane.

Užsimaukšlino skaitymo akinius, pečius apsigaubė pledu. Ant stalo, šalia puodelio šaltos kavos ir bandelės su cinamonu, gulėjo mobilusis.

Kompiuterio ekrane švietė nuolaužų aukštoje žolėje nuotrauka – tai buvo choleros meto kapinės Skanstulės rajone, Stokholme.

Mergina kažką užsirašė, pasirąžė, kilstelėjo puodelį, tačiau apsigalvojo. Atsistojo ir nuėjo užkaisti kavos, tuo metu ant stalo ėmė burgzti telefonas.

Nė nepažvelgusi į ekraną, moteris išjungė telefoną ir įsistebeilijo pro langą.

Švytinčios dulkės sukosi priešais saulę. Širdis ėmė stipriai plakti. Disa apsisprendė niekada nekalbėti su Jonu Lina.

Jonui važiuojant Tegnerio gatve Stokholme tvyrojo pakili nuotaika, eismas buvo ramus. Detektyvas paskutinį kartą pabandė prisiskambinti Disai. Jos telefonas buvo išjungtas, taigi Lina suprato, kad ji nori ramybės. Vyras pasuko prie Mėlynojo bokšto ir leidosi Karalienės gatve, pilna antikvariatų ir parduotuvių. Prie knygyno „Vandenis“ stovėjo moteris ir apsimetė žiūrinėjanti vitriną. Kai Jonas privažiavo arčiau, ši davė jam ženklą sustoti ir ėmė eiti jo link.

Detektyvas ne iš karto suprato esąs sekamas.

Sustojęs prie juodos Adolfo Fredriko bažnyčios tvoros atsisuko. Už kokių dešimties metrų stovėjo aštuoniasdešimtmetė moteris ir rimtai žvelgdama į jį ištiesė keletą paveikslėlių.

– Čia juk tu? – tarė moteris. – O štai čia vainikas ir nuometas.

Jonas žengė arčiau ir paėmė popierėlį – tai buvo vieno seniausių kortų žaidimo Europoje korta.

– Ko jūs norite? – ramiai paklausė.

– Nieko, – atsakė ši. – Tik norėjau perduoti linkėjimus nuo Rosos Bergman.

– Čia turbūt įvyko klaida, nepažįstu nieko...

– Ji norėtų sužinoti, kodėl apsimetinėji, kad tavo dukra mirusi.

Epilogas

Kopenhagoje buvo ankstyvas ruduo, oras jau buvo žvarbus. Paslaptinga ketveriukė atskirais limuzinais atvyko į Gliptoteką. Vyrai užlipo laiptais, žengė į vidų pro erdvų žiemos sodą. Jų žingsniai aidėjo akmeniniuose koridoriuose tarp antikinių skulptūrų iki pat prašmatnios salės.

Klausytojai jau sėdėjo savo vietose, o nedidelėje scenoje buvo matyti Tokijo styginių kvartetas, rankose laikantis legendinius Stradivarijaus kurtus instrumentus, kuriais kadaise grojo pats Nikolas Paganinis.

Keturi vėluojantys svečiai įsitaisė prie stalo kolonadoje, kiek tolėliau nuo visų. Jauniausiasis buvo liesas šviesaus gymio vyras Peteris Guidis, dar panašus į berniuką, tačiau susirinkusiųjų veidai bylojo kitaip, nes visai netrukus jie pabučiuos jam ranką.

Muzikantai sutartinai linktelėjo ir ėmė griežti Šuberto „Styginių kvartetą Nr. 14“. Kūrinys prasidėjo didžiuliu patosu, tvardant stiprų jausmą. Smuiko atsakas skambėjo skausmingai gražiai. Melodija dar kartą įkvėpė ir išsiliejo visu stiprumu. Garsai liejosi džiugiai, bet raudonuosiuose instrumentuose suskambėjo dar keleto prarastų sielų skausmas.

* * *

Trys milijonai įvairiems ginklams skirtų šovinių pagaminama kiekvieną dieną. Karinės išlaidos visame pasaulyje kasmet siekia 1 226 milijardus dolerių. Nors gamybos tempai didžiuliai, amunicijos paklausos neįmanoma patenkinti. Devynios stambiausios įprastinių ginklų gamintojos yra JAV, Rusija, Vokietija, Prancūzija, Didžioji Britanija, Nyderlandai, Italija, Švedija ir Kinija.